KONINKRIJK BELGIË

MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN

ALGEMENE DIRECTIE VOOR STUDIËN EN DOCUMENTATIE

DE BELGISCHE ECONOMIE IN 1965

BRUSSEL

DRUKKERIJ ANC. ÉTABL. AUG. PUVREZ N.V.
59 FONSNYLAAN

1966

DE BELGISCHE ECONOMIE

VOORBERICHT

Evenals verleden jaar brengt het verslag over de ontwikkeling van de Belgische economie in 1965 de statistische tabellen en de grafieken onmiddellijk na elk sectorieel overzicht.

Zoals gewoonlijk omvat de tekst algemene beschouwingen over de economische ontwikkeling in België binnen de internationale conjunctuur en, daarna, de bespreking van de economische gegevens per sector en per tak, alsmede een lijst van de belangrijkste feiten uit 's lands economisch leven in het afgelopen jaar.

Daar het verslag, zoals het voorgaande, kort na het einde van de onderzochte periode wordt gepubliceerd, ontbreken sommige statistieken of ramingen en verscheidene tabellen zijn onvolledig of verschaffen slechts voorlopige gegevens.

Aanduidingen betreffende de nationale boekhouding en o.m. die betreffende het nationaal produkt, het nationaal inkomen, de investeringen en het verbruik, die nog niet beschikbaar waren bij het ter perse gaan, zullen in bijvoegsels worden opgenomen.

Brussel, 14 juni 1966.

ALGEMENE BESCHOUWINGEN

De buitengewoon hoge bedrijvigheid van de Belgische economie in 1964 bracht toenemende spanningen teweeg, die reeds in dat jaar het stijgingstempo begonnen te beperken. In het eerste kwartaal van 1965 bleef het tempo nagenoeg onveranderd ; nadien onderging het een verzwakking, maar in de laatste drie maanden versnelde het opnieuw.

Ondanks de blijvende spanningen was de stijging van de producentenprijzen niet groot en de concurrentiepositie van de Belgische nijverheid tegenover het buitenland bleef onaangetast, te oordelen naar de stijging van de B.L.E.U.-uitvoer. De concurrentie op de wereldmarkten was niettemin scherper. Voorts gaf de binnenlandse vraag naar goederen en diensten nog een stijging te zien.

Deze prijsontwikkeling, samen met de hoge loonkosten, deed de winstmarges inkrimpen en beperkte aldus de mogelijkheden tot zelffinanciering. Dientengevolge ging een groot deel van de bedrijfsleiders, temeer daar zij zich tegenover een lager stijgingstempo van de afzet bevonden, de investeringen remmen ; deze namen naar volume niet meer toe.

Aan het eind van de onderzochte periode bleek nochtans duidelijk de noodzakelijkheid, het produktieapparaat om te schakelen en de organisatie en de structuur ervan te rationaliseren ; voordien had de ononderbroken economische « boom » de tekortkomingen op dat gebied verdoezeld.

***

In 1965 bleef de economische bedrijvigheid in de gehele westerse wereld hoog, maar verschillen in de ontwikkeling waren merkbaar, niet alleen tussen de Verenigde Staten en Europa, maar ook binnen de Europese Economische Gemeenschap.

Doordat de expansie in de Verenigde Staten later begon dan in de E.E.G., kende de Amerikaanse economie heel wat minder spanningen dan West-Europa. Op het ogenblik van de herleving kwam de nijverheidsproduktie van een minder hoog niveau en de arbeidsreserve was veel aanzienlijker ; hierdoor stegen de lonen en de kosten van levensonderhoud minder snel dan in de E.E.G. Tot in de herfst konden de bewindslieden, met name door belastingsverlaging, de expansie bevorderen, dus heel wat anders dan ze te moeten remmen. Daar de groothandelsprijzen

stegen, was het mogelijk de financiering van investeringen en navorsingswerk, mede met de hulp van de overheid, hoog op te voeren en de produktiecapaciteit in sterke mate uit te breiden. Daar de betalingsbalans deficitair bleef, was het echter nodig de kapitaaluitvoer zoveel mogelijk te remmen.

In het Verenigd Koninkrijk liep de goud- en deviezenvoorraad op een gevaarlijke wijze achteruit en de overheid zag zich genoodzaakt, niet alleen een monetaire soberheidspolitiek te voeren, maar ook vanaf het eind van 1964 een invoerheffing in te stellen. Zij kon de achteruitgang tegenhouden, maar ten koste van een aanzienlijke vertraging in de uitbreiding van de Britse nijverheidsproduktie.

Het bruto nationaal produkt van de Europese Economische Gemeenschap als geheel steeg naar volume met 4 %, te vergelijken met 5,5 % in het voorafgaande jaar. De ontwikkeling per land was echter verschillend en ondanks de voortgaande integratie was er minder overeenstemming tussen de Lid-Staten wat hun conjunctuur aangaat.

Op 1 januari 1965 en op 1 januari 1966 werden de douanerechten in het onderlinge handelsverkeer opnieuw met 10 % verlaagd. Het gemeenschappelijk economisch beleid werd uitgebreid tot het verkeer. Maar betreffende de financiering van het landbouwbeleid rees een verschil van mening, dat gedurende het tweede halfjaar een crisis verwekte ; deze eindigde in januari 1966.

Reeds in 1964 trof de overheid in Frankrijk en Italië maatregelen om de vraag te matigen en deze in overeenstemming te brengen met de produktiemogelijkheden. In deze beide landen werd de bedrijvigheid geremd, maar tegen het eind van 1965 tekende zich een herleving af.

Hoewel de Nederlandse economie een inflatoire stijging van het algemene prijs- en loonniveau onderging, bleef zij bevoordeeld door een gunstiger loonkostenpositie ; aldus bleef de stijging van het bruto nationaal produkt doorgaan en de betalingsbalans bleef gunstig.

In de Bondsrepubliek Duitsland duurde de expansie voort, maar de spanningen namen toe. De kostenstijging wordt niet gecompenseerd door een opvoering van de produktiviteit. De stand van de betalingsbalans sloeg om en er kwam een deficit. De invoer van West-Duitsland was vrij hoog ; trouwens, daaraan dankt de B.L.E.U. voor een goed deel het hoge niveau van haar uitvoer in 1965.

In de beide laatstgenoemde landen bleef de expansie krachtig doorgaan, maar in België was zulks niet het geval ; de economie kende er ook niet de bedrijvigheidsverzwakking die in Frankrijk en Italië kon worden waargenomen.

Globaal genomen kende zij een pauze, zij het dan op een hoog peil. Volgens eerste ramingen was de reële stijging van het bruto nationaal produkt kleiner dan in het voorgaande jaar.

De toeneming in 1965 was vooral te danken aan de uitvoer en het verbruik, maar de impuls uitgaande van deze laatste factor was kleiner

dan in 1964 ; blijkens voorlopige ramingen bleven de investeringen nagenoeg gelijk.

De handelsbalans werd in 1965 positief ; de uitvoerstijging was immers ongeveer even groot als in het voorgaande jaar, terwijl de invoerstijging maar half zo groot was als in 1964.

Dit was, naar het zich laat aanzien, een gevolg van minder goede conjunctuurvooruitzichten ; vooral de invoer van investeringsgoederen en van grondstoffen verminderde. In het eerste halfjaar had vermoedelijk een intering op grondstoffenvoorraden plaats, daar de kopers een prijsdaling verwachtten.

De uitvoerstijging was vooral groot voor de verbruiksgoederen, het transportmaterieel en in mindere mate voor de uitrustingsgoederen. Vooral ten opzichte van de Bondsrepubliek Duitsland nam de export krachtig toe ; de expansie tegenover Nederland, Frankrijk en Italië bleef beneden het gemiddelde. In de loop van het jaar vertraagde de uitvoer naar Duitsland, nl. na het eerste kwartaal, maar tegenover de andere drie landen trad een versnelling op. Deze ontwikkeling stemt goed overeen met het conjunctuurverloop bij de verschillende Lid-Staten van de Europese Gemeenschap, zoals dat reeds eerder beschreven werd.

Voor de eerste maal sedert het begin van de douane-unie in 1959 steeg de uitvoer van de B.L.E.U. naar de E.E.G. minder dan de export naar de derde landen, meer bepaald naar de Europese O.E.S.O.-landen buiten de Europese Vrijhandelsassociatie, naar Oost-Europa en het Noordamerikaanse vasteland.

Doordat de goederen- en dienstenbalans zeer gunstig uitviel, vertoonde de gehele betalingsbalans een belangrijk overschot ; dit was echter minder groot dan in het voorgaande jaar.

Het is nuttig thans na te gaan welk het verloop van de binnenlandse besteding was.

Het verbruik nam verder toe, maar het is moeilijk de omzetstijging voor de verschillende goederen te interpreteren, gelet op de aanzienlijke prijsstijging. Voor de personenwagens hebben de kredietbeperkende maatregelen de aankopen enigszins geremd, maar de aankondiging van een verhoging van de luxetaks veroorzaakte een toeneming van de verkopen in het laatste kwartaal, zodat het tempo in 1965 even groot was als in 1964. Volgens een eerste raming steeg het totale gezinsverbruik tegen vaste prijzen met 3 %, vergeleken met 4 % in het voorgaande jaar.

Het volume van de bruto investeringen bleef blijkbaar onveranderd ten opzichte van het rekordcijfer in 1964. Tegenover een vooruitgang van de produktieve investeringen in de bedrijven, vooral in uitrustingen, en van de woningbouw, stond een achteruitgang in de overheidssector.

Naast de minder goede afzetvooruitzichten was er nog een andere rem, met name de toeneming van de financieringsmoeilijkheden in de bedrijven. Deze vloeit voort uit de mindere mogelijkheden tot zelf-

financiering en uit het feit dat het steeds moeilijker wordt tot kapitaaluitbreiding over te gaan. De netto-emissies waren minder omvangrijk dan in 1964. Maar het beroep van het Rijk op de kapitaalmarkt was aanzienlijk. De Belgische bedrijven hadden nog met een bijkomende concurrentie af te rekenen, het grotere beroep op de Europese kapitaalmarkt vanwege de vreemde vennootschappen die zich in de landen van de Gemeenschappelijke Markt komen vestigen.

De gewone Rijksbegroting moest meermaals aangepast en verhoogd worden en kon slechts ten dele gedekt worden, ondanks de hoge ontvangsten, die toenamen als gevolg van de economische expansie. De gezamenlijke uitgaven, d.w.z. de uitgaven van de gewone begroting, de buitengewone, het Wegenfonds alsmede die voor Derdenfondsen, stegen met 12 %, tegen 5 % in 1964 ; de ontvangsten namen met iets minder dan 10 % toe. De Belgische kapitaalmarkt kon echter voorzien in de toegenomen financieringsbehoeften en maakte het zelfs mogelijk de buitenlandse schuld te verlagen.

De afzet was in het algemeen minder gunstig, de bedrijven hadden af te rekenen met financieringsmoeilijkheden en hier en daar bleven andere spanningen voortbestaan. Hierdoor was de economische bedrijvigheid in het land minder homogeen en de expansie was in het algemeen heel wat geringer.

De voortbrenging steeg aanzienlijk minder dan in 1964. In het laatstgenoemde jaar werd meer geproduceerd dan in 1963, dit zowel in de nijverheid als in het bouwbedrijf, de dienstensector en de landbouw, met het gevolg dat het bruto nationaal produkt met 5 % toenam ; in 1965 echter was er een daling in de landbouw, het bouwbedrijf en sommige nijverheidssectoren.

Blijkens het indexcijfer van het Nationaal Instituut voor de Statistiek nam de nijverheidsproduktie met slechts 2 % toe, tegen 7 % in het voorgaande jaar. De ontwikkeling was tamelijk verschillend volgens de bedrijfstakken. Dank zij prijstoegevingen en nieuwe rationalisatie-inspanningen kon de Belgische ijzer- en staalnijverheid toch nog 5 % meer ruw staal afzetten, tegen 16 % in 1964, hoewel de markt eng was. In de nijverheid der non-ferrometalen was de vooruitgang groter voor de ruwe metalen en kleiner voor de halffabrikaten. De metaalverwerkende nijverheid als geheel boekte, een minder krachtige vooruitgang ; de gezamenlijke bestellingen namen eveneens minder toe.

Toch waren de leveringen van uitrustingsgoederen groter, ongetwijfeld dank zij de buitenlandse afzet.

De chemische nijverheid vertoont de neiging om produkten met een steeds hogere graad van bewerking te vervaardigen en steeg evenveel als in de jongste jaren ; 1964 vormde een uitzondering als gevolg van stakingen. De produktiedaling in de textielindustrie bleef vrij beperkt, dank zij een duidelijke herleving vanaf de herfst. De cementproduktie kwam enigszins uit boven het rekord van 1964, maar de glasproduktie was lager.

De ontspanning op de arbeidsmarkt, in 1964 begonnen, werd duidelijker in 1965. Maar de toestand liep sterk uiteen naar gelang van de bedrijvigheidssectoren. De grootste achteruitgang trad op in de steenkoolnijverheid. Gemiddeld waren er minder arbeiders werkzaam in het bouwbedrijf, de produktie van bouwstoffen, de metaalnijverheid en, in het eerste halfjaar, in de textielindustrie.

Zulks nam niet weg dat er lokale tekorten waren of schaarste aan sommige categorieën van geschoolde arbeiders. De volledige werkloosheid bleef lager dan in de normale jaren sedert de oorlog, maar steeg ten opzichte van 1964.

Ondanks deze ontspanning gingen de lonen verder omhoog, zij het dan dat het stijgingstempo in de loop van het jaar verzwakte, en de sociale lasten namen toe ; nieuwe paritaire overeenkomsten werden immers afgesloten en verdere aanpassingen van de wedden en lonen aan het officiële indexcijfer van de kleinhandelsprijzen hadden plaats.

De stijging van dit laatste indexcijfer was even groot als in 1964 ; de vraag bleef immers vrij hoog en de produktie- en distributiekosten stegen. Toch bleven de groothandelsprijzen globaal genomen ongeveer op hetzelfde niveau als in het voorgaande jaar. In de nijverheid waren de gemiddelde winstmarges neerwaarts gericht ; daar de inkomsten vermeerderden en het verbruik minder groeide dan in 1964, namen de besparingen toe en in het algemeen ging de voorkeur van het publiek naar de meer liquide beleggingen.

De totale liquiditeitenmassa, geldhoeveelheid en quasi-monetaire liquiditeiten samen, steeg meer dan in 1964, ten dele wegens de verrichtingen met het buitenland en ten dele doordat de kredietverlening aan bedrijven en particulieren toenam, ondanks het beleid tot matiging van de kredietverlening.

De monetaire ontwikkeling bleef in 1965 echter binnen redelijke grenzen ten opzichte van de expansie der Belgische economie.

Alles samen genomen betrof de minder gunstige wending van de Belgische conjunctuur minder de hoeveelheid geproduceerde goederen dan de prijsontwikkeling en het winstbeloop.

*
* *

EERSTE DEEL

BEVOLKING EN WERKGELEGENHEID

HOOFDSTUK ÉÉN

BEVOLKING

Ook in 1965 groeide de bevolking verder aan, te weten met 0,8 %. Het stijgingstempo lag beneden het peil van 1964 (1,1 %) doch evenaarde dat van 1963. Sinds 1962 nam de bevolking aldus met bijna 250 000 personen toe : 46 % hiervan vloeit voort uit de immigratie waarvan het belang nochtans verminderd is. Immers, tot voor kort waren in gans West-Europa de meeste buitenlandse arbeidskrachten afkomstig uit Italië en Spanje. Sindsdien is die trek fel verminderd als gevolg van de uitputting van de beschikbare arbeidsreserves en de stijgende welvaart in die landen. Deze werden opgevolgd door Grieken, Turken, en Noord-Afrikanen die echter zelden hun familie laten overkomen.

De mortaliteit was vrij hoog en bleef slechts een weinig beneden de top van van 1963. Ook het geboortecijfer was weinig gunstig : het lag lager dan in 1963 en 1964 en bleef 1,5 % onder het gemiddeld peil van de laatste vijf jaren. Kortom, al was het natuurlijk bevolkingsaccres in absolute cijfers nog gunstig toch was er ten opzichte van 1964 een daling met 21 %. Het patroon van de natuurlijke loop van de bevolking per taalgebied wijkt weinig af van dat van 1964, met dien verstande dat de toestand in alle gewesten minder gunstig is. Zo bedroeg het natuurlijk accres in het Nederlandse taalgewest 7 °/°°, en slechts 1 °/°° in Wallonië en in Brussel Hoofdstad. In 1964 was het natuurlijk accres respectievelijk 8 °/°°, 2 °/°° en 1 °/°°. Het belangrijkste accres werd genoteerd in de provincie Limburg : 14 °/°°. Daarna komen de andere Vlaamse provincies gevolgd door Luxemburg en Namen. In de provincies Henegouwen en Luik bereikt het natuurlijk accres minder dan 1 °/°°.

De migratiebeweging daarentegen gebeurt ten voordele van Brussel en omgeving en, in mindere mate, van Wallonië. Zo komt het arrondissement Brussel-randgemeenten aan de top met een netto-aangroei van 26 inwoners op 1 000. In drie provincies, namelijk West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen en Luxemburg vertrokken er meer inwoners dan er bijkwamen.

Deze twee faktoren neutraliseren elkaar zodat procentueel de bevolking van de verschillende taalgebieden sinds 1960 praktisch gelijk gebleven is, nl. iets meer dan 55 % in Vlaanderen, bijna 33 % in Wallonië en 11,2 % in Brussel Hoofdstad.

Doch de demografische evolutie is essentieel een probleem op langere termijn. Inderdaad, de wijzigingen in het aantal geboorten en overlijdens en de gevolgen van de migratie beïnvloeden slechts de struktuur van de bevolking na een verloop van meerdere jaren.

Derwijze kan worden vastgesteld dat de veranderingen die in de demografische toestand van het land na de tweede wereldoorlog optraden zich langzaam doorzetten. Aldus :

— blijft de totale bevolking langzaam stijgen : voor de periode 1961-1965 werd een jaarlijks gemiddelde van ongeveer 0,7 % bereikt, tegen een gemiddeld 0,5 % voor de periode 1956-1960 en 0,6 % voor de voorgaande vijf jaren ;

— zijn er steeds meer personen boven de 65 jaar. Het groeitempo schijnt zelfs te stijgen : 2,2 % in 1965 tegen een gemiddelde stijging van 1,3 % tijdens de periode 1960-1964, 1,1 % voor de jaren tot 1959 en 0,9 % voor de periode 1950-1954. Deze evolutie wordt sterk beïnvloed door het feit dat de mensen steeds langer leven : voor de periode 1959-1963 was de gemiddelde levensduur bij de geboorte voor de mannen 67 jaar en 9 maand en voor de vrouwen 73 jaar en 6 maand. Ten opzichte van de periode 1946-1949 betekent dit voor de mannen een verlenging met vijf jaar en negen maand en voor de vrouwen met zes jaar en drie maand.

De samenstelling van de Belgische bevolking was in 1964 als volgt (per duizend inwoners) : 238 waren jonger dan 15 jaar. Sinds 1960 is dit praktisch niet veranderd doch ten opzichte van de andere naoorlogse jaren is er een aangroei. Het aantal jongeren tussen de 15 en de 25 jaar, dat 156 bedroeg in 1947, daalde geleidelijk tot een minimum van 122 tijdens de jaren 1960-1961 om daarna terug te stijgen tot 133. Het aantal personen tussen de 25 en de 65 jaar dat bij de algemene volkstelling van 1947 nog 531 bedroeg verminderde geleidelijk tot 503 in 1964. Ten slotte zijn er steeds meer mensen boven de 65 jaar : 107 in 1947, 122 in 1961, 126 in 1964.

Niettegenstaande de gevoelige daling van het aantal personen tussen 25 en 65 jaar slechts gedeeltelijk gecompenseerd wordt door de aangroei van de jongeren tussen 15 en 25 jaar toch stijgt de actieve bevolking langzaam verder. De wijzigingen in de spreiding van de actieve bevolking over de verschillende bedrijfstakken volgt nog steeds dezelfde tendentie. De bezetting in de landbouw en in de primaire sector daalt opnieuw ten gunste van de dienstensector die nog steeds meer werkkrachten aantrekt. Ook het aantal arbeidskrachten in de fabrieksnijverheid neemt toe, doch procentueel is er een lichte achterstand ten opzichte van 1961.

★

★ ★

Geboorten, sterfgevallen, bevolkingsaangroei en totale bevolking

TIJDVAK	Geboorten	Sterfgevallen	Bevolkingsaccres			Gemiddeld jaarlijks bevolkings-cijfer (a)
			Natuurlijke aangroei	Door migratie	Totaal	
1951/1955	146 424	106 088	40 336	8 186	48 522	8 799 163
1956	150 181	108 016	42 165	13 032	55 197	8 951 443 (b)
1957	152 388	107 236	45 152	30 183	75 335	9 026 778 (b)
1958	155 894	105 746	50 148	1 709	51 857	9 078 635 (b)
1959	160 662	103 513	57 149	— 6 960	50 189	9 128 824 (b)
1960	155 520	113 106	42 414	6 916	49 330	9 178 154 (b)
1961	158 262	106 259	52 003	— 1 428	50 575	9 228 729 (b) 9 189 741 (c)
1962	154 338	111 545	42 793	18 880	61 673	9 251 414 (d)
1963	158 196	115 618	42 578	34 134	76 712	9 328 126 (d)
1964	160 371	109 342	51 029	48 945	99 974	9 428 100 (d)
1965	154 856	114 507	40 349	30 785	71 134	9 499 234 (d)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Einde jaar.
(b) Berekende bevolking op basis van de telling van 1947.
(c) Getelde bevolking op 31 december 1961.
(d) Berekende bevolking op basis van de telling van 1961.

Loop van de bevolking in 1965

LANDSGEDEELTE	Geboorten (a)		Sterfgevallen (a)		Toe- of afneming				Stand per 31 december 1965
					Natuurlijk accres	Saldo der migratiebewegingen	Totale aangroei		
	Absolute cijfers	‰ (b)	Absolute cijfers	‰ (b)	Absolute cijfers	Absolute cijfers	Absolute cijfers	‰ (c)	Absolute cijfers
Brussel-hoofdstad	*14 841*	*13,92*	*14 222*	*13,34*	*619*	*7 379*	*7 998*	*7,56*	*1 065 921*
Vlaamse gewesten	*91 790*	*17,44*	*56 047*	*10,65*	*35 743*	*11 124*	*46 867*	*8,98*	*5 264 558*
Antwerpen	25 524	17,08	16 023	10,72	9 501	2 392	11 893	8,02	1 494 062
West-Vlaanderen	18 537	18,01	10 943	10,63	7 594	490	8 084	7,92	1 029 165
Oost-Vlaanderen	21 242	16,41	15 686	12,12	5 556	128	5 684	4,41	1 294 695
Limburg	13 393	21,45	4 698	7,52	8 695	1 124	9 819	15,98	624 446
Arrondissement Leuven	6 146	16,36	3 952	10,52	2 194	943	3 137	8,42	375 629
Arrondissement Halle-Vilvoorde	6 234	15,82	4 290	10,89	1 944	4 682	6 626	17,11	393 971
Brussel randgemeenten (d)	714	13,58	455	8,65	259	1 365	1624	31,86	52 590
Waalse gewesten	*48 225*	*15,22*	*44 238*	*13,96*	*3 987*	*12 282*	*16 269*	*5,16*	*3 168 755*
Henegouwen	20 089	15,07	18 832	14,12	1 257	3 292	4 549	3,42	1 333 432
Luik	15 226	14,96	14 539	14,29	687	4 069	4 756	4,70	1 017 582
Luxemburg	3 741	17,05	2 817	12,84	924	— 49	875	4,00	219 450
Namen	6 134	16,22	5 128	13,56	1 006	1 466	2 472	6,58	378 106
Arrondissement Nijvel	3 035	13,78	2 922	13,27	113	3 504	3 617	16,70	220 185
Het Rijk	**154 856**	**16,30**	**114 507**	**12,05**	**40 349**	**30 785**	**71 134**	**7,54**	**9 499 234**

(a) Exclusief de doodgeborenen en andere levenloos aangegeven kinderen.
(b) Verhouding tot de totale bevolking per 31 december 1965.
(c) Verhouding tot de totale bevolking geteld op 31 december 1964.
(d) Drogenbos, Kraainem, Linkebeek, Sint-Genesius-Rode, Wemmel, Wezembeek-Oppem.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Indeling per bedrijfstak van de actieve bevolking (a)

BEDRIJFSTAK	31 december 1947		31 december 1961		31 december 1964	
	Absolute cijfers	%	Absolute cijfers	%	Absolute cijfers	%
	MANNEN					
Landbouw, bosbouw en visserij	364 085	13,6	212 552	8,2	170 641	6,6
Mijnbouw	187 568	7,0	108 706	4,2	101 352	3,9
Fabrieksnijverheid	954 744	35,5	932 910	36,2	936 726	36,4
Bouwbedrijf	177 940	6,6	246 427	9,6	276 039	10,7
Elektriciteit, gas, water	26 707	1,0	27 689	1,1	28 981	1,1
Handel, banken, verzekeringen	306 526	11,4	306 166	11,8	320 484	12,5
Vervoer en verkeer	234 326	8,7	219 228	8,5	232 071	9,0
Diensten	326 904	12,2	406 425	15,8	422 624	16,4
Werklozen	75 974	2,9	74 710	2,9	41 800	1,6
Miliciens	24 957	0,9	39 193	1,5	46 800	1,8
Onbekende activiteiten	5 337	0,2	5 032	0,2	—	—
Totaal	**2 685 068**	**100,0**	**2 579 638**	**100,2**	**2 577 518**	**100,0**
	VROUWEN					
Landbouw, bosbouw en visserij	61 191	7,4	41 370	4,4	44 948	3,9
Mijnbouw	3 040	0,4	1 366	0,2	1 219	0,1
Fabrieksnijverheid	305 631	37,2	283 750	30,4	320 550	27,9
Bouwbedrijf	1 601	0,2	3 524	0,4	5 922	0,5
Elektriciteit, gas, water	1 209	0,1	1 353	0,1	2 776	0,2
Handel, banken, verzekeringen	170 803	20,8	212 122	22,7	230 170	20,1
Vervoer en verkeer	16 432	2,0	18 905	2,0	17 902	1,6
Diensten	243 575	29,7	346 227	37,1	510 578	44,5
Werklozen	16 076	2,0	22 842	2,5	14 200	1,2
Onbekende activiteiten	1 358	0,2	1 366	0,2	—	—
Totaal	**820 916**	**100,0**	**932 825**	**100,0**	**1 148 265**	**100,0**
	TOTAAL					
Landbouw, bosbouw en visserij	425 276	12,1	253 922	7,2	215 589	5,8
Mijnbouw	190 608	5,4	110 072	3,1	102 571	2,7
Fabrieksnijverheid	1 260 375	36,0	1 216 660	34,7	1 257 276	33,7
Bouwbedrijf	179 541	5,1	249 951	7,1	281 961	7,6
Elektriciteit, gas, water	27 916	0,8	29 042	0,8	31 757	0,9
Handel, banken, verzekeringen	477 329	13,6	518 288	14,8	550 654	14,8
Vervoer en verkeer	250 758	7,2	238 733	6,8	249 973	6,7
Diensten	570 479	16,3	752 652	21,4	933 202	25,0
Werklozen	92 050	2,6	97 552	2,8	56 000	1,5
Miliciens	24 957	0,7	39 193	1,1	46 800	1,3
Onbekende activiteiten	6 695	0,2	6 398	0,2	—	—
Totaal	**3 505 984**	**100,0**	**3 512 463**	**100,0**	**3 725 783**	**100,0**

Bronnen : Nationaal Instituut voor de Statistiek.
Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid.

(a) De gegevens voor 1947 en 1961 zijn gesteund op de tellingen.
Die voor 1964 zijn ramingen van het Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid ; hetzelfde geldt voor de totale gegevens voor 1965 die geraamd zijn op : landbouw ... 204.000 (5,8 %); mijnbouw ... 95.250 (2,5 %); fabrieksnijverheid ... 1.265.750 (33,8 %); bouwbedrijf ... 281.600 (7,5 %); elektriciteit ... 32.200 (0,9 %); handel ... 560.000 (15,0 %); vervoer ... 252.200 (6,8 %); diensten ... 944.300 (25,2 %); werklozen ... 61.600 (1,6 %); miliciens ... 47.000 (1,3 %); en als totaal 3.744.600 (100 %).

HOOFDSTUK II

WERKGELEGENHEID EN WERKLOOSHEID

AFDELING I. – WERKGELEGENHEID

§ 1. — ALGEMEEN

Nadat in 1963 de Belgische arbeidsmarkt uiterst schaars was, trad het jaar daarop een geleidelijke ontspanning in, te wijten aan een verslapping van het expansietempo in de economische activiteit. Deze evolutie accentueerde zich nog tijdens de eerste helft van 1965. Op basis van de niet voldane werkaanbiedingen schijnt de toestand zich tijdens het tweede halfjaar niet te hebben gewijzigd. Wegens de moeilijkheden waarmee het aanwerven van technisch geschoold personeel gepaard ging, verkozen de ondernemers nochtans het overwerk te verminderen of tijdelijk werkonderbrekingen in te voeren in plaats van zich van het overtollig personeel te ontdoen. Dit was de algemene tendentie. Nochtans verschilde de toestand gevoelig volgens de sectoren en zelfs in de diverse bedrijfstakken diende er vaak nog een onderscheid te worden gemaakt tussen de ondernemingen in de verschillende gewesten.

Alleen in de steenkoolnijverheid was er een sterke daling van de tewerkstelling : in vergelijking met eind 1964 waren er op 31 december 1965 ongeveer 12 % minder boven- en ondergrondse mijnarbeiders. De vermindering was het belangrijkst voor de buitenlandse werknemers die meestal zeer snel wisselen. Eind 1965 vertegenwoordigden zij nog steeds 53 % van de totale arbeidsbezetting.

Ook op de markt van bouwarbeiders trad er een ontspanning in. In de sector openbare werken werd in 1965 een vrij aanzienlijke daling van het gemiddeld aantal arbeiders vastgesteld. Nochtans bleef er in sommige streken een scherp tekort bestaan aan sommige beroepen, o.m. metselaars, stukadoors, grondwerkers en ijzervlechters : de slechts langzame stijging van de productiviteit in deze bedrijfstak is hieraan niet vreemd.

Tegengestelde bewegingen hadden als resultaat dat globaal in vergelijking met het gemiddelde van 1964, minder arbeiders tewerkgesteld waren in de sector der bouwmaterialen : terwijl in de kleinijverheid en de glasblazerijen de personeelsbezetting werd ingekrompen, gingen de cementfabrieken tot nieuwe aanwervingen over.

In de metaalnijverheid daalde het aantal niet voldane werkaanbiedingen aanmerkelijk en was er vooral tijdens het laatste halfjaar van 1965 een noemenswaardige ontspanning van de vraag naar arbeiders. Over gans het land had deze bedrijfstak globaal nochtans met een bestendig en acuut tekort aan bankwerkers, draaiers, lassers en elektriekers af te rekenen. In sommige gewesten bleef bovendien de vraag naar ander technisch geschoold personeel onbevredigd. In de ijzer- en staalindustrie steeg de arbeidsbezetting tijdens de eerste helft van 1965, om tijdens de volgende maanden te dalen ; over heel het jaar werd het gemiddeld peil van 1964 niet meer bereikt. In de industrie der non-ferrometalen werd een belangrijk aangroeitempo genoteerd. Het aantal arbeiders in de metaalverwerkende industrie nam opnieuw, zij het in geringe mate, toe.

De verzwakking van de activiteit in de textielindustrie, die reeds in 1964 optrad, duurde tijdens de eerste zes maanden van 1965 voort en ging gepaard met een verdere daling van de tewerkstelling. Nadat gedurende enkele maanden een wederopleving was ingetreden ging men terug over tot aanwervingen eerst in de weverijen, later ook in spinnerijen. Niettemin had men voortdurend af te rekenen met een groot tekort aan gespecialiseerd vrouwelijk personeel (spinsters, bobijnsters). Toch verschilt de toestand van streek tot streek en van onderneming tot onderneming. In de kledingnijverheid bleef er een nijpend gebrek aan personeel bestaan niettegenstaande talrijke aanwervingen.

Tot de andere sectoren waar de vraag naar arbeiders het aanbod voortdurend overtrof, behoren : het visserijbedrijf, de houtindustrie en de diamantindustrie. Wegens de bestendige uitbreiding van de tertiaire sector is het tekort aan personeel voor het vervoer en het hotelwezen (uitsluitend in het toeristisch seizoen) en voor sommige soorten bedienden (verplegers en verpleegsters, stenotypisten en tweetalige bedienden) nog toegenomen.

De grotere mechanisatie van de landbouw schakelde het tekort aan landbouwarbeiders uit en dit niettegenstaande talrijke arbeidskrachten deze sector verlieten ten voordele van de industrie.

Geografisch deed de nood aan mannelijke arbeidskrachten zich het scherpst gevoelen in en rond de steden Gent, Charleroi en vooral Brussel en Antwerpen ; in deze twee laatste steden alsmede in de provincie Oost-Vlaanderen bestond er tevens een tekort aan vrouwelijk personeel.

Opvallend is dat eind juni meer dan de helft van de niet voldane werkaanbiedingen afkomstig waren uit de Vlaamse gewesten (30 % in 1956). De aanvragen uit de provincie Brabant verminderen geleidelijk van 51 % in 1956 tot 26 % in 1965. Het aandeel van de Waalse gewesten in de verminderde plaatsaanvragen nam procentueel een weinig toe.

§ 2. — PENDELBEWEGINGEN VAN DE WERKNEMERS IN BELGIË

De gegevens over de geografische mobiliteit der arbeidskrachten gebaseerd op de algemene volkstelling van 31 december 1961, zijn nu beschikbaar. Hieruit blijkt dat 64 % van de loon- en weddetrekkenden in een andere gemeente werken dan hun gewone verblijfplaats (de Brusselse agglomeratie wordt als één gemeente aanzien). Veruit het grootste gedeelte pendelt echter elke dag met diverse verkeersmiddelen — zeer verschillend volgens de provincies — heen en weer naar het werk. Ongeveer 6 % blijven gedurende de week in of nabij de plaats waarin zij tewerkgesteld zijn.

Een verplaatsing van ten hoogste één uur (heen en terug) wordt als normaal aanzien. Tussen één en twee uur is het een tamelijk grote afstand. Het grootste gedeelte van de pendelaars (73 % in de Vlaamse gewesten, 81 % in de Waalse gewesten en 84 % in het arrondissement Brussel) heeft ten hoogste twee uur nodig om zich dagelijks heen en weer naar het werk te begeven. Diegenen die dagelijks meer dan twee uur nodig hebben om heen en weer naar hun werk te pendelen treft men vooral aan in de provincies Oost-Vlaanderen (35 % van het totaal) Limburg (25 %), Antwerpen en Luxemburg (23 %) en Namen (20 %). De aantrekkingskracht van de Brusselse agglomeratie wordt bewezen door de 181 000 forensen die daar werkzaam zijn, tegen 137 000 in 1947. Het merendeel van deze forensen zijn woonachtig in de provincie Brabant, terwijl Oost-Vlaanderen voor een vierde tussenkomt. Op te merken valt dat tijdens de periode 1947-1961 de totale actieve bevolking in België slechts in geringe mate toenam.

AFDELING II. – WERKLOOSHEID

De tragere economische expansie en de rationalisering gingen gepaard met een stijging van het aantal volledig werklozen. Eind 1965 waren er meer volledig werklozen dan tijdens de overeenkomstige periode van 1963 en 1964. Voor het ganse jaar ligt het gemiddelde der volledig werklozen 10 % hoger dan het minimum dat dit gemiddelde in 1964 te kennen gaf, al blijft het beneden het peil van al de andere normale naoorlogse jaren.

Opvallend is dat deze stijging bijna uitsluitend betrekking heeft op die arbeiders die als volledig arbeidsgeschikt genoteerd staan : in 1965 waren er in deze categorie gemiddeld 45 % meer volledig werklozen dan het voorgaande jaar. Daarentegen daalde het aantal werklozen met slechts een gedeeltelijke of zeer beperkte geschiktheid met 3 %.

Onder de vreemde arbeiders werd in 1965 een vlugger aangroeitempo van de werkloosheid genoteerd dan onder de Belgische werkkrachten : aldus waren er eind 1965 reeds meer dan 6 500 buitenlanders (9 % van het totaal volledig werklozen) zonder arbeid, tegen slechts 4 000 (of 6 %) een jaar vroeger. Ongetwijfeld verkeerden de bedrijfstakken waarin deze vreemdelingen — bijna allen ongeschoolde arbeiders — voor het grootste gedeelte tewerkgesteld zijn zoals in de steenkoolmijnen en, in mindere mate, de bouw- en de metaalnijverheid, in een minder gunstige economische toestand.

De duur van de werkloosheid schijnt eveneens een aanduiding te zijn voor de economische redenen die aan de basis liggen van de stijging der volledige werkloosheid. In 1960 waren ongeveer 35 % van de mannelijke werklozen minder dan zes maanden werkloos, percentage dat tijdens de volgende jaren voortdurend daalde. In 1963 en 1964 bedroeg het aldus 16 % om in 1965 terug te stijgen tot 25 %. Het aandeel van de werkloze arbeiders jonger dan 40 jaar steeg van 32 % in 1964 tot 40 % in 1965. Het percentage arbeiders van 50 jaar en ouder liep daarentegen terug tot 43 % (50 % in 1964).

In 1965 waren ongeveer 2,7 % van het totaal van de tegen de werkloosheid verzekerde arbeiders volledig werkloos, tegen 2,5 % in 1964. In sommige streken ligt dit percentage echter belangrijk hoger, o.m. in Oostende (7,7 %), Bergen (7,5 %) en Brugge (4,8 %). Houdt men echter alleen rekening met de werklozen die normaal arbeidsgeschikt zijn dan bedraagt het globaal percentage slechts

1 % (0,7 % in 1964). Relatief werden de meeste arbeidsreserves met normale geschiktheid eveneens aangetroffen in de hierboven vernoemde gewesten. Zo noteerden in 1965 de gewestelijke arbeidsbureaus te Oostende, Bergen en Brugge dat respectievelijk 4,0 %, 3,2 % en 2,8 % van de tegen de werkloosheid verzekerde arbeiders volledig werkloos waren. In alle andere streken schommelt het percentage rond 1 %.

Door de overheid werden over heel het jaar 1965 gemiddeld 6 062 werklozen tewerkgesteld zodat het peil van twee voorgaande jaren geëvenaard werd.

Wegens de geringe aangroei van de Belgische actieve bevolking en de noodzaak tot omschakeling van het industrieel patroon van sommige gewesten werd meer en meer de klemtoon gelegd op de opleiding en de wederaanpassing van arbeidskrachten. Het aantal collectieve opleidingen in de centra voor beroepsopleidingen steeg van 5 772 in 1964 tot 6 636 in 1965, dit is een stijging van 26 %. Steeds meer zelfstandigen doch vooral loontrekkenden volgen deze scholing ; het percentage werklozen daarentegen liep er voortdurend terug, te weten van 99 % in 1961 tot 18 % in het voorbije jaar.

De stijging van de gedeeltelijke en toevallige werkloosheid met meer dan 10 000 eenheden (of 38 %) is vooral te wijten aan de ongunstige klimatologische omstandigheden die er tijdens het voorbije jaar heersten. Naast deze faktor liet ook de verzwakking van de conjunctuur, o.m. in de textiel- en kledingnijverheid, de lederindustrie alsmede in de voedingsmiddelennijverheid, zich gelden. Ten slotte had de crisis in de steenkoolmijnen een vrij belangrijke invloed. Gemiddeld werden er in de bekkens van de Kempen en Charleroi per dag 1 600 gedeeltelijk en toevallig werklozen genoteerd, tegen slechts enkele in 1964.

Gewesten waar relatief (d.w.z. ten opzichte van de verplichte verzekerden) de hoogste percentages gedeeltelijk en toevallig werklozen aangetroffen worden zijn in orde van belangrijkheid : Aarlen (3,9 %), Oostende (3,2 %), Turnhout en Aalst-Ronse (3,1 %) en Verviers (3 %).

★

★ ★

Personeel werkzaam in de nijverheid en opgenomen in de maatschappelijke zekerheid op 30 juni

(duizenden)

BEDRIJFSTAK	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965
Steenkolenmijnen en ertsontginning	154,1	138,2	117,2	101,4	91,8	88,7	90,4	83,4
Groeven	11,4	10,5	10,2	10,3	10,3	10,4	10,6	10,3
Voedingsmiddelennijverheid	73,9	74,6	76,2	77,6	78,2	80,0	80,8	78,0
Drankbereiding	28,0	27,4	27,8	27,4	27,8	28,0	27,8	27,2
Tabaksindustrie	9,8	9,2	9,1	9,5	9,2	9,1	9,5	9,9
Scheikundige nijverheid	65,3	64,9	67,3	68,0	70,3	71,9	73,7	74,2
Rubbernijverheid	8,6	8,4	8,6	8,6	8,6	8,6	8,8	9,0
Houtbewerking	46,6	44,4	44,4	45,2	45,7	46,1	48,8	48,4
Papier- en kartonnijverheid	21,8	21,6	22,3	22,9	24,1	25,3	26,3	27,0
Boekbedrijf en fotografie	31,3	31,0	31,8	32,7	33,9	34,5	35,3	36,3
Huiden- en lederindustrie	10,7	10,8	10,5	10,4	10,5	10,2	10,6	10,2
Textielnijverheid	145,1	142,7	145,3	146,6	145,7	148,3	149,6	142,6
Confectie	66,4	65,6	65,7	68,1	67,2	69,1	73,5	73,5
Schoenbedrijf	19,5	18,9	18,5	19,0	18,0	17,5	16,9	15,4
Water-, gas- en elektriciteitsvoorziening	20,0	19,7	19,7	19,8	19,8	20,1	21,1	21,3
Ceramiek- en glasnijverheid	65,8	66,9	71,3	71,8	74,3	72,2	75,2	75,5
Metaalnijverheid	369,4	354,5	373,4	397,1	412,3	416,2	432,4	442,3
Kunstambacht en precisiebedrijven	14,3	15,4	15,1	15,3	16,5	16,9	17,0	17,0
Bouwbedrijf	197,5	199,3	200,6	209,4	219,8	233,8	238,7	240,8
Transportbedrijf (a)	73,3	71,6	72,3	72,8	73,5	75,2	75,6	77,2
Diverse bedrijven	8,2	8,1	9,2	9,7	10,1	11,0	12,4	13,2
Totaal	**1 441,0**	**1 403,7**	**1 416,5**	**1 443,6**	**1 467,6**	**1 493,1**	**1 535,0**	**1 532,7**

Bron : Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.

(a) Exclusief het personeel van de N.M.B.S. en van de N.M.V.B.
Exclusief het vast personeel van de Instituten des Belgische Radio en Televisie.

Bezoldigde arbeidskrachten

gemiddelden
(duizenden)

BEDRIJFSTAKKEN	1948	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964 (a)	1965 (a)
Landbouw, bos- en visvangst ..	43,3	33,0	31,6	31,0	30,8	29,7	28,6	27,1	25,9	23,3	21,6	19,5
Mijnbouw	193,6	168,2	167,1	167,6	167,5	150,9	130,4	114,4	104,8	101,7	102,2	97,5
Fabrieksnijverheid	1 022,0	1 017,5	1 048,0	1 072,5	1 031,1	1 014,9	1 044,7	1 080,0	1 107,4	1 117,0	1 141,4	1 149,3
Bouwbedrijf	152,5	193,8	208,3	213,4	199,2	199,9	202,3	207,8	223,1	234,5	240,4	238,6
Elektriciteit, water, gas en gezondheidsdiensten	27,3	28,7	29,0	29,2	29,1	29,1	29,5	29,7	30,0	30,6	31,5	32,0
Handel, bank en verzekering ..	201,1	233,0	241,5	248,9	257,4	263,6	273,0	288,7	305,6	316,4	335,4	351,1
Transportbedrijf	235,3	214,5	220,6	225,1	226,9	222,4	219,1	221,1	219,6	223,9	228,3	229,8
Diensten	504,4	599,4	605,7	618,9	634,2	654,0	666,1	677,5	695,7	708,5	718,7	732,6
Door de publiekrechtelijke lichamen tewerkgestelde werklozen	—	22,7	9,8	5,3	10,5	17,3	9,8	7,1	6,7	6,1	6,3	6,1
Gecontroleerde volledig werklozen	80,9	116,5	91,0	77,9	109,7	125,0	110,1	87,9	70,2	58,9	49,7	52,9
Totaal ...	**2 460,4**	**2 627,3**	**2 652,6**	**2 689,8**	**2 696,4**	**2 706,8**	**2 713,6**	**2 741,3**	**2 789,0**	**2 820,9**	**2 875,5**	**2 909,4**

(a) Ramingen.

Bron : Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid.

Aantal arbeiders en uren-arbeiders in sommige bedrijfstakken (a)

(duizenden)

BEDRIJFSTAK	Tewerkgestelde arbeiders (maandgemiddelden)				Uren-arbeiders			
	1962	1963	1964	1965	1962	1963	1964	1965
Steenkolenmijnen (b)	67,6	67.1	68,0	62,6	144 823	145 567	147 561	130 639
Cokesfabrieken	4,3	4,2	4,0	3,9	9 057	8 982	8 419	8 201
IJzer- en staalnijverheid (c)	49,8	50,0	50,7	48,9	107 371	108 430	109 704	102 590
Industrie der non-ferrometalen	16,5	16,7	17,5	18,5	34 338	34 855	36 825	37 997
Metaalverwerkende nijverheid	212,1	220,0	226,9	229,1	434 327	443 875	459 931	456 443
Stikstofnijverheid	4,2	4,4	4,2	4,1	8 652	9 042	8 208	8 384
Rubbernijverheid	5,9	5,9	6,1	5,9	12 048	11 824	12 597	11 844
Papiernijverheid (producerende inrichtingen)	9,0	9,3	9,4	9,4	18 675	19 330	19 422	18 886
Papiernijverheid (verwerkende inrichtingen)	11,9	12,5	12,9	12,7	24 526	26 447	26 310	25 548
Steengroeven	6,9	6,6	6,9	6,8	13 963	12 766	14 019	13 501
Kalk, kalksteen en kalkderivaten	4,1	3,9	4,2	4,2	8 477	8 189	9 004	8 593
Aardewerkindustrie	10,3	9,7	10,0	9,8	21 375	19 871	20 886	19 860
Cementnijverheid	2,8	2,6	2,8	2,9	5 783	5 359	5 663	5 826
Glasnijverheid	23,6	22,6	23,5	23,0	48 364	45 508	47 504	45 113
Houtnijverheid	26,8	28,8	29,9	29,8	56 193	58 568	62 097	61 120
Ceramische nijverheid	9,0	8,3	8,3	8,2	18 444	17 610	16 857	15 166
Bouwbedrijf	98,8	100,6	108,6	104,3	187 260	183 994	211 389	197 246
Spinnerijen: katoen, vlas en hennep (d)	17,3	16,7	16,4	14,9	..	..	..	..
wol, jute, harde vezels	17,7	18,4	18,3	17,6	36 029	36 191	34 800	33 528
Weverijen	38,4	38,7	38,3	36,0	77 465	77 425	77 086	70 203
Andere textielbedrijven	5,5	5,6	5,5	5,4	10 952	11 303	10 648	10 116
Tricotagenijverheid	17,3	18,8	19,2	18,8	32 556	36 921	36 997	35 727
Dierlijke en plantaardige oliën	1,8	1,6	1,6	1,5	3 461	3 488	3 256	3 001
Tabaksnijverheid	6,6	6,5	6,8	6,8	12 556	12 532	13 229	12 944
Ledernijverheid	2,5	2,3	2,2	2,1	5 128	4 944	4 616	4 260
Schoennijverheid	12,7	12,5	11,8	10,7	24 253	23 970	22 674	20 186
Pantoffelindustrie	1,5	1,7	1,7	1,6	3 019	3 445	3 434	2 964
Watervoorziening	3,2	3,5	3,7	3,8	7 040	7 528	7 859	8 092
Haven van Antwerpen	15,2	14,5	13,7	14,1	..	..	..	..

Bronnen : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Administratie van het Mijnwezen. Bedrijfsfederaties.

(a) In het algemeen maken de in deze tabel voorkomende industrieën het voorwerp uit van een produktiestatistiek en hebben de gegevens, in principe, betrekking op alle nijverheidsinrichtingen zonder onderscheid van het aantal tewerkgestelde arbeiders.
(b) Gemiddeld aantal aanwezige ondergrondse en bovengrondse arbeiders per dag waarop werd gewerkt.
(c) Exclusief de bedrijven die uitsluitend vormstaal voortbrengen.
(d) Voor deze bedrijfstakken, aantal spillen-uren van 1962 tot 1965 : 6.000, 6.206, 6.330 en 5.720 miljoen.

Geografische mobiliteit der arbeidskrachten op 31 december 1961

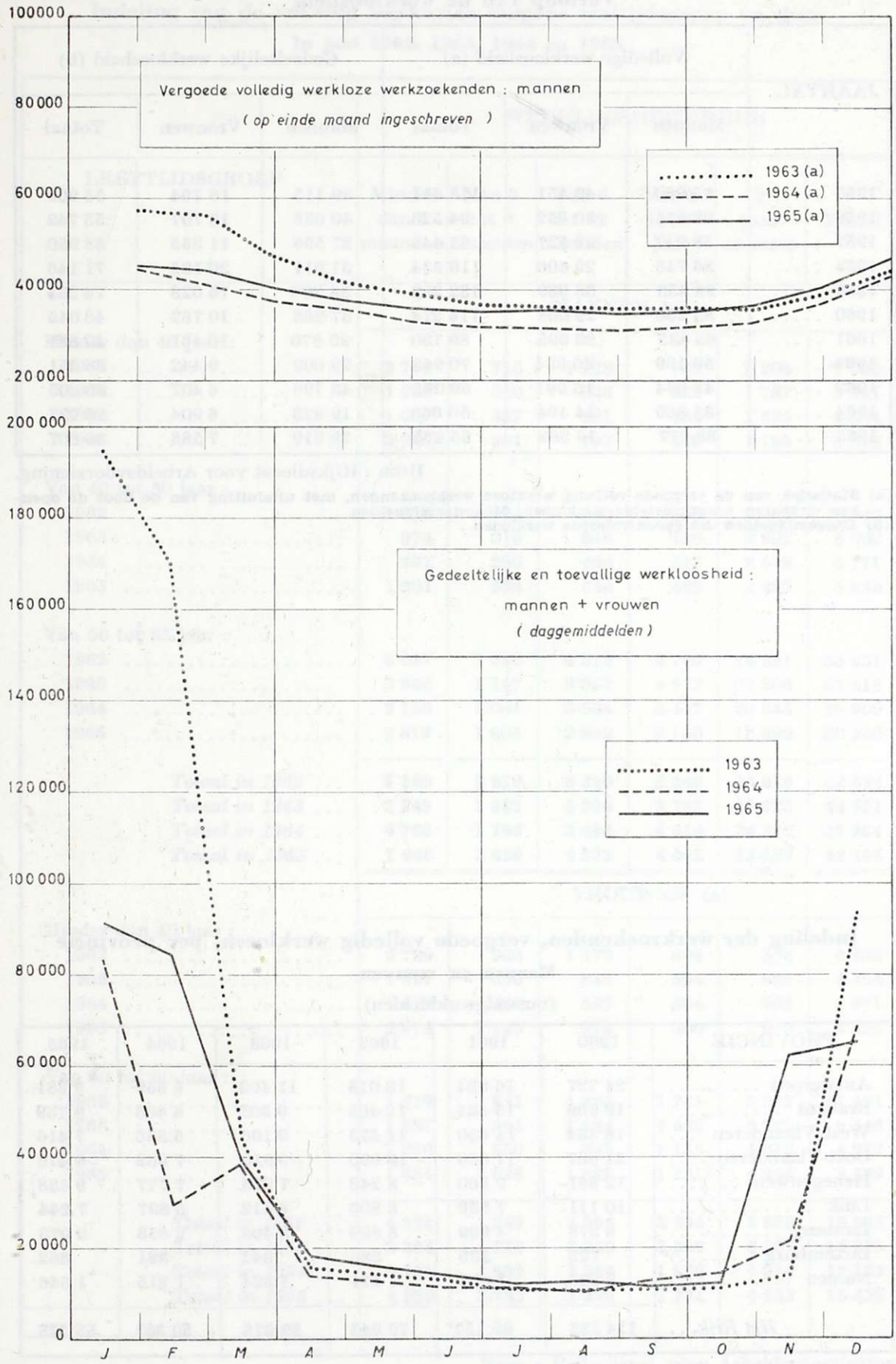
Reizende woonforensen en grensarbeiders

PROVINCIE	Eenheid	Niet-dagelijks reizende forensen		Dagelijks reizende forensen — (6) tot (11) of (12) tot (17) =	Vervoermiddel						Tijdsafstand						Totaal aantal forensen		Grensarbeiders
		Aantal	waarvan met logement in of nabij werkgemeente		Trein	Bus of tram	Auto	Motor- of bromfiets	Fiets	Te voet of onbekend	—30 min	30 min tot —60 min	60 min tot —90 min	90 min tot —2 h	2 h en meer	Onbekende duur	Aantal — (3) + (5) =	In % van de totale actieve bevolking (a)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)
Antwerpen	10^3	12,1	8,4	236,2	34,6	73,9	33,9	24,2	61,9	7,7	84,7	96,0	39,1	12,2	3,8	0,4	248,3		10,9
	%			*100,0*	*14,7*	*31,3*	*14,3*	*10,3*	*26,2*	*3,2*	*35,9*	*40,6*	*16,5*	*5,2*	*1,6*	*0,2*		*46,6*	
Brabant	10^3	13,4	8,7	218,6	68,8	59,2	35,3	16,1	27,4	11,8	66,8	75,1	49,7	17,7	4,8	4,5	232,0		7,8
	%			*100,0*	*31,5*	*27,1*	*16,1*	*7,4*	*12,5*	*5,4*	*30,6*	*34,4*	*22,7*	*8,1*	*2,2*	*2,0*		*29,6*	
West-Vlaanderen..	10^3	14,3	12,7	145,9	17,7	26,1	14,6	27,7	55,9	3,9	73,0	45,8	15,8	6,7	4,3	0,3	160,2		30,2
	%			*100,0*	*12,1*	*17,9*	*10,0*	*19,0*	*38,3*	*2,7*	*50,1*	*31,4*	*10,8*	*4,6*	*2,9*	*0,2*		*40,5*	
Oost-Vlaanderen ..	10^3	13,7	10,6	197,0	66,6	29,4	17,6	18,9	60,1	4,4	68,3	59,6	36,5	22,8	9,6	0,2	210,7		5,6
	%			*100,0*	*33,9*	*14,9*	*8,9*	*9,6*	*30,5*	*2,2*	*34,7*	*30,2*	*18,5*	*11,6*	*4,9*	*0,1*		*42,8*	
Henegouwen	10^3	8,5	6,2	216,1	44,9	58,5	30,3	33,4	33,9	15,1	107,9	69,1	25,2	9,9	3,9	0,1	224,6		13,7
	%			*100,0*	*20,8*	*27,0*	*14,0*	*15,5*	*15,7*	*7,0*	*49,9*	*32,0*	*11,7*	*4,6*	*1,8*	—		*53,2*	
Luik	10^3	12,3	7,9	165,8	21,4	54,5	34,8	23,5	16,2	15,4	79,9	58,3	20,1	5,7	1,5	0,3	178,1		5,2
	%			*100,0*	*12,9*	*32,9*	*21,0*	*14,2*	*9,7*	*9,3*	*48,2*	*35,2*	*12,1*	*3,4*	*0,9*	*0,2*		*48,1*	
Limburg	10^3	6,9	6,0	79,6	6,9	35,4	7,8	9,2	19,8	0,5	32,1	27,4	13,3	5,0	1,8	—	86,5		12,2
	%			*100,0*	*8,7*	*44,5*	*9,9*	*11,5*	*24,8*	*0,6*	*40,4*	*34,5*	*16,7*	*6,2*	*2,2*	—		*47,2*	
Luxemburg	10^3	4,0	3,5	21,5	4,5	5,5	4,5	4,5	2,0	0,5	9,6	6,9	3,4	1,1	0,5	—	25,5		7,3
	%			*100,0*	*21,0*	*25,5*	*20,7*	*21,0*	*9,3*	*2,5*	*44,7*	*32,3*	*15,7*	*5,0*	*2,3*	—		*36,0*	
Namen	10^3	6,0	4,5	54,1	15,5	9,7	9,6	10,5	6,9	1,9	26,1	17,0	7,7	2,5	0,7	0,1	60,1		3,8
	%			*100,0*	*28,7*	*17,9*	*17,8*	*19,3*	*12,7*	*3,6*	*48,3*	*31,4*	*14,3*	*4,6*	*1,2*	*0,2*		*48,3*	
Het Rijk ...	10^3	**91,2**	**68,5**	**1 334,8**	**280,9**	**352,2**	**188,4**	**168,0**	**284,1**	**61,2**	**548,4**	**455,2**	**210,8**	**83,6**	**30,9**	**5,9**	**1 426,0**		**96,8**
	%			*100,0*	*21,0*	*26,4*	*14,1*	*12,6*	*21,3*	*4,6*	*41,1*	*34,1*	*15,8*	*6,3*	*2,3*	*0,4*		*42,2*	

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Exclusief werklozen en miliciens.

Verloop van de werkloosheid
Gecontroleerde verloren werkdagen

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

(a) Statistiek van de vergoede volledig werkloze werkzoekenden, met uitsluiting van de door de openbare besturen tewerkgestelde werklozen.

Verloop van de werkloosheid

JAARTAL	Volledige werkloosheid (a)			Gedeeltelijke werkloosheid (b)		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
1955	75 960	42 451	118 411	39 115	16 794	55 909
1956	63 871	30 652	94 523	40 035	13 707	53 742
1957	58 917	22 527	81 444	27 595	11 355	38 950
1958	86 748	29 606	116 354	51 011	20 135	71 146
1959	98 353	33 939	132 292	58 206	16 028	74 234
1960	85 266	29 008	114 274	37 283	10 762	48 045
1961	65 435	23 695	89 130	29 870	10 461	40 331
1962	50 109	20 834	70 943	29 009	9 442	38 451
1963	42 084	16 991	59 075	43 798	6 407	50 205
1964	35 869	14 494	50 363	19 823	6 904	26 727
1965	38 977	16 398	55 375	29 219	7 588	36 807

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

(a) Statistiek van de vergoede volledig werkloze werkzoekenden, met uitsluiting van de door de openbare besturen tewerkgestelde werklozen. Maandgemiddelden.
(b) Daggemiddelden der gecontroleerde werklozen.

Indeling der werkzoekenden, vergoede volledig werklozen, per provincie

Mannen en vrouwen

(maandgemiddelden)

PROVINCIE	1960	1961	1962	1963	1964	1965
Antwerpen	21 727	16 834	13 018	11 402	9 659	9 381
Brabant	19 909	15 535	12 465	9 902	8 403	8 739
West-Vlaanderen ...	18 434	14 650	11 575	9 106	6 566	7 416
Oost-Vlaanderen	21 867	17 080	13 090	9 910	7 932	8 476
Henegouwen	12 881	9 860	8 248	7 275	7 717	9 438
Luik	10 111	7 839	6 800	6 412	5 897	7 244
Limburg	6 378	4 999	3 890	3 403	2 653	2 973
Luxemburg	723	530	386	342	321	362
Namen	2 225	1 803	1 471	1 324	1 215	1 346
Het Rijk...	**114 255**	**89 130**	**70 943**	**59 076**	**50 363**	**55 375**

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

Indeling van de volledig werklozen volgens leeftijdsgroep en duur
In juni 1962, 1963, 1964 en 1965

LEEFTIJDSGROEP	WERKLOOSHEIDSDUUR					
	Minder dan 3 maanden	Van 3 tot 6 maanden	Van 6 tot 12 maanden	Van 1 tot 2 jaar	2 jaar en meer	Totaal
	MANNEN (a)					
Minder dan 40 jaar :						
1962	2 755	713	1 128	701	2 206	7 503
1963	1 939	510	803	622	1 767	5 641
1964	1 697	427	481	454	1 525	4 584
1965	3 266	891	797	429	1 193	6 576
Van 40 tot 50 jaar :						
1962	1 378	524	950	856	3 432	7 140
1963	974	310	648	768	2 902	5 602
1964	867	280	469	513	2 642	4 771
1965	1 301	524	644	493	2 397	5 359
Van 50 tot 65 jaar :						
1962	3 027	1 742	4 312	4 789	24 381	38 251
1963	2 336	1 147	3 357	4 372	22 206	33 418
1964	2 196	1 087	2 534	3 447	20 645	29 909
1965	2 873	1 605	2 932	3 130	19 690	30 230
Totaal in 1962 ...	**7 160**	**2 979**	**6 390**	**6 346**	**30 019**	**52 894**
Totaal in 1963 ...	**5 249**	**1 967**	**4 808**	**5 762**	**26 875**	**44 661**
Totaal in 1964 ...	**4 760**	**1 794**	**3 484**	**4 414**	**24 812**	**39 264**
Totaal in 1965 ...	**7 440**	**3 020**	**4 373**	**4 052**	**23 280**	**42 165**
	VROUWEN (a)					
Minder dan 40 jaar :						
1962	2 739	968	1 179	893	853	6 632
1963	1 997	656	849	594	628	4 724
1964	1 819	489	557	404	602	3 871
1965	2 618	1 125	974	500	679	5 896
Van 40 tot 60 jaar :						
1962	1 812	841	1 825	1 741	5 202	11 421
1963	1 387	594	1 184	1 652	4 729	9 546
1964	1 290	550	945	1 155	4 312	8 252
1965	1 634	1 028	1 382	1 231	4 264	9 539
Totaal in 1962 ...	**4 551**	**1 809**	**3 004**	**2 634**	**6 055**	**18 053**
Totaal in 1963 ...	**3 384**	**1 250**	**2 033**	**2 246**	**5 357**	**14 270**
Totaal in 1964 ...	**3 109**	**1 039**	**1 502**	**1 559**	**4 914**	**12 123**
Totaal in 1965 ...	**4 252**	**2 153**	**2 356**	**1 731**	**4 943**	**15 435**

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

(a) Inclusief de werklozen tewerkgesteld door de openbare besturen.

Indeling van de werkloosheid in 1965

VOLLEDIG WERKLOZEN (a)			
Beroepsgroep (c) (d)	Mannen	Vrouwen	Totaal
Landbouwers	1 292	127	1 419
Jagers, bosarbeiders	99	2	101
Vissers	112	1	113
Mijnwerkers	1 195	27	1 222
Groevearbeiders	139	4	143
Werknemers van het vervoer en van de televerbindingen	1 428	133	1 561
Spinners, wevers, breiers	1 146	1 272	2 418
Kleermakers, snijders, bontwerkers	400	1 613	2 013
Ledersnijders, oppinners, marokijnwerkarbeiders	419	445	864
Bedieners van metaalovens, walsers, draadtrekkers, vormers, mecaniciens, gereedschapsmakers, electriciens	3 649	671	4 320
Diamantbewerkers	395	28	423
Timmerlieden, schrijnwerkers, meubelmakers	1 187	52	1 239
Schilders, behangers, metselaars, vloerleggers, plafonneerders	3 663	10	3 673
Letterzetters, drukkers	110	88	198
Pottenbakkers, ovenbedieners, glasvormers	571	512	1 083
Molenaars, bakkers, brouwers	522	774	1 296
Arbeiders van de scheikundige bedrijven	78	87	165
Tabaksbewerkers	29	119	148
Ambachtslieden en arbeiders niet elders vermeld	283	327	610
Inpakkers en soortgelijke arbeiders	113	606	719
Machinisten voor stationaire machines, graafmachines en hijswerktuigen	248	—	248
Havenarbeiders en warenbehandelaars	536	222	758
Koks, kamermeisjes, zaalkelners, serveerders	1 097	1 320	2 417
Andere gespecialiseerde arbeiders in de diensten	279	1 552	1 831
Bedienden	2 309	2 663	4 972
Artiesten	431	165	596
Handlangers	17 247	3 578	20 825
Algemeen totaal	**38 977**	**16 398**	**55 375**

GEDEELTELIJK WERKLOZEN (b)			
Bedrijfstak (d)	Mannen	Vrouwen	Totaal
Landbouw	352	28	380
Bosbouw, jacht	386	1	387
Visserij	204	5	209
Mijnen	1 644	—	1 644
Steen	200	5	205
Voeding	343	429	772
Tabak	5	109	114
Textiel	1 295	2 286	3 581
Kleding	175	2 713	2 888
Schoenen	242	420	662
Hout	527	39	566
Papier	23	65	88
Boek	32	34	66
Leder en vellen	98	127	225
Rubber	26	16	42
Scheikunde	67	71	138
Aardewerk, steenbakkerij, cement	488	476	964
Glas	188	19	207
Basismetaalnijverheid	598	67	665
Metaalverwerkende nijverheid	658	116	774
Fabricatie van machines	226	35	261
Constructie van elektrische machines	45	56	101
Constructie van transportmaterieel	507	2	509
Kunst- en precisiediamant	104	22	126
Andere fabrieksnijverheden	32	51	83
Bouw	18 116	9	18 125
Elektriciteit, water, gas	29	2	31
Handel, banken, verzekeringen	22	17	39
Vervoer en verkeer	2 436	18	2 454
Hotel, spijshuizen	43	61	104
Diensten	52	259	311
Onnauwkeurig bepaalde activiteiten	56	30	86
Algemeen totaal	**29 219**	**7 588**	**36 807**

(a) Werkzoekenden, vergoede volledig werklozen. Maandgemiddelden.
(b) Daggemiddelden van de gecontroleerde werklozen.
(c) Internationale standaardclassificatie van de beroepen (Internationaal Arbeidsbureau - 1958).
(d) Nieuwe indeling van de beroepsgroepen waardoor de gegevens niet vergelijkbaar zijn met die van de voorgaande jaren.

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

TWEEDE DEEL

PRODUKTIE VAN GOEDEREN EN DIENSTEN

HOOFDSTUK ÉÉN

LANDBOUW EN VISVANGST

AFDELING I. – LANDBOUW

In het jaar 1964, dat droog en zonnig uitviel, waren de oogsten goed naar hoeveelheid en kwaliteit. In 1965 waren de weersomstandigheden echter zodanig slecht, dat het jaar als een der vochtigste van de laatste honderd jaar kan worden beschouwd. Tijdens de lente en ook tijdens de zomer was het weer immers voortdurend slecht. De uitzaai en de oogst ondergingen dan ook grote vertraging. Bovendien vond de oogst in buitengewoon ongunstige omstandigheden plaats. Doordat de herfst zonnig was, verliep hij echter normaal voor de aardappelen en de bieten. Aan het eind van het jaar leidde de langdurige regen tot overstromingen die veel schade aanrichtten.

Volgens de telling van mei 1965 verminderde de beteelde oppervlakte ten opzichte van het voorgaande jaar met 13 200 ha, d.i. 0,8 %. Het graanareaal nam weliswaar met 3,7 % toe, maar voor alle overige teelten verminderde de uitzaai.

De oppervlakte nijverheidsgewassen gaf een achteruitgang met 10,3 % te zien. Doordat deze volgde op een aanzienlijke toeneming in 1964 (+ 13,1 %), was de bebouwde oppervlakte met 95 300 ha ongeveer even groot als in 1963 (94 000 ha). De met suikerbieten beteelde oppervlakte, t.w. 65 400 ha, was 2,3 % groter. De stijging is aldus weliswaar kleiner dan in 1964, toen ze 12,1 % bedroeg, maar ze baart enigszins verwondering wanneer men nagaat welke moeilijkheden bij het vaststellen van de prijzen voor de campagne 1964 zijn opgetreden en bedenkt dat de Staatswaarborg voor de campagne 1965 tot 63 000 ha beperkt bleef. De oppervlakte tabaksteelt onderging een lichte uitbreiding (+ 4,8 %) na de sterke daling van het voorafgaande jaar (— 23,2 %). Ook de verbouw van hop gaf een toeneming te zien, en wel met 2,9 %, tegen 5,5 % in 1964 ; deze teelt wordt voortdurend uitgebreid. Zoals voorzien bedroeg de oppervlakte vlas slechts 27 000 ha ; dit betekent een daling met 31,1 %, te vergelijken met een stijging van 15,6 % in 1964. Tijdens de jongste vergadering van de Internationale Confederatie voor het Vlas en de Hennep in Parijs werd aanbevolen dat België de verbouw van vlas tot ongeveer 25 000 ha zou beperken.

Het groentenareaal onderging een sterke achteruitgang (— 12,2 % tegen — 0,8 % in 1964) als gevolg van de vroegere afzetmoeilijkheden. Ook de opper-

vlakte peulvruchten verminderde (— 7,6 % tegen + 1,9 % in 1964) ; bij de groenvoedergewassen (— 11,8 % tegen — 7,1 %), de wortel- en knolgewassen (— 5,1 % tegen — 9,1 %) en de overige teelten (— 1,7 % tegen — 1,5 %) werd eveneens een achteruitgang waargenomen. De oppervlakte grasland en weiden bleef daarentegen bijna onveranderd (— 0,5 % tegen — 1,3 %).

De totale graanuitzaai omvatte 18 500 ha of 3,7 % meer dan in 1964, in welk jaar een status-quo optrad. De toeneming was te danken aan de zomergraangewassen. Aan de zomertarwe werden 25 300 ha meer besteed (+ 32,7 %) en aan de zomergerst 22 100 ha (+ 22,4 %) ; bij de rogge (— 17,5 %), de wintergerst (— 11,8 %), de winter- en wisseltarwe (— 9,8 %) en de haver (— 5,6 %) trad een aanmerkelijke achteruitgang op.

De buitengewoon slechte weersomstandigheden hadden tot gevolg dat de opbrengsten over bijna de gehele linie achteruitgingen. Voor enkele teelten was er een lichte toeneming, met name voor hooi van blijvend hooiland (+ 4,8 %), gewone klaver (+ 3,2 %) en luzerne (+ 0,9 %). Daartegenover stond een algemene daling, die zeer groot was voor de suikerbieten (— 20,4 %), maar ook aanzienlijk was voor de droge erwten (— 15,2 %), de voederbieten (— 14,3 %), de halfvroege aardappelen (— 14,2 %), de gerst (— 14,1 %), de late aardappelen (— 13,5 %), de haver (— 13,2 %), de rogge (— 13,1 %), de cichorei (— 11,3 %), de wintertarwe (— 10,1 %) en de zomertarwe (— 8,2 %).

De tarweoogst wordt geschat op ongeveer 880 000 t, hetgeen een daling met ongeveer 60 000 t betekent ten opzichte van het voorgaande jaar. Deze daling valt destemeer op daar de met tarwe bebouwde oppervlakte ten opzichte van 1964 met 11 800 ha toenam. Door het slechte weer was niet alleen de opbrengst per hectare gering, maar bovendien liet de kwaliteit te wensen over wegens het geringe hectolitergewicht, het grote vochtigheidsgehalte en het grote percentage kieming. Hierdoor alsmede door de weerslag van de geleidelijke marktverruiming binnen de E.E.G. wordt verklaard, waarom de inmenging van inheemse tarwe door de Belgische maalderijen voor de maanden juli tot en met december 1965 niet hoger was dan 50 %, tegen 61 % in 1964. Aan het eind van de inmengingsperiode zou dan ook een overschot van 230 000 t kunnen bestaan.

Tussen 1 juli en 31 december 1965 werden invoervergunningen voor graan tot een beloop van ongeveer 60 000 t aangevraagd.

Als gevolg van de slechte omstandigheden, bij het planten en de groei van de bieten, bedroeg de opbrengst per hectare slechts 387,8 centenaar, hetgeen heel wat minder is dan in het voorgaande jaar (487 centenaar). Ondanks een lichte uitbreiding van het areaal (+ 2,3 %) bedroeg de produktie slechts 2 537 200 t, te vergelijken met 3.113.540 t in 1964. Het probleem van de suikerprijs tegenover het buitenland blijft een nijpend vraagstuk en niets laat toe binnen afzienbare tijd een aanzienlijke verbetering te voorzien.

De slechte weersomstandigheden hebben ook de opbrengst en de kwaliteit van het vlas nadelig beïnvloed ; zij hadden ook een weerslag op de prijzen, die evenals het voorgaande jaar zeer onregelmatig waren.

De verbouw van voederbieten en van aardappelen gaat sedert enkele jaren gestadig achteruit, zodanig dat hij in 1965 slechts 74,5 % van de uitzaai in 1960 vertegenwoordigde. Dienovereenkomstig gaat de produktie regelmatig achteruit en in 1965 bedroeg de daling ten opzichte van het jaar 1960 25,1 % bij de

aardappelen en 33,6 % voor de voederbieten. Alleen door de buitengewoon hoge opbrengst van het voorgaande jaar was de achteruitgang van de bebouwde oppervlakte enigermate goedgemaakt geweest.

In 1964 was de tuinbouwproduktie gunstig uitgevallen, maar in 1965 had de tuinbouw af te rekenen met geheel abnormale weersomstandigheden, zodat sommige teelten een volledige mislukking meemaakten. In sommige sectoren heeft de prijsontwikkeling in zekere mate een tegenwicht gevormd tegen de lage produktiecijfers. Een toenemend aantal producenten zijn er zich van bewust dat in het raam van de Gemeenschappelijke Markt een verdere specialisering nodig is, waardoor het mogelijk wordt betere kwaliteiten tegen lagere prijzen voort te brengen.

Volgens de landbouwtelling van 1965 was de rundveestapel 3,8 % groter dan een jaar voordien. De stijging betreft alle leeftijdcategorieën en geldt ook voor de melkkoeien (+ 18 000 koppen), waarvan het aantal in 1964 enigszins gedaald was (— 2 100 eenheden). Voorts nam het aantal kalveren, dat volgens de telling van 15 december 1964 een aanzienlijke stijging te zien had gegeven, verder toe. Hieruit blijkt het streven van de producenten om meer kalveren te houden voor het kweken van groot vee.

Doordat getracht werd de rundveestapel te vergroten ging de vleesproduktie nogmaals achteruit. Gelet op de hoge rundvleesprijzen schakelden de verbruikers hunnerzijds in aanzienlijke mate over op varkensvlees en gevogelte. Globaal gezien gaven de ontwikkeling en het niveau van de marktprijzen slechts een gering verschil te zien tegenover het voorgaande jaar. Tussen mei en juli werd een maximum genoteerd ; daarop volgde een vrij aanzienlijke daling tussen juli en oktober. De meeste waarnemers voorzien dat de geleidelijke stijging van het aanbod enige prijsdaling tot gevolg zou kunnen hebben.

De invoer van rundvee was minder groot dan in 1964, maar bleef niettemin aanmerkelijk : 30 047 t ter waarde van 722,9 miljoen frank, tegen 43 352 t en 1000,1 miljoen frank in het voorgaande jaar. De uitvoer ging achteruit : 2 111 t in 1965 (waarde 99,1 miljoen frank), tegen 6 425 t (waarde 196,6 miljoen frank) een jaar tevoren.

Hierbij zij opgemerkt dat de Belgische regering in mei aan de overheid van de Europese Economische Gemeenschap de toelating vroeg om de invoerrechten te verlagen, omdat de binnenlandse prijzen te hoog werden geacht. Deze toelating werd verleend, maar België maakte er geen gebruik van, daar de seizoendaling van de veeprijzen ondertussen ingezet was.

Sedert drie jaar neemt de varkensstapel regelmatig toe : 1 526 900 koppen op 1 januari 1963, 1 745 300 op 15 december 1964 en 1 885 000 op 15 december 1965. Algemeen wordt verwacht dat de produktie nog zal stijgen.

Op 15 december 1965 was het aantal zeugen 11,9 % hoger dan een jaar voordien en groter dan ooit tevoren. De telling had echter plaats op een ogenblik dat het mond- en klauwzeer nog niet was opgetreden.

De ontwikkeling op de Belgische varkensmarkt wordt sterk beïnvloed door de markten in de andere lidstaten van de E.E.G., meer bepaald in Frankrijk en Nederland. Dit is een gevolg van het openstellen der grenzen binnen de Gemeenschappelijke Markt. Ook is het een der redenen waarom de prijzen een relatieve stabiliteit in 1965 te zien gaven ; een andere reden is te vinden in de krachtige

vraag naar varkensvlees, een gevolg van de verschuiving in het verbruik naar varkensvlees ten nadele van het rundvlees. Ondanks de stijging van het aanbod bleven de prijzen gehandhaafd mede door de druk van de vraag.

In feite ging de prijsdaling, die in het begin van 1964 begonnen was, in 1965 verder, zodat het laagste peil in de lente bereikt werd. Van dan af steeg de prijs, behalve in juli, en in november en december bedroeg hij 32 tot 34 F het kg, tegen 26 tot 28 F in het laatste kwartaal van 1964.

De uitvoer van varkens steeg van 12 661 t in 1964 (waarde 414,5 miljoen frank) tot 22 147 t (waarde 711,8 miljoen frank) ; de invoer steeg van 1 351 t (waarde 36,2 miljoen frank) tot 7 646 t (waarde 201,9 miljoen frank).

Uit de telling van 15 december 1965 blijkt dat het aantal landbouwpaarden verder afneemt (— 10,7 %) als gevolg van de mechanisering en de motorisering.

Volgens voorlopige gegevens bedroegen de melkleveringen aan de zuivelfabrieken ongeveer 1 953 miljoen liter bij 3,46 % vetgehalte ; dit betekent een stijging met ongeveer 15 % tegenover het voorgaande jaar. De roomleveringen daalden echter met 5,76 %.

Het verbruik van fabrieksmelk daalde enigszins, t.w. met 0,5 %. Het aandeel van de gesteriliseerde melk in de totale hoeveelheid fabrieksmelk bedraagt tegenwoordig 75 %, tegen slechts 40 % in 1955. België is het enige land ter wereld waar de gesteriliseerde melk een zo belangrijk aandeel in de consumptiemelk heeft.

Sedert 1 april 1965 is de produktie van de gesubsidieerde melkderivaten (kaas, melkpoeder en gecondenseerde melk) niet meer aan kwantitatieve beperkingen onderworpen ; alleen de fabricatie van sommige kaassoorten blijft gecontingenteerd.

Globaal genomen blijft de kaasproduktie stijgen, vooral die van harde kaas.

Bovendien is België een der belangrijkste producenten van volle melkpoeder geworden ; onder de zuivelprodukten heeft het magere melkpoeder tijdens de jongste jaren de grootste produktiestijging ondergaan (ongeveer 45 % ten opzichte van 1964).

Voor de ingedikte melk werd de toestand nadelig beïnvloed door de aanwezigheid van belangrijke voorraden uit de produktie van 1964 en in mindere mate door de Nederlandse concurrentie.

De produktie van fabrieksboter steeg van 50 miljoen tot 57 miljoen kilogram, d.i. met 14 % ; die van hoeveboter bleef dalen. De voorraden bereikten rond midden oktober hun hoogtepunt met 14 451 t. Daarna verminderden zij, dank zij de uitvoer vooral naar Italië en de aanvoer van 1 000 t gesmolten boter op de markt.

De Raad van de Europese Economische Gemeenschap keurde in mei een regeling goed waardoor de voorkeur voor fruit en groenten uit de lidstaten op de Gemeenschappelijke Markt versterkt werd. Het belangrijkste punt met betrekking tot de E.E.G. is echter de crisis die in de nacht van 30 juni op 1 juli 1965 ontstond door het mislukken van de besprekingen over de financiering van het gemeenschappelijk landbouwbeleid in de periode 1965-1970. Doordat de crisis voortduurde tot in 1966 bleef de bedrijvigheid in de Gemeenschappelijke Markt tijdens het tweede halfjaar beperkt tot de afhandeling der lopende zaken.

Het algemeen indexcijfer voor de prijzen der landbouwprodukten steeg in een jaar tijd met 5,05 %. De stijging was groter voor de akkerbouwprodukten (6,5 %) dan voor de veehouderijprodukten (4,6 %) ; inmiddels steeg het indexcijfer van de produktiekosten met 8,7 %.

AFDELING II. — ZEEVISSERIJ

In 1965 bedroeg de aanvoer van zeevisserijprodukten in de Belgische havens 48,1 miljoen ton, tegen 47,7 miljoen ton in het voorgaande jaar, d.i. 0,8 % meer ; voor 92,1 % ging het om bodemvis ; 4,4 % bestond uit pelagische vis en 3,5 % uit schaal- en weekdieren. Dat de totale produktie niet achteruitging was te danken aan de grotere aanvoer van bodemvis (+ 16,9 %), want de vangst van pelagische vis ging aanzienlijk achteruit (— 62,9 %) en die van schaal- en weekdieren daalde eveneens, zij het dan in mindere mate (— 10,5 %).

Naar waarde steeg de aanvoer met 15 %.

De buitenlandse handel gaf een tekort te zien, hoewel de uitvoer met 503 miljoen frank op een ongekend hoog niveau kwam.

De Belgische zeevisserij heeft af te rekenen met een ingewikkeld geheel van vraagstukken van structurele, biologische en economische aard, die trouwens gemeengoed zijn voor de gehele Westeuropese zeevisserij. Het lijkt wenselijk dat de visserij zich zou richten op de rationele aanwending van moderne boten voor middelslagvisserij.

★
★ ★

Bebouwde oppervlakte

Telling van 15 mei 1961, 1962, 1963, 1964 en 1965

(duizenden hectaren)

OMSCHRIJVING	1961	1962	1963	1964	1965	Verschil van 1964 op 1965 in %
Graangewassen	519,3	511,6	501,2	501,3	519,8	+ 3,7
Peulgewassen verbouwd voor het zaad	11,0	10,1	10,3	10,5	9,7	— 7,6
Nijverheidsgewassen	92,3	92,6	94,0	106,3	95,3	— 10,3
Wortelplanten en knolgewassen	120,3	115,7	114,0	102,9	97,7	— 5,1
Groenvoeder	48,8	41,9	43,8	40,7	35,9	— 11,8
Grasland	820,9	828,7	825,3	814,7	810,4	— 0,5
Groenteteelt	33,0	35,2	38,0	37,7	33,1	— 12,2
Andere teelten	59,5	59,4	58,1	57,2	56,2	— 1,7
Algemeen totaal	**1 705,1**	**1 695,1**	**1 684,7**	**1 671,3**	**1 658,1**	— **0,8**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Graangewassen

Bebouwde oppervlakte

(duizenden hectaren)

OMSCHRIJVING	1961	1962	1963	1964	1965	Verschil van 1964 op 1965 in %
Broodgranen	**256,3**	**252,2**	**245,7**	**261,9**	**266,3**	+ **1,7**
waaronder :						
Winter- en wisseltarwe	106,4	122,2	112,6	138,2	124,7	— 9,8
Zomertarwe	100,0	86,4	87,1	77,4	102,7	+ 32,7
Rogge	43,5	39,3	41,0	41,8	34,5	— 17,5
Andere graangewassen	**263,0**	**259,4**	**255,4**	**239,4**	**253,5**	+ **5,9**
waaronder :						
Wintergerst	28,0	32,8	30,6	29,7	26,2	— 11,8
Zomergerst	92,3	95,3	103,8	98,5	120,6	+ 22,4
Haver	136,3	125,2	115,3	105,1	99,2	— 5,6
Totaal graangewassen	**519,3**	**511,6**	**501,2**	**501,3**	**519,8**	+ **3,7**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Nijverheidsgewassen

Bebouwde oppervlakte

OMSCHRIJVING	1961	1962	1963	1964	1965	Verschil van 1964 op 1965 in %
	Duizenden hectaren					
Grote teelten :						
Suikerbieten	62,3	57,1	57,0	63,9	65,4	+ 2,3
Vlas	26,6	32,7	33,9	39,2	27,0	—31,1
	Hectaren					
Kleinere teelten :						
Cichorei voor koffie	1 504	919	1 177	1 523	1 168	—23,3
Tabak	1 017	1 036	1 023	786	824	+ 4,8
Hop	663	693	741	782	805	+ 2,9
Oliehoudende planten	89	135	65	69	54	—21,7

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Wortelplanten en knolgewassen

Bebouwde oppervlakte

(duizenden hectaren)

OMSCHRIJVING	1961	1962	1963	1964	1965	Verschil van 1964 op 1965 in %
Vroege aardappelen	6,6	6,8	7,4	6,1	5,3	—13,1
Halfvroege aardappelen	49,0	47,1	46,5	40,6	38,8	— 4,4
Late aardappelen	16,7	14,5	15,2	14,4	13,4	— 6,9
Voeder- en halfsuikerbieten	47,3	46,7	44,2	41,1	39,5	— 3,9
Andere	0,8	0,7	0,7	0,8	0,7	—12,5
Totaal ...	**120,4**	**115,8**	**114,0**	**103,0**	**97,7**	**— 5,1**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Verloop van de opbrengst van sommige teelten

Gemiddelde produktie per hectare

(centenaren)

OMSCHRIJVING	1961	1962	1963	1964	1965	Verschil van 1964 op 1965 in %
Wintertarwe	35,9	41,7	37,2	42,5	38,2	— 10,1
Zomertarwe	34,0	37,6	39,0	40,4	37,1	— 8,2
Rogge	27,6	31,0	30,2	32,8	28,5	— 13,1
Wintergerst	33,7	39,5	31,2	37,3	36,0	— 3,5
Zomergerst	33,8	38,8	37,2	41,2	35,4	— 14,1
Haver	32,6	34,1	34,3	35,5	30,8	— 13,2
Korrelmaïs	45,2	43,9	43,3	47,1	44,6	— 5,3
Droge erwten	34,2	38,8	30,2	36,1	30,6	— 15,2
Suikerbieten	433,7	353,5	374,5	487,0	387,8	— 20,4
Vlas (stro)	66,9	64,3	64,8	65,8	65,0	— 1,2
Cichorei voor koffie	401,5	400,9	398,1	443,3	393,0	— 11,3
Late aardappelen	270,5	298,5	254,3	298,7	258,3	— 13,5
Halfvroege aardappelen	246,6	285,7	216,5	295,0	253,1	— 14,2
Vroege aardappelen	194,6	139,3	185,0	211,7	202,3	— 4,4
Voederbieten	860,6	772,2	793,4	916,0	784,6	— 14,3
Gewone klaver (hooi)	53,8	35,3	52,1	47,3	48,8	+ 3,2
Luzerne (hooi)	58,3	49,8	55,9	58,2	58,7	+ 0,9
Hooi (blijvend hooiland)	52,4	36,6	47,9	48,0	50,3	+ 4,8

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Landbouwopbrengst

(duizenden centenaren)

AARD DER TEELTEN	1961	1962	1963	1964	1965
Wintertarwe	3 823,6	5 097,5	4 188,5	5 872,6	4 741,0
Zomertarwe	3 399,3	3 248,2	3 398,4	3 126,2	3 791,9
Rogge	1 194,0	1 210,6	1 231,2	1 364,4	975,8
Wintergerst	949,0	1 295,9	954,4	1 107,6	943,2
Zomergerst	3 138,0	3 697,1	3 861,7	4 048,4	4 258,4
Haver	4 444,0	4 267,7	3 954,0	3 732,2	3 044,8
Korrelmaïs	24,4	34,7	20,7	20,9	23,4
Droge erwten	234,4	210,5	205,8	253,9	195,6
Suikerbieten	27 026,0	20 190,1	21 348,4	31 135,4	25 372,2
Vlas (stro)	1 783,0	2 102,4	2 198,0	2 578,7	1 734,9
Cichorei voor koffie	604,0	368,4	468,6	675,2	459,6
Late aardappelen	4 510,0	4 314,5	3 858,8	4 288,1	3 420,4
Halfvroege aardappelen	12 090,0	13 463,6	10 067,9	11 964,0	9 697,8
Vroege aardappelen	1 293,3	941,4	1 377,0	1 294,8	1 073,6
Voederbieten	40 668,0	36 031,6	35 057,2	37 685,2	31 064,7

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Landbouwmaterieel

(eenheden)

JAARTAL	Tractoren	Maaimachines		Melkmachines
		binders	dorsers	
1958	37 154	37 179	1 877	26 900
1959	39 151	41 526	3 439	31 748
1960	44 188	39 041	2 775	32 428
1961	48 905	37 598	3 629	35 220
1962	53 507	35 677	4 083	37 341
1963	58 346	34 724	4 446	40 749
1964	61 377	31 155	5 133	42 438
1965	65 002	27 150	5 603	43 653

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Veestapel

(duizenden eenheden)

OMSCHRIJVING	1 januari 1963 Totaal	1 januari 1964 Totaal	15 december 1964 Totaal	15 december 1965 Totaal
Landbouwpaarden	**132,2**	**120,4**	**109,5**	**97,8**
Runderen :				
Melkkoeien	1 065,6	1 008,8	1 006,7	1 024,7
Andere runderen	1 621,5	1 471,5	1 516,9	1 594,0
Totaal aantal runderen	**2 687,1**	**2 480,3**	**2 523,6**	**2 618,7**
Varkens	**1 858,9**	**1 562,9**	**1 745,3**	**1 885,0**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Nettoproduktie van inlands vlees (a)

(duizenden tonnen)

JAARTAL	Produktie van vlees							Eetbaar slacht-afval (d)	Algemeen totaal
	Rundvlees	Kalfvlees	Varkensvlees (b)	Paardevlees	Schape- en geitevlees (b)	Ander vlees (c)	Totaal		
1958.	179,1	19,8	223,5	10,1	2,1	53,6	488,2	36,3	524,5
1959.	182,5	22,5	226,4	13,0	2,3	55,6	502,3	37,9	540,2
1960.	180,1	21,9	238,0	10,6	2,2	70,1	522,9	38,8	561,7
1961.	179,2	19,4	236,0	9,2	1,8	81,7	527,3	37,6	564,9
1962.	187,4	21,9	260,1	8,7	1,9	93,6	573,6	40,4	614,0
1963.	200,4	26,8	237,4	8,3	1,8	95,1	569,8	41,0	610,8
1964.	160,4	20,8	230,2	6,7	1,0	99,1	518,2	35,5	553,7
1965.	167,4	18,8	259,6	7,0	1,1	107,3	561,2	37,4	598,6

Bron : Ministerie van Landbouw.

(a) Rekening gehouden met de statistische aanpassingen aangebracht door het Ministerie van Landbouw, waardoor de gegevens van de voorgaande jaren worden gewijzigd.
(b) Inclusief de hoeveslacht geschat op 28.080 t tot en met 1959 en op 22.464 t vanaf 1960 voor varkens. Voor schapen ongeveer 40 t.
(c) Ander vlees : gevogelte, konijnen, wild, duiven.
(d) Inclusief de hoeveslacht geschat op 1.560 t tot en met 1959 en op 1.248 t vanaf 1960.

Vleesverbruik (a)
(duizenden tonnen)

JAARTAL	Vleesverbruik							Eetbaar slacht-afval (b)	Algemeen totaal
	Rund-vlees	Kalf-vlees	Varkens-vlees (b)	Paarde-vlees	Schape- en geite-vlees (b)	Ander vlees (c)	Totaal		
1958.	180,1	19,8	225,4	26,1	4,1	52,8	508,3	40,9	549,2
1959.	183,8	22,5	229,2	29,0	4,1	54,2	522,8	39,3	562,1
1960.	185,0	21,9	228,2	31,8	4,1	67,9	538,9	43,3	582,2
1961.	194,0	19,6	226,4	32,2	3,5	79,0	554,7	40,8	595,5
1962.	204,7	22,2	237,5	31,1	3,5	87,7	586,7	40,2	626,9
1963.	211,6	26,8	232,8	28,6	3,8	85,3	588,9	43,1	632,0
1964.	203,7	21,0	238,9	33,4	4,3	86,3	587,6	43,6	631,2
1965.	198,3	19,3	274,5	36,1	4,4	87,9	620,5	39,9	660,4

Bron : Ministerie van Landbouw.

(a) Rekening gehouden met de statistische aanpassingen aangebracht door het Ministerie van Landbouw, waardoor de gegevens van de voorgaande jaren werden gewijzigd.
(b) Inclusief de hoeveslacht.
(c) Ander vlees : gevogelte, konijnen, wild, duiven.

In- en uitvoersaldi van vlees (a)
(duizenden tonnen)

JAARTAL	Vlees							Eetbaar Slacht-afval	Algemeen totaal
	Rund-vlees	Kalf-vlees	Varkens-vlees	Paarde-vlees	Schape- en geite-vlees	Ander vlees (b)	Totaal		
1958.	— 1,0	—	— 1,9	— 16,0	— 2,0	+ 0,8	— 20,1	— 4,6	— 24,7
1959.	— 1,3	—	— 2,8	— 16,0	— 1,8	+ 1,4	— 20,5	— 1,4	— 21,9
1960.	— 4,9	—	+ 9,8	— 21,2	— 1,9	+ 2,2	— 16,0	— 4,5	— 20,5
1961.	— 14,8	— 0,2	+ 9,6	— 23,0	— 1,7	+ 2,7	— 27,4	— 3,2	— 30,6
1962.	— 17,3	— 0,3	+ 22,6	— 22,4	— 1,6	+ 5,9	— 13,1	+ 0,2	— 12,9
1963.	— 11,0	—	+ 4,6	— 20,3	— 2,0	+ 9,8	— 19,1	— 2,1	— 21,2
1964.	— 43,3	— 0,2	— 8,7	— 26,7	— 3,3	+ 12,8	— 69,4	— 8,1	— 77,5
1965.	— 30,9	— 0,5	— 14,9	— 29,1	— 3,3	+ 19,4	— 59,3	— 2,5	— 61,8

Bron : Ministerie van Landbouw.

(a) Inclusief de levende dieren, die in geslacht gewicht werden omgerekend. Invoer (—); uitvoer (+).
(b) Ander vlees : gevogelte, konijnen, wild, duiven.

Boter
(duizenden tonnen)

OMSCHRIJVING	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965
Produktie	86,4	89,2	88,3	88,3	84,4	81,0	..
Melkerijboter	47,0	51,6	55,4	55,5	50,9	50,0	..
Hoeveboter	39,4	37,6	32,9	32,8	33,5	31,0	..
In- of uitvoersaldo (B.L.E.U.) (a)	—3,7	+6,1	+9,3	+ 3,5	—2,3	— 12,6	+ 10,5

(a) Invoer (—); uitvoer (+).

Bronnen : Ministerie van Landbouw.
Nationaal Instituut voor de Statistiek.

In- en uitvoer van landbouwprodukten (a)

JAARTAL	Veehouderij-produkten		Akkerbouw-produkten		Tuinbouw-produkten		Totaal	
	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)
	INVOER							
1951	134,9	4 217,5	2 521,1	9 923,5	297,2	2 256,4	2 953,3	16 397,4
1960	105,7	2 625,6	2 406,5	7 779,0	387,0	3 040,0	2 899,2	13 444,6
1961	106,7	2 910,3	2 319,5	7 476,1	405,9	3 376,9	2 832,1	13 763,3
1962	107,8	2 802,4	2 873,4	9 518,2	412,9	3 516,8	3 394,1	15 837,4
1963	133,4	3 635,9	2 710,6	9 514,7	425,1	3 500,2	3 269,1	16 650,8
1964	214,0	6 234,5	2 643,3	9 546,3	489,7	3 847,5	3 347,0	19 628,3
1965	230,9	7 024,5	3 088,1	11 220,8	564,1	4 787,2	3 883,1	23 032,5
	UITVOER							
1951	36,2	853,8	218,3	887,6	93,4	756,7	347,9	2 498,1
1960	91,6	2 203,5	247,0	843,1	122,6	1 556,2	461,2	4 602,8
1961	100,9	2 573,9	300,0	860,1	140,3	1 826,5	541,2	5 260,5
1962	128,9	3 122,2	426,7	1 649,5	186,8	2 535,1	742,4	7 306,8
1963	157,6	4 566,4	563,5	2 140,4	208,6	2 977,1	929,7	9 683,9
1964	132,7	3 793,3	583,9	2 141,1	297,1	3 178,0	1 013,7	9 112,4
1965	226,5	6 716,0	761,1	2 690,2	255,8	3 308,5	1 243,4	12 714,7

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Deze tabel omvat de hoofdstukken 1, 2 en 4 van de afdeling I en de hoofdstukken 6, 7, 8, 10 alsmede een gedeelte van het hoofdstuk 12 van de afdeling II van de Beneluxdouanelijst. Ze omvat bovendien het nr 5401.00 + 5401.10 (ruw vlas). In deze tabel is de vis dus niet opgenomen, evenmin als de exotische produkten welke niet in mededinging staan met een gelijkaardige Belgische produktie.

In- en uitvoer van tuinbouwprodukten

JAARTAL	Groenten (a)		Fruit		Levende planten en produkten van de bloementeelt	
	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)
	INVOER					
1951	63,9	348,8	228,6	1 789,0	4,8	118,6
1960	85,5	624,8	293,6	2 202,0	8,0	213,3
1961	83,3	602,8	315,9	2 578,0	6,7	196,1
1962	79,0	707,4	327,7	2 592,6	6,2	216,8
1963	110,1	773,6	309,7	2 539,6	5,3	187,0
1964	145,0	879,8	338,2	2 746,2	6,5	221,6
1965	168,1	1 018,7	387,8	3 544,5	8,1	224,0
	UITVOER					
1951	41,5	297,7	43,8	240,5	8,2	218,4
1960	66,6	690,6	37,3	291,6	18,7	573,9
1961	84,3	855,3	36,0	354,5	20,0	616,7
1962	109,6	1 317,2	54,0	502,5	23,2	715,4
1963	138,3	1 700,0	45,0	470,7	25,3	806,4
1964	160,6	1 580,3	109,6	725,8	26,9	871,9
1965	157,2	1 650,2	68,8	670,0	29,8	988,3

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Exclusief droge peulvruchten.

Visaanvoer

Hoeveelheid

(duizenden tonnen)

JAARTAL	Bodemvissen	Pelagische vissen	Schaal- en weekdieren	Totaal
1951	38,3	10,6	2,6	51,5
1960	41,5	4,4	1,7	47,6
1961	40,1	4,1	2,1	46,4
1962	43,9	2,5	1,4	47,9
1963	45,8	3,9	1,9	51,7
1964	37,9	7,8	1,9	47,7
1965	44,3	2,1	1,7	48,1

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Visaanvoer

Waarde

(miljoenen franken)

JAARTAL	Bodemvissen	Pelagische vissen	Schaal- en weekdieren	Totaal
1951	386,2	42,2	54,3	482,8
1960	479,0	19,2	37,8	536,0
1961	488,1	17,4	45,4	550,9
1962	527,3	16,7	42,7	586,6
1963	592,7	15,9	47,3	655,8
1964	535,5	20,0	44,2	599,8
1965	622,4	12,1	55,4	689,9

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

In- en uitvoer van vis, schelp- en weekdieren (a)

JAARTAL	Invoer		Uitvoer	
	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)
1951	51,0	392	5,8	91
1960	64,6	790	12,1	214
1961	67,9	848	12,7	237
1962	70,4	951	16,3	326
1963	66,4	927	16,5	382
1964	73,5	1 063	16,6	393
1965	77,2	1 220	20,2	503

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) In deze tabel is hoofdstuk III van afdeling I van de Beneluxdouanelijst opgenomen.

HOOFDSTUK II

NIJVERHEID

AFDELING I. – ALGEMEEN OVERZICHT VAN DE INDUSTRIELE BEDRIJVIGHEID

Het groeitempo van de economische activiteit (zonder bouwbedrijf) dat sinds 1959 jaarlijks gemiddeld 6,3 % bedroeg, in 1965 tot 2 % daalde. Dit percentage steekt schril af tegen de hoge expansietempo dat in sommige andere E.E.G.-landen werd bereikt. Niettegenstaande de afbouw van de douanerechten tussen de landen van de Gemeenschap bleef de groei ook in Frankrijk en het Groothertogdom Luxemburg eveneens beneden het gemiddelde van de zes, te weten 4 %, tegen 7 % in 1964. Een verschillend conjunctuurbeleid ligt ondermeer aan de basis van deze uiteenlopende evolutie.

Tijdens het eerste kwartaal van 1965 vertoonde het algemeen indexcijfer nog een stijging van 3,3 % ten opzichte van 1964. Daarna verzwakte het groeitempo, maar tijdens de laatste drie maanden steeg het licht tot 2,2 %. De speculatieve aankopen op de binnenlandse markt wegens de verhoging van de overdrachtsbelasting begin 1966 zijn hieraan niet vreemd. Zo is het opvallend dat het zichtbaar binnenlands brutoverbruik van primaire energie in 1965 als gevolg van deze speculatieve aankopen — naast de veeleer lage temperatuur die genoteerd werd — met 5 % toenam, tegen slechts een stijging van 1,5 % in 1964 toen de diverse voorraden energieprodukten afgebouwd werden. Nochtans bedroeg de aangroei van de industriële produktie in 1964 ongeveer 7 %. Over de periode 1948-1965 bereikte de gemiddelde stijging van het globaal verbruik van primaire energie 70 % van dat der nijverheidsproduktie. Toch kon in de herfst in sommige sectoren, o.m. in de voedingsmiddelennijverheid en de fabricage van dranken, de textielindustrie en de scheikundige nijverheid, een herleving van de conjunctuur vastgesteld worden. De trendcyclische component van het algemeen indexcijfer der industriële produktie (exclusief bouwbedrijf) bereikte in januari 1965 een top : 148 (1958 = 100) ; vervolgens daalde het ononderbroken tot in juli (145,8), maar het steeg daarna tot 150,3 aan het eind van het jaar.

De spanningen die in 1963 en begin 1964 op verscheidene terreinen van de Belgische economie merkbaar waren, gaven aanleiding tot een reeks overheidsmaatregelen bedoeld om het inflatiegevaar te keren. Het effect van dit ingrijpen

liet zich echter pas na enkele maanden gevoelen en zou in 1965 het industrieel klimaat tot na de zomervakantie aanmerkelijk beïnvloeden. Hierdoor werd het stijgingstempo van de binnenlandse vraag geremd. Tegelijkertijd verzwakte ook de buitenlandse vraag van sommige landen zodat globaal de ontvangen orders een achteruitgang vertoonden. Dit verklaart waarom de gemiddelde verzekerde arbeidsduur in de industrie daalde tot iets meer dan drie maanden, tegen drie maanden en twee weken bij het begin van het jaar. Ondertussen benaderde het jaarlijks stijgingstempo van de bruto-uurlonen, onder meer als gevolg van de stijging van het indexcijfer der kleinhandelsprijzen, nog ongeveer 10 %, tegen 11 % tijdens het voorgaande jaar. Hierdoor zagen sommige ondernemingen af van het aanwerven van nieuw of het aanhouden van overtollig personeel waardoor een lichte ontspanning op de arbeidsmarkt ontstond.

Deze evolutie was o.m. zeer karakteristiek voor het bouwbedrijf, waar in 1964 de activiteit met bijna 19 % was toegenomen ; in 1965 slonk dit tempo gevoelig. In vergelijking met het voorgaande jaar was de achterstand het grootst tijdens het eerste en het vierde kwartaal toen ongunstige weersomstandigheden de uitvoering van openbare werken — die in 1965 gemiddeld ongeveer 40 % van het totaal aantal arbeidsuren opslorpten — belemmerden. Hierdoor trad een ontspanning op in de vraag naar bouwvakarbeiders. Toch stegen de prijzen in de woningbouw verder, terwijl de prijzen der bouwmaterialen daarentegen betrekkelijk stabiel bleven.

Opvallend is dat niettegenstaande een belangrijke stijging van de reële lonen in 1965 voortduurde, de produktie van niet-duurzame verbruiksgoederen in de loop van het jaar geleidelijk afnam, zodat gemiddeld het peil van 1964 nauwelijks werd overtroffen. Daarentegen versnelde het expansietempo van de produktie van duurzame verbruiksgoederen in de loop van het jaar aanzienlijk, waarschijnlijk een gevolg van speculatieve aankopen : 2,8 % tijdens het eerste kwartaal en reeds 9,7 % tijdens de laatste drie maanden van 1965. Eenzelfde evolutie werd vastgesteld in de sector van de investeringsgoederen (zonder bouwbedrijf) waar in vergelijking met het jaar 1964, een aangroei genoteerd werd van 5,4 %.

In 1958, bij het begin van het eerste stadium van de Gemeenschappelijke Markt, had de Belgische industrie over het algemeen reeds sinds enkele jaren lofwaardige inspanningen tot rationalisatie van het produktieproces gedaan om aldus arbeidskrachten en grondstoffen uit te sparen. Het sterke expansietempo van de produktie tijdens de volgende jaren werd grotendeels in de hand gewerkt door het dynamisme van de buitenlandse vraag, al had ook de aangroei van de binnenlandse loonsom voor de afzet zeer gunstige gevolgen. Nochtans bleven er problemen onaangeroerd waarvan het uitstel in 1965 niet langer mogelijk was.

Een eerste ernstige moeilijkheid, waarmee overigens ook in de andere Westeuropese landen moet worden afgerekend, is het steenkolenvraagstuk. Sinds het einde van de tweede wereldoorlog werd in België deze industriesector te sterk beschermd, hetgeen aan de Staat enkele tientallen miljarden kostte. Ondertussen is de bevoorrading van de energiemarkt dermate gewijzigd — en het einde van deze evolutie is nog niet in het zicht — dat alle inspanningen tevergeefs geweest zijn. Aldus worden er nu plannen opgesteld om de produktie van steenkolen drastisch te beperken. Immers de kosten tot het behoud van het huidige produktiepeil drukken al te zwaar op de gemeenschap. Bovendien moet België,

dat nu reeds een belangrijk deel van zijn industriële produktie dient uit te voeren, zich voorbereiden op de verdere afbraak van de nog bestaande diverse internationale handelsbelemmeringen. Om de internationale concurrentiemogelijkheden van België veilig te stellen is het absoluut noodzakelijk dat de Belgische industrie over de goedkoopste energiedragers kan beschikken.

Bovendien verschijnt er weldra een nieuwe goedkope energiedrager, namelijk het aardgas, in afwachting dat ook kernenergie economisch zal kunnen worden aangewend. Het voortduren van een sterke stijging van de vraag naar goedkopere elektriciteit en petroleumprodukten heeft de toestand van de steenkoolindustrie nog verzwakt. De uitbouw en de modernisering van de bestaande verdelingsnetten van aardgas en elektriciteit zullen echter aanzienlijke kapitalen vergen. Tevens is er echter de dringende noodzakelijkheid dat een ware coördinatie van de energiepolitiek onder de verschillende E.G.K.S.-landen tot stand komt. Dit wordt onder meer bewezen door de steeds ruimere aankopen van kolen door de Belgische industrie in de andere E.G.K.S.-landen, terwijl de afzetmogelijkheden van Belgische steenkolen zowel op de binnenlandse markt als bij de uitvoer voortdurend verminderen. Hierdoor komt het bestaan van alle Belgische mijnen in het gedrang. Bovendien wordt het onmogelijk de noodzakelijke sociale en regionaal-economische omschakeling tijdig uit te werken.

De geringe omvang van de meeste ondernemingen in België is een andere hinderpaal voor de industriële expansie. Weliswaar is er op dit gebied een verbetering merkbaar. Zo nam van 1958 tot 1964 het aantal ondernemingen die meer dan 100 doch minder dan 1 000 arbeiders te werk stellen met 22 % toe ; het aantal ondernemingen waarin meer dan 1 000 arbeiders werkzaam zijn steeg met 44 %. Daarentegen vermeerderde het aantal kleine ondernemingen (tot 100 arbeiders) bijna niet, terwijl hun aandeel in het totaal van de arbeidskrachten daalde van 47 tot 44 %. Relatief waren het de twee andere categorieën van ondernemingen waarvan het aantal tewerkgestelden het sterkst toenamen. De oprichting van talrijke vreemde inrichtingen van internationaal formaat op ons grondgebied — vaak dank zij een grote financiële hulpverlening door de overheid — heeft tot deze tendentie bijgedragen. Toch schijnt in België de tendens tot concentratie veel zwakker te zijn dan in andere Westeuropese landen waar de jongste maanden in verscheidene industriesectoren, o.m. in de ijzer- en staalnijverheid, de chemische industrie en de textielnijverheid, door fusiebedrijven van Europees formaat tot stand kwamen. Bovendien heeft deze aanpassing niet alleen betrekking op de uitbreiding van de produktieomvang maar ook op de organisatie van de handelstechnieken, de vlugge assimilatie van de nieuwe technologieën en vooral de financieringsaspecten.

Volgens de gegevens van het Nationaal Instituut voor de Statistiek nam het indexcijfer van de fabrieksnijverheid in 1965 met 2,9 % toe, tegen 7,4 % in 1964. In de meeste sectoren werd het groeitempo geremd, al bereikte de produktie, over het algemeen, nog een hoger peil dan het voorgaande jaar.

Het goede resultaat in de basismetallurgie is vooral te danken aan de vlotte afzet van non-ferrometalen, waarvan de aanwendingen zowel in de sector der verbruiks- als van de investeringsgoederen steeds ruimer worden, vaak ten nadele van andere traditionele produkten zoals staal. Niettegenstaande de voortbrenging van de ijzer- en staalnijverheid nog toenam, was op het gebied van prijzen

de toestand veel minder gunstig : de steeds scherpere internationale mededinging drukte de prijzen. Vrijwillige produktiebeperkingen konden niet baten ; de te kleine afmetingen van de Belgische ondernemingen zou hun toekomst wel in gevaar kunnen brengen. Een vergelijking van de bezettingsgraad ten opzichte van de hoogst mogelijke produktie (op jaarbasis) valt echter nog vrij gunstig uit voor België in vergelijking met het gemiddelde van de E.G.K.S.-landen.

In de metaalverwerkende nijverheid verschilt de evolutie volgens de sectoren. De gemiddelde verzekerde arbeidsduur bereikte eind 1965 het laagste peil sinds 1960. De cumulatieve twaalfmaandsgemiddelden van de prijzen bleven globaal meestal opwaarts gericht, ofschoon o. m. de orders voor investeringsgoederen, niet meer zo talrijk schijnen binnen te lopen als gevolg van het inkrimpen van de winstmarges.

In totaal nam de produktie van transportmaterieel sterk toe, stijging die uitsluitend te danken is aan de produktie en de assemblage van auto's ; in de sector spoorwegmaterieel was de toestand veel minder gunstig, terwijl de scheepsbouw, zoals in andere landen van West-Europa, steeds dieper in een crisis wegzinkt. Ook de vraag naar niet-elektrische machines en fijnmechaniekbouw nam nog behoorlijk toe, een gevolg van de uitvoering van de vroeger geplande investeringsprogramma's. Minder gunstig was de evolutie van de afzet van elektrische machines; de binnenlandse markt van allerhande elektrische huishoudapparaten schijnt nu dicht bij het verzadigingspunt. De fabricage van werken uit metaal evenaart nog nauwelijks het peil van 1963, niettegenstaande de activiteit in de bouwnijverheid nog een vrij behoorlijk peil bereikte.

Het stijgingstempo van de omzet in de chemische nijverheid (verstrekt door de beroepsfederatie) schijnt aanmerkelijk hoger te liggen dan de expansie van de activiteit berekend door het Nationaal Instituut voor de Statistiek (14 % tegen 4 %). In de sectoren waar de technische know-how het meest gevorderd is, o.m. plastics, of in andere sectoren, zoals de stikstof en de reinigingsprodukten, nam het activiteitsindexcijfer nog aanmerkelijk toe ; de basischemie, daarentegen, waar vooral gestandardiseerde technisch eenvoudige produkten geproduceerd worden, heeft het zeer lastig met de mededinging van de grote internationale ondernemingen. Ten slotte, was er een daling van de produktie van lucifers, rayonne en rubber.

Sommige traditionele sectoren en de voedingsmiddelennijverheid, zoals margarine, oliën en vetten, slaagden erin hun bedrijvigheid verder uit te breiden doch meestal brokkelde het activiteitsindexcijfer verder af (maalderijen, suikerfabrieken). Dat er niet meer bier gebrouwen werd dan in 1964 is uitsluitend aan de klimatologische factor te wijten. Opvallend is dat het expansietempo van sommige nieuwe sectoren geremd werd. Al werden er nog behoorlijk meer tabaksprodukten verwerkt dan in 1964, toch slonk het groeitempo.

Opnieuw daalde de expansie van de papierprodukten : ongetwijfeld kan de papierindustrie in de Skandinaafse en Noordamerikaanse landen in betere omstandigheden produceren ; deze ongunstige toestand werd nog verscherpt, nu het dynamisme van de Belgische conjunctuur verzwakte. Ook de papierverwerking had hieronder te lijden.

De houtverwerkende nijverheid is één van de weinige sectoren waar het stijgingstempo van de activiteit dat van 1964 overtreft : 16 % tegen 7,3 %. Wat de omzet betreft liggen de verhoudingen echter omgekeerd : dit doet vermoeden dat, enerzijds, de voorraden afgewerkte produkten toenamen, en anderzijds, dat het gemiddelde prijzenpeil daalde.

Ten slotte zijn er twee belangrijke industriële sectoren waar in 1965 het produktiepeil dat van 1964 niet bereikte, namelijk de textielnijverheid en de bouwstoffennijverheid. Terwijl in andere landen grote ondernemingen ontstonden die tegelijkertijd traditionele en nieuwe synthetische produkten voortbrengen en verwerken, bestaat de Belgische textielindustrie, enkele uitzonderingen daargelaten, nog te veel uit kleine, familiale bedrijven zonder verticale of horizontale bindingen. Technisch vaak zeer goed uitgerust hebben deze ondernemingen het echter zeer moeilijk om het hoofd te bieden aan de mededinging van goed geïntegreerde bedrijven, waarbij de invoer tegen dumpingprijzen uit sommige andere Europese landen deze toestand nog verergerde.

Nochtans schijnt de inzinking, voorlopig althans, overwonnen. Volgens de « trendcyclische » beweging, daalde het indexcijfer van de textielnijverheid sinds het begin van 1964 voortdurend tot een minimum voor de huidige conjunctuurcyclus in de maanden mei en juni ; sindsdien kon er echter weer een stijging worden vastgesteld die ook reeds tot uiting kwam in de prijzen. De produktiedaling was vooral belangrijk in de weverijen (6 %) waar de voorraden, eind 1964, meer dan 29 400 t bedroegen, tegen 25 400 t in 1963 ; tijdens het voorbije jaar werden deze voorraden licht afgebouwd tot 29 300 t. In de spinnerijen was de aangroei van de voorraden veel minder sterk (2 %), terwijl einde 1965 er reeds een daling was van 4,6 %. Dit verklaart waarom de activiteit er slechts met 2,2 % daalde. De activiteit in de breigoednijverheid evenaarde het peil van 1964. De confectienijverheid, daarentegen, breidde haar afzet nog aanmerkelijk uit.

Verscheidene factoren droegen bij tot de vermindering van de vraag naar bouwmaterialen. Zo slonk de produktie van plaatglas, waarvan ongeveer 80 % tot 90 % moet worden uitgevoerd als gevolg van een daling van de buitenlandse vraag. Een aarzeling in de woningbouw en het aanwenden van substitutiemiddelen veroorzaakten de aanzienlijke voorraden baksteen bij de producenten zodat eind 1965 de orderboekjes in de kleinijverheid nog slechts voor iets meer dan 1 maand volstonden. De vraag naar holglas blijft over het algemeen uitstekend terwijl ook de afzet van cement bevredigend bleef, niettegenstaande een lichte verzwakking van de binnenlandse vraag.

★

★ ★

Bruto-indexcijfers van de industriële produktie

(1958 = 100)

OMSCHRIJVING	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1965			
								1e kwart.	2e kwart.	3e kwart.	4e kwart.
Algemeen indexcijfer van de industriële produktie (exclusief bouwnijverheid)	**104,3**	**112,2**	**118,6**	**125,4**	**134,9**	**144,3**	**147,2**	**145,6**	**148,0**	**138,9**	**156,3**
Algemeen indexcijfer van de industriële produktie (inclusief bouwnijverheid)	**104,9**	**114,2**	**121,9**	**129,2**	**137,6**	**150,2**	**151,8**	**147,1**	**155,3**	**144,8**	**159,9**
Bouwnijverheid	107,9	125,8	138,8	144,5	146,5	173,9	167,9	146,8	186,0	168,9	169,9
Grondstoffen en intermediaire goederen	106,0	113,5	117,9	124,3	131,0	142,7	144,7	143,9	146,5	136,0	152,6
Niet duurzame consumptiegoederen	98,0	106,2	110,3	115,4	118,4	125,3	125,9	121,0	124,3	120,1	138,0
Duurzame consumptiegoederen	110,6	119,8	128,4	136,9	158,0	168,6	177,7	176,3	180,5	165,0	188,9
Investeringsgoederen (exclusief bouwnijverheid)	100,3	105,8	123,8	127,6	143,0	145,7	153,5	151,7	150,6	147,5	164,3
Investeringsgoederen (inclusief bouwnijverheid)	105,7	120,0	134,8	139,9	146,8	166,2	165,1	151,6	176,3	163,5	169,1

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

BEDRIJFSTAK	Wegingscoëff.	1964					1965				
		1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Jaargemiddelde	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Jaargemiddelde
Alg. indexcijfer (bouwnijverheid inbegrepen) (a)	**100,0**	**144,9**	**153,2**	**144,5**	**158,0**	**150,2**	**147,0**	**155,3**	**145,1**	**159,9**	**151,8**
Alg. indexcijfer (bouwnijverheid niet inbegrepen) (a)	**81,9**	**141,0**	**145,5**	**138,0**	**153,0**	**144,3**	**145,4**	**148,2**	**139,2**	**156,3**	**147,3**
Delfstoffennijverheid	**7,2**	**94,0**	**95,3**	**83,3**	**92,8**	**91,7**	**87,1**	**88,2**	**76,7**	**87,3**	**84,7**
Steenkolenmijnen	*6,2*	*83,3*	*81,0*	*69,8*	*81,0*	*79,1*	*77,3*	*75,5*	*64,6*	*75,8*	*73,2*
Andere extractieve industrieën	*1,0*	*210,8*	*263,6*	*246,1*	*226,0*	*236,8*	*184,9*	*238,3*	*220,4*	*217,8*	*215,3*
Groeven		192,4	236,4	216,0	198,5	211,1	162,8	205,1	183,6	184,1	183,9
Porfiergroeven		125,0	165,0	162,6	152,2	151,2	137,7	156,1	140,5	142,5	144,2
Hardsteengroeven		285,4	313,0	266,6	247,3	278,0	199,0	223,7	203,8	204,4	207,7
Marmergroeven		116,6	125,6	114,8	124,6	120,3	120,1	126,6	113,3	131,6	122,8
Zandsteengroeven		109,1	167,4	165,4	136,9	144,7	68,4	164,3	149,1	133,7	128,6
Zandgroeven		200,1	277,1	279,1	226,7	245,7	178,0	263,2	238,3	221,4	225,3
Leisteengroeven		124,0	146,0	123,5	129,9	130,8	104,1	141,1	122,7	119,2	121,8
Kalksteen en natuurlijk calciumcarbonaat		275,3	366,2	366,8	336,4	336,3	273,0	377,3	381,8	363,9	349,1
Fabrieksnijverheid (a)	**74,7**	**148,4**	**153,3**	**146,6**	**162,4**	**152,7**	**154,7**	**157,8**	**149,2**	**167,3**	**157,2**
Voedingsnijverheid en bereiding van dranken	*8,2*	*106,9*	*120,7*	*126,3*	*152,3*	*126,7*	*111,5*	*122,2*	*128,5*	*146,1*	*127,1*
Voedingsnijverheid (a)	5,7	104,6	114,9	122,6	168,9	127,9	109,7	116,8	128,1	158,5	128,3
Jam en dergelijke		97,9	140,7	147,2	118,5	126,1	89,5	83,4	157,6	190,5	130,3
Maalderijen		94,9	92,4	93,9	102,4	95,9	89,2	91,8	103,4	95,3	94,9
Suikerfabrieken		28,6	22,9	25,3	352,7	107,4	35,1	26,0	21,2	272,9	88,8
Plantaardige en dierlijke oliën		130,2	136,6	134,1	153,8	138,6	150,7	141,6	135,4	156,5	146,1
Margarine		125,6	119,0	122,8	134,8	125,6	127,2	124,1	127,2	135,5	128,5
Bereiding van dranken	2,5	110,1	131,1	132,4	117,8	122,9	114,1	132,0	128,1	119,2	123,4
Brouwerijen		108,1	130,2	132,2	112,2	120,7	109,0	128,5	126,1	113,4	119,3
Alcoholstokerijen		134,9	142,5	135,5	191,7	151,2	185,9	180,3	154,6	201,5	180,5
Tabaksnijverheid	*0,7*	*107,4*	*122,9*	*113,1*	*125,4*	*117,2*	*119,5*	*121,7*	*118,1*	*125,8*	*121,3*
Textielnijverheid	*7,8*	*148,2*	*147,8*	*126,6*	*145,2*	*141,9*	*139,2*	*138,3*	*123,6*	*149,4*	*137,5*
Spinnerijen en weverijen		146,2	145,6	122,9	142,8	139,4	137,0	134,4	120,2	145,1	134,1
Bereiding van textielvezels		124,3	116,6	105,2	123,0	117,3	125,8	123,4	107,2	129,2	121,3
Spinnerijen		143,2	142,1	117,8	138,6	135,4	135,4	131,1	119,6	144,2	132,4
Fijnspinnerijen		128,5	132,3	107,4	126,8	123,7	118,9	110,2	105,4	122,3	114,2
Kaardspinnerijen		108,8	111,8	97,2	109,5	106,8	100,6	95,8	76,1	91,8	91,1
Coconspinnerijen		92,8	86,3	75,0	85,1	84,8	97,7	86,0	67,9	73,3	81,2
Kaardwolspinnerijen		163,4	166,2	133,2	156,9	155,0	138,5	147,0	129,2	165,0	144,9
Kamwolspinnerijen		187,5	175,0	145,8	168,9	169,3	178,7	188,6	165,7	211,3	185,7
Vlas- en hennepspinnerijen		154,9	148,8	134,2	160,9	149,7	166,5	154,5	140,0	162,0	155,7
Jutespinnerijen		121,1	116,2	100,3	119,3	114,3	118,7	109,4	96,5	118,9	110,9
Weverijen		151,9	152,5	130,5	149,5	146,2	140,0	139,1	122,4	148,5	137,4
Weefsels in katoen		134,1	133,6	115,1	128,8	127,9	116,6	111,2	100,7	120,8	112,3
Weefsels in vlas		116,5	114,0	98,9	120,3	112,4	123,8	119,2	102,6	123,2	117,2
Weefsels in wol		161,4	166,8	141,7	162,1	158,1	154,1	162,6	138,8	166,3	155,4
Weefsels in rayongaren en -vezel		275,3	270,5	225,8	273,1	261,2	261,7	256,5	223,1	283,9	256,2
Weefsels in jute		90,0	86,4	76,6	90,4	85,9	88,3	87,5	78,4	101,1	88,8
Breigoednijverheid		156,1	155,9	144,5	156,9	153,2	150,2	156,1	140,3	168,0	153,7
Harde vezelspinnerijen en touwslagerijen		159,8	161,2	131,1	140,1	148,0	140,6	144,0	120,4	170,1	143,9
Fabricatie van artikelen n.e.g.		188,5	191,9	178,3	183,4	185,6	166,7	215,3	184,4	235,0	200,4

(vervolg op blz. 44)

Kwartaal- en jaarindexcijfers der industriële bedrijvigheid (1958 = 100) (vervolg)

BEDRIJFSTAK	Wegingscoëff.	1964 1e kwartaal	1964 2e kwartaal	1964 3e kwartaal	1964 4e kwartaal	1964 Jaargemiddelde	1965 1e kwartaal	1965 2e kwartaal	1965 3e kwartaal	1965 4e kwartaal	1965 Jaargemiddelde
Vervaardigen van kledingstukken; konfectie van diverse artikelen in weefsel; fabricatie van schoenen	*3,8*	*169,0*	*160,6*	*148,9*	*149,9*	*157,3*	*168,8*	*174,6*	*159,4*	*171,3*	*168,5*
Kledingstukken		177,1	168,5	158,6	158,3	165.9	181,1	191,0	174,7	185,4	183,0
Andere artikelen in weefsel		104,2	107,4	91,5	101,6	101,2	98,5	100,5	84,5	99,5	95,7
Schoenen en pantoffels		151,9	142,0	125,2	128,5	137,0	139,3	132,9	122,0	136,4	132,6
Houtnijverheid en aanverwante bedrijven	*3,3*	*176,2*	*189,4*	*170,5*	*190,0*	*181,6*	*203,9*	*217,8*	*201,2*	*231,8*	*213,7*
Papier- en kartonnijverheid	*1,8*	*168,1*	*165,4*	*150,5*	*176,8*	*165,3*	*176,8*	*171,7*	*156,2*	*183,2*	*171,9*
Produktie		151,2	149,4	136,5	154,1	147.9	159,4	156,0	137,9	163,8	154,3
Verwerking		184,3	180,8	163,9	199,3	182,1	193,4	186,5	174,1	201,9	189,0
Lederindustrie	*0,4*	*135,2*	*118,9*	*101,2*	*124,2*	*119,9*	*119,7*	*108,8*	*101,2*	*128,9*	*114,7*
Zwaar zoolleder		57,2	61,1	48,8	59,4	56,6	} 80,1	71,4	53,7	76,8	70,5
Zwaar technisch leder		99,9	102,8	71,8	105,2	94,9					
Licht leder		155,8	132,1	115,1	139,7	135,7	131,1	119,8	116,4	144,9	128,1
Scheikundige- en rubbernijverheid	*6,6*	*156,1*	*171,0*	*161,4*	*174,6*	*165,9*	*180,5*	*178,8*	*157,5*	*172,8*	*172,2*
Scheikundige nijverheid	6,1	155,4	172,2	163,8	175,3	166,8	182,5	181,8	162,0	176,0	175,5
Basischemie		163,1	176,7	171,9	178,1	172,5	188,9	186,1	162,5	171,2	177,2
Plastiekverwerking		131,3	154,3	138,1	166,6	147,6	161,7	184,1	166,7	198,4	177,7
Zeep		129,4	134,8	111,2	135,2	127,6	143,4	147,2	116,6	145,7	138,2
Stikstof		94,3	133,7	131,7	138,5	124,6	141,5	130,3	138,3	142,4	138,1
Lucifers		101,7	101,1	92,7	109,8	101,4	97,6	92,5	77,1	99,0	91,6
Produktie van rayonne		148,7	146,1	126,9	140,4	140,5	142,8	130,8	124,7	142,6	135,3
Rubbernijverheid	0,5	161,6	160,3	139,5	167,7	157,2	161,3	150,4	115,6	142,6	142,4
Afgeleide bedrijven van de steenkool- en petroleumnijverheid	*1,1*	*128,1*	*128,9*	*133,5*	*150,5*	*135,3*	*140,5*	*141,7*	*136,2*	*147,4*	*141,5*
Petroleumraffinaderijen		189,1	181,6	206,5	246,0	205,8	219,2	249,6	236,9	256,1	240,6
Steenkoolagglomeraten		214,4	121,7	90,3	129,2	138,9	114,0	102,4	83,0	117,1	104,2
Onafhankelijke cokesfabrieken		86,0	96,4	96,1	101,8	95,1	100,5	93,9	92,9	97,5	96,2
Nijverheid van niet metaalhoudende mineralen	*5,5*	*131,2*	*157,1*	*159,2*	*156,6*	*151,0*	*129,9*	*159,6*	*153,3*	*145,5*	*147,1*
Kleinijverheid		88,5	135,9	150,0	133,5	127,0	91,7	133,1	140,7	123,7	122,2
Glasnijverheid		159,2	158,6	165,6	167,5	162,8	150,4	160,5	147,8	151,1	152,4
Vlakglas		159,2	149,1	149,5	158,2	154,0	134,7	136,3	119,5	124,6	128,7
Holglas		152,8	183,8	212,7	191,9	185,4	196,5	234,5	236,3	233,4	225,3
Cement		114,0	159,7	156,6	147,6	144,5	112,4	169,6	164,1	137,7	145,9
Keramische produkten		146,3	155,9	142,8	161,9	151,5	152,7	152,9	140,5	160,8	151,7
Kalk, dolomiet, pleister, enz.		142,0	155,2	150,6	159,6	151,9	151,1	160,0	152,7	150,5	153,6
Basis-metaalnijverheid (a)	*11,6*	*145,1*	*148,1*	*141,5*	*157,5*	*148,0*	*155,3*	*154,2*	*143,9*	*158,7*	*153,0*
IJzernijverheid		143,1	148,4	140,3	156,6	147,2	153,3	153,4	142,7	157,0	151,9
Gietijzer		141,3	146,1	141,6	155,5	146,2	149,5	150,5	148,4	159,6	152,0
Ruw staal		140,7	145,6	140,1	156,2	145,6	150,4	152,4	147,5	161,2	152,9
Afgewerkte produkten		154,5	161,0	149,3	167,6	158,1	166,5	164,2	148,9	162,0	160,5
Vormstaalgieterijen, ijzergieterijen, draad- en metaaltrekkerijen, koudwalserijen (a)		142,5	138,5	137,1	150,5	142,1	153,3	144,7	131,2	149,5	144,7
Vormstaalgieterijen		99,3	93,3	90,1	97,6	95,1	99,0	94,7	89,4	101,9	96,3
IJzergieterijen		163,2	150,2	161,9	174,5	162,4	167,7	163,4	147,8	167,3	161,6

(vervolg op blz. 45)

Kwartaal- en jaarindexcijfers der industriële bedrijvigheid (1958 = 100) (vervolg)

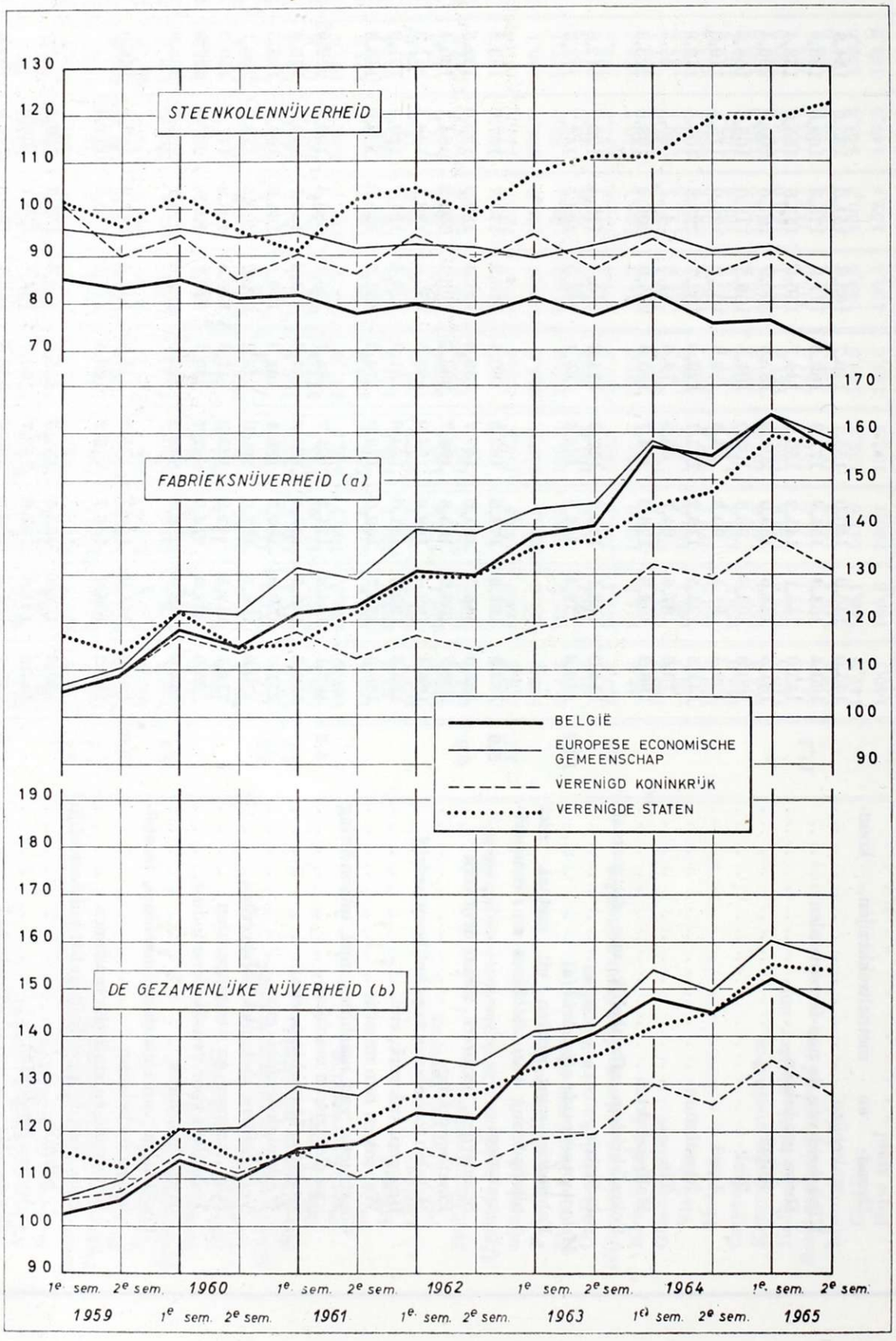
BEDRIJFSTAK	Wegingscoëff.	1964					1965				
		1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Jaargemiddelde	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Jaargemiddelde
Draad- en metaaltrekkerijen, koudwalserijen		145,0	146,0	140,0	155,7	146,7	163,6	151,5	135,6	154,8	151,4
Nijverheid van de non-ferrometalen		160,4	163,3	154,8	171,9	162,5	171,9	175,3	169,0	183,8	175,0
Ruwe produkten		143,6	144,1	141,2	150,2	144,7	150,6	153,8	155,9	158,4	154,7
Koper		181,5	183,6	185,0	201,3	187,8	200,9	197,6	200,9	206,4	201,5
Zink		100,8	103,8	98,3	103,0	101,5	109,5	113,0	108,8	108,8	110,0
Lood		103,4	81,4	90,3	84,3	89,8	102,2	126,0	115,4	119,0	115,7
Aluminium		141,6	125,5	116,2	135,2	129,4	132,7	123,8	100,5	119,9	119,2
Tin		79,6	87,6	64,7	66,0	74,4	41,5	44,1	69,5	65,5	55,1
Halfprodukten		186,2	192,5	176,2	204,7	189,9	204,9	208,4	188,8	223,3	206,4
Cokesfabrieken afhankelijk van de metaalindustrie		114,0	113,1	113,2	117,9	114,6	114,5	113,4	109,7	112,8	112,8
Metaalverwerkende nijverheid (a)	*18,6*	*160,8*	*159,4*	*153,2*	*166,6*	*160,1*	*165,0*	*163,5*	*150,1*	*175,3*	*165,0*
Fabricatie van werken uit metaal, met uitzondering van machines en transportmaterieel	5,6	182,9	181,9	174,6	182,3	180,4	173,2	174,7	167,7	183,3	174,8
Smederijen, perswerk, zwaar drijfwerk		137,9	138,7	131,6	147,7	139,0	141,4	139,5	123,0	139,5	135,8
Plaatbewerking		209,9	208,9	195,8	198,7	203,3	197,4	193,2	184,1	190,4	191,3
Metalen toebehoren voor het bouwbedrijf		196,4	192,6	189,6	195,2	193,5	186,6	188,1	198,4	211,3	196,1
Bruggen, vakwerk, enz.		129,3	132,6	131,0	134,6	131,9	129,4	131,7	129,8	151,9	135,7
Wapens en hun munitie		180,6	176,7	162,0	178,0	174,3	151,5	162,6	128,0	149,6	147,9
Constructie van machines, met uitzondering van elektrische machines	4,2	185,1	186,3	175,7	195,7	185,7	196,7	189,4	190,2	212,9	197,3
Drijfkrachtmachines, enz		154,3	158,5	149,4	168,9	157,8	165,2	166,7	142,1	176,6	162,7
Werktuigmachines, enz.		157,0	159,0	160,7	180,1	164,2	166,1	161,9	167,7	168,5	166,1
Verscheidene mekaniekbouwwerken		170,6	178,7	167,3	196,0	178,2	202,9	200,3	179,0	200,1	195,5
Hijs-, vervoer- en weegapparaten		119,1	118,5	110,2	123,3	117,8	119,9	126,2	117,9	150,0	128,5
Toestellen voor verscheidene indust.		235,0	232,9	214,9	237,7	230,1	248,7	228,8	257,2	322,9	264,4
Textielmachines		240,0	243,0	233,4	243,2	239,9	237,6	229,1	205,3	233,9	226,5
Constructie van elektrische machines, toestellen en toebehoren	5,0	141,6	141,9	140,7	155,0	144,8	152,5	147,9	149,8	158,0	152,1
Roterende en statische machines		112,2	104,3	105,7	115,2	109,4	117,5	118,2	111,6	..	..
App. voor de nijverheid en het huishoudelijk gebruik		150,6	154,8	156,6	157,5	155,0	162,8	157,8	160,8	..	..
Andere produkten		144,9	141,3	147,6	168,7	150,7	158,1	152,1	156,3	..	..
Constructie van transportmaterieel	3,6	143,1	138,1	126,9	139,4	136,8	143,1	153,9	142,0	169,6	152,1
Scheepsbouw		90,3	74,2	71,1	66,7	75,6	74,6	92,4	88,9	83,8	84,9
Auto's, rijwielen, enz.		194,9	187,9	172,5	209,2	191,1	229,8	235,4	211,3	273,0	237,3
Spoorweg- en trammaterieel		83,7	95,2	83,9	83,2	86,5	74,7	78,6	72,4	78,4	76,0
Vliegtuigbouw		144,4	156,0	140,5	131,5	143,1	89,7	79,0	75,6	85,2	82,4
Fijn mekaniekbouw	0,2	95,8	97,2	95,9	103,3	98,1	98,5	86,4	88,5	98,5	93,0
Elektriciteit	*4,2*	*158,0*	*146,5*	*144,9*	*173,5*	*155,7*	*170,6*	*155,8*	*146,7*	*178,1*	*162,8*
Waterdistributie	*1,1*	*119,9*	*119,2*	*121,1*	*126,5*	*121,7*	*128,2*	*130,0*	*126,0*	*133,6*	*129,5*
Bouwnijverheid	**18,1**	**159,7**	**186,2**	**172,0**	**177,9**	**173,9**	**146,8**	**186,0**	**168,9**	**169,9**	**167,8**

(a) Voorlopige gegevens voor het derde en vierde kwartaal van 1965.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Internationale vergelijking van de indexcijfers der industriële bedrijvigheid

(1958 = 100)

Bron : Bureau voor Statistiek der Europese Gemeenschappen.

(a) Exclusief de voedings- en genotmiddelenindustrie.
(b) Exclusief de bouwnijverheid en voedings- en genotmiddelenindustrie.

Vergelijkende evolutie van produktie-indexcijfers

(1958 = 100)

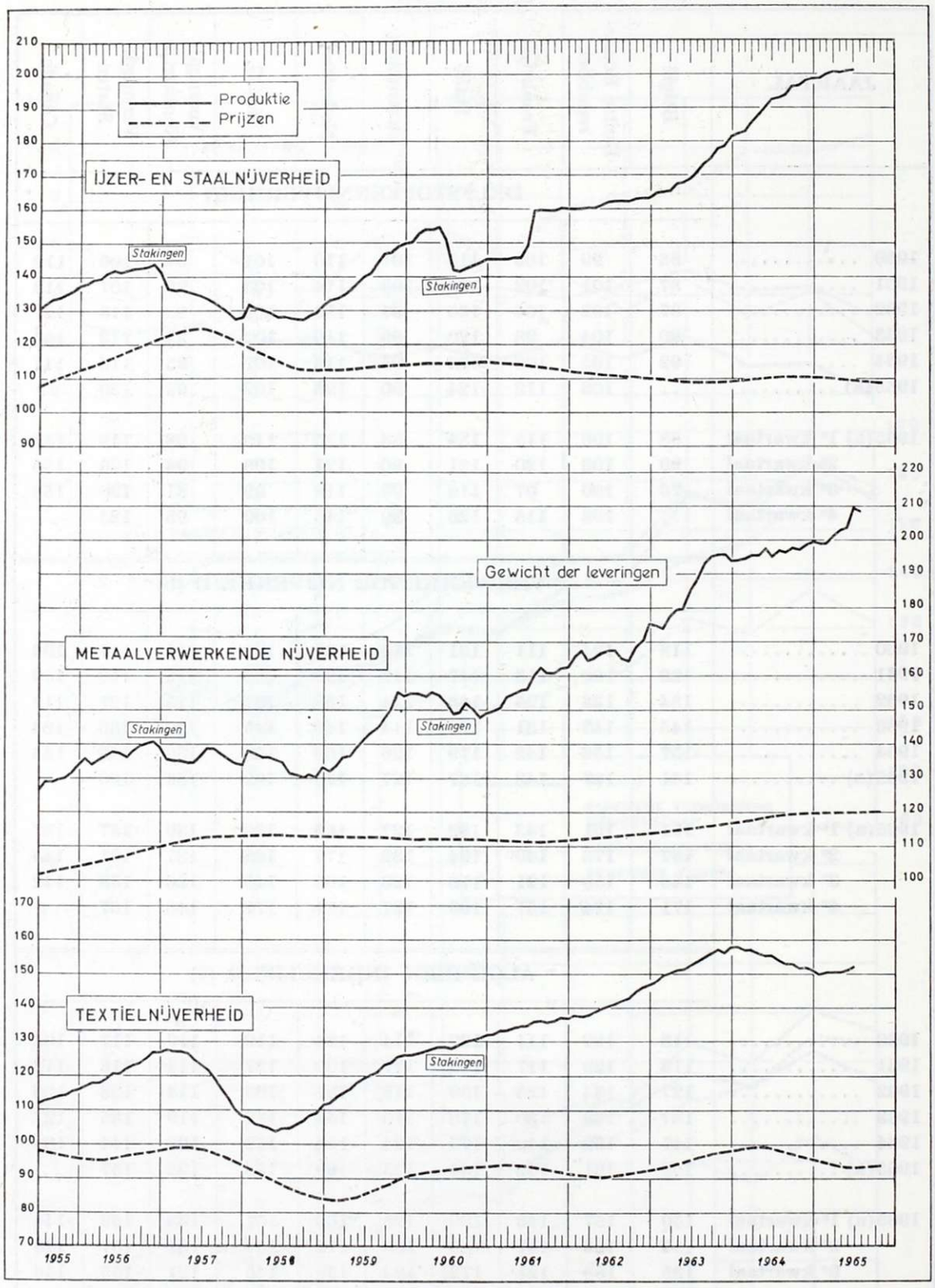
JAARTAL	België	Duitse Bondsrepubliek	Frankrijk	Italië	Luxemburg	Nederland	E.E.G.	Verenigd Koninkrijk	Verenigde Staten	Canada
	DELFSTOFFENNIJVERHEID									
1960	88	99	103	113	101	110	101	94	106	112
1961	87	101	102	125	108	114	103	93	107	118
1962	87	102	104	125	94	110	103	95	110	127
1963	90	104	98	120	99	110	102	95	113	130
1964	92	105	108	128	95	116	107	95	116	141
1965 (a)	..	103	112	124	90	126	107	92	120	..
1965 (a) 1e kwartaal	88	106	115	134	88	125	110	98	116	147
2e kwartaal	90	103	120	121	90	121	109	93	120	150
3e kwartaal	76	100	97	116	93	118	99	81	120	156
4e kwartaal	..	103	115	126	89	140	109	96	123	..
	VERWERKENDE NIJVERHEID (b)									
1960	118	124	111	131	116	126	121	115	117	106
1961	126	132	118	147	118	132	130	115	118	109
1962	134	138	125	163	114	139	137	115	127	117
1963	145	143	131	178	114	146	145	120	136	124
1964	157	156	142	179	126	160	156	130	146	134
1965 (a)	161	167	143	187	127	170	162	136	160	..
1965 (a) 1e kwartaal	161	161	143	182	127	166	159	139	157	137
2e kwartaal	167	173	149	194	132	175	168	137	161	145
3e kwartaal	146	159	121	176	123	160	149	126	158	142
4e kwartaal	171	174	157	198	127	179	172	140	167	..
	ALGEMEEN INDEXCIJFER (c)									
1960	113	122	111	129	114	124	119	113	117	108
1961	119	129	117	145	117	130	127	114	118	112
1962	127	134	123	159	112	137	135	114	128	120
1963	137	139	130	173	113	144	142	119	135	127
1964	147	152	140	175	124	158	152	128	144	138
1965 (a)	150	161	142	184	125	169	158	132	157	..
1965 (a) 1e kwartaal	150	157	143	180	125	166	157	138	153	144
2e kwartaal	154	166	147	189	130	171	164	132	157	148
3e kwartaal	135	153	121	172	122	158	146	121	155	146
4e kwartaal	159	168	155	194	124	181	168	137	162	..

Bron : Bureau voor de Statistiek der Europese Gemeenschappen.

(a) Voorlopige gegevens.
(b) Exclusief voedings- en genotmiddelenindustrie voor alle landen exclusief Canada.
(c) Exclusief bouwnijverheid en voedings- en genotmiddelenindustrie. Voor Canada voedings- en genotmiddelenindustrie inbegrepen.

Evolutie van de industriële produktie en van de nijverheidsprijzen van 1955 tot 1965 (a)

Voortschrijdende twaalfmaandsgemiddelden gecentreerd op het midden van de periode (1953 = 100)

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek, Administratie van de Handel en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Indexcijfers N. I. S., gewijzigd door de Algemene Directie voor Studiën en Documentatie wat de wegingscoëfficiënten betreft.

Internationale vergelijking van de produktie-indexcijfers voor de voornaamste bedrijfstakken

(1958=100)

JAARTAL	Metaalverwerkende nijverheid			Chemische nijverheid			Textielnijverheid			Voedings- en genotmiddelenindustrie		
	België	E.E.G.	Verenigde Staten	België	E.E.G.	Verenigde Staten	België	E.E.G.	Verenigde Staten	België	E.E.G.	Verenigde Staten
1959	107	105	118	112	..	115	113	106	116	97	103	105
1960	115	120	122	119	..	122	121	116	111	108	107	107
1961	129	131	120	125	..	129	124	118	113	112	112	111
1962	137	138	134	139	..	142	130	123	122	115	118	114
1963	154	145	142	142	..	155	140	130	124	120	124	117
1964	161	151	152	155	..	167	142	131	130	127	128	122
1965 (a)	162	156	172	169	..	181	139	126	143	128	..	124
1964 1e kwartaal	161	152	149	145	..	162	149	138	128	108	120	112
2e kwartaal	163	158	154	161	..	168	150	139	131	124	127	119
3e kwartaal	152	133	148	151	..	167	124	112	129	124	120	129
4e kwartaal	168	160	156	160	..	170	144	134	134	152	144	126
1965 1e kwartaal	167	154	166	171	..	176	139	127	141	113	123	116
2e kwartaal	168	165	172	168	..	181	142	131	145	125	129	120
3e kwartaal (a)	136	138	166	159	..	182	121	108	140	127	122	132
4e kwartaal (a)	176	166	184	177	..	186	155	138	145	147	..	128
1965 (1964=100)	101	103	113	109	..	108	98	96	110	101	..	102

(a) Voorlopige gegevens.

Bron : Bureau voor de Statistiek der Europese Gemeenschappen.

AFDELING II. – PRODUKTIEVERLOOP IN DE SECTOR ENERGIE EN ERMEE SAMENHANGENDE ACTIVITEITEN

Het *zichtbaar brutoverbruik van primaire energie* nam in 1965 met 5 %, d.i. 2,2 miljoen ton, toe, tegen slechts 1,5 % in 1964. Over de periode 1948-1965 was het gemiddeld jaarlijks groeitempo 2,3 %, d.i. 70 %van dat der industriële produktie die met 3,3 % toenam. Het zichtbaar verbruik van steenkool en -derivaten, dat in 1964 met 6,5 % gedaald was, verminderde in 1965 met 2,6 % ; zijn aandeel in het totaal energieverbruik ging achteruit van 64 % in 1963 tot 59 % in 1964 en 55 % in 1965. Het zichtbaar verbruik van petroleumderivaten daarentegen, dat in 1964 met 15,9 % toegenomen was, steeg nog met 15,1 % in 1965, wat hun aandeel in het totaal verbruik van primaire energie van 35 % in 1963 op 40 % in 1964 en 44 % in 1965 bracht.

Dit algemeen verloop van 1964 tot 1965 werd vooral door drie factoren beïnvloed : de temperatuur, de vermoedelijke schommelingen der niet-getelde en dus niet-uitgeschakelde voorraden en de verzwakking van de economische conjunctuur in het algemeen, van de staalconjunctuur in het bijzonder.

Het jaar 1965 was tamelijk koud, hoewel de winter niet streng is geweest. De energiebehoeften voor lokalenverwarming waren dan ook betrekkelijk ruim, vooral in de lente en in de herfst.

De in de tweede helft van 1963 door de handel en de verbruikers opgeslagen voorraden vaste brandstoffen werden blijkbaar in 1964 ingeteerd ; deze factor schijnt dan ook geen grote invloed meer te hebben gehad in 1965. De leveringen aan de huishoudelijke en gelijkgestelde sectoren zouden dan ook nauwer hebben aangesloten bij de door de lagere temperatuur opgevoerde werkelijke behoeften. Daarentegen werden bij het einde van 1965 door de handel en de verbruikers voorraden benzine, gas-oil en lichte fuel-oil opgeslagen met het oog op de aangekondigde verzwaring der accijnsrechten bij het begin van 1966 ; bijgevolg zou het werkelijk verbruik lager geweest zijn dan uit de leveringsstatistieken kan worden opgemaakt.

Hebben beide voorgaande factoren een aanzienlijke stijging van het energieverbruik in de hand gewerkt, dan heeft de economische conjunctuur een tegenovergestelde invloed uitgeoefend.

In 1964 was het indexcijfer der nijverheidsproduktie, bouwbedrijf niet meegerekend, met ruim 7 % gestegen ; in 1965 bedroeg de toeneming nog slechts 2 %, ondanks de opleving bij het einde van het jaar. Daar de energiebehoeften van de nijverheid gemiddeld minder toenemen dan het produktie-indexcijfer, zouden ze nog slechts weinig zijn aangegroeid ; een uitsplitsing van het energieverbruik per verbruikerssector is evenwel nog niet mogelijk, daar de petroleumstatistieken per categorie van verbruikers vooralsnog ontbreken.

Bovendien was de conjunctuur van de energie-intensieve ijzer- en staalnijverheid minder gunstig ; de produktie van ruw ijzer steeg in 1965 nog slechts met 4 %, tegen 17 % in 1964. De cokesbezuiniging in de hoogovens werd trouwens

voortgezet ; het cokesverbruik per ton geproduceerd ruw ijzer daalde van 852 kg in 1960 tot 701 kg in 1964 en 645 kg in 1965. Bijgevolg zijn in 1965 de behoeften aan cokeskolen ingekrompen, na hun stijging in 1964. In sommige nabuurlanden, vooral in de Duitse Bondsrepubliek, was de daling nog belangrijker : hierdoor kwamen er dan ook meer cokeskolen vrij voor uitvoer naar andere E.G.K.S.-landen, en in het bijzonder naar België, dit ten nadele van de afzet van Belgische cokeskolen.

*
* *

De Belgische *kolenproduktie* was 7 % lager dan in 1964 en bereikte nog slechts 19,8 miljoen ton. De produktieïnkrimping, die 1,5 miljoen ton bedroeg, zou voor 563 000 t het gevolg zijn geweest van het inleggen van verzuimdiensten. Ook werden 4 mijnen, die 580 000 t hadden voortgebracht in 1964, gesloten. De personeelssterkte werd tot in september ingekrompen ; het aantal voor onder- en bovengrond ingeschreven mijnwerkers bedroeg eind 1965 nog slechts 75 000, tegen 85 000 een jaar voordien. Doch hun gemiddelde prestatie per dienst, onderhouds- en toezichtpersoneel inbegrepen, steeg met 5 % tot 1 212 kg.

Ondanks die produktiviteitsverhoging, die echter veel te kort schoot om de stijging van de loonkost te compenseren, kosten de Belgische kolen te duur tegenover de ingevoerde, vooral de Amerikaanse kolen en ten opzichte van de andere energiedragers, die bovendien nog andere voordelen bieden. Voor Amerikaanse cokeskolen wordt door de Belgische cokesfabrieken een vierde minder betaald dan voor Belgische cokeskolen van gelijkwaardige kwaliteit en sommige andere bekkens der Gemeenschap verkopen hier hun kolen tegen prijzen die afgestemd zijn op die welke voor invoer uit derde landen worden betaald. Een gelijkaardige reactie vanwege de Belgische mijnen is vrijwel, zonder de financiële toestand van de steenkoolmijnen nog te verzwaren, onmogelijk geworden. Volgens de door de Administratie van het Mijnwezen opgelegde boekhoudingsmethode hebben nog slechts 5 mijnen op 36 hun balans met een winstsaldo afgesloten. Het globale verlies voor de gezamenlijke Belgische mijnbouw, de toelagen buiten beschouwing gelaten, bedroeg in 1965 109 frank per ton, tegen 75 frank per ton in 1964 en 19 frank per ton in 1963.

Die dure prijzen takelden het leveringsvolume der Belgische mijnen verder af. De totale binnenlandse afzet van steenkool, -agglomeraten en -schiefers daalde met ruim een half miljoen ton, d.i. 2 %, doch die van de Belgische mijnen liep met ruim 1 miljoen ton, d.i. 6 %, terug. De totale invoer van kolen en -agglomeraten verminderde bijna niet : de beperking van de aanvoer uit derde landen, die met 450 000 t, d.i. 14 %, kon ingedijkt worden, werd vrijwel gecompenseerd door ruimere aankopen in andere bekkens der Gemeenschap, en wel vooral in de Duitse Bondsrepubliek en, in mindere mate, in Nederlands Limburg ; die invoer moet volgens de regels van het E.G.K.S.-Verdrag vrij worden toegelaten. Tevens liep de uitvoer terug met 24,5 %, d.i. 0,6 miljoen ton.

De wanverkoop van Belgische steenkolen verplichtte de mijnen in 1964 en in 1965 telkens 0,9 miljoen ton op de mijnterreinen bij te stapelen ; bij het einde van laatstgenoemd jaar bereikten de voorraden in totaal 2,4 miljoen ton. Ondanks de voor de mijnen vrij soepele warrantwetgeving vallen de financiering van die voorraadvorming en het bekomen der nodige kasmiddelen duur uit.

Aangezien de wanverkoop en het steeds toenemend verlies op de exploitatierekening van structurele aard zijn en het toekennen van rechtstreekse staatstoelagen beperkt is — ze waren op een onbeduidend peil gevallen in 1964, doch stegen tot meer dan 1 miljard frank in 1965 — was niet enkel een inkrimping der produktie onvermijdelijk, doch moet ook dringend overgegaan worden tot een fundamentele sanering van de Belgische mijnbouw, zoals trouwens in alle Westeuropese bekkens gebeurt.

Het behoud van het huidige produktiepeil kost te duur aan het land. Hierbij moet niet enkel rekening worden gehouden met de rechtstreekse en onrechtstreekse toelagen, doch ook met de stijging van de binnenlandse verbruikersprijzen van alle energiedragers die het gevolg is van de beperking van de invoer van kolen uit derde landen, de veel zwaardere belasting op petroleumprodukten dan op andere energieprodukten en de verbintenis, aangegaan door de elektriciteitscentrales, alle beschikbare laagwaardige produkten der Belgische kolenmijnen op te nemen, hoewel dit een half miljard frank meer kost dan het verbruik van extra-zware fuel en pitch. Bovendien bieden de andere energiedragers voordelen die tegen de gebeurlijk hogere prijzen per calorie opwegen.

Ondanks de bescherming krimpt de kolenafzet steeds meer in ; de trend van de binnenlandse afzet van steenkool en -derivaten over de periode 1948-1965 daalde doorheen hevige schommelingen met gemiddeld 120 000 t per jaar. De aanvoer van aardgas zal die neerwaartse evolutie nog versterken. Enkel voor cokeskolen, die een specifieke markt hebben, schijnt het behoud van een produktiekern gerechtvaardigd, daar de enige bron, buiten de E.G.K.S., die voldoende zekerheid biedt, het geheel der kolenvelden bij de oostkust van de Verenigde Staten van Amerika is. Het is wenselijk dat West-Europa voor zijn cokesbehoeften niet uitsluitend hiervan afhankelijk zou zijn.

Behalve voor cokeskolen stellen zich blijkbaar geen ernstige problemen meer inzake veilig stellen der toekomstige Europese energievoorziening. Voor de vervangbare energiedragers lijkt niet enkel de beschikbare hoeveelheid tegen zeer lage prijzen vóór belasting voor zeer lange tijd voldoende ; het binnenkort beschikbaar stellen van aardgas en competitieve kernenergie in België heeft de hoeveelheid en de gamma der energiebronnen nog aanzienlijk verruimd. Ook de geografische spreiding is thans gunstiger dan enkele jaren geleden toen vrijwel alle petroleum uit het Midden-Oosten moest betrokken worden.

Bijgevolg is een radikale en definitieve inkrimping van de Westeuropese kolenproduktie mits behoud van een zeer efficiënte produktiekern onvermijdelijk, des te meer daar alle uitstel aan de gemeenschap duur kost. Bovendien is het steeds moeilijker mijnwerkers voor de ondergrond aan te werven.

Die achteruitgang moet echter zonder overhaasting georganiseerd worden om te voorkomen dat ze werkloosheid en een te scherpe inzinking van de getroffen streekeconomieën zou veroorzaken.

Vooreerst zou op het vlak van de E.G.K.S. een gecoördineerd energiebeleid moeten kunnen worden uitgebouwd, o.m. omdat de handel binnen de gemeenschappelijke markt voor in de Lid-Staten geproduceerde energiedragers onbeperkt is en omdat de prijsverschillen voor energie de concurrentie van de energie-intensieve industrieën scheef trekt. Tot nog toe is de Hoge Autoriteit hier echter niet in geslaagd omdat de belangen der onderscheidene Lid-Staten te zeer uiteenlopen.

Wel is op 21 april 1964 te Luxemburg een *Overeenkomstprotocol betreffende de energievraagstukken* tot stand gekomen tussen de Regeringen van de Lid-Staten der Europese Gemeenschappen (« Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen », 7e jaargang, nr 69, 30 april 1964). Dit Protocol gaat uit van de noodzakelijkheid over zo goedkoop mogelijke energie te beschikken, mits er evenwel voor te zorgen dat de voorziening in cokeskolen veilig wordt gesteld door het behoud van een beschermde produktiekern in de Gemeenschap.

Om te voorkomen dat een te plotse achteruitgang van de produktie in de Gemeenschap nadelige economische en sociale gevolgen zou meebrengen, werd bovendien toegelaten gedurende een overgangsperiode de kolenmijnen te steunen — wat volgens het Verdrag slechts in uitzonderlijke omstandigheden mogelijk was — op voorwaarde dat de goede werking van de gemeenschappelijke markt hierdoor niet in het gedrang wordt gebracht. Als toepassing van dit Protocol heeft de Hoge Autoriteit van de E.G.K.S. de Beschikking 3-65 uitgevaardigd (*Beschikking nr 3-65, van 17 februari 1965, betreffende de communautaire regeling van de steunmaatregelen van de deelnemende Staten ten behoeve van de kolenmijnindustrie*, « Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen », 8e jaargang, nr 31, 25 februari 1965). Ze geeft aan welke steunmaatregelen kunnen worden toegestaan en onder welke voorwaarden. Steunmaatregelen voor positieve en negatieve rationalisatie kunnen door de Hoge Autoriteit, na raadpleging van de Raad van Ministers, worden gemachtigd. Bepaalde sociale toelagen, die dienen ter compensatie van de demografische overlast, nl. de lasten die voortspruiten uit het feit dat de verhouding van het aantal gerechtigden op sociale uitkeringen tot het aantal bijdrageplichtigen in het mijnwerkersstelsel groter is dan in het algemeen stelsel, worden bovendien beschouwd als verenigbaar met de gemeenschappelijke markt en dus uiteraard toegelaten.

Op Belgisch vlak werd de koleninvoer uit derde landen meer beperkt. Met ingang van 1966 werden vele petroleumprodukten zwaarder belast ; indien die maatregel in de eerste plaats van fiscale aard is, en vooral een verhoging der staatsinkomsten beoogt, dan werd als nevendoel hiervan toch een afremming van de snelle vervanging van steenkool door stookoliën verwacht. De rechtstreekse toelagen aan de mijnen werden aanzienlijk opgevoerd ten einde te voorkomen dat de veralgemening van het exploitatieverlies tot een te vlugge sluiting van te veel mijnen zou leiden. Tevens werd in december 1965 een gecoördineerd sluitingsprogramma voor 1966 en 1967 aangekondigd ; in feite sluit de Regering geen mijnen, doch kan ze de toekenning van rechtstreekse toelagen stopzetten. Dit sluitingsprogramma slaat op een produktiecapaciteit ten belope van bijna 2,5 miljoen ton en houdt rekening met een programma op halflange en lange termijn dat op de globale energiepolitiek en op de bijzondere voorzieningsbehoeften

van de onderscheidene kolenverbruikende sectoren betrekking heeft. Tevens wordt dit sluitingsprogramma aangevuld met een sterkere steun van de Belgische Regering en van de E.G.K.S. aan de streekomschakeling en de omscholing der mijnwerkers.

*
* *

De *petroleumbehoeften* blijven daarentegen vlug toenemen, vooral wat stookoliën betreft. Globaal bedroeg de jaarlijkse stijging van de trend 13,5 % over de periode 1948-1965. Wat de expansie met 15 % in 1965 betreft, werd reeds gewezen op de speculatieve aankopen van benzine, gas-oil en lichte fuel-oil op het eind van het jaar, zodat het werkelijke verbruik waarschijnlijk heel wat minder gestegen is dan de statistisch geboekte leveringen, die voor benzine met 11 %, tegen 10 % in 1964, en voor gas- en Diesel-oil (inbegrepen de lichte fuel-oil) met 23 %, tegen 8 %, zijn toegenomen. Voor zware fuel-oil, daarentegen, waarvoor geen verhoging der accijnsrechten voorzien was, bedroeg de afzetverruiming 14 %, tegen 29 % in 1964.

Als gevolg van de uitbreiding der raffinagecapaciteit nam de verwerkte hoeveelheid ruwe petroleum met 17 % toe. De invoer daalde voor vrijwel alle produkten en de uitvoer, leveringen voor de zeevaart inbegrepen, bleef verder stijgen. De werkelijke prijzen waren gemiddeld lager dan in 1964.

*
* *

De aangroei der bruto-*elektriciteitsproduktie* bedroeg slechts 4,4 %, tegen gemiddeld meer dan 9 % in de drie voorgaande jaren. Het ruime uitvoersaldo is aanzienlijk ingekrompen als gevolg van de gunstiger regenneerslag in landen met veel waterkrachtcentrales. Het netto-verbruik steeg nog slechts met 6 %, tegen gemiddeld bijna 10 % per jaar in de drie voorgaande jaren. De minder gunstige economische conjunctuur, in het bijzonder wat de elektriciteitsintensieve sectoren, zoals de steenkolenmijnen en de ijzer- en staalnijverheid, betreft, bracht het groeitempo van het hoogspanningsverbruik aanzienlijk naar omlaag, nl. 6 %, tegen 11 % in 1964. Het laagspanningsverbruik steeg daarentegen nog meer dan in 1964, nl. met 11,3 %, tegen 10,5 %. Overigens, sedert de reorganisatie van de elektriciteitssector en de nieuwe tariefpolitiek, die als gevolg hiervan werd gevoerd, stijgt het laagspanningsverbruik veel meer dan vóór 1958. De in 1955 gesloten overeenkomst betreffende de elektriciteit, die in 1964 werd uitgebreid tot de overheids- en de gemengde bedrijven van de elektriciteitssector en tot de particuliere gasdistributie, werd voor een nieuwe periode van 10 jaar verlengd.

Hoewel de elektriciteitscentrales zich aan hun verbintenis houden alle beschikbare laagwaardige Belgische kolen op te nemen, stijgen hun energiebehoeften zo aanzienlijk dat ze steeds meer beroep moeten doen op laagwaardige petroleumprodukten, die reeds 27 % van de door de thermische centrales verbruikte calorieën bezorgden (26 % in 1964).

In 1965 werd aangekondigd dat de kernenergiecentrales, die van nu af zullen worden gebouwd, competitief zijn wanneer het gaat om zeer grote eenheden die vrijwel zonder onderbreking werken. Tussen 1970 en 1975 zullen twee dergelijke centrales worden afgewerkt met elk een elektrisch vermogen van 600 MW, daar waar de grootste klassieke eenheden, die in België tot nog toe gebouwd werden, slechts 125 MW bereiken en de atoomcentrale van CHOOZ, die in 1966 in bedrijf zal worden gesteld, slechts 266 MW meet, waarvan de helft voor België bestemd is. Tevens zal een pompcentrale, met een vermogen van 750 MW, in de Ardennen worden gebouwd, met het oog op de nivellering van de produktie der grote thermische centrales en het bevredigen der spitsbehoeften. Voor sommige zeer korte spitsperiodes worden nu ook straalmotoren ingezet. Ook vergt de aansluiting op het net van die grote centrales een aanzienlijke versterking van de binnenlandse en internationale hoogspanningsnetten, met het oog op de kostprijsverlagende nivellering der verbruiksspitsen het veilig stellen der voorziening in geval van uitvallen en voor onderhoud of defect. De elektriciteitssector is dus een periode van grondige hervormingen van de produktie- en transportmethoden ingetreden zodat zijn kapitaalbehoeften voor de eerstkomende jaren zeer groot zijn.

*
* *

Ook voor *netgas* is de voorziening der Belgische markt in een totaal nieuwe fase getreden. In 1965 werden contracten afgesloten met de Nederlandse Aardgas Maatschappij voor levering van Nederlands aardgas aan België, die in 1966 zal aanvangen en geleidelijk zal worden opgevoerd tot 2 miljard m^3, in 1975, voor rechtstreekse leveringen aan de industrie en 3 miljard m^3 voor huishoudelijk verbruik. De calorieëninhoud van het Nederlandse aardgas is bijna dubbel zo groot als die van het huidige netgas. Beide gassen kunnen niet worden gemengd zodat de omschakeling totaal moet zijn. Moederleidingen moeten vanuit Nederland worden aangelegd, niet enkel om de binnenlandse distributienetten te bereiken maar ook voor doorvoer naar Frankrijk, dat eveneens een contract met de Nederlandse Aardgas Maatschappij heeft afgesloten. Bovendien moeten de meeste lokale distributienetten worden vernieuwd. Ten slotte nemen de lokale maatschappijen de omschakeling der apparaten bij de verbruikers voor eigen rekening. Deze ontzaglijke investeringsinspanning, geraamd op 12 à 15 miljard frank, zal tot gevolg hebben dat de verhoging der vaste kosten voor transport en verdeling, die eruit voortvloeit het voordeel van de lagere aankoopprijs in de eerste jaren grotendeels zal opslorpen.

De ruime kapitaalbehoeften en de eis van de twee Nederlandse petroleummaatschappijen Esso en Shell, die de helft van het kapitaal van de Nederlandse Aardgas Maatschappij hebben onderschreven — de andere helft behoort aan de Nederlandse Staat — om deelgenoot te zijn in de Belgische gasvervoermaatschappij, hebben geleid tot het oprichten van een nieuwe Belgische naamloze vennootschap « Distrigas », waarvan een derde van het kapitaal onderschreven is door de aandeelhouders van de Belgische particuliere vennootschap die ontstaan was door de pas tevoren doorgevoerde versmelting van « Distrigas » en « Savgaz », een derde door genoemde Nederlandse maatschappijen en een derde door de Belgische Staat, die hiertoe door de wet van 12 april 1965 gemachtigd werd, ten dele door bemiddeling van de Nationale Investeringsmaatschappij.

Evenals het inzetten van nieuwe energiebronnen voor de opwekking van elektriciteit, zal de aanvoer van Nederlands aardgas, die in de tweede helft van 1966 een aanvang neemt, de structuur van de Belgische energiemarkt grondig wijzigen, vooral wat betreft het huishoudelijk en het specifiek of semi-specifiek industrieel gasverbruik, enerzijds, de bronnen van de gasvoorziening, anderzijds.

Sedert ongeveer 1960 is het huishoudelijk netgasverbruik, dat voordien slechts weinig toenam, zeer sterk gestegen, als gevolg van het invoeren van speciale tarieven voor lokalenverwarming ; van 1954 tot 1961 steeg de totale hoeveelheid door de openbare gasdistributie bedeeld gas met slechts 4 % per jaar, terwijl de aangroei van 1961 tot 1964 tot 14,5 % per jaar werd opgevoerd en in 1965 nog 9 % bedroeg. Het verschil in evolutie geldt vooral het kleinverbruik en in het bijzonder de behoeften voor lokalenverwarming, wat tot gevolg heeft dat de verbruiksspits van de zomer naar de winter werd verplaatst en de vraag veel temperatuurgevoeliger is geworden. Het industrieel grootverbruik, daarentegen, is in de jongste jaren slechts betrekkelijk langzaam toegenomen ; de produktie der cokesfabrieken, bestemd voor rechtstreekse levering aan de nijverheid, steeg in 1965 zelfs vrijwel niet meer. Het totale zichtbare verbruik van netgas, eigen verbruik en verlies van de cokesfabrieken en de openbare bedeling inbegrepen, maar zonder het eigen verbruik van hoogovengas door de ijzer- en staalnijverheid, steeg in 1965 slechts met 4 %, onder invloed o.m. van de vermindering van genoemd eigen verbruik en van het verbruik van hoogovengas voor elektriciteitsproduktie.

De bevoorradingsbronnen voor het netgas zullen door de aanvoer van aardgas een tweede omwenteling in korte tijd doormaken, die veel belangrijker zal zijn dan de eerste. Tot in 1959 was het aandeel der gasfabrieken in de gasvoorziening voortdurend teruggelopen en in dat jaar werd bijna alle netgas door de cokesfabrieken bezorgd ; wel werd meer mijngas opgevangen en met cokesovengas vermengd en steeg de levering van hoogovengas voor de ovenverwarming der cokesfabrieken en de behoeften van de elektriciteitscentrales bij de ijzer- en staalnijverheid. Daar sedertdien de cokesbehoeften minder aangroeien dan de vraag naar netgas als gevolg van de cokesbezuiniging in de hoogovens, werd steeds meer een beroep gedaan op koolwaterstoffen (vloeibaar petroleumgas, fuel-oil, enz.) om de aanvullende behoeften aan netgas te dekken ; het aandeel der petroleumprodukten in de gasvoorziening voor de openbare distributie, dat slechts 1,5 % bedroeg in 1954 en 12,5 % in 1961, steeg dan ook tot 40 % in 1964

en 45 % in 1965, zij het dat in absolute cijfers de hoeveelheid door de cokesfabrieken aan de openbare distributie geleverd gas sedert 1961 vrijwel onveranderd bleef.

De omschakeling op aardgas, die absoluut moet zijn, daar de menging met kolengas of met de meeste uit petroleum gewonnen gassen onmogelijk is, zal daarentegen de levering van laatstgenoemde gassen aan de gasdistributie en ook sommige rechtstreekse leveringen stopzetten, zodat hierdoor het probleem wordt gesteld van het financieel evenwicht van de reeds wankele rendabiliteit der cokesfabrieken, die in 1964 ongeveer 1,2 miljard frank ontvingen uit hun gasverkoop, cessies niet inbegrepen, terwijl de waarde van hun cokesproduktie 5,5 miljard frank en die van de chemische grondstoffen, die bij de verkooksing gewonnen worden, 900 miljoen frank bedroegen. Reeds werd in 1965 een zelfstandige cokesfabriek stilgelegd, terwijl andere cokesfabrieken geleidelijk overschakelen op de voorziening van hun gasbehoeften door petroleumprodukten. Die tendentie zal versterkt worden door de aanvoer van aardgas, die tot een wanverkoop van cokesovengas zal leiden.

Die evolutie, die ook in de nabuurlanden wordt vastgesteld, heeft aldus een ongunstige weerslag op de afzet van cokeskolen, terwijl de te verwachten sterke expansie van het verbruik van aardgas de neerwaartse tendentie van het eindverbruik van andere kolen nog zal in de hand werken.

*
* *

De *energiemarkt* verkeert dus in een fase van fundamentele reorganisatie, niet alleen in België maar in gans West-Europa, ten nadele van de kolenafzet, en wel vooral van de afzet van Westeuropese kolen. Gezien de arbeidsintensieve aard van de kolennijverheid stelt de onontwijkbare drastische inkrimping van de Westeuropese kolenproduktie moeilijke aanpassingsproblemen om te voorkomen dat er onaanvaardbare sociale en regionaal-economische gevolgen zouden uit voortvloeien. De energievoorziening is echter voor de verbruikers in de jongste jaren ruimer, gevarieerder en goedkoper geworden en die evolutie zal blijkbaar nog vele jaren aanhouden. Gezien de uitvoerintensieve aard van de Belgische economie en de afbraak der handelsbelemmeringen (Europese Economische Gemeenschap) kan België het zich niet veroorloven tegelijkertijd een land te zijn met hoge lonen en dure energie en tevens een op termijn veroordeelde en alleszins veel te kostelijke steenkolennijverheid door steeds ruimere toelagen in stand te houden.

*
* *

Steenkoolproduktie per bekken

(duizenden tonnen)

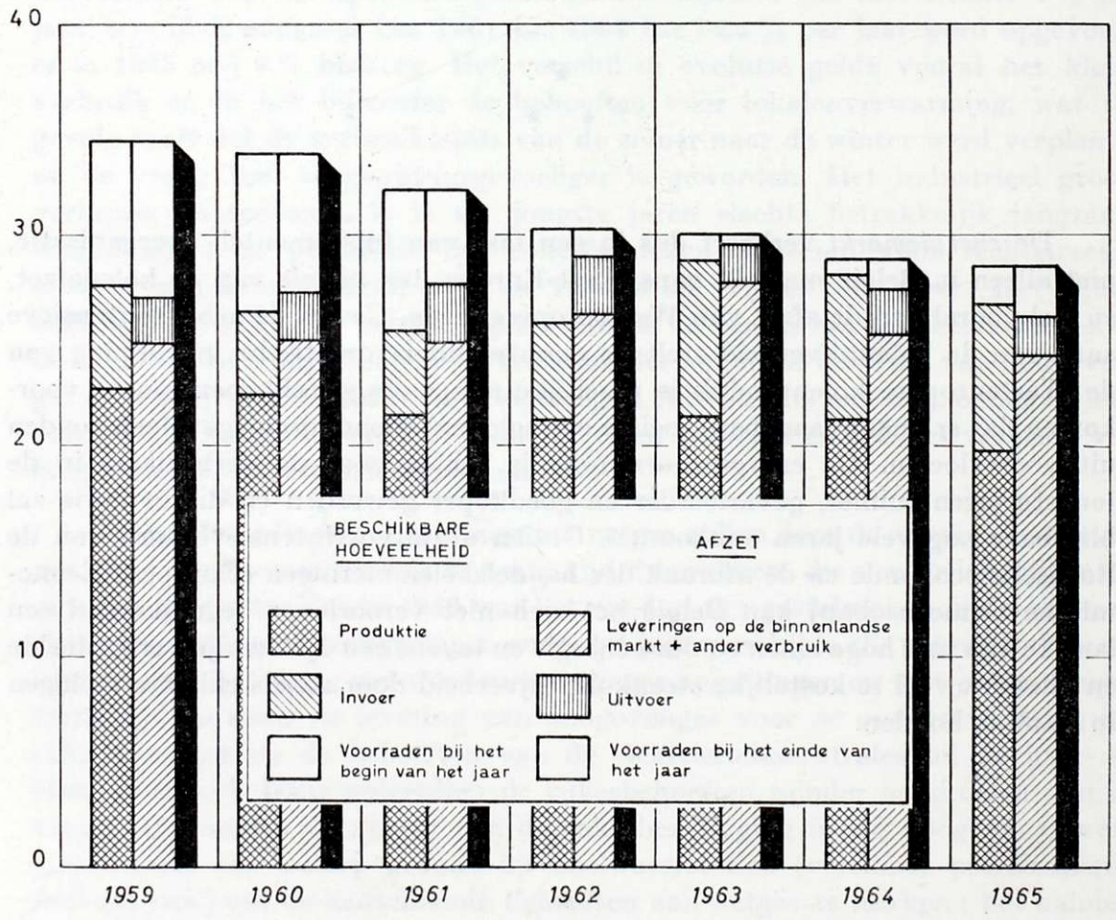
JAARTAL	Borinage Centrum	Charleroi en Namen	Luik	Kempen	Totaal
1957	7 475	6 958	4 323	10 331	29 086
1958	6 542	6 479	4 069	9 973	27 062
1959	4 642	5 520	3 823	8 771	22 757
1960	4 196	5 347	3 538	9 385	22 465
1961	3 708	5 148	3 069	9 611	21 536
1962	3 118	5 198	3 080	9 807	21 204
1963	2 952	5 317	3 082	10 067	21 418
1964	2 843	5 246	3 076	10 140	21 305
1965 (a)	2 652	4 734	2 693	9 706	19 786

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van het Mijnwezen.

(a) Voorlopige gegevens.

Steenkolenbalans

(miljoenen tonnen)

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van het Mijnwezen.

(duizenden tonnen)

OMSCHRIJVING	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964 (g)	1965 (g)
I *Nettoproduktie*	27 062	22 757	22 469	21 536	21 204	21 416	21 305	19 786
II *Uit mijnstort door mijnen in activiteit teruggewonnen verkoopbare produkten*	3	—	—	—	—	—	—	—
III *Invoer* (a)	5 250	4 875	3 903	4 043	4 753	7 347	6 858 (f)	6 914
IV *Aankopen door de mijnen*	—	—	—	—	—	—	300	350
V *Voorraden bij de mijnen en bij de importeurs op 1 januari*	1 547	7 011	7 574(h)	6 639(h)	4 442(h)	1 402(h)	454(h)	1 489
VI *Beschikbare hoeveelheid steenkool*	33 862	34 643	33 946	32 218	30 399	30 165	28 917	28 539
VII *Afzet :*								
A. *Binnenland* :								
1. Eigen verbruik der mijnondernemingen (+ eigen elektriciteitscentrales)	2 391	2 163	1 471 (e)	1 131 (e)	1 063 (e)	1 078 (e)	1 785	1 637
2. Cokes- en gasfabrieken, ijzer- en staalnijverheid	9 018	9 609	9 982	9 549	9 666	9 782	9 815	9 927
a) Cokesfabrieken	*8 878*	*9 480*	*9 844*	*9 448*	*9 566*	*9 660*	*9 706*	*9 807*
b) Gasfabrieken	*4*	*2*						
c) IJzer- en staalnijverheid (b)	*136*	*129*	*138*	*101*	*100*	*122*	*109*	*120*
3. Agglomeraatfabrieken	979	949	1 014	1 106	1 508	2 109	1 411	1 017
4. Elektriciteitscentrales (c)	2 581	3 176	3 756	4 284	4 951	4 734	4 368	4 631
5. Vervoer	904	792	761	669	565	452	298	190
a) Spoorwegen	*875*	*772*	*739*	*655*	*550*	*443*	*296*	*190*
b) Bunkerkolen, sleepdiensten	*26*	*18*	*21*	*13*	*13*	*8*	*3*	—
c) Binnenscheepvaart	*3*	*2*	*1*	*1*	*2*	*1*	—	—
6. Andere bedrijfstakken	2 720	2 784	2 672	2 648	2 465	2 328	2 111	1 608
a) Industrie der non-ferrometalen	*371*	*362*	*371*	*427*	*276*	*279*	*279*	*289*
b) Scheikundige nijverheid	*317*	*337*	*231*	*272*	*282*	*270*	*158*	*124*
c) Cementfabrieken	*583*	*687*	*732*	*746*	*780*	*787*	*805*	*505*
d) Verscheidene industrieën	*1 451*	*1 396*	*1 338*	*1 204*	*1 127*	*992*	*869*	*690*
7. Huishoudelijk contingent (+ levering aan de mijnwerkers)	5 338	5 268	5 220	5 405	5 936	7 060	5 309	5 117
8. Openbare besturen	148	163	159	176	177	202	181	166
Totaal binnenlandse afzet	24 088	24 904	25 035	24 969	26 331	27 745	25 279	24 293
B. *Uitvoer* (d)	2 771	2 171	2 275	2 854	2 699	1 868	2 161	1 825
Totale afzet	26 859	27 075	27 310	27 823	29 030	29 613	27 440	26 118
VIII *Voorraden bij de mijnen en bij de importeurs op 31 december*	7 011	7 568	6 636	4 395	1 369	552	1 489	2 419
IX *Vergissingen en weglatingen*	— 8	—	—	—	—	—	— 12	+ 2

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van het Mijnwezen.

(a) De handel met het Groothertogdom Luxemburg niet inbegrepen.
(b) Voor andere doeleinden dan om tot cokes te worden verwerkt.
(c) De individuele zelfvoortbrengers niet inbegrepen
(d) De uitvoer naar het Groothertogdom Luxemburg inbegrepen.
(e) Uitsluitend eigen verbruik der mijnen, zoals ze door de *Annalen der Mijnen van België* gepubliceerd worden. Het verbruik van hun elektriciteitscentrales is overgebracht naar « Elektriciteitscentrales ». Niet vergelijkbaar met de jaren vóór 1960.
(f) Inclusief de invoer van mijnstortschiefers, berekend ton per ton.
(g) Voorlopige gegevens.
(h) Verbeterde gegevens.

Personeelsbezetting en rendement in de steenkolenmijnen

TIJDVAK	Aantal ingeschreven mijnwerkers (duizenden) (a)	Gemiddeld aantal aanwezige arbeiders per gepresteerde arbeidsdag (maandgemiddelde, duizenden)		Gemiddelde produktie per dagtaak en per arbeider (b) (maandgemiddelde, kilogrammen)	
		Ondergrond	Onder- en bovengrond	Ondergrond	Onder- en bovengrond
1957	152,9	90,5	122,2	1 146	836
1958	140,3	90,2	121,7	1 153	842
1959	121,6	77,8	105,9	1 262	907
1960	103,5	62,3	85,9	1 430	1 018
1961	89,9	53,1	73,9	1 541	1 091
1962	84,9	48,9	67,6	1 624	1 156
1963	84,6	49,0	67,1	1 629	1 166
1964	85,0	50,7	68,0	1 574	1 155
1965 (c)	75,1	46,6	62,6	1 660	1 212
1965 (d) Januari	84,6	53,3	71,1	1 555	1 148
Februari	83,7	52,5	70,1	1 594	1 179
Maart	80,9	49,0	65,4	1 649	1 198
April	79,5	48,2	64,7	1 647	1 205
Mei	78,6	47,4	63,6	1 645	1 202
Juni	77,8	46,8	62,9	1 649	1 207
Juli	75,7	43,5	59,6	1 635	1 175
Augustus	74,4	40,6	55,7	1 679	1 202
September	74,4	42,9	58,4	1 717	1 239
Oktober	74,8	44,1	59,6	1 723	1 249
November	75,3	45,2	60,7	1 718	1 259
December	75,1	46,5	62,1	1 721	1 261

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van het Mijnwezen.

(a) Einde van het tijdvak.
(b) Kader- en bewakingspersoneel inbegrepen.
(c) Herziene voorlopige gegevens.
(d) Voorlopige gegevens.

Op de boekhouding gesteunde exploitatieresultaten der steenkolenmijnen van 1963 tot 1965

OMSCHRIJVING	Borinage-Centrum		Charleroi		Luik		Zuiderbekkens		Kempen		Het Rijk	
	10^6 F	F/t	10^6 F	F/t	10^6 F	F/t	10^6 F	F/t	10^6 F	F/t	10^6 F	F/t
	1963											
Nettowaarde van de produktie van steenkool en gevaloriseerde brandstofschiefers	2 242	759	4 755	894	3 207	1 042	10 203	899	7 024	698	17 227	804
Bedrijfsuitgaven	2 282	773	4 609	867	3 252	1 056	10 143	894	6 872	683	17 014	794
Vastleggingsuitgaven	51	17	170	32	121	39	343	30	283	28	625	29
Bedrijfswinst of -verlies	— 92	— 31	— 24	— 5	— 166	— 54	— 282	— 25	— 131	— 13	— 413	— 19
Subsidies en rectificaties (a)	63	21	31	6	16	5	109	10	85	8	194	9
Eindresultaat ...	**— 29**	**— 10**	**+ 6**	**+ 1**	**— 150**	**— 49**	**— 173**	**— 15**	**— 46**	**— 5**	**— 218**	**— 10**
	1964											
Nettowaarde van de produktie van steenkool en gevaloriseerde brandstofschiefers	2 090	735	4 718	900	3 242	1 054	10 051	900	7 080	698	17 131	804
Bedrijfsuitgaven	2 292	806	4 864	927	3 563	1 158	10 719	960	7 528	742	18 247	856
Vastleggingsuitgaven	35	12	149	28	127	41	310	28	166	16	476	22
Bedrijfswinst of -verlies	— 237	— 83	— 294	— 56	— 448	— 145	— 978	— 88	— 614	— 60	–1 592	— 75
Subsidies en rectificaties (a)	+ 154	+ 54	+ 14	+ 3	+ 1	—	+ 168	+ 15	+ 2	—	+ 170	+ 8
Eindresultaat...	**— 83**	**— 29**	**— 280**	**— 53**	**— 447**	**— 145**	**— 810**	**— 73**	**— 612**	**— 60**	**–1 422**	**— 67**
	1965 (b)											
Nettowaarde van de produktie van steenkool en gevaloriseerde brandstofschiefers	1 912	721	4 179	883	2 752	1 022	8 843	877	6 736	694	15 578	787
Bedrijfsuitgaven	2 291	864	4 635	979	3 113	1 156	10 039	996	7 337	756	17 375	878
Vastleggingsuitgaven	43	16	140	30	90	33	273	27	85	9	359	18
Bedrijfswinst of -verlies	— 422	— 159	— 596	— 126	— 452	— 168	–1 470	— 146	— 686	— 71	–2 155	— 109
Subsidies en rectificaties (a)	+ 268	+ 101	+ 250	+ 53	+ 272	+ 101	+ 789	+ 78	+ 207	+ 21	+ 997	+ 50
Eindresultaat ...	**— 154**	**— 58**	**— 346**	**— 73**	**— 180**	**— 67**	**— 680**	**— 68**	**— 479**	**— 49**	**–1 159**	**— 59**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van het Mijnwezen.

(a) Het gebeurlijk saldo van het voormalig Solidariteitsfonds, de verschillen voortspruitend uit de raming van verbruikte waren en de andere toelagen van de Staat en van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal.
(b) Voorlopige gegevens.

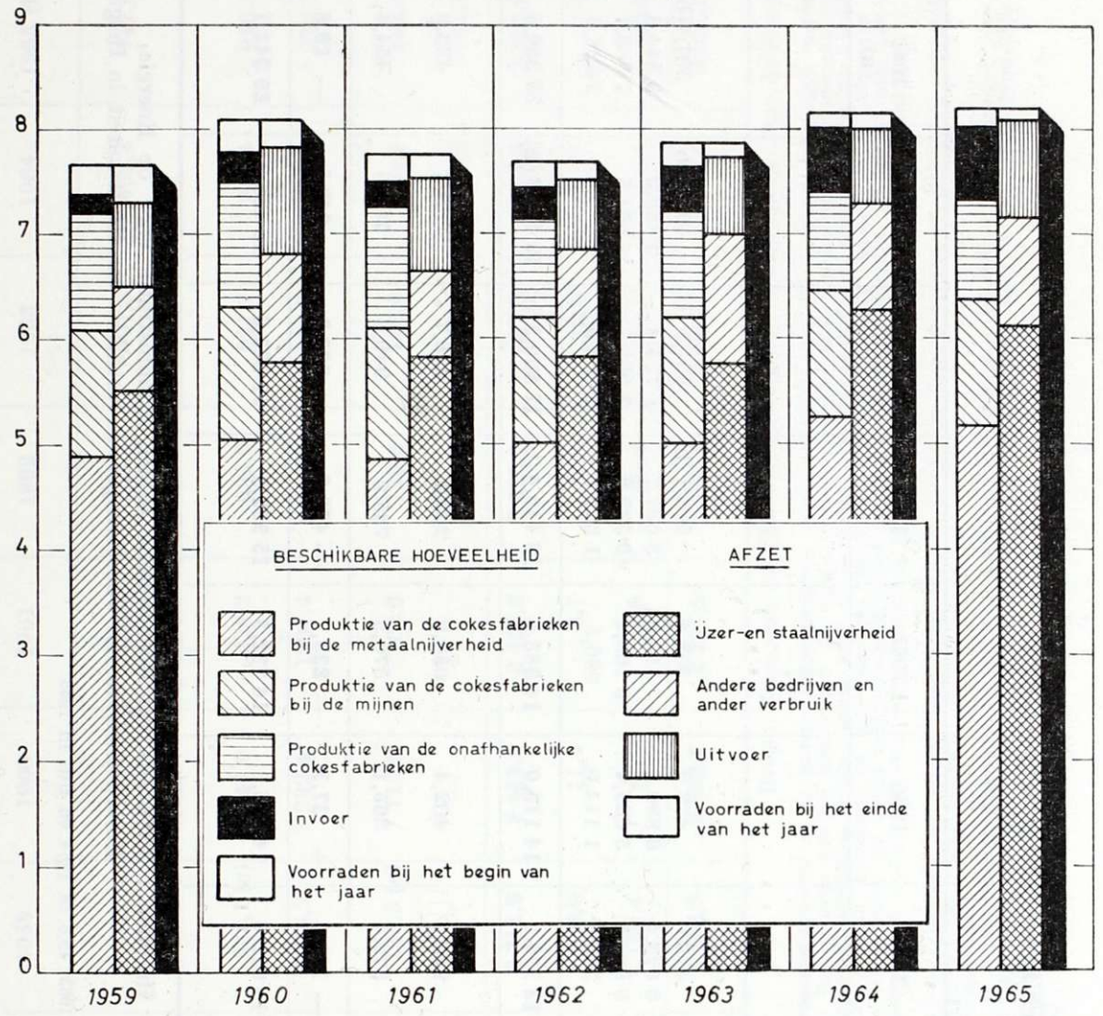
Globale economische toestand van de steenkolennijverheid (a)

OMSCHRIJVING	In miljoenen franken					In franken per netto geproduceerde ton				
	1961	1962	1963	1964	1965	1961	1962	1963	1964	1965
Nettowaarde van de produktie van steenkool en van gevaloriseerde brandstofschiefers, zonder toelagen	15 451	15 876	17 227	17 131	15 578	717	749	804	804	787
Bedrijfs- en vastleggingsuitgaven	16 324	16 620	17 639	18 723	17 734	758	784	823	878	896
Overschot (+) of tekort (—) van de netto-produktiewaarde tegenover de uitgaven	**— 872**	**— 745**	**— 413**	**— 1 522**	**— 2 155**	**— 40**	**— 35**	**— 19**	**— 75**	**— 109**
	Rechtstreekse toelagen en terugvorderbare overschotten aan de mijnen (b)									
Toelagen aan de mijnbouw	286	115	55	—	886	3	5	3	—	45
Toelagen voor betaling eindejaarspremie	—	—	—	—	218	—	—	—	—	11
Andere toelagen	149	275	283	36	28	7	13	13	2	1
Terugvorderbare voorschotten aan de mijnen	66	—	—	135	19	3	—	—	6	1
Totaal ...	*501*	*390*	*337*	*171*	*1 152*	*23*	*18*	*16*	*8*	*58*
	Toelagen en voorschotten aan het personeel en aan de maatschappelijke zekerheid (b)									
Toelagen voor pensioenen	3 131	4 672	4 934	5 078	5 493	145	220	230	238	278
Andere toelagen (waaronder omscholing)	714	789	639	262	281	33	37	30	12	14
Voorschotten aan het N.P.F.M.	30	158	38	—	—	1	7	2	—	—
Totaal ...	*3 875*	*5 620*	*5 612*	*5 340*	*5 773*	*180*	*265*	*262*	*251*	*292*
	Algemeen totaal der toelagen en voorschotten, met inbegrip van enkele diverse toelagen (b)									
	4 402	**6 037**	**5 977**	**5 538**	**6 952**	**204**	**285**	**279**	**260**	**352**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

(a) Voorlopige gegevens voor 1964 en 1965, herziene gegevens voor de voorgaande jaren.
(b) Voor de definities, de toekenningsvoorwaarden, de verdere uitsplitsing, de berekeningswijze, de verenigbaarheid met de gemeenschappelijke markt en de plaats van die toelagen en voorschotten in het geheel van het energiebeleid, zie « Rechtstreekse en onrechtstreekse toelagen eigen aan de Belgische steenkolensector 1945-1965. Verenigbaarheid van de sociale toelagen met de gemeenschappelijke markt », Bijvoegsel bij het *Overzicht van de economische ontwikkeling,* Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie, n° 4, 1966.

Hoogovencokesbalans
(miljoenen tonnen)

Bron : Ministerie van Economische Zaken
Administratie van het Mijnwezen.,

Cokesbalans (a)
(duizenden tonnen)

OMSCHRIJVING	1961	1962	1963	1964	1965
Produktie	7 210	7 161	7 204	7 398	7 334
Invoer	253	269	452	619	700
Totale aanvoer	**7 463**	**7 430**	**7 656**	**8 017**	**8 034**
Afzet ijzer- en staalnijverheid	5 580	5 785	5 779	6 286	6 121
Andere binnenlandse afzet (b)	1 017	1 019	1 223	1 003	1 038
Uitvoer	874	643	723	714	919
Totale leveringen	**7 471**	**7 447**	**7 725**	**8 003**	**8 078**

Bron : Ministerie van Economische Zaken.
Administratie van het Mijnwezen.

(a) Hoogovencokes, steenkoolhalfcokes.
(b) Eigen verbruik inbegrepen.

Beschikbare elektrische energie

(miljoenen kWh)

OMSCHRIJVING	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965 (a)
Nettoproduktie van elektriciteit :								
Ondernemingen die ten behoeve van de openbare distributie produceren :								
Openbare ondernemingen	442,3	419,0	472,2	503,4	518,1 (b)	501,9 (b)	497,3 (b)	507,4(b)
Particuliere ondernemingen	6 327,0	6 623,4	6 896,5	7 314,9	8 031,7	8 724,4	9 866,3	9 844,8
Industriële zelfvoortbrengers	5 336,4	5 582,8	5 635,4	6 163,1	6 533,9	7 095,5	7 674,5	7 383,7
Gemengde ondernemingen.....	412,2	553,8	1 114,0	986,5	1 326,6	1 478,5	1 439,6	2 628,6
Totaal ...	**12 517,9**	**13 179,0**	**14 118,0**	**14 968,0**	**16 410,4** (b)	**17 800,3** (b)	**19 477,8** (b)	**20 364,5**
Invoer	296,0	266,0	402,4	340,8	262,7	428,7	360,6	433,6
Uitvoer	233,9	372,4	365,1	576,5	735,9	949,3	709,5	454,4
Saldo (invoer — uitvoer)	+ **62,1**	— **106,4**	+ **37,3**	— **235,7**	— **473,2**	— **520,6**	— **348,9**	— **20,8**
Door Belgische netten opgenomen energie ...	**12 580,0**	**13 072,6**	**14 155,3**	**14 732,3**	**15 937,2**	**17 279,6**	**19 128,8**	**20 343,7**

Bronnen : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie, Beroepsfederatie der Voortbrengers en Verdelers van Elektriciteit in België.

(a) Voorlopige gegevens.

(b) Inclusief de kernproduktie van Mol (BR3), 3,4 in 1962, 41,8 in 1963, 45,6 in 1964 en nul in 1965.

Nettoproduktie, in- en uitvoer van netgas (a)

(miljoenen kubieke meters)

OMSCHRIJVING	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965 (h)
Produktie der gasfabrieken (b) (f)	2,8	58,2 (e)	107,7	159,4	248,1	407,8	602,4	747,3
Produktie der cokesfabrieken :								
Produktie bestemd voor de openbare verdeling (g)	855,0	882,1 (e)	947,9	928,2	996,9	991,7	930,4	916,1
Produktie bestemd voor rechtstreekse levering aan de nijverheid (c) (g)	1 203,6	1 235,2	1 292,4	1207,4	1 254,5	1 218,3	1 272,8	1 279,9
Produktie der steenkolenmijnen en der reforminginstallaties (b) (f)	195,1	136,5 (e)	115,8	108,6	125,5	123,4	120,3	142,3
Raffinaderijgas en stream (d) (f)	—	—	—	..	..	156,7	157,5	182,6
Totaal v. h. in België geproduceerd gas (d).	**2 256,5**	**2 311,9**	**2 463,8**	**2 403,6**	**2 625,0**	**2 897,9**	**3 083,4**	**3 268,2**
Invoer (f)	9,1	9,0	11,4	8,7	8,6	12,4	8,7	7,9
Uitvoer (f)	78,6	68,4	72,0	64,8	60,4	65,1	60,4	60,9
Totaal van het in België beschikbaar gas (d)	**2 187,0**	**2 252,6**	**2 403,2**	**2 347,5**	**2 572,9**	**2 845,2**	**3 031,7**	**3 215,2**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

(a) Deze statistiek heeft betrekking op het gas dat door de pyrogeendistillatie in de gas-en cokesfabrieken wordt voortgebracht en waaraan gebeurlijk watergas, luchtgas, restgas der scheikundige synthese, hoogovengas en methaangas worden toegevoegd. Zij omvat eveneens de produktie van methaan, rechtstreeks voortkomend uit de steenkolenmijnen, alsmede in leidingen vervoerd petroleumgas, welke gassen voor de openbare voorziening bestemd zijn. Onderhavige statistiek slaat niet op de hoeveelheid watergas, luchtgas, restgas, hoogovengas, methaan- of vloeibaar gas, die buiten de producerende fabriek wordt vermengd met gas, voortkomend van de pyrogeendistillatie der steenkolen, uitgenomen die welke rechtstreeks aan het openbaar net wordt geleverd. Zij omvat niet het door de cokesfabrieken voortgebrachte of afgenomen gas (steenkolengas of ander), dat voor eigen behoeften wordt aangewend, nl. voor ovenverwarming, enz.

(b) Produktie volledig voor de openbare verdeling bestemd.

(c) Produktie bestemd voor de rechtstreekse leveringen van de cokesfabrieken aan andere afdelingen van de vennootschapen, waaraan de betrokken cokesfabrieken toebehoren, of aan andere, juridisch onafhankelijke nijverheidsvennootschappen.

(d) Exclusief het raffinaderijgas aan de verbruikers rechtstreeks geleverd.

(e) De produktie van de fabriek van Mont-Ste-Aldegonde, tot in 1958 opgenomen onder de rubriek « reforminginstallaties », is vanaf 1959 ondergebracht bij de gasfabrieken. Daarentegen zijn de leveringen van de cokesfabriek te Gent vanaf 1959 van de rubriek « gasfabrieken » naar de rubriek « Produktie der cokesfabrieken bestemd voor de openbare verdeling » overgebracht.

(f) Kubieke meters herleid tot 4.250 Kcal aan 15° C en 760 mm Hg.

(g) Kubieke meters herleid tot 4.250 Kcal aan 0° C en 760 mm Hg.

(h) Voorlopige gegevens.

Openbare gasdistributie

(miljoenen kubieke meters, aanduidingen van de tellers - 15° C, 760mm Hg, 4250 kcal/m³)

OMSCHRIJVING	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965 (d)
A. *Beschikbaar voor het verbruik* :								
1. Invoer	9,1	9,0	11,4	8,7	8,6	12,4	8,7	7,9
2. Nettoproduktie van de gasfabrieken en -centrales (a)	74,0	58,2	107,7	159,4	248,1	407,8	602,4	747, 3
3. Door de cokesfabrieken rechtstreeks geleverd.	89,4	116,4 (c)	121,0	123,6	122,0	115,7	98,6	9,0
4. Door tussenkomst der transportmaatschappijen geleverd :								
a) afkomstig van de cokesfabrieken	813,4	842,8	900,4	877,1	939,1	960,0	910,7	974,2
b) afkomstig van de kolenmijnen (methaan)	149,5	136,5 (c)	115,8	108,6	125,5	123,4	120,3	142,3
c) afkomstig van raffinaderijen	—	—	—	..	..	156,7	157,5	182,6
Totaal (b)	1 135,7	1 163,0	1 256,3	1 277,6	1 443,3	1 776,2	1 898,2	2 063,3
B. *Verdeeld gas* :								
1. Binnenlands verbruik :								
a) Aan de verbruikers geleverd	919,0	944,8	1 028,9	1 056,8	1 202,1	1 499,9	1 610,6	1 757,2
— huishoudelijk verbruik	*533,1*	*525,0*	*557,6*	*598,4*	*709,2*	*798,0*	*876,2*	*997,2*
— handels- en ambachtsverbruik	*52,6*	*55,1*	*60,2*	*66,7*	*74,6*	*96,8*	*88,4*	*106,0*
— industrieel verbruik	*300,3*	*331,8*	*374,9*	*354,8*	*369,4*	*543,8*	*579,7*	*579,8*
— openbare verlichting en openbare diensten en gebouwen	*33,0*	*32,9*	*36,2*	*36,9*	*48,9*	*61,3*	*66,4*	*74,3*
b) Eigen verbruik en verlies	138,1	149,8	155,1	155,9	180,5	211,0	227,2	246,1
Totaal binnenlands verbruik	1 057,1	1 094,6	1 184,0	1 212,7	1 382,6	1 710,9	1 837,8	2 003,3
2. Uitvoer	78,6	68,4	72,0	64,8	60,7	65,1	60,4	60,9
Totaal (b)	1 135,7	1 163,0	1 256,0	1 277,6	1 443,2	1 776,1	1 898,2	2 064,2

Bron : Verbond der Gasnijverheid.

(a) Inclusief gas uit koolwaterstoffen.
(b) Rekening gehouden met het verschil van de voorraden in de gashouders.
(c) De produktie van de cokesfabriek te Gent, tot in 1958 opgenomen onder de rubriek « ovengas », wordt vanaf 1959 geteld bij de rubriek « door de cokesfabrieken rechtstreeks geleverd ». De produktie van de fabriek van Mont-Ste-Aldegonde, tot in 1958 geteld bij de rubriek « afkomstig van de kolenmijnen », is vanaf 1959 opgenomen bij de « nettoproduktie van de gasfabrieken en -centrales ».
(d) Voorlopige gegevens.

Produktie en verbruik van petroleumprodukten

(duizenden tonnen)

OMSCHRIJVING	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965 (c)
Verwerkte hoeveelheid ruwe petroleum ...	**6 558**	**6 947**	**7 918**	**8 502**	**12 170**	**13 358**	**15 606**
Produktie :	**6 228**	**6 468**	**7 408**	**7 955**	**11 387**	**12 574**	**14 797**
Auto- en vliegtuigbenzine (a)	1 313	1 277	1 471	1 527	1 711	1 865	2 205
Jet-oil en lampolie	249	238	228	239	330	428	493
White spirit en speciale benzine	79	113	34	53	61	60	76
Gas- en Diesel-oil	1 957	2 074	2 389	2 545	3 762	4 163	4 759
Fuel-oil	2 101	2 164	2 485	2 615	3 952	4 283	5 351
Smeeroliën	30	32	28	30	31	37	} 1 913
Asfalt	238	299	342	387	481	512	
Raffinaderijgas	152	179	228	253	336	373	
Andere (b)	109	142	203	306	723	853	
Invoer (c) :	**3 391**	**3 714**	**3 919**	**5 262**	**4 895**	**5 471**	**4 800**
Auto- en vliegtuigbenzine (a)	380	457	436	504	319	287	255
Jet-oil en lampolie	30	28	28	28	22	16	17
White spirit en speciale benzine	19	22	19	20	23	22	21
Gas- en Diesel-oil	1 258	1 404	1 476	2 106	2 069	1 829	1 800
Fuel-oil	1 340	1 395	1 461	2 007	1 825	2 378	2 080
Smeeroliën	180	199	220	231	244	255	} 627
Asfalt	11	16	13	17	26	25	
Raffinaderijgas	131	167	208	271	251	268	
Andere (b)	42	26	58	78	116	328	
Uitvoer (bunkeroliën inbegrepen) (c)	**3 394**	**3 635**	**3 774**	**4 420**	**6 063**	**6 460**	**7 072**
Auto- en vliegtuigbenzine (a)	521	431	484	585	648	522	735
Jet-oil en lampolie	168	200	159	168	256	362	428
White spirit en speciale benzine	73	95	18	22	35	43	64
Gas- en Diesel-oil	1 131	1 383	1 274	1 488	1 859	2 164	2 323
Fuel-oil	1 257	1 211	1 466	1 724	2 459	2 475	2 638
Smeeroliën	98	118	136	144	156	168	} 884
Asfalt	131	178	211	243	305	260	
Raffinaderijgas	15	17	22	38	48	44	
Andere (b)	—	2	4	8	297(d)	422(d)	
Leveringen voor het binnenlands verbruik:	**5 989**	**6 655**	**7 270**	**8 651**	**9 750**	**11 418**	**13 210**
Auto- en vliegtuigbenzine (a)	1 296	1 235	1 306	1 370	1 420	1 564	1 737
Jet-oil en lampolie	73	80	89	99	79	76	62
White spirit en speciale benzine	25	31	33	41	40	36	40
Gas- en Diesel-oil	1 878	2 100	2 372	3 148	3 500	3 785	4 655
Fuel-oil	2 065	2 475	2 532	2 885	3 282	4 223	4 810
Smeeroliën	102	108	108	114	118	128	} 1 906
Asfalt	129	131	142	164	200	275	
Raffinaderijgas	270	329	417	459	538	574	
Andere (b)	151	166	271	371	573(d)	757(d)	

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

(a) Met inbegrip van jet-oil van het benzine-type.
(b) Paraffine en was; rechtstreeks voor nijverheidsverbruik geleverd gas; petroleumcokes; andere produkten; vanaf 1959 is het niet-vloeibaar raffinaderijgas opgenomen onder de rubriek « Raffinaderijgas ».
(c) Enkel België.
(d) Fuel-oil voor de scheikunde inbegrepen.
(e) Voorlopige gegevens.

Zichtbaar binnenlands brutoverbruik van primaire energie (a)

JAARTAL	In duizenden tonnen steenkoolequivalent							In % van het totaal					
	Steenkool (b)	Hout	Bruinkool	Netgas (c)	Elektriciteit (d)	Petroleum (e)	Totaal (f)	Steenkool	Hout	Bruinkool	Netgas	Elektriciteit	Petroleum
1949	25 639	202	44	— 11	+ 74	2 175	28 123	91,17	0,72	0,16	— 0,04	+ 0,26	7,73
1950	25 914	211	47	+ 6	+ 61	2 919	29 158	88,87	0,72	0,16	+ 0,02	+ 0,22	10,01
1951	30 049	211	71	+ 28	+ 107	3 835	34 301	87,60	0,62	0,21	+ 0,08	+ 0,31	11,18
1952	26 882	203	44	+ 55	+ 92	3 957	31 233	86,07	0,65	0,14	+ 0,18	+ 0,29	12,70
1953	25 807	203	55	+ 62	+ 50	4 306	30 483	84,66	0,66	0,18	+ 0,20	+ 0,16	14,12
1954	26 987	206	63	+ 43	+ 69	5 145	32 513	83,00	0,63	0,19	+ 0,13	+ 0,21	15,82
1955	28 431	195	69	+ 63	+ 104	5 894	34 756	81,80	0,56	0,20	+ 0,18	+ 0,30	16,96
1956	29 338	183	72	+ 70	+ 106	7 154	36 923	79,46	0,50	0,20	+ 0,19	+ 0,29	19,38
1957	27 745	190	77	+ 84	+ 27	7 380	35 503	78,14	0,54	0,22	+ 0,24	+ 0,08	20,79
1958	23 833	196	73	+ 79	+ 104	8 410	32 695	72,89	0,60	0,22	+ 0,24	+ 0,32	25,72
1959	24 651	204	66	+ 71	— 3	9 036	34 025	72,45	0,60	0,19	+ 0,21	—	26,56
1960	25 172	215	65	+ 50	+ 83	10 137	35 722	70,47	0,60	0,18	+ 0,14	+ 0,23	28,38
1961	24 848	216	66	+ 53	— 20	11 135	36 298	68,45	0,59	0,18	+ 0,15	— 0,05	30,68
1962	26 518	241	68	+ 57	— 122	13 152	39 914	66,44	0,60	0,17	+ 0,14	— 0,30	32,95
1963	27 320	248	74	+ 54	— 135	15 062	42 623	64,10	0,58	0,17	+ 0,13	— 0,32	35,24
1964	25 540	248	54	+ 56	— 78	17 450	43 270	59,02	0,57	0,12	+ 0,13	— 0,18	40,33
1965 (g)	24 877	248	56	+ 57	+ 99	20 093	45 430	54,76	0,55	0,12	+ 0,12	+ 0,22	44,23

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

(a) Gans omgewerkte tabel. De omrekening steunt op het lagere warmtevermogen : 7.000 kcal/kg; hout : 4.345 kcal/kg; bruinkoolbrikketten : 5.000 kcal/kg; methaan en steenkoolgas : 4.250 kcal/m³; hydroelektrische- en kernenergie en invoersaldo van elektrische energie : raming op basis van het specifiek verbruik door alle voortbrengers van thermische energie samen; ruwe petroleum en petroleumprodukten : 10.000 kcal/kg.

(b) De hier angegeven steenkool bestaat uit eigenlijk steenkoolverbruik (ton voor ton, d.w.z. zonder omrekening tot 7.000 kcal/kg), het verbruik van schiefers (omgerekend in tonnen steenkool op grond van de calorieëninhoud der sschiefers) alsmede het invoersaldo en de gekende voorraadschommelingen van cokes en steenkoolagglomeraten.

(c) Waarde van het opgevangen mijngas + invoersaldo van netgas.

(d) Waarde van de produktie van hydro-elektrische energie en kernenergie + invoersaldo van elektrische energie.

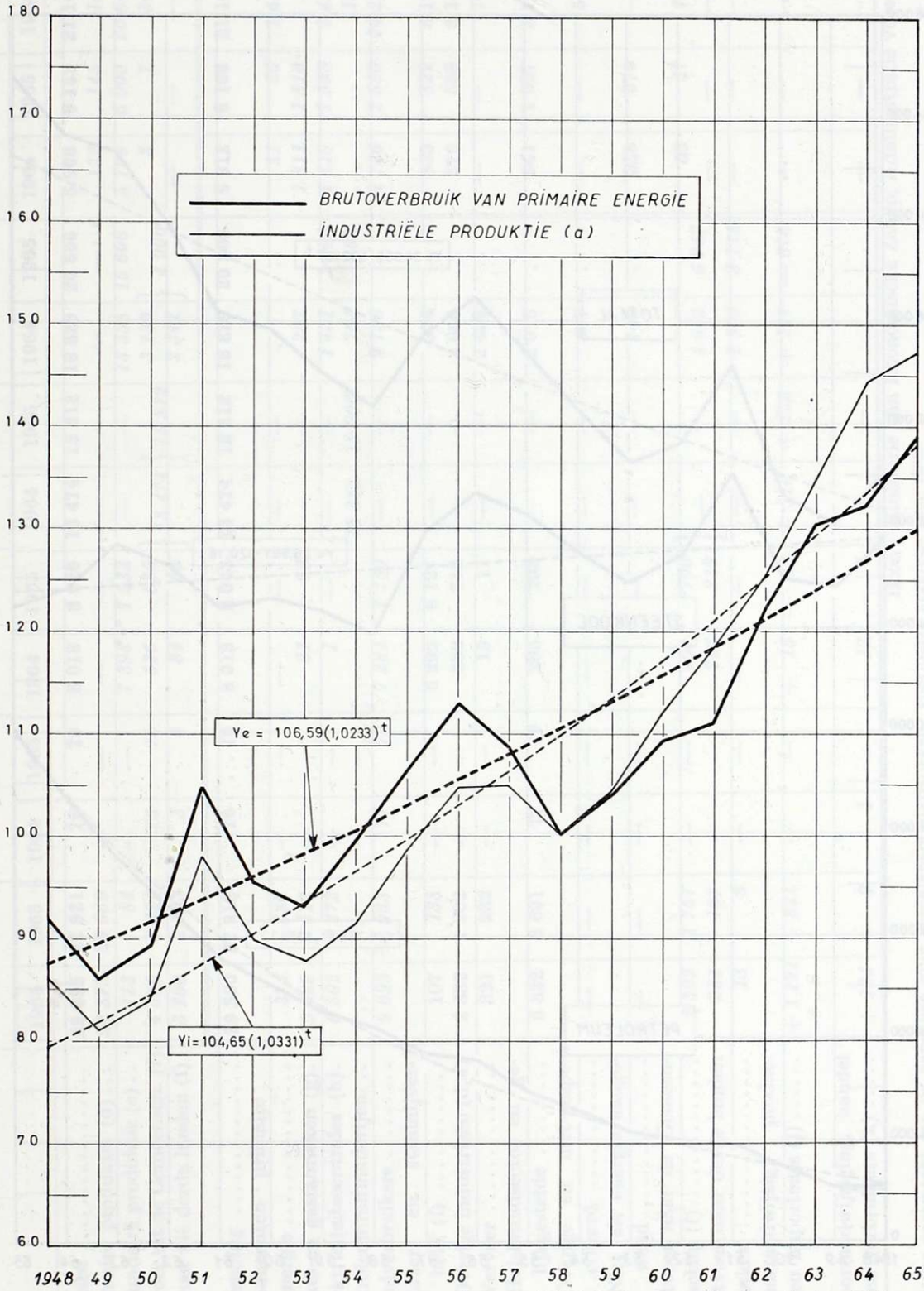
(e) Verbruik van ruwe petroleum door de petroleumraffinaderijen + invoersaldo van petroleumprodukten, petroleumgas en niet energetische petroleumprodukten inbegrepen, verbeterd door het verschil tussen de produktie en de invoer van geraffineerde produkten, enerzijds, de leveringen, anderzijds.

(f) Het totaal moet ongeveer overeenstemmen met de som der rubrieken « Verbruik der producenten primaire energie, verlies omvorming en distributie » en « Levering eindverbruikers » van de tabel « *Balans van de totale energie* ».

(g) Voorlopige gegevens.

Vergelijking tussen de indexcijfers der industriële produktie en het brutoverbruik van primaire energie

(1958 = 100)

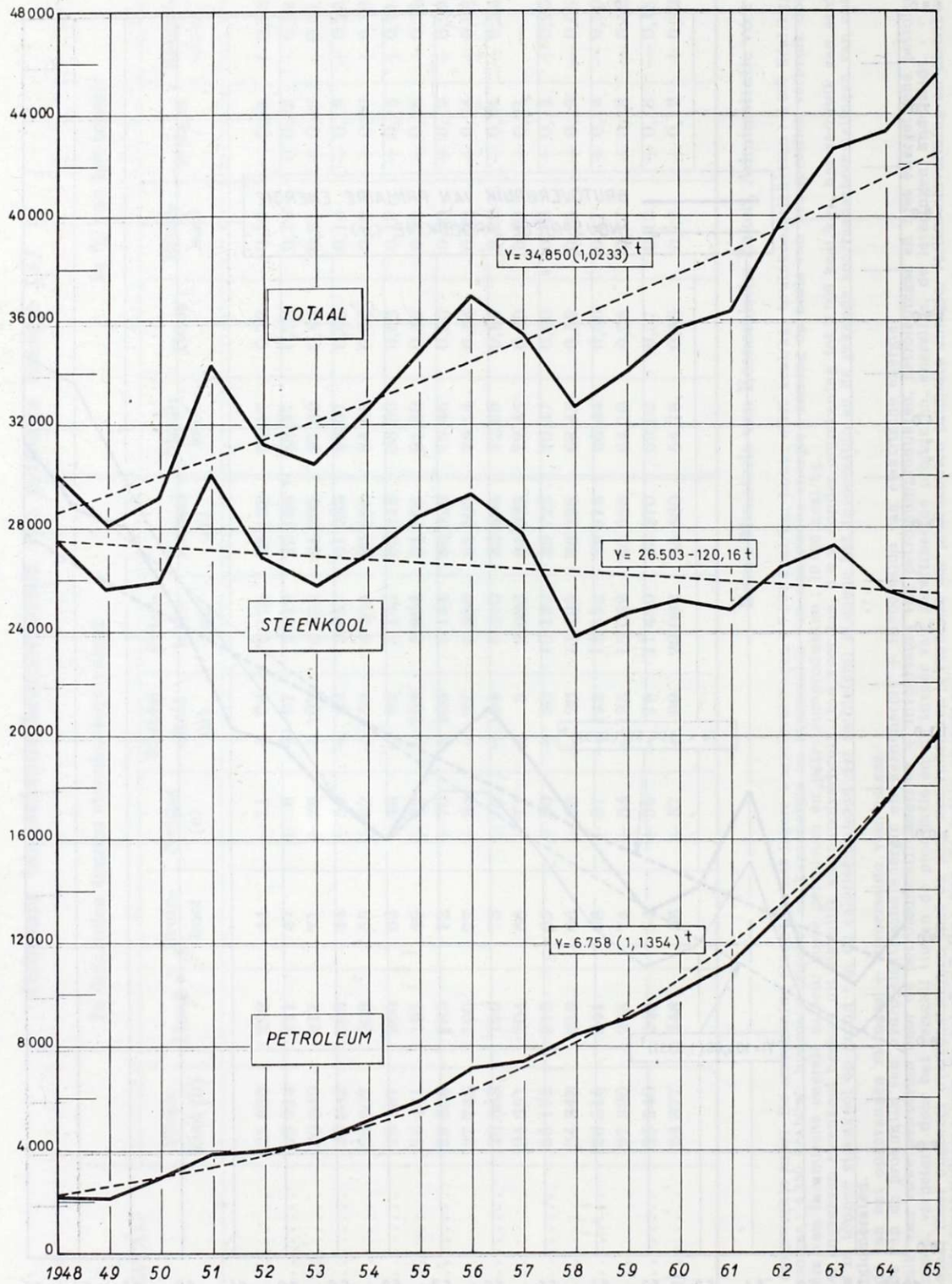

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

(a) Van 1948 tot 1953, indexcijfer I.E.S.P.O., Leuven, 1936-1938 = 100; vanaf 1953, indexcijfer N.I.S., 1958 = 100, zonder de bouwnijverheid.

Zichtbaar verbruik van primaire energie

(in duizenden tonnen steenkoolequivalent)

Bron : Ministerie van Economische Zaken,
Administratie voor de Energie.

Samengevatte energiebalans naar vorm van energie (a)

OMSCHRIJVING	Steenkool en -agglomeraten		Bruinkool-briketten		Cokes		Ruwe petroleum		Petroleum produkten		Netgas		Electriciteit (b)	
	10^3 t		10^3 t		10^3 t		10^3 t		10^3 t		10^6 Nm^3 (c)		10^6 kWh	
	1964	1965	1964	1965	1964	1965	1964	1965	1964	1965	1964	1965	1964	1965
Middelen	29 695	27 921	76	79	8 018	8 026	13 474	15 812	18 829	20 506	5 908	6 152	21 161	22 139
Primaire produktie (d)	*22 373*	*20 660*	—	—	—	—	—	—	—	—	*132*	*145*	*160*	*271*
Secundaire produktie (e)	*113*	*84*	—	—	*7 398*	*7 333*	—	—	*13 358*	*15 606*	*5 768*	*6 000*	*20 640*	*21 435*
Invoer uit de Gemeensch. (f)	*4 009*	*4 424*	*73*	*75*	*536*	*635*	*13 474*	*15 812*	*3 130*	*4 900*	*8*	*7*	*361*	*433*
Invoer uit derde landen (f)	*3 200*	*2 753*	*3*	*4*	*84*	*58*			*2 341*		—	—	—	—
Aanwending	29 550	27 910	76	79	8 018	8 043	13 474	12 812	18 829	20 506	5 912	6 166	21 161	22 139
Producenten primaire energie	*374*	*280*	—	—	—	—	—	—	..	..	*21*	*26*	*1 632*	*1 569*
Cokes-en gasfabrieken (g)	*9 689*	*9 612*	—	—	*21*	*23*	—	—	*257*	..	*1 811*	*1 810*	*27*	*27*
Elektriciteitscentrales (h)	*6 502*	*6 272*	—	—	*1*	—	—	—	*1 431*	*1 498*	*1 410*	*1 393*	*2 428*	*2 551*
Petroleumraffinaderijen	..	..	—	—	..	..	*13 358*	*15 606*	*784*	*809*	..	..	*150*	*170*
Eindverbruikers	*9 093*	*8 963*	*77*	*79*	*7 284*	*7 150*	—	—	*9 730*	..	*2 736*	*2 880*	*16 214*	*17 368*
IJzer- en staalnijverheid (i)	107	*138*	—	—	6 292	6 127	—	—	374	..	839	821	3 123	3 251
Overige industrieën (d, f)	2 332	1 902	—	—	682	713	—	—	3 086	..	578	588	8 144	8 720
Vervoer	321	232	—	—	15	17	—	—	2 499	..	—	—	700	704
Huisbrandsector en gelijkgestelde	6 332	6 691	77	79	295	293	—	—	2 615	..	961	1 097	3 701	4 101
Overige en niet-gespecifieerd	—	—	—	—	—	—	—	—	407	..	—	—	546	592
Niet als energie aangewend	—	—	—	—	..	—	—	—	749	..	358	374	—	—
Uitvoer naar de Gemeenschap (f)	*2 303*	*1 757*	—	—	*467*	*700*	—	—	*4 652*	*4 947*	*56*	*57*	*710*	*454*
Uitvoer naar derde landen	*281*	*197*	—	—	*247*	*219*					—	—	—	—
Bunker	*13*	*6*	—	—	—	—	—	—	*1 808*	*2 184*	—	—	—	—
Voorraadwijzig, produc. en importeurs (j)	*+ 1 191*	*+ 821*	—	—	*+ 15*	*— 48*	*+ 116*	*+ 206*	*+ 167*	*— 676*	—	—	—	—
Voorraadwijziging, handel en verbruikers (k)	*+ 164*	*+ 2*	*— 1*	—	*— 17*	*— 1*	—	—	..	..	—	—	—	—

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

(a) Balans opgemaakt aan de hand van vlug beschikbare statistieken. Voorlopige gegevens voor 1965.
(b) Niet alle dubbeltellingen inzake verbruik van electriciteit en dit van andere vormen van energie konden worden uitgeschakeld.
(c) 0° C, 760 mm Hg, 4.250 kcal/m^3.
(d) Steenkool en -agglomeraten : inclusief de schiefers berekend naar hun calorieëninhoud. Elektriciteit : inclusief kernenergie.
(e) Steenkool en -agglomeraten : pekverbruik door de agglomeratenfabrieken inbegrepen. Netgas : zonder het verbruik van hoogovengas door de ijzer- en staalnijverheid en haar geïntegreerde activiteiten, behalve het gas verbruikt door de elektriciteitscentrales en zonder de overeenkomstige produktie van dit gas.
(f) Met inbegrip van schiefers berekend tegen 3.500 kcal/kg.
(g) Netgas : inclusief de behoeften en het verlies op rekening van vervoer en distributie.
(h) Exclusief de individuele zelfvoortbrengers, behalve in de vier laatste kolommen. Netgas : zie voetnoot (e). Elektriciteit : inclusief de behoeften en het verlies op rekening van vervoer en distributie.
(i) Zie voetnoot (g). Netgas : ...
(j) Ruwe petroleum : verschil tussen de invoer en de hoeveelheid verwerkte petroleum in de raffinaderijen; petroleumprodukten : verschil tussen de produktie en de invoer, enerzijds, de leveringen, anderzijds.
(k) Handel, cokesfabrieken, spoorwegen, elektriciteitscentrales der voortbrengers-verdelers en gemeenschappelijke centrales.

Balans van de totale energie

(in duizenden tonnen steenkoolequivalent)

OMSCHRIJVING	Omrekeningscoëfficiënt	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965 (e)
Middelen		**43 518**	**42 859**	**44 044**	**47 210**	**55 167**	**57 912**	**58 773**
Primaire produktie		*23 668*	*23 305*	*22 253*	*21 971*	*22 546*	*22 718*	*21 052*
— Steenkool	*1,00*	23 327	22 956	21 897	21 622	22 193	22 373	20 660
— Mijngas	*0,61*	105	85	85	86	84	85	88
— Hydro-elektriciteit	*0,40*	40	68	75	65	56	46	108
— Kernenergie	*0,40*	—	—	—	2	17	18	—
— Brandhout	*0,62*	196	196	196	196	196	196	196
Invoer		*19 850*	*19 554*	*21 791*	*25 239*	*32 621*	*35 194*	*37 721*
— Steenkool en agglomeraten	*1,00*	4 984	4 006	4 197	4 916	7 587	7 209	7 177
— Bruinkoolbrikketten	*0,71*	66	65	66	68	74	54	56
— Ruwe petroleum	*1,43*	9 554	9 697	11 490	12 281	17 261	19 268	22 611
— Cokes	*1,00*	180	254	255	277	451	620	693
— Petroleumprodukten	*1,43*	4 942	5 337	5 604	7 525	7 000	7 824	7 007
— Brandhout	*0,62*	13	28	38	62	69	70	..
— Netgas	*0,61*	5	6	5	5	7	5	4
— Elektriciteit	*0,40*	106	161	136	105	172	144	173
Aanwending binnenland (a)		**34 531**	**35 282**	**36 510**	**39 830**	**43 810**	**43 655**	**44 412**
Verbruik der producenten primaire energie, verlies omvorming en distributie (b)		*6 727*	*7 036*	*7 126*	*7 695*	*8 056*	*9 065*	..
Voorraadwijziging en omvormingsbedrijven (c)		+ *522*	— *219*	+ *171*	+ *103*	+ *805*	+ *149*	— *811*

Levering eindverbruikers								
— IJzer- en staalnijverheid		6 492	6 854	6 783	7 129	7 104	7 820	..
— Overige industriën		7 169	7 283	7 432	7 868	8 261	8 756	..
— Vervoer		3 563	3 502	3 652	3 793	3 811	3 994	..
— Huishoud sectoren en gelijkgest.		8 771	9 603	9 976	12 043	13 625	11 698	..
— Niet als energie aangewend.....		705	680	755	873	1 104	1 289	..
— Niet gespecifieerd		603	764	575	515	661	647	..
Voorraadwijziging verbruikers (d) ...		— *21*	— *221*	+ *40*	— *189*	+ *383*	+ *237*	— *155*
Verkoop buitenland		**8 250**	**8 850**	**9 593**	**10 358**	**12 468**	**12 884**	**13 293**
Uitvoer		*7 259*	*7 748*	*8 086*	*8 441*	*10 300*	*10 286*	*10 164*
— Steenkool en agglomeraten	*1,00*	2 326	2 440	3 019	3 010	2 622	2 584	1 954
— Cokes	*1,00*	846	988	874	643	723	714	919
— Brandhout	*0,62*	5	9	18	17	17	18	..
— Petroleumprodukten	*1,43*	3 894	4 124	3 907	4 443	6 521	6 652	7 074
— Netgas	*0,61*	39	41	37	34	37	34	35
— Elektriciteit	*0,40*	149	146	231	294	380	284	182
Bunker		*991*	*1 102*	*1 507*	*1 917*	*2 168*	*2 598*	*3 129*
— Steenkool	*1,00*	32	35	27	28	19	13	6
— Petroleumprodukten	*1,43*	959	1 067	1 480	1 889	2 149	2 585	3 123
Voorraadwijziging producenten en importeurs		+ **737**	— **1 273**	— **2 059**	— **2 978**	— **1 111**	+ **1 373**	+ **1 068**
— Steenkool en cokes	*1,00*	+ *561*	— *1 036*	— *2 226*	— *3 101*	— *969*	+ *1 207*	+ *773*
— Ruwe petroleum	*1,43*	+ *176*	— *237*	+ *176*	+ *123*	— *142*	+ *166*	+ *295*

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

(a) Omrekeningscoëfficiënt voor elektriciteit : 0,12. Niet alle dubbeltellingen konden worden vermeden.
(b) Verschilberekening.
(c) Elektriciteitscentrales (kolen), cokesfabrieken (kolen), petroleumraffinaderijen (verschil tussen, enerzijds, de voortbrenging en de invoer van produkten met een hoge graad van afwerking en, anderzijds, de leveringen).
(d) IJzer en staalnijverheid, spoorwegen, handel.
(e) Voorlopige gegevens.

Saldo van de buitenlandse handel van de B.L.E.U. betreffende de voornaamste vormen van energie (a)

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (*b*)	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965
Vaste brandstoffen	— 4 227	— 5 408	— 5 260	— 5 492	— 6 112	— 7 993	— 8 049	— 8 669
— steenkool en bruinkool	— 1 658	— 2 382	— 1 910	— 1 965	— 2 664	— 5 161	— 4 179	— 4 595
— cokes (*c*)	— 2 496	— 2 965	— 3 256	— 3 354	— 3 409	— 3 257	— 4 004	— 3 685
— agglomeraten van steenkool en bruinkool	— 73	— 62	— 94	— 173	— 39	+ 425	+ 134	— 389
Petroleum en petroleumprodukten	— 7 475	— 6 726	— 7 049	— 8 037	— 9 239	— 10 249	— 10 999	— 12 251
— ruwe en half-geraffineerde petroleum	— 7 744	— 7 407	— 7 139	— 7 481	— 7 902	— 11 197	— 11 906	— 13 321
— petroleumderivaten	+ 269	+ 681	+ 90	— 556	— 1 337	+ 948	+ 907	+ 1 070
— lichte oliën	+ *288*	+ *475*	+ *214*	+ *126*	+ *181*	+ *1 132*	+ *734*	+ *1 075*
— halfzware oliën	+ *251*	+ *390*	+ *350*	+ *238*	+ *248*	+ *346*	+ *658*	+ *703*
— zware oliën	+ *79*	+ *200*	— *124*	— *452*	— *1 240*	— *118*	— *85*	— *370*
— vloeibaar petroleumgas (d)	— *349*	— *384*	— *350*	— *468*	— *526*	— *412*	— *400*	— *338*
Netgas			— 9	— 6	— 6	— 10	— 10	— 7
Totaal ...	—11 702	—12 134	— 12 318	— 13 535	— 15 357	— 18 252	—19 058	— 20 927

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Netto-uitvoer (+); netto-invoer (—).
(b) *Samenstelling van de tabel voor 1965* — Steenkool en bruinkool : D. T. 2701.00 + D. T. 2702.00; cokes : D. T. 2704.10 + D. T. 2704.15; agglomeraten van steenkool en bruinkool : D. T. 2701.20 + D. T. 2702 10; ruwe en half-geraffineerde petroleum : D. T. 2709.00; lichte oliën : D. T. 2710.10; halfzware oliën : D. T. 2710.25; zware oliën : D. T. 2710.35 + D. T. 2710.45; vloeibaar petroleumgas : D. T. 2711.10; netgas : D. T. 2705.50 (uitvoer niet beschikbaar). — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.
(c) België heeft een netto-uitvoer; het invoersaldo komt voort van de aankopen van het Groothertogdom Luxemburg.
(d) Netgas inbegrepen voor de jaren 1957 tot 1959.

AFDELING III. — PRODUKTIEVERLOOP IN DE FABRIEKSNIJVERHEID

§ 1. — METAALNIJVERHEID

1. — *IJzer- en Staalnijverheid.*

De wereldproduktie van ijzer en staal steeg verder in 1965 en bedroeg 444,5 miljoen ton, maar het expansietempo nam af van 12,2 % in 1964 tot 4,2 % in 1965.

In de Gemeenschappelijke Markt gaf de produktie van ruw staal voor het tweede achtereenvolgende jaar een stijging te zien. Met 3,7 % was deze weliswaar kleiner dan in het voorafgaande jaar (13,1 %), maar in ieder geval steekt zij schril af tegen de stagnatie in de voorafgaande jaren. In Italië steeg de produktie in aanzienlijke mate door het in werking stellen van de fabriek in Tarente (+29%); deze stijging volgt op een lichte daling, die in 1964 veroorzaakt was door het anti-inflatoire beleid van de regering. Kwantitatief gezien bleef de toestand van de ijzer- en staalindustrie gunstig in Nederland (+ 17,3 %) en in België (5 % tegen 16 % in 1964), terwijl de produktie in het Groothertogdom Luxemburg nagenoeg onveranderd bleef en enigszins daalde in Frankrijk (— 0,9 %) en de Bondsrepubliek Duitsland (— 1,4 %).

Het aandeel van de Gemeenschappelijke Markt in de wereldproduktie van ruw staal bleef op 19,4 %.

Op het eerste gezicht zou een stijging met 3,7 % van de produktie in de Gemeenschap bevredigend kunnen lijken. Doordat de vraag vanwege de binnenlandse markten en vanwege het buitenland aanzienlijk achterbleef bij de produktie brokkelden de prijzen geleidelijk af. In het vooruitzicht van een staking waren voorraden aangelegd in de Verenigde Staten, hetgeen de wereldprijzen en de noteringen in de Gemeenschap gesteund had ; toen echter de staking niet doorging werd het onevenwicht tussen vraag en aanbod vergroot en de noteringen daalden.

Tegenover dit onevenwicht trachtten talrijke producenten in de E.G.K.S. hun produktietempo te handhaven door hun tarieven te verlagen. Kortingen werden vrij algemeen toegepast en verlaagden het prijsniveau, zowel voor leveringen in het binnenland als in het buitenland, in een zodanige mate dat de rentabiliteit eronder leed, hetgeen ongunstig inwerkte op de investeringsmogelijkheden van de ijzer- en staalbedrijven in de zes landen.

De belangrijkste staalproducenten van de E.G.K.S. trachtten dan ook de aanbeveling van de Hoge Autoriteit na te leven en de produktie terug te brengen tot op het vraagniveau ; tegelijkertijd trad een neiging tot samenwerking in de vorm van crisiskartels aan de dag. Na een versoepeling van de art. 65 en 66 van het Verdrag van Parijs konden deze kartels functionneren onder de controle van de overheid der Gemeenschap en der Lid-Staten.

Deze omstandigheden verklaren de achteruitgang van de gemiddelde benuttingsgraad van de staalfabrieken in de E.G.K.S. : 85,5 % tegen 90 % in 1964. De toestand is echter sterk uiteenlopend in de zes landen. In het Groothertogdom Luxemburg was 93,8 % van de totale staalproduktie bezet ; daarentegen bleef in België 11,7 % ongebruikt, 12,8 % in Italië, 13 % in Frankrijk, 13,9 % in Nederland en 17,5 in de Duitse Bondsrepubliek.

Intussen steeg de totale produktiecapaciteit voor staal in de Gemeenschap met 9,1 %, d.i. 8,5 miljoen ton; in Italië bedroeg de toeneming 23,9 %, in Nederland 14,9 %, in de Bondsrepubliek Duitsland 9 %, in België 5,3 % en in het Groothertogdom Luxemburg 1 %.

Met betrekking tot het gietijzer daalde de bezettingsgraad in dezelfde mate. Voor de gehele E.G.K.S. bedroeg hij gemiddeld 84,4 %, tegen 88,6 % in 1964. De benutting bedroeg 91 % in Nederland, 90,1 % in het Groothertogdom Luxemburg, 89,7 % in België, 86,2 % in Italië, 84 % in Frankrijk en 81,5 % in de Bondsrepubliek Duitsland. Ten opzichte van het voorgaande jaar steeg de produktiecapaciteit voor gietijzer in de Gemeenschap in aanzienlijke mate, t.w. met 9,1 % in plaats van 4 %. In dit opzicht neemt Italië veruit de eerste plaats in : 45,6 % ; hierna volgen Nederland met 18,2 %, de Bondsrepubliek Duitsland met 8 %, België met 6,2 %, Frankrijk met 3,8 % en het Groothertogdom Luxemburg met 3,1 %.

De aangiften bij de Hoge Autoriteit van de E.G.K.S. inzake investeringsprogramma's bedroegen 589 miljoen dollar in 1965, tegen 501 miljoen in 1964 en 131 miljoen in 1963. Een absoluut rekord werd in 1960 bereikt met 1,8 miljard dollar.

Tijdens de laatste vijf jaren hebben de Belgische ijzer- en staalbedrijven ongeveer 32 miljard frank geïnvesteerd, hetgeen ze in staat heeft gesteld de produktiekosten te verlagen, de kwaliteit van de traditionele afgewerkte produkten te verbeteren en de vervaardiging van nieuwe produkten tot ontwikkeling te brengen. Voorts was het mogelijk, dank zij moderne hoogovens en de toenemende aanwending van rijkere ertsen en agglomeraten, het gemiddelde cokesverbruik aanzienlijk te verlagen. Het aantal gepresteerde uren per ton ingot daalde van 1960 op 1965 met ongeveer 20 %. Thans wordt ongeveer 1/5 van de Belgische staalproduktie vervaardigd volgens de procédés met zuivere zuurstof, LD, LDAC en Kaldo.

Ten aanzien van de ertsvoorziening zij aangetekend dat de rijke overzeese ertsen geleidelijk de plaats innemen van de Lorreinse armere ertsen.

De Belgische ijzer- en staalindustrie heeft af te rekenen met zuiver binnenlandse moeilijkheden, maar kent bovendien, evenals de partners in de Euromarkt, een tijdelijk aanbodoverschot, dat — zoals door de Hoge Autoriteit van de E.G.K.S. werd onderstreept — ten dele te wijten is aan de expansie van de ijzer- en staalnijverheid in de nieuwe landen, maar ook aan het feit dat het binnenlandse verbruik in de Gemeenschap in een lager tempo stijgt dan dat van de gezamenlijke industriële produktie. Dit verschijnsel is toe te schrijven aan het achterblijven van de groei in de bedrijfstakken die veel staal verbruiken, de vermindering van het specifieke staalverbruik, de fabricage van lichte staalprodukten, het meer rationele gebruik van staal en de vervanging door concurrerende produkten.

Het peil der staalbestellingen in de zes landen van de E.G.K.S. was in 1965 een weinig lager dan in 1964. In feite is deze achteruitgang te wijten aan de daling in januari en februari (10 miljoen ton, tegen 11,6 miljoen in de overeenkomstige periode van 1964), want van de maand mei af tot aan het eind van het jaar trad een herstel op, waardoor de nieuwe bestellingen 3,6 % hoger uitvielen dan in dezelfde periode van 1964. Er zij aan herinnerd dat de producenten in de Gemeenschap een beleid gingen voeren dat er naar streefde het aanbod aan de vraag aan te passen teneinde de prijsdaling tegen te gaan. Het voorgaande verklaart enigszins de daling van de bestellingen.

Volgens voorlopige gegevens steeg de produktie van ruw gietijzer van 1964 op 1965 met 4 % (+ 11,6 % in 1964) ; die van ruw staal steeg met 5 % (+ 16 % in 1964) en die van afgewerkte produkten met 4,4 % (+ 12,5 % in 1964).

Eind december 1965, waren 43 hoogovens in werking, tegen 45 in december 1964. Medio december bedroeg het aantal arbeiders 47 300, te vergelijken met 51 500 een jaar tevoren.

2. — *Nijverheid der non-ferrometalen.*

Dank zij het voortduren van de internationale hoogconjunctuur bleef de vraag naar non-ferrometalen in 1965 op een hoog niveau. Voor de belangrijkste non-ferrometalen nam de schaarste, die in 1964 begonnen was, verder toe. Aan het eind van het jaar trad voor het zink en het lood enige ontspanning op, maar voor het koper werd de toestand moeilijker en de leveringen aan de verbruikers bleven achter bij de behoeften.

Onder invloed van het onevenwicht tussen produktie en verbruik werden op de markt te Londen aanzienlijke prijsverhogingen genoteerd.

Om de markt te ontspannen ging de Regering van de Verenigde Staten opnieuw over tot het verkopen van lood, zink, koper en tin uit de strategische voorraden. Door deze maatregel werd de opwaartse druk op de noteringen verminderd, zoals blijkt uit de vergelijking van de prijzen die op 31 december 1965 en 1964 op de Londense markt (in ponden per ton) werden genoteerd ; voor het zink : 109,5 £ tegen 114,5 op 31 december 1964 (maximumkoers in 1965 : 123) ; voor het lood : 111 £ tegen 123 (maximumkoers 156,5). In de kopersector hadden stakingen en werkonderbrekingen plaats in Australië, Zambia, Chili en de Verenigde Staten, hetgeen leidde tot een aanzienlijke produktiedaling ; de beslissing van het laatstgenoemde land in november 1965 de koperuitvoer te beperken verstoorde de markt in nog grotere mate. De hieropvolgende stijging voerde de prijs op de vrije markt tot een absoluut rekord, te weten 570 £ per ton.

Op 31 december 1965 was nog geen duidelijke daling waar te nemen (568 £ tegen 387,5 op 31 december 1964). Ondanks het streven de concurrentiepositie van het koper tegenover de vervangingsprodukten te handhaven waren de belangrijkste wereldproducenten verplicht de producentenprijs voor koper op te voeren, eerst van 260 naar 280 £ en in oktober tot 304 £ per ton.

Het tin volgde de bewegingen van het koper, maar de prijsschommelingen waren minder groot. In mei bereikte de prijs een maximumhoogte met 1 620 £

per ton ; op 31 december 1965 bedroeg hij 1 407 £, tegen 1 275 £ op 31 december 1964. Het tekort op de wereldproduktie blijft 20 000 t bedragen, maar het heeft de neiging om geleidelijk af te nemen, doordat de hoge prijzen der laatste jaren geleid hebben tot het wederopenen of de uitbreiding van mijnbedrijven. Terloops zij nog gewezen op de ontsteltenis die veroorzaakt werd door het bericht volgens hetwelk een Amerikaanse firma binnenkort blik zonder tin op de markt zou brengen.

De aluminiumnoteringen bleven in 1965 onveranderd (196 £ per ton). Ook in België leidde de voortdurende economische expansie tot een toegenomen vraag naar non-ferrometalen. Dank zij nieuwe langlopende voorzieningscontracten kon de nijverheid de vraag bevredigen. In sommige sectoren werd de gehele produktiecapaciteit echter benut, waardoor een nieuwe inspanning tot rationalisatie en verbetering van de nijverheidsuitrusting nodig werd.

Voor de ruwe metalen was de vooruitgang aanzienlijk groter dan in het voorgaande jaar : de produktie steeg met 10,9 %, tegen slechts 2,4 % in het voorafgaande jaar. De grootste stijging werd waargenomen in de loodsector (33 %), die daarentegen in 1964 een aanzienlijke achteruitgang (— 15,4 %) had gekend. De Belgische lood- en zinkproducenten haalden volop voordeel uit de aanvoer van erts uit Canada. De stijging van de zinkproduktie duurt voort : 7,8 % in 1965 en 7,9 % in 1964. De koperproduktie blijft opwaarts gericht om de hierboven uiteengezette redenen en steeg met 8,1 % te vergelijken met 5,4 % ; bij het tin en het aluminium, welke metalen een heel wat geringere relatieve betekenis hebben, trad een aanzienlijke daling op, respectievelijk — 23,2 % en — 8,6 % te vergelijken met — 17,9 % en een status-quo in 1964.

Voor de halffabrikaten daalde het expansietempo ; het bedroeg 8,1 % na een stijging zonder voorgaande in 1964 (20,1 %). Op velerlei gebied werd de produktiecapaciteit volledig benut. De produktie van halffabrikaten in koper en aluminium bedroeg in duizenden tonnen respectievelijk 168,5 en 153,8, d.i. 9,6 % en 9,7 % meer dan in 1964 ; aldus werd een totnogtoe ongekend niveau bereikt.

De fabrikatie van halfafgewerkte produkten in zink en lood gaf ook een gunstige ontwikkeling te zien en steeg ten opzichte van het voorafgaande jaar met respectievelijk 2,9 en 2,3 %.

De producenten verleenden bezondere aandacht aan de vervaardiging van speciale en ultra-zuivere materialen voor elektronika, luchtvaart en ruimtevaart ; voor deze materialen worden door de vergevorderde technieken nieuwe aanwendingsmogelijkheden opengesteld.

Op het Europese vlak worden inspanningen gedaan om, met betrekking tot het lood en het zink, binnen de E.E.G. tot een gemeenschappelijk beleid te komen ; de moeilijkheden in verband met het bestaan van contingenten zonder invoerrecht voor deze twee metalen heeft nog geen oplossing gekregen.

Ook zij nog opgemerkt dat in april 1965 op de tinconferentie van de Verenigde Naties de tekst van een derde internationaal tinakkoord werd goedgekeurd. Sedertdien werd dit akkoord door de betrokken landen geratificeerd.

De buitenlandse handel in non-ferrometalen steeg naar waarde bij de invoer met 12,7 % en bij de uitvoer met 22 % in vergelijking met 1964.

Bij de invoer was de stijging algemeen, behalve voor tinerts (— 7,5 %), ruw tin (— 16,1 %) en ruw zink (— 51,7 %). De belangrijkste vorderingen betroffen looderts (+ 103 %), mangaanerts (+ 26,2 %), schroot (+ 29,1 %), ruw koper (+ 10 %), ruw lood (+ 9,7 %) en halffabrikaten in koper (+ 22,9 %).

Behalve voor zinkerts en halffabrikaten in tin waarvan de export trouwens onbeduidend was, steeg de uitvoer van alle andere non-ferrometalen soms in aanzienlijke mate : schroot (18,4 %), ruw en geraffineerd lood (75,3 %), ruw en geraffineerd koper (22,9 %), halffabrikaten in koper (32,4 %) en halffabrikaten in aluminium (12,4 %).

3. — *Metaalverwerkende nijverheid.*

In de metaalverwerkende nijverheid als geheel verzwakte de conjunctuur enigermate in 1965. Een nader onderzoek van de economische toestand in de verschillende bedrijfsgroepen brengt echter zeer uiteenlopende resultaten aan het licht. Zulks is geenszins verwonderlijk, gelet op het heterogene karakter van deze nijverheidstak, die ongeveer 2 600 ondernemingen van alle grootten telt en een zeer ruime gamma van produkten voortbrengt.

Globaal gezien bleef de produktie op een hoog peil, maar de groei was heel wat kleiner dan in de voorgaande jaren. De voorlopige cijfers van het Nationaal Instituut voor de Statistiek maken gewag van een toeneming met 2,7 % (4,6 % in 1964) ; de Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid schat de stijging tegen vaste prijzen op 4,6 %.

Algemeen gezien heeft de metaalverwerkende nijverheid beter dan andere bedrijfstakken het hoofd geboden aan de conjunctuurverzwakking die in 1965 optrad. Het stijgingstempo nam echter af en de totale bestellingen waren tegen vaste prijzen slechts 6 % hoger dan in 1964, hetgeen heel wat minder is dan in de voorgaande jaren.

Hoewel dus bij de ingaande orders en de totale leveringen een lichte tempodaling optrad, toch blijft de stijging over de jongste jaren aanzienlijk en een pauze is niet onrustwekkend, voor zover zij niet blijft voortduren.

De stijging van de buitenlandse bestellingen is minder groot dan in 1964, maar niettemin aanzienlijk, te weten 15,3 % (22,8 % in 1964) en in ieder geval groter dan voor de binnenlandse bestellingen, 4,4 % (7,9 % in 1964) ; per sector zijn echter grote verschillen waar te nemen.

De bestellingen uit het buitenland gaven een krachtige stijging te zien met betrekking tot de auto's en wisselstukken, de specifieke uitrustingen en de volledige nijverheidsinstallaties ; zij namen ook aanzienlijk toe bij de staalgieterijen, de draad- en metaaltrekkerijen en koudwalserijen, de plaatbewerking, voor de elektrische huishoudapparaten, de radio- en televisietoestellen, bij de metaalbouw, voor de drijfkrachtmachines, compressoren en hydraulische machines, alsmede voor de diverse mekaniekbouwwerken ; de tendens bleef gunstig voor de elektrische uitrusting, maar er was een scherpe daling bij de ijzergieterij, in de sector bedekte platen, voor de rijwielen en wisselstukken, de werktuigmachines, de textielmachines, de hijs-, vervoer- en weegapparaten, het transportmaterieel.

In 1964 hadden alle takken, op de sector spoorwegmaterieel na, die een achteruitgang vertoonde, hun bestellingen zien toenemen, sommige in sterke mate.

Op de binnenlandse markt was de conjunctuur veeleer zwak. Alleen de nieuwe bestellingen inzake spoorwegmaterieel en de metaalconstructie gingen sterk achteruit. Die betreffende de specifieke uitrustingen de volledige nijverheidsinstallaties en de elektrische uitrusting gaven een krachtige toeneming te zien. In de andere nijverheidstakken bleef het peil onveranderd of trad een geringe daling op.

In het voorgaande jaar waren de nieuwe bestellingen gedaald voor het transportmaterieel, de textielmachines, de hijs-, vervoer- en weegapparaten. Zij waren daarentegen aanzienlijk toegenomen voor de elektrische huishoudapparaten, bij de staalgieterij, de ijzergieterij, de draad- en metaaltrekkerij en koudwalserij, alsmede bij de plaatbewerking.

De uitvoer nam dan ook heel wat meer toe dan de binnenlandse leveringen (14,2 % tegen 1,8 %). In 1964 was zulks ook het geval geweest, maar de bewegingen waren toen groter (21,5 % voor de uitvoer en 6,7 % voor de binnenlandse leveringen).

In 1964 stegen de leveringen in alle sectoren, de scheepsbouw uitgezonderd ; in 1965 echter was het beeld op verre na niet zo eenvormig. De leveringen van duurzame verbruiksgoederen stegen aanmerkelijk bij de uitvoer en op de binnenlandse markt ; de afzet van produkten die slechts een eerste bewerking ondergaan, bleef op hetzelfde peil als in het voorgaande jaar ; bij de uitrustingsgoederen was de stijging het grootst voor de leveringen aan het buitenland ; bij het vervoermaterieel woog de stagnatie van de afzet op de binnenlandse markt niet op tegen de krachtige toeneming van de verkoop van auto's (36,4 %) in het buitenland.

De Gemeenschappelijke Markt nam 65 % van de Belgische uitvoer van de metaalverwerkende nijverheid voor haar rekening, tegen 64,6 % in 1964 en 63,7 % in 1963. De andere industrielanden namen 23 % af, zodat het aandeel van de ontwikkelingslanden op 12 % kwam. In 1955 bedroeg dit laatste nog 34 %.

De Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid wijst op de gestadige toeneming van de wederuitvoer, waarin het aandeel van de toegevoegde waarde kleiner is dan in de gewone uitvoer. Deze wederuitvoer weerspiegelt de uitbreiding van de bedrijvigheid op het gebied der assemblage en de toenemende internationale vervlechting bij de produktie in de E.E.G.

Blijkens voorlopige gegevens steeg de invoer met 8,6 %.

In tegenstelling tot 1964 bleven de prijsverhogingen beperkt, ondanks de stijging der produktiekosten. Dooreen genomen zouden zij amper 3 % bedragen, een gevolg van sterke concurrentie, die het de producenten onmogelijk maakte de volledige kostenstijging in de prijzen door te rekenen.

De achteruitgang van de rentabiliteit der ondernemingen wordt onderstreept door het feit, dat de produktiviteit ten opzichte van het voorgaande jaar slechts met ongeveer 3 % toenam, hoewel de loonkostenstijging 10 % bedroeg.

De totale investeringen worden geraamd op 8 miljard, een zeer bevredigend niveau. De oprichting van nieuwe buitenlandse bedrijven heeft hiertoe bijgedragen.

Het aantal werknemers steeg van 284 000 tot 290 000.

Het detailoverzicht van de ontwikkeling in de verschillende takken van de metaalverwerkende nijverheid geeft aanleiding tot volgende commentaar :

— In de sector der eerste metaalbewerking heerste praktisch een stagnatie. De produktie blijft gunstig gericht in de draadtrekkerij, de metaaltrekkerij, de koudwalserij en de staalgieterij, vooral voor zover het om de afzet in het buitenland gaat, dat zijn bestellingen sterk opvoert. Daarentegen daalde de produktie in de ijzergieterij en de sector der bedekte platen ; de ontwikkeling van de ingaande orders opent geen goede vooruitzichten. Inzake smeed-, stamp en perswerk werd de produktie gesteund door de binnenlandse markt, maar de achteruitgang van de bestellingen op deze markt voorspelt een verzwakking in de nabije toekomst.

— De in 1964 opgetreden achteruitgang van de orderpositie remde de expansie in de sector der duurzame verbruiksgoederen ; de stijging was er matig, behalve voor de fabricatie van motorrijwielen, fietsen en onderdelen, die zelfs een krachtige achteruitgang vertoonde, en voor de buitenlandse afzet van metalen toebehoren voor het bouwbedrijf. De ontwikkeling in 1965 van de vraag uit binnen- en buitenland zal wellicht tot gevolg hebben dat de produktie op een hoog niveau onveranderd blijft.

— Met betrekking tot de uitrustingsgoederen zij erop gewezen dat de afzet van metaalconstructies op de binnenlandse markt met 7 % vermeerderde en bij de uitvoer met 9,5 %. De toeneming van de vraag op de beide markten stelt een tempoversnelling in het vooruitzicht.

In 1964 genoot de gehele mekaniekbouw van een gunstige conjunctuur ; deze duurde in 1965 voort, althans voor de leveringen, maar zij verzwakte geleidelijk. De gezamenlijke produktiestatistieken, die hoger liggen dan in het voorgaande jaar, verdoezelen enigszins de werkelijkheid. Het grootste deel van de stijging betreft immers de grotere afzet, vooral bij de export (86 %), van specifieke uitrustingen en volledige nijverheidsinstallaties. Bij de andere sectoren worden sterk uiteenlopende resultaten waargenomen ; een algemene en matige stijging van de leveringen inzake mekaniekbouw in België ; bovendien een stijging van de uitvoer van drijfkrachtmachines, compressoren, hydraulische machines en diverse mekaniekbouwwerken, maar een status-quo voor de werktuigmachines, de hijs-, vervoer- en weegapparaten, een daling bij de textielmachines en een belangrijke achteruitgang bij de meetapparaten.

De bestellingen vanwege de binnenlandse markt zijn lichtjes hoger dan in 1964, behalve voor de specifieke uitrusting en de volledige nijverheidsuitrustingen, die een opmerkelijke stijging te zien gaven. De exportontwikkeling is in deze sector ook gunstig, evenals bij de drijfkrachtmachines, compressoren en hydraulische machines alsmede bij de diverse mekaniekwerken, maar voor de werktuigmachines, de textielmachines, de hijs-, vervoer- en weegapparaten, alsmede voor de meetapparaten ging de orderpositie achteruit.

De produktie van elektrische investeringsgoederen vermeerderde met bijna 12 %, maar het stijgingstempo van de bestellingen verzwakte enigermate.

In de sector van het transportmaterieel is de toestand ernstig voor de scheepsbouw. Slechts bij één enkele werf steeg de orderingang. De voltooiing van het aankoopprogramma der N.M.B.S. en de daling van de buitenlandse orders wekken ernstige zorg in deze nijverheid.

Daarentegen valt in de automobielnijverheid een krachtige stijging van de leveringen en van de buitenlandse bestellingen waar te nemen.

★
★ ★

Ruwstaalproduktie in de Gemeenschap en in de wereld

LAND	Ruwstaalproduktie (duizenden tonnen)									Aandeel van de wereldproduktie (%)								
	1952	1957	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965 (a)	1952	1957	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965 (a)
Duitse Bondsrepubliek	18 629	27 973	29 435	34 100	33 458	32 563	31 597	37 339	36 819	8,7	9,6	10,0	10,3	9,7	9,2	8,4	8,8	8,3
Frankrijk	10 867	14 100	15 197	17 300	17 577	17 234	17 554	19 781	19 604	5,1	4,8	5,1	5,2	5,1	4,9	4,6	4,6	4,4
Italië	3 635	6 979	6 954	8 462	9 383	9 757	10 157	9 793	12 637	1,6	2,4	2,4	2,6	2,8	2,8	2,7	2,3	2,8
Nederland	693	1 185	1 678	1 950	1 978	2 096	2 354	2 659	3 118	0,3	0,4	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,7
België	5 170	6 267	6 434	7 181	7 002	7 351	7 525	8 725	9 161	2,4	2,2	2,2	2,2	2,0	2,1	2,0	2,0	2,1
Luxemburg	3 002	3 493	3 663	4 084	4 113	4 010	4 032	4 559	4 586	1,4	1,2	1,2	1,2	1,2	1,1	1,1	1,1	1,0
E.G.K.S.	**41 996**	**59 995**	**63 362**	**73 076**	**73 511**	**73 011**	**73 218**	**82 856**	**85 925**	**19,6**	**20,6**	**21,5**	**22,1**	**21,4**	**20,7**	**19,4**	**19,4**	**19,3**
Veren. Koninkrijk	16 681	22 047	20 509	24 694	22 439	20 819	22 880	26 650	27 438	7,8	7,6	7,0	7,5	6,6	5,9	6,1	6,2	6,2
Verenigde Staten van Amerika	87 766	105 148	87 066	91 920	90 453	91 171	101 477	117 993	122 000	41,1	36,2	29,5	27,8	26,3	25,9	26,8	27,7	27,4
U.S.S.R.	34 492	51 043	59 950	65 292	70 751	76 306	80 226	85 034	91 000	16,1	17,5	20,3	19,8	20,6	21,7	21,2	19,9	20,5
Andere landen van Oost-Europa (b)	11 225	16 153	18 849	21 240	22 687	24 650	25 224	27 131	28 450	5,2	5,6	6,4	6,4	6,6	7,0	6,6	6,4	6,4
Japan	6 988	12 570	16 629	22 138	28 268	27 546	31 501	39 799	41 076	3,3	4,3	5,6	6,7	8,2	7,8	8,3	9,3	9,2
Andere landen (c)	14 602	23 794	28 685	32 140	35 391	38 997	43 474	47 237	48 611	6,9	8,2	9,7	9,7	10,3	11,0	11,5	11,1	11,0
WERELD (c)	**213 750**	**290 750**	**295 050**	**330 500**	**343 500**	**352 500**	**378 000**	**426 700**	**444 500**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Bron : Bureau voor de Statistiek der Europese Gemeenschappen : IJzer en Staal.

(a) Voorlopige gegevens.
(b) Duitse Volksrepubliek, Bulgarije, Polen, Roemenië, Tsjechoslowakije, Hongarije.
(c) Raming; de Volksrepubliek China niet inbegrepen.

Vergelijking van het verloop van het staalverbruik, algemeen zowel als van de metaalverwerkende nijverheid per land van de E. G. K. S.

(1955-1959 = 100)

JAARTAL	Industriële produktie						Berekend staalverbruik (a)					
	Duitse Bondsrep.	Frankrijk	Italië	Neder-land	B.L.E.U.	E.G.K.S.	Duitse Bondsrep.	Frankrijk	Italië	Neder-land	B.L.E.U.	E.G.K.S.
	Algemeen indexcijfer (b)						Variante (c)					
1954	77	..	80	85	89	..	77	77	77	84	90	78
1955	88	88	87	90	96	88	97	84	89	99	99	93
1956	96	94	93	97	102	95	100	98	94	99	104	99
1957	101	104	100	101	102	102	99	108	101	105	105	102
1958	104	107	104	102	98	104	96	108	101	94	90	99
1959	111	108	116	111	102	110	109	101	114	103	101	107
1960	124	118	132	123	109	122	128	119	143	122	98	126
1961	132	124	145	128	116	130	125	123	170	119	130	131
1962	137	132	159	135	121	138	126	127	190	119	120	135
1963	142	139	176	141	131	146	121	132	210	119	126	137
1964	154	148	177	153	141	155	145	146	180	141	142	150
1965	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
1964 1e kwartaal	147	154	182	146	136	154	133	152	209	135	120	148
2e kwartaal	157	157	177	151	141	159	145	158	184	145	136	152
3e kwartaal	148	126	166	147	135	143	154	125	152	137	131	144
4e kwartaal	166	157	181	169	148	165	149	151	177	147	182	155
1965 1e kwartaal	158	153	177	156	141	158	148	151	164	146	120	149
2e kwartaal	168	157	185	159	143	165	146	148	187	144	139	152
3e kwartaal	152	129	180	155	134	148	147	119	183	118	98	140
4e kwartaal	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
	Metaalverwerkende nijverheid						Variante (d)					
1954	71	..	81	81	83	..	77	77	78	84	94	79
1955	88	85	90	91	92	88	98	84	90	99	104	94
1956	96	94	94	98	101	96	100	99	93	102	105	99
1957	99	104	104	100	101	101	97	109	101	105	109	102
1958	105	109	103	99	100	105	95	110	101	92	88	99
1959	112	108	110	111	106	110	109	99	115	102	95	106
1960	130	118	132	128	113	126	128	117	145	120	86	125
1961	141	125	152	134	126	137	125	122	172	118	126	131
1962	145	135	157	143	134	143	126	129	192	115	113	135
1963	149	140	172	146	149	150	123	134	213	117	119	138
1964	160	148	150	157	156	155	149	148	151	150	135	152
1965	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
1964 1e kwartaal	154	153	170	146	155	156	135	155	212	143	108	150
2e kwartaal	165	158	160	157	154	161	147	160	183	161	126	155
3e kwartaal	148	122	125	151	151	138	159	127	125	141	125	147
4e kwartaal	175	161	148	174	165	167	153	151	147	153	182	157
1965 1e kwartaal	168	148	141	155	162	157	150	151	134	154	105	150
2e kwartaal	181	158	151	157	156	168	149	149	183	148	129	153
3e kwartaal	156	124	131	160	148	143	150	120	178	125	80	141
4e kwartaal	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..

Bron : Bureau voor de Statistiek der Europese Gemeenschappen : IJzer en Staal.

(a) Produktie + invoer — uitvoer ± voorraadschommelingen (in de bedrijven en bij de handelaren). De in- en uitgevoerde tonnages en de voorraadschommelingen zijn omgerekend in ruwstaal equivalent met toepassing van zekere coëfficiënten.
(b) Exclusief bouwnijverheid en voedings- en genotmiddelennijverheid.
(c) Berekening beperkt tot die artikelen, welke onder het Verdrag van de Gemeenschappelijke markt vallen.
(d) Bij de berekening zijn de niet onder het Verdrag vallende produkten in de buitenlandse handel meegeteld.

Produktie van ruwijzer in de landen van de E.G.K.S. (a)

(duizenden tonnen)

JAARTAL	België	Luxemburg	Duitse Bondsrepubl.	Frankrijk	Italië	Nederland	E.G.K.S.
1955	5 343	3 048	19 361	10 941	1 677	669	41 039
1956	5 683	3 272	20 594	11 419	1 935	662	43 565
1957	5 579	3 329	21 483	11 884	2 138	701	45 114
1958	5 524	3 275	19 742	11 951	2 107	917	43 516
1959	5 965	3 411	21 602	12 438	2 121	1 137	46 676
1960	6 520	3 713	25 739	14 005	2 715	1 347	54 039
1961	6 459	3 775	25 431	14 395	3 092	1 456	54 608
1962	6 773	3 585	24 251	13 952	3 584	1 571	53 716
1963	6 958	3 563	22 909	14 297	3 770	1 708	53 206
1964	8 122	4 178	27 182	15 840	3 513	1 948	60 783
1965 (b)	8 436	4 144	26 990	15 767	5 500	2 365	63 202

Bron : Bureau voor de Statistiek der Europese Gemeenschappen : IJzer en Staal.

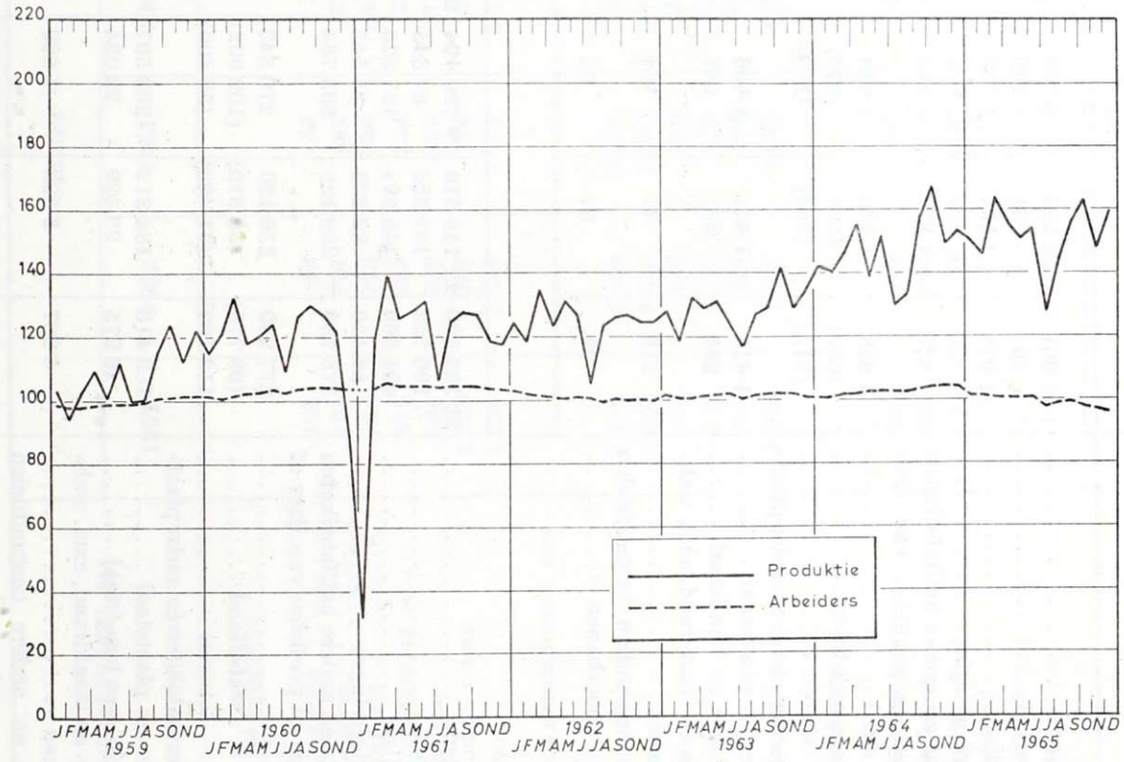
(a) Nettoproduktie. Inclusief spiegelijzer en koolstofrijk ferromangaan, ook uit elektrische ruwijzerovens, en voor de Duitse Bondsrepubliek inclusief hoogoven-ferrosilicium; exclusief omgesmolten ruwijzer

(b) Voorlopige gegevens

IJzer- en staalnijverheid

Produktie en personeelsbezetting

(1958 = 100)

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Buitelandse handel in ijzer- en staalprodukten

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1961	1962	1963	1964	1965	1961	1962	1963	1964	1965
	WAARDE (miljoenen franken)									
IJzererts	5 301	5 324	5 059	6 274	6 906	30	46	70	37	10
Schroot	391	211	139	265	261	767	675	1 054	1 189	1 354
Ruwijzer	1 076	1 133	1 109	785	698	153	169	325	204	265
IJzerlegeringen	756	680	647	858	833	227	274	265	294	705
Ingots en andere halffabrikaten	827	1 234	1 855	2 538	2 230	4 454	3 371	3 054	4 744	5 131
Staven en profielen van ijzer of staal	1 878	1 770	1 813	2 145	2 397	17 564	18 288	17 775	20 024	21 921
w.o. : walsdraad	(609)	(567)	(575)	(669)	(704)	(1 394)	(1 421)	(1 669)	(2 005)	(2 621)
staven	(711)	(424)	(360)	(473)	(466)	(8 878)	(8 801)	(8 041)	(8 718)	(9 275)
Universaalplaten en ander plaatijzer en plaatstaal	1 418	1 424	1 686	1 980	2 077	12 004	13 204	14 095	16 517	18 207
Bandijzer en bandstaal	285	232	247	298	309	3 320	3 298	3 372	4 106	4 153
IJzer- en staaldraad, excl. walsdraad	119	95	104	146	148	2 306	2 521	2 621	2 954	3 352
Rails en andere bestanddelen van spoorbanen	29	37	73	31	31	589	685	587	360	575
	GEWICHT (tonnen)									
IJzererts	20 539 299	21 144 519	19 720 494	22 897 356	23 744 900	189 896	236 707	275 409	225 667	67 398
Schroot	196 752	122 556	87 345	156 685	145 069	334 961	362 367	520 576	616 504	719 574
Ruwijzer	401 669	448 594	491 825	304 362	245 201	48 920	58 288	141 679	70 119	80 936
IJzerlegeringen	84 450	82 208	85 545	107 710	105 438	24 829	31 711	35 141	38 812	46 057
Ingots en andere halffabrikaten	178 789	269 129	395 784	595 204	436 641	1 029 050	787 877	734 161	1 114 585	1 201 687
Staven en profielen van ijzer of staal	277 249	259 120	270 543	323 237	352 773	3 349 418	3 668 229	3 646 926	4 020 418	4 376 763
w. o. : walsdraad	(98 776)	(96 810)	(102 902)	(123 959)	(127 046)	(274 753)	(312 666)	(373 177)	(434 234)	(533 761)
staven	(113 192)	(71 422)	(58 409)	(74 859)	(71 985)	(1 774 110)	(1 869 927)	(1 739 929)	(1 822 579)	(1 947 435)
Universaalplaten en ander plaatijzer en plaatstaal	163 416	184 212	209 597	256 430	260 727	1 576 943	1 848 931	1 988 702	2 304 328	2 678 952
Bandijzer en bandstaal	26 975	22 429	22 034	25 893	27 750	570 687	600 861	619 917	748 462	739 114
IJzer- en staaldraad, excl. walsdraad	6 287	5 593	7 828	11 270	10 525	253 307	278 946	280 384	303 157	317 641
Rails en andere bestanddelen van spoorbanen	3 671	8 600	23 593	4 614	3 782	109 985	133 411	117 209	68 006	116 031

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1965.* — IJzererts : T.C.I.H. 281.3; schroot : T.C.I.H. 282; ruwijzer : T.C.I.H. 671.1 + 671.2; ijzerlegeringen : T.C.I.H. 671.4 + 671.5; ingots en... : T.C.I.H. 671.3 + 672; steven en profielen... : T.C.I.H. 673; walsdraad : T.C.I.H. 673.11 + 673.13; staven : T.C.I.H. 673.21 + 673.22; universaalplaten... : T.C.I.H. 674; bandijzer en bandstaal : T.C.I.H. 675; ijzer- en staaldraad... : T.C.I.H. 677; rails... : T.C.I.H. 676. — Overeenstemmende gegevens voor de

Buitenlandse handel in non-ferrometalen

Waarde

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1961	1962	1963	1964	1965	1961	1962	1963	1964	1965
Ertsen en schroot:										
Ertsen:										
— koppererts	128	43	45	17	35	—	—	—	—	—
— looderts	701	721	662	573	1 165	—	—	—	2	1
— zinkerts	962	779	796	1 413	1505	226	185	134	70	50
— mangaanerts	315	237	224	275	347	—	3	4	5	9
— tinerts	936	909	799	769	711	—	—	—	3	7
— andere ertsen	1 160	207	174	266	314	34	17	15	26	23
Schroot	1 246	1 608	1 751	2 772	3 579	530	539	681	1 107	1 311
Ruwe en geraffineerde metalen :										
— aluminium	1 676	1 604	2 102	2 829	2 984	14	19	19	26	53
— koper	8 696	9 253	8 389	9 737	10 715	6 323	6 814	8 064	8 540	10 498
— tin	113	209	322	510	428	533	876	794	728	800
— lood	138	167	159	216	237	540	502	628	692	1 213
— zink	199	350	265	398	192	1 677	1 163	1 356	2 022	2 153
— andere	1 264	1 455	1 325	1 340	1 617	1 561	1 387	1 257	1 610	1 905
Halffabrikaten :										
— in aluminium	591	706	703	804	811	1 819	2 013	2 298	2 859	3 213
— in koper	321	335	353	458	563	2 349	2 115	2 248	3 247	4 300
— in tin	15	12	12	14	17	16	30	37	28	25
— in lood	9	10	14	18	24	72	72	66	90	146
— in zink	3	3	4	5	6	286	267	259	328	377
— andere	157	190	179	200	234	38	48	36	13	14

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1965.* — Koppererts : T.C.I.H. 283.11; looderts : T.C.I.H. 283.4; zinkerts : T.C.I.H. 283.5; mangaanerts : T.C.I.H. 283.7; tinerts : T.C.I.H. 283.6; andere ertsen : T.C.I.H. 283.22 + 283.3 + 283.91 + 283.92 + 283.99 + 285.02 + 286.0; schroot : T.C.I.H. 284. Ruwe metalen : aluminium, T.C.I.H. 684.1; koper, T.C.I.H. 682.19; tin, T.C.I.H. 687.1; lood, T.C.I.H. 685.1; zink, T.C.I.H. 686.1; andere, T.C.I.H. 683.1 + 688 + 689.31 + 689.5. Halffabrikaten : in aluminium, T.C.I.H. 684.21 + 684.22 + 684.23 + 684.24 + 684.25 + 684.26; in koper, T.C.I.H. 682.21 + 682.22 + 682.23 + 682.24 + 682.25 + 682.26; in tin, T.C.I.H. 687.21 + 687.22 + 687.23 + 687.24; in lood, T.C.I.H. 685.21 + 685.22 + 685.23 + 685.24; in zink, T.C.I.H. 686.21 + 686.22 + 686.23 + 691.3; andere, T.C.I.H. 683.21 + 683.22 + 683.23 + 683.24 + 689.32 + 689.33 + 689.41 + 689.42 + 689.43. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Buitenlandse handel in non-ferrometalen

Gewicht

(tonnen)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1961	1962	1963	1964	1965	1961	1962	1963	1964	1965
Ertsen en schroot :										
Ertsen :										
— kopererts	5 842	5 969	4 024	2 176	2 227	—	—	—	—	—
— looderts	154 826	152 062	125 605	101 613	197 449	—	—	7	600	263
— zinkerts	504 005	447 516	422 826	449 520	509 775	71 504	76 875	51 113	21 037	12 247
— mangaanerts	272 579	208 501	223 207	271 088	310 369	33	2 223	2 477	2 019	7 516
— tinerts	10 269	10 136	8 768	6 666	5 706	—	—	—	24	50
— andere ertsen	23 628	14 369	13 634	17 440	19 104	6 846	90	220	37	366
Schroot	182 444	214 168	251 406	372 463	292 841	74 923	74 929	66 024	82 517	88 947
Ruwe en geraffineerde metalen :										
— aluminium	69 641	68 303	89 055	112 634	117 020	610	808	826	1 074	2 358
— koper	277 155	306 619	280 384	321 929	317 383	198 356	210 123	248 301	249 818	263 159
— tin	943	1 732	2 614	3 222	2 418	4 602	7 007	6 481	4 647	4 176
— lood	14 350	20 120	18 997	17 255	14 635	57 006	61 678	70 557	49 614	71 810
— zink	17 715	35 719	24 408	26 132	12 281	145 945	111 840	122 814	126 742	129 657
— andere	8 593	10 877	10 128	10 519	11 310	9 786	9 069	8 028	9 014	11 381
Halffabrikaten :										
— in aluminium	13 048	16 328	16 616	18 337	18 668	52 141	58 599	70 158	84 348	93 390
— in koper	5 980	6 742	7 047	8 433	9 024	61 786	57 226	60 373	82 378	90 169
— in tin	161	127	120	132	154	199	301	365	212	182
— in lood	516	643	825	836	914	6 583	7 106	6 453	6 309	7 863
— in zink	76	95	136	125	168	17 366	16 589	15 602	16 393	17 223
— andere	546	604	712	778	1 005	104	150	12	18	15

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel :* zie (a) blz. 87.

Produktie van non-ferrometalen

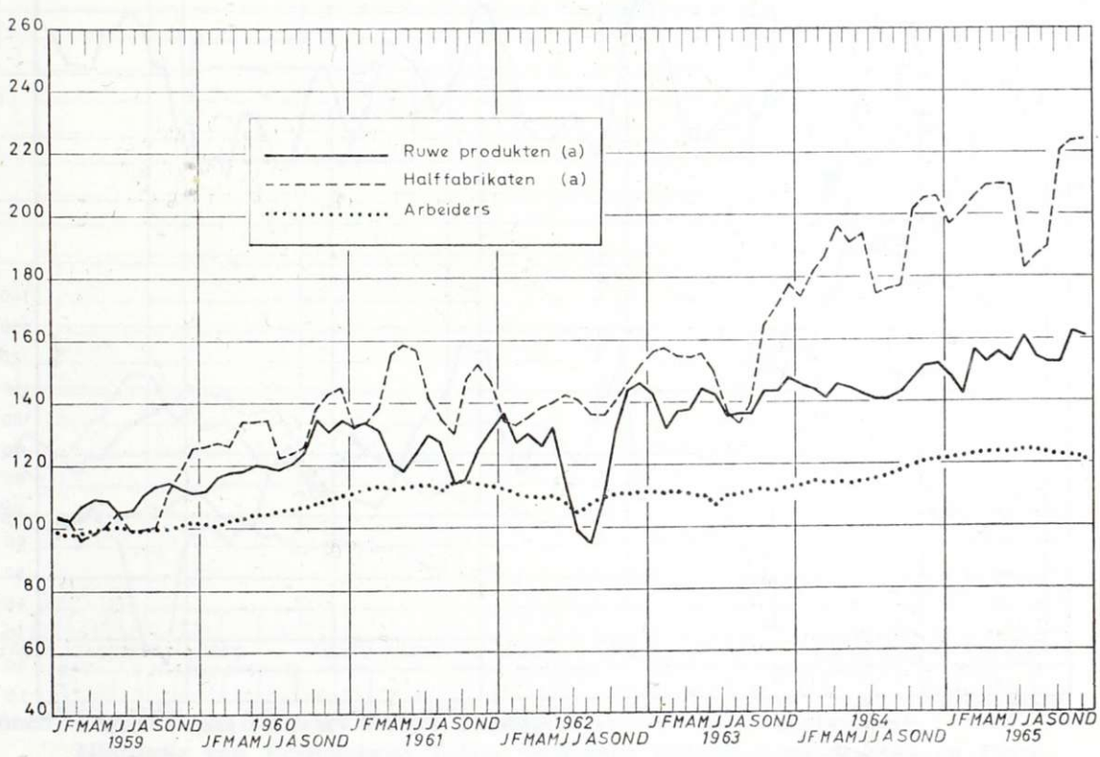
(duizenden tonnen)

OMSCHRIJVING	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965
Metalen (1e en 2e fusie) :								
Zink	214,8	224,3	247,6	245,5	206,2	206,3	222,5	239,8
Koper	155,2	185,7	211,8	221,6	221,4	271,4	286,1	309,4
Lood	95,9	88,4	92,7	99,9	93,2	98,4	83,3	110,8
Tin	9,1	6,7	8,7	6,5	9,7	8,4	6,9	5,3
Aluminium	2,7	2,7	2,8	1,9	2,8	3,5	3,5	3,2
Diversen	3,9	4,9	4,6	4,6	4,8	4,4	4,2	4,4
Totaal ...	**481,6**	**512,7**	**568,1**	**580,0**	**538,1**	**592,6**	**606,6**	**672,8**
Halffabrikaten :								
Zink	42,9	38,7	38,1	43,6	45,7	43,8	45,3	46,6
Koper	94,1	95,7	123,6	127,0	114,2	124,2	153,8	168,5
Lood	22,9	23,9	25,6	27,4	27,8	26,8	26,0	26,6
Tin	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,7	0,8	0,7
Aluminium	38,3	48,2	61,6	71,7	80,7	95,5	123,5	135,5
Diversen	0,2	0,1	0,2	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1
Totaal ...	**198,7**	**207,1**	**249,5**	**270,2**	**269,2**	**291,2**	**349,6**	**378,0**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Produktie en personeelsbezetting in de nijverheid der non-ferrometalen

(1958 = 100)

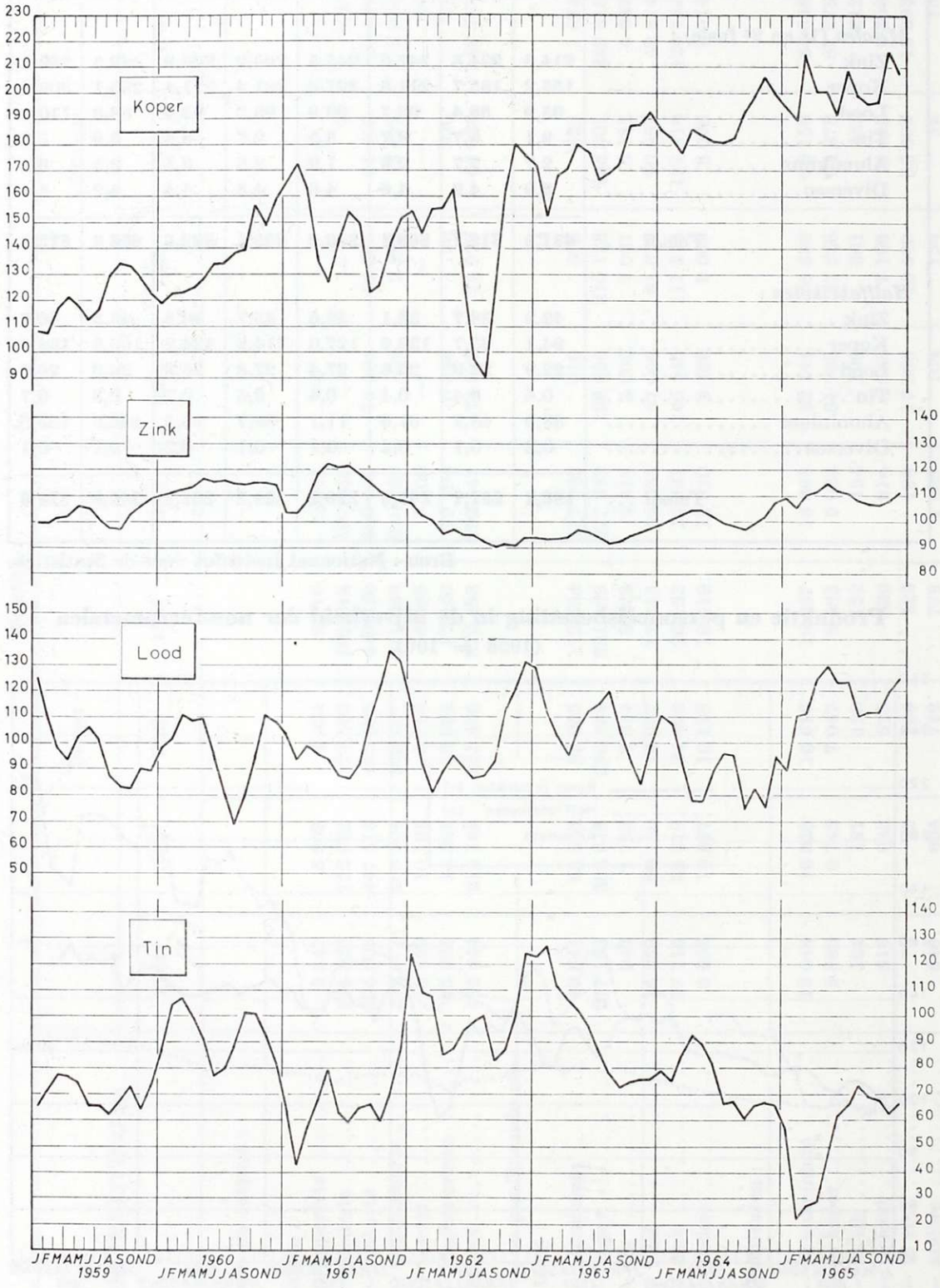
Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Voortschrijdende driemaandsgemiddelden.

Nijverheid der non-ferrometalen

Ruwe produkten

Voortschrijdende driemaandsgemiddelden
(1958 = 100)

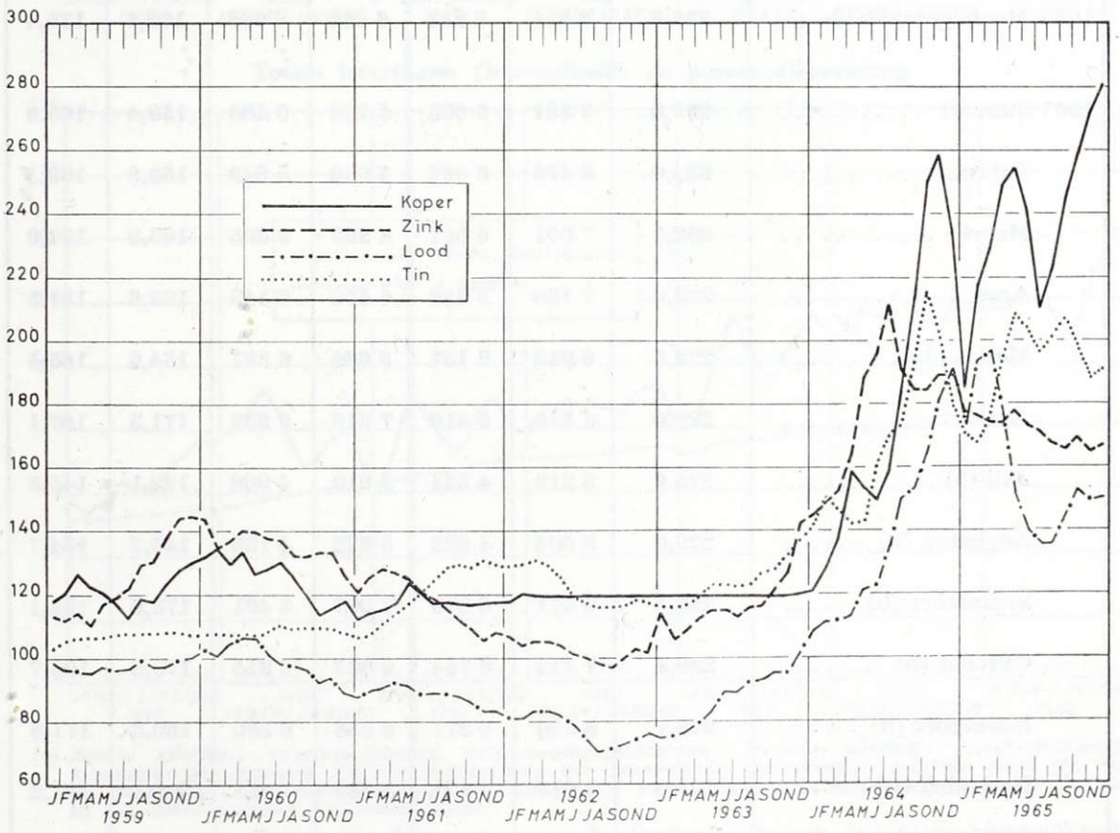
Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Noteringen van de voornaamste non-ferrometalen op de markt van Londen

(in £ per ton)

NON-FERRO-METALEN	Noteringen op 31 december 1964	Veranderingen van de noteringen		Noteringen op 31 december 1965	Verschil in % tussen 31 december 1964 en 31 december 1965
		hoger	lager		
Tin	1 275	1 620	1 204	1 407,5	+ 10,4
Koper	387,5	570	331	568	+ 46,6
Zink	114,5	123	104	109,5	— 4,4
Lood	123	156,5	95,25	111,375	— 9,5
Aluminium	196	196	196	196	—

(1958 = 100)

Bronnen : Comtelbureau Statistics Service, London.
Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Metaalverwerkende nijverheid (a)

Bestellingen en leveringen

TIJDVAK	Aantal arbeiders (duizenden eenheden)	Geboekte bestellingen (miljoenen franken)		Leveringen			
				Waarde (miljoenen franken)		Gewicht (duizenden tonnen)	
		Belgische markt	Uitvoer	Belgische markt	Uitvoer	Belgische markt	Uitvoer
1958 Maandgemiddelde ...	189,1	3 439	1 987	4 256	2 366	122,0	87,8
1959 Maandgemiddelde ...	176,7	3 980	2 551	4 150	2 539	120,3	111,2
1960 Maandgemiddelde ...	188,5	4 405	2 928	4 388	2 868	125,1	113,3
1961 Maandgemiddelde ...	203,4	5 430	3 760	4 836	3 260	131,7	119,8
1962 Maandgemiddelde ...	212,1	5 345	3 745	5 202	3 743	140,7	134,1
1963 Maandgemiddelde ...	219,1	5 897	4 034	6 050	4 197	158,3	144,0
1964 Maandgemiddelde ...	226,9	6 285	5 204	6 474	5 368	164,3	162,2
1965 Maandgemiddelde (b)	229,6	6 598	5 933	6 606	6 065	162,6	176,4
1965 Januari	232,8	5 831	5 308	5 783	5 408	158,4	163,6
Februari	234,0	6 473	6 682	5 950	5 649	153,8	169,5
Maart	232,1	7 001	6 681	6 869	6 395	166,2	194,0
April	229,0	7 136	5 856	6 572	6 148	163,6	181,3
Mei	228,8	6 913	6 137	6 636	6 897	154,9	183,5
Juni	228,0	6 549	5 819	7 318	6 352	171,5	187,1
Juli (b)	225,9	5 219	4 354	5 219	4 906	122,1	145,5
Augustus (b)	226,6	5 904	4 622	5 622	4 103	146,7	134,7
September (b)	228,8	6 471	6 078	7 097	6 401	173,6	193,1
Oktober (b)	230,4	7 112	6 754	6 967	6 815	170,8	195,7
November (b)	229,7	6 550	6 277	6 558	6 380	160,3	171,8
December (b)	229,0	8 019	6 624	8 682	7 325	209,4	197,2

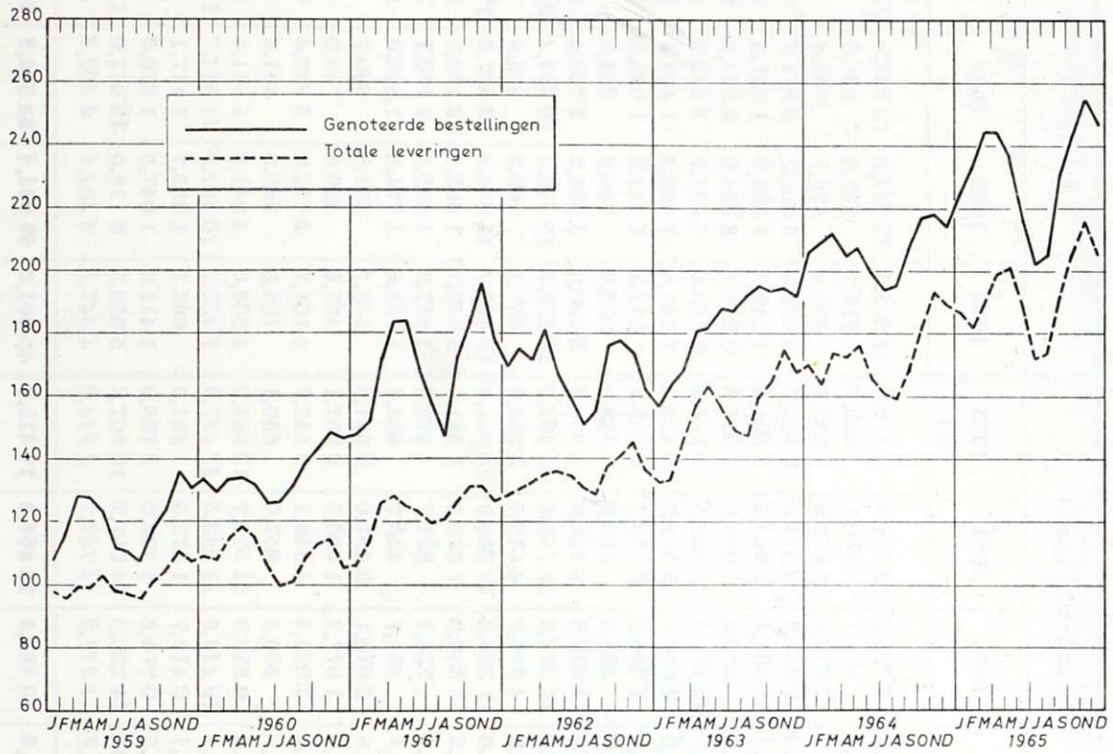
Bronnen : Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid (Fabrimétal) en Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Ondernemingen met ten minste 5 arbeiders.
(b) Voorlopige gegevens.

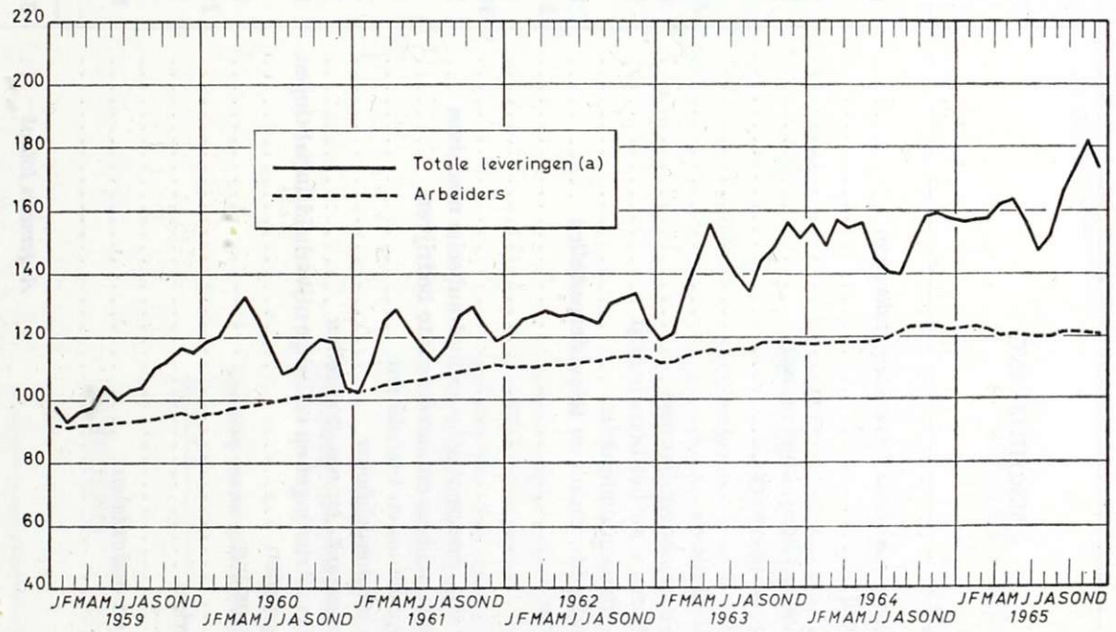
Metaalverwerkende nijverheid

(1958 = 100)

Genoteerde bestellingen en totale leveringen (waarde) (a)

Totale leveringen (hoeveelheid) en personeelsbezetting

(a) Eerste grafiek : voortschrijdende driemaandsgemiddelden. Tweede grafiek : voortschrijdende driemaandsgemiddelden van de indexcijfers der hoeveelheid metaalwaren geleverd door elk van de 18 groepen der metaalverwerkende nijverheid; weging door het aantal arbeiders die in 1958 in elk dezer groepen werkzaam waren.

Bronnen : Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid (Fabrimétal) en Nationaal Instituut voor de Statistiek.
Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Investeringen ten behoeve van de economie

Landsverdediging niet inbegrepen

(miljoenen franken, in werkelijke prijzen)

OMSCHRIJVING	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962 (a)	1963 (a)	1964 (a)	1965 (b)
1. Landbouw, bosbouw en visserij	4 302	4 166	4 332	4 033	4 212	3 500	4 039	3 917	4 200	4 915	5 700
2. Extractieve nijverheden	2 244	3 015	2 996	2 730	1 862	1 537	2 049	1 522	1 956	2 056	1 671
a) Steenkoolmijnen en hun elektrische centrales	*1 966*	*2 495*	*2 611*	*2 201*	*1 489*	*931*	*805*	*782*	*1 080*	*900*	*671*
b) Andere extractieve nijverheden	*278*	*520*	*385*	*529*	*373*	*606*	*1 244*	*740*	*876*	*1 156*	*1 000*
3. Be- en verwerkende nijverheden	16 740	21 292	19 972	18 302	18 678	26 423	32 163	37 617	39 007	40 696	44 600
a) Voedingsmiddelen, dranken en tabak	*3 043*	*3 426*	*3 642*	*3 497*	*3 669*	*3 838*	*4 100*	*4 863*	*4 995*	*5 700*	*6 000*
b) Textiel	*1 915*	*2 237*	*2 353*	*1 553*	*1 727*	*2 804*	*3 202*	*2 849*	*3 375*	*3 217*	*3 100*
c) Kleding en schoeisel	*248*	*253*	*358*	*279*	*327*	*613*	*682*	*1 149*	*1 162*	*1 472*	*1 300*
d) Hout en meubelen	*513*	*499*	*658*	*477*	*599*	*1 032*	*1 006*	*1 165*	*1 195*	*1 444*	*1 300*
e) Papier, drukkerij, uitgeverij	*997*	*1 457*	*1 081*	*1 134*	*1 236*	*1 556*	*1 743*	*2 272*	*2 347*	*2 855*	*3 000*
f) Chemie en aanverwante activiteiten	*2 921*	*4 092*	*3 698*	*3 559*	*2 985*	*3 250*	*5 246*	*6 202*	*4 766*	*5 307*	*6 900*
g) Klei, ceramiek, glas en cement	*1 765*	*2 647*	*1 561*	*1 073*	*1 125*	*1 738*	*2 075*	*2 200*	*2 367*	*3 304*	*3 500*
h) IJzer, staal en non-ferrometalen	*1 922*	*2 889*	*3 120*	*3 713*	*4 007*	*7 277*	*7 503*	*9 189*	*9 369*	*7 417*	*9 200*
i) Metaalverwerkende nijverheid en scheepsbouw	*3 006*	*3 352*	*3 081*	*2 607*	*2 573*	*3 815*	*5 906*	*6 928*	*8 531*	*8 980*	*9 200*
j) Diverse activiteiten n.e.g.	*410*	*440*	*420*	*410*	*430*	*500*	*700*	*800*	*900*	*1 000*	*1 100*
4. Bouwnijverheid	1 765	2 082	2 282	1 859	2 332	2 554	3 256	5 691	5 595	5 471	5 600
5. Elektriciteit, gas en water	4 050	4 589	5 006	4 856	5 960	4 838	4 550	7 598	6 727	8 302	8 800

bouwen	28 080	31 210	34 360	31 540	34 800	40 380	44 450	42 430	42 190	59 890	63 610
a) Handel, bank- en verzekeringswezen	*8 600*	*9 600*	*9 970*	*9 000*	*10 100*	*11 100*	*12 200*	*13 000*	*14 200*	*15 000*	*15 800*
b) Woongebouwen	*19 480*	*21 610*	*24 390*	*22 540*	*24 700*	*29 280*	*32 250*	*29 430*	*27 990*	*44 890*	*47 810*
7. Vervoer en verkeer	9 754	10 506	10 716	11 997	11 219	12 140	12 183	13 067	14 627	15 182	19 947
a) Spoorwegvervoer	*5 151*	*4 297*	*4 019*	*4 633*	*4 638*	*3 884*	*4 075*	*4 156*	*4 755*	*4 467*	*4 516*
b) Wegvervoer	*590*	*620*	*740*	*775*	*580*	*920*	*810*	*800*	*1 000*	*1 060*	*1 030*
c) Zeevervoer, binnenscheepvaart, havens	*2 221*	*2 494*	*2 631*	*3 454*	*2 595*	*2 983*	*2 748*	*4 496*	*5 144*	*5 626*	*9 157*
d) Luchtvervoer	*335*	*1 321*	*1 066*	*1 391*	*984*	*1 913*	*2 105*	*690*	*671*	*620*	*1 165*
e) Post, telegraaf, telefoon, radio en televisie	*1 457*	*1 774*	*2 260*	*1 744*	*2 422*	*2 440*	*2 445*	*2 925*	*3 057*	*3 409*	*4 079*
8. Diensten	10 542	11 539	10 957	10 991	14 825	15 190	17 139	19 446	21 522	27 364	23 681
a) Overheid (exclusief onderwijs)	*5 820*	*6 573*	*6 337*	*6 815*	*8 498*	*7 989*	*8 409*	*9 616*	*11 382*	*17 324*	*13 791*
b) Onderwijs	*2 572*	*2 566*	*2 120*	*1 676*	*3 602*	*4 326*	*5 480*	*6 430*	*6 540*	*6 240*	*5 790*
c) Andere	*2 150*	*2 400*	*2 500*	*2 500*	*2 725*	*2 875*	*3 250*	*3 400*	*3 600*	*3 800*	*4 100*
Bruto binnenlandse vaste kapitaalvorming (1 tot 8)	**77 477**	**88 399**	**90 621**	**86 308**	**93 888**	**106 562**	**119 829**	**131 288**	**135 824**	**163 876**	**173 609**
9. Veranderingen der voorraden	—368	4 008	6 639	795	4 030	—181	4 201	1 490	898	3 325	1 000
a) Veestapel	*— 45*	*22*	*698*	*452*	*869*	*—181*	*1 401*	*390*	*—2 202*	*225*	*1 000*
b) Andere voorraden	*—323*	*3 986*	*5 941*	*343*	*3 161*	—	*2 800*	*1 100*	*3 100*	*3 100*	—
Totaal van 1 *tot* 9	**77 109**	**92 407**	**97 260**	**87 103**	**97 918**	**106 381**	**124 030**	**132 778**	**136 722**	**167 201**	**174 609**
Statistische aanpassing	306	—639	177	—817	—707	—124	—406	—1 200	405	1 261	135
Bruto binnenlandse kapitaalvorming	**77 415**	**91 768**	**97 437**	**86 286**	**97 211**	**106 257**	**123 624**	**131 578**	**137 127**	**168 462**	**174 744**

(a) Verbeterde gegevens.
(b) Voorlopige gegevens.

Bronnen : Nationaal Instituut voor de Statistiek
en Commissie voor de Nationale Boekhouding.

Metaalverwerkende Nijverheid

Evolutie der bestellingen volgens de bedrijvigheidssectoren

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Binnenlandse markt				Uitvoer			
	1962	1963	1964	1965 (a)	1962	1963	1964	1965 (a)
Produkten die slechts een eerste bewerking ondergaan	*8 176,3*	*8 108,1*	*9 251,9*	*9 112,6*	*11 235,3*	*11 727,6*	*13 836,8*	*13 743,1*
Vormstaalgieterij	872,1	832,1	950,1	890,2	914,7	731,4	838,3	950,4
IJzergieterij	1 814,2	1 852,0	1 972,9	1 985,4	601,4	573,7	744,8	609,1
Metaal- en draadtrekkerij, koudwalserij	2 687,8	2 657,5	3 214,5	3 153,7	5 257,3	5 262,7	6 871,7	7 212,9
Smeed-, stamp- en perswerk	1 937,7	1 836,1	2 063,4	1 998,3	1 248,2	1 304,9	1 457,3	1 435,9
Beklede platen	864,5	930,4	1 051,0	1 085,0	3 213,7	3 854,9	3 924,7	3 534,8
Duurzame gebruiksgoederen	*14 581,8*	*16 496,3*	*18 390,5*	*18 917,3*	*6 275,6*	*7 511,7*	*9 283,2*	*9 827,8*
Artikelen uit plaatijzer en diversen	4 450,0	4 580,7	5 311,5	5 452,2	1 248,6	1 423,4	1 476,6	1 680,4
Metalen toebehoren voor het bouwbedrijf	6 019,9	7 308,5	7 776,1	8 048,8	982,2	1 512,3	1 642,3	1 674,6
Motorrijwielen, fietsen, onderdelen	502,0	558,5	576,9	549,9	254,8	240,8	395,9	268,0
Elektrische huishoud-, radio- en televisietoestellen	3 609,9	4 048,6	4 726,0	4 866,4	3 790,0	4 335,2	5 768,4	6 204,8
Uitrustingsgoederen	*24 333,7*	*25 271,6*	*28 746,0*	*32 101,3*	*15 510,5*	*16 840,3*	*20 094,4*	*24 185,3*
Metaalbouw	5 032,9	4 326,7	4 613,4	5 284,0	553,8	560,3	805,5	1 005,1
Machinebouw	10 081,0	11 386,0	12 559,9	13 852,4	10 420,7	11 338,2	13 467,5	17 042,5
w. o. : Drijfkracht, pneumatische en hydraulische machines	1 092,2	1 380,0	1 370,3	1 441,0	1 459,2	1 665,5	2 153,7	2 457,3
Werktuigmachines en aanverwante bedrijven	615,6	734,1	821,7	876,0	1 857,8	1 855,5	2 130,1	1 887,4
Textielmachines en toebehoren	423,1	494,7	446,7	483,9	1 752,6	1 774,3	1 926,0	1 668,2
Diverse mechaniekbouw	1 919,6	2 013,1	2 491,6	2 621,6	533,7	561,8	630,7	709,1
Hijs-, transport- en weegtoestellen	1 668,6	1 977,2	1 936,5	2 237,1	457,9	450,6	789,3	637,1
Specifieke uitrustingen en volledige nijverheidsinrichtingen	3 871,2	4 326,4	4 846,1	5 542,7	4 161,2	4 745,0	5 396,4	9 403,0
Meetapparaten	490,7	460,5	647,0	650,1	198,3	285,5	441,3	280,4
Elektrische uitrusting	9 219,8	9 558,9	11 572,7	12 964,9	4 536,0	4 941,8	5 821,4	6 137,7
Vervoermaterieel	*16 019,3*	*19 414,0*	*17 963,5*	*17 437,6*	*7 432,7*	*10 401,2*	*15 564,7*	*21 012,2*
Spoorwegmaterieel	2 300,1	2 419,7	1 172,8	831,5	662,2	1 235,7	1 117,1	557,2
Scheepsbouw	1 630,5	2 774,3	2 723,5	2 738,9	1 411,0	1 047,5	1 376,6	1 961,5
Automobielen en onderdelen	12 088,7	14 220,0	14 067,2	13 867,2	5 359,5	8 118,0	13 071,0	18 493,5
Diversen	*1 274,7*	*1 171,9*	*1 707,7*	*1 844,0*	*4 547,7*	*4 501,6*	*3 806,7*	*3 397,9*
Algemeen totaal	**64 385,8**	**70 461,9**	**76 059,6**	**79 412,8**	**45 001,8**	**50 982,4**	**62 585,8**	**72 166,3**

(a) Voorlopige gegevens.

Bronnen : Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid (Fabrimétal) en Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Metaalverwerkende Nijverheid

Evolutie der leveringen volgens de bedrijvigheidssectoren

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Binnenlandse markt				Uitvoer			
	1962	1963	1964	1965 (a)	1962	1963	1964	1965 (a)
Produkten die slechts een eerste bewerking ondergaan	*8 217,4*	*8 343,7*	*9 508,4*	*9 353,0*	*11 313,3*	*11 969,8*	*13 343,2*	*13 578,4*
Vormstaalgieterij	943,9	898,5	927,4	907,3	870,8	799,2	827,1	932,2
IJzergieterij	1 953,2	1 956,2	2 146,0	2 063,6	550,4	614,8	656,6	655,5
Metaal- en draadtrekkerij, koudwalserij	2 667,7	2 634,0	3 083,9	3 113,2	5 349,7	5 577,9	6 277,7	6 982,3
Smeed-, stamp- en perswerk	1 898,6	1 920,6	2 053,8	2 200,6	1 284,3	1 286,9	1 448,6	1 434,6
Beklede platen	754,0	934,4	1 297,3	1 068,3	3 258,1	3 691,0	4 133,2	3 573,8
Duurzame gebruiksgoederen	*14 618,2*	*16 522,8*	*18 402,4*	*19 193,5*	*6 033,8*	*7 184,5*	*9 224,9*	*9 706,1*
Artikelen uit plaatijzer en diversen	4 409,3	4 939,8	5 365,8	5 544,1	1 006,9	1 278,5	1 511,9	1 620,5
Metalen toebehoren voor het bouwbedrijf	5 824,3	6 940,9	7 603,1	8 197,7	1 032,0	1 289,8	1 631,6	1 591,1
Motorrijwielen, fietsen, onderdelen	682,9	684,2	709,7	682,4	334,8	332,1	483,5	376,5
Elektrische huishoud-, radio- en televisietoestellen	3 701,7	3 957,9	4 723,8	4 769,3	3 660,1	4 284,1	5 597,9	6 118,0
Uitrustingsgoederen	*22 171,2*	*26 279,8*	*27 400,7*	*30 233,6*	*14 935,4*	*16 431,3*	*18 313,0*	*23 583,2*
Metaalbouw	4 019,1	4 417,0	4 445,0	4 761,0	664,4	617,1	703,2	797,7
Machinebouw	9 911,4	11 643,4	12 538,1	13 795,2	10 287,0	11 258,4	12 732,4	17 255,0
w. o. : Drijfkracht, pneumatische en hydraulische machines	1 049,4	1 231,9	1 355,8	1 475,6	1 330,8	1 653,9	1 922,2	2 166,7
Werktuigmachines en aanverwante bedrijven	667,1	791,4	818,9	868,6	1 713,8	1 800,1	1 927,0	1 983,0
Textielmachines en toebehoren	381,2	558,5	486,5	492,3	1 759,2	1 917,6	2 120,2	1 941,7
Diverse mechaniekbouw	1 906,1	2 066,5	2 522,2	2 603,5	485,7	493,5	585,7	717,3
Hijs-, transport- en weegtoestellen	1 323,6	1 827,3	1 940,2	2 215,0	536,6	487,1	642,7	644,4
Specifieke uitrustingen en volledige nijverheidsinrichtingen	4 062,5	4 669,4	4 859,1	5 512,4	4 267,9	4 591,3	5 114,3	9 524,5
Meetapparaten	521,5	498,4	555,4	627,8	193,0	314,9	420,3	277,4
Elektrische uitrusting	8 240,7	10 219,4	10 417,6	11 677,4	3 984,0	4 555,8	4 877,4	5 530,5
Vervoermaterieel	*16 197,6*	*19 315,1*	*18 442,3*	*18 945,3*	*9 170,5*	*12 122,6*	*17 651,5*	*22 477,7*
Spoorwegmaterieel	1 560,1	2 163,9	1 717,3	1 365,5	524,0	715,2	1 399,3	1 135,7
Scheepsbouw	1 602,2	2 350,4	1 865,3	3 002,5	2 410,9	1 700,1	1 655,9	1 427,7
Automobielen en onderdelen	13 035,3	14 800,8	14 859,7	14 577,3	6 235,6	9 707,3	14 596,3	19 914,3
Diversen	*1 440,0*	*2 829,0*	*4 460,3*	*1 931,8*	*3 549,2*	*5 402,5*	*5 999,0*	*4 352,6*
Algemeen totaal	**62 644,4**	**73 290,4**	**78 214,1**	**79 657,2**	**45 002,2**	**53 110,7**	**64 531,6**	**73 698,0**

(a) Voorlopige gegevens.

Bronnen : Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid (Fabrimétal) en Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Buitenlandse handel in de voornaamste metaalwaren

Waarde

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1961	1962	1963	1964	1965	1961	1962	1963	1964	1965
Niet-mechanische produkten	**4 928**	**5 548**	**6 548**	**8 103**	**9 410**	**8 053**	**8 777**	**9 243**	**10 655**	**11 737**
Werken van metaaldraad	530	675	723	909	960	2 956	3 183	3 254	3 647	3 956
Metaalwaren hoofdzakelijk voor huishoudelijk gebruik	811	1 128	1 422	1 761	1 904	524	687	934	1 146	923
Metalen constructiewerken	318	429	691	672	775	619	632	695	696	883
Buizen en recipiënten	902	1 035	1 108	1 383	1 555	1 990	2 241	2 150	2 519	2 941
Gereedschap	729	838	897	1 239	1 673	411	433	509	635	675
Andere metaalwaren	1 638	1 443	1 707	2 139	2 543	1 553	1 601	1 701	2 012	2 359
Elektrische machines en apparaten	**9 221**	**10 450**	**12 114**	**14 467**	**15 166**	**6 583**	**7 927**	**9 306**	**11 652**	**12 936**
Geïsoleerde kabels, draad, band, enz. voor het geleiden van elektriciteit	460	442	580	624	791	543	554	506	716	737
Isolatoren, isolerende werkstukken en isolatiebuizen	128	128	126	130	147	81	92	98	95	113
Generatoren, elektromotoren, transformatoren en omvormers	1 135	1 245	1 591	1 734	1 901	1 067	1 175	1 402	1 520	1 708
Elektrische elementen, batterijen en accumulatoren	177	201	248	309	350	86	107	119	177	215
Lampen en buizen voor verlichting	199	252	343	373	401	314	375	313	353	458
Elektronenbuizen, kathodestraalbuizen, transistors, enz.	753	735	921	1 215	1 215	301	329	342	358	465
Elektrische apparaten voor voertuigen	321	350	395	456	517	72	76	69	71	59
Elektrische huishoudapparaten	1 403	1 321	1 628	2 185	2 308	243	239	279	340	350
Ontvangtoestellen voor radio en televisie	609	506	433	454	519	1 163	1 444	1 707	2 098	2 087
Toestellen voor telegrafie, telefonie, radar	1 086	1 275	1 524	1 990	2 190	1 533	2 109	2 060	2 794	3 358
Elektrische meet-, controletoestellen, enz.	475	956	982	1 047	855	119	139	169	197	242
Elektrische toestellen voor medisch gebruik, röntgentoestellen	116	129	132	166	186	49	60	67	79	104
Toestellen voor het in- of uitschakelen, enz... van elektrische stroom	1 439	1 555	1 757	2 102	2 234	629	661	685	939	1 202
Andere elektrische apparaten	920	1 355	1 454	1 682	1 552	383	567	1 490	1 915	1 838

Andere machines										
Apparaten voor verwarming										
Gereedschapswerktuigen voor het bewerken van metalen	1 072	1 193	1 203	1 731	1 527	833	1 062	983	949	1 091
Landbouwmachines en -tractoren	1 388	1 279	1 270	1 516	1 663	1 064	1 412	1 786	1 933	3 897
Kantoormachines	1 162	1 294	1 410	1 744	1 663	190	161	201	310	431
Machines voor metaalbewerking	501	894	808	1 350	1 055	391	507	531	636	625
Machines voor textiel- en ledernijverheid	1 769	1 780	2 179	2 424	2 103	1 740	2 117	1 960	2 284	2 296
Naaimachines	329	295	382	414	393	49	65	81	92	72
Machines voor de vervaardiging van papier en machines en toestellen voor het drukken, innaaien of inbinden	738	755	998	1 388	1 419	182	207	179	279	263
Delf- en graafmachines voor grondwerken	512	856	1 251	1 203	1 149	222	261	315	346	438
Machines voor andere industrieën	532	682	737	884	867	523	563	505	524	845
Machines en toestellen voor temperatuurwijziging en regeling	853	1 341	1 192	1 629	1 722	664	599	600	826	979
Pompen en centrifuges, exclusief ontromers	1 136	1 337	1 561	1 782	1 947	816	963	1 141	1 432	1 844
Machines, toestellen en motorvoertuigen voor het hanteren van goederen	1 096	1 431	1 723	2 308	2 157	634	840	994	1 131	1 108
Andere gereedschapswerktuigen	408	473	611	838	828	584	826	957	1 119	1 082
Kranen en dergelijke artikelen voor leidingen, reservoirs, enz.	638	749	877	1 102	1 197	192	234	268	390	423
Lagers	416	489	495	579	608	18	18	16	23	28
Andere delen en toebehoren van machines	867	1 087	1 115	1 315	1 458	719	933	888	993	1 214
Andere niet-elektrische machines en toestellen	1 574	1 748	2 056	2 598	2 856	1 076	1 147	1 209	1 437	1 575

(vervolg op blz. 100)

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1965.* — Werken van metaaldraad : T.C.I.H. 693 + 694 + 698.51 + 698.52 + 698.53; metaalwaren... : T.C.I.H. 696 + 697.11 + 697.12 + 697.21 + 697.22 + 697.23 + 812.3; metalen constructiewerken : T.C.I.H. 691.1 + 691.2; buizen... : T.C.I.H. 678 + 692; gereedschap : T.C.I.H. 695; andere metaalwaren : T.C.I.H. 679 + 697.91 + 697.92 + 697.93 + 698 — 698.51 — 698.52 — 698.53 + 812.1 + 821.02; geïsoleerde kabels... : T.C.I.H. 723.1; isolatoren : T.C.I.H. 723.21 + 723.22 + 723.23; generatoren... : T.C.I.H. 722.1; elektrische elementen... : T.C.I.H. 729.11 + 729.12; lampen... : T.C.I.H. 729.2; elektronenbuizen... : T.C.I.H. 729.3, elektrische apparaten... : T.C.I.H. 729.41 + 729.42; elektrische huishoudapparaten : T.C.I.H. 725; ontvangtoestellen... : T.C.I.H. 724.1 + 724.2; toestellen voor telegrafie... : T.C.I.H. 724.91 + 724.92 + 724.99; elektrische meet... : T.C.I.H. 729.51 + 729.52; elektrische toestellen voor medisch... : T.C.I.H. 726; toestellen voor het in- of uitschakelen.. : T.C.I.H. 722.2; andere elektrische.. : T.C.I.H. 729.6 + 729.7 + 729.91 + 729.92 + 729.93 + 729.94 + 729.95 + 729.96 + 729.98 + 729.99; apparaten voor verwarming : T.C.I.H. 711.1 + 711.2 + 711.31 + 711.32; gereedschapswerktuigen.. : T.C.I.H. 715.1; landbouwmachines : T.C.I.H. 712 + D.T. 8706.00; kantoormachines : T.C.I.H. 714; machines voor metaalbewerking : T.C.I.H. 715.21 + 715.22 + 715.23; machines voor textiel... : T.C.I.H. 717.11 + 717.12 + 717.13 + 717.14 + 717.15 + 717.2; naaimachines : T.C.I.H. 717.3; machines voor de vervaardiging... : T.C.I.H. 718.11 + 718.12 + 718.21 + 718.22 + 718.29; delf- en graafmachines... : T.C.I.H. 718.41 + 718.42; machines voor andere industriën : T.C.I.H. 718.31 + 718.39 + 718.51 + 718.52; machines en toestellen voor... : T.C.I.H. 719.11 + 719.12 + 719.13 + 719.14 + 719.15 + 719.19; pompen en... : T.C.I.H. 719.21 + 719.22 + 719.23; machines, toestellen en motorvoertuigen... : T.C.I.H 719.31 + 719.32; andere gereedschapswerktuigen : T.C.I.H. 719.51 + 719.52 + 719.53 + 719.54; kranen... : T.C.I.H. 719.92; lagers : T.C.I.H. 719.7; andere delen... : T.C.I.H. 719.91 + 719.93 + 719.94 + 719.99; andere niet-elektrische... : T.C.I.H. 711.7 + 711.81 + 711.89 + 719.41 + 719.43 + 719.61 + 719.62 + 719.63 + 719.64 + 719.65 + 719.66 + 719.8. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Buitenlandse handel in de voornaamste metaalwaren

Gewicht

(tonnen)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1961	1962	1963	1964	1965	1961	1962	1963	1964	1965
Niet-mechanische produkten	**133 976**	**145 881**	**178 279**	**210 625**	**234 274**	**595 834**	**657 890**	**652 472**	**706 193**	**759 223**
Werken van metaaldraad	9 881	12 333	13 392	16 667	18 628	275 720	308 539	288 460	316 803	334 873
Metaalwaren hoofdzakelijk voor huishoudelijk gebruik	21 620	21 298	27 038	31 466	26 104	19 170	25 378	30 212	28 719	21 058
Metalen constructiewerken	13 124	22 143	36 185	33 068	41 737	43 808	39 785	45 140	40 481	44 384
Buizen en recipiënten	49 621	53 908	58 174	70 715	75 917	190 448	213 981	214 158	240 191	269 098
Gereedschap	6 291	6 628	6 969	11 508	13 576	1 844	1 823	2 032	2 030	2 208
Andere metaalwaren	33 439	29 571	36 521	47 201	58 312	64 844	68 384	72 470	77 969	87 602
Elektrische machines en apparaten	**68 474**	**69 100**	**82 085**	**89 620**	**103 016**	**52 961**	**57 942**	**59 959**	**68 964**	**69 874**
Geïsoleerde kabels, draad, band, enz. voor het geleiden van elektriciteit	7 798	7 518	9 646	10 430	13 085	11 024	11 221	10 136	13 643	11 712
Isolatoren, isolerende werkstukken en isolatiebuizen	2 079	2 002	1 823	1 910	2 215	1 084	1 272	1 423	1 178	1 468
Generatoren, elektromotoren, transformatoren en omvormers	10 355	11 465	14 158	10 430	15 477	14 885	15 978	17 753	17 622	17 996
Elektrische elementen, batterijen en accumulatoren	4 835	5 537	6 531	8 035	8 483	3 606	4 941	5 399	5 920	7 148
Lampen en buizen voor verlichting	1 188	1 465	2 117	2 237	2 118	1 826	2 509	1 993	2 100	2 599
Elektronenbuizen, kathodestraalbuizen, transistors, enz.	4 120	4 069	4 548	5 915	6 349	379	283	280	322	262
Elektrische apparaten voor voertuigen	1 780	1 780	2 298	2 279	2 814	177	269	322	254	209
Elektrische huishoudapparaten	16 949	15 634	19 016	25 539	26 916	2 457	2 566	2 904	3 370	3 234
Ontvangtoestellen voor radio en televisie	2 223	1 583	1 307	1 274	1 424	5 549	6 753	7 784	8 900	7 957
Toestellen voor telegrafie, telefonie, radar	4 352	4 350	5 040	6 000	6 361	5 917	5 635	4 963	7 169	8 712
Elektrische meet-, controletoestellen, enz.	607	771	770	855	1 051	420	282	185	227	260
Elektrische toestellen voor medisch gebruik, röntgentoestellen	239	251	242	268	299	93	155	224	150	150
Toestellen voor het in- of uitschakelen, enz... van elektrische stroom	5 809	5 699	6 022	7 013	7 842	3 204	3 394	3 344	4 064	4 572
Andere elektrische apparaten	6 140	6 976	8 567	7 435	8 582	2 340	2 684	3 249	4 045	3 595
Andere machines								2 722	3 535	3 866

Andere machines										
Apparaten voor verwarming										
Gereedschapswerktuigen voor het bewerken van metalen	11 543	13 208	13 708	19 373	16 657	9 381	11 956	10 208	9 359	10 989
Landbouwmachines en -tractoren	28 133	25 759	25 824	30 544	32 754	20 964	28 941	35 560	38 741	81 169
Kantoormachines	2 281	2 480	2 582	2 930	2 989	599	570	669	793	1 010
Machines voor metaalbewerking	18 851	24 921	20 600	34 853	36 090	17 954	21 860	24 799	30 038	31 197
Machines voor textiel- en ledernijverheid	15 020	15 126	18 603	20 415	16 334	24 477	27 228	25 043	26 456	27 196
Naaimachines	1 894	1 611	2 024	2 221	2 004	201	279	352	471	315
Machines voor de vervaardiging van papier en machines en toestellen voor het drukken, innaaien of inbinden	6 070	5 671	7 002	11 627	9 053	3 062	3 519	2 872	3 856	3 016
Delf- en graafmachines voor grondwerken	10 838	15 025	19 898	18 477	18 155	4 471	4 594	4 999	5 620	6 542
Machines voor andere industrieën	7 191	8 721	9 080	10 194	11 647	6 776	8 967	6 030	5 671	11 287
Machines en toestellen voor temperatuurwijziging en regeling	9 919	17 051	14 978	23 860	21 196	9 181	6 982	7 294	8 432	10 662
Pompen en centrifuges, exclusief ontromers ...	9 898	11 284	12 584	14 606	16 004	7 799	9 118	10 008	11 936	14 419
Machines, toestellen en motorvoertuigen voor het hanteren van goederen	21 122	25 545	29 411	38 839	36 496	10 698	14 858	19 911	20 590	16 041
Andere gereedschapswerktuigen	3 926	4 321	4 482	5 818	5 764	10 111	11 117	9 617	11 147	10 876
Kranen en dergelijke artikelen voor leidingen, reservoirs, enz.	4 918	5 268	6 035	7 771	8 384	2 807	2 685	2 564	2 995	3 165
Lagers	3 011	3 483	3 621	4 252	4 373	176	119	187	246	430
Andere delen en toebehoren van machines	10 602	12 650	13 122	14 804	17 432	15 308	17 957	17 061	16 642	17 998
Andere niet-elektrische machines en toestellen..	13 479	14 465	16 582	21 494	24 928	11 840	10 320	10 572	11 022	12 567

(a) *Samenstelling van de tabel :* zie (a) blz. 97.

(vervolg op blz. 101)

Buitenlandse handel in de voornaamste metaalwaren (*vervolg van blz. 97*)

Waarde

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1961	1962	1963	1964	1965	1961	1962	1963	1964	1965
Vervoermaterieel	**21 373**	**23 446**	**27 862**	**29 583**	**34 676**	**12 964**	**14 897**	**19 488**	**23 839**	**31 853**
Niet-elektrische motoren	2 848	2 683	3 709	3 640	3 869	1 806	1 881	1 896	2 341	1 668
Auto's, autobussen, vrachtwagens en tractoren (exclusief landbouwtractoren)	2 695	3 240	4 400	7 881	10 099	6 009	8 120	8 585	12 507	20 494
Delen van auto's, autobussen, vrachtwagens en tractoren (exclusief landbouwtractoren)	11 060	13 260	14 624	12 673	16 299	563	534	596	1 336	3 421
Motorfietsen en rijwielen met motor	271	227	187	174	186	128	135	140	276	253
Rijwielen zonder motor	156	147	180	218	231	177	190	164	175	168
Andere wegvoertuigen en aanhangwagens	196	215	362	612	554	69	114	165	188	266
Luchtvaartuigen	3 099	2 198	3 694	3 184	2 426	518	1 309	5 812	4 495	3 542
Schepen en boten	718	1 235	425	844	523	2 822	1 732	1 186	1 349	872
Rollend materieel voor spoorwegen	330	241	281	357	489	872	882	944	1 172	1 169
Wetenschappelijke toestellen en uurwerken	**1 889**	**2 537**	**3 060**	**3 540**	**3 319**	**310**	**396**	**410**	**715**	**922**
Wetenschappelijke toestellen	1 475	2 093	2 597	2 993	2 659	295	374	387	683	864
w. o. : wetenschappelijke toestellen voor meting, controle, regeling, enz.	(733)	(1 287)	(1 636)	(1 888)	(1 426)	(150)	(198)	(218)	(459)	(591)
apparaten en materieel voor de foto- en cinematografie	(280)	(312)	(359)	(417)	(530)	(38)	(60)	(59)	(70)	(101)
optische instrumenten	(252)	(255)	(358)	(404)	(366)	(57)	(50)	(46)	(91)	(81)
Uurwerken	414	444	463	547	660	15	22	23	32	58
Totaal...	**52 626**	**59 993**	**69 734**	**80 919**	**87 759**	**37 910**	**44 032**	**51 233**	**61 807**	**76 016**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1965.* — Niet-elektrische motoren : T.C.I.H. 711.41 + 711.42 + 711.5 + 711.6. — D.T. 8408.50; auto's... : T.C.I.H. 732.1 + 732.2 + 732.3 + 732.4 + 732.5; delen van auto's.. : T.C.I.H. 732.6 + 732.7 + 732.81 + 732.89 — D.T. 8706.00; motorfietsen.. : T.C.I.H. 732.91 + 732.92; rijwielen... : T.C.I.H. 733.11 + 733.12; andere wegvoertuigen... : T.C.I.H. 733.31 + 733.32 + 733.39 + 733.4; luchtvaartuigen : T.C.I.H. 734; schepen en boten : T.C.I.H. 735; rollend materieel... : T.C.I.H. 731; wetenschappelijke toestellen : T.C.I.H. 861; wetenschappelijke toestellen voor meting... : T.C.I.H. 861.91 + 861.92 + 861.93 + 861.94 + 861.95 + 861.96 + 861.97 + 861.98 + 861.99; apparaten en materieel... : T.C.I.H. 861.4 + 861.51 + 861.52 + 861.61 + 861.69; optische instrumenten : T.C.I.H. 861.11 + 861.12 + 861.21 + 861.22 + 861.31 + 861.32 + 861.33 + 861.34 + 861.39; uurwerken : T.C.I.H. 864. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Buitenlandse handel in de voornaamste metaalwaren (*vervolg van blz. 99*)

Gewicht
(tonnen)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1961	1962	1963	1964	1965	1961	1962	1963	1964	1965
Vervoermaterieel	**461 673**	**463 923**	**533 988**	**579 970**	**696 706**	**266 449**	**265 861**	**251 471**	**376 022**	**531 964**
Niet-elektrische motoren	15 123	21 371	29 858	28 330	35 883	9 126	10 760	9 368	9 631	9 046
Auto's, autobussen, vrachtwagens en tractoren (exclusief landbouwtractoren)	51 248	61 615	87 334	145 174	176 048	93 672	126 108	134 666	184 725	296 321
Delen van auto's, autobussen, vrachtwagens en tractoren (exclusief landbouwtractoren)	182 062	216 278	239 194	218 605	324 977	9 223	8 806	9 572	33 130	79 823
Motorfietsen en rijwielen met motor	2 773	2 292	1 904	1 644	1 765	1 275	1 327	1 400	2 576	2 096
Rijwielen zonder motor	2 136	2 008	2 432	3 123	3 086	3 533	3 766	3 446	3 456	3 352
Andere wegvoertuigen en aanhangwagens	6 765	6 775	8 741	11 094	13 830	1 614	2 240	2 834	3 292	4 162
Luchtvaartuigen	1 633	1 309	2 196	1 454	1 543	438	596	1 851	1 247	1 749
Schepen en boten	185 148	142 954	150 562	155 535	121 630	115 548	77 763	59 168	92 689	93 969
Rollend materieel voor spoorwegen	14 785	9 321	11 767	15 011	17 944	32 020	34 495	29 166	45 276	41 446
Wetenschappelijke toestellen en uurwerken	**3 996**	**4 041**	**4 788**	**5 351**	**6 288**	**1 123**	**924**	**1 165**	**1 445**	**2 089**
Wetenschappelijke toestellen	3 335	3 371	4 134	4 586	5 418	1 107	901	922	1 417	2 049
w. o. : wetenschappelijke toestellen voor meting, controle, regeling, enz.	(1 779)	(1 842)	(2 280)	(2 536)	(2 999)	(579)	(297)	(346)	(734)	(1 054)
apparaten en materieel voor de foto- en cinematografie	(686)	(714)	(865)	(988)	(1 171)	(123)	(189)	(196)	(253)	(449)
optische instrumenten	(326)	(302)	(351)	(404)	(427)	(124)	(98)	(96)	(147)	(176)
Uurwerken	661	670	654	765	870	16	23	24	28	40
Totaal...	**849 321**	**893 596**	**1 023 160**	**1 172 476**	**1 325 800**	**1 074 483**	**1 166 043**	**1 155 526**	**1 360 174**	**1 625 815**

(a) *Samenstelling van de tabel :* zie (a) blz. 100.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Metaalverwerkende nijverheid

Evolutie der tewerkstelling (arbeiders en bedienden) volgens de bedrijvigheidssectoren

Maandgemiddelden

(eenheden)

OMSCHRIJVING	1960	1961	1962	1963	1964	1965 (a)
Produkten die slechts een eerste bewerking ondergaan	**34 516**	**36 374**	**37 384**	**37 206**	**37 801**	**37 470**
Vormstaalgieterij	*4 310*	*4 794*	*5 118*	*4 855*	*4 738*	*4 763*
IJzergieterij	*6 979*	*7 976*	*8 118*	*8 339*	*8 241*	*8 017*
Metaal- en draadtrekkerij, koudwalserij	*14 221*	*14 893*	*15 136*	*15 129*	*16 100*	*16 305*
Smeed-, stamp- en perswerk	*6 694*	*6 626*	*7 092*	*6 829*	*6 674*	*6 365*
Beklede platen	*2 312*	*2 085*	*1 920*	*2 054*	*2 048*	*2 020*
Duurzame gebruiksgoederen	**57 217**	**62 663**	**64 462**	**69 065**	**73 012**	**73 793**
Artikelen uit plaatijzer en diversen	*13 706*	*14 327*	*14 936*	*16 673*	*17 572*	*17 695*
Metalen toebehoren voor het bouwbedrijf	*19 623*	*20 551*	*21 166*	*23 979*	*24 714*	*24 092*
Motorrijwielen, fietsen, onderdelen	*4 412*	*4 697*	*5 031*	*5 215*	*5 531*	*5 515*
Elektrische huishoud-, radio- en televisietoestellen	*19 476*	*21 612*	*21 691*	*21 492*	*23 367*	*24 654*
Materieel en voorwerpen in plastische stoffen	—	*1 476*	*1 638*	*1 706*	*1 828*	*1 837*
Uitrustingsgoederen	**93 500**	**102 486**	**108 797**	**111 586**	**114 470**	**120 030**
Metaalbouw	*10 983*	*12 733*	*13 515*	*14 212*	*13 922*	*13 177*
Machinebouw	*48 204*	*52 166*	*55 665*	*57 506*	*59 168*	*63 147*
w.o. : Drijfkracht, pneumatische en hydraulische machines	4 579	4 310	4 516	4 875	5 291	5 190
Werktuigmachines en aanverwante bedrijven	5 878	7 080	7 173	7 679	7 417	7 136
Textielmachines en toebehoren	4 765	5 254	5 766	6 374	6 652	6 364
Diverse mechaniekbouw	6 445	6 638	7 485	7 964	8 459	9 093
Hijs-, transport- en weegtoestellen	5 776	5 407	5 691	6 485	6 596	7 092
Specifieke uitrustingen en volledige nijverheidsinrichtingen	18 426	20 946	22 355	21 646	22 106	25 617
Meetapparaten	2 335	2 531	2 679	2 483	2 647	2 655
Elektrische uitrusting	*34 312*	*37 587*	*39 617*	*39 868*	*41 380*	*43 706*
Vervoermaterieel	**34 634**	**34 508**	**37 573**	**38 585**	**41 593**	**42 960**
Spoorwegmaterieel	*4 657*	*5 495*	*7 013*	*6 250*	*6 006*	*5 975*
Scheepsbouw	*13 459*	*12 002*	*12 658*	*12 596*	*11 930*	*10 762*
Automobielen en onderdelen	*16 518*	*17 011*	*17 902*	*19 739*	*23 657*	*26 223*
Wapens en vliegtuigbouw	**14 042**	**14 858**	**16 143**	**17 577**	**17 511**	**15 586**
Algemeen totaal	**233 909**	**250 889**	**264 359**	**274 019**	**284 387**	**289 839**

(a) Voorlopige gegevens.

Bronnen : Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid (Fabrimétal) en Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Buitenlandse handel van nieuwe auto's en rijwielen met of zonder motor

(eenheden)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1961	1962	1963	1964	1965	1961	1962	1963	1964	1965
Auto's voor personenvervoer :										
— voor gemeenschappelijk vervoer (b)	258	91	128	139	133	448	410	517	576	627
— overige	30 971	36 905	52 270	105 772	137 371	88 971	127 333	138 632	201 729	330 988
Auto's voor goederenvervoer	5 722	6 688	8 117	10 794	12 902	6 537	6 743	5 319	6 705	8 095
Motorrijwielen	3 315	2 005	2 011	1 758	2 706	323	205	749	341	505
Rijwielen met hulpmotor	29 674	26 979	22 972	23 302	22 801	13 480	15 458	18 308	37 374	31 289
Motorscooters	3 531	2 805	1 230	1 702	3 203	4 178	3 543	2 229	1 468	142
Rijwielen zonder motor	7 068	8 812	11 748	16 573	30 417	59 418	54 086	34 253	33 199	27 750

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1965.* — Gemeenschappelijk vervoer : D. T. 8702.00; overige : D.T. 8702.20; auto's voor goederenvervoer : D.T. 8702.40 + 8702.50; motorrijwielen : D.T. 8709.20; rijwielen met hulpmotor : D.T. 8709.00; motorscooters : D.T. 8709.10; rijwielen zonder motor : D.T. 8710.00. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

(b) Vanaf 1961 ruimere statistische inhoud.

§ 2. — SCHEIKUNDIGE NIJVERHEID

In 1965 bleef de bedrijvigheid in de sector van de chemische industrieën een gunstige ontwikkeling vertonen. Volgens de Federatie der Belgische Chemische Industrieën steeg de totale omzet van deze sector met 13,8 % ten opzichte van het voorgaande jaar. Deze toeneming is te vergelijken met die welke in de jongste jaren werd genoteerd, behalve in 1964, in welk jaar langdurige stakingen de expansie enigszins vertraagden. Deze voortdurende expansie valt des te meer op, wanneer ze gesteld wordt tegenover de lichte vooruitgang die de Belgische economie in haar geheel in 1965 kende. Het staat echter vast dat deze nijverheid, welke steunt op zeer gespecialiseerde en steeds hoger opgedreven kundigheden, alleen toegankelijk is voor de meest geëvolueerde naties, die in staat zijn ononderbroken en niet aflatend nieuwe investeringen in speurwerk en uitrusting tot stand te brengen.

De vooruitgang komt niet alleen tot uiting in de uitbreiding van de omzet, maar ook in een markante stijging van de waarde der verkochte produkten. Naar hoeveelheid steeg de afzet in 1965 immers minder dan naar waarde, hetgeen wijst op een verschuiving in de produktie van de zware produkten naar andere meer verfijnde produkten, zoals plastics, petrochemische produkten en geneesmiddelen.

De statistiek van de buitenlandse handel toont dat het stijgingstempo van de uitvoer nog toenam. De Belgische uitvoer van chemische produkten vermeerderde naar waarde met 19,9 % — tegen 12,7 % in het voorgaande jaar — en naar gewicht met 8,7 % (2,2 % in 1964). Deze vooruitgang bevestigt dat de export van dure produkten een gunstiger ontwikkeling te zien geeft dan die van minder afgewerkte en goedkopere produkten. Een nader onderzoek van het verloop der uitvoerwaarde per sector wijst uit dat de stijging ten opzichte van het voorgaande jaar bijna algemeen was.

Uitzonderingen zijn immers alleen de chemische elementen zoals zuren, oxyden, en anorganische halogeenzouten, alsmede de springstoffen, waarvan de uitvoer onveranderd bleef. Voorts was de stijging van de uitvoer algemeen. De toeneming is betrekkelijk gering voor teer (+ 5 %), de fotografische en cinematografische produkten (+ 7,2 %) en de natuurlijke meststoffen (+ 8,7 %) ; zij ligt tussen 10 en 20 % voor zeep en onderhoudsprodukten (+ 10,7 %), rubberartikelen (+ 11,9 %), verf- en looistoffen alsmede kleurstoffen (+ 12,2 %), lucifers (+ 12,2) — deze winnen een deel van het in 1964 verloren terrein terug — en artikelen in plastics (+ 15,9 %); zij is echter groter dan 20 % voor de bereide meststoffen (+ 20,5 %), de farmaceutische produkten (+ 24,5 %) etherische oliën, parfums en schoonheidsprodukten (+ 26,2 %), de overige chemische elementen en samenstellingen (+ 29,2 %) en is buitengewoon aanzienlijk voor de organische chemische produkten (+ 38 %), plastics, geregeneerde cellulose, kunsthars (+ 40,3 %) en de diverse chemische produkten (+ 43,8 %).

Het aandeel van de Lid-Staten der E.E.G. in de uitvoer stijgt verder en bedraagt 52 %, tegen 45 % in 1964 en 32 % in 1958 ; hierdoor wordt aangetoond hoezeer het handelsverkeer wijzigingen heeft ondergaan.

Ten aanzien van de invoer zij aangetekend dat deze naar waarde met 15,4 % toenam ; naar hoeveelheid steeg hij met 6 %.

Wat de prijzen betreft valt een zekere verzwakking waar te nemen, een gevolg van de internationale concurrentie. Op de binnenlandse markt hadden alleen enkele prijsaanpassingen voor sommige verbruiksprodukten plaats, hetgeen te wijten was aan de grondstoffenprijzen. De chemische sector zag zich dan ook genoopt het grootste deel van de in 1965 opgetreden loonsverhogingen zelf te zijnen laste te nemen ; zulks vergrootte de achteruitgang van de rentabiliteit, die reeds in 1964 werd waargenomen, en dreigt de financiering van de investeringen in het gedrang te brengen.

Deze ontwikkeling, waarbij nog komt dat de geschoolde arbeidskrachten schaars waren, verklaart waarom een groot deel van de investeringen aan de verbetering van de produktiviteit besteed wordt. De produktie bleef in een snel tempo groeien, hoewel de arbeidsbezetting in de chemische bedrijven in 1965 slechts met 2,9 % toenam : volgens de Federatie der Chemische Industrieën 66 185 personen eind 1965, tegen 64 300 eind 1964. Deze gegevens tonen aan in welke mate de produktiviteit in deze sector toenam.

Volgens de Federatie, die er op wijst dat uitbreiding van het navorsingswerk een levensnoodzakelijkheid is, mogen de investeringen in 1965 geraamd worden op ongeveer 6 miljard frank, tegen 4,5 miljard frank in het voorgaande jaar. Tussen 1960 en 1965 stegen het geïnvesteerde kapitaal en de omzet per arbeider met respectievelijk 65 en 50 %.

Het groeiend aandeel van de uitvoer in de totale omzet (54,7 % tegen 51,6 % in 1964) en de scherpe concurrentie tussen de industrielanden maken de onvoldoende grootte van de Belgische bedrijven tot een dringend vraagstuk.

Dank zij de betere stemming op de wereldmarkt voor meststoffen, welke verbetering in 1963 en 1964 begon en in 1965 voortduurde, steeg de uitvoer in aanzienlijke mate (+ 20,5 % tegen + 2 % in 1964). In 1965 werden nieuwe produktieëenheden voor stikstofmeststoffen, vooral op basis van ureum en ammoniumnitraat, opgericht en de installaties voor de produktie van binaire meststoffen werden uitgebreid.

Doordat de produktiecapaciteit werd uitgebreid en de voorziening met non-ferroërtsen aanzienlijk verbeterde, nam de produktie van zwavelzuur met 11 % toe ; op de binnenlandse markt steeg het verbruik van 1 267 000 t tot 1 430 000 t.

De petrochemie blijft dynamisch ; inzake polivinylchloride en polyethyleen blijft de produktie krachtig toenemen ; voor thermohardban kunststoffen blijft zij ongeveer gelijk. In de Gemeenschappelijke Markt zal het Antwerpse havengebied een rol van eerste rang vervullen, dank zij de grote petrochemische bedrijven waarvan de bouw ter studie of reeds aangevat is.

Weldra zal België beschikken over installaties voor een jaarlijkse produktie van 55 000 t synthetische polybutadieenrubber en butadieen-styreenrubber.

Ook in de geneesmiddelennijverheid steeg de produktie opnieuw, dank zij de belangrijke investeringen der voorgaande jaren en het researchwerk, waarvan de kosten voor sommige bedrijven meer dan 10 % van de omzet bedragen. In 1965 werd in deze sector aan de bestaande samenwerking verdere uitbreiding gegeven.

De maatregelen tot concentratie en rationalisatie welke de jongste jaren in de springstoffennijverheid werden genomen, beginnen vruchten af te werpen, met name wat de kostprijs betreft. Dank zij werkzaamheden die onlangs in België werden verricht kon de kwaliteit van de springstoffen voor de steenkoolmijnen verbeterd worden op gebied van kracht en veiligheid.

In de nijverheid der foto- en kinemaprodukten werden belangrijke investeringen verricht en voor verschillende fabricages werd tot een nieuwe aanpak overgegaan, met name voor filmdragers, kleurfilms, radiofilms en telefilms. De aanmaak van fotoapparaten nam toe.

Ten slotte zij er nog op gewezen dat de produktie van zeep en wasmiddelen aanzienlijk toenam ; de stijging bleef echter iets beneden het algemeen gemiddelde.

★

★ ★

Invoer van de voornaamste voor de chemische nijverheid bestemde grondstoffen

OMSCHRIJVING (a)	Waarde (miljoenen franken)					Gewicht (tonnen)				
	1961	1962	1963	1964	1965	1961	1962	1963	1964	1965
Zout	203	232	270	275	275	610 026	691 145	773 153	824 159	793 264
Ruwe zwavel	216	225	217	255	391	166 301	170 302	179 688	213 972	274 393
Ongeroost ijzerkies	214	181	168	171	188	449 772	377 609	346 280	397 040	421 889
Ruw fosfaat	561	557	652	795	922	900 313	879 889	1 009 885	1 179 430	1 286 315
Ruwe rubber	967	900	987	1 052	1 112	39 687	39 930	45 816	51 268	54 542

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1965.* — Zout : T.C.I.H. 276.3; ruwe zwavel : T.C.I.H. 274.1; ongeroost ijzerkies : T.C.I.H. 274.2 + 281.4; ruw fosfaat : T.C.I.H. 271.3; ruwe rubber : T.C.I.H. 23. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Produktie in sommige takken der scheikundige nijverheid

(duizenden tonnen)

TIJDVAK	Stikstofnijverheid		Ruwe teer	Rubber (c)
	Primaire stikstof (a)	Samengestelde meststoffen (b)		
1957 Maandgemiddelde	**19,5**	**13,1**	**21,0**	**3,3**
1958 Maandgemiddelde	**22,9**	**20,1**	**20,6**	**3,0**
1959 Maandgemiddelde	**25,3**	**19,8**	**21,5**	**3,4**
1960 Maandgemiddelde	**26,6**	**22,4**	**22,3**	**3,6**
1961 Maandgemiddelde	**23,0**	**31,0**	**22,5**	**4,1**
1962 Maandgemiddelde	**23,4**	**34,3**	**23,1**	**4,3**
1963 Maandgemiddelde	**26,2**	**44,6**	**23,0**	**4,5**
1964 Maandgemiddelde	**29,8**	**49,6**	**23,6**	**4,9**
1965 Maandgemiddelde	**33,2**	**51,8**	**23,5**	**4,5**
1965 Januari	35,4	65,2	25,1	4,7
Februari	31,5	60,3	23,0	5,2
Maart	35,1	66,6	25,4	5,3
April	33,5	55,2	24,1	4,6
Mei	30,9	44,0	24,8	4,6
Juni	29,5	36,8	23,0	4,8
Juli	34,5	32,9	22,0	3,5
Augustus	34,0	40,7	22,7	2,9
September	31,2	53,9	22,7	4,7
Oktober	34,9	55,1	24,0	4,7
November	33,0	47,4	23,1	4,2
December	34,3	64,1	22,3	4,6

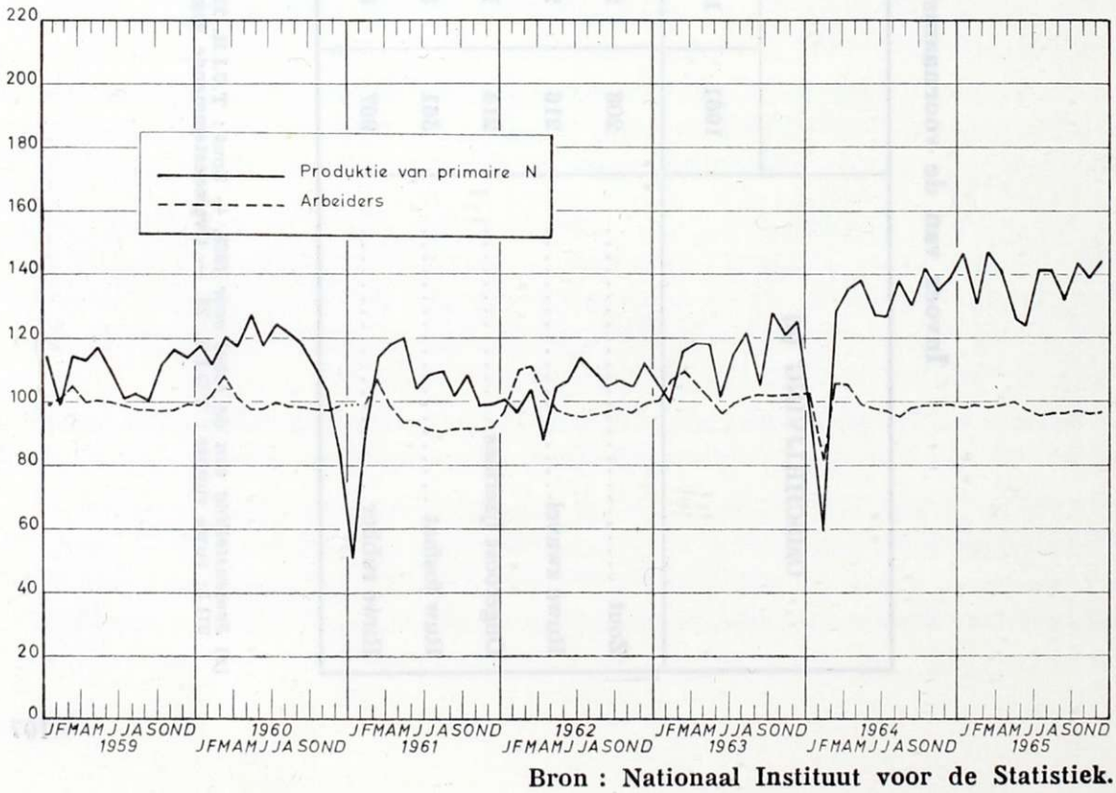
(a) In 1.000 t N.
(b) In 1.000 t goederen.
(c) Exclusief de produktie van schoenen, inclusief de produktie van fietsbanden.

Bronnen : Nationaal Instituut voor de Statistiek.
Distigoudron.

Stikstofnijverheid

Produktie en personeelsbezetting

(1958 = 100)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Buitenlandse handel in scheikundige produkten

Waarde

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1961	1962	1963	1964	1965	1961	1962	1963	1964	1965
Organische chemische produkten	1 632	1 830	2 162	2 760	3 418	1 261	1 174	1 402	1 449	2 001
Chemische elementen; anorganische zuren, oxyden en halogeenzouten	696	737	843	993	1 109	929	736	732	994	989
Andere chemische elementen en verbindingen daarvan	751	710	735	997	1 086	1 152	1 074	1 050	1 112	1 437
Farmaceutische produkten	2 150	2 093	2 377	2 567	3 220	935	932	1 034	1 214	1 511
Kunstmeststoffen (Thomasslakken inbegrepen)	2 173	2 089	2 370	2 446	2 622	5 138	5 134	5 657	5 773	6 957
Natuurlijke meststoffen (exclusief natuurlijk calciumfosfaat)	246	252	105	147	115	13	13	20	23	25
Minerale teer en ruwe chemische derivaten van brandstoffen	160	91	95	114	107	335	168	179	242	254
Zeep en onderhoudsmiddelen	287	308	364	420	499	405	478	767	728	806
Etherische oliën, parfums en schoonheidsmiddelen	344	380	447	525	653	90	113	146	187	236
Looi-, kleur- en verfstoffen	1 064	1 237	1 425	1 629	1 717	443	451	724	951	1 067
Kunstmatige plastische stoffen, geregenereerde cellulose, kunstharsen	2 420	2 754	3 164	3 926	4 412	950	1 246	1 626	1 935	2 715
Werken van kunstmatige plastische stoffen, n.e.g.	650	688	773	999	1 330	391	507	739	1 009	1 169
Benodigdheden voor de foto- en cinematografie	225	279	306	390	596	2 988	3 430	3 522	4 024	4 313
Lucifers	3	3	3	7	6	158	136	166	139	156
Springstoffen	160	148	148	191	172	222	234	241	257	260
Werken van rubber	1 546	1 653	1 971	2 280	2 421	984	1 138	1 249	1 549	1 733
Diverse chemische produkten	1 336	1 537	1 752	2 059	2 415	571	807	804	1 020	1 467

Bron : Ministerie van Economische Zaken. Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1965.* — Organische... : T.C.I.H. 512; chemische elementen... : T.C.I.H. 513; andere... : T.C.I.H. 514 + 515; farmaceutische... : T.C.I.H. 54; kunstmeststoffen... : T.C.I.H. 56; natuurlijke... : T.C.I.H. 271.1 + 271.2 + 271.4; minerale teer... : T.C.I.H. 52; zeep... : T.C.I.H. 554; etherische oliën... : T.C.I.H. 551 + 553; looi-... : T.C.I.H 53; kunstmatige plastische... : T.C.I.H. 581; werken van... : T.C.I.H. 893 + D.T. 4202.00 + 4202.10 + 4202.20; benodigheden... : T.C.I.H. 862; lucifers : T.C.I.H. 899.32; springstoffen : T.C.I.H. 571; werken van rubber : T.C.I.H. 62 + 841.6; diverse... : T.C.I.H. 599. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Buitenlandse handel in scheikundige produkten

Gewicht

(tonnen)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1961	1962	1963	1964	1965	1961	1962	1963	1964	1965
Organische chemische produkten	87 604	113 662	140 893	185 071	225 407	121 084	145 635	183 399	197 567	242 318
Chemische elementen ; anorganische zuren, oxyden en halogeenzouten	139 220	132 559	170 335	196 480	206 490	305 344	196 647	208 745	239 999	215 331
Andere chemische elementen en verbindingen daarvan	151 403	143 634	150 789	187 893	163 874	409 668	354 039	335 241	380 488	434 776
Farmaceutische produkten	3 966	3 773	4 073	4 335	5 013	2 242	2 366	2 608	2 751	3 074
Kunstmeststoffen (Thomasslakken inbegrepen)	1 368 565	1 389 856	1 472 783	1 459 945	1 562 409	3 310 194	3 571 388	3 895 762	3 857 637	4 138 393
Natuurlijke meststoffen (exclusief calciumfosfaat)	293 171	270 195	149 834	180 820	151 424	6 923	4 305	7 903	8 486	9 704
Minerale teer en ruwe chemimische derivaten van brandstoffen	55 558	53 826	52 670	63 691	65 057	107 606	85 482	93 197	113 838	133 647
Zeep en onderhoudsmiddelen	15 230	15 418	16 858	20 139	22 728	28 532	32 836	50 270	45 326	58 556
Etherische oliën, parfums en schoonheidsmiddelen	2 697	3 005	3 555	4 320	5 293	1 021	1 445	1 912	2 735	3 976
Looi-, kleur- en verfstoffen	27 580	28 528	31 558	37 979	39 213	35 524	33 097	38 889	48 729	52 198
Kunstmatige plastische stoffen, geregenereerde cellulose, kunstharsen	82 227	101 539	123 292	155 882	182 239	19 912	30 307	41 897	51 540	68 251
Werken van kunstmatige plastische stoffen, n.e.g.	6 544	6 971	7 634	10 148	13 686	4 106	5 485	7 751	11 083	14 260
Benodigdheden voor de foto- en cinematografie	1 037	1 493	1 800	2 555	4 489	15 609	18 099	18 002	19 616	20 016
Lucifers	202	172	170	463	336	5 658	4 868	5 592	4 771	5 129
Springstoffen	1 796	3 076	1 814	2 461	1 743	4 101	5 815	6 377	5 038	5 385
Werken van rubber	25 996	27 448	32 283	37 691	42 131	21 280	24 700	28 542	32 344	38 186
Diverse chemische produkten	80 344	91 735	113 553	143 033	162 753	35 965	39 737	50 645	66 743	85 842

(a) *Samenstelling van de tabel :* zie (a) blz. 109.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

§ 3. — TEXTIELNIJVERHEID

De in de zomer van 1964 opgetreden recessie bleef in de eerste drie kwartalen van 1965 voortduren. Dit jaar was in zijn geheel dan ook weinig gunstig voor de textielnijverheid. Vanaf de herfst kon evenwel een aanzienlijke verbetering worden waargenomen en de produktie-indexcijfers van de laatste maanden waren aanmerkelijk hoger dan die van de overeenkomstige maanden in 1964. Per saldo konden de slechte resultaten van het begin van het jaar ten dele worden uitgewist.

Deze gang van zaken verklaart waarom de produktie in de twaalf maanden samen slechts 3,1 % lager was dan in het jaar 1964.

De vakmensen menen dat de textielindustrie als geheel, in vergelijking met hetgeen in 1958 gebeurde, slechts een matige recessie kende. De jongste verzwakking was in sommige sectoren echter relatief groot ; hiervan getuigt het feit dat 27 textielfirma's met 40 en meer arbeiders in 1965 in ons land moesten worden opgeheven. Alleen de bedrijven die aan de spits van de vooruitgang staan, konden zonder moeite de crisis doorkomen. Zij blijven hun inspanningen richten op de produktie van waren die een hoogstaande techniek vereisen en dank zij de voorsprong die zij op dit gebied hebben bereikt zijn zij beter bestand tegen de weerslag van een aarzelende conjunctuur.

In deze belangrijke sector van de Belgische economie, die trouwens zeer gevoelig is voor de conjunctuurschommelingen, was de achteruitgang te wijten aan het samengaan van verschillende factoren, waaronder dienen te worden vermeld de daling van het binnenlandse verbruik, de intering op voorraden in de distributie, de weerslag van de maatregelen tot kredietrestrictie, maar ook de druk op de binnenlandse markt door de invoer van laaggeprijsde waren. In dit verband zij gewezen op de toegenomen invoer van weefsels, breiwerk en confectiewaren.

Gelet op deze toestand besloot de regering in 1965 deze invoer aan een controle te onderwerpen. De aanvragen tot invoer worden voorgelegd aan een commissie van deskundigen, aangewezen door de organisaties van producenten en verdelers. Deze experten beschikken over monsters en een volledige beschrijving van het betrokken produkt. Op grond van deze gegevens stellen zij na bespreking de normale verkoopprijs van het produkt op de Gemeenschappelijke Markt vast. De administratie vergelijkt daarna dit advies met de invoerprijs. Indien deze abnormaal is tracht zij de invoer te beperken, hierbij rekening houdend met de aangegane internationale verbintenissen. Om te voorkomen dat deze abnormale invoer via Nederland zou gebeuren, met welk land de B.L.E.U. een douane-unie vormt, heeft de Belgische regering kontakt opgenomen met de Nederlandse overheid en met sukses besprekingen daaromtrent op gang gebracht.

De herleving die in het laatste kwartaal optrad en in alle takken niet even krachtig bleek te zijn, is ten dele te verklaren door de anticipatie-aankopen veroorzaakt door de aankondiging van nieuwe belastingmaatregelen ; zij is echter vooral te danken aan de toegenomen afzet in het buitenland. De totale uitvoer van textielprodukten bedroeg 36,6 miljard frank, d.i. 6,9 % meer dan in 1964 ; de uitvoer van textielgrondstoffen steeg zijnerzijds met 3,1 %. Inmiddels steeg de uitvoer van textielprodukten naar gewicht met slechts 2,7 %, waardoor de toeneming van de export van kwaliteitsprodukten onderstreept wordt.

Tegelijkertijd daalde de invoer van textielgrondstoffen naar waarde met 11,3 %, zulks tengevolge van de conjunctuuromslag ; voor de textielprodukten gaf de invoerstijging echter geen vertraging te zien, hetgeen meer geldt voor de waarde (+ 10,7 %) dan voor de hoeveelheid (+ 4,4 %).

Het indexcijfer van de groothandelsprijzen weerspiegelde de recessie en daalde verder. Blijkens het indexcijfer van de groothandelsprijzen, dat door het Nationaal Instituut voor de Statistiek gepubliceerd wordt, bedroeg de prijsdaling voor de gezamenlijke textielprodukten, tussen januari en december 1965, 5,7 % (de daling bedroeg 4,6 % in 1964). Tijdens deze twaalfmaandsperiode gaven alleen de groothandelsprijzen voor jute een stijging te zien (8,7 %) ; in de overige sectoren liep de prijsdaling uiteen : wol — 13,2 %, vlas — 9,5 %, kunstvezels — 3,8 %, katoen — 1,7 %. Voor katoen, vlas en wol kon echter in het tweede halfjaar een lichte prijsstijging worden vastgesteld, als gevolg van de conjunctuurherleving ; voor de wol speelde de stijging van de wereldnoteringen hierbij een rol.

Alles samen genomen was de stemming op de wereldmarkt voor textielgrondstoffen in 1965 minder vast, hetgeen niet ongelegen kwam, daar de belanghebbenden verontrust werden door het probleem van de vervangingsprodukten.

De textielproducenten hebben meer dan ooit af te rekenen met een inkrimping van de winstmarges als gevolg van de stijging der loonkosten en de afbrokkeling van de groothandelsprijzen.

Volgens de gegevens van het Nationaal Instituut voor de Statistiek was de ontwikkeling van de bedrijvigheid in de Belgische wolsector sterk uiteenlopend. Inzake wassen en carboniseren van wol werd een verdere daling, met 9 %, vastgesteld, maar de bedrijvigheid was hoog in de kammerij (+ 5,3 %). De totale produktie in de wolweverij vertoonde een geringe daling (— 1,7 %) : tegenover een sterke daling met betrekking tot de weefsels, pluche- en meubelstoffen (— 11,7 %) stond een voortgaande toeneming met betrekking tot de wollen tapijten (+ 5,4 %). In de spinnerij was de bedrijvigheid hoog (+ 3,7 %), maar de prijzen waren niet erg winstgevend en de rentabiliteit van de bedrijven baart zorgen.

In de Belgische katoenindustrie was de produktie van de spinnerijen 8 600 t minder dan in het voorgaande jaar, d.i. een daling met ongeveer 7,8 %. In de weverij bedroeg de daling zelfs 12,2 % ; de achteruitgang was groot in alle sectoren, maar vooral bij de katoenen tapijten (— 25,8 %) ; voor de courante weefsels bedroeg de daling 11,7 % en voor de weefsels en meubelstoffen 11 %.

In de vlassector werd zowel bij de spinnerij (+ 4,9 %) als bij de weverij (+ 4,2 %) een stijging waargenomen. Ook in de juteweverij gaf de produktie een stijging te zien (+ 3,4 %), maar de spinnerij verloor enigszins terrein (— 3 %).

Bij de harde vezels blijft de produktie opwaarts gericht ; die van rayonne gaat, naar het zich laat aanzien, niet meer vooruit na de sterke opgang in de jongste jaren.

Volgens de Federatie der Belgische Confectie- en Kledingindustrie steeg het gemiddelde indexcijfer van de omzet in deze sector in een jaar tijd met 8,8 %.

Hoewel deze industrie van dynamisme bleef getuigen, vertoonde haar omzet op de binnenlandse markt in het voorgaande jaar een aanmerkelijke achteruitgang ; deze werd goedgemaakt door de uitvoerstijging.

De fabrikatie van manshemden wordt onder druk gezet door de dumping-invoer, vooral uit Hong-Kong en Oost-Europa ; de omzet daalde met 6 % ten opzichte van 1964.

Onder invloed van de Gemeenschappelijke markt gaat de concentratie in de kledingsector voort ; de opslorping van de kleine en middelmatige bedrijven door de grote gebeurt door middel van loonwerk.

★

★ ★

Buitenlandse handel in textielstoffen

Waarde

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1961	1962	1963	1964	1965	1961	1962	1963	1964	1965
Wol en haar van dieren	**7 836**	**8 583**	**8 533**	**10 247**	**8 533**	**4 255**	**4 684**	**5 045**	**4 484**	**4 670**
Zweetwol of ruggewassen wol	4 838	5 202	4 817	6 330	4 812	349	384	289	177	288
Gewassen wol	397	369	413	539	445	1 300	1 291	1 571	1 299	1 220
Haar van andere dieren	306	437	504	451	486	599	626	631	569	572
Wol of fijn haar, gekaard of gekamd	1 567	1 769	2 054	2 255	2 370	1 087	1 246	1 323	1 358	1 648
Rafelwol, afval	728	806	745	672	420	920	1 137	1 231	1 081	942
Katoen	**3 326**	**2 926**	**2 727**	**2 985**	**2 536**	**169**	**200**	**197**	**191**	**192**
Jute	**1 077**	**1 185**	**917**	**1 170**	**1 240**	**77**	**109**	**170**	**225**	**309**
Vlas	**826**	**912**	**1 129**	**1 217**	**1 312**	**1 848**	**1 968**	**2 263**	**2 322**	**2 208**
Ruw vlas	510	501	600	716	695	—	—	—	—	—
Gezwingeld en gehekeld	168	182	269	271	356	1 501	1 587	1 817	1 912	1 830
Werk en afval	148	229	260	230	261	347	381	446	410	378
Zijde en andere vezels van plantaardige oorsprong	**517**	**467**	**630**	**788**	**513**	**77**	**87**	**82**	**105**	**61**
Synthetische en kunstmatige vezels	**931**	**1 364**	**1 600**	**1 885**	**2 058**	**396**	**678**	**718**	**856**	**1 034**
Synthetische vezels en afval	702	1 066	1 263	1 481	1 725	195	459	556	758	869
Kunstmatige vezels en afval	229	298	337	404	333	201	219	162	98	165
Oude kleren, lompen en vodden	**124**	**130**	**212**	**218**	**219**	**335**	**357**	**416**	**428**	**410**
Totaal textielstoffen	**14 637**	**15 567**	**15 748**	**18 510**	**16 411**	**7 157**	**8 083**	**8 891**	**8 611**	**8 884**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1965.* — Wol en haar... : T.C.I.H. 262; zweetwol... : T.C.I.H. 262.1; gewassen wol : T.C.I.H. 262.2; haar... : T.C.I.H. 262.3 + 262.51 + 262.59; wol of fijn... : T.C.I.H. 262.7 + 262.8; rafel wol... : T.C.I.H. 262.6 + 262.9; katoen : T.C.I.H. 263; jute : T.C.I.H. 264; vlas : T.C.I.H. 265.11 + 265.12 + 265.13; ruw vlas : T.C.I.H. 265.11; gezwingeld... : T.C.I.H. 265.12; werk... : T.C.I.H. 265.13; zijde en andere... : T C.I.H. 261 + 265.2 + 265.3 + 265.4 + 265.5 + 265.8; synthetische en kunstmatige vezels : T.C.I.H. 266; synthetische vezels... : T.C.I.H. 266.21 + 266.22 + 266.23 + 266.4 — D.T. 5603.10; kunstmatige... : T.C.I.H. 266.31 + 266.32 + 266.33 + D.T. 5603.10; oude kleren... : T.C.I.H. 267. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Buitenlandse handel in textielstoffen

Gewicht

(tonnen)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1961	1962	1963	1964	1965	1961	1962	1963	1964	1965
Wol en haar van dieren	**139 728**	**151 963**	**135 691**	**143 776**	**139 486**	**50 714**	**58 814**	**59 768**	**47 542**	**54 696**
Zweetwol of ruggewassen wol	97 586	104 295	88 487	99 203	95 230	6 012	6 254	4 243	2 201	4 284
Gewassen wol	5 712	5 597	5 729	6 388	6 302	15 736	16 398	18 407	14 325	15 453
Haar van andere dieren	3 457	5 005	5 602	5 986	5 860	2 789	3 519	3 846	3 698	4 391
Wol of fijn haar, gekaard of gekamd	13 504	15 257	16 203	16 344	20 325	8 693	9 704	10 052	8 978	12 946
Rafelwol, afval	19 469	21 809	19 670	15 855	11 769	17 484	22 939	23 220	18 340	17 622
Katoen	**116 615**	**106 169**	**99 497**	**109 779**	**95 246**	**14 891**	**15 932**	**16 145**	**15 269**	**14 791**
Jute	**63 658**	**105 159**	**81 461**	**105 958**	**96 786**	**8 779**	**12 659**	**18 347**	**22 734**	**28 366**
Vlas	**218 353**	**203 480**	**226 743**	**255 456**	**272 592**	**98 335**	**100 506**	**97 296**	**89 314**	**100 869**
Ruw vlas	191 408	167 938	188 405	217 488	221 708	4	—	—	105	19
Gezwingeld en gehekeld	8 359	9 325	11 014	10 757	16 622	58 478	63 443	62 664	56 225	61 793
Werk en afval	18 586	26 217	27 324	27 211	34 262	39 853	37 063	34 632	32 984	39 057
Zijde en andere vezels van plantaardige oorsprong	**41 795**	**39 297**	**35 691**	**44 479**	**44 030**	**6 170**	**6 199**	**4 664**	**5 974**	**5 085**
Synthetische en kunstmatige vezels	**12 811**	**19 095**	**22 763**	**26 360**	**28 732**	**10 093**	**12 487**	**11 537**	**10 425**	**14 535**
Synthetische vezels en afval	5 550	8 875	11 501	12 837	17 191	1 712	3 714	5 094	7 096	8 297
Kunstmatige vezels en afval	7 261	10 220	11 262	13 523	11 541	8 381	8 773	6 443	3 329	6 238
Oude kleren, lompen en vodden	**22 924**	**24 372**	**32 053**	**31 754**	**35 250**	**33 881**	**33 227**	**33 537**	**35 385**	**34 315**
Totaal textielstoffen	**615 884**	**649 535**	**633 899**	**717 562**	**712 122**	**222 863**	**239 824**	**241 294**	**226 643**	**252 657**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel :* zie (a) blz. 114.

Buitenlandse handel in textielwaren

Waarde

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1961	1962	1963	1964	1965	1961	1962	1963	1964	1965
Garens	**2 696**	**3033**	**3 875**	**4 443**	**4 473**	**6 652**	**7 515**	**8 009**	**8 854**	**9 382**
— van wol en haar	775	981	1 096	1 029	1 077	3 312	3 939	4 330	4 740	4 854
— van katoen	669	536	758	1 015	712	1 413	1 381	1 223	1 274	1 278
— van vlas	100	152	167	185	162	330	315	328	382	355
— van zijde	37	53	47	43	41	15	18	19	22	24
— van jute	16	17	35	33	8	478	491	548	559	596
— van synthetische vezels	712	794	1 136	1 333	1 715	556	750	892	1 156	1 523
— van kunstmatige vezels	343	466	600	763	716	541	596	648	693	728
— van andere garens n. e. g.	44	34	36	42	42	7	25	21	28	24
Weefsels van het standaardtype	**4 130**	**4 201**	**5 051**	**5 396**	**5 767**	**8 358**	**9 516**	**10 039**	**10 932**	**10 784**
— van wol en haar	1 229	1 071	1 214	1 308	1 406	2 707	2 805	2 781	2 707	1 941
— van katoen	1 127	1 062	1 473	1 568	1 477	3 023	3 164	3 346	3 499	3 315
w.o. : ongebleekt en ongeglansd	(163)	(198)	(331)	(328)	(375)	(439)	(423)	(437)	(385)	(376)
geglansd, gebleekt, geverfd, bedrukt, enz.	(964)	(864)	(1 142)	(1 240)	(1 102)	(2 584)	(2 741)	(2 910)	(3 114)	(2 939)
— van vlas, hennep en ramee	16	15	14	17	23	467	569	574	571	614
— van zijde	143	134	128	128	129	9	6	23	13	11
— van jute	157	100	155	104	140	312	394	417	406	422
— van synthetische vezels	572	862	991	1 043	1 291	494	985	1 068	1 376	1 667
— van kunstmatige vezels	874	935	1 052	1 196	1 264	1 342	1 530	1 743	2 201	2 645
— andere weefsels n. e. g.	12	22	24	32	37	4	63	87	159	169
Andere texielwaren	**4 403**	**4 807**	**5 754**	**6 945**	**8 341**	**8 609**	**9 886**	**12 035**	**14 455**	**16 448**
Niet-elastisch en niet-gegummeerd breiwerk, aan het stuk	208	327	523	639	845	317	460	614	653	591
Niet-gebreide bovenkleding voor mannen en jongens	443	437	492	683	781	647	680	808	1 198	1 425
Niet-gebreide bovenkleding voor dames, meisjes en kinderen	571	577	699	791	948	496	700	999	1 285	1 714

Kledingtoebehoren (excl. brei-of haakwerk)	286	311	353	412	444	247	252	305	368	431
Kleding en -toebehoren in brei- of haakwerk	906	1 049	1 363	1 655	1 895	1 452	1 660	2 103	2 500	2 882
Hoedenvormen en hoofddeksels	69	66	82	83	103	151	162	181	178	185
Dekens	45	58	76	107	99	277	332	372	418	342
— van wol	(11)	(15)	(20)	(31)	(22)	(176)	(205)	(172)	(223)	(173)
— van katoen	(2)	(2)	(2)	(2)	(4)	(34)	(54)	(42)	(33)	(38)
— andere	(32)	(41)	(54)	(74)	(73)	(67)	(73)	(158)	(162)	(131)
Vloerbedekking, tapijten en tapisserieën	236	258	314	385	495	2 687	3 226	3 482	4 194	5 045
w.o. : tapijten van wol of van fijn haar	(155)	(157)	(191)	(219)	(280)	(1 691)	(2 078)	(2 060)	(2 533)	(3 237)
tapijten in andere textielwaren	(35)	(39)	(44)	(59)	(54)	(850)	(884)	(1 030)	(1 082)	(1 109)
andere	(46)	(62)	(79)	(107)	(161)	(146)	(264)	(392)	(579)	(699)
Linoleum en dergelijke vloerbedekking	176	199	220	278	343	71	79	298	345	395
Tafel-, bedde- en huishoudlinnen, gordijnen, stofferingsartikelen	80	75	76	101	98	484	550	641	744	825
Tule, kant, borduurwerk, lint en passementwerk	294	329	395	455	488	121	14	180	224	220
Touwwerk en bindgaren	39	39	45	52	57	451	479	526	644	545
Zakken voor verpakkingsdoeleinden, zeilen, tenten en kampeerartikelen	276	268	195	212	329	474	392	487	426	483
Watten, pitten en textielartikelen voor technisch gebruik	179	186	208	251	279	218	230	224	263	286
Weefsels en vilt, gegummeerd of geïmpregneerd	313	322	353	440	580	103	112	148	229	195
Andere textielwaren	147	167	204	229	267	192	240	273	361	480
Totaal textielwaren	11 229	12 041	14 680	16 784	18 581	23 619	26 917	30 083	34 241	36 614

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1965.* — Garens : T.C.I.H. 651 — 651.8; garen van wol... : T.C.I.H. 651.21 + 651.22 + 651.23 + 651.24 + 651.25; van katoen : T.C.I.H. 651.3 + 651.41 + 651.42; van vlas : T.C.I.H. 651.51 + 651.52 + 651.53; van zijde : T.C.I.H. 651.11 + 651.12 + 651.13 + 651.14 + 651.15; van jute : T.C.I.H. 651.92; van synthetische... : T.C.I.H. 651.61 + 651.62 + 651.63 + 651.64 + 651.65; van kunstmatige... : T.C.I.H. 651.71 + 651.72 + 651.73 + 651.74 + 651.75; van andere garens : T.C.I.H. 651.91 + 651.93 + 651.94; weefsels van het standaardtype : T.C.I.H. 652 + 653 — 653.7 — 653.8; van wol : T.C.I.H. 653.21 + 653.22; van katoen : T.C.I.H. 652; ongebleekt... : T.C.I.H. 652.11 + 652.12 + 652.13; gebleekt... : T.C.I.H. 652.21 + 652.22 + 652.23 + 652.29; van vlas... : T.C.I.H. 653.31 + 653.32; van zijde : T.C.I.H. 653.11 + 653.12 + 653.13; van jute : T.C.I.H. 653.4; van synthetische vezels : T.C.I.H. 653.51 + 653.52 + 653.53; van kunstmatige vezels : T.C.I.H. 653.61 + 653.62 + 653.63; andere... : T.C.I.H. 653.91 + 653.92 + 653.93 + 653.94 + 653.95 + 653.96; niet elastisch... : T.C.I.H. 653.7; niet gebreide bovenkleding voor mannen... : T.C.I.H. 841.11; niet gebreide bovenkleding voor dames... : T.C.I.H. 841.12; niet gebreide onderkleding : T.C.T.H. 841.13 + 841.14; kledingtoebehoren : T.C.I.H. 841.21 + 841.22 + 841.23 + 841.24 + 841.25 + 841.26 + 841.29; kleding... : T.C.I.H. 841.41 + 841.42 + 841.43 + 841.44 + 841.45; hoedenvormen... : T.C.I.H. 655.71 + 655.72 + 841.51 + 841.53 + 841.54 + 841.59; dekens : T.C.I.H. 656.6; van wol : T.C.I.H. 756.61, van katoen : T.C.I.H. 656.62; andere : T.C.I.H. 656.69; vloerbedekking... : T.C.I.H 657.51 + 657.52 + 657.6 + 657.7 + 657.8; tapijten van wol... : T.C.I.H. 657.51 + D.T. 5802.00 + 5802.10; tapijten in... : T.C.I.H. 657.52 + D.T. 5802.20 + 5802.30 + 5802.40; andere : T.C.I.H. 657.6 + 657.7 + 657.8 — D.T. 5802.00 — 5802.10 — 5802.20 — 5802.30 — 5802.40; linoleum... : T.C.I.H. 657.41 + 657.42; tafel... : T.C.I.H 656.91; tule, kant... : T.C.I.H. 654; touwwerk... : T.C.I.H. 655.61 + 655.62 + 655.63; zakken... : T.C.I.H. 656.1 + 656.2; watten.. : T.C.I.H. 655.81 + 655.82 + 655.83 + 655.91 + 655.92; weefsels... : T.C.I.H. 655.41 + 655.42 + 655.43 + 655.44 + 655.45 + 655.46; andere... : T.C.I.H. 655.1 + 655.5 + 656.92 + D.T. 4202.90. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Buitenlandse handel in textielwaren

Gewicht

(tonnen)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1961	1962	1963	1964	1965	1961	1962	1963	1964	1965
Garens	**28 953**	**32 004**	**41 678**	**49 882**	**43 377**	**75 129**	**84 865**	**86 971**	**90 276**	**94 571**
— van wol en haar	4 980	6 901	7 967	7 423	7 822	18 966	22 703	24 818	25 349	26 654
— van katoen	11 969	10 328	13 812	18 375	11 765	20 456	20 589	18 119	17 686	17 477
— van vlas	1 602	2 367	2 134	1 839	1 753	7 196	6 650	6 100	6 461	6 537
— van zijde	58	75	62	54	52	23	33	32	33	49
— van jute	668	812	1 612	1 472	318	18 461	22 076	24 583	25 050	25 367
— van synthetische vezels	3 343	4 060	6 315	7 712	10 331	2 244	3 146	3 816	5 271	7 591
— van kunstmatige vezels	4 936	6 379	8 519	11 460	9 919	7 519	8 740	8 816	9 595	9 934
— van andere garens n. e. g.	1 397	1 082	1 257	1 547	1 417	264	928	687	831	962
Weefsels van het standaardtype	**27 219**	**25 394**	**34 094**	**34 102**	**36 362**	**64 983**	**74 676**	**76 603**	**78 971**	**77 409**
— van wol en haar	5 002	4 300	4 722	4 649	5 009	12 462	13 915	12 911	11 948	6 904
— van katoen	7 833	8 013	12 191	13 263	12 437	26 620	27 691	29 482	28 848	26 866
w.o. : ongebleekt en ongeglansd	(2 024)	(2 629)	(4 942)	(4 873)	(5 373)	(5 293)	(5 380)	(5 702)	(4 801)	(4 631)
geglansd, gebleekt, geverfd, bedrukt, enz.	(5 809)	(5 384)	(7 249)	(8 390)	(7 064)	(21 327)	(22 311)	(23 780)	(24 047)	(22 235)
— van vlas, hennep en ramee	80	86	73	96	118	5 008	5 910	5 516	5 052	5 526
— van zijde	97	86	80	84	91	11	5	92	58	46
— van jute	6 684	4 452	7 587	5 420	6 472	9 402	12 762	12 405	12 615	12 704
— van synthetische vezels	2 108	2 466	2 981	3 228	4 070	2 024	3 022	3 363	4 573	5 834
— van kunstmatige vezels	5 353	5 906	6 340	7 229	8 006	9 385	11 079	12 434	15 222	18 809
— andere weefsels n. e. g.	62	85	120	133	159	71	292	400	655	720

Andere textielwaren	39 249	43 624	43 201	48 558	58 616	102 416	108 916	129 177	139 126	144 770
Niet-elastisch en niet-gegummeerd breiwerk, aan het stuk	747	1 119	2 000	2 623	3 578	1 073	1 509	2 353	2 494	2 103
Niet-gebreide bovenkleding voor mannen en jongens	885	885	903	1 250	1 441	2 774	2 622	2 711	3 810	4 546
Niet-gebreide bovenkleding voor dames, meisjes en kinderen	955	1 083	1 256	1 267	1 583	985	1 354	1 904	2 340	3 054
Niet-gebreide onderkleding	438	426	553	642	1 225	737	1 005	1 318	1 464	1 564
Kledingtoebehoren (excl. brei- of haakwerk)	429	492	568	623	659	622	616	744	897	989
Kleding en -toebehoren in brei- of haakwerk	1 695	1 973	2 718	3 297	3 708	2 913	3 364	4 149	4 821	5 408
Hoedenvormen en hoofddeksels	140	116	151	156	231	293	284	341	273	251
Dekens	548	585	715	834	637	3 307	3 652	3 752	3 538	3 028
— van wol	(81)	(95)	(119)	(181)	(127)	(1 281)	(1 401)	(862)	(1 057)	(776)
— van katoen	(21)	(15)	(22)	(20)	(34)	(810)	(1 491)	(1 068)	(777)	(873)
— andere	(446)	(475)	(574)	(633)	(476)	(1 216)	(760)	(1 822)	(1 704)	(1 379)
Vloerbedekking, tapijten en tapisserieën	3 556	4 337	4 673	5 875	6 518	31 711	37 058	39 888	43 819	47 903
w.o. : tapijten van wol of van fijn haar	(953)	(915)	(1 124)	(1 080)	(1 305)	(14 397)	(16 781)	(15 715)	(17 386)	(21 007)
tapijten in andere textielwaren	(418)	(447)	(544)	(735)	(590)	(14 169)	(14 863)	(16 583)	(16 632)	(16 150)
andere	(2 185)	(2 975)	(3 005)	(4 060)	(4 623)	(3 145)	(5 414)	(7 590)	(9 801)	(10 746)
Linoleum en dergelijke vloerbedekking	8 741	9 557	10 422	11 454	12 578	7 888	6 388	19 204	17 888	15 967
Tafel-, bedde- en huishoudlinnen, gordijnen, stofferingsartikelen	484	421	406	461	467	3 613	4 175	4 756	5 174	5 434
Tule, kant, borduurwerk, lint en passementwerk	629	682	880	996	961	544	64	763	862	885
Touwwerk en bindgaren	634	842	615	837	940	22 521	24 862	22 167	25 458	24 734
Zakken voor verpakkingsdoeleinden, zeilen, tenten en kampeerartikelen	13 315	14 678	9 734	9 260	13 264	17 192	14 671	16 696	15 168	15 600
Watten, pitten en textielartikelen voor technisch gebruik	1 212	1 221	1 385	1 712	1 858	2 114	2 215	2 088	2 300	2 224
Weefsels en vilt, gegummeerd of geïmpregneerd	3 331	3 480	3 928	5 133	6 531	1 316	1 721	2 105	2 703	2 299
Andere textielwaren	1 510	1 727	2 294	2 138	2 437	2 813	3 356	4 238	6 117	2 781
Totaal textielwaren	95 421	101 022	118 973	132 542	138 355	242 528	268 457	292 751	308 373	316 750

(a) *Samenstelling van de tabel :* zie (a) blz. 117.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Textielproduktie

Spinnerijen, weverijen, wolbereiding

(tonnen)

OMSCHRIJVING	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965
Wolbereiding :							
Wassen en verkolen van de wol	24 908	24 399	25 931	25 473	26 677	23 245	21 155
Kammen van de wol	25 069	27 569	29 314	31 545	31 898	31 120	32 772
Spinnerijen :							
Katoen	103 938	110 962	113 738	107 958	110 179	110 807	102 175
Wol	46 479	50 800	54 108	58 558	64 410	62 303	64 595
Vlas	11 394	12 824	14 570	14 340	13 905	13 997	14 683
Hennep	737	771	858	581	449	297	186
Jute	79 092	78 254	63 148	76 992	81 759	83 767	81 238
Harde vezels (enkel garens)	26 705	22 927	31 179	35 835	33 933	38 760	38 809
Rayon (garens).....	10 820	12 640	13 152	12 929	13 323	13 721	13 594
Rayon (vezels)	17 578	18 186	20 485	22 835	22 761	24 288	22 995
Weverijen :							
Katoen	74 688	84 448	81 553	79 434	82 312	85 876	75 400
w.o. :							
Gewone weefsels ..	(37 096)	(45 130)	(44 609)	(40 597)	(43 837)	(46 241) (c)	(41 288) (c)
Weefsels, fluweel en pluche voor stoffering	(14 522)	(15 550)	(16 419)	(18 442)	(17 959)	(18 202)	(16 373)
Tapijten	(13 084)	(13 490)	(10 657)	(10 637)	(11 251)	(10 835)	(8 036)
Vlas	7 534	8 078	7 774	8 441	8 556	7 580	7 902
Wol	29 244	29 306	33 374	35 180	36 311	38 936	38 284
w.o. :							
Gewone weefsels ..	(8 861)	(8 762)	(9 938)	(9 170)	(10 248)	(8 647) (c)	(8 444) (c)
Weefsels, fluweel en pluche voor stoffering (a).....	(2 177)	(2 753)	(3 094)	(3 862)	(3 739)	(4 629)	(4 087)
Tapijten	(15 634)	(14 796)	(16 972)	(19 165)	(19 106)	(21 332)	(22 493)
Rayon enz. (a) (b) ..	9 029	10 356	11 839	15 184	19 590	22 063	21 647
Jute	37 275	37 240	28 006	33 866	34 426	34 521	35 699
Harde vezels	4 253	4 423	3 885	5 205	7 055	7 285	8 846
Dekens.....	5 672	6 016	5 731	5 394	5 190	5 396	4 790
Dweilen, vaatdoeken en poetsdoeken ...	4 013	4 030	4 396	4 333	4 117	4 816	4 598

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Vanaf 1962 is fluweel en pluche voor stoffering in rayon niet meer opgenomen in de rubriek « rayon, enz. » maar in deze van « weefsels, fluweel en pluche voor stoffering ».
(b) Inclusief weefsels in synthetische vezels.
(c) Exclusief fluweel en pluche niet bestemd voor stoffering.

Voorraden weefsels

Stand op 31 december

(tonnen)

AARD DER WEEFSELS	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965
Katoen	11 019	11 342	12 963	12 324	12 087	14 609	14 657
Vlas	1 162	1 108	1 230	1 352	1 431	1 356	1 501
Wol	3 923	3 906	4 785	5 067	5 683	6 280	6 264
Rayon en fibraan ...	1 784	1 605	1 728	2 388	2 506	3 484	3 260
Jute	2 419	2 924	1 975	2 220	2 814	2 715	2 633
Tapijten van harde vezels	313	497	414	567	849	991	963

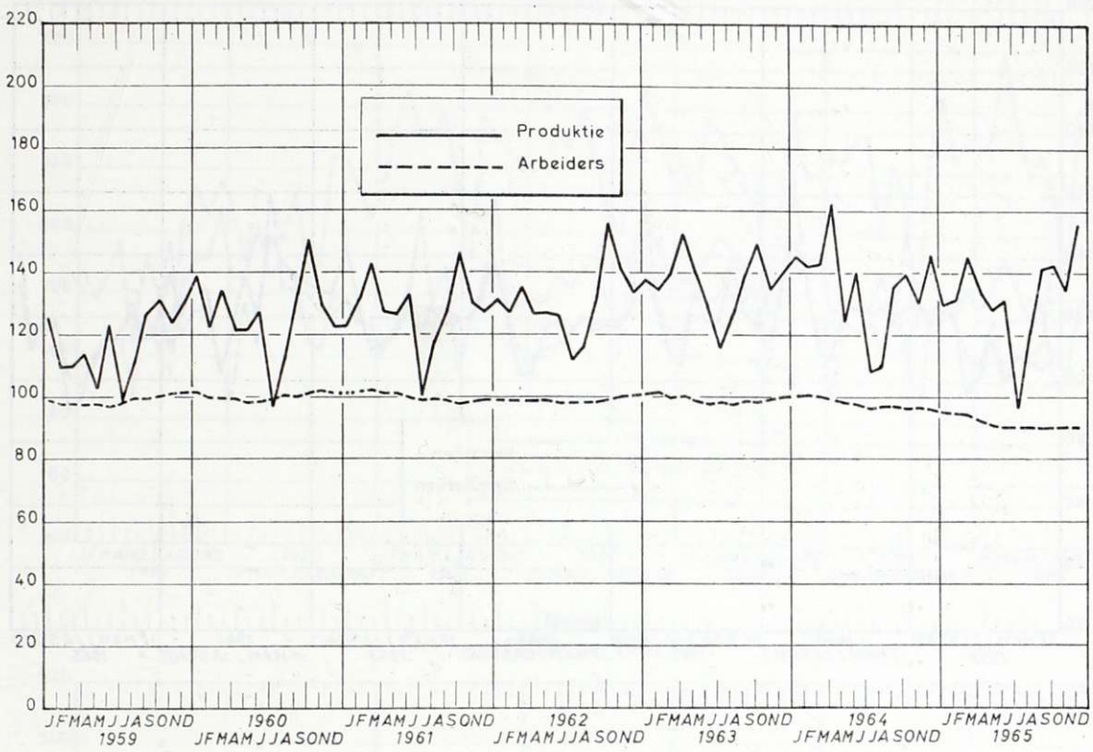
Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Textielnijverheid

Spinnerijen

Produktie en personeelsbezetting

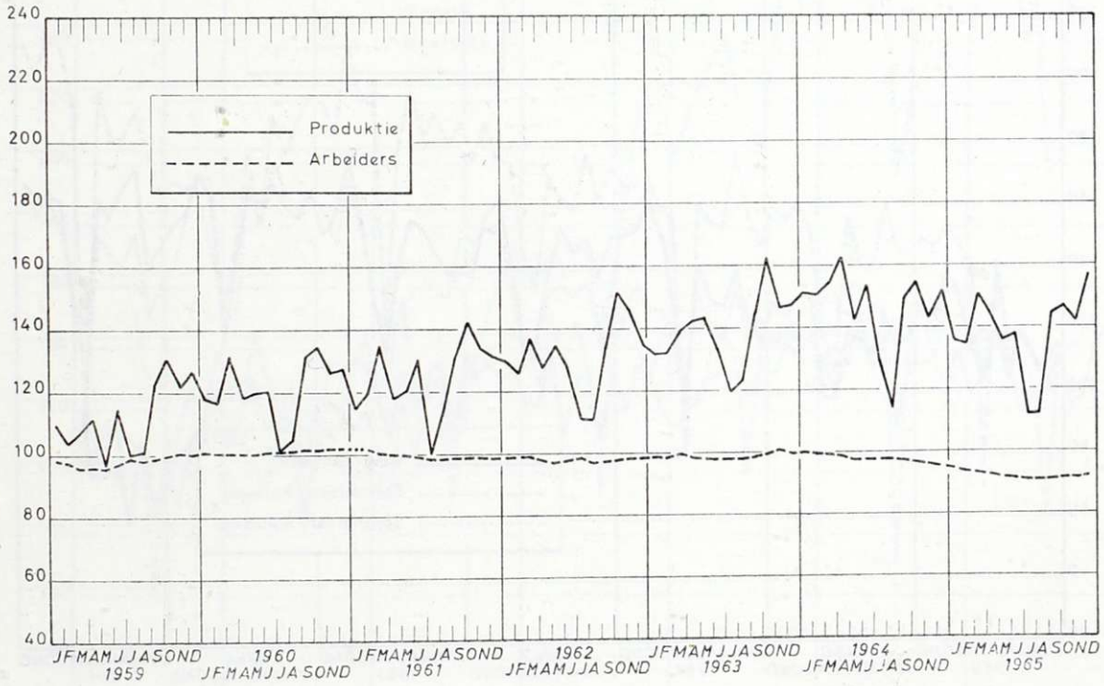
(1958 = 100)

Weverijen

Produktie en personeelsbezetting

(1958 = 100)

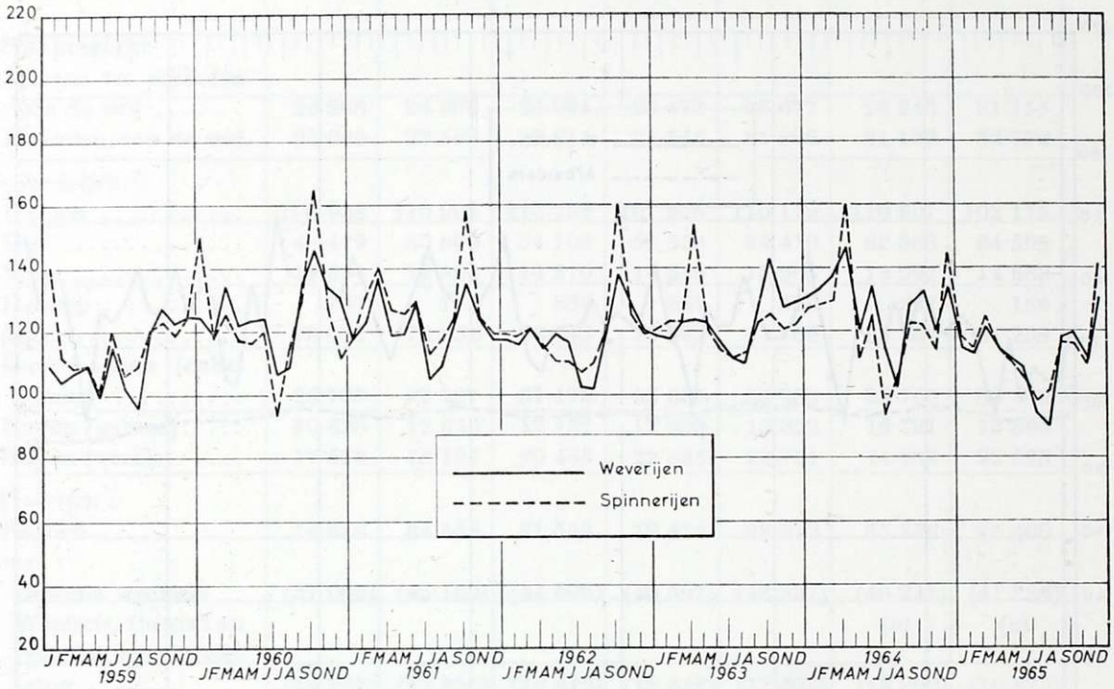

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Textielproduktie

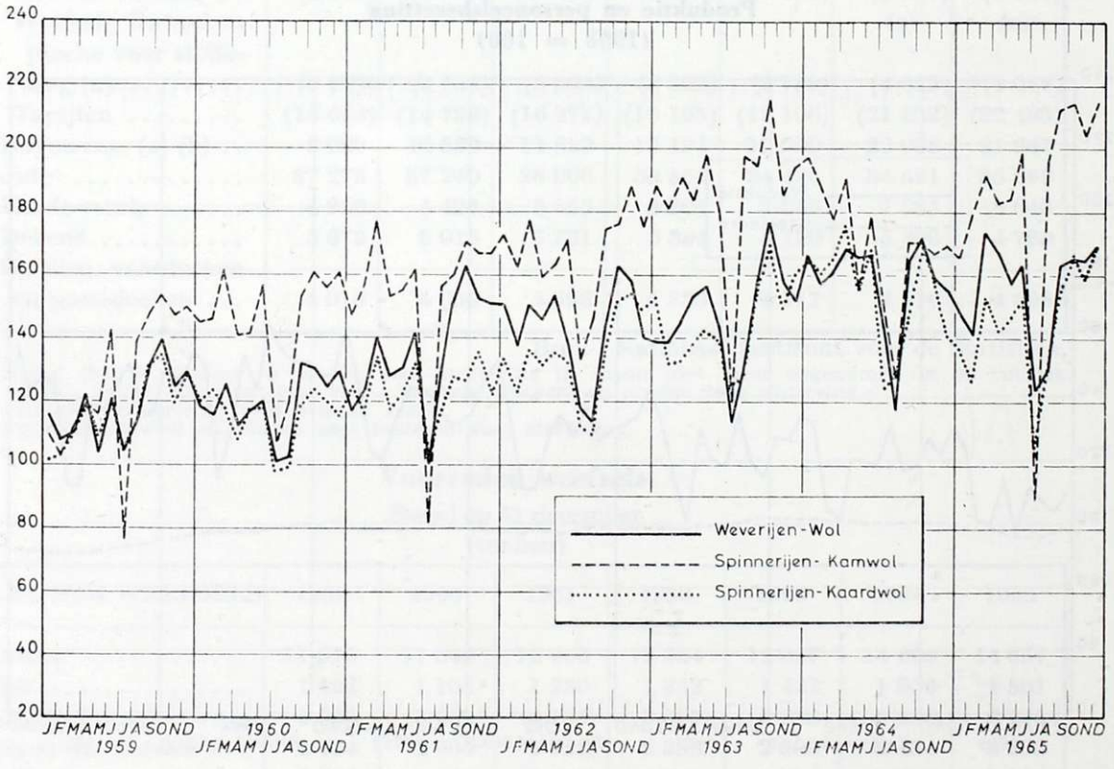
Katoen

(1958 = 100)

Wol

(1958 = 100)

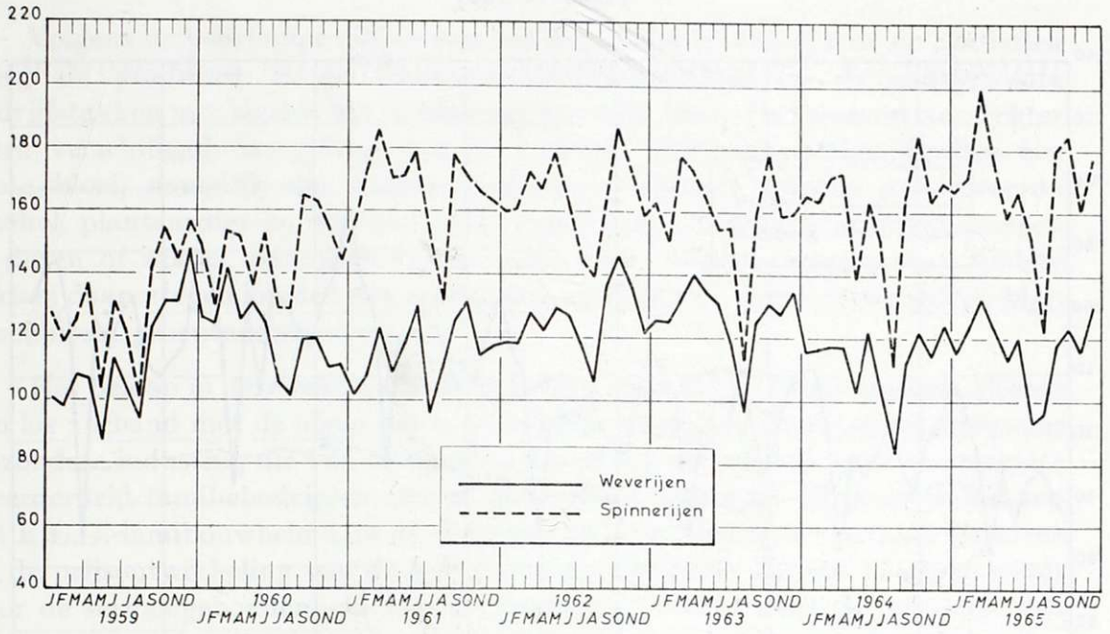

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Textielproduktie

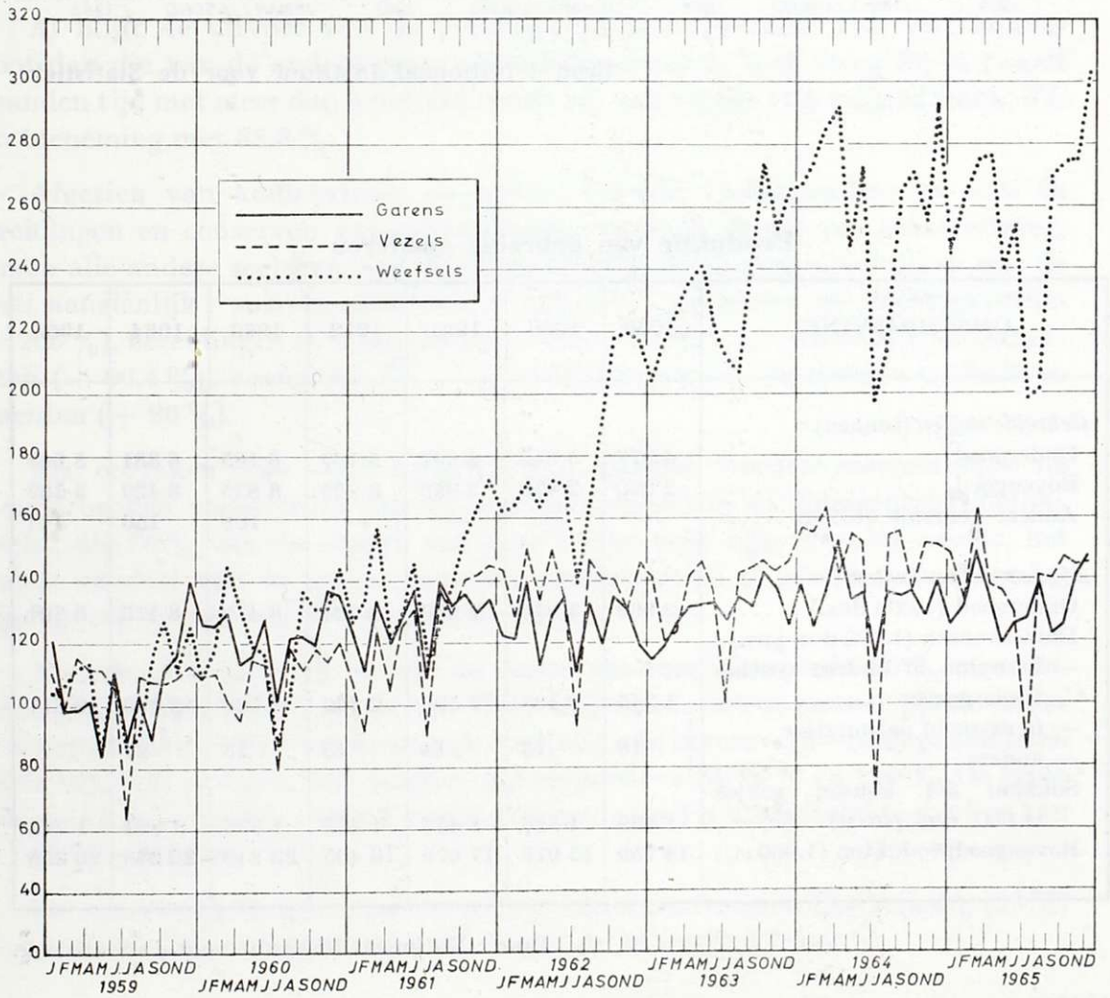
Vlas

(1958 = 100)

Rayon

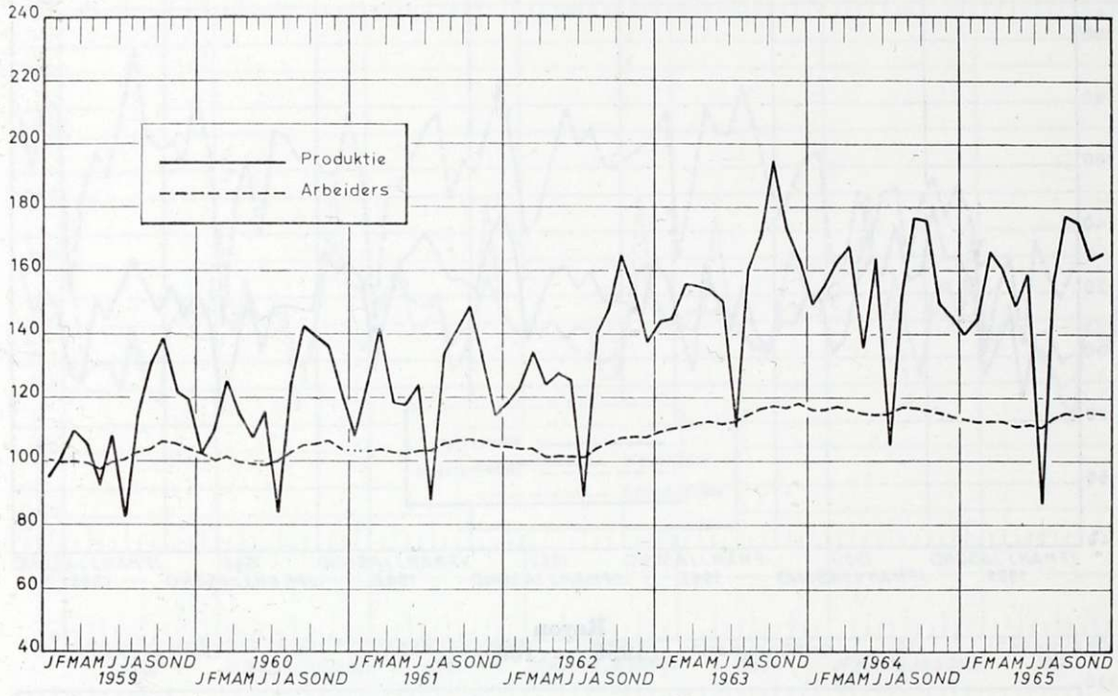
(1958 = 100)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Tricotagenijverheid

Produktie en personeelsbezetting
(1958 = 100)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Produktie van gebreide goederen

OMSCHRIJVING	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965
Gebreide stoffen (tonnen) :							
Ondergoed	4 978	5 042	4 697	5 107	6 165	6 331	5 968
Bovengoed	2 260	2 470	2 953	3 265	3 855	3 429	3 532
Andere gebreide stoffen	—	—	—	—	108	150	141
Afgewerkte produkten :							
Ondergoed (1.000 doz.)	2 899	3 076	2 936	2 964	3 470	3 473	3 321
Dameskousen (1.000 doz. par.) :							
— in nylon of andere synthetische garens	1 745	2 184	2 598	2 449	2 728	2 799	2 811
— in rayon of natuurzijde	18	13	14	15	25	27	..
— andere							
Sokken, 3/4 kousen, sokjes (1.000 doz. paren)	1 439	1 536	1 457	1 405	1 826	1 821	1 773
Bovengoedprodukten (1.000 st.)	14 759	15 979	17 679	19 405	23 249	22 248	23 255

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

§ 4. — VOEDINGSMIDDELENNIJVERHEID EN AANVERWANTE BEDRIJFSTAKKEN

Volgens de voorlopige cijfers van het Nationaal Instituut voor de Statistiek steeg de produktie in de voedingsmiddelennijverheid en de aanverwante bedrijfstakken met slechts 2,2 % ten opzichte van 1964. De toestand was echter sterk verschillend naargelang van de sectoren. Sommige takken kenden een grote bloei, namelijk die waarin volgende produkten worden gefabriceerd : alcohol, plantaardige en dierlijke oliën, margarine, alcoholvrije dranken, soepen in dozen of zakjes, chocoladewaren, suikerwerk, diepvrieswaren, jam. Andere takken daarentegen kenden een achteruitgang (biscuits, bloem, ruwe suiker, bier, beschuiten, groentenconserves).

Het beloop in deze takken heeft in België, naar het zich laat aanzien, slechts een los verband met de algemene economische trend. Het gaat om een enigszins bijzondere industrie, die van de landbouwmarkten afhankelijk is en in overgrote meerderheid familiebedrijven omvat. Bovendien ondergaat zij de weerslag van het E.E.G.-landbouwbeleid, in de mate waarin deze politiek een invloed uitoefent op de prijsontwikkeling van de agrarische grondstoffen, die zelf beheerst wordt door de seizoengebondenheid van de produktie. Voorts moet de industrie zich aanpassen aan de wijzigingen in de smaak van de verbruikers en rekening houden met de onelasticiteit van de totale vraag naar voedingsmiddelen.

Al blijft de uitvoer van de voedingsmiddelennijverheid heel wat minder groot dan die van de andere grote nijverheidssectoren, toch steeg hij in twaalf maanden tijd met meer dan 3 miljard frank, nl. van 8,4 tot 11,6 miljard frank, d.i. een toeneming met 38,3 %.

Afgezien van koffieëxtract en andere bereide voedingswaren en van de bereidingen en conserven van schaaldieren, waarvan de uitvoer achteruitging, namen alle andere sectoren aan de expansie deel. Voor sommige takken was de groei aanzienlijk : zuivelprodukten (+ 293,6 %), margarine en voedingsvetten (+ 206 %), bereidingen en conserven van vlees (+ 85,8 %), suikerwerk en -preparaten (+ 66,4 %), veevoeder (+ 45 %), bereidingen en conserven van fruit en groenten (+ 26 %).

Als oorzaken van deze ontwikkeling kunnen worden aangemerkt : de ononderbroken verbetering van de levensstandaard in de Gemeenschappelijke Markt, die 70 % van de export van deze sector voor zijn rekening neemt, het grotere aandeel van de verder bewerkte produkten en in zekere mate de prijsstijging, een gevolg van de toegenomen kosten.

Nederland blijft voor België de beste afnemer en voerde 20 % meer in. De stijging bedroeg 60 % tegenover West-Duitsland, dat de tweede plaats onder de afnemers bekleedt, vóór Frankrijk en Italië ; de invoer van voedingsmiddelen uit de B.L.E.U. steeg in deze landen met respectievelijk 20 % en 120 %. De grote toeneming ten opzichte van het laatst genoemde land is uitsluitend te danken aan de zuivelprodukten.

De invoer (18,4 miljard frank) gaf eveneens een aanzienlijke stijging (20 %) te zien en kwam voor de eerste maal boven de 18 miljard frank.

Het onderzoek per sector wijst uit dat er minder bloem (— 1 %) werd geproduceerd dan in 1964. In de maalderij werd de modernisering voortgezet, zulks om een beter evenwicht tussen vraag en aanbod te verwezenlijken. Hoewel het aantal producenten in de biscuitnijverheid betrekkelijk groot is, kent deze industrie een hoge mate van concentratie ; deze werd in juni 1965 nog verhoogd door de fusie van de twee belangrijkste Belgische ondernemingen. Deze nieuwe « reus » zal 60 à 65 % van de produktie voor zijn rekening nemen en een omzet van meer dan 1,5 miljard frank hebben. De huidige stagnatie in de produktie kan worden beschouwd als een periode van consolidatie en marktnormalisatie, vóór een nieuwe expansie, vooral naar Frankrijk en de Bondsrepubliek Duitsland, hoewel de periode van sterke groei voorbij schijnt te zijn.

De Belgische chocoladesector, die een vijftigtal bedrijven omvat, bezet de vierde plaats onder de takken der voedingsmiddelennijverheid in België. Zijn aandeel in de totale omzet van deze industrie is echter kleiner dan 4 %. Twee factoren hebben in gunstige zin een nagenoeg even grote invloed op de produktie in de jongste jaren uitgeoefend : de toeneming van het binnenlandse verbruik en de regelmatige uitvoerstijging (11,9 % ten opzichte van 1964 en 27,6 % ten opzichte van 1960) vooral naar de Gemeenschappelijke Markt, waarvan het aandeel 85 % van de uitvoer bedraagt. Opgemerkt zij dat in de E.E.G. nog fundamentele problemen moeten worden opgelost vooraleer de vrije concurrentie een werkelijkheid zal zijn. Het belangrijkste in dit verband is de harmonisatie van de uiteenlopende nationale regelingen en voorschriften, die in België zeer streng zijn met betrekking tot de samenstelling, de produktie, de opmaak en de verpakking.

In 1965 werd een weinig minder bier voortgebracht (— 1,1 %), maar de uitvoer (17,3 %) en de invoer (12,5 %) namen verder toe. De concentratie gaat voort door het sluiten van talloze kleine brouwerijen en door fusie of het nemen van belangen, hetgeen de kracht van de grootste ondernemingen in deze bedrijfstak vergrootte. Naast de financiële concentratie kwam ook een concentratie van produktie-eenheden tot stand ; het frappantste voorbeeld hiervan is de brouwerij te Ghlin, die in één bedrijf het brouwen voor vijf merken verenigt, die vroeger afzonderlijke produktie-eenheden bezaten. Op 1 december 1965 bleven er 296 brouwerijen in bedrijf, te vergelijken met 316 op 1 december 1964.

De alcoholproduktie nam nog sterk toe (19,4 %).

Het indexcijfer van het Nationaal Instituut voor de Statistiek betreffende de produktie van jam, geconfijte vruchten, enz. steeg met 3,3 % ten opzichte van 1964. De produktie handhaafde een bevredigend stijgingstempo. Dank zij diepvriesvoorraden is de afhankelijkheid van deze nijverheid ten opzichte van de seizoenschommelingen afgenomen en door automatisering konden de kosten worden verlaagd en de kwaliteit verbeterd.

Voor de groentenconserven, in welke sector een sterke concentratie heeft plaats gehad, bleef België na Italië de grootste exporteur van de Gemeenschappelijke Markt. De groei van het verbruik, te danken aan de stijging van de levensstandaard, opent gunstige vooruitzichten voor de fabricatie van vleesconserven.

Door de zeer ongunstige weersomstandigheden was de suikerproduktie aanzienlijk lager dan in het voorgaande jaar (23,2 %), ondanks een lichte uitbreiding van het areaal suikerbieten (2,3 %) ; de produktie van geraffineerde suiker ging een weinig achteruit (1,9 %). Hierbij zij opgemerkt dat het probleem van de uitvoerprijs voor suiker zeer nijpend blijft en dat niets een aanzienlijke verbetering van de toestand tenzij over enkele jaren laat voorzien.

De margarinefabricatie ging enigszins vooruit (2,2 %), hetgeen ook waar is voor de plantaardige en dierlijke oliën (5,4 %).

Naast de sectoren waarvan de ontwikkeling reeds kort werd geschetst, bestaan nog andere, die gekenmerkt worden door nieuwe produkties, door de statistiek niet worden geteld en een groot dynamisme aan de dag leggen. Het gaat om diepvrieswaren, klaargemaakte schotels, sausen en kruiderijen, pekelvlees en gerookte waren, babyvoeding, gedeshydrateerde of geconcentreerde soepen, banketwaren, grondstoffen voor banketwaren en nieuwe dranken.

*
* *

Buitenlandse handel in voedingswaren en aanverwante produkten

Waarde

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1961	1962	1963	1964	1965	1961	1962	1963	1964	1965
Alcoholvrije dranken	195	212	229	283	273	29	36	55	85	103
w. o. : vruchten- en groentensappen	(69)	(80)	(95)	(129)	(113)	(7)	(5)	(10)	(17)	(21)
Alcoholhoudende dranken	1 653	1 747	2 080	2 295	2 755	230	387	535	639	760
w. o. : bier	(283)	(336)	(410)	(463)	(521)	(186)	(280)	(354)	(424)	(497)
wijn	(1 054)	(1 021)	(1 185)	(1 324)	(1 589)	(37)	(98)	(169)	(191)	(234)
Vleesbereidingen en vleesconserven	156	132	179	229	328	95	105	153	276	513
Bereidingen en conserven van vis, schaal-, schelp- of weekdieren	830	660	828	916	1 056	22	25	18	24	14
Bereidingen en conserven van fruit en groenten	944	848	1 000	1 131	1 234	544	779	903	788	1 000
Suiker en honig	134	164	680	662	234	722	499	668	867	986
Suikerwerk en -preparaten	236	264	258	261	340	138	189	207	214	356
Cacao (inclusief cacaodoppen, -schillen en -vliezen)	743	747	770	833	788	18	18	11	28	36
Chocolade en andere voedingsmiddelen welke cacao bevatten	250	279	317	337	418	363	462	582	658	736
Margarine en andere spijsvetten	125	126	164	218	367	104	167	121	181	373
Veevoeder	1 875	2 591	2 418	2 751	3 367	514	643	548	678	983
Zuivelprodukten	1 379	1 374	1 701	2 507	2 288	622	661	751	918	2 695
Bereidingen van granen, meel en zetmeel	485	563	590	657	738	1 084	1 283	1 706	1 923	1 943
Oliën en vetten van dierlijke oorsprong	390	342	340	471	649	113	81	93	102	154
Oliën van plantaardige oorsprong	818	793	918	1 048	1 160	372	398	357	408	486
Koffie-extracten en andere bereide voedingswaren n. e. g.	506	559	694	807	898	226	289	546	642	522

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1965.* — Alcoholvrije dranken : T.C.I.H. 053.5 + 111; vruchten... : T.C.I.H. 053.5; alcoholhoudende... : T.C.I.H. 112; bier : T.C.I.H. 112.3; wijn : T.C.I.H. 112.11 + 112.12 + 112.13; vleesbereidingen... : T.C.I.H. 013; bereidingen en conserven... : T.C.I.H. 032; bereidingen en conserven van fruit... : T.C.I.H. 053 — 053.5 + 055; suiker en honig : T.C.I.H. 061; suikerwerk... : T.C.I.H. 062; cacao... : T.C.I.H. 072; chocolade : T.C.I.H. 073; margarine... : T.C.I.H. 091; veevoeder : T.C.I.H. 08 — 081.11 — 081.12 — 081.19; zuivelprodukten : T.C.I.H. 02 — 025; bereidingen van granen... : T.C.I.H. 046 + 047 + 048; oliën en vetten... : T.C.I.H. 411 — 411.31; oliën van... : T.C.I.H. 42; koffie-extracten... : T.C.I.H. 071.3 + 099. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Buitenlandse handel in voedingswaren en aanverwante produkten

Gewicht

(tonnen)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1961	1962	1963	1964	1965	1961	1962	1963	1964	1965
Alcoholvrije dranken	162 339	242 737	276 247	299 177	313 778	572 676	461 454	829 097	758 601	198 405
w. o. : vruchten- en groentensappen	(4 430)	(5 319)	(6 493)	(8 516)	(7 534)	(598)	(320)	(437)	(991)	(788)
Alcoholhoudende dranken	112 783	127 017	149 946	160 570	185 200	31 280	45 172	56 043	68 917	79 569
w. o. : bier	(42 985)	(50 146)	(62 121)	(67 516)	(72 051)	(29 595)	(40 576)	(49 740)	(62 175)	(71 567)
wijn	(73 755)	(69 453)	(78 008)	(83 265)	(100 796)	(1 493)	(4 296)	(5 922)	(6 118)	(7 257)
Vleesbereidingen en vleesconserven	2 681	2 613	4 140	5 034	6 425	2 145	2 365	3 352	4 957	8 722
Bereidingen en conserven van vis, schaal-, schelp- of weekdieren	21 645	17 827	21 945	23 336	24 628	835	682	395	404	297
Bereidingen en conserven van fruit en groenten	114 812	69 850	84 931	89 360	78 064	45 489	64 683	74 971	68 604	85 589
Suiker en honig	64 053	81 252	198 590	174 567	123 444	125 858	88 871	80 546	113 347	145 930
Suikerwerk en -preparaten	8 051	9 155	8 961	8 839	11 566	8 946	11 222	8 857	7 880	15 618
Cacao (inclusief cacaodoppen, -schillen en -vliezen)	20 756	21 603	20 865	23 385	25 454	552	490	339	726	1 200
Chocolade en andere voedingsmiddelen welke cacao bevatten	7 088	9 116	9 290	8 963	11 260	11 735	12 127	14 518	15 062	17 225
Margarine en andere spijsvetten	11 739	12 935	15 615	18 257	29 019	10 438	14 068	10 179	14 167	29 601
Veevoeder	657 572	753 661	683 015	768 875	855 556	135 866	145 348	127 132	156 314	191 193
Zuivelprodukten	42 246	46 870	60 809	82 186	91 445	33 674	34 106	34 381	46 390	119 386
Bereidingen van granen, meel en zetmeel	33 892	38 410	34 980	39 130	38 445	116 631	131 517	182 663	190 819	179 877
Oliën en vetten van dierlijke oorsprong	44 300	37 114	44 776	51 866	60 521	12 519	8 808	10 263	10 268	11 913
Oliën van plantaardige oorsprong	64 968	65 446	77 015	85 117	80 815	25 418	27 196	25 765	26 918	29 759
Koffie-extracten en andere bereide voedingswaren n. e. g.	15 554	18 293	23 686	27 235	29 947	9 328	11 882	21 320	26 251	23 576

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel :* zie (a) blz. 128.

Bedrijvigheid in de zuivelnijverheid

OMSCHRIJVING	Eenheid (a)	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965
Ontvangst :								
Melk	10^3 lit.	1 302 791	1 419 809	1 537 853	1 630 037	1 644 396	1 711 893	1 952 724
Room	ton	55 853	60 794	64 036	64 577	57 253	48 202	44 235
Bereiding voor de consumptie :								
Melkerijmelk	10^3 lit.	432 493	450 518	456 484	470 486	481 389	467 783	489 448
Fabricage :								
Boter	ton	46 963	51 651	55 456	55 503	50 751	50 055	57 277
Kaas :								
a) Verse	ton	8 689	8 680	9 441	10 339	10 874	11 386	9 940
b) Andere (b)	ton	7 490	9 121	12 101	14 917	15 815	16 585	20 768
Melkpoeder	ton	28 321	40 985	49 208	54 692	56 894	64 581	86 698
Ingedikte melk	ton	22 974	23 087	21 815	25 030	28 308	30 952	27 520
Consumptie-ijs	10^3 lit.	11 026	10 619	15 119	14 444	17 156	20 037	20 692
Yoghurt	10^3 lit.	9 553	9 434	10 981	12 524	12 934	14 633	15 346
Diëet- en speciale produkten	ton	16 145	16 686	19 668	20 829	23 093	26 502	27 861

(a) Zonder rekening te houden met het verschillend water- of vetgehalte.
(b) Exclusief Hervekaas en gesmolten kaas.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Bedrijvigheid in sommige takken van de voedingsmiddelenindustrie

OMSCHRIJVING	Eenheid	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965
Meelproduktie	10^3t	790,9	799,9	763,2	780,5	772,2	768,9	761,0
Grondstoffenaangifte door de brouwerijen (a)	10^3t	163,9	162,6	167,9	167,6	175,9	188,7	186,3
Alcoholproduktie (alcohol van 50°, temp. 15° C)	10^6 lit.	20,9	22,4	24,8	28,2	27,5	32,9	39,3
Suikerproduktie								
a) ruwe suiker	10^3t	211,0	482,8	429,4	330,0	339,6	534,3	410,3
b) produktie na verwerking in de raffinaderijen ..	10^3t	178,7	200,5	197,3	197,8	197,4	203,9	200,1
Produktie van margarine (geschikt voor verbruik)	10^3t	107,4	114,6	115,0	117,3	120,4	127,1	130,0
Produktie van plantaardige en dierlijke oliën :								
a) ruwe lijnolie	10^3t	10,7	10,6	14,4	11,4	10,5	12,1	12,1
b) andere ruwe olie	10^3t	78,6	71,0	91,1	92,3	89,0	91,2	90,2
c) geraffineerde oliën en oliën die andere bewerkingen ondergaan hebben	10^3t	144,9	152,4	154,6	168,3	173,9	179,8	190,9
d) veekoeken en schroot ...	10^3t	141,8	148,2	161,7	178,6	160,6	177,6	193,3
Produktie van jam, geconfijte vruchten, enz.	10^3t	21,2	25,4	29,5	32,1	29,8	31,2	32,2

(a) Inclusief het Groothertogdom Luxemburg.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

§ 5. — BOUWBEDRIJF, BOUWSTOFFENNIJVERHEID EN AANVERWANTE SECTOREN

1. — *Bouwbedrijf.*

De trendcyclische component opgesteld door het Nationaal Instituut voor de Statistiek geeft voor het gehele bouwbedrijf in 1965 een teruggang te zien van 3,4 % ten opzichte van het voorgaande jaar. Het aantal gepresteerde uren daalde voor dezelfde sector en volgens dezelfde bron met 6,7 %. Daarenboven was ook het aantal arbeiders werkzaam in het bouwbedrijf lager, te weten 4 300 eenheden minder of 3,9 %.

De produktie in de sector gebouwen was, volgens de Bedrijfsraad voor het Bouwbedrijf, in het eerste halfjaar van 1965 even hoog als in de overeenkomstige periode van 1964, maar hoger in het tweede halfjaar.

In het jaar 1965 was het aantal voltooide gebouwen zeer groot : voor de nieuwe gebouwen uitsluitend of hoofdzakelijk tot huisvesting bestemd steeg het van 34 029 in 1964 tot 39 780, d.i. 16,9 % meer, en voor de andere nieuwe gebouwen van 7 248 naar 9 377 of 29,3 % meer.

Het aantal begonnen gebouwen steeg eveneens ; van 31 323 naar 34 157, d.i. met 9 %, voor de woningen en van 6 545 naar 8 744, d.i. 33,6 %, voor de bedrijfspanden. In 1964 was het aantal bouwvergunningen immers sterk toegenomen.

In 1965 deed zich echter inzake bouwvergunningen voor nieuwe gebouwen een krachtige daling voor, zowel voor de particuliere woningen als voor de bedrijfspanden, te weten respectievelijk 14,7 % (38 799 tegen 44 948 in 1964) en 2,6 % (10 778 tegen 11 063), hetgeen niet zal nalaten een nadelige invloed te hebben op de bouwbedrijvigheid in 1966.

Het aantal toegekende bouwpremies bedroeg 15 768 ; het is heel wat lager dan in het voorgaande jaar, toen het 18 998 bedroeg. Daarentegen werden meer premies uitbetaald : 20 118, tegen 12 521 in 1964.

Bij de openbare werken was het globaal bedrijvigheidsvolume enigszins lager. Hoewel de gemiddelde verzekerde arbeidsduur nagenoeg constant bleef gedurende het ganse jaar 1965, was hij kleiner dan in 1964 vooral voor de wegenwerken en, in mindere mate, voor de waterwerken.

2. — *Bouwstoffennijverheid en aanverwante sectoren.*

Voor de Belgische *cementnijverheid* was de conjunctuur in 1965 bevredigend. Weliswaar was de produktie slechts 1 % hoger dan in 1964, maar in dat jaar werd — met 5,8 miljoen ton, d.i. + 24,1 % ten opzichte van 1963 — een rekord bereikt en twee jaar achter elkaar lag de produktie aldus op een zeer hoog niveau, wat schril afsteekt bij de vlakke ontwikkeling in de periode 1959-1963 (minimum 4,4 miljoen en maximum 4,8 miljoen ton).

Zoals de produktie vertoonde ook de verkoop slechts een geringe stijging ten opzichte van 1964 (1,1 %) en een buitengewoon grote toeneming tegenover 1963 (27,3 %).

De indeling van de verkoop was echter anders dan in het voorgaande jaar. De afzet in het binnenland nam enigszins af : 4 169 000 t tegen 4 342 500 t.

Daarentegen gaf de levering van cement en klinker aan Nederland een krachtige uitbreiding te zien, van 1 055 800 t naar 1 273 600 t of 20,6 % meer.

De overzeese uitvoer was een weinig ruimer, vooral met betrekking tot de klinker. Globaal genomen bedroeg de toeneming 17 600 t, hetgeen heel wat minder is dan de cijfers der laatste jaren.

De belangrijkste cementbedrijven hebben hun produktiecapaciteit voor cement en klinker uitgebreid of zijn op het punt het te doen. Zij willen namelijk over voldoende reserves beschikken, om aan de vraag het hoofd te kunnen bieden, en er voor zorgen dat de concurrentiepositie van het cement tegenover andere bouwstoffen gehandhaafd blijft.

In 1964 was de conjunctuur voor de *glasnijverheid* zeer gunstig geweest ; in 1965 echter gaf het produktie-indexcijfer van het Nationaal Instituut voor de Statistiek een daling met 6,4 % te zien, tegen een stijging met 11,1 % in het voorgaande jaar.

De achteruitgang van het algemene indexcijfer verbergt echter uiteenlopende bewegingen bij de verschillende sectoren van deze bedrijfstak. De produktie van plaatglas verminderde met 16,4 % na een stijging met 11,2 % in 1964, zodat zij daalde tot het peil van 1959. Voor holglas versnelde daarentegen het stijgingstempo nog : van gemiddeld 11 % tijdens de laatste drie jaren tot 21,5 % in 1965, hetgeen een rekord is.

In de verschillende takken van de plaatglasnijverheid was de daling echter niet even groot. De produktie van vensterglas werd vooral getroffen, daar de uitvoer van niet bewerkt vensterglas met 29,6 % afnam, hetgeen de indexcijfers naar omlaag haalde.

Deze belangrijke vermindering van de buitenlandse afzet is te wijten aan een samenloop van omstandigheden, waaronder het voortbestaan van hoge invoerrechten in de Verenigde Staten, de Engelse 10 %-invoerheffing, het oprichten van een fabriek voor vensterglas in Italië en de vermindering van de bestellingen uit Nederland, alwaar een Belgische firma een dochteronderneming heeft gesticht.

De verzwakking tekende zich reeds af aan het eind van 1964, door een daling van de bestellingen, maar zij nam in 1965 grotere afmetingen aan, zodat de bedrijvigheid in de laatste twaalf maanden aanzienlijk beneden het peil der overeenkomstige maanden van het voorgaande jaar bleef.

Gedurende het grootste deel van het eerste halfjaar was de vraag naar vlakglas en meer in het bijzonder naar vensterglas zeer zwak en de leveringen bleven achter bij de produktie. Tijdens het laatste halfjaar was de vraag ruimer en mede dank zij een lichte seizoenherleving kwam, naar wordt aangenomen, een eind aan de produktiedaling.

Voorts hadden de producenten verder af te rekenen met een daling van de winstmarges, veroorzaakt door het samengaan van kostenstijgingen en lage prijzen. De daling van de rentabiliteit werd in 1964 door de gunstige conjunctuur

verdoezeld, maar in 1965 kwam zij duidelijk aan het licht door de produktievermindering en de achteruitgang van de afzet. Zij wekt bezorgdheid bij de producenten.

Voor het holglas ging de expansie sedert het in werking treden van de Gemeenschappelijke Markt onophoudend door, zodanig dat de produktie ruim verdubbeld is. De opmerkelijke stijging betreft meer in het bijzonder de mechanische fabricatie van glazen bergingsmiddelen (flessen en flacons).

Bij de flessenfabrieken stegen de produktie en de verzendingen naar het buitenland ; daarentegen gaf de vraag op de binnenlandse markt geen stijging te zien, wegens de slechte zomer, die het verbruik remde.

In de kristalnijverheid steeg de export naar de Gemeenschappelijke Markt, West-Europa, de Verenigde Staten en Canada even snel als voorheen ; op de markten van Azië en Afrika ontplooide zij enige bedrijvigheid ; daarentegen bleef de markt in Latijns-Amerika gesloten.

Naar waarde steeg de glasuitvoer, 6 847 miljoen frank groot, met slechts 0,54 %, terwijl de totale uitvoer van de B.L.E.U. met 14,4 % toenam. Naar gewicht daalden de leveringen aan het buitenland met 7,3 %.

In 1964 was de uitvoer van plaatglas 4,7 maal zo groot als de export van holglas ; de uiteenlopende exportontwikkeling in de beide sectoren bracht de verhouding terug tot 3,18.

In de *kleinijverheid* hebben de producenten de produktie tijdelijk geremd wegens het bestaan van abnormaal hoge voorraden en de daaruit voortvloeiende financieringsmoeilijkheden. In september werd de produktie een week stilgelegd, zonder dat de ovens evenwel werden gedoofd.

De verschuiving in de vraag ten nadele van de gewone baksteen en ten voordele van de lichtere soort en de grotere formaten ging voort. De produktie van gewone bakstenen in alle afmetingen verminderde opnieuw (5,9 %) en kwam op het laagste peil van de laatste tien jaar.

Wel werd er minder holle steen gemaakt dan in het voorgaande jaar (3,4 %), maar de produktie was toch hoog en 26,5 % groter dan in 1963.

Met betrekking tot de andere kleiprodukten zij erop gewezen dat de produktie van gevelsteen (8,1 %) toenam, dat die van holle steen voor gewelven aanzienlijk verminderde (20,5 %), dat die van draineerbuizen en kabeldeksels, welke minder belangrijk is, enigszins achteruitging (1,9 %).

De *steengroefnijverheid* had in 1964 een hoge bedrijvigheid gekend, maar in 1965 werd de markt verstoord door het vele slechte weer en de concurrentie van laaggeprijsde ingevoerde produkten, zodat de bedrijvigheid met 12,9 % afnam.

Buiten de marmerwinning, die nog lichtjes hoger lag (2,1 %), was de produktiedaling vrij of zeer aanzienlijk : 4,6 % in de porfiergroeven, 11,6 % in de zandsteengroeven en 25,3 % in de granietgroeven.

Voor de breuksteen was de conjunctuur gunstig, dank zij een levendige uitvoer naar de nabuurlanden, vooral Frankrijk en Nederland. De leisteengroeven hadden af te rekenen met toenemende moeilijkheden inzake produktie en verkoop van dakschaliën. Zij hebben getracht de aanwending van schiefer en agglomeraten uit te breiden. De gewonnen hoeveelheden daalden met 6,9 %.

De *zanddelving* ging ook achteruit (8,3 %) ; daarentegen steeg de produktie van *kalk, kalksteen en kalkderivaten* met 3,8 %.

Ten opzichte van 1964 was de conjunctuur in de *ceramische nijverheid* minder gunstig. In sommige sectoren bleef de expansietrend gehandhaafd, met name bij de produkten bestemd voor het bouwbedrijf (14,1 %), de bekledingstegels in plateelaarde, in zandsteen en halve zandsteen (6,1 %) ; er trad een stagnatie op bij de produktie van plateelvaatwerk, kunstzandsteen en diversen, porseleinen vaatwerk, isolatoren en elektro-technisch porselein, potten ; een daling deed zich voor bij de slijpstenen (6,3 %), de pannen en bijbehoren (15,6 %), de fabriekstegels (20,4 %). De uitvoer van keramiekprodukten steeg minder dan in het voorgaande jaar : met 14,8 % naar waarde en met 13,4 % naar hoeveelheid. In 1964 bedroeg de waardestijging 31 %, terwijl het gewicht met 19,3 % toenam.

*
* *

Buitenlandse handel in bouwstoffen en andere aanverwante fabrikaten van niet-metaalhoudende mineralen

Waarde

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1961	1962	1963	1964	1965	1961	1962	1963	1964	1965
Hard- en bouwsteen	260	281	337	419	467	242	305	295	354	370
Zand, kiezel, andere steen	394	419	460	550	563	465	568	717	868	932
Kalksteen, kalk, gips, magnesiet	121	122	131	167	183	258	240	239	280	304
Klei en andere vuurvaste minerale stoffen	264	269	252	313	332	177	178	189	199	191
Slakken, walschilfers en dergelijke n. e. g.	88	52	46	134	76	100	127	130	174	190
Andere ruwe aanverwante minerale produkten	634	640	605	692	748	66	68	79	117	126
Cement	59	42	45	41	43	854	834	761	904	1 059
Werken van asbestcement, enz., excl. ceramische produkten	45	66	79	79	73	931	975	1 062	1 141	1 170
Vuurvaste stenen en voorwerpen voor het bouwbedrijf	398	369	311	406	417	158	102	113	143	158
Baksteen, pannen, buizen, andere produkten van gewoon aardewerk	192	183	200	283	310	411	397	373	501	489
Glas	355	406	426	612	683	4 563	5 223	4 839	5 545	5 331
waarvan : onbewerkt vensterglas	(20)	(32)	(48)	(107)	(106)	(1 994)	(2 405)	(1 983)	(2 393)	(1 685)
onbewerkt spiegelglas	(16)	(34)	(9)	(35)	(44)	(1 239)	(1 310)	(1 155)	(1 181)	(1 120)
bewerkt en speciaal glas	(222)	(232)	(223)	(282)	(327)	(1 322)	(1 493)	(1 633)	(1 864)	(2 301)
Glaswaren	411	459	524	614	678	778	906	1 127	1 265	1 516
waarvan : flessen, flacons en andere bergingsmiddelen van glas	(137)	(140)	(143)	(163)	(186)	(447)	(514)	(683)	(790)	(931)
Artikelen in ceramische stoffen	483	455	489	587	636	92	125	206	270	310
Andere artikelen in dergelijke mineralen n.e.g.	532	585	645	799	828	309	358	404	490	576

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1965.* — Hard- en bouwsteen : T.C.I.H. 273.11 + 273.12 + 273.13 + 661.31 + 661.32 + 661.33; zand... : T.C.I.H 273.3 + 273.4; kalksteen... : T.C.I.H. 273.21 + 273.22 + 661.1; klei... : T.C.I.H. 276.21 + 276.22 + 276.23 + 276.24; slakken... : T.C.I.H. 276.62 + 276.68 + 276.69; andere ruwe... : T.C.I.H. 275.22 + 276.1 + 276.4 +276.51 + 276.52 + 276.53 + 276.54 + 276.91 + 276.92 + 276.93 + 276.94 + 276.95 + 276.97 + 276.99, cement : T.C.I.H. 661.2; werken van... : T.C.I.H. 661.81 + 661.82 + 661.83; vuurvaste stenen... : T.C.I.H. 662.31 + 662.32 + 662.33; baksteen... : T.C.I.H. 662.41 + 662.42 + 662.43 + 662.44 + 662.45; glas : T.C.I.H. 664; onbewerkt... : T.C.I.H. 664.3; onbewerkt spiegelglas : T.C.I.H. 664.4; bewerkt... : T.C.I.H 664.5 + 664.6 + 664.7 + 664.8 + 664.91 + 664.92 + 664.93 + 664.94; glaswaren : T.C.I.H. 651.8 + 653.8 + 665; flessen... : T.C.I.H. 665.11 + 665.12; artikelen in... : T.C.I.H. 663.91 + 663.92 + 666 + 812.2; andere artikelen... : T.C.I.H. 663 — 663.91 — 663.92. - Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Gewicht
(tonnen)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1961	1962	1963	1964	1965	1961	1962	1963	1964	1965
Hard- en bouwsteen	153 380	146 859	198 155	204 277	207 620	810 494	1 337 831	994 566	1 288 505	1 185 253
Zand, kiezel, andere steen..	7 266 955	7 338 770	7 805 103	9 315 487	9 898 585	3 193 830	4 492 019	6 425 924	8 638 640	9 016 024
Kalksteen, kalk, gips, magnesiet	468 900	455 879	466 661	583 333	604 115	1 200 638	945 591	1 031 657	1 193 412	1 287 670
Klei en andere vuurvaste minerale stoffen	314 675	308 720	301 525	357 225	388 145	372 385	412 137	472 530	528 983	589 717
Slakken, walsschilfers en dergelijke n. e. g.	358 595	317 869	252 265	252 390	280 205	1 405 225	1 764 574	1 829 199	2 219 781	2 034 651
Andere ruwe aanverwante minerale produkten	254 179	259 913	256 835	305 259	374 017	175 738	177 997	120 361	212 753	229 577
Cement	63 245	32 643	38 673	30 117	24 028	1 404 272	1 329 366	1 196 225	1 434 712	1 726 492
Werken van asbestcement, enz., excl. ceramische produkten	12 918	19 516	22 488	21 420	17 114	223 804	220 534	218 555	220 342	217 824
Vuurvaste stenen en voorwerpen voor het bouwbedrijf	85 657	77 351	67 177	80 785	78 748	46 246	30 358	38 274	41 073	45 068
Baksteen, pannen, buizen, andere produkten van gewoon aardewerk	102 002	86 317	95 668	132 035	117 270	344 103	272 965	194 726	236 109	212 406
Glas	47 136	67 978	77 356	100 255	94 752	401 136	473 415	439 911	497 597	433 100
waarvan : onbewerkt vensterglas	(853)	(1 625)	(3 583)	(12 370)	(13 774)	(238 245)	(295 040)	(253 676)	(288 881)	(198 639)
onbewerkt spiegelglas ...	(2 470)	(7 187)	(994)	(6 212)	(7 213)	(68 985)	(74 903)	(71 660)	(79 341)	(79 360)
bewerkt en speciaal glas..	(8 423)	(10 198)	(9 395)	(10 927)	(12 151)	(89 010)	(99 553)	(110 726)	(124 505)	(145 915)
Glaswaren	32 893	36 020	38 392	46 174	42 694	67 231	71 553	94 297	99 823	120 288
waarvan : flessen, flacons en andere bergingsmiddelen van glas	(20 143)	(22 044)	(22 009)	(27 961)	(26 220)	(60 273)	(63 362)	(85 437)	(90 330)	(108 027)
Artikelen in ceramische stoffen	17 127	15 701	15 761	17 457	18 457	5 178	6 856	11 842	14 128	16 032
Andere artikelen in dergelijke mineralen n. e. g. .	123 399	134 907	157 118	194 809	182 427	65 375	90 771	131 772	174 752	193 739

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel :* zie (a) blz. 136.

Cementproduktie

(duizenden tonnen)

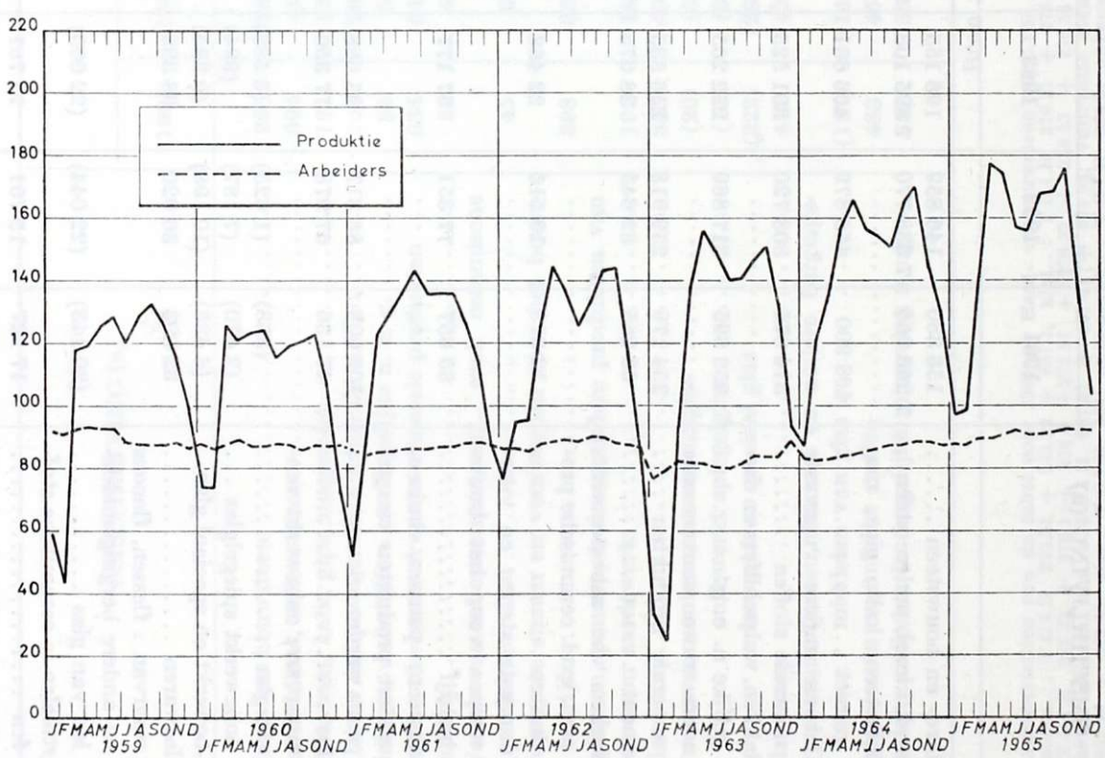
JAARTAL	Produktie
1953	4 626,1
1954	4 375,3
1955	4 688,7
1956	4 663,7
1957	4 705,2
1958	4 057,4
1959	4 438,6
1960	4 387,9
1961	4 753,9
1962	4 788,2
1963	4 709,4
1964	5 846,1
1965	5 904,9

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Cementindustrie

Produktie en personeelsbezetting

(1958 = 100)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Produktie van de kleinijverheid

OMSCHRIJVING	Eenheid	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965
Gewone baksteen van alle formaat	10^6 st.	1 981,6	2 065,7	2 127,3	2 056,4	1 883,6	1 921,4	1 809,0
Gevelsteen	10^6 st.	169,5	184,0	222,1	229,2	221,3	252,9	273,4
Draineerbuizen	10^3 t	9,5	9,1	13,1	18,1	11,6	19,3	} 50,8
Kabeldeksels	10^3 t	31,1	29,0	30,3	26,6	28,7	32,5	
Holle gewelfstenen ..	10^3 t	210,4	198,1	190,4	193,2	176,2	221,3	175,9
Andere holle stenen .	10^3 t	244,4	291,0	409,1	488,7	581,3	760,9	735,2

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Produktie van kalk, kalksteen en kalkderivaten

OMSCHRIJVING	Eenheid	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965
Kalk	10^3 t	1 773,7	1 927,7	1 922,9	2 036,4	2 019,9	2 298,8	2 294,4
Kalksteen	10^3 t	3 378,7	3 778,6	4 849,1	5 320,4	7 344,4	9 899,4	10 200,5
Dolomiet :								
ruw	10^3 t	384,1	450,3	489,7	586,0	692,4	908,5	867,7
witgegloeid .	10^3 t	252,4	307,3	299,6	296,1	323,6	337,5	317,9
Pleisterkalk ...	10^3 t	61,9	65,9	69,8	79,9	81,6	91,2	75,1
Pleisterkalkagglomeraten .	10^3 m^2	1 552,2	2 437,7	3 012,1	3 591,0	4 539,4	5 061,7	7 927,3
Kunstmatige hydraulische kalk	10^3 t	6,9	5,9	6,2	5,7	5,1	8,6	5,0
Natuurlijk calciumcarbobonaat	10^3 t	268,2	419,2	910,5	875,8	829,3	1 010,0	1 067,3
Fosfaten	10^3 t	13,2	8,2	14,0	12,5	13,6	22,1	18,0

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Produktie van de ceramische nijverheid

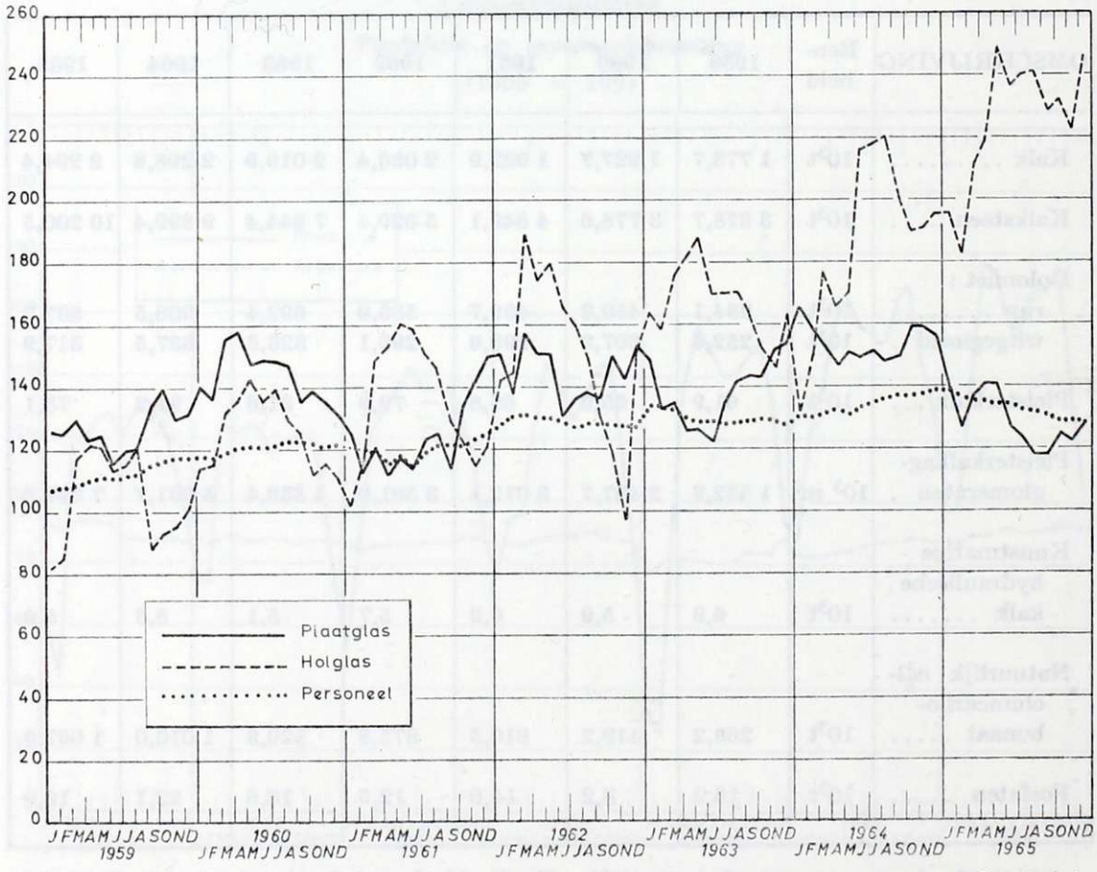
OMSCHRIJVING	Eenheid	1963	1964	1965
Plateelvaatwerk, kunstzandsteen en diverse ; porceleinen vaatwerk, isolatoren en elektro-technisch porcelein .	t	12 162	8 618	8 811
Bekledingstegels in plateelaarde en in zandsteen ; bevloeringstegels in halve zandsteen	m²	1 946 455	2 142 760	2 273 873
Kiezelaluinachtige produkten, kiezelachtige produkten en andere.	t	141 961	162 808	166 422
Fabriekstegels	t	7 556	8 364	6 661
Pannen en bijbehoren	t	123 113	132 065	111 479
Slijpstenen	t	1 593	1 744	1 634
Bouwkeramiek	t	26 697	31 438	35 858
Potten	t	16 668	19 208	19 344
Klei	t	187 472	202 636	209 480
Kwarts en kwartsiet	t	307 064	304 572	256 703
Vuursteen (gestampt en straatsteen) . .	t	10 664	14 924	16 003

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Glasnijverheid

Produktie en personeelsbezetting

(1958 = 100)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

§ 6. — DIVERSE INDUSTRIEËN

1. — *Papier- en kartonnijverheid.*

De verlangzaming van de economische expansie heeft de vraag naar papierprodukten enigermate gedrukt en de toeneming van het zichtbare verbruik was in de gezamenlijke E.E.G.-landen dan ook kleiner dan in 1964 : slechts 4 % in plaats van 7 % ; zij bedroeg 9 % in de Bondsrepubliek Duitsland, 5 % in Nederland, 3 % in de B.L.E.U., 2 % in Italië en 1 % in Frankrijk.

De Belgische papier- en kartonproduktie steeg nog wel, maar de groei verzwakte in aanzienlijke mate. Hij bedroeg slechts 2 %, tegen 9,9 % in 1964 en 11,1 % in 1963.

De druk van de toegenomen internationale concurrentie op de verkoopprijzen alsmede de stijging van de verschillende bestanddelen van de kostprijs hebben de rentabiliteit van de meeste papierbedrijven aangetast en de producenten aangezet hun inspanning tot rationalisering en modernisering op te voeren.

De scherpe concurrentie is ten dele het gevolg van de vlugge uitbreiding der produktiecapaciteit tegenover de verruiming van de papier- en kartonaanwending in de wereld. De vooruitzichten voor het verbruik blijven zeer gunstig, maar de toeneming van de vraag zou op korte termijn kunnen verzwakken wegens marktverzadiging.

In België steeg de voortbrenging van schrijf- en drukpapier aanzienlijk, te weten met 17,2 %. De stijging was matig voor kraftpapier, inpakpapier, perkamentpapier en imitatieperkamentpapier (1,4 %), karton (3 %), alsmede in de sector verwerking (2 %). Daarentegen werd een krachtige daling waargenomen voor verwerkt papier en karton (— 10,5 %), krantenpapier (— 9,3 %) en de overige papiersoorten (—3,7 %).

Met betrekking tot de buitenlandse handel zij aangetekend dat de uitvoer toenam, hoewel hij voor het krantenpapier een sterke daling onderging. De invoer steeg eveneens en wel in nagenoeg dezelfde mate.

2. — *Ledernijverheid.*

In 1965 bedroeg de produktie van zwaar leder voor de derde achtereenvolgende maal ongeveer 2 400 t ; ten opzichte van 1964 steeg zij met 2 %.

De sector had in 1961 en 1962 een verbetering gekend, waarop in 1963 een nieuwe achteruitgang volgde. Nu schijnt een pauze aan de gang te zijn die de produktiedaling afsluit.

Bij het lichte leder nam de produktie sedert 1960 ononderbroken toe. Deze beweging werd in 1965 niet voortgezet ; de voortbrenging daalde immers met 5,6 %.

In de schoensector verzwakte de conjunctuur door de inkrimping van de binnenlandse vraag, de stijging van de invoer en de stagnatie van de uitvoer.

Dank zij de rationalisatie en de concentratie van de Belgische schoenfabrieken, binnen de Gemeenschappelijke Markt, kan deze bedrijfstak, die in haar geheel een welvaartspeil geniet dat beneden de mogelijkheden blijft, een versteviging te beurt vallen.

3. — *Houtverwerkende nijverheid.*

De houtverwerkende nijverheid breidde zich verder uit. Weliswaar was het stijgingstempo enigszins lager dan in het voorgaande jaar (11,6 % tegen 18,9 %), maar deze nijverheidstak is nu al sedert enkele jaren sterk expansief, zodat de afzet tussen 1960 en 1965 bijna verdubbelde ; hij steeg nl. in deze periode van 6 901 miljoen tot 13 417 miljoen frank.

Afgezien van de kisten- en tonnennijverheid, die lichtjes achteruitging (— 1 %), en van enkele minder belangrijke sectoren zoals kurk, mandenmakerij en rotan, klompennijverheid en parket, die niet vooruitgingen of zelfs enigszins achteruitgingen, kenden alle takken van de houtverwerkende nijverheid een uitbreiding, doordat zij voordeel haalden uit de voortgaande stijging van de levensstandaard in de Gemeenschappelijke Markt.

De rekordtempo's van het voorgaande jaar werden niet gehaald, maar op sommige gebieden was de afzetstijging niet minder dan spectaculair, zoals blijkt uit de statistieken van het Nationaal Instituut voor de Statistiek ; zetels : 21,8 %; schrijnwerkerij : 19,9 %; fineerhout en geperste panelen : 15,2 %; meubels : 8,8 %; borstels : 7,7 %.

De export bedroeg 28,6% van de totale produktie in de houtverwerkende nijverheid, tegen 26% in 1964 en 25,9% in 1963.

In 1965 hebben de Lid-Staten van de E.E.G. 85 % van de Belgische uitvoer afgenomen, tegen 84,9 % in 1964 en 84,1 % in 1963.

4. — *Tabaksnijverheid.*

De tabaksnijverheid ging er nogmaals op vooruit, maar het stijgingstempo was lager dan in 1964 (3,5 % tegen 6,1 %).

De verlangzaming is vooral te wijten aan de achteruitgang van de sigarenindustrie (— 20,9 %), want de vervaardiging van cigarillo's (9,6 %) en sigaretten (7,8 %) steeg verder.

Het aandeel van de rooktabak gaat van jaar tot jaar achteruit ; in 1965 bedroeg het nog slechts 25,1 % van de totale produktie in de tabaksnijverheid, tegen 37,7 % in 1958.

De totale uitvoer steeg van 990 miljoen frank tot 1 282 miljoen, d.i. met 29,5 %.

Terzelfder tijd vermeerderde de invoer met 11 % (van 2 235 miljoen frank tot 2 481 miljoen).

Wanneer de tolmuren binnen de Gemeenschappelijke Markt volledig zullen zijn gesloopt, zal de Europese tabaksnijverheid voor een binnenlandse markt met 180 miljoen verbruikers staan. Zij heeft dan ook grote uitbreidingsmogelijkheden, vooral ten aanzien van de sigaretten, gezien het verbruik hier 245 miljard stuks vertegenwoordigt, tegen 515 miljard in de Verenigde Staten.

5. — *Diamantnijverheid.*

Evenals 1964 was ook 1965 een zeer goed jaar voor de Belgische diamantnijverheid. De volledige werkgelegenheid bleef gehandhaafd en de schaarste aan geschoold personeel was dermate groot, dat in aanzienlijke mate overloon werd betaald en toch niet alle werkgevers het nodige personeel vonden.

In de Belgische diamanthandel was de bedrijvigheid niet minder schitterend. De uitvoer steeg naar waarde met 8,4 % en ook de invoer nam toe, maar in mindere mate, te weten met 2,2 %.

België behoudt een plaats van eerste rang op de diamantwereldmarkt. In de huidige omstandigheden schijnt alleen Israel, dat zijn uitvoer van geslepen diamant in een rekordtempo tot ontwikkeling brengt, in staat te zijn een scherpe concurrentie te voeren.

*
* *

Produktie van papier en karton

(duizenden tonnen)

OMSCHRIJVING	1961	1962	1963	1964	1965
Dagbladpapier	99,5	97,2	96,6	97,7	88,6
Schrijf- en drukpapier	97,8	95,3	101,3	109,0	127,8
Kraftpapier	29,1	30,0	31,0	38,8	
Verpakkingspapier	82,0	87,9	88,0	70,7	139,1
Perkament- en imitatieperkamentpapier	24,2	25,4	26,3	27,7	
Andere papiersoorten (a)	40,5	43,3	47,1	60,0	57,8
Karton	62,6	62,4	78,3	99,0	102,0
Totaal ...	**435,7**	**441,4**	**468,6**	**502,9**	**515,4**
Verwerkt papier en karton	55,5	53,1	63,2	72,2	64,6
Verwerking van papier en karton	327,8	346,7	406,0	458,4	567,2
Algemeen totaal ...	**763,5**	**788,1**	**874,6**	**961,3**	**982,7**

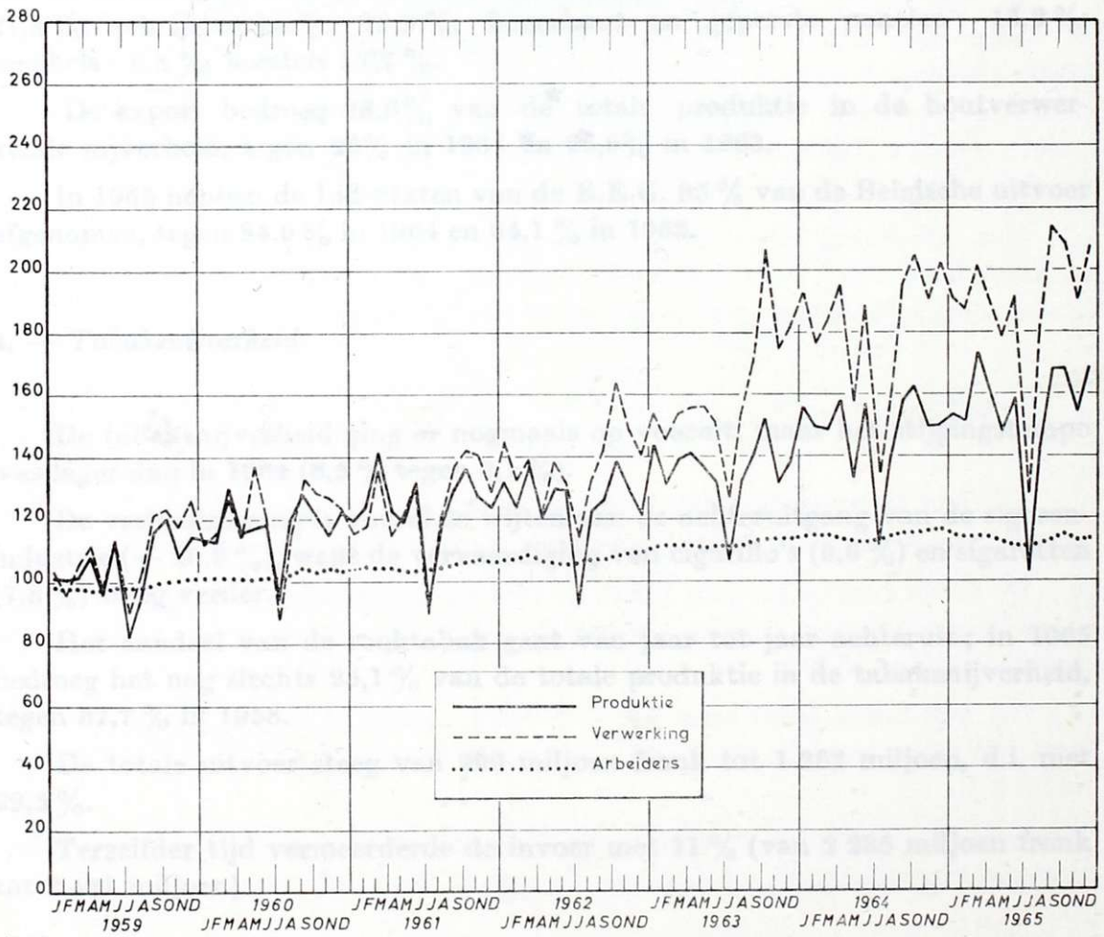
Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) De rubriek « andere papiersoorten » bevat het wit papier (exclusief schrijf- en drukpapier), het cellulose- en speciaal papier.

Papier- en kartonnijverheid

Produktie en personeelsbezetting

(1958 = 100)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Buitenlandse handel van de papiernijverheid

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1961	1962	1963	1964	1965	1961	1962	1963	1964	1965
	WAARDE (miljoenen franken)									
Pulphout	361	317	282	385	370	14	10	4	6	4
Papierstof en papierafval	1 474	1 364	1 549	1 765	1 718	150	144	165	199	439
Papier en karton	3 182	3 308	3 768	4 231	4 558	1 684	1 837	1 917	2 387	2 736
w. o. : krantenpapier	(421)	(490)	(511)	(497)	(551)	(151)	(346)	(322)	(348)	(265)
Kraftpapier en -karton	(589)	(619)	(774)	(912)	(929)	(78)	(82)	(61)	(116)	(162)
druk-, schrijf- en tekenpapier	(861)	(828)	(946)	(1 016)	(1 028)	(392)	(203)	(156)	(154)	(238)
Papier- en kartonwaren	719	746	809	969	1 148	473	661	702	760	921
w. o. : zakken, dozen en andere verpakkingsmiddelen	(253)	(238)	(255)	(323)	(381)	(77)	(105)	(171)	(252)	(373)
Drukwerk	1 395	1 564	1 767	1 980	2 244	1 251	1 550	1 741	1 990	2 255
	GEWICHT (tonnen)									
Pulphout	248 573	238 239	242 220	337 724	342 371	14 202	8 055	4 151	6 659	4 693
Papierstof en papierafval	236 008	234 229	255 235	265 947	250 905	58 948	63 414	82 884	89 988	128 672
Papier en karton	328 105	345 690	400 080	437 744	463 813	129 608	139 433	141 650	167 278	175 956
w. o. : krantenpapier	(58 604)	(66 278)	(69 530)	(67 984)	(76 616)	(19 687)	(41 338)	(38 843)	(42 934)	(32 369)
Kraftpapier en -karton	(65 937)	(71 628)	(91 353)	(108 179)	(104 029)	(6 746)	(7 043)	(5 008)	(9 979)	(13 707)
druk-, schrijf- en tekenpapier	(87 789)	(86 121)	(100 821)	(104 815)	(103 434)	(35 000)	(15 000)	(11 234)	(10 672)	(17 409)
Papier- en kartonwaren	30 631	28 779	30 385	37 316	42 468	12 416	16 853	24 392	31 500	42 522
w. o. : zakken, dozen en andere verpakkingsmiddelen	(17 749)	(14 798)	(14 432)	(17 778)	(20 008)	(4 588)	(5 947)	(12 679)	(19 724)	(28 632)
Drukwerk	29 415	31 349	33 730	38 007	42 260	31 260	37 962	45 765	48 602	52 187

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1965.* — Pulphout : T.C.I.H. 242.1; papierstof en... : T.C.I.H. 251; papier en karton : T.C.I.H. 641 — 641.6; krantenpapier : T.C.I.H 641.1; Kraftpapier... : T.C.I.H. 641.3; druk-, schrijf-,... : T.C.I.H. 641.21; papier- en kartonwaren : T.C.I.H. 642; zakken, dozen... : T.C.I.H. 642.11 + 642.12; drukwerk : T.C.I.H. 892. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Buitenlandse handel in huiden, leder en lederwaren

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1961	1962	1963	1964	1965	1961	1962	1963	1964	1965
	WAARDE (miljoenen franken)									
Huiden ongelooid	685	807	737	826	839	400	474	457	511	585
Pelterijen ruw	441	432	485	508	573	65	77	95	85	129
Bereide pelterijen, gelooid of bewerkt	212	239	363	383	353	124	146	191	223	356
Bereid leder en huiden	892	785	942	975	1 014	556	574	598	623	737
Schoeisel, geheel of voornamelijk in leder	633	670	861	1 125	1 278	514	577	534	630	635
Schoeisel in rubber of plastische stoffen	109	116	118	95	124	35	35	35	37	42
Schoeisel of delen daarvan n.e.g.	217	232	290	348	391	124	172	182	220	211
Kleding en toebehoren van leder	73	73	84	85	84	339	283	354	391	348
Andere lederwaren	144	141	160	192	238	80	91	124	179	212
	GEWICHT (tonnen)									
Huiden ongelooid	25 730	32 806	31 429	31 368	30 837	22 429	25 680	28 949	31 025	31 697
Pelterijen ruw	5 340	5 893	6 282	5 782	4 329	903	931	1 202	906	1 008
Bereide pelterijen, gelooid of bewerkt	270	267	407	436	345	513	576	658	679	572
Bereid leder en huiden	5 008	4 689	5 210	5 204	5 344	2 564	3 051	3 115	3 638	3 903
Schoeisel geheel of voornamelijk in leder	2 362	2 520	3 307	4 171	4 712	1 684	1 822	1 822	2 087	2 035
Schoeisel in rubber of plastische stoffen	1 880	1 986	1 920	1 534	2 027	456	479	495	517	640
Schoeisel of delen daarvan n.e.g.	2 533	2 463	2 894	3 373	3 591	1 665	2 541	2 708	2 954	2 400
Kleding en toebehoren van leder	82	71	87	99	118	301	253	327	336	311
Andere lederwaren	473	443	497	541	645	203	228	243	307	406

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1965.* — Huiden ongelooid : T.C.I.H. 11; pelterijen ruw : T.C.I.H. 212; bereide pelterijen... : T.C.I.H. 613 + 842; bereid leder... : T.C.I.H. 611 — D.T. 4102.20 — 4102.27; schoeisel geheel... : D.T. 6402.00 + 6402.20 + 6402.30 + 6402.35 + 6402.40 + 6402.45 + 6402.50 + 6402.55; schoeisel in... : D.T. 6401.03 + 6401.05 + 6401.07 + 6401.10 + 6401.15; schoeisel of... : T.C.I.H. 351 + 612.3 — D.T. 6401.03 — 6401.05 — 6401.07 — 6401.10 — 6401.15 — 6402.00 — 6402.20 — 6402.30 — 6402.35 — 6402.40 — 6402.45 — 6402.50 — 6402.55 — 6406.00; kleding... : T.C.I.H. 841.3 + D.T. 6506.20; andere... : T.C.I.H. 612.1 + 612.2 + 612.9 + D.T. 4202.30 + 4202.50 + 4202.70. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Produktie van afgewerkt leder en van schoenen

JAARTAL	Zwaar leder (tonnen)			Licht leder (duizenden vierkante voet)	Schoenen (duizendenparen)	
	Zoolleder	Technisch leder	Totaal		Gans lederen	Andere
1957	2 897	1 415	4 312	44 421	9 264	2 853
1958	2 318	1 161	3 479	38 575	9 700	2 574
1959	2 023	838	2 861	44 756	10 866	2 892
1960	1 276	809	2 085	41 028	11 131	3 269
1961	1 675	937	2 612	46 152	11 544	3 415
1962	1 702	952	2 654	48 498	12 354	3 409
1963	1 331	1 071	2 403	51 822	12 713	3 439
1964	1 304	1 101	2 406	52 278	13 017	3 311
1965	..	..	2 455	49 329	12 650	3 257

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Bedrijvigheid in de houtverwerkende nijverheid (a)

OMSCHRIJVING	Aantal uren-arbeiders (duizenden)					Omzet (miljoenen franken)				
	1961	1962	1963	1964	1965	1961	1962	1963	1964	1965
Meubels	26 050	26 093	27 738	29 311	29 112	3 217	3 497	4 223	5 192	5 648
Zetels	4 761	5 330	6 346	6 972	7 330	553	676	887	1 129	1 375
Schrijnwerkerij	5 662	6 025	5 735	6 139	6 161	805	926	1 034	1 206	1 446
Houten vaatwerk	4 607	4 555	4 750	4 786	4 387	582	551	611	732	772
Kaders, lijsten, schaverijen	1 469	1 544	1 555	1 684	1 673	178	182	212	250	269
Kurk	194	173	136	137	141	50	54	49	41	39
Mandenmakerij en rotan	746	607	570	555	455	70	72	73	73	73
Klompennijverheid	129	113	124	110	77	16	11	9	9	8
Borstelnijverheid	1 139	1 187	1 122	1 185	1 128	211	224	256	284	306
Kisten- en tonnennijverheid	3 498	3 139	2 839	3 021	2 790	384	396	420	499	494
Parket	687	680	514	478	430	107	109	102	103	98
Geplakt hout en geperste panelen	6 483	6 746	7 139	7 718	7 436	1 601	1 879	2 236	2 509	2 890
Totaal ...	**55 424**	**56 193**	**58 568**	**62 097**	**61 120**	**7 774**	**8 575**	**10 111**	**12 027**	**13 417**

(a) Inrichtingen met 5 of meer arbeiders

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

evenals de afgewerkte produkten hiervan

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1961	1962	1963	1964	1965	1961	1962	1963	1964	1965
	WAARDE (miljoenen franken)									
Rondhout, onbewerkt of enkel vierkant behakt of gezaagd (exclusief : pulphout)	585	590	680	934	788	432	448	432	510	576
Gezaagd, gesneden, geschild of eenvoudig bewerkt hout	2 325	2 142	2 450	2 906	2 759	279	361	360	380	373
Fineer-, kunsthout en ander bewerkt hout n. e. g.	452	457	553	778	792	748	946	1 074	1 150	1 488
Werken van hout n. e. g.	324	341	392	521	582	112	179	224	324	324
Ruwe kurk en afval	14	11	17	10	9	1	1	1	2	1
Werken van kurk	152	131	157	179	161	5	3	20	24	22
Dierlijke en plantaardige stoffen voor de borstel- en mandenmakerij	107	117	124	136	133	50	59	41	57	56
Artikelen van de borstel- en mandenmakerij	166	174	189	224	266	55	62	84	97	99
Meubelen in hout, bamboeriet en dergelijke	554	529	554	785	879	330	691	1 178	1 521	1 804
	GEWICHT (tonnen)									
Rondhout, onbewerkt of enkel vierkant behakt of gezaagd (exclusief : pulphout)	333 083	345 855	371 495	468 462	394 722	284 932	290 796	273 472	306 438	320 867
Gezaagd, gesneden, geschild, of eenvoudig bewerkt hout	547 843	555 268	625 945	674 023	595 242	66 425	78 873	77 956	75 834	71 420
Fineer-, kunsthout en ander bewerkt hout n. e. g.	45 498	44 893	53 121	80 868	74 526	107 478	144 643	156 059	153 160	220 153
Werken van hout n. e. g.	14 938	16 500	20 754	25 929	28 732	4 662	8 829	12 121	15 344	14 206
Ruwe kurk en afval	1 812	1 448	1 875	1 235	1 154	137	137	197	391	247
Werken van kurk	5 037	4 193	5 379	6 212	5 373	119	50	585	735	595
Dierlijke en plantaardige stoffen voor de borstel- en mandenmakerij	9 044	8 857	7 892	8 474	7 749	3 116	3 678	2 629	3 062	2 756
Artikelen van de borstel- en mandenmakerij	3 304	3 838	3 810	4 897	5 448	855	1 704	1 272	1 475	1588
Meubelen in hout, bamboeriet en dergelijke	11 305	10 877	11 571	15 659	16 902	6 604	13 761	21 779	25 777	28 921

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1965.* — Rondhout... : T.C.I.H. 242 — 242.1; gezaagd... : T.C.I.H. 243; fineer... : T.C.I.H. 631 + D.T. 4809.00 + 4809.10; werken van hout : T.C.I.H. 632 + D.T. 4413.00 + 6403.00 + 6403.10; ruwe kurk... : T.C.I.H. 244; werken van kurk : T.C.I.H. 633; dierlijke... : T.C.I.H. 291.92 + 292.3 + 292.93; artikelen van de borstel... : T.C.I.H. 657.8 + 841.52 + 899.21 + 899.22 + 899.23 + 899.24 + 899.25 + 899.26 + 899.27 + D.T. 4202.80; meubelen in hout... : T.C.I.H. 821.01 — D.T. 9401.00 — 9401.10 — 9401.20 + 9403.60 + 9403.70 + 9403.80. - Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Buitenlandse handel in tabak en tabakswaren

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1961	1962	1963	1964	1965	1961	1962	1963	1964	1965
	WAARDE (miljoenen franken)									
Ruwe tabak	1 316	1 236	1 437	1 693	1 939	95	112	126	132	120
Sigaren	153	159	172	212	216	76	104	183	238	363
Cigarillo's	32	43	43	65	63	87	106	134	188	173
Sigaretten	70	83	96	124	153	386	358	377	422	587
Rooktabak	12	20	66	97	59	1	4	5	8	38
Andere tabaksprodukten (inclusief tabaksextracten en tabakspoeder)	22	30	33	44	51	—	1	1	2	1
	GEWICHT (tonnen)									
Ruwe tabak	30 132	27 319	28 973	31 139	33 334	1 491	1 758	2 022	2 057	1 981
Sigaren	482	493	498	573	580	257	303	535	978	1 453
Cigarillo's	75	107	102	153	129	348	412	531	738	662
Sigaretten	666	776	882	996	1 039	3 844	3 166	3 667	3 595	4 118
Rooktabak	175	264	848	1 258	679	15	50	53	90	363
Andere tabaksprodukten (inclusief tabaksextracten en tabakspoeder)	201	272	274	365	430	18	12	15	35	15

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1965.* — Ruwe tabak : T.C.I.H. 121; sigaren : D.T. 2402.10; cigarillo's : D.T. 2402.20; sigaretten : T.C.I.H. 122.2; rooktabak : D.T. 2402.30; andere tabaksprodukten... : D.T. 2402.40 + 2402.50. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Tabaksindustrie

Verwerkte hoeveelheid

(tonnen)

OMSCHRIJVING	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965
Sigaren.....	1 068	1 165	1 260	1 239	1 301	1 986	1 571
Cigarillo's	2 103	2 455	2 673	2 479	2 866	3 305	3 623
Sigaretten	13 142	13 934	14 435	15 312	16 083	17 144	18 474
Rooktabak	9 734	9 258	9 014	8 747	8 504	8 087	7 938
Andere tabakssoorten..	117	107	105	64	78	79	63
Totaal...	**26 164**	**26 919**	**27 487**	**27 841**	**28 832**	**30 602**	**31 669**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Invoer en uitvoer van diamant

Maandgemiddelden

(miljoenen franken)

JAARTAL	Invoer		Uitvoer	
	Ruwe diamant	Geslepen sierdiamant	Ruwe diamant	Geslepen sierdiamant
1957	376,6	88,4	62,6	353,7
1958	300,2	66,4	57,7	335,3
1959	430,9	106,8	80,3	419,8
1960	428,1	177,1	65,9	420,2
1961	401,6	163,3	61,4	459,3
1962	403,4	165,2	48,9	549,3
1963	452,6	219,4	75,6	608,7
1964	576,8	233,9	158,7	759,2
1965	588,4	240,4	153,0	842,0

Bron : Diamond Office (Antwerpen).

AFDELING IV.

WATERVOORZIENING

1. — *Probleem van het water.*

In de loop van de laatste jaren heeft de overtuiging veld gewonnen dat er ook in België een waterprobleem bestaat. Zeker, de ernst van de toestand is nog niet te vergelijken met die in andere landen. Toch moeten er nu oplossingen gevonden worden wil voorkomen worden dat nog voor 1970 de waterbevoorrading in sommige streken van Laag en Midden België in het gedrang zou komen. Daarbij wordt een politiek voor het water die een degelijke infrastruktuur vereist slechts volledig efficiënt na een verloop van een tiental jaren.

De vraag naar water is aanzienlijk toegenomen en zal, als gevolg van de economische ontwikkeling en de steeds stijgende welvaart, nog verder uitbreiding nemen. Immers, de verdere industrialisatie van het land zal een groeiend waterverbruik vergen. Ook wegens het hoger technisch peil van de Belgische land- en tuinbouwondernemingen is een stijgende vraag te verwachten. Een steeds grotere concentratie van de bevolking in en rond de steden, de vermeerdering van het aantal aangeslotenen op het gemeenschappelijk net der waterverdeling zal in de toekomst het verbruik per hoofd van de bevolking aanzienlijk doen stijgen. Inderdaad, in vergelijking met andere grote steden in het buitenland is het individueel verbruik in België nog relatief klein.

Daarenboven is het aanbod nog steeds onelastisch ; niettegenstaande bepaalde technische procédés schijnt deze toestand het eerstvolgende decennium weinig wijzigingen te zullen ondergaan.

Nochtans, om de huidige behoeften te kunnen bevredigen moet de nationale voorraad nu reeds ingeteerd worden.

Daarbij komt nog dat in het kader van het Internationaal Schelde-Rijnakkoord België kan verplicht worden aan Nederland zoet water te leveren. Dit water zou uit de Maas worden genomen, bekken dat meer dan twee derde van het oppervlaktewater levert.

Het behoort tot de opdracht van de Koninklijke Commissaris voor het Waterbeleid voor deze en nog andere problemen (o.m. de waterbezoedeling) een vlugge en rationele oplossing te vinden (1). Zo zal de Koninklijke Commissaris o.m. dank zij een coördinatie van de studies in verband met het waterprobleem het land een normale waterbevoorrading trachten te verzekeren.

Tevens moet gepoogd worden richtlijnen uit te stippelen waardoor het mogelijk wordt, enerzijds, voldoende watervoorraden te vergaren om aan de

(1) Koninklijk besluit van 16 februari 1965. (« Belgisch Staatsblad » van 25 februari 1965). Zie ook : *Het probleem van het water*. Brussel, Koninklijk Commissariaat voor het waterbeleid, (1966), 45 blz. Deze studie stelt sommige maatregelen voor om in de behoeften aan water van België van nu af tot het eeuweinde te voorzien.

toekomstige stijgende behoeften tegemoet te komen en, anderzijds, een rationele aanwending van de watervoorraden te bevorderen. Dit veronderstelt echter dat er een nauwkeurige hydrologische studie van de grondwaterlagen en van het oppervlaktewater zou bestaan. Daarna kan er gezocht worden op welke manier een evenwicht tussen vraag en aanbod bereikt kan worden waarbij de kostprijs de determinerende faktor is. Andere aspecten die dat evenwicht kunnen beïnvloeden zijn : de aanleg van reserves in Hoog België, de resultaten bekomen in de strijd tegen de waterbezoedeling, een harmonisatie van de wetgeving betreffende het water.

Ten slotte moeten nu de plannen opgesteld worden die ook op het einde van deze eeuw nog een voldoend aanbod zullen waarborgen. Hierbij dient met de specifieke behoeften van elke streek rekening te worden gehouden.

1. — *Cijfergegevens.*

In overleg met het Commissariaat voor het Waterbeleid en de gewestelijke ontwikkelingsmaatschappijen VENEX (1) en SOCOREC (2) heeft het Nationaal Instituut voor de Statistiek een volledig nieuwe reeks statistieken over het waterverbuik in de nijverheid opgesteld. (3) De eerste gegevens over 1964 zullen slechts na de publikatie van dit rapport beschikbaar zijn. Zij zullen in het volgend verslag worden opgenomen.

---

(1) Vennootschap ter bevordering van de economische expansie.

(2) Société coopérative d'étude et d'assistance pour la reconversion économique des régions touchées par la fermeture des charbonnages.

(3) Koninklijk besluit van 20 april 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 11 mei 1965).

HOOFDSTUK III

VERKEER EN VERVOER

Evenals in 1964 werd de bedrijvigheid in de sector verkeer door gunstige weersomstandigheden bevorderd, maar de vervlakking van de economische ontwikkeling, zij het dan op een hoog niveau, remde het expansietempo, dat aanzienlijk lager uitviel dan in het voorgaande jaar.

Deze tendentie was bijzonder merkbaar bij de spoorwegen, welke tak gekenmerkt wordt door een structurele verschuiving ten gunste van het wegverkeer. In 1964 nam het vervoer per goederentrein en het aantal tonkilometers toe met respectievelijk 2,1 % en 1,5 % ; in 1965 echter was er een daling met 4,1 % en 2,6 %. Deze achteruitgang was te wijten aan de vermindering van het binnenlands vervoer (— 8,1 %) en het transitoverkeer (— 7,1 %). Daarentegen namen de invoer (0,6 %) en de uitvoer (0,5 %) lichtjes toe. Het vervoer van vaste brandstoffen, dat reeds in 1964 sterk verminderd was (— 11,7 %), ging opnieuw achteruit (— 4,8 %) ; zulks was ook het geval voor de andere zware vrachten : ertsen (— 2,2 %), bouwmaterialen en steengroefprodukten (— 7,2 %). Voor de metaalprodukten nam het spoorverkeer echter verder toe (3,2 %), maar de groei was minder groot.

De ruimere omzet, de uitbreiding van het handelsverkeer met de nabuurlanden en de fundamentele wijziging in de transportgewoonten leidden tot een verdere opgang van het wegvervoer. Hieromtrent zijn echter voor 1965 geen statistieken beschikbaar.

Tussen augustus 1964 en juli 1965 werden er 20 087 nieuwe bedrijfswagens in gebruik genomen, te vergelijken met 22 133 in de voorgaande twaalfmaandsperiode. Naar raming waren er op 1 augustus 1965 225 000 bedrijfswagens in gebruik, d.i. 5 % meer dan een jaar tevoren.

Hoewel het vervoer per binnenvaartschip omvangrijker was (3,7 %) dan in 1964, een rekordjaar, toch kent de Belgische binnenvaart een moeilijke tijd. De binnenvloot, in totaal 2,641 miljoen ton, bestaat voor 540 000 t uit eenheden van meer dan 55 jaar oud, waarvan het grootste deel zou moeten worden gesloopt. De uitbreiding van de duwvaart op de grote verkeerswegen betekent rationalisatie en leidt tot het vrijkomen van materieel ; hierdoor daalt de rotatiesnelheid en het rendement bij de andere schepen. Bovendien wordt de concurrentie vanwege het spoor groter.

Het aantal in de haven te Antwerpen ingeklaarde zeeschepen daalde met ongeveer 500 eenheden, van 18 550 tot 18 065, hetgeen goeddeels te wijten is aan de staking in de diensten van de havenkapitein in het begin van het jaar.

De gezamenlijke tonnenmaat steeg met 1,3 %, doordat het aantal schepen met grote tonnenmaat zowel voor het vervoer van vloeistoffen als voor het vervoer van droge vracht toeneemt.

De goederenaanvoer van overzee beliep 40,39 miljoen ton, tegen 36,43 miljoen ton in 1964 ; dit betekent een stijging met 10,9 %. Het voorgaande jaar was de toeneming 16 %.

De sterke toeneming van de aanvoer is toe te schrijven aan de grotere import van massagoederen, want de invoer van stukgoed ging enigszins achteruit.

De ladingen voor uitvoer en doorvoer beliepen 19 miljoen ton. In het jaar 1964 hadden zij 16,9 miljoen ton bedragen.

De stijging vond ten dele haar oorzaak in het transitoverkeer, dat bijna 1 miljoen ton groter was dan in het voorgaande jaar ; voor de eerste maal was de omvang groter dan 6 miljoen ton en werd het vooroorlogse peil overschreden. De Belgische export bereikte met bijna 12,6 miljoen ton een rekordhoogte en was 1,2 miljoen ton groter dan in het voorgaande jaar. De uitvoer van stukgoederen nam aanzienlijk toe.

In de haven van Gent bleef de goederenomslag met 3,1 miljoen ton ongeveer op het zelfde niveau als in het voorgaande jaar (+ 1,7 %) ; tegenover een krachtige stijging bij de uitvoer en de doorvoer stond een daling bij de goederenaanvoer.

De goederenaanvoer en -afvoer door middel van zeeschepen in de havens van Brugge en Zeebrugge bedroeg 1,7 miljoen ton in 1965, tegen 1,4 miljoen in 1964.

De vloot van de Belgische rederijen nam met 3 eenheden af ; maar volgens de Belgische maatstaf steeg de brutotonnenmaat van 727 851 tot 760 502 en de nettotonnenmaat van 539 868 tot 548 888. Twee ertsschepen en twee nieuwe fruitschepen werden in dienst gebracht, maar zeven vrachtschepen werden uit de vaart genomen. Hier blijkt de geleidelijke modernisering van de Belgische vloot, die gekenmerkt wordt door een stijging van de gemiddelde tonnenmaat per schip.

In 1965 werd een verdere stijging van het aantal vluchten op de Belgische luchthavens waargenomen. Het aantal passagiers was 9,9 % hoger dan in het voorgaande jaar en het vrachtvervoer 11,6 %.

Bij de Sabena bedroeg de ladingscoëfficiënt 60,3 %, tegen 59,8 % in 1964. Het aantal reizigers beliep 1 144 600, d.i. 8,3 % meer, en het aantal reizigerskilometers 2 077 miljoen, tegen 1 889 miljoen in 1964 of 10 % meer.

Tijdens de twaalfmaandsperiode augustus 1964 t/m juli 1965 werden 216 685 nieuwe personenwagens verkocht, d.i. 14,2 % meer dan in de voorgaande twaalfmaandsperiode, tijdens dewelke de stijging 18,7 % bedroeg. Als gevolg van deze toeneming werd het aantal op 1 augustus 1965 in gebruik zijnde wagens geraamd op 1 340 000, d.i. 15,7 % meer dan een jaar tevoren (1 158 000). In de zelfde tijdspanne werden 1 000 autobussen en toerauto's in gebruik genomen.

De verkoop van bromfietsen en motorrijwielen ging nogmaals achteruit ; daarentegen gaf de verkoop van fietsen een lichte stijging te zien.

Het reizigersverkeer op het spoorwegnet van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen daalde lichtjes ; het aantal reizigers verminderde van

275 miljoen tot 274 miljoen en het aantal reizigers-kilometer van 9 041 miljoen tot 8 975 miljoen.

Het aantal reizigers die van de vervoermiddelen der Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen gebruik maakten daalde met 5 %. In de statistieken van de Maatschappij wordt echter geen rekening meer gehouden met de mijnwerkers die in Limburg voor rekening van de steenkoolmijnen worden vervoerd, zodat de werkelijke daling 2,5 % bedraagt.

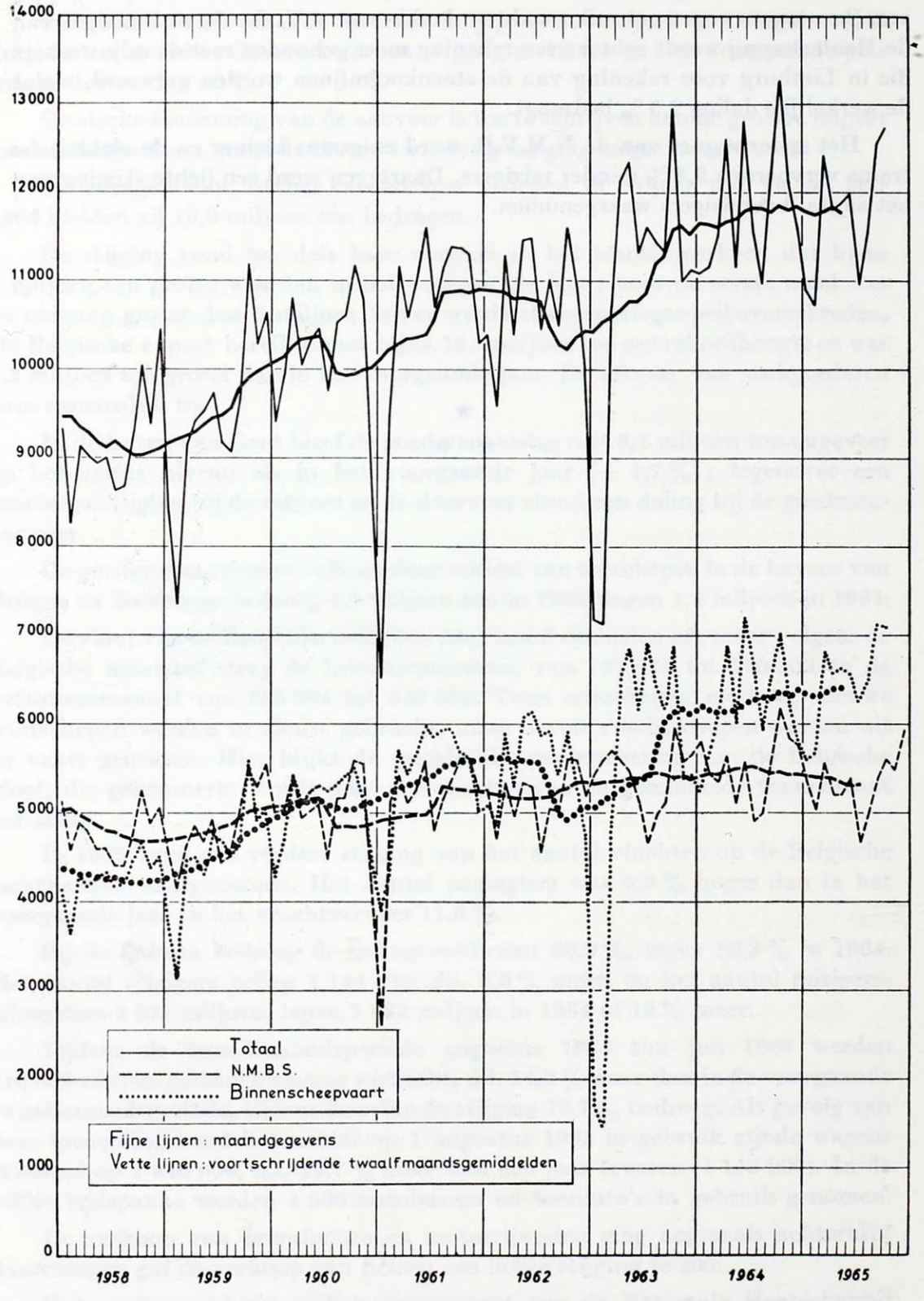
Het spoorwegnet van de N.M.V.B. werd enigszins kleiner en de elektrische trams vervoerden 9,5 % minder reizigers. Daartegen werd een lichte stijging van het aantal busreizigers waargenomen.

★
★ ★

Spoorweg en binnenscheepvaart

Goederenvervoer

(duizenden tonnen)

Bronnen : Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.
Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen

Vervoer van goederen bij wagenladingen

JAARTAL	Gewicht (duizenden tonnen)					Totale omvang van het vervoer (miljoenen tkm)
	Binnenland	Invoer	Uitvoer	Transito	Totaal	
1958	27 946	14 271	8 314	7 275	57 806	5 830
1959	27 563	15 106	7 816	7 991	58 476	6 062
1960	28 096	16 455	8 305	7 980	60 835	6 303
1961	27 338	16 806	8 767	8 472	61 383	6 455
1962	27 713	16 910	9 134	8 517	62 273	6 467
1963	27 171	17 733	10 133	10 290	65 327	6 825
1964	26 647	19 054	10 742	10 151	66 594	6 925
1965	24 493	19 165	10 793	9 428	63 879	6 758

Bron : Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen

Vervoer van goederen bij wagenladingen : indeling naar de aard der vervoerde goederen

(miljoenen tonkilometers)

AARD DER GOEDEREN	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965
Landbouwprodukten en voedingswaren	171	190	181	201	213	221	210
Vaste brandstoffen	1 723	1 778	1 832	1 845	2 211	1 953	1 859
Ertsen	1 775	2 000	2 027	2 026	1 819	2 018	1 993
Metaalprodukten	1 165	1 151	1 184	1 132	1 225	1 324	1 367
Bouwmaterialen en produkten uit steengroeven	684	661	688	681	662	696	646
Textielprodukten	22	23	22	21	23	23	23
Chemische produkten	333	316	316	322	398	386	351
Nijverheidsoliën, petroleum, pek en teer	92	93	94	113	149	159	158
Allerlei	97	91	111	126	125	145	151
Totaal ...	**6 062**	**6 303**	**6 455**	**6 467**	**6 825**	**6 925**	**6 758**

Bron : Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen

Reizigersverkeer

(miljoenen eenheden)

JAARTAL	Aantal reizen	Aantal reizigerskilometers			
		Totaal	Op biljet	Op werk- of week-abonnement	Op andere abonnementen (a)
1958	264	9 057	3 386	3 910	1 761
1959	255	8 519	3 033	3 649	1 837
1960	261	8 577	3 018	3 641	1 918
1961	265	8 693	2 939	3 720	2 034
1962	273	8 958	2 964	3 911	2 083
1963	276	9 009	3 107	3 962	1 940
1964	275	9 041	3 106	4 115	1 820
1965	274	8 975	3 080	4 145	1 750

Bron : Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen

(a) Gewoon abonnement, schoolabonnement, netabonnement, abonnement voor handelsreiziger, abonnemet van 5, 10 of 15 dagen.

Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen

Reizigersverkeer

(duizenden reizen)

JAARTAL	Totaal	Elektrische trams	Motor-rijtuigen	Bussen
1958	317 200	163 251	1 830	152 119
1959	302 666	144 297	652	157 717
1960	300 284	127 684	174	172 426
1961	300 080	111 011	143	188 926
1962	294 621	100 063	154	194 404
1963	308 103	93 347	157	214 599
1964	303 466	86 931	165	216 370
1965	288 306	78 730	158	209 418 (a)

Bron : Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen.

(a) Voor 1965 exclusief de mijnwerkers vervoerd in Limburg voor rekening van de mijnen. Dit aantal wordt op 7,5 miljoen geraamd.

Aantal wegvoertuigen

(duizendtallen)

JAARTAL	Personenwagens (a)	Autobussen (a)	Vracht- en bestelwagens (a)	Motorfietsen (a) (b)	Bromfietsen (c)	Fietsen
1959	684 (d)	5 (d)	163 (d)	234 (d)	368	2 844
1960	753	6	171	230	406	2 833
1961	843 (d)	6 (d)	182 (d)	216 (d)	435	2 836
1962	915	6	194	199	446	2 815
1963	1 022 (d)	7 (d)	204 (d)	189 (d)	446	2 813
1964	1 158 (d)	8 (d)	214 (d)	168 (d)	435	2 801
1965	1 340 (d)	9 (d)	225 (d)	150 (d)	418	2 809

Bronnen : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Stand per 1 augustus.
(b) Cylinderinhoud groter dan 50 cm³.
(c) Cylinderinhoud 50 cm³ of minder.
(d) Raming.

Binnenvaart

Vervoerde goederen

JAARTAL	Gewicht (duizenden tonnen)					Totale omvang van het vervoer (miljoenen tkm)
	Binnenland	Invoer	Uitvoer	Transito	Totaal	
1958	22 396	15 680	11 185	1 969	51 229	4 326
1959	23 615	16 388	11 991	2 420	54 411	4 813
1960	24 379	20 573	13 214	2 991	61 158	5 226
1961	24 820	21 877	14 921	3 496	65 115	5 473
1962	25 523	22 157	15 711	3 255	66 642	5 421
1963	22 778	22 600	16 157	3 268	64 801	5 202
1964	26 356	26 195	18 522	4 235	75 308	6 107
1965	..	..	..	..	..	6 280 (a)

(a) Raming.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Binnenvaart

Indeling van het vervoer volgens de aard der goederen

(miljoenen tonkilometers)

AARD DER GOEDEREN	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965
Voedingswaren en landbouwprodukten	311	311	367	417	460	490	548	..
Vaste brandstoffen	1 255	1 340	1 449	1 446	1 345	1 117	1 158	..
Ertsen	316	296	334	339	416	373	453	..
Metaalprodukten	416	506	552	523	448	448	543	..
Bouwmaterialen	308	388	384	401	367	348	423	..
Steengroefprodukten	845	989	1044	1 179	1 243	1 333	1 646	..
Textiel- en lederprodukten	7	8	11	10	11	8	9	..
Scheikundige produkten	447	556	595	633	430	406	483	..
Nijverheidsvetten en -oliën	301	311	344	375	432	420	531	..
Allerhande	120	108	147	151	269	259	313	..
Totaal	**4 326**	**4 813**	**5 226**	**5 473**	**5 421**	**5 202**	**6 107**	**6 280** (a)

(a) Raming.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Binnenvaart

Indeling van het vervoer volgens bekken

(miljoenen tonkilometers)

BEKKEN	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965
Zeeschelde	722	748	873	942	965	951	1 055	..
Kempische kanalen	1 690	1 917	2 089	2 157	2 099	1 995	2 469	..
Brabantse kanalen	356	343	373	392	394	374	397	..
Maas en Samber	653	781	821	848	841	777	962	..
Bovenschelde	740	846	889	945	934	943	1 040	..
Centrum en Borinage	120	132	127	131	131	117	138	..
IJzer en kust	40	44	53	57	57	45	46	..
Totaal	**4 326**	**4 813**	**5 226**	**5 473**	**5 421**	**5 202**	**6 107**	**6 280** (a)

(a) Raming.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Vrachtschepenvloot voor de binnenvaart (a)

Stand op 31 december

JAARTAL	Met motor		Zonder motor		Totaal	
	Aantal	Tonnenmaat	Aantal	Tonnenmaat	Aantal	Tonnenmaat
1957.....	4 503	1 646 173	1 394	730 386	5 897	2 376 559
1958.....	4 681	1 740 357	1 301	685 451	5 982	2 425 808
1959.....	4 203	1 700 910	1 031	638 256	5 234	2 339 166
1960.....	5 128	1 952 619	963	614 040	6 091	2 566 659
1961.....	4 809	1 908 338	854	575 608	5 663	2 483 946
1962.....	4 842	1 981 693	780	551 547	5 622	2 533 240
1963.....	4 766	1 984 474	752	551 517	5 518	2 535 991
1964.....	4 808	2 068 181	709	530 241	5 517	2 598 422
1965.....	4 837	2 132 077	674	508 978	5 511	2 641 055

(a) Exclusief de tankschepen.

Bron : Ministerie van Verkeerswezen.

Aard der schepen van de Belgische vloot

OMSCHRIJVING	1 januari 1965		1 januari 1966	
	Aantal eenheden	Brutotonnenmaat, volgens de Belgische berekening der tonnenmaat (in tonnen)	Aantal eenheden	Brutotonnenmaat, volgens de Belgische berekening der tonnenmaat (in tonnen)
Gemengde passagiersschepen...	4	42 992	4	42 992
Vrachtschepen	79	444 694	72	397 933
Fruitvrachtschepen	2	5 978	4	16 272
Tankschepen	14	232 789	14	248 889
Fabriekstreiler	1	1 398	1	1 398
Ertsschepen	—	—	2	53 018
Totaal ...	**100**	**727 851**	**97**	**760 502**

Bron : Ministerie van Verkeerswezen.

Belgische koopvaardijvloot (a)

Stand op 31 december

OMSCHRIJVING	Jaartal	Stoom-schepen	Motor-schepen	Totaal
Aantal schepen	1959	31	67	98
	1960	27	70	97
	1961	22	69	91
	1962	21	76	97
	1963	18	81	99
	1964	15	85	100
	1965	10	87	97
Belgische bruto-tonnenmaat	1959	259 513	369 512	629 025
	1960	282 816	393 975	676 791
	1961	229 441	396 326	625 767
	1962	238 973	428 600	667 573
	1963	217 066	480 656	697 722
	1964	218 853	508 998	727 851
	1965	169 175	591 327	760 502
Belgische netto-tonnenmaat	1959	192 798	271 964	464 762
	1960	207 587	292 946	500 633
	1961	169 004	295 730	464 734
	1962	174 795	320 585	495 380
	1963	158 312	358 621	516 933
	1964	160 801	379 067	539 868
	1965	124 341	424 547	548 888

Bron : Ministerie van Verkeerswezen.

(a) Exclusief de schepen toebehorend aan de Staat.

Haven van Antwerpen

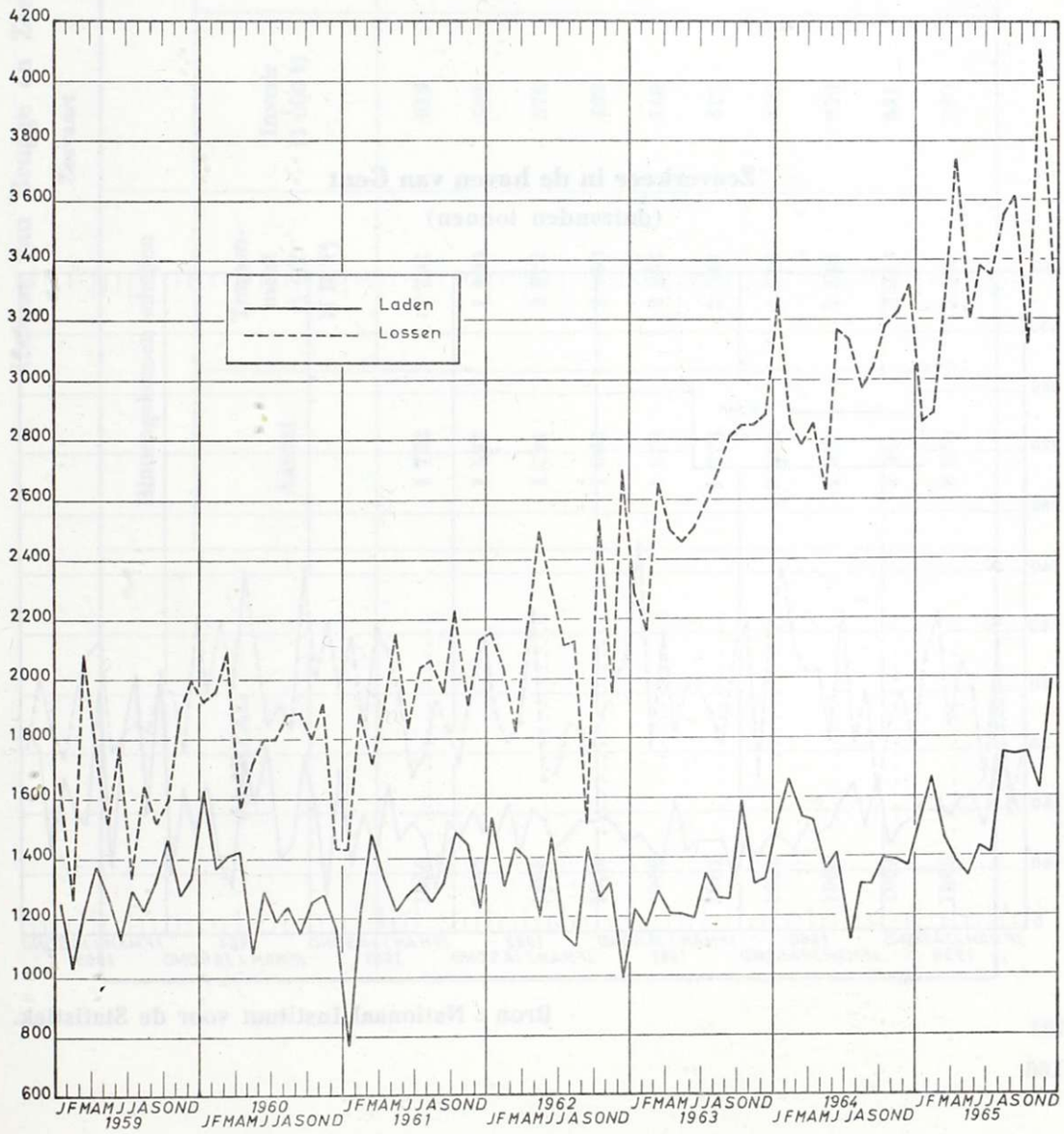
Zeevaart

JAARTAL	Binnengekomen schepen		Lossen			Laden	
	Aantal	Tonnenmaat (1 000 N R T)	Invoer (1 000 t)	Entrepot (1 000 t)	Doorvoer (1 000 t)	Uitvoer (1 000 t)	Doorvoer (1 000 t)
1958	16 282	34 099	16 409	197	4 075	10 015	4 509
1959	16 022	34 341	15 772	592	3 656	9 860	5 332
1960	16 570	35 780	16 358	1 062	4 376	10 223	5 233
1961	16 945	36 464	18 064	765	4 399	10 668	4 747
1962	17 966	39 507	19 898	942	5 070	10 915	4 687
1963	17 856	41 298	24 079	846	6 296	11 212	4 171
1964	18 550	43 836	29 245	989	6 196	11 393	5 505
1965	18 065	44 390	33 004	1 099	6 287	12 563	6 487

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Zeeverkeer in de haven van Antwerpen

(duizenden tonnen)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Haven van Gent

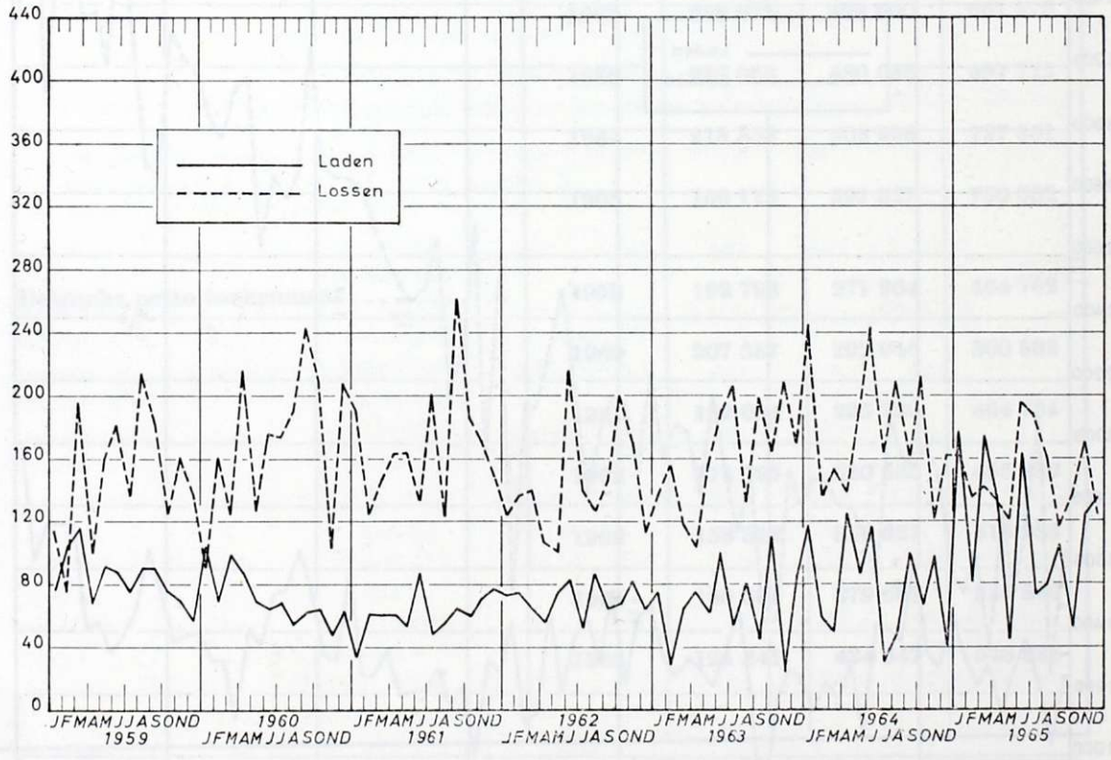
Zeevaart

JAARTAL	Binnengekomen schepen		Lossen			Laden	
	Aantal	Tonnenmaat (1 000 N R T)	Invoer (1 000 t)	Entrepot (1 000 t)	Doorvoer (1 000 t)	Uitvoer (1 000 t)	Doorvoer (1 000 t)
1958	2 628	1 557	1 332	2	700	898	81
1959	2 324	1 380	1 274	21	529	823	176
1960	2 079	1 429	1 225	37	755	691	162
1961	1 970	1 316	1 330	26	654	579	150
1962	2 216	1 296	1 314	35	369	674	163
1963	2 408	1 433	1 465	45	428	614	185
1964	2 705	1 579	1 629	46	456	668	267
1965	2 494	1 525	1 499	52	232	990	345

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Zeeverkeer in de haven van Gent

(duizenden tonnen)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Havens van Brugge en Zeebrugge

Zeevaart

JAARTAL	Binnengekomen schepen		Lossen			Laden	
	Aantal	Tonnenmaat (1 000 N R T)	Invoer (1 000 t)	Entrepot (1 000 t)	Doorvoer (1 000 t)	Uitvoer (1 000 t)	Doorvoer (1 000 t)
1956	1 723	1 791	619	6	70	288	157
1957	1 597	1 806	591	—	131	215	156
1958	1 711	2 372	576	—	76	353	149
1959	1 683	2 260	492	—	65	273	161
1960	1 679	2 265	549	—	126	225	170
1961	1 774	2 057	417	4	70	219	155
1962	2 012	2 578	430	138	132	260	192
1963	1 917	2 549	659	200	212	247	191
1964	2 061	2 929	651	149	225	238	186
1965	2 280	3 015	720	293	234	284	177

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Handelsverkeer in de Belgische luchthavens (a)

OMSCHRIJVING	Vluchten		
	Regelmatige	Onregelmatige	Totaal
Vliegtuigen (eenheden)			
1958	60 553	4 794	65 347
1959	52 591	2 513	55 104
1960	56 435	1 843	58 278
1961	57 577	1 600	59 177
1962	60 110	824	60 934
1963	55 119	2 475	57 594
1964	58 064	3 798	61 862
1965	60 924	3 765	64 689
Passagiers (eenheden)			
1958	1 178 738	80 681	1 259 419
1959	852 069	13 549	865 618
1960	1 145 335	14 588	1 159 923
1961	1 198 570	19 882	1 218 452
1962	1 418 790	11 924	1 430 714
1963	1 438 145	63 149	1 501 294
1964	1 679 615	71 794	1 751 409
1965	1 869 351	54 975	1 924 326
Reisgoed (tonnen)			
1958	16 431	567	16 998
1959	11 813	195	12 008
1960	15 871	234	16 105
1961	15 521	286	15 807
1962	18 240	147	18 387
1963	17 974	772	18 746
1964	20 671	922	21 593
1965	22 887	650	23 537
Vrachtgoed (tonnen)			
1958	26 353	638	26 991
1959	28 693	537	29 230
1960	42 607	575	43 182
1961	47 676	577	48 253
1962	50 669	455	51 124
1963	53 840	1 143	54 983
1964	60 933	1 886	62 819
1965	68 295	1 810	70 105
Poststukken (tonnen)			
1958	2 858	4	2 862
1959	2 374	54	2 428
1960	2 465	84	2 549
1961	2 469	14	2 484
1962	2 496	3	2 499
1963	2 433	34	2 467
1964	2 577	40	2 617
1965	3 212	40	3 252

Bronnen : Ministerie van Verkeerswezen.
Nationaal Instituut voor de Statistiek.

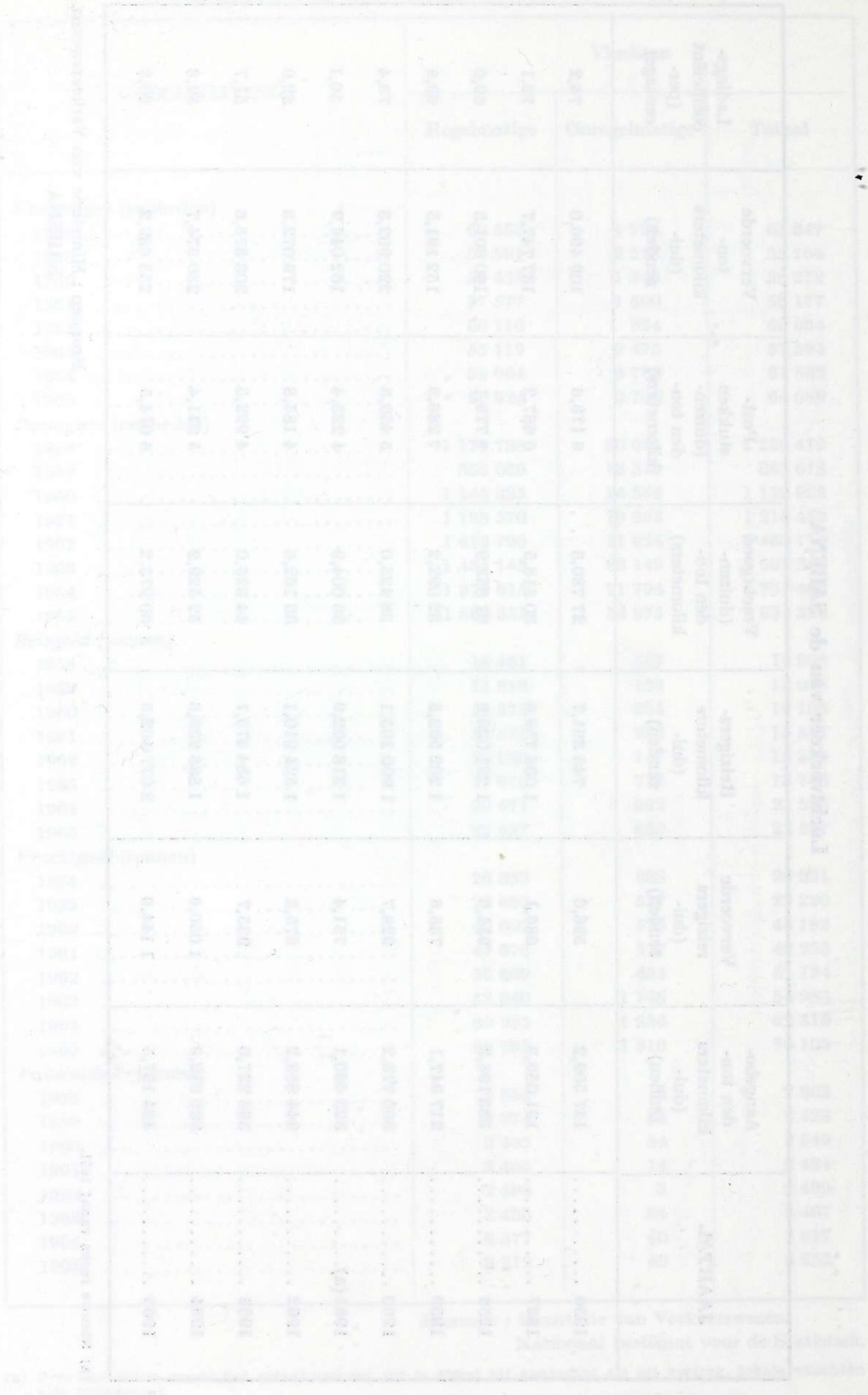
(a) Deze statistiek omvat het totaal vervoer, dit is zowel bij aankomst als bij vertrek, lokale vluchten niet inbegrepen.

Luchtverkeer van de SABENA

JAARTAL	Aangeboden tonkilometers (duizenden)	Vervoerde reizigers (duizenden)	Reizigerskilometers (duizenden)	Vrachtgoed (duizenden tonkilometers)	Poststukken (duizenden tonkilometers)	Vervoerde tonkilometers (duizenden)	Ladingscoëfficiënt (percentage)
1956	147 509,2	526,6	745 891,7	27 780,3	6 176,6	109 496,0	74,2
1957	191 059,3	686,1	1 038 750,6	30 518,5	6 687,2	137 747,7	72,1
1958	233 198,3	954,6	1 291 025,2	31 352,9	6 779,1	160 801,3	69,0
1959	217 947,1	738,6	1 202 992,5	32 092,2	7 286,9	152 191,5	69,8
1960	300 773,2	928,7	1 900 165,1	38 425,0	5 459,3	220 902,3	73,4
1961 (a).....	323 460,1	751,4	1 318 002,9	36 004,9	4 223,4	162 046,9	50,1
1962	344 688,2	875,2	1 524 910,1	36 162,6	4 184,8	179 072,3	52,0
1963	393 227,0	935,7	1 684 475,1	44 326,0	4 922,5	203 375,6	51,7
1964	385 812,9	1 056,6	1 888 823,8	52 529,2	5 241,4	230 574,7	59,8
1965	424 157,5	1 144,6	2 077 462,5	60 975,2	6 014,5	255 689,2	60,3

(a) Nieuwe reeks vanaf 1961.

Bronnen : Ministerie van Verkeerswezen.
SABENA.

HOOFDSTUK IV

DISTRIBUTIE

Zowel het totaal der nieuwe inschrijvingen in het handelsregister als de schrappingen, lag in 1965 lager dan het jaar voordien. In 1965 bedroeg het aantal inschrijvingen en schrappingen respectievelijk 35 191 en 34 253, tegen 38 447 en 37 006 in 1964.

Nochtans stelt men een lichte toeneming vast bij het aantal handelsondernemingen die personeel tewerkstelden in de verschillende economische sectoren. Het totaal aantal werknemers, in de handelsondernemingen tewerkgesteld, nam in 1964 toe met bijna 6 %. Die evolutie schijnt zich in 1965 te bevestigen maar hiervoor zijn nog geen gegevens beschikbaar.

Het aantal houders van een beroepskaart voor vreemdelingen op 1 januari 1965, steeg met 7,6 % in vergelijking met 1 januari 1963. Nederlanders, Fransen en Italianen eisten ongeveer 64 % op van de bestaande vergunningen. Er weze opgemerkt dat op 1 januari 1965 de Luxemburgers in België gevestigd, geen beroepskaart voor vreemdelingen dienen te bezitten. Verder blijkt dat 55 % van de in België verblijvende vreemdelingen die in het bezit zijn van bedoelde vergunning een beroep uitoefenden uit de rubriek « ambachtslieden ».

De statistiek van deze kaarten wordt voorlopig niet meer opgemaakt daar nieuwe wettelijke beschikkingen voor een hele reeks zelfstandige beroepen het aanvragen van een beroepskaart hebben afgeschaft. Acht koninklijke besluiten waarvan zeven genomen op 15 december 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 28 januari 1966) en één op 21 december 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 5 februari 1966) verlenen in het kader van het Verdrag van Rome (art. 54 en 63), per economische sector en mits bepaalde voorwaarden, vrijstelling van het houden van een beroepskaart aan de onderdanen der Lid-Staten van de Europese Economische Gemeenschap die zich vestigen op het grondgebied van het Koninkrijk. Aan de Nederlandse en Luxemburgse onderdanen verleent een koninklijk besluit van 25 november 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 5 februari 1966) volledige vrijstelling van de beroepskaart.

Het aantal kleinhandelszaken waar de verkoop geschiedt volgens het « self-service » systeem, heeft in 1965 nog uitbreiding genomen. Deze uitbreiding is het gevolg van de stijging van de welvaart en van het tijdgebrek waarmee de moderne koper voortdurend af te rekenen heeft in de huidige maatschappij.

Nog andere factoren wijzigen aanzienlijk de koopgewoonten van de verbruikers, o.m. de voortdurende ontvolking der stedelijke centra en de exode naar de groene gordel rond de stad alsook de voortdurende toeneming van het aantal autovoertuigen. Deze evolutie, die al sedert verschillende jaren begonnen is, zal voortgaan en nog scherpere vormen aannemen in de eerstkomende jaren.

De verkoop van verbruiksgoederen aan particulieren steeg bij de warenhuizen met 9 % naar waarde. In het hoofdstuk dat handelt over het verbruik, wordt die toeneming nader behandeld.

De ontvangsten van het Zegel en van de daarmee gelijkgestelde taksen stegen met 9 % in 1965, tegen 8 % het jaar voordien. Deze percentages zijn netto-verhogingen waarbij rekening werd gehouden met de evolutie van het indexcijfer der groothandelsprijzen.

De omzet bij de groothandelaars in kruidenierswaren zou ongeveer in dezelfde mate toegenomen zijn als in 1964. Het indexcijfer, berekend volgens de gegevens verzameld bij 30 getelde firma's, steeg nogmaals met 17 punten, d.i. 8,6 % ten opzichte van 1964.

In verband met de expansie die zich in de distributie ontwikkelt, vervullen de kredieten, toegekend door de Nationale Kas voor Beroepskrediet ook een belangrijke rol daar zij een aanduiding zijn betreffende de evolutie van de investeringen in deze sector van het bedrijfsleven. Waar in 1964 het totaal bedrag der toegestane kredieten met 19 % gedaald was, is dit in 1965 opnieuw toegenomen zonder evenwel het peil te bereiken van 1963. Ten opzichte van 1964 steeg het aantal toegekende kredieten met 5 % en het totaal bedrag der uitstaande kredieten met 12 %. Het gemiddeld bedrag per lening nam met 7 % toe. Nochtans dient op dit gebied rekening te worden gehouden met de kredietbeperkende aanbevelingen vanwege de monetaire overheid.

*
* *

Handelsondernemingen

Werkgevers en werknemers die onder de maatschappelijke zekerheid vallen (a)

Stand op 30 juni

HANDELSTAK	Werkgevers						Werknemers					
	1962		1963		1964		1962		1963		1964	
	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Verkoop van produkten der hierna vermelde bedrijfstakken :												
Landbouw	1 814	7,6	1 813	7,5	1 779	7,3	6 838	3,3	6 632	3,1	6 518	2,9
Mijnen, groeven en graverijen	2 231	9,4	2 280	9,4	2 228	9,2	11 364	5,5	12 147	5,7	12 453	5,6
Voedingswarenbereiding, visserij en landbouw (produkten bestemd voor onmiddellijk verbruik)	6 107	25,6	6 148	25,3	6 049	24,8	37 772	18,4	39 343	18,6	40 381	18,0
Tabaksindustrie	161	0,7	152	0,6	152	0,6	630	0,3	684	0,3	746	0,3
Chemische nijverheid	1 630	6,8	1 714	7,1	1 745	7,2	17 100	8,4	17 865	8,4	19 137	8,5
Hout- en meubelnijverheid, bouwbedrijf (incl. verhuring)	1 160	4,9	1 152	4,8	1 188	4,9	6 371	3,1	6 044	2,9	6 896	3,1
Papiernijverheid.....	413	1,7	390	1,6	413	1,7	2 493	1,2	2 503	1,2	2 690	1,2
Polygrafische bedrijven (incl. verhuring)	412	1,7	409	1,7	418	1,7	3 029	1,5	3 045	1,4	3 256	1,5
Huiden- en lederindustrie ...	757	3,2	765	3,2	784	3,2	3 590	1,8	3 687	1,8	3 987	1,8
Textiel- en kledingindustrie, alsook die van modeartikelen (incl. verhuring)	3 373	14,2	3 396	14,0	3 414	14,0	18 042	8,8	17 553	8,3	18 246	8,2
Ceramische industrie en glasnijverheid	171	0,7	179	0,7	183	0,8	1 561	0,8	1 623	0,8	1 622	0,7
Nijverheid der onbewerkte en bewerkte metalen	3 110	13,1	3 176	13,1	3 237	13,3	30 591	14,9	32 125	15,2	34 855	15,6
Kunstambacht en precisiebedrijven	1 797	7,5	1 896	7,8	1 950	8,0	14 488	7,1	15 449	7,3	16 911	7,6
Handel in allerlei waren ...	688	2,9	776	3,2	801	3,3	51 034	24,9	52 939	25,0	56 020	25,0
Totaal ...	**23 824**	**100**	**24 246**	**100**	**24 341**	**100**	**204 903**	**100**	**211 639**	**100**	**223 718**	**100**

(a) De gegevens voor 1965 zijn nog niet beschikbaar.

Bron : Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.

Eigenlijke handelsondernemingen

Werknemers die onder de maatschappelijke zekerheid vallen (a)

OMSCHRIJVING	Loontrekkenden			Weddetrekkenden			Algemeen totaal
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	
1957 Aantal (b)	56 950	17 290	74 240	43 340	51 750	95 090	169 330
Percentage (b)	34	10	44	26	30	56	100
1958 Aantal (b)	56 790	17 580	74 370	44 530	54 160	98 690	173 060
Percentage (b)	33	10	43	26	31	57	100
1959 Aantal (b)	58 940	18 100	77 040	46 090	56 000	102 090	179 130
Percentage (b)	33	10	43	26	31	57	100
1960 Aantal (b)	61 670	18 080	79 750	48 310	58 300	106 610	186 360
Percentage (b)	33	10	43	26	31	57	100
1961 Aantal (b)	68 010	20 080	88 090	53 670	63 950	117 620	205 710
Percentage (b)	33	10	43	26	31	57	100
1962 Aantal (c)	67 522	19 426	86 948	54 148	63 807	117 955	204 903
Percentage (c)	33	9	42	27	31	58	100
1963 Aantal (c)	68 812	19 811	88 623	56 255	66 761	123 016	211 639
Percentage (c)	33	9	42	27	31	58	100
1964 Aantal (c)	71 890	20 859	92 749	60 185	70 784	130 969	223 718
Percentage (c)	32	9	41	27	32	59	100

(a) De gegevens voor 1965 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Ramingen. Stand op 31 december.
(c) Stand op 30 juni.

Bron : Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.

Beroepskaarten voor vreemdelingen (a)

OMSCHRIJVING	Op 1 januari 1963 (b)		Op 1 januari 1965 (b)	
	Aantal	%	Aantal	%
Indeling naar beroep en naar bedrijvigheid (c)				
Aard van het beroep :				
Detaillisten	2 819	19,9	2 682	18,4
Ambachtslieden	7 757	54,8	7 987	54,7
Tussenpersonen en handelsreizigers	791	5,6	539	3,7
Beheerders	1 580	11,1	1 387	9,5
Importeurs-exporteurs-groothandelaars	519	3,7	412	2,8
Groothandelaars-detaillisten	397	2,8	1 330	9,1
Groothandelaars	293	2,1	273	1,8
Totaal ...	**14 156**	**100,0**	**14 610**	**100,0**
Aard van de bedrijvigheid :				
Verkoop van textielprodukten, kledingstukken en mode-artikelen	1 122	7,2	1 058	6,5
Verkoop en verhuring der produkten van de kunst- en precisienijverheid	1 131	7,3	1 213	7,4
Verkoop van voedingswaren voor onmiddellijk verbruik	1 534	9,9	1 596	9,8
Hotels, restaurants, drankhuizen	1 756	11,3	2 071	12,7
Landbouw	563	3,6	446	2,7
Vervaardiging en herstelling van kledingtukken (exclusief schoeisel)	549	3,5	482	2,9
Verkoop van produkten der industrieën die ruwe en bewerkte metalen voortbrengen	606	3,9	635	3,9
Verkoop van produkten van de chemische nijverheid	619	4,0	635	3,9
Diversen	7 661	49,3	8 212	50,2
Totaal ...	**15 541**	**100,0**	**16 348**	**100,0**
Geografische spreiding van de geldige kaarten (c)				
In België woonachtig :				
Antwerpen	2 194	19,1	2 665	21,3
Brabant	3 901	33,9	4 462	35,7
West-Vlaanderen	487	4,2	374	3,0
Oost-Vlaanderen	591	5,2	580	4,6
Henegouwen	1 734	15,1	1 807	14,5
Luik	1 602	13,9	1 510	12,1
Limburg	586	5,1	671	5,4
Luxemburg	145	1,3	160	1,3
Namen	256	2,2	272	2,1
Totaal ...	**11 496**	**100,0**	**12 501**	**100,0**
Niet in België woonachtig	925		868	
Algemeen totaal ...	**12 421**		**13 369**	

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Na 1 januari 1965 heeft de telling niet meer plaats.
(b) Vele vreemdelingen hebben hun beroepskaart niet laten hernieuwen, hierdoor zijn de gegevens niet vergelijkbaar met die van de voorgaande jaren.
(c) Een zelfde kaart kan voor één of meer beroepen en/of activiteiten worden toegekend.

Leurhandel

Indeling van de leurhandelaars volgens de aard van de handel (a)

DATUM EN VERBLIJFPLAATS VAN DE HANDELAAR	Openbare markt		Openbare weg		Van deur tot deur		Openbare markt en openbare weg		Openbare markt en van deur tot deur		Openbare weg en van deur tot deur		Openbare markt, openbare weg en van deur tot deur		Alle groepen samen		
	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Totaal
1 januari 1964 :																	
Antwerpen.....	2 681	28	514	5	579	37	735	10	191	6	439	18	1 827	33	6 966	137	7 103
Brabant	3 030	128	583	43	436	28	788	76	196	16	313	8	1 236	69	6 582	368	6 950
West-Vlaanderen .	1 308	6	295	2	836	2	312	6	245	—	645	9	1 783	7	5 424	32	5 456
Oost-Vlaanderen..	2 685	14	471	12	543	16	647	14	298	3	678	15	2 086	16	7 408	90	7 498
Henegouwen	1 281	95	160	19	446	45	776	58	206	32	205	30	1 355	186	4 429	465	4 894
Luik	857	75	144	24	684	41	535	94	236	26	309	18	1 208	167	3 973	445	4 418
Limburg.....	479	6	94	1	455	5	131	3	119	2	359	13	1 278	40	2 915	70	2 985
Luxemburg	94	4	15	—	170	8	89	5	66	1	108	5	364	10	906	33	939
Namen	182	10	132	3	253	10	172	3	92	4	128	7	508	25	1 467	62	1 529
Buitenland.....	—	23	—	5	3	31	3	10	—	8	—	1	1	23	7	101	108
Het Rijk ...	**12 597**	**389**	**2 408**	**114**	**4 405**	**223**	**4 188**	**279**	**1 649**	**98**	**3 184**	**124**	**11 646**	**576**	**40 077**	**1 803**	**41 880**
1 januari 1960 : *Het Rijk* ...	**14 817**	**519**	**2 921**	**192**	**5 550**	**274**	**4 843**	**364**	**1 908**	**98**	**4 023**	**144**	**12 448**	**537**	**46 510**	**2 128**	**48 638**
1 januari 1962 : *Het Rijk* ...	**13 900**	**437**	**2 754**	**152**	**5 152**	**275**	**4 733**	**345**	**1 781**	**96**	**3 634**	**145**	**12 738**	**605**	**44 692**	**2 055**	**46 747**

(a) De telling wordt slechts om de 2 jaar gedaan. De gegevens op 1 januari 1966 zijn nog niet beschikbaar.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Belgische handelsvennootschappen met hoofdbedrijf in België (a)

OMSCHRIJVING	Oprichting van vennootschappen						Kapitaal-verhoging	Ontbinding van vennootschappen door vereffening en samensmelting	
	Naamloze en commanditaire vennootschappen op aandelen		Personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid		Totaal		Netto nominaal bedrag (duizenden franken)	Totaal	
	Aantal	Nominaal kapitaal (duizenden franken)	Aantal	Nominaal kapitaal (duizenden franken)	Aantal	Nominaal kapitaal (duizenden franken)		Aantal	Kapitaal (duizenden franken)
Kleinhandel :									
1953	49	23 325	271	62 318	320	85 643	19 920	102	15 764
1958	37	12 535	340	92 097	377	104 632	192 662	113	43 086
1959	39	23 371	407	120 458	446	143 829	397 306	119	36 266
1960	29	286 670	430	113 873	459	400 543	380 853	132	51 672
1961	28	504 925	410	107 901	438	612 826	770 986	119	39 436
1962	26	124 725	299	76 649	325	201 374	335 706	129	38 596
1963	25	28 550	308	82 739	333	111 289	58 821	165	40 363
1964	39	36 421	292	73 011	331	109 432	260 768	139	48 473
Groothandel en buitenlandse handel :									
1953	148	114 313	314	118 493	462	232 806	239 412	168	102 974
1958	145	265 275	386	212 925	531	478 200	518 601	196	141 708
1959	164	149 727	419	182 295	583	332 022	298 536	197	131 117
1960	193	291 727	525	224 038	718	515 765	549 406	215	170 800
1961	154	188 411	532	198 927	686	387 338	1 027 378	233	155 796
1962	160	300 445	441	163 957	601	464 402	658 370	222	246 611
1963	179	220 882	405	148 404	584	369 286	568 892	253	179 252
1964	183	281 331	432	168 994	615	450 325	543 946	265	331 835

(a) De gegevens voor 1965 zijn nog niet beschikbaar.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Inschrijvingen en schrappingen in het Handelsregister

OMSCHRIJVING	1963	1964			1965		
	Totaal	Eenmanszaken	Vennootschappen	Totaal	Eenmanszaken	Vennootschappen	Totaal
Hoofdinschrijvingen (a) :							
Hof van Beroep te :							
Brussel	17 896	18 833	2 288	21 121	16 408	2 077	18 485
Gent	8 999	8 548	582	9 130	8 370	572	8 942
Luik	7 793	7 679	517	8 196	7 287	477	7 764
Totaal ...	**34 688**	**35 060**	**3 387**	**38 447**	**32 065**	**3 126**	**35 191**
Schrappingen ingevolge opheffing van de handelszaak, afstand, overdracht of overlijden :							
Hof van Beroep te :							
Brussel	18 492	18 755	636	19 391	17 544	654	18 198
Gent	9 687	9 876	159	10 035	8 834	148	8 982
Luik	7 404	7 470	109	7 579	6 942	131	7 073
Totaal ...	**35 583**	**36 101**	**904**	**37 005**	**33 320**	**933**	**34 253**
Verschil	— 895	— 1 041	+ 2 483	+ 1 442	— 1 255	+ 2 193	+ 938

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.

(a) Inclusief de hoofdinschrijvingen wegens overname van geschrapte of overgedragen handelszaken, ingevolge afstand, overdracht, overlijden, enz.

Faillietverklaringen en gerechtelijke akkoorden

OMSCHRIJVING	Faillietverklaringen (a)				Gerechtelijke akkoorden (b)			
	1938	1963	1964	1965 (c)	1938	1963	1964	1965 (c)
Hof van Beroep te :								
Brussel	417	563	531	..	158	56	86	..
Gent	149	169	156	156	56	23	24	32
Luik	89	172	150	183	51	33	30	28
Het Rijk ...	**655**	**904**	**837**	..	**265**	**112**	**140**	..

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) De cijfers van bovenstaande tabel stemmen niet altijd overeen met die van de werkelijk behandelde faillissementen, opgenomen in de gerechtelijke statistiek.
(b) Vóór de oorlog, faillissementsvoorkomende akkoorden.
(c) Voorlopige gegevens.

Verkoop van verbruiksgoederen

(1964 = 100)

JAARTAL	Waren-huizen	Verbruiks-coöperaties	Ketting-winkels (voedings-waren)
1956	64	74	55
1957	66	74	56
1958	71	78	60
1959	74	79	63
1960	80	82	65
1961	83	86	69
1962	87	90	77
1963	92	96	88
1964	100	100	100
1965	109	108	113

Bronnen : Nationaal Instituut voor de Statistiek.
Nationale Bank van België.

Indexcijfer van de omzet der groothandelaars in kruidenierswaren

(1953 = 100)

TIJDVAK	1960 (a)	1961 (a)	1962 (a)	1963 (a)	1964 (a)	1965 (a)
Januari	140	154	161	181	182	187
Februari	138	147	150	162	168	184
Maart	151	162	164	165	192	216
April	149	147	166	174	195	208
Mei	150	163	178	186	183	204
Juni	160	167	176	167	204	221
Juli	168	158	170	185	200	206
Augustus	175	180	179	181	196	206
September	156	169	170	183	199	231
Oktober	147	162	195	190	203	215
November	158	169	181	170	197	230
December	173	177	185	202	233	252
Het jaar (b) ...	**155**	**163**	**173**	**179**	**196**	**213**

Bronnen : Nationale Federatie van de Verdelers-Grossiers in Voedingswaren.
Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Aantal getelde firma's voor het maandindexcijfer en het jaarindexcijfer :
in 1960 : 39;
in 1961 : 39;
in 1962 : 35;
in 1963 : 34;
in 1964 : 33;
in 1965 : 30.

(b) De gezamenlijke omzet der in 1948 getelde firma's bedraagt 1.229 miljoen frank. Het jaarindexcijfer van 1948 bedraagt 89, op basis 1953 = 100.

Nationale Kas voor Beroepskrediet

Verstrekte kredieten

JAARTAL	Aantal	Duizenden franken	
		Totaal bedrag	Gemiddeld bedrag per contract
1956	6 934	1 234 333	178,0
1957	5 358	898 390	167,7
1958	5 614	1 025 337	182,6
1959	7 233	1 363 786	188,4
1960	9 612	2 223 995	231,4
1961	10 045	2 414 244	240,3
1962	11 218	2 811 220	250,6
1963	12 506	3 391 320	271,2
1964	10 712	2 738 254	255,6
1965	11 260	3 074 842	272,7

Bron : Nationale Kas voor Beroepskrediet.

Ontvangsten van het Zegel en van de met het Zegel gelijkgestelde taksen

MAAND	1963	1964			1965		
	Absolute gegevens (miljoenen franken)	Absolute gegevens (miljoenen franken)	Overeenstemmend tijdvak in 1963 = 100		Absolute gegevens (miljoenen franken)	Overeenstemmend tijdvak in 1964 = 100	
			Bruto-indexcijfer	Netto-indexcijfer (a)		Bruto-indexcijfer	Netto-indexcijfer (a)
Januari	3 310	3 918	118	114	4 130	105	102
Februari	3 141	4 025	128	124	4 285	106	104
Maart	3 590	4 414	123	118	4 737	107	105
April	3 555	4 503	127	121	4 655	103	102
Mei	3 873	4 082	105	100	4 470	110	108
Juni	3 690	4 245	115	109	4 528	107	107
Juli	3 569	4 170	117	111	4 265	102	102
Augustus	3 835	3 836	100	94	4 021	105	105
September	3 970	4 389	111	105	4 916	112	112
Oktober	4 166	4 424	106	101	4 858	110	110
November	3 867	4 240	110	106	5 115	121	120
December	4 251	4 601	108	105	5 773	125	123
Het jaar...	**44 818**	**50 847**	**113**	**108**	**55 753**	**110**	**109**
Indexcijfer van de groothandelsprijzen (1953 = 100)	105,8	110,7			111,9		

Bronnen : Ministerie van Financiën.
Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Het netto-indexcijfer is gelijk aan het bruto-indexcijfer gedeeld door de vergelijkbare evolutie van het indexcijfer der groothandelsprijzen.

HOOFDSTUK V

TOERISME

Het toerisme wordt een economische bedrijvigheid waarmee in een moderne maatschappij hoe langer hoe meer rekening dient gehouden. Vooral wegens de verlenging en de veralgemening van de jaarlijkse vakantie, wordt het toerisme in vele landen een belangrijke industrie. Volgens sociologen en economisten wordt de vrijetijdsbesteding, en bijgevolg ook het toerisme, een der hoofdproblemen van deze tijd.

Het feit dat hoe langer hoe meer mensen met vakantie gaan, schept voor de toeristische centra soms zware problemen die zij thans trachten op te lossen door een betere spreiding der verlofgangers te bewerken ; de sedert enkele jaren gevoerde campagne voor vervroegde vakantie begint in dit opzicht vruchten af te werpen. In de maand juni namen in 1965 aldus 83 % meer vreemdelingen hun vakantie in België en 32 % der belgische verlofgangers vervroegden hun vakantie naar dezelfde maand. De evolutie van het reizigersverkeer bij de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen bevestigt enigszins deze vaststelling : inderdaad, sedert 1962 neemt het aantal reizigers toe tijdens de niettoeristische periode, terwijl dit aantal vanaf hetzelfde jaar een lichte daling kent tijdens het toeristisch seizoen juni-september. De wintersport, die stilaan begint ingang te vinden bij de gewone burger, speelt in die ontwikkeling van het spoorwegverkeer wellicht een niet te onderschatten rol. Niettegenstaande de daling van het aantal reizigers tijdens het toeristisch seizoen, stijgt tijdens dezelfde periode het aantal reizigerskilometers, wat er op wijst dat de spoorweg bij voorkeur gebrukti wordt voor verplaatsingen op langere afstanden.

In het totaal aantal overnachtingen bedroeg het aandeel der vreemdelingen opnieuw 27 %, zoals in 1964 ; nochtans was de stijging van het aantal overnachtingen van vreemdelingen slechts 6 % in 1965, tegen 9 % een jaar tevoren. Het zijn vooral de Westduitsers, de Luxemburgers, de Engelsen en de Fransen die de trouwste bezoekers zijn van België.

Van het totaal aantal overnachtingen der Belgen en vreemdelingen kwamen bijna 70 % aan de kust te goede, 14 % de kunsthistorische steden, 10 % de Ardennen en de Maasvallei en 6 % de andere gebieden. De Belgen brengen hun verlof vooral door aan de kust of in de Ardennen. Ondanks de slechte zomer in 1965, nam het aantal overnachtingen aan de kust nog toe (van 77 tot 79 %) ten nadele van de kunsthistorische steden waar het aantal overnachtingen der Belgen nog verder daalde, te weten van 4 tot 3,5 %. De voorkeur van de buitenlandse toeristen gaat daarentegen voor 43 % naar de kunsthistorische steden en voor 44 % naar de kust.

De grote vlucht die de ontwikkeling van het sociaal toerisme sedert enkele jaren kent, gaf in 1965 geen aanleiding tot nieuwe hoogtepunten en dit wellicht wegens de eerder ongunstige weersomstandigheden. In de vakantie-inrichtingen vertoefden slechts 2 % vakantiegasten meer, maar er waren 8 % meer overnachtingen. Aan te stippen valt dat voor de eerste maal het aantal overnachtingen één miljoen overtreft. Wanneer men de verdeling der overnachtingen beschouwt per maand, geeft enkel de maand mei een vermindering te zien.

Wanneer men het totaal aantal overnachtingen tijdens het toeristisch seizoen deelt door het produkt van het beschikbaar aantal bedden met het aantal dagen van dit seizoen, bekomt men de bezettingsgraad. Bij de vakantiehuizen beliep die bezettingsgraad 46 % voor het hele toeristisch seizoen 1965, d.i. een teruggang van 2 % ten opzichte van 1964. In de jeugdherbergen daalde die bezettingsgraad van 39 tot 32 %, terwijl hij in de wandelhemen ongeveer onveranderd bleef.

*
* *

Indeling der overnachtingen volgens het land van gewone verblijfplaats (a)

LAND VAN GEWONE VERBLIJFPLAATS	1953		1959		1960		1961		1962		1963		1964		1965	
	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)
Buitenland :																
Groot-Brittannië	535	100	986	184	1 185	221	1 071	200	1 174	219	1 276	239	1 330	249	1 380	258
Frankrijk	497	100	658	132	823	166	888	179	982	198	1 069	215	1 223	246	1 272	256
Nederland	336	100	354	105	395	118	404	120	441	131	465	138	500	149	543	162
Duitsland (West-)	168	100	321	191	390	232	457	272	497	296	578	344	637	379	729	434
Italië	74	100	98	132	110	149	124	168	131	177	140	189	156	211	161	218
Groothertogdom Luxemburg	48	100	102	211	111	231	116	242	119	248	128	267	141	294	152	317
Zwitserland	55	100	51	93	60	110	61	111	58	105	62	113	63	115	72	131
Verenigde Staten	189	100	239	126	296	157	254	134	281	149	325	172	352	186	371	196
Andere landen	306	100	417	136	515	168	522	170	559	183	641	209	717	234	736	241
Totaal ...	**2 208**	**100**	**3 226**	**146**	**3 885**	**176**	**3 897**	**176**	**4 242**	**192**	**4 684**	**212**	**5 119**	**232**	**5 416**	**245**
België	**6 926**	**100**	**11 162**	**161**	**11 195**	**162**	**12 144**	**175**	**12 394**	**179**	**12 877**	**186**	**13 809**	**199**	**14 522**	**210**
Algemeen totaal ...	**9 134**	**100**	**14 388**	**158**	**15 080**	**165**	**16 041**	**176**	**16 636**	**182**	**17 561**	**192**	**18 928**	**207**	**19 938**	**218**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) In de statistiek zijn enkel de personen opgenomen die in België tegen vergoeding logeerden, elders dan in kuurinrichtingen en met uitsluiting van de kampeerterreinen.
(b) Op basis 1953 = 100.

Indeling der overnachtingen per toeristische streek en volgens het land van verblijfplaats der toeristen in 1965

TOERISTISCHE STREEK	Volgens het land van verblijfplaats		T.o.v. het totaal aantal overnachtingen		
	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Totaal
Kust	78,9	44,5	57,5	12,1	69,6
Kunsthistorische steden	3,5	42,7	2,5	11,6	14,1
Ardennen en Maasstreek	11,4	6,8	8,3	1,9	10,2
Andere gebieden	6,2	6,0	4,5	1,6	6,1
Het Rijk ...	100	100	72,8	27,2	100

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Spreiding der overnachtingen
(%)

TIJDVAK	Belgen		Vreemdelingen		Totaal	
	Tussenseizoen (a)	Seizoen (b)	Tussenseizoen (a)	Seizoen (b)	Tussenseizoen (a)	Seizoen (b)
1955	22,4	77,6	36,7	63,3	26,2	73,8
1956	22,0	78,0	37,2	62,8	25,9	74,1
1957	20,9	79,1	34,6	65,4	24,4	75,6
1958	21,0	79,0	33,0	67,0	25,0	75,0
1959	19,2	80,8	38,2	61,8	23,5	76,5
1960	19,5	80,5	32,0	68,0	22,7	77,3
1961	19,5	80,5	34,5	65,5	23,1	76,9
1962	19,0	81,0	34,4	65,6	22,8	77,2
1963	19,3	80,7	35,5	64,5	23,6	76,4
1964	21,1	78,9	35,7	64,3	25,0	75,0
1965	20,7	79,3	34,2	65,8	24,9	75,1

Bron : Commissariaat-Generaal voor Toerisme

(a) Dit zijn vooral de toeristische « week-ends » en gebeurtenissen die buiten het eigenlijke seizoen gelegen zijn.
(b) Van 1 juni tot 30 september.

Ontvangsten en uitgaven uit het vreemdelingen- en reizigersverkeer

(miljarden franken)

JAARTAL	Vreemdelingen- en reizigersverkeer			Totaal van de diensten-transacties		
	Ontvang-sten	Uitgaven	Saldo	Ontvang-sten	Uitgaven	Saldo
1958	6,2	2,9	+ 3,3	46,1	33,1	+ 13,0
1959	4,5	5,9	— 1,4	41,9	38,3	+ 3,6
1960	5,5	6,9	— 1,4	46,2	42,0	+ 4,2
1961 (a).....	6,6	9,2	— 2,6	44,2	41,3	+ 2,9
1962 (a).....	6,8	9,0	— 2,2	51,3	47,5	+ 3,8
1963 (a).....	7,9	11,1	— 3,2	53,9	54,5	— 0,6
1964 (a).....	8,7	12,1	— 3,4	61,4	63,2	— 1,8
1965 (a).....	10,6	14,4	— 3,8	70,7	70,1	+ 0,6

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Als gevolg van bepaalde geringe jaarlijkse wijzingen in de berekening, zijn de gegevens over 1961 tot 1965 noch met elkaar, noch met die van de voorgaande jaren vergelijkbaar.

Verloop en ontvangsten van het reizigersverkeer (a)

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen

(maandgemiddelden)

JAARTAL	Reizigers			Reizigers/km			Ontvangsten		
	Periode met beperkt toeristenverkeer (b) (duizenden eenheden)	Toeristisch seizoen (c)		Periode met beperkt toeristenverkeer (b) (miljoenen eenheden)	Toeristisch seizoen (c)		Periode met beperkt toeristenverkeer (b) (duizenden franken)	Toeristisch seizoen (c)	
		Duizenden eenheden	% t.o.v. de niet toeristische periode		(Miljoenen eenheden)	% t.o.v. de niet toeristische periode		Duizenden franken	% t.o.v. de niet toeristische periode
1957.....	5 941	6 705	113	210	282	134	146 048	197 715	135
1958.....	6 520	7 609	117	232	337	145	161 022	240 280	149
1959.....	6 269	6 568	105	216	281	130	156 012	210 918	135
1960.....	6 102	6 954	114	208	293	141	153 903	219 955	143
1961.....	5 913	6 788	115	202	286	142	148 603	216 816	146
1962.....	5 937	6 696	113	205	285	139	152 194	217 154	143
1963.....	6 483	7 048	109	217	299	138	162 088	227 192	140
1964.....	6 537	7 026	107	223	285	128	178 562	238 945	134
1965.....	6 604	7 005	106	219	287	131	182 705	243 919	134

Bron : Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen

(a) Exclusief de reizigers met abonnement.
(b) Gans het jaar, exclusief de periode juni-september.
(c) Periode juni-september.

Inrichtingen voor volksvakantie

OMSCHRIJVING	Aantal inrichtingen				Accomodatie (aantal bedden)			
	1951	1963	1964	1965	1951	1963	1964	1965
Vakantiehuizen en -centra ..	29	31	31	32	3 694	11 888	13 025	14 674
Jeugdherbergen	38	38	36	36	2 609	3 371	3 266	3 513
Natuurvriendenhuizen	17	17	17	18	850	1 141	1 141	1 419
Wandelhemen	31	23	38	35	1 321	1 380	1 960	23 82
Totaal ...	**115**	**109**	**122**	**121**	**8 474**	**17 780**	**19 392**	**21 988**

	Overnachtingen			
	1951	1963	1964	1965
Vakantiehuizen en -centra ..	188 417	868 892	971 922	1 052 005
Jeugdherbergen	129 890	162 461	193 395	168 714
Natuurvriendenhuizen	28 221	52 813	56 685	57 561
Wandelhemen	46 615	71 931	98 805	115 118
Totaal ...	**393 143**	**1 156 097**	**1 320 807**	**1 393 398**

Bron : Commissariaat Generaal voor Toerisme.

Bezettingsgraad in de vakantiehuizen en -centra

(%)

MAAND	1960	1961	1962	1963	1964	1965
Mei	7	12	9	16	18	14
Juni	30	36	37	42	37	38
Juli	76	79	78	82	80	81
Augustus	73	76	78	82	82	77
September	14	18	19	18	25	22
Maandgemiddelde ..	**40**	**44**	**45**	**47**	**48**	**46**

Bron : Commissariaat-Generaal voor Toerisme.

DERDE DEEL

FINANCIËN, GELD EN KREDIET

HOOFDSTUK ÉÉN

ALGEMEEN OVERZICHT VAN HET MONETAIR EN FINANCIEEL BELEID

Het jaar 1964 werd gekenmerkt door een restrictief monetair beleid, dat een verscherping betekende van de eerste waarschuwingen die daaromtrent in de loop van 1963 waren gegeven. Verschillende beleidsmiddelen werden aangewend : de jaarlijkse stijging van de kredietverlening werd beperkt, het herdisconto werd moeilijker en duurder gemaakt, een deel van de werkmiddelen der banken werd vastgelegd door het invoeren van een kasreservepercentage, dat op 1 % werd vastgesteld. Het gehele stelsel was volledig in gebruik aan het eind van augustus en monetair gezien kon tegen het eind van het jaar een noemenswaardig resultaat worden waargenomen, want de geldschepping door kredietverlening aan de bedrijven en de particulieren was in het tweede halfjaar kleiner dan zulks in een der vijf voorgaande jaren het geval was geweest. Op het gebied van het begrotingsbeleid werd reeds aan het eind van 1963 tot het nemen van een eerste maatregel overgegaan, met name het spreiden van het programma der vastleggingen voor openbare werken. Een meer algemene maatregel was het beperken tot ongeveer 5 % van de stijging der schatkistuitgaven, zulks in overeenstemming met de aanbeveling die de Raad der E.E.G. in april had opgesteld.

Het jaar 1965 werd daarentegen gekenmerkt door enige verzachting van het beleid inzake geld en krediet en door het beëindigen van de temporisering der openbare werken. Voorts kon het begrotingsbeleid onder de druk van de omstandigheden niet in restrictieve zin worden voortgezet. De begrotingen van 1965 waren immers sterk onderschat, zulks om diverse redenen, die onder meer verband houden met de snelle prijsstijging, de herwaardering van de overheidsbetrekkingen, welke pas na het indienen van de begroting was goedgekeurd, en een onvolledige bekendheid met de financiële gevolgen van sommige nieuwe wetten. Voor de nieuwe regering, die in juli optrad, was niets anders mogelijk dan een blad met bijkredieten van meer dan 20 miljard frank voor de gewone uitgaven en 7 miljard frank voor de buitengewone in te dienen en een begrotingsbeleid te ontwerpen, dat vruchten in 1966 zou kunnen afwerpen. Daarom werd beslist, dat de kredieten op de gewone begroting — met inbegrip van een provisie van meer dan 6 miljard frank voor nieuwe herwaarderingsmaatregelen en tot dekking van de vermoedelijke prijsstijging — de kredieten van 1965 met niet meer dan 10 % zouden overtreffen, te vergelijken met de 17 % stijging

tussen het dienstjaar 1964 en het dienstjaar 1965. Tegenover deze beperking van de uitgavenstijging en de saneringsmaatregelen die zij onderstelt, staat een andere reeks beslissingen omtrent de belastingverhogingen die nodig zijn om het begrotingsevenwicht te herstellen. Afgezien van de versterking der progressiviteit voor de belasting op de aanzienlijke inkomens, werd de opvoering van de ontvangsten gezocht in de verhoging van de tarieven der overdrachtsbelasting en de andere belastingen die met het zegel worden gelijkgesteld en ook in de verzwaring van de meeste accijnsrechten. De verhoging van de verbruiksbelastingen kan in beginsel de deflatoire weerslag hebben op de eindvraag, maar zulks werd niet bedoeld ; de keuze werd vooral bepaald door het nastreven van een onmiddellijke opbrengst. Wanneer de koppeling aan het indexcijfer zo algemeen is als zulks in België het geval is, wordt de belastingdruk die voortspruit uit een belastingverhoging echter vooral gedragen door de bedrijven en de overheidsbesturen, met name de werkgevers ; het verbruik wordt er in feite niet door beknot. De bedoelde maatregelen traden in werking op 1 januari 1966, maar het aankondigen ervan had aan het eind van het jaar sommige repercussies, vooral dan op twee gebieden : een tijdelijke versnelling van de eindvraag en de vraag in de voorgaande stadia, alsmede bijkomende belastingontvangsten die normaal bij het jaar 1966 hoorden.

Het totale schatkisttekort bedroeg in 1965 ten slotte 31 miljard frank, tegen 23 miljard frank in 1964. Volgens de normen van de reeds vernoemde aanbeveling van de E.E.G. dd. april 1964, welke aanbeveling in april 1965 trouwens met een jaar verlengd werd, kan de stijging der betalingen voor het jaar 1965 op ongeveer 12 % worden gesteld, tegen 5 % in 1964. Niettemin had de financiering geen sterke expansieve weerslag op monetair gebied. De buitenlandse schuld kon lichtjes worden ingekrompen en bovendien was de geldschepping ten behoeve van de Staat geringer dan in het voorgaande jaar, hoewel de kortlopende schuld meer toenam. Zulks is het gevolg van het feit dat de beschikbare middelen van de parastatale kredietinstellingen tussen eind 1964 en eind 1965 aanzienlijk toenamen, zodat deze instellingen in staat waren belangrijke bedragen aan schatkistcertificaten op te nemen ; in 1963 en 1964 hadden zij daarentegen certificaten afgestoten.

Deze toestand was mogelijk dank zij de hoge spaarneiging, waardoor het jaar 1965 werd gekenmerkt. Aldus werden grotere bedragen aan obligaties en kasbons onderschreven en grotere sommen werden in deposito bij de banken en de niet-geldscheppende instellingen geplaatst. Een andere belangrijke factor was het grote verschil tussen de ontwikkeling van de verbintenissen en die van de betalingen bij deze instellingen. De eerste vertoonden een krachtige toeneming ; de andere gingen achteruit.

In de banken was de toestand niet geheel dezelfde : de toegezegde kredieten namen sterk toe, maar de opgenomen kredieten stegen eveneens meer dan in 1964. Het resultaat van deze vergelijking op grond van de jaargegevens houdt het gevaar in, dat het beleid van geleidelijke verzachting der beperkende maatregelen, dat de monetaire overheid in de eerste maanden van 1965 gevoerd heeft, onverklaarbaar gaat lijken. Het volume der toegezegde en opgenomen kredieten steeg het vlugst in de laatste maanden van 1965, waarbij de eerste vooropliepen. In het begin van het jaar daarentegen bleef het stijgingstempo van de kredieten in

vergelijking met de eerste maanden van 1965 verder afnemen. Hierbij zij nog opgemerkt dat de langlopende rente stabiel bleef en dat de geldmarkt een tamelijk langdurige ontspanning kende, behalve in de buurt van de halfjaarsultimo.

De geleidelijke verzachting van de monetairpolitieke maatregelen vond haar rechtvaardiging in de zopas vermelde feiten, alsmede in de aarzelende conjunctuur op het reële vlak, te weten de vervlakking van de produktie, de daling van het expansietempo in de vraag naar verbruiks- en investeringsgoederen, het niet toenemen van de verzekerde activiteitsduur, de ontspanning op de arbeidsmarkt, alsmede de zwakke invoerstijging, die zelf een belangrijke factor was voor het overschot op het verkeer met het buitenland, dat een ruime geldschepping in 1965 teweegbracht. Van januari af werden de herdisconteringsvoorwaarden verzacht ten gunste van sommige bedrijvigheidssectoren die bijzondere moeilijkheden kenden. Vanaf april kwamen de kredieten voor de financiering van investeringen niet meer in aanmerking voor het berekenen van de stijging der bankkredieten ; deze mocht verder niet meer dan 10 % bedragen. Deze kwantitatieve beperking werd in juli opgeheven, zoals ook de toepassing van het kasreservepercentage vanaf 15 juli geschorst werd. De tarieven van de Nationale Bank bleven onveranderd, onder meer om de voorziening van de kapitaalmarkt niet in het gedrang te brengen. De vraag was aanzienlijk te meer daar het beroep op de naburige markten toenam.

Deze beslissingen brachten dus een aanzienlijke verzachting van de vroegere restrictiemaatregelen mee, maar zij mochten niet gezien worden als een loslaten van het matigingsbeginsel, dat aan de kredietpolitiek ten grondslag bleef liggen, gezien het voortduren van de hoogconjunctuur en de spanningen inzake verbruiksprijzen. De Nationale Bank bleef de banken er toe aanzetten de kredietuitbreiding niet te versnellen, voor zover het ging om kredieten betreffende transacties op onroerende goederen en verbruiksuitgaven. De banken moesten er ook voor waken dat hun cliënten te veel leningen zouden aangaan en, anderzijds, ervoor zorgen zelf een voldoende liquiditeit te hebben. In december, ten slotte, richtten de verschillende verantwoordelijke overheden nogmaals een oproep tot matiging tot de banken, de particuliere spaarkassen, de openbare kredietinstellingen en de verzekeringsmaatschappijen.

Aan het eind van het jaar versnelde immers het stijgingstempo van de kredietopeningen en de kredietverlening. Op prijsgebied bleven de spanningen bestaan en op de geld- en kapitaalmarkt kwamen zij opnieuw te voorschijn. Slechts in het tweede kwartaal van 1966 werden opnieuw kwantitatieve beperkingen opgelegd en werd kort nadien het disconto verhoogd.

★

★ ★

HOOFDSTUK II

OVERHEIDSFINANCIËN

AFDELING I. — RIJKSFINANCIËN

De kasverrichtingen over het kalenderjaar verschaffen een goed beeld van de geldstromen, uitgaande van de overheid, alsmede van hun weerslag op de economische ontwikkeling in de verslagperiode. Op grond van deze gegevens vertoonden de overheidsfinanciën in 1965 een achteruitgang, die vrij groot is ten opzichte van 1964, maar betrekkelijk gering tegenover 1963. Het totale schatkisttekort bedroeg in de voornoemde drie jaren achtereenvolgens 30,3 miljard frank, 22,6 miljard frank en 31,3 miljard frank. Worden alleen de begrotingsgegevens in aanmerking genomen, dan zien de bedragen er uit als volgt : 25,1 miljard frank, 21,3 miljard frank en 28,8 miljard frank. Het verschil tussen 1963 en 1965 is bijna geheel aan de buitengewone uitgaven te wijten, waarvan volgens de Belgische gewoonte een groot deel met leningen gefinancierd wordt. Tegenover 1964 ligt het verschil echter vooral in de gewone begroting, die met een tekort van 3,8 miljard frank sluit, te vergelijken met een overschot van 2,5 miljard frank ; de netto-uitgaven op de buitengewone begroting stegen immers met slechts 1 miljard frank, met name tot 25 miljard frank. De achteruitgang van 1965 is dus vooral aan de gewone begroting te wijten ; niet alleen versnelde de stijging van de uitgaven, maar daarbij daalde het groeitempo der ontvangsten van ongeveer 13,5 % tot ca 9,5 %. Hierbij zij opgemerkt, dat de inkomstenstijging dichter bij 7,5 % zou hebben gelegen — met als gevolg een groter tekort — indien er niet de aankondiging van hogere belastingen in 1966 was geweest.

De financiële toestand voor het dienstjaar zal ongunstiger zijn dan voor het kalenderjaar, maar de juiste toestand ter zake zal slechts met vertraging kenbaar zijn, daar het dienstjaar 1965, voor de uitgaven althans, met drie maand na 31 maart verlengd werd, wegens het laattijdig goedkeuren van de bijkredieten. Volgens de algemene toelichting bij de begroting voor 1966 en volgens de jongste ramingen zullen de uitgaven voor het dienstjaar 1965 vermoedelijk ongeveer 18 % hoger zijn dan voor het dienstjaar 1964 en 182 à 183 miljard frank bedragen. Op grond van de werkelijke ontvangsten voor het dienstjaar 1965, afgesloten per 31 maart 1966, wordt het tekort op de gewone begroting op ongeveer 7 miljard frank geraamd.

Ten opzichte van de oorspronkelijke ramingen brachten de ontvangsten 11 miljard frank meer op. Volgens de aangepaste begroting is het verschil tussen

de vooruitzichten en de vermoedelijke uitkomsten echter het grootst voor de uitgaven : ongeveer 20 miljard. De omvang van de aanpassing, die zonder weerga is, spreekt nog meer aan wanneer men bedenkt dat het gemiddelde voor de vier voorafgaande dienstjaren 6 miljard frank bedroeg.

Het verschil tussen de aangepaste begroting 1964, die nog voor ongeveer 2 miljard frank onderschat was, en de oorspronkelijke begroting van 1965 was tweemaal zo groot als hetgeen gemiddeld was geraamd bij het opstellen van de drie voorafgaande begrotingen, te weten 6,3 miljard frank. Bij het goedkeuren van de begroting was de onderschatting echter reeds merkbaar in hoofdstukken, zoals dat betreffende de lonen en salarissen : ondanks de opwaartse beweging van het indexcijfer der kleinhandelsprijzen en een akkoord inzake sociale programmatie in de overheidsdiensten, dat voorzag in een gemiddelde stijging met ongeveer 2,5% maar bij het indienen der begrotingen nog niet goedgekeurd was, waren de kredieten niet groter dan die welke nodig waren voor het lopende dienstjaar. De prijsstijging was zeker goeddeels de oorzaak van de toeneming van andere uitgaven in 1965, nl. inzake pensioenen, inkomensoverdrachten van de sociale sector en onderwijs; maar het dienstjaar 1965 onderging de financiële weerslag van verschillende aan het eind van 1964 en in het begin van 1965 genomen maatregelen betreffende de sociale zekerheid, het onderwijs en de toelagen.

Door al deze factoren samen stegen de kredieten voor 1965 en de voorgaande dienstjaren tot 185 miljard frank, d.i. 29 miljard frank meer dan het bedrag van de voorgaande aangepaste begroting, nadat de stijging voor de drie voorgaande dienstjaren begrepen was gebleven tussen 8 en 10 miljard frank. Dit wijst op de vrij plotse versnelling van de uitgaven.

De uitkomsten per dienstjaar maken de trendmatige ontwikkeling van de overheidsfinanciën duidelijker, maar binnen het raam van de huidige studie van de Belgische economie past een onderzoek op grond van het kalenderjaar beter. De commentaar die volgt omtrent de ontwikkeling van de ontvangsten en uitgaven van het Rijk steunt dan ook hierop.

De inkomstenstijging was kleiner dan in 1964, toen een absoluut rekord werd bereikt, maar zij bleef niettemin aanzienlijk : in 1965 bedroegen de totale inkomsten van de Staat 174 miljard frank, d.i. 10 % meer dan in het voorgaande jaar ; voor de belastingontvangsten alleen was de stijging een weinig kleiner.

De opbrengst van de belastingontvangsten was bijna 15 miljard frank groter dan in 1964, in welk jaar de toeneming 18 miljard frank bedroeg. Zonder enige belangrijke wetswijziging brachten de belastingen na twee jaar 32 miljard frank meer op, d.i. 25 %. In het basisjaar voor deze vergelijking werden de ontvangsten echter sterk geremd door de strenge winter, waarbij komt dat de toepassing van de hervorming inzake de directe belastingen enige vertraging bij de inning had teweeggebracht. Bovendien werd een bedrag van naar raming 3 miljard frank, dat vooral indirecte belastingen omvatte en normaal betrekking had op het jaar 1966, in 1965 geïnd, ten gevolge van vervroegde aankopen die tot doel hadden de tegen 1 januari 1966 aangekondigde belastingverhoging te ontgaan. De stijging van de belastingontvangsten in de laatste twee jaren was dan ook groter dan op grond vande conjunctuurinvloed normaal te verwachten was.

De uitkomsten van het kalenderjaar 1965 werden niet beïnvloed door de ontvangsten, die in het eerste kwartaal op het voorgaande dienstjaar nog moesten worden geïnd, daar zij even groot waren als in 1964. De stijging over het kalenderjaar is dus volledig toe te schrijven aan de twaalf maanden van het dienstjaar 1965, maar in de loop van het jaar heeft een grote versnelling plaats gehad : 6 % stijging in de eerste zes maanden en 14 % in de laatste zes. Zulks vindt niet alleen zijn oorzaak in de reeds vermelde stijging der bestedingen van verbruikers en producenten aan het eind van het jaar — merkbaar in de opbrengst van de indirecte belastingen — maar het is ook toe te schrijven aan de directe belastingen, die in het tweede halfjaar 17,4 % meer opbrachten dan in het overeenkomstige tijdvak van 1964. Hierin is de weerspiegeling te zien van de sterke neiging tot het verrichten van voorafbetalingen met betrekking tot de belasting op bedrijfsinkomsten der niet-loontrekkenden en de inkomsten van vennootschappen, waarvan het grootste deel in juli wordt gestort ; verder heeft, volgens het Bestuur van Financiën, de versnelling van de inkohiering ten opzichte van 1964 een invloed gehad.

De grote omvang van de vervroegde stortingen (15 miljard frank in het jaar 1965) maakt het onmogelijk, het deel van de directe belastingen, dat door de vennootschappen en de natuurlijke personen buiten de storting der verschillende voorheffingen wordt betaald, te ramen. In het inflatoire klimaat, dat in België sedert midden 1963 heerste en gekenmerkt werd door een versnelling van de loonstijging en een inkrimping van de winstmarges, nam het aandeel van de natuurlijke personen enigzins toe. Ondanks een verlaging op 1 januari 1965 van het afhoudingspercentage inzake bedrijfsbelasting voor de inkomens van minder dan 160 000 frank, ten einde rekening te houden met de stijging der kosten van levensonderhoud, bracht deze heffing 15 % meer op, een weerspiegeling van de forse loonstijging en van de overgang naar hogere inkomenscategorieën, waardoor de progressiviteit van de belastingen zich doet gelden. De voorheffing op bedrijfsinkomsten bezorgde de Staat 30 miljard frank in het jaar 1965 of ruim 45 % van de inkomstenbelasting. De helft van deze belastingen volgt op de voet de beweging van de lonen en salarissen. Dit verklaart grotendeels de toegenomen opbrengst : voor het gehele dienstjaar 1965 bedroeg de toeneming van de directe belastingen 8,5 miljard frank ten opzichte van de oorspronkelijke begroting en 2 miljard frank ten opzichte van de nieuwe ramingen in de begroting 1966.

Voor de indirecte belastingen waren de resultaten heel wat minder gunstig. Dit wordt nog duidelijker wanneer afgezien wordt van de invloed die het aankondigen van een belastingverhoging op 1 januari 1966 heeft gehad, nl. doordat zij de binnenlandse transacties en de invoer kunstmatig heeft opgevoerd. Het is vooral merkbaar bij het zegel en de hiermee gelijkgestelde taksen, waarvan de opbrengst per werkdag in november en december gemiddeld 23 % hoger was dan in 1964, in september en oktober 13 % en in het gehele jaar slechts 10 % ; voor de eerste acht maanden van het jaar bedroeg de stijging niet meer dan 5,7 %. Wanneer rekening wordt gehouden met de prijsstijgingen, wordt het duidelijk dat de volumestijging zeer matig was.

In 1964 stegen de eigenlijke registratierechten met meer dan 25 %, maar in de eerste tien maanden van 1965 bleven zij zelfs beneden het peil van het voorgaande jaar. Zulks onderstreept de zwakke vraag op de markt voor onroerende

goederen, alwaar de prijzen nochtans enigermate opwaarts gericht bleven. Aan het eind van het jaar kwamen echter talrijke transacties tot stand, om vóór te zijn op de verhoging van de registratierechten, die in de begroting was aangekondigd maar ten slotte toch niet werd ingevoerd.

De opbrengst van de accijnsrechten was in de eerste maanden van 1965 weinig bevredigend, maar zij verbeterde geleidelijk ; toch was de stijging aan het eind van het jaar nog verre van buitengewoon. Voor de minerale oliën, die ongeveer de helft van de opbrengst uit hoofde van accijnsrechten opleveren, zijn de opslagmogelijkheden niet veel groter dan de lopende behoeften, zodat het onmogelijk was tot belangrijke vervroegde aankopen over te gaan. De opbrengst van de accijnsrechten op dit gebied was voor het gehele jaar 9 % hoger dan in het voorgaande, te vergelijken met 8 % in 1964. Voor de rechten op alcohol en brandewijn was de stijging groter.

De opbrengst inzake douanerechten was in 1965 even groot als in 1964, te weten 8,3 miljard frank, maar zonder de herleving in de laatste twee maanden zou zij lager geweest zijn. Het gelijkblijven was een gevolg van twee tegengestelde bewegingen : enerzijds, de weliswaar vrij zwakke toeneming van de invoer — die met 8,7 % vermeerderde, voor zover afgezien wordt van de tijdelijke invoer die vrijstelling geniet — en, anderzijds, de nieuwe verlaging met 10 %, ten opzichte van de oorspronkelijke douanerechten, van het binnentarief in de Gemeenschap. De nieuwe verlagingen, i.c. de zevende, hebben een toenemende invloed : het overgaan van de stand 40 % naar de stand 30 % ten opzichte van 1 januari 1957 betekent, ceteris paribus, een opbrengstdaling van 25 % tussen 1964 en 1965 met betrekking tot de onderlinge handel. Bovendien stijgt het aandeel van de Gemeenschappelijke Markt in de invoer en wordt het deel dat onderworpen is aan het gemeenschappelijke buitentarief relatief kleiner. Door het samengaan van deze beide factoren had de netto-opbrengst moeten dalen, maar men moet rekening houden met een verschijnsel dat reeds in voorgaande jaren onderstreept werd, nl. de omstandigheid dat de vraag zich meer richt op produkten die door relatief hoge lasten getroffen worden.

De niet-fiscale ontvangsten waren hoger dan 10 miljard frank, waarvan zes tiende bestaat uit taksen, tolgelden en cijnzen, welke met 7,5 % toenamen. Dit stijgingspercentage werd niet bereikt voor de post, maar werd overschreden door de radio- en televisietaks en door de ontvangsten van de mailboten. De ontvangsten uit domeingoederen en die voortkomende uit de winst van de Nationale Bank en de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid liggen ten grondslag aan de stijging van de patrimonium-, bedrijfs- en financiële inkomsten, die 1,8 miljard frank bedroegen.

Ten aanzien van de uitgaven van het jaar 1965 vermeldden de schatkistverrichtingen een stijging met 12,5 % voor de totale uitgaven, te weten 13,7 % voor de gewone en 5,5 % voor de buitengewone ; de aanrekeningen, waarmede niet noodzakelijk even grote betalingen overeenstemmen, stegen voor het gehele jaar met 11,9 %, respectievelijk 13,2 % en 3,4 %.

Deze gegevens maken geen onderscheid tussen de dienstjaren waarop deze begrotingsverrichtingen betrekking hebben. De uitgaven betreffende de laatste maanden van het voorgaande dienstjaar waren in 1965 heel wat lager dan in 1964 (9,8 miljard frank tegen 12,3 miljard frank). Daarentegen waren de uitgaven voor het nieuwe lopende dienstjaar tweemaal zo groot als in 1964, te weten

14 % in plaats van 7 %. Het verschil is voor de gewone uitgaven alleen nog groter, nl. 16 % tegen 7 %. Deze dubbele ontwikkeling verklaart waarom de totale budgettaire verrichtingen over het kalenderjaar een stijging met 12 % vertonen, tegen 8,5 % in 1964.

Van de 20 miljard frank, waarmede de gewone uitgaven globaal gezien toenamen, had de helft betrekking op het hoofdstuk der toelagen, dat nu meer dan een derde van het totaal vertegenwoordigt. De stijging met 10 miljard frank voor dit hoofdstuk betreft voor bijna de helft de sociale sector met inbegrip van de volksgezondheid ; het grootste deel beantwoordt aan de behoeften van de verzekering tegen ziekte en invaliditeit (3 miljard frank), maar de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening bv. ziet zijn bedrag verdubbelen, nadat de bijdrage van de Staat in 1964 een minimum had bereikt (minder dan 1 miljard frank) : men zal zich herinneren dat de volledige en de gedeeltelijke werkloosheid in 1964 zeer laag waren, zowel wegens de conjunctuur als wegens de weersomstandigheden. De overdrachten ten voordele van de lokale besturen namen slechts weinig toe, maar een bedrag van 2 miljard frank werd toegevoegd aan de toelage van 1964 voor de spoorwegen ; het tekort was immers in 1965 zeer aanzienlijk. De verliezen van het steenkoolbedrijf hebben eveneens een last op de begroting gelegd, nl. op die van het Ministerie van Economische Zaken, alwaar deze te stellen is naast de regelmatige toeneming van de steunverlening ten bate van de economische expansie. De hoogste post blijft die van de Nationale Opvoeding, met meer dan 20 miljard frank ; hier is de stijging regelmatig, maar in 1965 was zij minder vlug dan voor de andere toelagen : het tempo benadert 12 % en is in overeenstemming te brengen met de ontwikkeling van de bezoldigingen, waarvan het aandeel trouwens drie vierde bedraagt.

Het hoofdstuk van de eigenlijke bezoldigingen maakt 1/5 van de gewone staatsuitgaven uit, maar het vertegenwoordigt niet alle personeelslasten, daar een niet onbeduidend deel bij de toelagen is opgenomen. De stijging bedroeg in 1965 bijna 4 miljard frank en is vooral aan drie oorzaken te wijten, waarbij dan afgezien wordt van factoren zoals de leeftijd en de promoties van het personeel alsmede het aantal, dat ongeveer 1,5 % groter was dan in het voorgaande jaar : het gaat om de herwaardering van de overheidsbetrekkingen, op grond waarvan de weddeschalen met 3 400 frank op 1 januari 1965 werden verhoogd, de uitbreiding van de ziekteverzekering tot het overheidspersoneel vanaf 1 april 1965, hetgeen buiten de bijdrage ten laste van het personeelslid een storting vanwege de Staat ten belope van 2,5 % der begrensde lonen en salarissen meebrengt, en, ten slotte, de koppeling van de beloning aan het indexcijfer der kleinhandelsprijzen, die wegens de aanpassing op 1 januari en 1 augustus 1965, gelijke data als in het jaar 1964, de personeelskosten voor het gehele jaar met ongeveer 4,4 % verhoogde. De Algemene Toelichting bij de Begroting van 1966 raamt de kosten van de eerste twee factoren op ongeveer 3,6 miljard frank ; de weerslag van de prijsstijging bedraagt ongeveer 5 miljard frank. Deze bedragen zijn niet volledig in de wedden en lonen terug te vinden, daar zij ook betrekking hebben op de pensioenen, de toelagen en verschillende sociale uitkeringen.

De uitgaven voor materieel en werken hebben eveneens de weerslag van de prijsstijging ondergaan, maar de toeneming blijft vrij gering. Sedert april 1965 geldt de wet van 22 maart, waarbij de vrijstelling van de overdrachts-, de

luxe- en de faktuurtaks ten gunste van de Staat, de provincies, de gemeenten en de openbare instellingen opgeheven wordt. De financiële weerslag van deze wet, die globaal genomen 6 % van de uitgaven voor materieel en werken moet bedragen, heeft zich slechts met vertraging doen gevoelen; de betalingen in 1965 hebben immers voor het grootste deel betrekking op aanbestedingen van vóór de wet, zodat de vrijstelling gehandhaafd blijft. A fortiori is de vertraging groter voor de investeringsuitgaven, waarvan de uitvoering over een veel langere periode gespreid ligt. Voor alle uitgaven van de gehele overheid, die aan de indirecte belasting onderworpen zijn, wordt de opbrengst van de taks op minder dan een half miljard frank geraamd in 1965 en op bijna 2 miljard frank in 1966. Voor de aankopen en investeringen van de Staat alleen is het bedrag dus kleiner. Uit hetgeen voorafgaat en uit de vergelijking van de bedragen der aanrekeningen en uitbetalingen in 1964 en 1965 kan worden afgeleid, dat de gewone uitgaven voor materieel en werken naar volume een daling ondergingen.

De begroting van de Rijksschuld is een der zwaarste posten. De aflossingen stijgen immers vrij regelmatig ; deze factor heeft normalerwijze geen overwegende invloed op de financiële toestand van de Staat, maar in een periode van spanning op de kapitaalmarkt kan hij vrij ernstige moeilijkheden veroorzaken. Erger is de stijging van het bedrag der rente en kosten, ongeveer 19 miljard frank in 1965 of bijna 2 miljard frank meer dan in 1964. Deze verzwaring van de vaste kosten weerspiegelt niet alleen de stijging van de Rijksschuld, maar ook het toenemend gewicht van de geconsolideerde schuld in de laatste jaren, waarvan de rente hoog is ; de duurte van de kortlopende kapitalen is er ook in terug te vinden.

Van 1965 af omvat de gewone begroting ook een post voor de dienst van de schuld die van Kongo werd overgenomen ingevolge de overeenkomst van 6 februari 1965, welk akkoord op 11 mei in werking trad na goedkeuring bij de wet van 23 april 1965. Tijdens de voorgaande jaren kwamen de aldus betaalde intresten voor op de buitengewone begroting, in het hoofdstuk voorschotten, evenals de overeenkomstige aflossingen. Deze werden verder, nadat de oude Kongolese schuld in de Belgische Rijksschuld was opgenomen, op de buitengewone begroting aangerekend, maar zij gingen over van de Voorschotten naar het hoofdstuk Rijksschuld, waar zij voor 2 miljard frank voorkomen, zoals uit de bijgaande tabellen blijkt.

Binnen het geheel van de buitengewone begroting geven participaties geen aanleiding tot zeer grote uitgaven. De toeneming in 1965 betreft vooral volgende instellingen : het Nationaal Instituut voor Landbouwkrediet, Distrigaz en de Internationale Associatie voor Ontwikkeling.

De investeringen vormen veruit de belangrijkste post van de buitengewone uitgaven. Na een vrij sterke toeneming in 1963 en 1964 gingen zij in 1965 slechts weinig vooruit. Zulks gebeurde doordat, enerzijds, Landsverdediging een daling te zien gaf en Verkeer een status-quo, anderzijds, de betalingen voor Openbare Werken en Nationale Opvoeding toenamen. De betalingen voor openbare werken stegen met 1,5 miljard frank, maar de stijging is groter wanneer men rekening houdt met de budgettaire verrichtingen. De vastleggingen met betrekking tot het dienstjaar 1965 namen evenveel toe als de uitbetalingen over het jaar en zijn ongeveer even hoog, nl. meer dan 7 miljard frank. Deze gegevens hebben geen

betrekking op het Wegenfonds en op de Schoolgebouwen, waarvoor de betalingen en de vastleggingen ongeveer op het niveau van 1964 bleven, respectievelijk 8,5 en 9 miljard frank.

Volgens gegevens die verstrekt worden door de diensten van de Eerste Minister bedroegen de vastleggingen en betalingen van de ministeriële departementen met betrekking tot wegen- en waterbouwkundige werken alsmede bouwwerken ongeveer 13,5 miljard frank, d.i. ongeveer 2,5 miljard frank meer dan in 1964. Hieruit blijkt dat de vastleggingen voor werken bij de Staat in 1965 nog aanzienlijk toenamen na de sterke vooruitgang in 1964. De vastleggingen door het Wegenfonds, welke niet begrepen zijn in de hierboven vermelde bedragen, stegen van 5,1 miljard frank naar 6,3 miljard frank.

Globaal bedroegen de buitengewone uitgaven 25,5 miljard frank, d.i. op grond van de betalingen een stijging met 5 %. Zoals eerder gezien is de stijging van de totale uitgaven, die in laatste instantie ten laste van de Staat komen, aanzienlijk hoger. Wanneer de betalingen op de gewone dienst (afgezien van de aflossingen) en op de buitengewone dienst, alsmede de betalingen van het Wegenfonds en die voor Derdenfondsen samen worden genomen en men rekening houdt met de tariefverhogingen in de openbare diensten en met de belastingverhogingen, welke in 1965 onbeduidend waren, dan bekomt men een stijging van ongeveer 12 %, tegen 5 % in 1964. Deze berekening stemt overeen met de richtlijnen in de aanbeveling dd. 14 april 1964 van de Raad der Ministers van de E.E.G., welke aanbeveling in april 1965 met een jaar verlengd werd. In deze aanbeveling werd aan de Lid-Staten de raad gegeven, de Rijksuitgaven van allerlei aard, die uitwerking hebben in het binnenland, jaarlijks met niet meer dan 5 % te doen toenemen. Het blijkt dus niet alleen dat deze grens in 1965 werd overschreden, maar dat de stijging zelfs tweemaal groter was.

De uiteenlopende stijging van de ontvangsten en de uitgaven veroorzaakte, te meer daar ook met de verrichte aflossingen rekening moet worden gehouden, een aanzienlijke toeneming van de netto-financieringsbehoeften ten opzichte van 1964 ; deze laatste bereikten evenwel niet het peil van 1963. Het wezenlijke verschil met het laatstgenoemde jaar ligt in de omstandigheid, dat de dekking van de behoeften in 1963 voor meer dan de helft gevonden werd in een rechtstreeks of onrechtstreeks beroep op de buitenlandse markten en dat in 1965 daarentegen het beroep op de Belgische markt het mogelijk maakte niet alleen deze behoeften te dekken, maar ook nog de buitenlandse schuld te verlagen.

In 1965 immers verminderde de schuld in vreemde valuta met 2,7 miljard frank, afgezien van de vermindering van de gewaarborgde Kongolese schuld. Ook weet men dat de « Swap »-certificaten tegelijkertijd van 6 tot 5,5 miljard frank daalden. Opgemerkt zij echter dat een zekere verslechtering optrad, doordat de kortlopende schuld in 1965 meer toenam dan in 1964.

Blijkens de onderstaande tabel, die aantoont hoe het schatkisttekort gefinancierd werd, was de opbrengst van de geconsolideerde leningen ongeveer 2 miljard frank kleiner dan in 1964. Daarentegen steeg de binnenlandse vlottende schuld met 9,7 miljard frank, nadat zij in 1964 met 4,7 miljard frank gedaald was. Het beroep van de Staat op de Nationale Bank, via certificaten die hij binnen de toegelaten ruimte van 10 miljard afdraagt, verminderde met 800 miljoen. Deze

ontwikkeling is niet de weerspiegeling van de toestand zoals deze in het grootste deel van het jaar geweest is. Een juister beeld wordt gegeven door het daggemiddelde van de voorschotten der Nationale Bank ; dit bedroeg in 1965 8,9 miljard frank, tegen respectievelijk 8,7 en 8,3 miljard frank in 1964 en 1963. De bijdragen van de andere Belgische banken, die in de drie voorgaande jaren gemiddeld 3,3 miljard frank groot was geweest, bedroeg 5,8 miljard frank in 1965, waaruit blijkt hoe ruim de werkmiddelen van de banken waren. De meest opvallende beweging is echter het feit, dat de terugvorderingen waartoe de parastatalen waren overgegaan en wel tot een beloop van 11 miljard frank in twee jaar, ophielden. In 1965 hebben de parastatale instellingen certificaten opgenomen voor meer dan 4 miljard frank. Dit gebeurde vooral bij de kredietinstellingen, bij wie de beschikbare middelen in sterke mate toenamen ; de verbintenissen van deze instellingen namen in aanzienlijke mate toe ten opzichte van 1964, maar hun betalingen namen af, hetgeen verklaart dat zij middelen te beleggen hadden. Onder de andere bestanddelen van de vlottende schuld moeten nog de certificaten op halflange termijn worden vermeld, waarvan er na de terugbetaling in de jongste jaren geen meer werden geplaatst, en er was ook geen wijziging in het tegoed van de particulieren bij de postchecks ; hierdoor kon de Staat niet rekenen op de gebruikelijke toenemingen van de betaalmiddelen waarover hij doorlopend beschikt.

Ondanks de uitbreiding van de kortlopende schuld gaf de financiering van de Staat minder aanleiding tot geldschepping dan in de beide voorgaande jaren, ofschoon de vlottende schuld in 1964 gedaald was. Dit was vooral toe te schrijven aan de toeneming van de bijdragen der niet-geldscheppende instellingen, nadat deze in de twee voorgaande jaren hun bijdrage sterk hadden ingekrompen, de stagnatie van het tegoed der particulieren bij de postchecks en de vermindering van de buitenlandse schuld.

De Rijksschuld was aan het eind van het jaar 20,4 miljard frank hoger dan een jaar tevoren of 22 miljard frank indien afgezien wordt van de verrichtingen met het Internationaal Muntfonds, die de stand van de schatkist niet beïnvloeden. De stijging is belangrijk : zij overtreft met de helft die van 1964 ; maar zij is niet groter dan in 1963 of 1960, indien voor het laatste jaar geen rekening wordt gehouden met de stijging die te wijten is aan de toevoeging van de gewaarborgde Kongolese schuld, ongeveer 10 miljard frank. Deze schuld maakt slechts sedert 11 mei 1965 volledig deel uit van de Belgische schuld ; niettemin worden de lasten inzake aflossing en rente werkelijk gedragen door België sedert 30 juni 1960. Tussen eind 1964 en eind 1965 daalde de gewaarborgde schuld van 6,4 tot 4,4 miljard frank. Zonder deze verrichting ware het normaal mogelijk geweest de gewone Belgische schuld in overeenkomstige mate te verminderen. Derhalve moet het reeds vermelde bedrag van 22 miljard frank beschouwd worden als de werkelijke toeneming van de Rijksschuld in 1965.

★

★ ★

Uitvoering der begrotingen van 1955 tot 1965 per kalenderjaar

(miljoenen franken)

JAARTAL	Gewone begroting (a)					Buitengewone begroting			Algemeen totaal		
	Ontvangsten			Uitgaven	Saldo	Ontvangsten (b)	Uitgaven (c)	Saldo	Ontvangsten	Uitgaven	Saldo
	Fiscale	Niet fiscale	Totaal								
1955	75 770	6 016	81 786	81 065	+ 721	3 399 (d)	18 105 (d)	— 14 706	85 186 (d)	99 170 (d)	— 13 984
1956	82 232	6 705	88 937	83 561	+ 5 376	514	15 228	— 14 714	89 452	98 789	— 9 337
1957	89 306	6 983	96 289	92 064	+ 4 225	808	16 358	— 15 550	97 097	108 422	— 11 325
1958	87 847	11 757 (e)	99 604	106 716(e)	— 7 112	353	16 622	— 16 269	99 957 (e)	123 338 (e)	— 23 381
1959	94 338	7 673	102 011	110 592	— 8 581	3 423	24 370	— 20 947	105 434	134 962	— 29 528
1960	101 986	7 238	109 224	112 049	— 2 825	574	29 772	— 29 198	109 798	141 821	— 32 023
1961	111 944	8 469	120 413	129 368	— 8 955	713	14 497	— 13 784	121 126	143 865	— 22 739
1962	123 338	8 117	131 455	132 437	— 982	581	19 552	— 18 971	132 036	151 989	— 19 953
1963	131 064	9 039	140 103	144 096	— 3 993	580	22 994	— 22 414	140 683	167 090	— 26 407
1964	148 714	9 167	157 881	156 995	+ 885	394	24 388	— 23 994	158 275	181 383	— 23 109
1965	163 355	10 204	173 558	177 731	— 4 173	460	25 227	— 24 767	174 019	202 958	— 28 940

Bron : Ministerie van Financiën.

(a) Inclusief de ontvangsten en uitgaven voortvloeiend uit de oorlog.
(b) Exclusief het provenu der geconsolideerde leningen.
(c) Inclusief de uitvoering der Bretton-Woods-akkoorden en het te Parijs op 7 september 1949 afgesloten Betalings- en Compensatieakkoord.
(d) Inclusief bijna 3 miljard frank wegens herstelboekingen voor kwade posten en terugbetalingen van speciale belastingen met betrekking tot het dienstjaar 1951.
(e) Inclusief 4.202 miljoen frank uit de regularisatiegeschriften met het oog op de boeking van het Duitse aandeel in de stationeringskosten van het Belgisch leger.

Uitvoering der begrotingen van 1955 tot 1965 per dienstjaar

(miljoenen franken)

DIENSTJAAR	Gewone begroting					Buitengewone begroting			Algemeen totaal		
	Ontvangsten			Uitgaven	Saldo	Ontvangsten (b)	Uitgaven	Saldo	Ontvangsten	Uitgaven	Saldo
	Fiscale	Niet Fiscale (a)	Totaal								
1955	75 967	6 098	82 065	81 001	+ 1 064	342	14 271	—13 929	82 407	95 272	—12 865
1956	82 982	7 332	90 314	86 134	+ 4 180	487	10 472	— 9 985	90 801	96 606	— 5 805
1957	89 294	10 671	99 965	94 098	+ 5 867	793	17 667	—16 874	100 758	111 765	—11 007
1958	87 124	7 881	95 005	103 204	— 8 199	650	15 324	—14 674	95 655	118 528	—22 873
1959	95 039	7 226	102 265	110 462	— 8 197	3 127	24 831	—21 704	105 392	135 293	—29 901
1960	101 882	7 796	109 678	115 876	— 6 198	560	29 516	—28 956	110 238	145 392	—35 154
1961	112 386	7 973	120 359	124 865	— 4 506	721	16 818	—16 097	121 080	141 683	—20 603
1962	124 425	7 942	132 367	134 025	— 1 657	612	17 914	—17 303	132 979	151 939	—18 960
1963	132 613	9 035	141 648	148 002	— 6 354	567	22 209	—21 642	142 215	170 211	—27 996
1964	148 678	9 395	158 073	154 949	+ 3 124	403	23 941	—23 538	158 476	178 890	—20 414
1965 (c)	165 345	10 140	175 485	176 727	— 1 242	447	27 127	—26 680	175 933	203 854	—27 921

Bron : Ministerie van Financiën.

(a) De ontvangsten voortvloeiende uit de oorlog inbegrepen.
(b) Met uitsluiting van het provenu der geconsolideerde leningen; inbegrepen zijn de uitvoering der Bretton-Woods-akkoorden.
(c) Voor de uitgaven, voorlopige resultaten op 30 april 1966.

Budgettaire uitgaven naar de belangrijkste hoofdstukken en per kalenderjaar

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Uitgaven gedurende het jaar 1962 voor rekening van de dienstjaren 1961 en 1962	Uitgaven gedurende het jaar 1963 voor rekening van de dienstjaren 1962 en 1963	Uitgaven gedurende het jaar 1964 voor rekening van de dienstjaren 1963 en 1964	Uitgaven gedurende het jaar 1965 voor rekening van de dienstjaren 1964 en 1965	Verschil van 1963 op 1964	Verschil van 1964 op 1965
Gewone uitgaven :						
Rijksschuld	22 802	26 383	27 760	32 823	+ 1 377	+ 5 063
Pensioenen	18 969	19 845	21 448	23 202	+ 1 603	+ 1 754
Kwade posten en terugbetalingen	114	108	113	174	+ 5	+ 61
Personeel	26 199	29 277	32 664	36 543	+ 3 387	+ 3 879
Materieel	7 848	7 985	8 585	8 968	+ 600	+ 383
Toelagen	45 196	50 232	53 154	63 037	+ 2 922	+ 9 883
Werken	1 191	1 484	1 665	1 613	+ 181	— 51
Andere gewone uitgaven	10 118	8 782	11 607	11 370	+ 2 825	— 236
Totaal ...	**132 437**	**144 096**	**156 995**	**177 731**	**+ 12 899**	**+ 20 735**
Buitengewone uitgaven :						
Rijksschuld	—	1 302	—	2 020	— 1 302	+ 2 020
Voorschotten	4 542	3 863	4 064	2 525	+ 201	— 1 539
Deelnemingen	436	367	331	837	— 36	+ 506
Nieuwe beleggingen (a)	14 010	16 532	18 820	19 141	+ 2 288	+ 321
Herstel van het Openbaar Domein	333	307	356	378	+ 49	+ 21
Andere uitgaven	231	623	817	326	— 194	— 490
Totaal ...	**19 552**	**22 994**	**24 388**	**25 227**	**+ 1 394**	**+ 839**
Algemeen totaal ...	**151 989**	**167 090**	**181 383**	**202 958**	**+ 14 293**	**+ 21 575**

Bron : Ministerie van Financiën.

(a) De verrichtingen van het Wegenfonds, opgericht door de wet van 9 augustus 1955 (*Belgisch Staatsblad* van 2 september 1955), komen niet voor op de buitengewone begroting.

Budgettaire uitgaven

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Uitgaven gedurende het jaar 1963 voor rekening van de dienstjaren 1962 en 1963	Uitgaven gedurende het jaar 1964 voor rekening van de dienstjaren 1963 en 1964	Uitgaven gedurende het jaar 1965 voor rekening van de dienstjaren 1964 en 1965	Verschil van 1963 op 1964	Verschil van 1964 op 1965
Begroting van de Rijksschuld	27 685	27 760	34 843	+ 75	+ 7 083
Begroting van de Pensioenen	19 845	21 449	23 202	+ 1 604	+ 1 753
Begroting van de Kwade Posten en Terugbetalingen	108	113	174	+ 5	+ 61
Begroting van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en van het Openbaar Ambt	11 235	10 276	10 806	— 959	+ 530
Begroting van het Ministerie van Justitie	2 802	3 187	3 454	+ 385	+ 267
Begroting van het Ministerie van Verkeerswezen	12 913	14 386	15 510	+ 1 473	+ 1 124
Begroting van het Ministerie van Openbare Werken	11 017	11 592	13 611	+ 575	+ 2 019
Begroting van de Ministeries van Arbeid en Sociale Voorzorg	9 859	10 543	14 864	+ 684	+ 4 321
Begroting van het Ministerie van Nationale Opvoeding en Cultuur	27 137	32 194	35 977	+ 5 057	+ 3 783
Begroting van het Ministerie van Volksgezondheid en van het Gezin	5 204	5 244	6 644	+ 40	+ 1 400
Begroting van de Rijkswacht	1 940	2 022	2 347	+ 82	+ 325
Begroting van het Ministerie van Financiën	6 118	6 850	6 697	+ 732	— 153
Begrotingen van de Ministeries van Economische Zaken en Energie en van Middenstand	3 191	4 140	4 521	+ 949	+ 381
Begroting van het Ministerie van Buitenlandse Zaken en Technische Bijstand	5 799	6 887	4 715	+ 1 088	— 2 172
Begrotingen der Dotatiën en van andere ministeriële departem.	2 241	3 153	4 160	+ 912	+ 1 007
Totaal	**147 094**	**159 796**	**181 525**	**+ 12 702**	**+ 21 729**
Begroting van het Ministerie van Landsverdediging	19 996	21 587	21 433	+ 1 591	— 154
Algemeen totaal	**167 090**	**181 383**	**202 958**	**+ 14 293**	**+ 21 575**

Bron : Ministerie van Financiën.

Fiscale netto-ontvangsten

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1959 (dienstjaar 1958-dienstjaar 1959)	1960 (dienstjaar 1959-dienstjaar 1960)	1961 (dienstjaar 1960-dienstjaar 1961)	1962 (dienstjaar 1961-dienstjaar 1962)	1963 (dienstjaar 1962-dienstjaar 1963)	1964 (dienstjaar 1963-dienstjaar 1964)	1965 (dienstjaar 1964-dienstjaar 1965)
Directe belastingen :							
Onroerende voorheffing					644	1 046	961
Roerende voorheffing					3 738	5 302	6 485
Bedrijfsvoorheffing					19 004	25 918	29 866
Vervroegde stortingen					9 352	13 134	15 058
Personenbelasting						1 820	6 527
Belasting der aandelenvennootschappen					64	1 454	2 418
Grondbelasting	491	438	498	578	340	11	
Mobiliënbelasting	3 517	4 067	4 341	4 389	936	327	
Bedrijfsbelasting	24 587	27 427	28 295	33 232	10 914	3 710	535
Aanvullende personele belast.	3 750	4 043	4 548	5 848	3 646	1 882	
Nationale crisisbelasting ...	1 920	2 171	2 393	1 868	244	51	
Verkeersbelasting	2 568	2 700	2 928	3 149	3 270	3 572	3 922
Sommen verkregen op afgesloten dienstjaren	1 380	178	– 433	186	69	1 575	981
Diversen	545	533	925	1 059	577	669	884
Totaal ...	**38 758**	**41 557**	**43 495**	**50 310**	**52 799**	**60 470**	**67 638**
Douanen en accijnzen :							
Douanerechten.....	5 370	6 006	6 453	6 602	7 025	8 345	8 335
Accijnsrechten	13 374	14 907	16 245	16 743	17 475	18 660	20 411
Verbruikstaks	638	775	784	878	1 008	923	1 034
Diversen	250	304	284	305	245	281	300
Totaal ...	**19 632**	**21 992**	**23 766**	**24 529**	**25 753**	**28 209**	**30 080**
Registratie :							
Registratierechten	3 653	4 024	4 420	4 251	4 718	6 004	6 419
Zegel en met het Zegel gelijkgestelde taksen	30 075	32 022	37 262	41 428	44 818	50 846	55 753
Diversen	2 199	2 391	3 000	2 821	2 976	3 186	3 465
Totaal ...	**35 927**	**38 437**	**44 682**	**48 499**	**52 512**	**60 035**	**65 637**
Algemeen totaal ...	**94 338**	**101 986**	**111 943**	**123 338**	**131 064**	**148 714**	**163 355**

Bron : Ministerie van Financiën.

(a) Per kalenderjaar, zonder onderscheid van dienstjaar, exclusief de provinciale en gemeentelijke opcentimes, alsmede de aan de Koloniale Schatkist toegekende bedragen.

Ontvangsten voortkomende uit accijnsrechten en andere gelijkgestelde rechten
(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965
Accijnsrechten :							
Bier	1 330	1 325	1 396	1 346	1 411	1 490	1 542
Gedistilleerde dranken	552	672	679	768	874	816	935
Minerale oliën	6 476	7 687	8 794	9 070	9 472	10 263	11 224
Glucose en andere niet-kristalliseerbare suiker	7	7	8	9	2	—	—
Suiker en raffinagestroop	178	174	181	190	193	195	195
Mineraalwater	302	293	326	323	361	408	417
Tabak	4 083	4 248	4 323	4 515	4 567	4 867	5 314
Gegiste mousserende dranken	28	34	33	35	37	43	54
Gegiste fruitdrank	417	466	504	488	557	578	710
Bijzondere verbruikstaks :							
Alcohol en brandewijn	638	775	784	878	1 008	923	1 034
Totaal	**14 012**	**15 682**	**17 029**	**17 621**	**18 482**	**19 583**	**21 425**
Openingstaks	63	64	75	72	56	57	59

Bron : Ministerie van Financiën.

Ontvangsten van het Zegel en van de met het Zegel gelijkgestelde taksen
(miljoenen franken)

MAAND	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965
Januari	3 246(a)	2 344	2 638	3 266	3 311	3 918	4 130
Februari	2 179	2 443	2 665	3 122	3 141	4 025	4 285
Maart	2 472	2 812	3 251	3 596	3 589	4 414	4 737
April	2 343	2 649	2 779	3 355	3 555	4 503	4 655
Mei	2 311	2 628	3 041	3 423	3 873	4 082	4 470
Juni	2 398	2 664	3 219	3 403	3 690	4 245	4 528
Juli	2 391	2 496	3 060	3 304	3 570	4 170	4 265
Augustus	2 382	2 597	3 155	3 308	3 835	3 836	4 021
September	2 540	2 997	3 251	3 490	3 970	4 389	4 916
Oktober	2 668	2 827	3 447	3 751	4 167	4 424	4 858
November	2 483	2 779	3 351	3 642	3 867	4 240	5 115
December	2 662	2 786	3 405	3 767	4 251	4 601	5 773
Totaal	**30 075**	**32 022**	**37 262**	**41 427**	**44 819**	**50 847**	**55 753**

Bron : Ministerie van Financiën.

(a) De hogere opbrengst is voor 1.040 miljoen frank toe te schrijven aan het feit dat de verkoop van fiscale zegels door het Bestuur der Posterijen en door de Douanen en Accijnzen direct op de Rijksmiddelenbegroting werd geboekt.

Niet-fiscale gewone ontvangsten per kalenderjaar

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1962	1963	1964	1965
1. *Eigenlijke niet-fiscale ontvangsten* :				
Hoofdstuk I. Taksen, tolgelden en cijnzen	4 716	5 281	5 807	6 241
Hoofdstuk II. Patrimonium-, bedrijfs- en financiële inkomsten	1 501	1 558	1 459	1 770
Hoofdstuk III. Terugbetalingen	1 094	991	1 152	1 259
Hoofdstuk IV. Diverse opbrengsten	690	994	679	830
Totaal	**8 001**	**8 824**	**9 097**	**10 101**
2. *Ontvangsten voortvloeiend uit de oorlog*	**116**	**215**	**70**	**103**
Algemeen totaal	**8 117**	**9 039**	**9 167**	**10 204**

Bron : Ministerie van Financiën.

Ontwikkeling van de Thesaurietoestand (a)

(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	1964		1965	
	Ingang	Uitgang	Ingang	Uitgang
Tekort van de budgettaire verrichtingen		21,3		28,8
Derdenfondsen	0,3			0,8
Andere Thesaurieverrichtingen		1,5		1,7
Incasso der rekenplichtigen	0,4		0,6	
	0,7	**22,9**	**0,6**	**31,3**
Financiering				
Opbrengst van de geconsolideerde leningen	24,0		22,2	
Binnenlandse vlottende schuld :				
Nationale Bank	0,6			0,8
Belgische banken	3,3		5,8	
Parastatale instellingen		7,6	4,4	
Postrekeningen	6,4		0,2	
Andere certificaten	0,1		0,2	
Certificaten op half-lange termijn op de markt		7,5		
Buitenlandse vlottende schuld	2,9			1,2
Totaal	**38,0**	**38,0**	**33,3**	**33,3**

Bron : Ministerie van Financiën.

(a) De bedragen betreffende de Thesaurietoestand geven de werkelijke ontvangsten en uitgaven weer na uitschakeling van de louter boekhoudkundige bewegingen.

Rijksschuld (a)

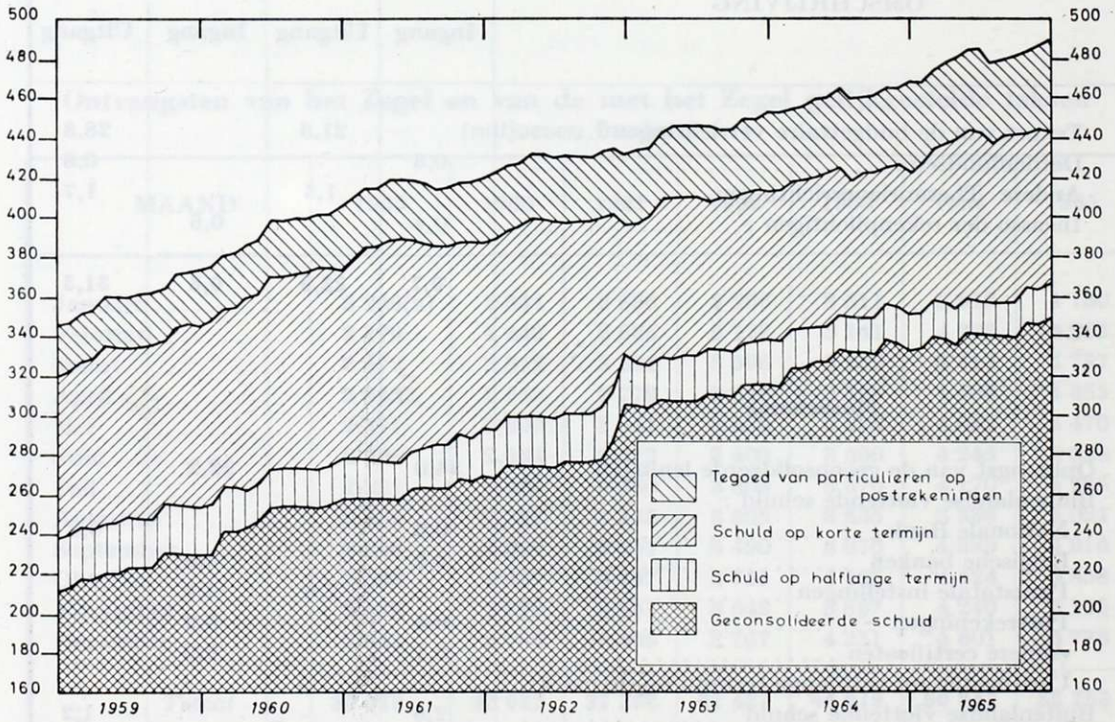
Toestand einde jaar

(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	1960	1961	1962	1963	1964	1965
Schuld in Belgische franken : .	**350,0**	**362,4**	**384,6**	**398,1**	**412,5**	**437,7**
Geconsolideerde schuld ...	231,0	241,3	277,6(b)	289,4	308,7	326,0
Schuld op halflange termijn	18,1	17,4	20,9	13,8	6,3	6,8
Schuld op korte termijn ..	68,6	70,9	50,0(b)	55,1	51,3	58,6
Particulier tegoed op post-rekeningen	32,3	32,8	36,1	39,8	46,2	46,3
Schuld in buitenlandse munten:	**46,1**	**48,6**	**38,6**	**48,0**	**49,6**	**46,9**
Geconsolideerde schuld ...	19,1	20,3	21,0	19,9	18,6	17,1
Schuld op halflange termijn	1,5	6,3	4,8	9,5	12,1	11,4
Schuld op korte termijn .	25,5	22,0	12,8	18,6	18,9	18,4
Totaal ...	**396,1**	**411,0**	**423,2**	**446,1**	**462,1**	**484,6**
Gewaarborgde Kongolese schuld (c) :	**9,8**	**9,3**	**8,7**	**7,6**	**6,4**	**4,4**
Algemeen totaal ...	**405,9**	**420,3**	**431,9**	**453,7**	**468,5**	**489,0**

Toestand einde maand

(miljarden franken)

(a) Exclusief de uit de oorlog 1914-1918 voortvloeiende intergeallieerde schuld, groot 21,1 miljard frank op 31 december 1965.

(b) In december 1962, werden schatkistcertificaten van de A-tranche, aangehouden door de banken, voor een bedrag van 19,8 miljard, omgezet in niet-verhandelbare effecten van een nieuwe geconsolideerde lening. De schuld op korte termijn is verminderd en de geconsolideerde schuld verhoogd met dit bedrag.

(c) Het gaat hier uitsluitend om leningen overgenomen door België krachtens de Belgisch-Kongolese overeenkomst van 5 februari 1965 goedgekeurd door de wet van 23 april 1965 (*Belgisch Staatsblad* van 27 mei 1965).

Bron : Ministerie van Financiën.

Verloop van de Rijksschuld

(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	1960	1961	1962	1963	1964	1965
Geconsolideerde schuld.....	+ *20,9*	+ *11,6*	+ *36,8* (c)	+ *10,7*	+ *18,0*	+ *15,6*
w.o. : directe in Belgische franken..	+ 20,8	+ 5,7	+ 34,2 (c)	+ 10,0	+ 15,3	+ 16,7
directe in buitenlandse munten	— 0,3	+ 1,5	+ 0,6	— 1,0	— 1,2	— 1,5
indirecte in Belgische franken	— 0,4	+ 4,6	+ 2,0	+ 1,8	+ 4,0	+ 0,6
indirecte in buitenlandse munten	+ 0,8	— 0,2	—	—	—	—
Vlottende schuld (a) zonder het I.M.F. (b)	+ *1,7*	+ *6,8*	— *25,9* (c)	+ *12,4*	— *1,8*	+ *8,4*
Totaal ...	+ **22,6**	+ **18,4**	+ **10,9**	+ **23,2**	+ **16,2**	+ **24,1**
Gewaarborgde Kongolese schuld...	+ *9,8*	— *0,5*	— *0,6*	— *1,1*	— *1,2*	— *2,0*
Totaal ...	+ **32,4**	+ **17,9**	+ **10,3**	+ **22,1**	+ **15,0**	+ **22,1**
Verrichtingen met het I.M.F. (b)...	—	— *3,6*	+ *1,3*	— *0,3*	— *0,1*	— *1,6*
Algemeen totaal ...	+ **32,4**	+ **14,3**	+ **11,6**	+ **21,8**	+ **14,9**	+ **20,5**

Bron : Ministerie van Financiën.

(a) Schuld op korte en halflange termijn.

(b) Sedert de overeenkomst van 14 oktober 1959 tussen de Staatsthesaurie en de Nationale Bank van België zorgt deze laatstgenoemde instelling voor de terugbetaling van de Schatkistcertificaten in het bezit van het I.M.F. bij eventuele tegeldemaking door dit Fonds. In dit geval wordt de Nationale Bank schuldeiser van het I.M.F. voor het gestort bedrag. Uit een tegeldemaking door het I.M.F. van schatkistcertificaten volgt dus een vermindering van de overheidsschuld zonder uitgaven van geldmiddelen. In het tegengesteld geval, dit is bij terugbetaling door het I.M.F., boekt de Thesaurie ook geen ontvangsten; dit bedrag wordt aangerekend als vermindering van de schuldvordering van de N.B.B. op het I.M.F.
De laatstgenoemde instelling ontvangt nieuwe certificaten; de overheidsschuld neemt dus toe zonder ontvangsten van geldmiddelen voor de Thesaurie.
Uit dit alles blijkt dat de verrichtingen van het I.M.F. de Thesaurie onberoerd laten en de overheidsschuld een juist beeld geeft van de thesaurietoestand. De transacties met het I.M.F. dienen bijgevolg niet worden opgenomen in de statistische gegevens.

(c) In december 1962, werden schatkistcertificaten van de A-tranche, aangehouden door de banken, voor een bedrag van 19,8 miljard, omgezet in niet-verhandelbare effecten van een nieuwe geconsolideerde lening. De schuld op korte termijn in Belgische franken is verminderd en de geconsolideerde schuld verhoogd met dit bedrag.

AFDELING II. — PROVINCIALE EN GEMEENTELIJKE FINANCIEN

Het onderzoek van de financiële toestand van het Rijk gebeurde voor het grootste deel op grond van de toestand van de schatkist. De studie van de financiën der lokale besturen kan echter voor het recente verleden alleen gebeuren aan de hand van de begrotingsgegevens; meestal gaat het hierbij om oorspronkelijke of goedgekeurde begrotingen, zonder de wijzigingen die na de stemming worden aangebracht. De eigenlijke rekeningen zijn maar tot 1963 beschikbaar; bovendien zijn ze voor dat jaar slechts voorlopig. Tussen 1962 en 1963 is er weinig verandering, zowel voor de ontvangsten als voor de uitgaven; zulks is echter het gevolg van de overdrachten uit voorgaande dienstjaren, die gekenmerkt worden door grote vertragingen en tegengestelde bewegingen. Deze rekeningen geven in 1963 een overschot van 1,8 miljard frank te zien, tegen 1,4 miljard frank in 1962. Wanneer alleen de rekeningen voor de dienstjaren zelf in aanmerking worden genomen, dan komt men nagenoeg tot een evenwicht voor het gemiddelde van de twee jaren, met een lichte neiging tot verbetering in 1963.

De oorspronkelijke begrotingen voor de jaren 1963 tot 1965 vertonen een totaal tekort van respectievelijk 2,3 miljard frank, 2,5 miljard frank en 2,4 miljard frank, hetgeen geen verslechtering van de financiële resultaten der gemeenten aankondigt. Het blijkt echter dat deze toestand beïnvloed wordt door de fusie van de kleine gemeenten en de bezuinigingen die hieruit voortvloeien ; daarentegen neemt het aantal gemeenten van 5 000 en meer inwoners die een tekort hebben duidelijk toe.

De jaarlijkse enquête, die het Gemeentekrediet in december bij de gemeenten verricht, wijst op een verslechtering van de financiële toestand ten opzichte van 1964. Inderdaad, een groter aantal gemeenten verwacht een tekort, hoewel er zoals ieder jaar ten opzichte van de oorspronkelijke begrotingen meer gemeenten van mening zijn het tenminste tot een evenwicht te kunnen brengen. Traditiegetrouw geven de enquêtes gunstiger resultaten dan de begrotingen en de uiteindelijke rekeningen zijn op hun beurt gunstiger dan de enquêtes. Voor 1965 echter is de toestand zo, dat het aantal gemeenten met een tekort volgens de begroting kleiner was dan in 1964, maar op het ogenblik van de enquête daarentegen hoger. Zulks stelt een minder grote verbetering van de werkelijke financiële toestand der gemeenten, ten opzichte van de oorspronklijke begrotingen, in het vooruitzicht.

Deze ontwikkeling is begrijpelijk wanneer men de zeer vlugge groei van de uitgaven der centrale overheid kent en weet dat de aangepaste begroting 13 % hoger was dan de overeenkomstige oorspronkelijke begroting. De Staat heeft zich natuurlijk geplaatst gezien tegenover de sterke toeneming van bijzondere uitgaven, waarmede de gemeenten niet af te rekenen hebben, maar de financiën van deze laatste werden toch ook sterk belast door de zeer krachtige toeneming van de personeelskosten, als gevolg van de verhoging der weddeschalen, de aanpassing aan het indexcijfer der kleinhandelsprijzen en het instellen van werkgeversbijdragen voor sociale zekerheid, doordat de overheidssector op 1 april 1965 in het stelsel van de ziekteverzekering werd opgenomen.

De gemeentelijke financiën werden ook beïnvloed door het duurder worden van kredieten en leningen. De lasten wegens de aankoop van goederen en diensten namen ook krachtig toe. Hier zij verwezen naar de wet van 22 maart 1965, waardoor de zegeltaks en de gelijkgestelde taksen ook verplicht zijn voor leveringen aan de gemeenten. Anderzijds geeft de Staat een bijzondere toelage ter compensatie van deze last, die voor 1965 geschat wordt op 230 miljoen frank.

In de loop van het jaar gaven de uitgaven een sterke toeneming te zien ten opzichte van de eerste raming ; dit is wellicht ook waar voor de ontvangsten of een deel hiervan. Vele gemeenten hebben immers een belangrijke inspanning gedaan op het gebied van de opcentiemen bij de belasting op natuurlijke personen : het aantal gemeenten die deze belasting in 1965 geheven hebben wordt op 1 750 geschat, waaronder 1 450 met het maximumpercentage van 5 %. Daar de Rijksontvangsten uit deze belasting aanmerkelijk stegen, is het normaal dat zulks ook in de gemeentelijke ontvangsten tot uiting komt.

Het aantal opcentiemen bij de onroerende voorheffing werd in talrijke gemeenten aanzienlijk verhoogd. Meer dan 55 % onder hen heffen tegenwoordig meer dan 600 centiemen, tegen minder dan 30 % in 1963. Deze belastingcategorie is, gezien de langzame ontwikkeling van de belastingbasis, niet zodanig dat zij in de loop van het dienstjaar tot grote meerwaarden aanleiding geeft. Alleen verschillen in het tempo der inkohiering kunnen afwijkingen ten opzichte van de vooruitzichten meebrengen. Dit feit was er trouwens de oorzaak van dat de opbrengst in 1965 1 miljard frank lager was dan in 1964. Zulks was één der factoren die geleid hebben tot de schatkistmoeilijkheden, die tot uiting komen in het hoge peil van het daggemiddelde van de gezamenlijke debetsaldi op de rekeningen-courant B van de lokale besturen bij het Gemeentekrediet (4,1 miljard frank in 1965, tegen 2,7 miljard frank in 1964 en 3,2 miljard frank in 1963).

De meerwaarde op de belastingontvangsten mag weliswaar groot zijn, toch is zij niet voldoende om het evenwicht op de totale begroting te herstellen, wanneer de uitgaven ook aanzienlijk toenemen. De opbrengst van de gemeentelijke belastingen vertegenwoordigt slechts ongeveer 1/4 van de bedragen die nodig zijn om de totale uitgaven van de gemeenten te dekken ; blijkens de begrotingen van 1965 bedroegen de gewone uitgaven met betrekking tot het dienstjaar 37,5 miljard frank, te vergelijken met 9,4 miljard frank belastingontvangsten.

De belangrijkste bron aan financieringsmiddelen blijft het bedrag der overdrachten vanwege de Staat : volgens de kredieten die werden goedgekeurd op de Rijksbegroting voor 1965, aangepast volgens het blad der bijkredieten, zouden de inkomensoverdrachten voor het dienstjaar 19,3 miljard frank bedragen, tegen 17,3 miljard frank voor 1963 ; de kapitaaloverdrachten stijgen van 1,1 miljard frank tot 1,2 miljard frank. De helft van deze laatste betreft gebouwen en uitrustingen voor het onderwijs. In de 19 miljard frank inkomensoverdrachten heeft het onderwijs een belangrijk aandeel, te weten 8 miljard frank. Het saldo omvat zogenaamde algemene bijdragen, die bijna volledig op rekening van het Fonds der Gemeenten komen. De toelage werd in 1965, in uitvoering van de wet van 16 maart 1964, op 9 450 miljoen frank vastgesteld ; wanneer hierbij de

Staatsbijdrage groot 230 miljoen frank en bedoeld als compensatie voor de invoering van de overdrachtsbelasting wordt gevoegd dan heeft men het totale bedrag van de verdelingsfondsen. Dit werd in vier jaar tijd verhoogd met 20 %, terwijl de belastingopbrengst met 50 % toenam.

Het lenen op de kapitaalmarkt heeft aan drie grote steden financiële middelen bezorgd : het bedrag, 2,9 miljard frank, van hun beroep op de Belgische kapitaalmarkt moet worden vergeleken met nihil in 1964 ; het netto beroep bedroeg 1,7 miljard frank, tegen — 0,6 miljard frank in 1964. In dat jaar had de stad Antwerpen 1,5 miljard frank op de buitenlandse markten ontleend. Ten behoeve van de E-3 autoweg, waarvoor een intercommunale is opgericht, werd een lening van 2,5 miljard frank in 1965 geplaatst, maar in de echte zin gaat zulks de lokale besturen niet aan, daar deze werken voor hen als uitgaven voor orde kunnen worden beschouwd.

Het Gemeentekrediet heeft voor een bedrag van 1,5 miljard frank een lotenlening tegen 3 % en op 20 jaar uitgegeven ; het was een soortgelijke lening als in 1964, maar het succes was kleiner. Algemeen gesproken mag worden gezegd dat deze instelling de nodige werkmiddelen niet in voldoende mate heeft kunnen vergaren en dat voor het tweede achtereenvolgende jaar. De stortingen op deposito-boekjes namen toe, maar de doorlopende uitgiften gaven niet dezelfde stijging te zien als in de jaren vóór 1963. De terugbetalingen op vroegere kredieten hebben ook niet meer kapitaal terugbezorgd dan in de voorgaande jaren.

Aldus werd het Gemeentekrediet ertoe gebracht zijn kredietverlening aan de lokale besturen voor investeringen te beperken, te meer daar het gemiddeld een bijkomend bedrag van 1,3 miljard frank heeft moeten besteden om de financiering van gewone uitgaven mogelijk te maken. De toezeggingen van het Gemeentekrediet inzake leningen voor investeringen bedroegen in 1965 8,5 miljard frank, d.i. evenveel als in 1961 en 10 % minder dan in 1964. Voor de werkelijk uitgekeerde leningen was de daling nog groter, te weten 20 %, maar het bedrag (8,8 miljard frank) was slechts lichtjes lager dan in 1963.

Met betrekking tot het conjunctuurbeleid blijkt dat de maatregelen van 1964 en in het bijzonder de beslissing, de kredietexpansie te beperken tot 5 % van het niveau in het voorgaande jaar, in 1965 ruim werden nageleefd. Tevens is echter gebleken dat de financiële toestand van het Gemeentekrediet een grotere expansie niet zou hebben mogelijk gemaakt. De kredietaanvragen worden dan ook op een wachtlijst gebracht en zij worden behandeld met vertragingen die tot 5 maand kunnen oplopen. Het totale bedrag van de wachtende zaken bedroeg 5 miljard frank aan het eind van 1965. De enquête die het Gemeentekrediet voor de tweede achtereenvolgende maal verricht heeft met betrekking tot de leningbehoeften van de gemeenten, toont aan dat de investeringen welke deze in een nabije toekomst wensen te verwezenlijken (op een ideale wijze in het volgende jaar), werkelijk zeer hoog zijn. Met inbegrip van die welke op de begrotingen van 1965 nog moeten worden verwezenlijkt, zouden deze investeringen in 1966 43 miljard frank kunnen bedragen, d.i. driemaal zoveel als hetgeen de lokale besturen telkens in de jaren 1964 en 1965 hebben geïnvesteerd.

Het Gemeentekrediet is inderdaad van mening dat in 1965 voor 14 miljard frank werd geïnvesteerd evenals in 1964. Gelet op de prijsstijging moet het volume van de investeringen echter kleiner zijn uitgevallen. De indeling van de

werken kent men alleen maar volgens het totale bedrag aan toelagen en leningen, dat daalde van 12,3 miljard frank tot 10,4 miljard frank, ondanks een lichte toeneming van de kapitaaltoelagen. Volgens deze uitsplitsing daalden de werken met betrekking tot de wegen, de water-, gas- en elektriciteitsvoorziening aanzienlijk, te weten met 20 % of meer, terwijl de openbare gebouwen, de schoolgebouwen en de gebouwen voor gezondheidszorg met 10 % à 20 % afnamen. Voor de werken inzake wateraanvoer en die met betrekking tot gas en elektriciteit moeten deze gegevens echter in gunstige zin verbeterd worden, om rekening te houden met bijzondere financieringswijzen, waaraan het Gemeentekrediet — of voorlopig het bedrijfsleven — hebben deelgenomen. Zulks is ook waar voor de havenwerken, die schijnbaar zijn achteruitgegaan, maar de financiering kon grotendeels gebeuren dank zij de opbrengst van de openbare lening van de stad Antwerpen. De uitgaven voor huisvesting, werken voor hygiëne en de bouw van speel- en sportterreinen namen werkelijk toe. De uitgaven ten behoeve van de economische expansie, die de aankoop en aanpassing van industrieterreinen en gebouwen betreffen, vertoonden een aanzienlijke stijging. Deze uitgaven bedroegen 800 miljoen frank in 1965. Sedert de invoering van de wetten van 1959 heeft het Gemeentekrediet een bedrag van ongeveer 2,5 miljard frank besteed aan de bevordering van deze politiek.

Wordt onderscheid gemaakt tussen de verschillende begunstigden, waaraan leningen en subsidies voor investering worden toegestaan, dan blijkt dat zowel de gemeenten en provinciën als de intercommunales en de andere organismen, zoals de commissies van openbare onderstand, de kerkfabrieken, de wateringen, enz., minder dan in 1964 ter beschikking hebben gekregen. Men weet echter dat de intercommunales andere financieringsmiddelen gevonden hebben en dat de grote steden belangrijke emissies hebben verricht, waardoor zij hun investeringsinspanningen konden volhouden. Een vergelijking met 1963, in welk jaar het bedrag van de leningen en subsidies even groot was als in 1965, wijst op het toenemend belang van de intercommunales.

De provinciën kregen minder toegewezen en zulks is vooral waar met betrekking tot de zogenaamde « Staatsdeel »-leningen, waarvan het Rijk de aflossing en de rente betaalt, alsmede voor de kapitaaltoelagen. Het Fonds der Provinciën, dat tot doel heeft de centrale overheid te doen bijdragen in de dekking van de algemene uitgaven, werd in 1965 met 150 miljoen frank verhoogd en dit zal opnieuw gebeuren in 1966, nadat het bedrag jaren nagenoeg onveranderd bleef. Deze verhoging gebeurt op een ogenblik waarin de provinciale financiën grotere moeilijkheden te gemoet gaan, door dat de uitgaven sneller toenemen dan de provinciale belastingen, waarvan de basis niet werd verhoogd, hetgeen wel het geval was bij de gemeenten.

★

★ ★

Financiële verhouding van de Staat tot de lagere publiekrechtelijke lichamen

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1962	1963	1964	1965 (a)
DEBET				
A. *Inkomensoverdrachten*	16 402	17 382	17 263	19 288
1. Onderwijsbijdragen	*6 526*	*7 077*	*6 976*	*7 998*
a) Lonen en pensioenen	(5 739)	(6 282)	(6 146)	(7 051)
b) Werkingskosten	(787)	(795)	(830)	(947)
2. Bijdragen voor interestlasten	*129*	*220*	*286*	*378*
3. Andere speciale bijdragen	*1 954*	*2 214*	*224*	*244*
4. Bijdragen met algemene doeleinden.	*7 793*	*7 871*	*9 777*	*10 668*
B. *Kapitaaloverdrachten*	1 073	997	1 127	1 203
1. Onderwijsgebouwen en -uitrusting .	*363*	*433*	*496*	*572*
2. Andere gebouwen en wegen	*245*	*305*	*376*	*457*
3. Andere overdrachten	*465*	*259*	*255*	*174*
Totaal ...	17 475	18 379	18 390	20 491
CREDIT				
A. *Inkomensoverdrachten*	56	102	197	197
B. *Kapitaaloverdrachten*	—	—	—	—
Totaal ...	56	102	197	197
Saldo ...	17 419	18 277	18 193	20 294

Bron : Ministerie van Financiën.

(a) Raming der ontvangsten; voor de uitgaven, goedgekeurde kredieten (met inbegrip van de speciale wetten), verbeterd door het aanpassingsblad.

Provinciale begrotingen (a)

(miljoenen franken)

PROVINCIE	Ontvangsten		Uitgaven		Saldo	
	1964	1965	1964	1965	1964	1965
Antwerpen.....	510	555	558	612	— 48	— 57
Brabant	759	818	798	855	— 39	— 37
West-Vlaanderen .	214	225	228	264	— 14	— 39
Oost-Vlaanderen..	291	308	305	339	— 14	— 31
Henegouwen	832	941	843	969	— 11	— 28
Luik	736	765	765	824	— 29	— 59
Limburg.....	478	564	518	616	— 40	— 52
Luxemburg	88	82	85	95	+ 3	— 13
Namen	179	195	188	195	— 9	—
Totaal ...	**4 087**	**4 453**	**4 288**	**4 769**	**— 201**	**— 316**

Bron : Ministerie van Binnenlandse Zaken, Algemene Directie van de Voogdij over Regionale en Lokale Besturen.

(a) Oorspronkelijke begrotingen.

Opbrengst van de provinciale belastingen volgens de begrotingen (a)

(miljoenen franken)

AARD DER BELASTINGEN	Dienstjaar						
	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965
Opcentimes op de grondbelasting (op de onroerende voorheffing vanaf 1963)	542,6	685,6	767,8	797,5	853,5	955,9	990,5
Andere provinciale belastingen ...	428,1	439,6	454,0	487,2	513,4	564,7	562,8
Totaal ...	**970,7**	**1 125,2**	**1 221,8**	**1 284,7**	**1 366,9**	**1 520,6**	**1533,3**

Bron : Ministerie van Binnenlandse Zaken, Algemene Directie van de Voogdij over Regionale en Lokale Besturen.

(a) Volgens de oorspronkelijke begrotingen.

Verdeling van de provinciale uitgaven (a)

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965
Administratie	131,8	143,6	156,9	169,5	180,7	212,0	273
Justitie-Eredienst ...	14,2	16,6	15,8	15,2	20,9	21,0	22
Schone kunsten.....	92,6	89,0	103,6	111,3	116,5	133,3	142
Openbaar onderwijs .	1 085,6	1 097,2	1 157,4	1 308,0	1 416,4	1 617,2	1.758
Openbare onderstand.	131,4	142,0	195,1	206,6	171,0	174,5	183
Pensioenen.....	95,7	107,5	108,9	113,8	118,7	127,1	154
Schuld	502,2	567,4	604,6	649,8	675,9	712,0	780
Overdrachten	17,8	6,1	30,1	14,2	9,3	3,2	9
Volksgezondheid	136,1	189,5	198,0	280,2	301,9	322,9	351
Landbouw (b)	31,1	66,3	68,5	83,8	94,5	97,9	101
Wegen en openbare werken	341,3	349,3	339,6	379,8	397,8	377,7	410
Bedrijven	285,0	301,3	304,9	319,4	376,0	440,5	539
Patrimonium	66,1	48,8	61,7	66,1	51,5	48,5	47
Totaal ...	**2 930,9**	**3 124,6**	**3 345,1**	**3 717,7**	**3 931,1**	**4 287,8**	**4 769**

Bron : Ministerie van Binnenlandse Zaken, Algemene Directie van de Voogdij over Regionale en Lokale Besturen.

(a) Eigenlijke dienstjaren.
(b) Vanaf 1960 wordt dit hoofdstuk « Economie » genoemd.

Gemeentelijke begrotingen en rekeningen (a)

(miljoenen franken)

DIENSTJAAR	Ontvangsten		Uitgaven		Saldo	
	Begroting	Rekening	Begroting	Rekening	Begroting	Rekening
1955	19 661	22 130	22 528	22 214	— 2 867	— 84
1956	20 825	23 310	24 157	23 502	— 3 332	— 192
1957	21 660	24 681	25 339	25 595	— 3 679	— 914
1958	22 778	25 798	27 376	28 133	— 4 598	— 2 335
1959	24 516	25 736	30 681	29 089	— 6 165	— 3 353
1960	24 468	29 310	31 574	31 788	— 7 106	— 2 478
1961	25 685	29 063	33 539	32 390	— 7 854	— 3 327
1962 (b)	32 572	36 398	35 183	34 972	— 2 611	+ 1 426
1963 (c)	30 916	36 730	33 355	34 894	— 2 439	+ 1 836
1964	33 906	..	36 953	..	— 3 047	..
1965	37 017	..	41 017	..	— 4 000	..

Bronnen : Ministerie van Binnenlandse Zaken.
Gemeentekrediet van België.

(a) Algemene dienstjaren.
(b) De belangrijke verhoging ten aanzien van 1961 is het gevolg van het feit dat hoofdstuk I (saldo van vroegere dienstjaren) van de rekeningen van 1962, in ontvangsten, 8.395 miljoen (tegen 4.111 in 1961) en, in uitgaven, 7.267 miljoen (tegen 6.042 in 1961) omvat.
(c) De vermindering ten aanzien van 1962, is het gevolg van het feit dat hoofdstuk I (saldo van vroegere dienstjaren) van de begrotingen voor 1963 nog slechts 2.263 miljoen als ontvangsten (tegen 5.415 in 1962) en 2.406 miljoen als uitgaven (tegen 6.019 in 1962) bedraagt.

Gemeentelijke begrotingen

Ontvangsten en uitgaven van de gewone dienst (a)

Algemene resultaten der verrichtingen van het eigenlijke dienstjaar verdeeld per provincie (b)

(miljoenen franken)

PROVINCIE	Ontvangsten		Uitgaven		Saldo	
	1964	1965	1964	1965	1964	1965
Antwerpen.....	6 663	7 376	7 339	8 041	— 676	— 665
Brabant	8 268	9 244	8 600	9 532	— 332	— 288
West-Vlaanderen .	2 267	2 535	2 360	2 628	— 93	— 93
Oost-Vlaanderen..	3 745	4 081	4 033	4 389	— 288	— 308
Henegouwen	3 712	4 079	3 989	4 324	— 277	— 245
Luik	4 085	4 705	4 598	5 182	— 513	— 477
Limburg.....	1 087	1 234	1 211	1 368	— 124	— 134
Luxemburg	632	693	754	818	— 122	— 125
Namen	1 006	1 116	1 065	1 169	— 59	— 53
Totaal ...	**31 465**	**35 065**	**33 949**	**37 451**	**— 2 484**	**— 2 386**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek

(a) Begrotingen gestemd door de Gemeenteraden engoedgekeurd door de Bestendige deputatie, inclusief beroepen, exclusief de wijzigingen tijdens het lopend dienstjaar.
(b) Alle hoofdstukken samen, behalve hoofdstuk 1 « Saldo der vorige dienstjaren ».

Verdelingsfondsen ten voordele van de gemeenten

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1961	1962	1963	1964 (a)	1965 (a)
Fonds der Gemeenten	5 836	6 004	6 217	8 960	9 450
Gemeentefonds voor Openbare Onderstand	1 325	1 331	1 353	—	—
Fonds der vier grote steden	600	600	600	—	—
Speciale Fondsen.....	474 (b)	474 (b)	274	—	230(c)
Totaal ...	**8 235**	**8 409**	**8 444**	**8 960**	**9 680**

Bron : Ministerie van Binnenlandse Zaken, Algemene Directie van de Voogdij over Regionale en Lokale Besturen.

(a) Nieuw regime ingesteld door de wet van 16 maart 1964 betreffende het Fonds der Gemeenten.
(b) Inclusief een aanvullend bedrag van 194 miljoen voor het Fonds der Gemeenten en van 50 miljoen voor het Gemeentefonds voor Openbare Onderstand.
(c) Bedrag verleend als compensatie voor de afschaffing van de fiscale vrijstelling in toepassing van de wet van 22 maart 1965 (*Belgisch Staatsblad* van 14 april 1965), tot wijziging van het wetboek der met het zegel gelijkgestelde taksen.

Gemeentelijke opcentimes op de onroerende voorheffing (a)

OPCENTIMES (b)	Aantal gemeenten							
	1958	1959	1960	1961	1962(c)	1963	1964	1965
0 tot 199	46	24	14	12	76	75	58	48
200 tot 299	5	5	5	3	88	78	72	56
300 tot 399	296	194	125	98	220	158	116	63
400 tot 499	350	166	84	57	584	409	314	162
500 tot 599	974	492	196	108	1 138	1 204	1 119	808
600 tot 799	481	359	212	119	466	586	798	997
800 tot 999	444	1 232	1 625	1 655	75	132	161	358
1 000 en meer	70	191	402	611	16	21	25	94
Totaal ...	2 666	2 663	2 663	2 663	2 663	2 663	2 663	2 586

Bron : Ministerie van Binnenlandse Zaken, Algemene Directie van de Voogdij over Regionale en Lokale Besturen.

(a) Voor de jaren vóór 1963 grondbelasting.
(b) Voor de jaren vóór 1964 : van 0 tot 200; van 201 tot 300; van 301 tot 400; van 401 tot 500, enz...
(c) Na de kadastrale herwaardering.

Leningen en toelagen aan de gewestelijke en lokale besturen

(miljoenen franken)

JAARTAL	Leningen toegestaan door het Gemeentekrediet van België		Toelagen van de Staat	Totaal
	Gewone leningen	Leningen « Staats-aandeel » (a)		
1957	2 603	—	2 389	4 992
1958	3 594	—	2 196	5 790
1959	5 640	—	2 760	8 400
1960	4 560	290	2 307	7 157
1961	6 182	1 262	1 858	9 302
1962	6 530	1 363	1 322	9 215
1963	7 481	1 517	1 351	10 349
1964	8 768	2 138	1 397	12 303
1965	6 844	1 943	1 568	10 355

Bron : Gemeentekrediet van België.

(a) Leningen waarvan de financiële last door de Staat moet worden gedragen in toepassing van het koninklijk besluit van 22 oktober 1959 (*Belgisch Staatsblad* van 7 november 1959)

Gemeentelijke begrotingen

Uitgaven van de gewone dienst (a)

Algemene resultaten per administratief hoofdstuk

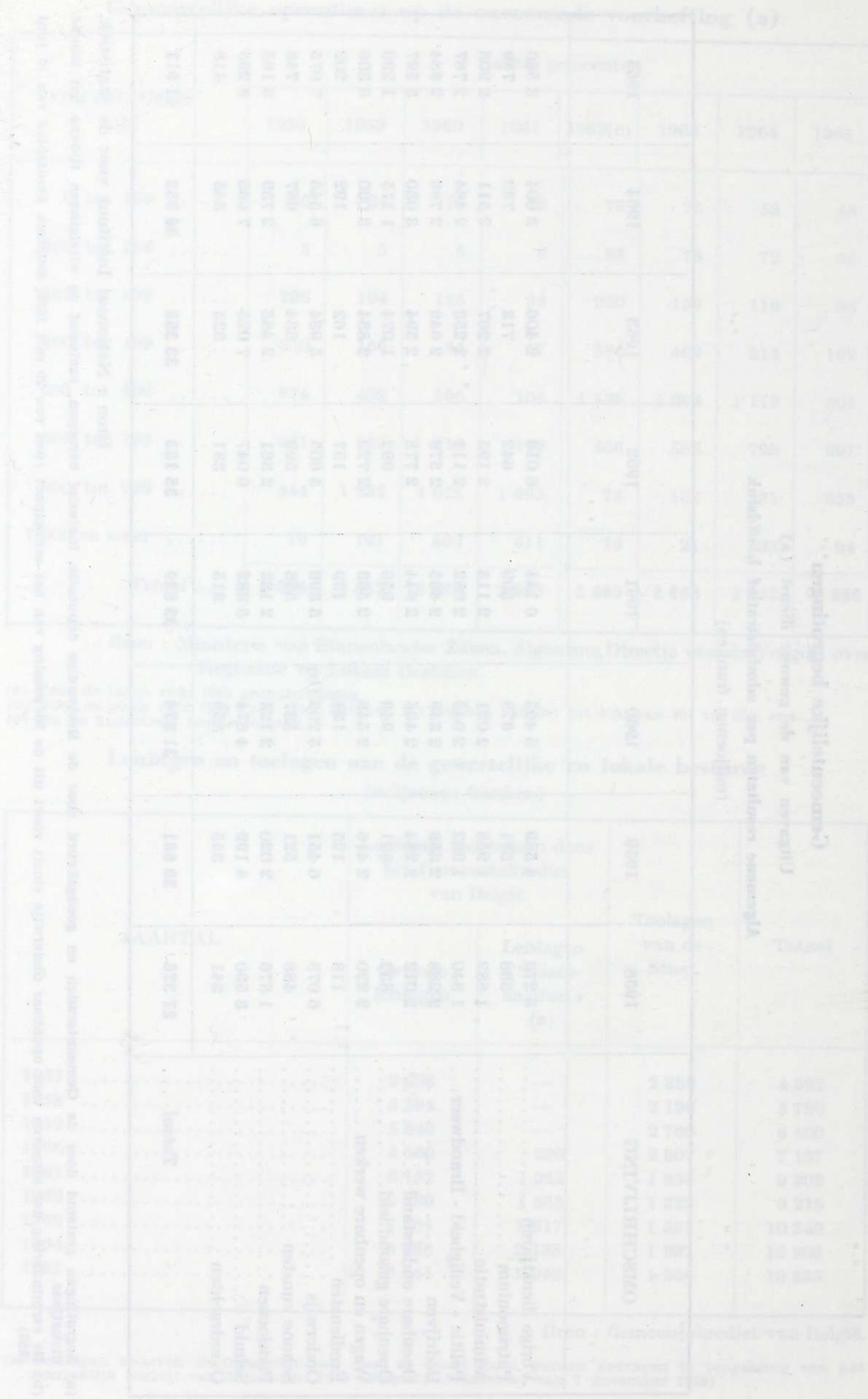
(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965
Vorige dienstjaren	3 273	4 569	5 495	6 144	6 019	2 406	3 004	3 566
Patrimonium	538	571	678	599	642	713	732	789
Administratie	1 882	1 958	2 021	2 113	2 195	2 267	2 511	2 903
Politie - Veiligheid - Brandweer	1 840	1 962	2 043	2 082	2 111	2 253	2 484	2 767
Bedrijven	2 288	2 359	2 349	2 465	2 578	2 649	2 786	2 884
Openbare onderstand	2 012	2 284	2 465	2 644	2 773	2 594	3 030	3 597
Openbare gezondheid	832	891	943	959	992	1 074	1 175	1 299
Wegen en openbare werken	2 220	2 416	2 548	2 563	2 723	2 834	3 060	3 309
Erediensten	118	125	134	139	157	162	192	202
Onderwijs	6 078	6 451	5 205 (b)	5 396	5 605	5 934	6 543	7 075
Schone kunsten	488	521	537	556	599	634	687	748
Pensioenen	1 876	2 020	2 123	2 182	2 361	2 485	2 739	3 165
Schuld	3 590	4 199	4 674	5 382	6 047	7 025	7 665	8 295
Overdrachten	341	355	359	315	381	325	345	418
Totaal	**27 376**	**30 681**	**31 574**	**33 539**	**35 183**	**33 355**	**36 953**	**41 017**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Begrotingen gestemd door de Gemeenteraden en goedgekeurd door de Bestendige deputatie, inclusief beroepen, exclusief de wijzigingen tijdens het lopend dienstjaar.

(b) De vermindering der uitgaven voor openbaar onderwijs vloeit voort uit de toepassing van het schoolpact (wet van 29 mei 1959, *Belgisch Staatsblad* van 19 juni 1959).

HOOFDSTUK III

GELD EN KREDIET

AFDELING I.
GELDHOEVEELHEID EN GELDMARKT

Het jaar 1965 was evenals de voorgaande jaren een periode van hoogconjunctuur, die echter door een vrij duidelijke neiging tot stabilisatie van de bedrijvigheid gekenmerkt werd. Dit heeft zijn weerslag in de monetaire sfeer gehad, die gekenmerkt werd door de invloed van twee factoren die reeds in 1964 tot gelding waren gekomen, te weten het binnenlandse conjunctuurbeleid en de ontwikkeling van de verrichtingen met het buitenland.

De geldexpansie was groter dan in 1964 en benaderde die van 1963. De stijging van de geldhoeveelheid en de quasi-monetaire liquiditeiten bedroeg bijna 33 miljard frank, hetgeen een stijging met 8,9 % uitmaakt, tegen 7,5 % in het voorgaande jaar. De stijging van de liquiditeiten, die verband hield met de vervlakking van de conjunctuur en de afneming van de verbruiksneiging, ging gepaard met weinig verandering in de omloopsnelheid van de bankdeposito's ; deze bedroeg gemiddeld 2,48, tegen 2,46 in het voorgaande jaar. De omloopsnelheid van de tegoeden bij de Postchecks steeg met 7,1 %.

De geldhoeveelheid steeg met 21,4 miljard frank, te vergelijken met 19,7 miljard frank in 1964. De stijging was dus nagenoeg even groot als in het voorgaande jaar, te weten 7,1 %. Het bedrag waarmede het girale geld toenam was groter dan de stijging van het chartale geld ; het stijgingstempo was iets vlugger en het aandeel van het girale geld in de totale geldhoeveelheid steeg tot 45,8 % eind december. Op dat ogenblik bedroeg de biljettenomloop 170,3 miljard frank, d.i. 6,2 % meer dan eind 1964, in welk jaar de stijging van de biljettenomloop 6,5 % bedroeg.

Zulks is te verklaren door de minder goede gang in het zakenleven, als gevolg van de afgenomen verbruiksneiging, die ook een verklaring inhoudt voor de stijging der quasi-monetaire liquiditeiten.

Deze gaven een opmerkelijke stijging te zien, in tegenstelling tot de verlangzaming die in 1964 was waargenomen. De toeneming bedroeg 16,5 %, tegen 9,5 % in het voorgaande jaar en 14,7 % in 1963.

De vluggere groei van de quasi-monetaire liquiditeiten kwam tot stand door een krachtige toeneming van de termijndeposito's en de spaarboekjes in

Belgische franken, die met 12,3 miljard frank vermeerderden. De deposito's in buitenlandse valuta daalden echter met 0,7 miljard frank, d.i. 13,7 % ; in het derde kwartaal van 1965 hadden zij een laagtepunt bereikt. Waarschijnlijk is dat de overeenkomst tussen de banken van mei 1964 verder invloed heeft op de deviezendeposito's, want deze blijven vrij laag.

Het totale bedrag aan betaalmiddelen die de gehele economie ter beschikking staan nam krachtig toe. Zulks is aan twee factoren toe te schrijven : de ontwikkeling van de verrichtingen van de B.L.E.U. met het buitenland alsook de kredietverlening aan bedrijven en partikulieren. Daarentegen was de geldschepping ten behoeve van de overheid minder groot ; zij daalde van 12,2 miljard frank in 1964 tot 7,3 miljard frank. De financieringsbehoeften van de Staat waren wel groter, maar zij konden in grotere mate gedekt worden met middelen van binnenlandse niet-monetaire instellingen.

De verbetering van het saldo op de lopende rekening en op het kapitaalverkeer van bedrijven en partikulieren, die eind 1964 inzette, hield aan. Voor het gehele jaar 1965 bedroeg het overschot 13,2 miljard frank. Rekening houdend met de kapitaalverrichtingen van de overheid en met de herfinanciering van handelsvorderingen op het buitenland buiten de geldscheppende instellingen steeg het netto buitenlands tegoed van deze laatste met 6,8 miljard frank, een bedrag dat heel wat beneden het peil van 1964 blijft. De netto goud- en deviezenvoorraad van de Nationale Bank steeg met 8 miljard frank, tegen 12,6 miljard frank in 1964-terwijl de verbintenissen van de overige geldscheppende instellingen slecht, weinig toenamen. De goudvoorraad van de Nationale Bank steeg met 5,4 miljard frank ; de dekking van de verbintenissen op zicht steeg van 44,56 % eind 1964 tot 44,9 % eind 1965. Deze verhouding is zeer gunstig en ligt aanzienlijk hoger dan de wettelijke minimumdekking, te weten 33 1/3 %. Opgemerkzij dat de vorderingen op het Internationale Muntfonds tamelijk sterk toenat men, met name in mei 1965, als gevolg van de lening door de bank aan het Internationale Muntfonds in uitvoering van de Algemene Leningsovereenkomsten. De Belgische deelneming in het I.M.F. steeg tot 12,2 miljard frank. Indien hierbuiten nog rekening wordt gehouden met de verrichtingen binnen het raam van de Algemene Leningsovereenkomsten dan bedraagt de totale vordering van België 15,6 miljard frank.

Terloops zij gewezen op een nieuwe verhoging van de verbintenissen van België op grond van de internationale monetaire samenwerking. Zij zal de deelneming in het I.M.F. met 25 % verhogen en deze opvoeren van 337,5 miljoen tot 442 miljoen dollar (1).

De bankdeposito's bereikten een rekordhoogte met 189,4 miljard frank, d.i. 15 % meer dan eind december 1964. De toeneming bedroeg bijna 25 miljard frank. Deze uitbreiding lag gespreid over het gehele jaar, zij het dan dat in juli een lichte seizoensdaling optrad. De stijging was vooral groot voor de deposito's op meer dan een maand, te weten 8,6 miljard frank of 28,7 %. Zij zet de beweging voort die rond midden 1964 begon ; toen werden de rentetarieven voor deze deposito's verhoogd.

(1) Deze verhoging word geregeld door de wet van 12 april 1966 (« Belgisch Staatsblad » van 5 mei 1966).

De tegoeden op depositoboekjes stegen met ongeveer hetzelfde bedrag als het voorgaande jaar, te weten 6,5 miljard frank. Voor deze depositovorm blijft het stijgingstempo zeer hoog, al daalt het van 23 % in 1964 tot 19 % in 1965.

De geldhoeveelheid en de quasi-monetaire liquiditeiten samengenomen stegen meer dan in 1964, ten dele door de verrichtingen met het buitenland en ten dele door de kredietverlening aan de bedrijven en particulieren. Deze laatste stegen met 16,3 miljard frank, te vergelijken met 11,8 miljard frank in 1964. Schijnbaar was in vergelijking met 1964 een heel wat kleiner deel van de nieuwe kredieten voor investeringen bestemd; deze bleven echter met de invoer en in mindere mate de verkoop op afbetaling, de belangrijkste bestemming van de toegestane kredieten. Er waren voor de totale uitstaande kredieten twee duidelijk gescheiden tijdvakken in 1965. In de eerste drie kwartalen was de stijging een weinig kleiner dan in de overeenkomstige periode van 1964, maar in het vierde kwartaal was het andersom en de kredietaanwending was ruim tweemaal zo groot als in het vierde kwartaal van 1964. Het stijgingstempo van de kredieten sedert twee jaar vindt ten dele zijn verklaring in de weerslag van het beleid tot kredietrestrictie van de monetaire overheid. De eerste beperkende maatregelen werden genomen in juli 1963, toen de krachtige toeneming van de bankkredieten de Nationale Bank ertoe bracht haar rentetarieven, op 18 juli, met 0,5 % te verhogen. De depositobanken werden uitgenodigd erop toe te zien dat de door hen verleende kredieten besteed zouden worden aan bedrijvigheden, die bijdragen tot de uitbreiding van het goederenaanbod en niet tot opvoering van de verbruiksuitgaven.

In januari 1964 werd aan de banken gevraagd, de kredietverlening doelmatig te remmen. In juli 1964 verhoogde de Nationale Bank sommige van haar discontotarieven en maakte de voorwaarden voor het herdisconteren strenger. Toen werd ook het kaspercentage ingesteld en op 1 % bepaald.

Hoewel het conjuncturele klimaat sedert eind 1964 veranderd was, bleef de kwantitatieve kredietbeperking gehandhaafd. In juli 1965 onderging het beleid van de Nationale Bank meer ingrijpende wijzigingen. De circulatiebank schorste de kwantitatieve beperkingen en het kaspercentage werd na 15 juli niet meer verlengd. Het beginsel van het matigingsbeleid bleef echter gehandhaafd en aan de banken werden aanbevelingen in deze zin gegeven.

Het bedrag aan toegezegde maar nog niet gebruikte kredieten was echter aan het eind van het jaar zeer groot. Een dergelijk feit kan spanningen op de geldmarkt tot gevolg hebben.

Ondanks de aanbevelingen tot matiging vanwege de Nationale Bank werd immers vanaf het tweede kwartaal van 1965 een aanzienlijke stijging van de kredietopeningen door de banken waargenomen. Zulks is ook waar voor de nieuwe kredieten vanwege de overheidsinstellingen en de spaarkassen.

De voortzetting van de kredietexpansie der voorgaande jaren nam in 1965 vooral de vorm aan van kaskredieten en niet-herdisconteerbare discontokredieten. Dit zijn kredietvormen waarvoor de mogelijkheden tot herdiscontering beperkter zijn, hetgeen op lange termijn de liquiditeitsquote van de banken verlaagt.

Tijdens de eerste maanden van 1965 daalden de rentetarieven op de geldmarkt door de uitbreiding van de liquiditeiten. Daarna waren ze opnieuw opwaarts gericht, ten dele door seizoeninvloeden, maar ook als gevolg van de grotere vraag naar kredieten, zowel vanwege de overheid als vanwege de particuliere sector. De daggeldrente steeg van 2,77 % in september tot 3,64 % in december. De gemiddelde rente voor het gehele jaar daalde van 3,35 % in 1964 tot 3,17 % in 1965. Zulks is ongetwijfeld in verband te brengen met de omstandigheid dat de omzet op de daggeldmarkt toenam, een weerspiegeling van de vermeerdering van de liquiditeiten ; op verschillende ogenblikken werden zelfs overschotten waargenomen, vooral in het eerste kwartaal.

Het Rentenfonds leende belangrijke bedragen, vooral in het tweede halfjaar. Tijdens dezelfde periode was echter bij de andere instellingen, met name bij de banken, het overschot van leningen boven ontleningen kleiner.

Het Herdiscontering- en Waarborginstituut (H.W.I.) kon op de daggeldmarkt grotere bedragen opnemen dan in 1964 en was in staat zelf een grotere portefeuille te financieren.

Het H.W.I. kocht voor 48,1 miljard frank accepten, d.i. 76 % van de totale omloop. Deze verhouding volgt een dalende lijn sedert 1962, een gevolg van het feit dat de banken over meer werkmiddelen beschikken en derhalve zelf een groter deel van de accepten financieren.

Het daggemiddelde van de bedragen aan handelspapier, geplaatst bij het H.W.I., beliep 13,5 miljard frank, tegen 13,4 miljard frank in 1964. Ook het daggemiddelde van de omloop der door deze instelling verkochte wissels daalde van 9,4 miljard frank tot 8,5 miljard frank, d.i. met 9,6 %.

Het te financieren saldo steeg dan ook met ongeveer 1 miljard frank tot 5 miljard frank. Bovendien is het H.W.I. verplicht, het handelspapier dat het zelf niet kan financieren bij de Nationale Bank onder te brengen ; het bedrag van dit herdisconto bedroeg 2,4 miljard frank, tegen 1,9 miljard frank in 1964.

De markt die in het begin van 1965 vrij gemakkelijk aan de geldbehoeften kon beantwoorden werd minder ruim in het midden en op het eind van het jaar. In het laatste kwartaal werden de spanningen meer algemeen en hadden zich over de gehele kapitaalmarkt verspreid.

★
★ ★

Verloop van de geldhoeveelheid

Toestand einde maand
(miljarden franken)

MAAND	Chartaal geld			Giraal geld						Totale geldhoeveelheid	Veranderingen van de geldhoeveelheid per tijdspanne
					In handen van bedrijven en particulieren (b)						
	Biljetten en munten van de Schatkist	Biljetten van de Nationale Bank van België	Chartale geldhoeveelheid (a)	In de handen van de Schatkist en de lagere publiekrechtelijke lichamen	Rekeningencourant bij de Nationale Bank van België (a)	Tegoeden op postrekening (a)	Direct opeisbare deposito's en op ten hoogste één maand bij de banken en parastatale instellingen (a)	Totaal	Girale geldhoeveelheid		
1957 December	5,4	112,7	115,5	6,4	0,6	22,0	53,2	76,1	82,5	198,0	— 0,3
1958 December	5,5	117,4	120,3	7,2	0,9	24,0	57,5	82,0	89,2	209,5	+ 11,5
1959 December	5,6	118,3	121,3	7,6	0,5	25,8	61,1	87,4	95,0	216,3	+ 6,8
1960 December	5,8	124,1	126,8	7,3	0,5	26,9	58,7	86,3	93,6	220,4	+ 4,1
1961 December	6,0	129,1	132,2	10,0	0,7	27,9	66,7	95,2	105,2	237,4	+ 17,0
1962 December	6,2	138,5	141,7	10,6	0,6	30,4	71,3	102,2	112,8	254,5	+ 17,1
1963 December (c)	6,3	150,5	153,7	12,1	0,5	32,9	79,8	113,2	125,2	279,0	+ 24,5
1964 December	6,8	160,3	163,8	10,8	0,6	35,9	87,6	124,1	134,9	298,7	+ 19,7
1965 Januari	6,9	156,8	160,3	9,2	0,4	36,7	83,8	120,9	130,1	290,4	— 8,3
Februari	6,9	157,8	161,3	8,9	0,4	34,7	85,1	120,2	129,1	290,4	—
Maart	6,9	158,1	161,3	9,2	0,5	35,2	88,0	123,7	132,9	294,2	+ 3,8
April	6,9	161,3	164,8	9,4	0,3	37,2	88,6	126,1	135,5	300,3	+ 6,1
Mei	6,9	163,5	166,6	9,2	0,3	36,1	90,8	127,2	136,4	303,0	+ 2,7
Juni	6,9	165,8	168,9	12,2	0,4	36,9	92,2	129,5	141,7	310,6	+ 7,6
Juli	6,9	167,7	171,0	8,5	0,3	37,9	88,6	126,8	135,3	306,3	— 4,3
Augustus	6,9	165,4	168,8	8,7	0,4	35,8	89,5	125,7	134,4	303,2	— 3,1
September	6,9	166,0	169,1	10,8	0,4	35,7	91,9	128,0	138,8	307,9	+ 4,7
Oktober	7,0	167,0	170,5	10,0	0,3	37,2	90,6	128,1	138,1	308,6	+ 0,7
November	7,0	166,1	169,2	9,6	0,4	37,5	93,7	131,6	141,2	310,4	+ 1,8
December	7,0	170,3	173,4	11,8	0,4	37,5	96,9	134,8	146,6	320,0	+ 9,6

(a) Na aftrekking van de kassaldi der geldscheppende instellingen.
(b) Inclusief sommige administratieve parastatale instellingen.
(c) Nieuwe reeks vanaf juni 1963. Voor de verklaring van de verschillen tussen de nieuwe en de oude reeks, zie : « Geldscheppende instellingen. Herziening van sommige statistische gegevens (hoofdstuk XIII) » (*Tijdschrift voor Documentatie en Voorlichting* [Nationale Bank van België], XXXVIIIe jaargang, deel II, nr 8, september 1963, blz. 174-177).

Bron : Nationale Bank van België.

Gezamenlijke balansen der

(miljarden

EINDE PERIODE		Geldhoeveelheid	Quasi monetaire liquiditeiten			Totaal van de geldhoeveelheid en van de quasi monetaire liquiditeiten	Goud- en nettodeviezenvoorraad
			In handen van de bedrijven en particulieren		In handen van de Schatkist		
			Deposito's in Belgische franken (a)	Deposito's in buitenlandse geldsoorten			
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1959	Maart	209,7	30,1	3,3	0,7	243,8	70,3
	Juni	214,0	29,2	3,1	0,7	247,0	69,7
	September	209,6	30,9	3,1	0,6	244,2	71,2
	December	216,3	31,5	4,3	0,5	252,6	70,7
1960	Maart	212,5	36,1	4,8	0,5	253,9	72,8
	Juni	219,9	33,5	5,8	0,3	259,5	74,5
	September	214,2	33,7	8,0	0,3	256,2	67,2
	December	220,4	34,7	7,2	0,2	262,5	74,8
1961	Maart	222,6	37,5	7,9	0,1	268,1	73,3
	Juni	226,8	38,0	7,9	0,1	272,8	68,2
	September	228,6	41,1	8,4	—	278,1	70,9
	December	237,4	43,6	8,0	—	289,0	77,8
1962	Maart	236,3	47,5	8,2	0,1	292,1	84,6
	Juni	245,0	47,9	7,9	—	300,8	82,4
	September	246,7	50,4	8,0	—	305,1	80,9
	December	254,5	48,5	7,4	—	310,4	80,5
1963	Maart	262,6	50,7	7,4	0,1	320,8	83,8
	Juni (b)	272,3	51,3	8,2	—	331,8	83,3
	September	267,8	53,1	8,4	—	329,3	80,6
	December	279,0	55,0	9,1	—	343,1	78,9
1964	Maart	274,3	58,3	10,1	—	342,7	78,2
	Juni	287,1	58,3	8,1	—	353,5	78,8
	September	285,1	64,1	5,0	—	354,2	80,9
	December	298,7	65,1	5,1	—	368,9	88,0
1965	Maart	294,2	70,6	4,5	—	369,3	87,0
	Juni	310,6	71,1	5,1	—	386,8	92,4
	September	307,9	74,8	3,9	—	386,6	90,4
	December	320,0	77,4	4,4	—	401,8	94,8

(a) Deze deposito's omvatten de termijndeposito's en de spaarboekjes
(b) Nieuwe reeks. Voor de verklaring van de verschillen tussen de nieuwe en de oude reeks, zie : « Geldscheppende instellingen. Herziening van sommige statistische gegevens (hoofdstuk III) » *(Tijdschrift voor Documentatie en Voorlichting* [Nationale Bank van België], XXXVIIIe jaargang, deel II, nr 8, september 1963, blz. 174-177).

cheppende instellingen

ken)

Vorderingen op de overheid				Discontokredieten, voorschotten en acceptkredieten aan bedrijven en particulieren		Obligatieleningen van de depositobanken	Vorderingen en schulden tegenover niet geldscheppende financiële instellingen	Diversen
Vorringen op de Staat	Nettovorderingen op het Rentenfonds	Vorderingen op de andere openbare besturen	Totaal	Gefinancierd door de geldscheppende instellingen	*Pro memorie* : gefinancierd door en buiten de geldscheppende instellingen			
(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)
129,5	3,9	2,9	**136,3**	45,2	*55,9*	— 6,8	+ 4,4	— 5,6
129,6	5,0	3,9	**138,5**	44,8	*55,8*	— 6,9	+ 4,7	— 3,8
128,0	2,0	4,0	**134,0**	45,1	*55,9*	— 6,9	+ 5,3	— 4,5
132,4	4,6	4,0	**141,0**	48,1	*59,6*	— 6,9	+ 5,1	— 5,4
133,6	2,0	4,3	**139,9**	48,5	*60,1*	— 6,9	+ 5,6	— 6,0
136,2	2,1	4,5	**142,8**	49,2	*61,2*	— 7,0	+ 5,6	— 5,6
142,7	3,9	3,7	**150,3**	48,8	*60,0*	— 7,2	+ 5,3	— 8,2
135,9	5,8	4,7	**146,4**	53,0	*65,4*	— 7,6	+ 4,9	— 9,0
143,6	4,0	4,2	**151,8**	51,4	*64,5*	— 7,9	+ 5,4	— 5,9
149,3	4,1	4,7	**158,1**	54,1	*67,3*	— 8,2	+ 6,1	— 5,5
154,3	3,4	4,2	**161,9**	54,6	*69,7*	— 8,4	+ 6,3	— 7,2
147,4	5,2	6,1	**158,7**	61,2	*75,2*	— 8,6	+ 6,8	— 6,9
147,3	3,2	5,6	**156,1**	61,7	*73,9*	— 9,1	+ 7,0	— 8,2
151,9	4,4	5,5	**161,8**	63,5	*77,8*	— 9,8	+ 8,9	— 6,0
154,8	5,8	6,6	**167,2**	66,8	*78,6*	— 10,4	+ 9,0	— 8,4
149,0	7,0	7,7	**163,7**	72,9	*86,7*	— 11,1	+ 10,1	— 5,7
159,8	7,2	6,0	**173,0**	74,5	*88,6*	— 11,1	+ 10,3	— 9,7
167,6	7,5	5,0	**180,1**	77,3	*89,2*	— 11,2	+ 10,2	— 7,9
166,6	6,9	5,1	**178,6**	80,6	*92,6*	— 11,3	+ 10,1	— 9,3
171,7	7,4	5,8	**184,9**	89,8	*100,8*	— 11,4	+ 11,0	— 10,1
174,6	7,0	4,8	**186,4**	89,2	*105,0*	— 11,2	+ 10,5	— 10,4
177,6	8,8	5,9	**192,3**	93,6	*108,3*	— 11,2	+ 10,5	— 10,5
175,4	7,8	5,8	**189,0**	95,6	*109,6*	— 11,3	+ 11,2	— 11,2
180,1	7,8	6,3	**194,2**	99,3	*112,7*	— 11,4	+ 10,8	— 12,0
179,6	6,8	7,3	**193,7**	99,6	*113,0*	— 11,4	+ 12,3	— 11,9
186,0	7,1	7,7	**200,8**	103,4	*117,6*	— 11,3	+ 11,6	— 10,1
189,9	4,2	7,1	**201,2**	107,9	*120,9*	— 11,3	+ 11,3	— 12,9
194,8	4,7	6,9	**206,4**	113,5	*128,9*	— 11,4	+ 11,6	— 13,1

Bron : Nationale Bank van België.

Oorzaken van de veranderin

(milja

TIJDVAK	Geldhoeveelheid (1)	Quasi monetaire liquiditeiten (2)	Totaal van de geldhoeveelheid en van de quasi monetaire liquiditeiten (3)	Transacties met het buitenland (lopend saldo + kapitaaltransacties van de bedrijven en particulieren) (4)	Kredieten verleend a bedrijven particulier (5)
1960 1e kwartaal	— 3,9	+ 5,1	+ 1,2	+ 4,4	+ 0,7
2e kwartaal	+ 7,4	— 1,8	+ 5,6	— 0,7	+ 1,0
3e kwartaal	— 5,2	+ 2,8	— 2,4	— 4,6	— 1,0
4e kwartaal	+ 6,1	—	+ 6,1	— 0,7	+ 5,3
Totaal . . .	+ 4,4	+ 6,1	+ 10,5	— 1,6	+ 6,0
1961 1e kwartaal	+ 2,1	+ 3,3	+ 5,4	— 1,4	— 0,8
2e kwartaal	+ 4,1	+ 0,4	+ 4,5	— 0,6	+ 2,8
3e kwartaal	+ 1,7	+ 3,6	+ 5,3	+ 5,3	+ 2,4
4e kwartaal	+ 8,8	+ 1,8	+ 10,6	+ 4,6	+ 5,5
Totaal . . .	+ 16,7	+ 9,1	+ 25,8	+ 7,8	+ 9,0
1962 1e kwartaal	— 1,1	+ 4,2	+ 3,1	+ 5,0	— 1,8
2e kwartaal	+ 8,7	—	+ 8,7	+ 0,3	+ 3,6
3e kwartaal	+ 1,6	+ 2,6	+ 4,2	+ 1,7	+ 0,8
4e kwartaal	+ 7,9	— 2,5	+ 5,4	— 2,3	+ 8,1
Totaal . . .	+ 17,1	+ 4,3	+ 21,4	+ 4,7	+ 11,5
1963 1e kwartaal	+ 8,1	+ 2,2	+ 10,3	+ 3,3	+ 1,4
2e kwartaal	+ 10,7	+ 1,4	+ 12,1	— 0,1	+ 3,4
3e kwartaal	— 4,5	+ 1,9	— 2,6	— 2,0	+ 3,1
4e kwartaal	+ 11,1	+ 2,7	+ 13,8	— 2,6	+ 8,1
Totaal . . .	+ 25,4	+ 8,2	+ 33,6	— 1,4	+ 17,4
1964 1e kwartaal	— 4,7	+ 4,3	— 0,4	— 1,7	+ 4,1
2e kwartaal	+ 12,8	— 2,0	+ 10,8	+ 0,3	+ 3,1
3e kwartaal	— 1,9	+ 2,7	+ 0,8	+ 1,9	+ 1,1
4e kwartaal	+ 13,5	+ 1,1	+ 14,6	+ 6,3	+ 2,1
Totaal . . .	+ 19,7	+ 6,1	+ 25,8	+ 6,8	+ 11,1
1965 1e kwartaal	— 4,4	+ 4,8	+ 0,4	+ 4,7	+ 0,1
2e kwartaal	+ 16,3	+ 1,2	+ 17,5	+ 3,9	+ 4,1
3e kwartaal	— 2,7	+ 2,5	— 0,2	+ 0,9	+ 3,1
4e kwartaal	+ 12,1	+ 3,1	+ 15,2	+ 3,8	+ 8,1
Totaal . . .	+ 21,3	+11,6	+ 32,9	+13,3	+ 16,4

de geldhoeveelheid

ken)

Herfinanciering buiten de geldscheppende nstellingen (stijging : —)		Geldschepping ten behoeve van de overheid		Tegeldemaking van overheidspapier		Obligatie-leningen van de deposito-banken	Kredieten aan niet-geld-schep-pende financiële instellingen	Diversen
van commer-ciële vorderingen op het buitenland	van kredieten aan bedrijven en parti-culieren	Staat	Andere overheids-instellingen	aankoop op de markt door de geldschep-pende instellingen	door tussen-komst van het Renten-fonds			
(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
— 0,9	— 0,3	— 5,4	+ 1,6	+ 1,0	+ 0,2	—	+ 0,6	— 0,7
+ 0,1	— 0,3	+ 5,5	—	— 0,5	+ 0,2	— 0,2	+ 0,1	+ 0,4
— 0,2	+ 0,6	+ 5,7	— 0,7	—	+ 1,0	— 0,2	— 0,4	— 2,6
+ 1,5	— 1,0	+ 0,7	+ 1,3	— 0,4	+ 0,5	— 0,3	— 0,4	— 0,4
+ 0,5	— 1,0	+ 6,5	+ 2,2	+ 0,1	+ 1,9	— 0,7	— 0,1	— 3,3
— 0,5	— 0,8	+ 5,7	— 0,6	+ 1,1	— 0,6	— 0,3	+ 0,8	+ 2,8
+ 0,5	— 0,1	— 0,1	+ 0,6	— 0,1	+ 0,3	— 0,3	+ 0,7	+ 0,8
— 1,0	— 1,9	+ 2,4	— 0,5	+ 0,4	+ 0,1	— 0,3	+ 0,4	— 2,0
— 0,1	+ 1,1	— 4,4	+ 2,5	+ 0,1	+ 0,6	— 0,2	+ 0,6	+ 0,4
— 1,1	— 1,7	+ 3,6	+ 2,0	+ 1,5	+ 0,4	— 1,1	+ 2,5	+ 2,0
— 1,4	+ 1,8	+ 1,6	— 0,2	+ 0,2	— 0,6	— 0,5	— 0,3	— 1,2
+ 1,3	— 2,2	+ 0,3	— 0,1	+ 0,6	+ 0,5	— 0,6	+ 2,3	+ 2,4
— 1,7	+ 2,5	+ 2,7	+ 0,8	+ 0,4	— 0,1	— 0,6	— 0,2	— 2,1
+ 1,6	— 2,0	— 3,8	+ 1,7	— 0,7	+ 0,9	— 0,7	+ 0,6	+ 2,0
— 0,2	+ 0,1	+ 0,8	+ 2,2	+ 0,5	+ 0,7	— 2,4	+ 2,4	+ 1,1
— 1,3	— 0,4	+ 11,6	— 1,3	— 0,2	+ 0,2	— 0,1	+ 0,5	— 3,9
—	+ 0,4	+ 6,4	+ 0,1	— 0,4	+ 0,9	— 0,1	—	+ 1,0
+ 0,5	+ 0,1	— 1,5	+ 0,1	— 0,9	— 0,3	— 0,1	— 0,2	— 1,5
+ 0,3	+ 0,9	+ 7,5	+ 0,9	— 0,1	— 0,9	— 0,1	+ 0,2	— 0,6
— 0,5	+ 1,0	+ 24,0	— 0,2	— 1,6	— 0,1	— 0,4	+ 0,5	— 5,0
— 1,3	— 4,7	+ 3,2	— 0,1	— 0,2	+ 0,1	+ 0,3	+ 0,3	— 0,4
+ 0,7	+ 0,9	+ 4,8	+ 1,3	— 0,3	— 0,4	— 0,1	—	+ 0,1
+ 1,3	+ 0,7	— 0,8	—	— 1,0	— 0,5	— 0,1	— 1,0	— 1,0
— 0,3	+ 0,9	+ 4,7	+ 0,8	— 0,7	— 0,2	—	+ 1,3	— 0,9
+ 0,4	— 2,2	+ 11,9	+ 2,0	— 2,2	— 1,0	+ 0,1	+ 0,6	— 2,2
— 2,3	— 0,1	— 3,4	+ 1,0	+ 0,5	—	—	— 0,5	+ 0,1
+ 1,9	— 0,7	+ 4,7	+ 1,2	— 0,4	— 0,4	+ 0,1	+ 0,8	+ 1,8
— 2,2	+ 1,2	+ 2,7	— 1,1	— 1,0	— 1,4	—	—	— 2,5
+ 1,4	— 2,5	+ 3,2	+ 1,7	— 0,1	— 0,2	— 0,1	+ 0,5	— 0,5
— 1,2	— 2,1	+ 7,2	+ 2,8	— 1,0	— 2,0	—	+ 0,8	— 1,1

Bron : Nationale Bank van België.

Goud- en nettodeviezenvoorraad van de Nationale Bank van België

Toestand einde maand
(miljarden franken)

MAAND	Goudvoorraad	Tegoed op het buitenland in convertibele geldsoorten	Netto-vorderingen op de Europese Betalingsunie	Vorderingen op de Europese Monetaire Overeenkomst	Andere netto-tegoeden of verplichtingen (a)	Totaal van de goud- en deviezen-reserves	Beweging van de goud- en deviezen reserves
1957 December	45,8	1,9	6,8	—	3,8	58,3	+ 0,5
1958 December	63,5	1,4	7,8	—	2,8	75,5	+ 17,2
1959 December	56,7	4,4	5,5	4,4	1,2	72,2	— 3,3
1960 December	58,5	12,6	3,5	4,4	1,6	80,6	+ 8,4
1961 December	62,4	20,4	0,4	8,0	1,5	92,7	+ 12,1
1962 December	68,2	12,8	0,3	6,7	3,0	91,0	— 1,7
1963 December	68,6	21,5	0,1	7,1	4,9	102,2	+ 11,2
1964 December	72,6	27,0	0,1	10,2 (b)	4,9	114,8	+ 12,6
1965 Januari	73,1	26,9	0,1	10,5 (b)	2,1	112,7	— 2,1
Februari	73,6	26,7	0,1	10,5 (b)	0,7	111,6	— 1,1
Maart	74,2	25,9	—	10,5 (b)	2,7	113,3	+ 1,7
April	74,5	26,8	—	10,6 (b)	2,4	114,3	+ 1,0
Mei	76,6	23,9	—	13,4 (c)	4,4	118,3	+ 4,0
Juni	78,1	21,8	—	13,4 (c)	7,1	120,4	+ 2,1
Juli	78,2	22,3	—	15,6 (c)	6,3	122,4	+ 2,0
Augustus	78,6	22,8	—	15,6 (c)	3,2	120,2	— 2,2
September	77,7	23,2	—	15,6 (c)	3,4	119,9	— 0,3
Oktober	77,9	22,6	—	15,6 (c)	5,9	122,0	+ 2,1
November	77,9	22,6	—	15,6 (c)	4,0	120,1	— 1,9
December	77,9	21,9	—	15,6 (c)	7,4	122,8	+ 2,7

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Inclusief vanaf mei 1963, 1.500 miljoen Belgische frank «tegoeden op het buitenland in FB » bestaande uit certificaten met een looptijd van twee jaar van de Amerikaanse Schatkist, waarvan de waarde uitgedrukt is in Belgische franken.
(b) Inclusief 1.500 miljoen Belgische frank speciale Belgische Schatkistbons (wet van 4 januari 1963. Overeenkomst van 1 februari 1963).
(c) Inclusief 3.400 miljoen Belgische frank speciale Belgische Schatkistbons (wet van 4 januari 1963. Overeenkomst van 1 februari 1963).

Discontokredieten, voorschotten en acceptkredieten aan bedrijven en particulieren en commerciële vorderingen op het buitenland oorspronkelijk door de geldscheppende instellingen toegestaan

(miljarden franken)

EINDE MAAND	Kredieten aan bedrijven en particulieren			Commerciële vorderingen op het buitenland			Algemeen totaal
	Gefinancierd door geldscheppende instellingen	Gefinancierd door niet-geldscheppende instellingen	Totaal	Gefinancierd door geldscheppende instellingen	Gefinancierd door niet-geldscheppende instellingen	Totaal	
1956 December	49,0	9,4	58,4	3,2	1,1	4,3	62,7
1957 December	52,3	9,2	61,5	3,2	1,2	4,4	65,9
1958 December	43,8	12,4	56,2	4,3	1,7	6,0	62,2
1959 December	48,1	11,2	59,3	4,7	1,4	6,1	65,4
1960 December	53,0	12,4	65,4	6,2	1,1	7,3	72,7
1961 December	61,2	14,0	75,2	7,3	2,3	9,6	84,8
1962 December	72,9	13,8	86,7	10,8	2,5	13,3	100,0
1963 December (a)	89,8	11,0	100,8	13,9	4,9	18,8	119,6
1964 December	99,3	13,4	112,7	17,0	4,2	21,2	133,9
1965 Januari	100,8	13,5	114,3	15,4	5,9	21,3	135,6
Februari	100,3	13,9	114,2	14,3	7,8	22,1	136,3
Maart	99,6	13,4	113,0	16,7	6,5	23,2	136,2
April.....	100,7	14,6	115,3	16,7	7,3	24,0	139,3
Mei	100,1	15,7	115,8	18,4	6,2	24,6	140,4
Juni	103,4	14,2	117,6	20,3	4,6	24,9	142,6
Juli	105,9	14,9	120,8	19,9	5,0	24,9	145,7
Augustus	104,4	14,8	119,2	18,4	5,5	23,9	143,1
September	107,9	13,0	120,9	17,6	6,8	24,4	145,3
Oktober	109,8	14,8	124,6	22,5	4,8	27,3	151,9
November	108,0	15,4	123,4	23,1	5,8	28,9	152,3
December	113,6	15,4	129,0	22,9	5,4	28,3	157,3

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Vanaf juni 1963, nieuwe reeks. De niet-geviseerde bankaccepten voor uitvoerverrichtingen werden overgedragen van « Kredieten aan bedrijven en particulieren » naar « Commerciële vorderingen op het buitenland »

Algemene staat der banken

(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	31 december								Einde kwartaal			
	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1e kwartaal 1965	2e kwartaal 1965	3e kwartaal 1965	4e kwartaal 1965
ACTIEF												
Liquide middelen	16,6	17,6	21,2	24,6	30,6	34,0	41,7	51,4	61,4	55,0	50,1	57,5
Kredieten	89,0	100,1	109,0	119,0	148,5	158,5	187,7	206,8	216,6	223,8	234,6	234,0
aan de overheidssector ..	*50,7*	*59,7*	*66,7*	*70,2*	*90,7*	*88,5*	*97,8*	*102,3*	*109,6*	*113,8*	*119,3*	*115,1*
aan de partikuliere sector	*38,3*	*40,4*	*42,3*	*48,8*	*57,8*	*70,0*	*89,9*	*104,5*	*107,0*	*110,0*	*115,3*	*118,9*
Diversen	14,6	15,9	18,2	18,9	20,8	25,6	27,4	31,9	31,3	33,9	34,5	39,2
waaronder geaccept. wiss.	*9,3*	*10,6*	*11,9*	*12,7*	*14,3*	*17,9*	*18,8*	*21,3*	*21,7*	*23,2*	*23,5*	*26,9*
Totaal ...	**120,2**	**133,6**	**148,4**	**162,5**	**199,9**	**218,1**	**256,8**	**290,1**	**309,3**	**312,7**	**319,2**	**330,7**
PASSIEF												
Deposito's	81,1	89,5	99,2	103,8	121,2	131,0	150,3	164,6	172,2	178,2	180,2	189,5
in Belgische franken :												
— op ten hoogste 1 maand	*55,4*	*59,5*	*63,0*	*61,1*	*68,7*	*73,4*	*83,4*	*91,5*	*91,5*	*95,6*	*95,7*	*100,8*
— depositoboekjes	*10,5*	*11,4*	*13,7*	*14,1*	*14,6*	*17,9*	*27,4*	*33,7*	*36,1*	*37,0*	*38,7*	*40,2*
— op meer dan 1 maand	*11,5*	*14,8*	*16,8*	*19,7*	*28,1*	*29,5*	*27,3*	*30,7*	*34,1*	*33,7*	*35,5*	*36,7*
in deviezen.....	*3,7*	*3,7*	*5,7*	*8,8*	*9,8*	*10,2*	*12,2*	*8,7*	*10,5*	*11,9*	*10,3*	*11,8*
Eigen middelen	8,2	8,9	9,6	10,4	11,0	12,9	14,0	16,0	17,0	17,7	17,7	18,4
Diversen	30,9	35,2	39,6	48,3	67,8	74,2	92,6	109,5	120,1	116,8	121,3	122,8
waaronder :												
geaccepteerde wissels ...	*9,3*	*10,6*	*11,9*	*12,7*	*14,3*	*17,9*	*18,8*	*21,3*	*21,7*	*23,2*	*23,5*	*26,9*
obligaties en kasbons ...	*4,9*	*6,6*	*6,9*	*7,6*	*8,6*	*11,1*	*11,4*	*11,4*	*11,4*	*11,3*	*11,3*	*11,4*
Totaal ...	**120,2**	**133,6**	**148,4**	**162,5**	**199,9**	**218,1**	**256,8**	**290,1**	**309,3**	**312,7**	**319,2**	**330,7**

Bron : Bankcommissie.

Kredieten aan bedrijven en particulieren gespijsd door de depositobanken

Toestand einde maand
(miljarden franken)

MAAND	Disconto handels-papier (a)	Voorschotten		Totaal
		Diverse debiteuren	Prolongaties en voor-schotten op effecten (b)	
1956 December	14,4	21,1	1,2	36,7
1957 December	15,6	21,6	1,1	38,3
1958 December	18,3	20,9	1,2	40,4
1959 December	18,1	22,8	1,4	42,3
1960 December	21,5	26,1	1,2	48,8
1961 December	25,9	30,7	1,2	57,8
1962 December	30,1	38,6	1,3	70,0
1963 December	43,0	45,7	1,2	89,9
1964 December	52,5	50,8	1,1	104,4
1965 Januari	53,0	51,8	1,2	106,0
Februari	52,2	51,3	1,3	104,8
Maart	53,4	52,3	1,2	106,9
April.....	54,0	53,6	1,2	108,8
Mei	53,3	53,6	1,2	108,1
Juni	53,7	55,0	1,2	109,9
Juli	54,0	56,3	1,1	111,4
Augustus	54,2	57,0	1,2	112,4
September	56,6	57,5	1,2	115,3
Oktober	58,3	59,0	1,3	118,6
November	59,8	59,7	1,4	120,9
December	57,4	60,2	1,3	118,9

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Exclusief alle herdisconteerde wissels.
(b) Inclusief de speciale mobiliseringsverrichtingen (koninklijk besluit van 22 maart 1952, *Belgisch Staatsblad* van 23 maart 1952).

Herdiscontering van handelswissels door de depositobanken

Toestand einde maand

(miljarden franken)

MAAND	Bij de N.B.B.	Bij het H.W.I.	Bij de andere parastatale instellingen	Gedeeltelijk totaal	Bij andere herdisconterende instellingen	Algemeen Totaal (a)
1956 December ...	6,1	1,8	1,9	9,8	3,2	13,0
1957 December ...	8,2	2,3	2,3	12,8	3,0	15,8
1958 December ...	1,2	2,0	2,3	5,5	4,0	9,5
1959 December ...	3,4	1,4	2,0	6,8	3,2	10,0
1960 December ...	1,9	1,8	2,8	6,5	2,4	8,9
1961 December ...	0,6	2,7	3,6	6,9	3,9	10,8
1962 December ...	1,6	2,5	4,4	8,5	3,6	12,1
1963 December ...	1,2	1,5	6,0	8,7	2,4	11,1
1964 December ...	0,9	3,0	7,1	11,0	2,5	13,5
1965 Januari	0,7	2,8	7,3	10,8	3,1	13,9
Februari	0,6	3,2	7,4	11,2	3,2	14,4
Maart	0,4	3,8	7,6	11,8	3,6	15,4
April	0,3	3,9	7,7	11,9	3,7	15,6
Mei	0,4	4,0	7,7	12,1	3,8	15,9
Juni	0,4	3,7	7,6	11,7	3,3	15,0
Juli.....	0,7	3,7	7,6	12,0	3,3	15,3
Augustus ...	0,6	4,4	7,5	12,5	3,6	16,1
September .	0,6	4,4	7,5	12,5	3,2	15,7
Oktober	0,5	5,0	7,6	13,1	3,4	16,5
November ..	0,5	4,7	7,7	12,9	3,1	16,0
December ...	1,2	5,5	7,8	14,5	2,9	17,4

Bron : Bankcommissie.

(a) Deze bedragen zijn niet opgenomen in de rubriek handelswissels van de algemene staat der banken.

Daggeldmarkt

Daggemiddelden

(miljarden franken)

TIJDVAK	Totaal der kapitalen «on call»	Uitgeleende gelden			Opgenomen gelden			
		Depositobanken	Rentenfonds	Andere organismen (b)	Depositobanken	Rentenfonds	H.W.I. (nettoleningen)	Andere organismen (c)
1957	5,6	2,3	—	3,3	—	2,8	2,5	0,3
1958	3,9	2,1	—	1,8	—	1,0	2,5	0,4
1959 (a)	3,5	2,2	0,2	1,2	—	—	3,0	0,4
1960	5,2	2,4	1,1	1,7	1,0	—	3,1	1,0
1961	6,0	2,5	1,8	1,7	1,8	—	3,2	1,0
1962	4,2	1,5	0,9	1,7	1,5	—	1,4	1,3
1963	3,6	1,6	0,2	1,8	1,6	0,1	1,1	0,8
1964	4,6	1,9	—	2,7	1,3	0,5	1,7	1,1
1965	5,0	1,8	0,7	2,5	1,4	—	2,4	1,3
1965 Januari	4,2	2,3	0,2	1,7	1,2	0,1	1,8	1,1
Februari	5,1	1,8	0,5	2,8	1,7	—	1,7	1,7
Maart	4,6	2,0	0,2	2,4	1,4	—	1,2	2,1
April	4,9	1,9	0,2	2,8	1,6	—	2,8	0,5
Mei	4,4	1,4	0,3	2,7	1,6	—	2,0	0,8
Juni	4,3	1,5	0,5	2,2	1,4	—	1,7	1,2
Juli	5,3	1,8	1,1	2,4	1,6	—	2,3	1,4
Augustus	6,1	2,0	1,2	2,9	1,3	—	4,2	0,6
September	4,8	1,4	0,8	2,6	1,4	—	2,5	0,9
Oktober	5,6	1,6	1,4	2,6	1,4	—	2,5	1,7
November	5,1	1,2	1,2	2,7	1,7	—	1,8	1,7
December	5,7	2,1	1,0	2,7	0,9	—	3,6	1,4

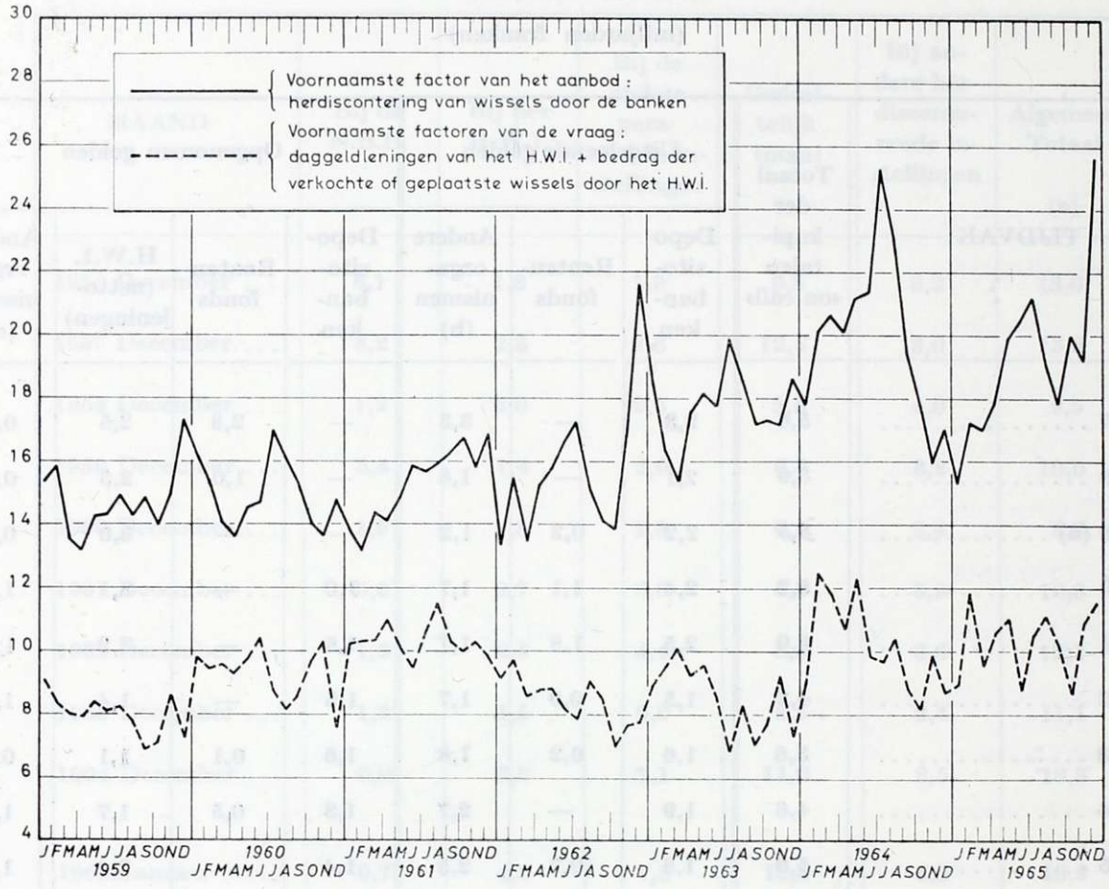
Bron : Nationale Bank van België.

(a) Sedert de reorganisatie van de geldmarkt, op 17 november 1959, valt het grootste gedeelte van het verhandelde daggeld onder toepassing van het « Protocol opgemaakt met het oog op de deelneming aan de markt van het gewaarborgde daggeld ». Deze tabel vermeldt daarenboven de buiten dit Protocol verhandelde kapitalen.
(b) Sedert 17 november 1959, vermeldt deze rubriek inzonderheid de A.S.L.K., het Gemeentekrediet, de N.M.B.S. en sedert augustus 1960, diverse geldschieters « buiten Protocol ».
(c) Sedert 17 november 1959, vermeldt deze rubriek inzonderheid de N.D.D., de N.K.B.K., de N.M.K.N.

Voornaamste derterminanten van de tendens op de markt van het privaat disconto

Toestand einde maand

(miljarden franken)

Bronnen : Bankcommissie.
Herdiscontering- en Waarborginstituut.

Bedrijvigheid van het H. W. I.

Daggemiddelden der wissels in omloop
(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965
Wisselportefeuille van het H.W.I.	5,4	3,0	3,8	3,8	3,9	2,4	3,8	4,0	5,0
waaronder bij de N. B.B. herdisconteerd	*2,6*	*0,2*	*0,6*	*0,4*	*0,4*	*0,8*	*2,5*	*1,9*	*2,4*
Daggeldleningen van het H.W.I.	*2,6*	*2,7*	*3,1*	*3,2*	*3,3*	*1,4*	*1,2*	*1,9*	*2,6*
Omloop der door het H.W.I. verkochte of geplaatste wissels	4,6	6,0	5,7	6,3	7,3	7,7	8,4	9,4	8,5
Totale omloop der wissels verhandeld door het H.W.I.	10,0	9,0	9,5	10,1	11,2	10,1	12,3	13,4	13,5

Bron : Herdiscontering- en Waarborginstituut.

Kredieten van de Nationale Bank van België aan bedrijven en particulieren

Toestand einde maand

(miljarden franken)

MAAND	Handels-papier (a)	Voorschotten op onderpand (b)	Totaal
1956 December	11,4	0,5	11,9
1957 December	14,4	2,7	17,1
1958 December	4,1	0,5	4,6
1959 December	7,6	0,1	7,7
1960 December	6,8	—	6,8
1961 December	5,1	0,1	5,2
1962 December	10,1	3,0	13,1
1963 December	9,3	1,7	11,0
1964 December	7,0	0,6	7,6
1965 Januari	4,4	1,1	5,5
Februari	2,8	1,8	4,6
Maart	4,2	2,0	6,2
April	3,8	2,5	6,3
Mei	5,6	0,5	6,1
Juni	8,5	0,5	9,0
Juli	7,8	0,1	7,9
Augustus	4,5	0,3	4,8
September	4,9	0,3	5,2
Oktober	7,8	0,5	8,3
November	5,1	0,1	5,2
December	12,3	—	12,3

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Hoofdzakelijk het herdisconto van de banken en van het Herdiscontering- en Waarborginstituut.
(b) Inclusief deze gedaan aan sommige parastatale instellingen.

Kredieten van de Nationale Bank van België aan de Staat

Overeenkomsten van 14 september 1948, 15 april 1952 en 1 februari 1963

(miljarden franken)

Datum	Bedrag	Datum	Bedrag
1954 31 december	9,1	1965 31 januari	7,2
1955 31 december	9,7	28 februari	9,7
1956 31 december	7,8	31 maart	9,9
1957 31 december	7,9	30 april	9,9
1958 31 december	7,8	31 mei	9,9
1959 31 december	8,2	30 juni	10,0
1960 31 december	6,0	31 juli	9,3
1961 31 december	6,5	31 augustus	9,8
1962 31 december	5,1	30 september	9,9
1963 31 december	9,3	31 oktober	7,3
1964 31 december	9,8	30 november	10,0
1965 31 december	9,0	31 december	9,0

Bron : Nationale Bank van België.

Evolutie van de voornaamste rentepercentages op de geldmarkt

Toestand einde tijdvak

TIJDVAK	Wisselmarkt			Daggeld (d)	Aanbestedingen van het Rentenfonds
	N.B.B. (a)	H.W.I. (koper) (b)	H.W.I. (makelaar) (c)		
1961	4,50	3,750	4,125	2,57	4,75
1962	3,50	2,750	3,875	2,13	3,30
1963	4,25	4,125	5,000	2,28	4,35
1964	4,75	4,500	5,500	3,34	5,25
1965	4,75	4,500	5,375	3,64	5,15
1965 januari	4,75	4,375	4,750	2,55	5,20
februari	4,75	4,025	4,500	2,26	5,10
maart	4,75	4,025	4,500	2,57	4,95
april	4,75	4,025	4,500	3,05	4,95
mei	4,75	4,025	4,875	3,47	4,95
juni	4,75	4,500	5,250	3,57	5,00
juli	4,75	4,500	5,125	3,98	5,15
augustus	4,75	4,375	5,000	3,02	5,00
september	4,75	4,125	4,750	2,77	4,95
oktober	4,75	4,125	4,875	3,54	4,95
november	4,75	4,375	4,875	3,28	5,00
december	4,75	4,500	5,375	3,64	5,15

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Disconto van de N.B.B. voor geaccepteerde in een bank gedomicilieerde wissels en voor bij de invoer geviseerde bankaccepten.
(b) Disconto voor de aankoop door het H.W.I. voor bij de invoer geviseerde bankaccepten, op ten hoogste 120 dagen.
(c) Disconto voor de niet-geviseerde bankaccepten, op ongeveer 120 dagen, verhandeld door bemiddeling van het H.W.I.
(d) Gewogen daggemiddelden (per werkdag).

AFDELING II. – KAPITAALMARKT

De kapitaalmarkt kende in 1965 doorgaans geen spanningen, maar toch werden alle kredietaanvragen niet steeds met goed gevolg ingediend en dit voornamelijk wegens de restrictiemaatregelen die door de overheid sedert enkele tijd werden opgelegd. Zoals het jaar voordien, heeft de Minister van Financiën de kredietinstellingen van de overheidssector verzocht in het eerste halfjaar van 1965 bepaalde kwantitatieve en kwalitatieve normen in acht te nemen inzake expansie van de kredietverlening aan de bedrijven en particulieren. Zoals voor de banken, werden de voor 1964 vastgestelde kwantitatieve normen met één tiende verhoogd, zodat het volume van de verrichtingen van de openbare kredietinstellingen voor het eerste halfjaar van 1965, de helft van het voor 1964 opgelegde programma, vermeerderd met 10 %, mocht bedragen.

Tijdens het afgelopen jaar namen de kredieten, toegestaan door de Nationale Kas voor Beroepskrediet, met nagenoeg 12 % toe ; daarentegen stelde men bij het totaal bedrag der hypotheekinschrijvingen een lichte daling vast. Het totaal bedrag der uitstaande kredieten toegekend door de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid beliep 56,2 miljard frank, tegen 53,0 miljard frank in 1964, d.i. een stijging van 3,2 miljard frank, tegen 6,8 miljard frank het voorgaande jaar.

Ondertussen kenden de overheidsuitgaven een snelle expansie die echter niet genoeg de kapitaalvorming ten goede kwam. De besparingen van financiële liquiditeiten hoopten zich sneller op en de kostprijzen bleven aan een opwaartse druk onderhevig. In die omstandigheden besliste de Nationale Bank van België in het begin van de maand juli haar beleid tot matiging aan te passen. Aan het beginsel werd niet getornd, maar de toepassing van de nauwkeurig omschreven kwantitatieve beperkingen waarvan de Nationale Bank de naleving aan de banken had gevraagd, werd geschorst. Bovendien besliste zij aan de Bankcommissie geen verlenging van de toepassing van de monetaire reservecoëfficiënt na 15 juli meer te vragen. Door die politiek werden de mogelijke ongunstige gevolgen van de hoge rentestand op het bedrijfsleven enigszins afgeremd, en o.m. een eventuele afneming van de investeringsactiviteit.

Het jaar 1965 werd gekenmerkt door een stabilisatie op hoog niveau van de economische bedrijvigheid ; die stabilisatie had een gunstige invloed op het spaarwezen. Nochtans ging de voorkeur van het publiek nog steeds naar de liquide beleggingen zodat vooral de spaardeposito's een aanzienlijke toeneming kenden. Bij de Algemene Spaar- en Lijfrentekas bedroeg het overschot der stortingen op de terugbetalingen in 1965 5,2 miljard frank. Hiermede bereikte het stortingsoverschot nagenoeg het rekordpeil van 1962 en bedroeg 3,5 miljard meer dan in 1964.

De toegang tot de kapitaalmarkt werd voor het bedrijfsleven nochtans zeer bemoeilijkt door de toestand van de Staatsfinanciën. Ten einde haar uitgaven te dekken, trok de overheid in de loop van de jongste jaren het grootste gedeelte der beschikbare kapitalen door leningen tot zich, zodat voor het bedrijfsleven nog slechts een gering deel overbleef. Tijdens het afgelopen jaar deed zij tot elf

maal toe beroep op de kapitaalmarkt ; het brutobedrag van de leningen van de overheidssector bereikte aldus 46,2 miljard frank, d.i. 8,1 miljard frank meer dan in 1964. Het totaal van de in 1965 gedane terugbetalingen bedroeg ongeveer 19 miljard frank, tegen 27 miljard frank in 1964.

Ook de particuliere sector maakte gebruik van de ruimte op de obligatiemarkt, o. m. wegens de fiscale politiek die de ondernemingen ertoe heeft aangezet liever op vreemd dan op eigen kapitaal beroep te doen. Alles samen bedroegen de bruto-emissies van de particuliere vennootschappen 3,4 miljard frank, d.i. meer dan het dubbel van 1964 ; in feite bereikt deze emissietak slechts 7,3 % van het bedrag der overheidsleningen. Op de beurs te Brussel lag de omzet bij de obligaties 22 % hoger dan een jaar tevoren en het aantal verhandelde obligaties 6 %.

Op de aandelenbeurs verschilde het algemeen beeld weinig met dat van 1964 ; het algemeen gemiddeld beursindexcijfer van de koersen van de Belgische aandelen was voor de maand december 1965, ten opzichte van december 1964, met 7,3 % gedaald. Hoewel de gepubliceerde resultaten in 1965 gunstiger waren dan die van het voorgaande jaar, liet de beurs zich in haar anticiperende rol meer leiden door ongunstige factoren voor de winstvorming in het lopend jaar. Het totaal bedrag der verhandelde kapitalen lag bijna 10 % lager dan in 1964 en het aantal verhandelde aandelen was ook kleiner. Het verschil tussen de hoogste en laagste stand van het algemeen beursindexcijfer der aandelen bedroeg slechts 12 %.

★

★ ★

Voornaamste vormen van het particuliere sparen (a)

(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964 (b)
Besparingen van particulieren :								
Depositosparen	6,8	13,4	16,0	10,8	19,4	19,8	20,9	21,4
Sparen door fondsvorming	5,5	6,0	7,3	9,3	7,4	6,7	7,8	7,8
Hypothecaire leningen (c)	1,6	2,0	1,8	0,7	1,8	3,3	1,8	2,6
Hypothecaire afbetalingen(d)	7,3	7,1	8,5	9,2	10,0	12,1	12,4	14,6
Investeringen in woningbouw	1,8	1,6	2,7	3,6	4,4	4,7	4,3	2,8
Intekeningen op emissies	15,4	16,9	13,7	17,0	11,3	18,1	9,9	18,0
Ondernemingsbesparingen :								
Ingehouden winsten	8,2	3,8	9,6	10,1	11,0	9,2	15,9	9,0

Bron : Algemene Spaar- en Lijfrentekas.

(a) De gegevens voor 1965 zijn nog niet beschikbaar. De gegevens voor de jaren vóór 1964 werden gewijzigd.
(b) Voorlopige gegevens.
(c) Verstrekt door particulieren.
(d) Gedaan door particulieren bij instellingen.

Nettoberoep op de kapitaalmarkt in België (a)

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1960	1961	1962	1963	1964 (c)
Staat en Autonome Kas voor Oorlogsschade	17 353,6	10 087,9	21 625,7	6 465,1	15 634,5
Provinciën, gemeenten, Gemeentekrediet, Intercommunale maatschappijen	3 950,4	3 319,7	6 341,2	4 023,8	5 153,9
Kongo	–1 522,0	– 7,0	– 16,0	– 8,0	– 8,0
Publieke bedrijfsinstellingen	– 666,9	– 131,3	2 029,5	1 947,1	849,0
Parastatale kredietinstellingen (b)	7 291,0	8 709,9	6 030,4	5 590,2	2 864,7
Particuliere sector :					
— Aandelen : a) Belgische vennootschappen (b)	8 031,0	6 395,9	8 820,7	7 430,4	12 009,1
b) Buitenlandse vennootschappen (d)	540,0	427,0	303,0	85,0	167,0
— Obligaties	1 479,6	2 256,4	5 808,4	3 520,0	2 544,0
Diversen (e)	785,3	481,9	709,8	748,1	718,9
Totaal (b)	**37 242,0**	**31 540,4**	**51 652,7**	**29 801,7**	**39 933,1**

Bron : Algemene Spaar- en Lijfrentekas.

(a) Deze statistiek houdt rekening met de private uitgiften en de bijstortingen op vroegere niet-volgestorte intekeningen. De delgingen en de hernieuwingen zijn hier in mindering gebracht. Deze statistiek omvat niet de uitgiften van aandelen van medeeigendom der Belgische gemeenschappelijke beleggingsfondsen (934,0 in 1960; 191,0 in 1961; min 22,0 in 1962, 126,0 in 1963 en min 44,0 miljoen in 1964), of van buitenlandse gemeenschappelijke beleggingsfondsen (1.219,5 in 1960, 959,0 in 1961, 277,0 in 1962, 496,0 in 1963 en 144,0 miljoen in 1964). De gegevens voor 1965 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Verbeterde gegevens.
(c) Voorlopige gegevens.
(d) Openbare uitgiften van buitenlandse effecten en certifikaten van buitenlandse effecten, die in België plaats vonden overeenkomstig de bepalingen van artikel 26 van het koninklijk besluit nr 185 van 9 juli 1935.
(e) Inclusief 400,0 in 1960, 50,0 in 1961, min 125,0 in 1962, min 119,0 in 1963 en min 137,0 miljoen in 1964 voor het Studiecentrum voor kernenergie; 249,0 in 1960, 250,0 in 1961, 222,0 in 1962, 261,0 in 1963 en 262,0 miljoen in 1964 voor het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek alsook 402,2 in 1962 en 400,0 in 1963 voor de Nationale Investeringsmaatschappij.

Emissies van de Belgische en Kongolese handels- en nijverheidsvennootschappen (a)

Groepering volgens de lokalisatie van hun hoofdbedrijf

(miljoenen franken)

JAARTAL	Netto-emissies van aandelen			Verhoging van de obligatie-lening der vennoot-schappen (b)	Totaal der netto-emissies
	Oprichting van vennoot-schappen	Kapitaal-verhoging	Totaal		
	BELGISCHE VENNOOTSCHAPPEN				
1958	648	3 049	3 697	9 223	12 920
1959	897	2 440	3 337	7 980	11 317
1960	1 510	5 035	6 545	6 025	12 571
1961	1 213	2 918	4 131	8 574	12 705
1962	2 193	4 521	6 715	8 095	14 810
1963	1 092	4 192	5 284	6 774	12 058
1964	1 444	8 331	9 775	4 453 (d)	14 228 (d)
	KONGOLESE VENNOOTSCHAPPEN (c)				
1956	480	863	1 343	237	1 580
1957	279	1 072	1 351	566	1 917
1958	235	507	742	378	1 120
1959	266	233	499	107	606
1960	209	90	299	— 118	181
	TOTAAL (b)				
1958	883	3 556	4 439	9 601	14 040
1959	1 163	2 673	3 836	8 086	11 923
1960	1 719	5 126	6 844	5 908	12 752
1961	1 213	2 918	4 131	8 574	12 705
1962	2 193	4 521	6 715	8 095	14 810
1963	1 092	4 192	5 284	6 774	12 058
1964	1 444	8 331	9 775	4 453 (d)	14 228 (d)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) De gegevens voor 1965 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Inclusief de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid.
Inclusief de private emissies, d.w.z. die welke niet het voorwerp hebben uitgemaakt van een aanbod op de markt.
(c) De emissies van kongolese vennootschappen zijn niet meer geteld vanaf 1961.
(d) Voorlopige gegevens.

Netto-uitgiften van aandelen en obligaties van de Belgische nijverheids- en handelsvennootschappen (a)

(duizenden franken)

VOORNAAMSTE SECTOREN	1959	1960	1961	1962	1963 (b)	1964 (c)
Banken	551 732	1 039 901	1 112 574	3 396 784	454 817	1 366 185
Kleinhandel	764 572	207 002	821 970	325 510	570 743	335 051
Groothandel en buitenlandse handel	417 799	383 266	403 724	455 685	696 796	717 984
Metaalverwerkende nijverheid	589 077	234 605	364 791	365 744	333 049	546 959
IJzer- en staalvoortbrengende nijverheid	2 002 946	1 471 935	— 34 942	2 141 854	338 563	1 845 343
Nijverheid der non-ferrometalen	1 237	— 12 094	16 980	68 803	312 885	18 170
Textielnijverheid	82 421	54 338	107 829	85 187	158 499	243 123
Voedingsmiddelennijverheid	109 376	170 647	— 20 855	60 320	273 118	131 174
Houtnijverheid	24 469	40 665	43 321	20 361	39 921	71 710
Scheikundige nijverheid	10 481	330 211	681 973	498 753	114 401	343 727
Elektriciteit	— 346 806	— 10 645	283 207	1 490 511	3 161 665	1 675 335
Gas	— 12 405	— 10 619	103 020	112 081	341 280	130 560
Papiernijverheid en grafische bedrijven	— 60 351	— 2 039	241 687	246 877	7 492	191 474
Transportbedrijf	333 216	38 796	304 562	396 400	— 1 907	12 377
Bouwbedrijf	39 213	47 235	121 580	246 514	226 187	72 792
Kolennijverheid	— 79 963	— 79 286	— 64 506	— 72 756	— 145 434	86 656
Cementnijverheid	— 66 470	654 517	— 52 366	— 3 462	270 859	65 786
Tabaksnijverheid	— 3 858	— 4 420	1 661	8 900	— 1 372	35 660
Ambacht	23 444	49 316	41 039	84 688	57 057	57 836

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) In de statistiek der netto-obligatieuitgiften zijn ook de doorlopende uitgiften begrepen; de terugbetalingen zijn in mindering gebracht. De gegevens voor 1965 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Verbeterde gegevens.
(c) Voorlopige gegevens.

Uitgiften van de overheidssector in Belgische franken (a)

(miljoenen franken)

JAARTAL	Bedrag	MAAND	Bedrag
1958	26 559		
		1965	
1959	28 308		
		Januari	9 815
1960	33 638	Februari	2 000
		Maart	—
1961	20 907	April	1 400
		Mei	10 000
1962	35 380	Juni	2 500
		Juli	—
1963	27 049	Augustus	1 500
		September	—
1964	38 085	Oktober	10 000
		November	5 000
1965	43 715	December	1 500

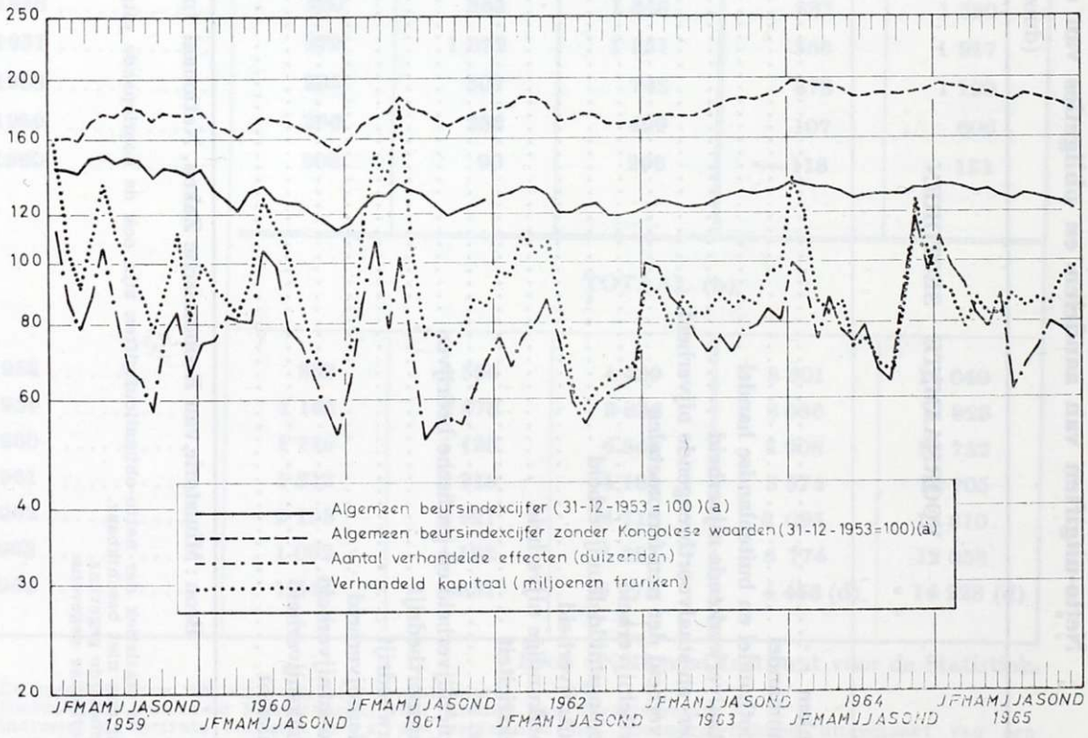
Bron : Nationale Bank van België.

(a) Leningen van de Staat, van Kongo (tot 30 juni 1960), de provinciën en de gemeenten, van de instellingen van algemeen nut, zoals de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen, de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen, de Nationale Maatschappij voor Watervoorziening, het Gemeentekrediet, enz. (met uitzondering van de doorlopende uitgiften en leningen van de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid).

Beurs van Brussel

Bedrijvigheid

(gemiddelde per zitting)

Bron : Beurscommissie te Brussel.

(a) Tot december 1961 werd het maandindexcijfer opgemaakt einde der maand; vanaf januari 1962 werd dit indexcijfer vervangen door een gemiddeld maandindexcijfer.

Beurs van Brussel

Omzet

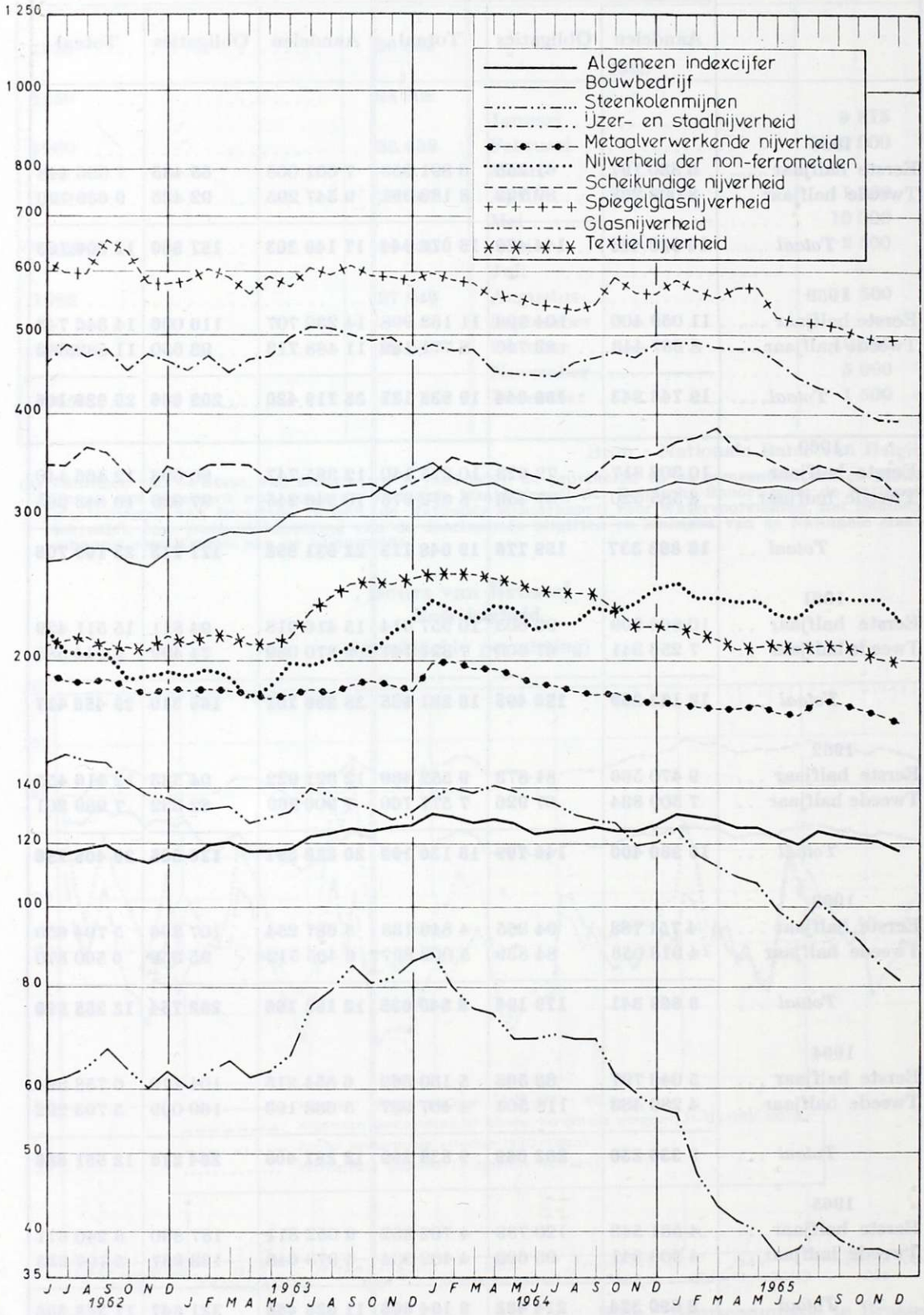
TIJDVAK	Aantal verhandelde effecten			Bedrag der verhandelde kapitalen (duizenden franken)		
	Aandelen	Obligaties	Totaal	Aandelen	Obligaties	Totaal
1958						
Eerste halfjaar ...	6 830 197	61 756	6 891 953	7 601 008	65 435	7 666 443
Tweede halfjaar ..	8 098 268	82 723	8 180 991	9 547 295	92 425	9 639 720
Totaal ...	**14 928 465**	**144 479**	**15 072 944**	**17 148 303**	**157 860**	**17 306 163**
1959						
Eerste halfjaar ...	11 059 400	104 598	11 163 998	14 230 707	116 036	14 346 743
Tweede halfjaar ..	8 687 443	83 746	8 771 189	11 488 713	93 650	11 582 363
Totaal...	**19 746 843**	**188 344**	**19 935 187**	**25 719 420**	**209 686**	**25 929 106**
1960						
Eerste halfjaar ..	10 302 817	72 323	10 375 140	12 385 747	80 693	12 466 440
Tweede halfjaar..	8 585 520	87 453	8 672 973	10 546 245	97 020	10 643 265
Totaal ..	**18 888 337**	**159 776**	**19 048 113**	**22 931 992**	**177 713**	**23 109 705**
1961						
Eerste halfjaar ..	10 866 909	90 605	10 957 514	15 416 618	94 811	15 511 429
Tweede halfjaar ..	7 256 341	67 800	7 324 141	9 870 089	74 499	9 944 588
Totaal ...	**18 123 250**	**158 405**	**18 281 655**	**25 286 707**	**169 310**	**25 456 417**
1962						
Eerste halfjaar ...	9 470 566	81 873	9 552 439	12 321 922	94 533	12 416 455
Tweede halfjaar ..	7 509 834	67 926	7 577 760	7 906 969	82 332	7 989 301
Totaal ...	**16 980 400**	**149 799**	**18 130 199**	**20 228 891**	**176 865**	**20 405 756**
1963						
Eerste halfjaar ...	4 751 783	94 355	4 846 138	5 687 254	107 396	5 794 650
Tweede halfjaar ..	4 918 058	84 839	5 002 897	6 465 512	95 358	6 560 870
Totaal ...	**9 669 841**	**179 194**	**9 849 035**	**12 152 766**	**202 754**	**12 355 520**
1964						
Eerste halfjaar ...	5 046 797	83 565	5 130 362	6 654 215	104 179	6 758 394
Tweede halfjaar ..	4 289 433	118 504	4 407 937	5 633 193	160 099	5 793 292
Totaal ...	**9 336 230**	**202 069**	**9 538 299**	**12 287 408**	**264 278**	**12 551 686**
1965						
Eerste halfjaar ...	4 581 543	120 789	4 702 332	6 052 811	187 860	6 240 671
Tweede halfjaar ..	4 308 841	93 693	4 402 534	4 973 648	133 987	5 107 635
Totaal ...	**8 890 384**	**214 482**	**9 104 866**	**11 026 459**	**321 847**	**11 348 306**

Bron : Beurscommissie te Brussel.

Indexcijfers van de aandelennoteringen op de beurzen van Brussel en Antwerpen

Begin der maand

(1953 = 100)

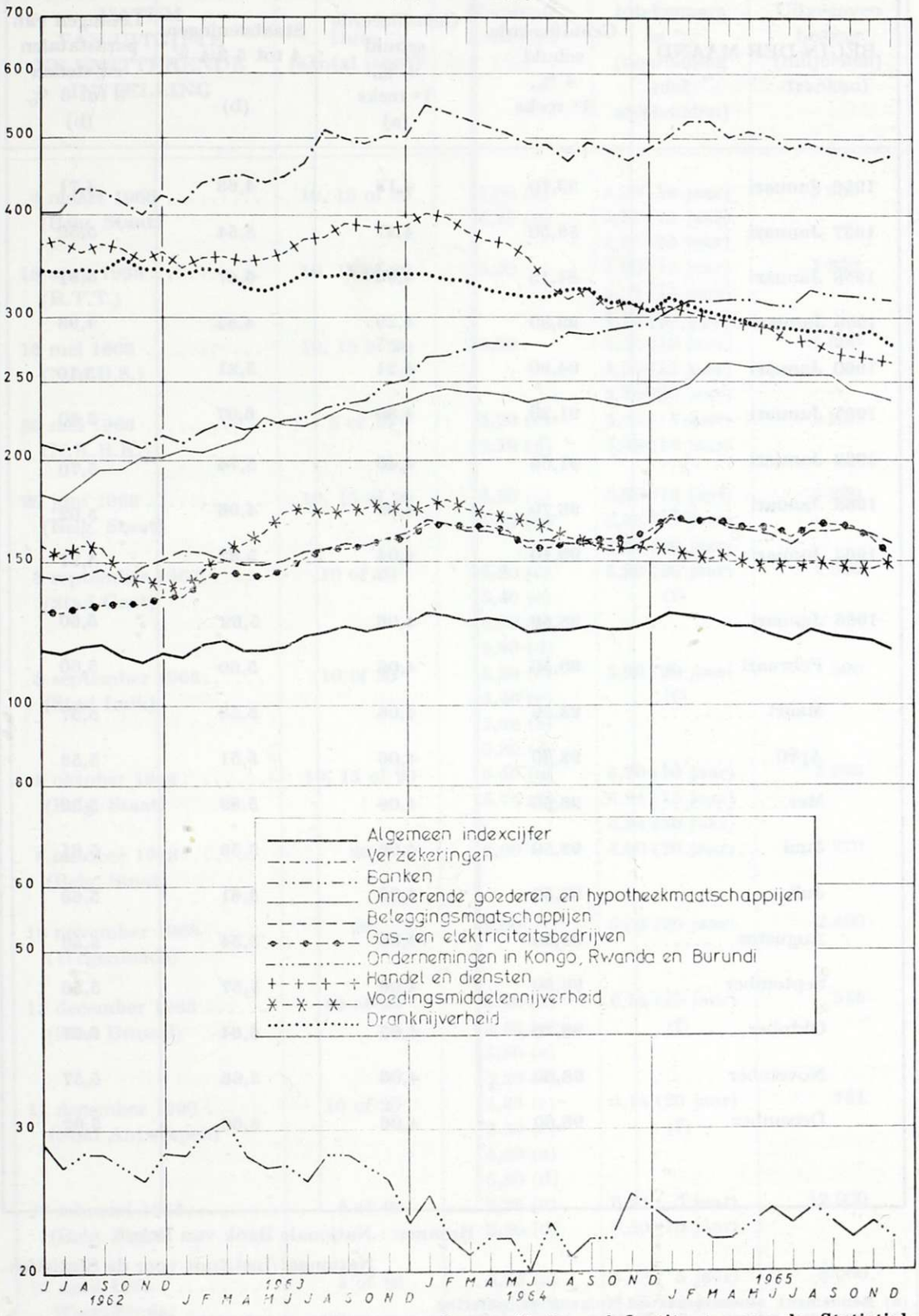

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Indexcijfers van de aandelennoteringen op de beurzen van Brussel en Antwerpen (vervolg)

Begin der maand

(1953 = 100)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Rendement van vast rentende waarden op de beurs te Brussel

BEGIN DER MAAND	Notering	Rendement		
	Geünificeerde schuld 4 %, 1e reeks	Geünificeerde schuld 4 %, 1e reeks (a)	Staatsleningen 4 tot 5 3/4 % (b)	Leningen van parastatalen en steden 3 tot 6 % (b)
1956 Januari	95,70	4,18	4,63	4,71
1957 Januari	89,50	4,47	5,54	5,59
1958 Januari	81,15	4,93	6,47	6,51
1959 Januari	93,30	4,29	4,85	4,93
1960 Januari	94,90	4,21	5,21	5,10
1961 Januari	91,20	4,39	6,07	5,80
1962 Januari	91,00	4,40	5,74	5,70
1963 Januari	98,70	4,05	4,96	5,02
1964 Januari	99,10	4,04	5,32	5,21
1965 Januari	98,50	4,06	5,62	5,60
Februari	98,50	4,06	5,60	5,60
Maart	98,50	4,06	5,53	5,57
April	98,50	4,06	5,51	5,58
Mei	98,50	4,06	5,59	5,59
Juni	98,50	4,06	5,59	5,61
Juli	98,50	4,06	5,61	5,63
Augustus	98,50	4,06	5,54	5,56
September	98,50	4,06	5,57	5,56
Oktober	98,70	4,05	5,64	5,57
November	98,60	4,06	5,66	5,57
December	98,60	4,06	5,66	5,62

Bronnen : Nationale Bank van België.
Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Rendement alleen berekend volgens de notering.
(b) Vervaldag binnen 5 tot 20 jaar; terugbetaling in veranderlijke annuïteiten.

Uitgiften en rendement van de leningen uitgegeven door middel van openbare inschrijving door de openbare besturen en de instellingen van openbaar nut

Leningen in Belgische franken

DATUM VAN UITGIFTE EN EMITTERENDE INSTELLING	Duur (aantal jaren)	Nominale rentevoet (%)	Rendement voor de intekenaars in % (voorheffing niet afgehouden)	Uitgegeven bedrag (miljoenen) franken)
4 maart 1963	10, 15 of 20	5,00 (a)	5,00 (10 jaar)	5 900
(Belg. Staat)		5,25 (b)	5,11 (15 jaar)	
			5,27 (20 jaar)	
18 april 1963	10, 15 of 20	5,50	5,50 (10 jaar)	1 350
(R.T.T.)			5,59 (15 jaar)	
			5,70 (20 jaar)	
16 mei 1963	10, 15 of 20	5,50	5,50 (10 jaar)	1 300
(N.M.B.S.)			5,59 (15 jaar)	
			5,70 (20 jaar)	
30 mei 1963	5 of 10	5,20 (c)	5,20 (5 jaar)	350
(N.K.B.K.)		5,50 (d)	5,48 (10 jaar)	
20 juni 1963	10, 15 of 20	5,50 (a)	5,63 (10 jaar)	5 250
(Belg. Staat)		5,75 (b)	5,75 (15 jaar)	
			5,84 (20 jaar)	
3 september 1963.....	10 of 20	5,20 (c)	5,90 (20 jaar)	1 000
(Stad Gent)		5,40 (e)	(f)	
		5,60 (e)		
		5,80 (d)		
3 september 1963.....	10 of 20	5,20 (c)	5,90 (20 jaar)	600
(Stad Luik)		5,40 (e)	(f)	
		5,60 (e)		
		5,80 (d)		
8 oktober 1963.....	10, 15 of 20	5,50 (a)	5,70 (10 jaar)	3 232
(Belg. Staat)		5,75 (b)	5,84 (15 jaar)	
			5,94 (20 jaar)	
8 oktober 1963.....	20	6,00	6,00 (20 jaar)	4 270
(Belg. Staat)				
18 november 1963.....	20	6,00	6,09 (20 jaar)	2 500
(Wegenfonds)				
11 december 1963	10 of 20	5,30 (c)	6,14 (20 jaar)	516
(Stad Brussel)		5,50 (e)	(f)	
		5,60 (e)		
		5,80 (d)		
11 december 1963	10 of 20	5,30 (c)	6,14 (20 jaar)	781
(Stad Antwerpen)		5,50 (e)	(f)	
		5,60 (e)		
		5,80 (d)		
17 februari 1964.....	5 of 10	6,25 (c)	6,25 (5 jaar)	12 000
(Belg. Staat)		6,50 (d)	6,50 (10 jaar)	
13 april 1964	5 of 10	6,25 (c)	6,25 (5 jaar)	5 000
Wegenfonds)		6,50 (d)	6,50 (10 jaar)	
25 mei 1964	5½ of 11½	6,25 (g)	6,25 (5½ jaar)	7 085
(Belg. Staat)		6,50 (h)	6,50 (11½ jaar)	

(vervolg op blz 250)

Uitgiften en rendement van de leningen uitgegeven door middel van openbare inschrijving door de openbare besturen en de instellingen van openbaar nut (vervolg)

Leningen in Belgische franken

DATUM VAN UITGIFTE EN EMITTERENDE INSTELLING	Duur (aantal jaren)	Nominale rentevoet (%)	Rendement voor de intekenaars in % (voorheffing niet afgehouden)	Uitgegeven bedrag (miljoenen franken)
2 september 1964..... (N.M.B.S.)	5 of 10	6,25 (c) 6,50 (d)	6,369 (5 jaar) 6,645 (10 jaar)	1 500
12 oktober 1964 ..... (Belgische Staat)	5 of 10	6,25 (c) 6,50 (d)	6,25 (5 jaar) 6,50 (10 jaar)	11 000
3 november 1964 ..... (Gemeentekrediet)	20	3,00	6,40 (20 jaar) (f)	1 500
18 januari 1965 ..... (Belgische Staat)	5½ of 11½	6,25 (g) 6,50 (i)	6,37 (5½ jaar) 6,55 (11½ jaar)	9 815
15 februari 1965..... (N.M.B.S.)	6 of 12	6,25 (h) 6,50 (i)	6,35 (6 jaar) 6,59 (12 jaar)	2 000
8 maart 1965 ..... (N.M.K.N.)	6 of 13	6,25 (h) 6,50 (i)	6,30 (6 jaar) 6,49 (13 jaar)	2 500
1 april 1965 ..... (Stad Luik)	6 of 13	6,25 (h) 6,50 (i)	6,46 (6 jaar) 6,58 (13 jaar)	700
1 april 1965 ..... (Stad Gent)	6 of 13	6,25 (h) 6,50 (i)	6,46 (6 jaar) 6,58 (13 jaar)	700
3 mai 1965 ..... (Belgische Staat)	6 of 13	6,25 (h) 6,50 (i)	6,30 (6 jaar) 6,49 (13 jaar)	10 000
14 juni 1965 ..... (Interc. Autow. E 3)	8 of 16	6,40 (j) 6,60 (i)	6,57 (8 jaar) 6,69 (16 jaar)	2 500
30 augustus 1965 ..... (Stad Antwerpen)	8 of 16	6,40 (j) 6,60 (i)	6,57 (8 jaar) 6,69 (16 jaar)	1 500
1 oktober 1965 ..... (Belgische Staat)	6 of 15	6,25 (h) 6,50 (i)	6,30 (6 jaar) 6,48 (15 jaar)	10 000
22 november 1965 ..... (Wegenfonds)	6½ of 14½	6,25 (k) 6,50 (i)	6,31 (6½ jaar) 6,48 (14½ jaar)	5 000
13 december 1965 ..... (Gemeentekrediet, lotenlening)	20	3,00	—	1 500

(a) Eerste 10 jaren.
(b) Laatste 10 jaren.
(c) Eerste 5 jaren.
(d) Laatste 5 jaren.
(e) Volgende 5 jaren.
(f) Gemiddeld rendement.
(g) Eerste 5 ½ jaren.
(h) Eerste 6 jaren.
(i) Laatste jaren.
(j) Eerste 8 jaren.
(k) Eerste 6 ½ jaren.

Bron : Rentenfonds.

Uitgiften en rendement van de leningen op lange en halflange termijn van de openbare besturen en de instellingen van openbaar nut

Leningen in vreemde valuta's

DATUM VAN HET BESLUIT EN EMITTERENDE INSTELLING (a)	Looptijd	Nominale rentevoet (%)	Gemiddeld rendement bij de uitgifte	Uitgegeven bedrag (miljoenen eenheden vreemde valuta's)
12 juli 1961..... (N.M.B.S.	2, 3 en 4 jaar	5,00	5,00 (b)	U.S. $ 3
12 juli 1961..... (N.M.B.S.)	15 jaar	5,25	5,32 (b)	U.S. $ 20 of D.M. 80
3 oktober 1961..... (Sabena)	20 jaar	4,75	4,92	Fl. P.B. 22
14 november 1961..... (Belg. Staat)	3 jaar	5,50	5,61 (b)	U.S. $ 30
28 november 1961..... (Belg. Staat)	15 jaar	5,50	5,88	U.S. $ 25
12 december 1961..... (Sabena)	20 jaar	5,00	5,06	Flux. 250
27 maart 1962..... (Belg. Staat)	15 jaar	5,25	5,55	U.S. $ 30
10 mei 1963..... (Belg. Staat)	3, 4 en 5 jaar	4,875	4,97 (b) (c)	U.S. $ 20
20 september 1963..... (Belg. Staat)	35 maanden	5,00	5,24 (c)	U.S. $ 11
31 augustus 1964..... (Belg. Staat)	35 maanden	5,25	5,60 (c)	U.S. $ 16,5
29 januari 1965..... (Sabena)	7 j. 6 m.	5,00-5,125 5,25-5,50	5,17	U.S. $ 8
20 mei 1965..... (R.T.T.)	5 jaar	6,00	6,00	U.S. $ 20

Bron : Nationale Bank van België.

(a) De juiste uitgiftedatum van de leningen in vreemde valuta's is over het algemeen niet gekend. Meestal echter wordt een lening uitgegeven of opengesteld, korte tijd nadat het betrokken besluit werd uitgevaardigd.

(b) Het rendement bij de uitgifte van deze leningen is berekend op hun langste looptijd.

(c) Deze leningen zijn vrijgesteld van alle huidige en toekomstige belastingen of taksen ten bate van de Belgische Staat, de provincies of de gemeenten.

Verrichtingen van het Rentenfonds

Toestand einde jaar

OMSCHRIJVING	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965
Financiering der verrichtingen (miljoenen franken) :									
— Daggeld	2 457	274	72	—	—	—	877	—	—
— Certificaten van het Rentenfonds	486	4 059	4 608	5 812	10 996	6 400	6 549	7 357	5 884
— Kasbons (a)	200	45	—	—	—	—	—	—	—
— Krediet van de N.B.B. :									
voorschotten	1 237	—	—	—	—	589	600	389	—
verdisconteerde kasbons	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— Diversen (b)	990	1 068	1 120	1 157	—	—	—	—	—
Totaal ...	**5 370**	**5 446**	**5 800**	**6 969**	**10 996**	**7 029**	**8 026**	**7 746**	**5 884**
Effectenportefeuille (miljoenen franken):									
— Bedrag (c)	3 527	3 311	4 572	6 661	6 892	7 759	8 383	6 827	6 299
— Schatkistcertificaten :									
reeks B	1 242	1 370	623	1 403	1 086	2 226	2 711	4 099	2 727,50
— Andere schatkistcertificaten	—	—	2 700	1 200	—	—	—	—	—

Bron : Rentenfonds.

(a) Vanaf 1957, jaar van de munthervorming, zijn de bij de Nationale Bank verdisconteerde kasbons opgenomen onder de rubriek « Krediet van de Nationale Bank ».
(b) « Reserves », « Voorschotrekening Nationale Bank » tot en met 1956, « Aankoop van effecten, te liquideren » en sedert 1957, aandeel in de rente op schatkistcertificaten « reeks B ».
(c) Nominale waarde, exclusief de effecten verkocht met recht van wederinkoop aan de instellingen van algemeen nut.

Evolutie van het bedrag der hypothecaire inschrijvingen

(miljoenen franken)

JAARTAL	Bedrag der inschrijvingen
1955	20 035
1956	21 593
1957	21 338
1958	21 221
1959	25 597
1960	30 000
1961	33 372
1962	36 302
1963	39 969
1964	47 134
1965	46 625

Bron : Nationale Bank van België.

Algemene Spaar- en Lijfrentekas

Algemene staat van de beleggingen (a)

(miljoenen franken)

OBJECT OF FINANCIERINGSVORM	Nieuwe verrichtingen in 1964			Uitstaande op 31 december 1964		
	Definitieve beleggingen	Voorlopige beleggingen	Totaal	Definitieve beleggingen	Voorlopige beleggingen	Totaal
Krediet aan de Staat	1 306,0	—	1 306,0	32 496,1	—	32 496,1
Krediet aan Kongo	—	—	—	124,4	—	124,4
Provinciën, steden en gemeenten, Gemeentekrediet van België	193,6	—	193,6	2 356,8	—	2 356,8
Instellingen voor maatschappelijke zekerheid	1 307,2	90,0	1 397,2	16 347,8	90,0	16 437,8
Vervoer en verkeer	119,7	43,4	163,1	3 968,2	43,4	4 011,6
Watervoorziening	52,0	—	52,0	1 759,3	—	1 759,3
Industrieel krediet	1 117,9	2 678,4	3 796,3	4 778,2	11 752,7	16 530,9
Kernenergie	—	60,0	60,0	418,0	60,0	478,0
Wetenschappelijk onderzoek en Universiteiten	61,2	416,6	477,8	298,8	1 343,4	1 642,2
Hypothecair krediet	1 168,2	40,7	1 208,9	7 248,7	190,2	7 438,9
Beleningen	—	5,7	5,7	—	10,7	10,7
Volkswoningen	3 786,4	—	3 786,4	38 747,5	160,8	38 908,3
Landbouwkrediet	1 241,9	0,1	1 242,0	5 862,0	50,9	5 912,9
Ambachts- en beroepskrediet	200,0	141,0	341,0	808,4	704,8	1 513,2
Krediet aan schippers en vissers	—	737,3	737,3	—	2 029,6	2 029,6
Discontoverrichtingen (b)	—	3 904,3	3 904,3	—	17 281,5	17 281,5
Openbare kassen van lening	—	—	—	53,5	—	53,5
Werken ten voordele van de invaliden	214,2	—	214,2	744,5	—	744,5
Diverse effecten met Staatswaarborg	14,0	—	14,0	171,3	—	171,3
Beleggingen op korte termijn (c)	—	981,4	981,4	—	7 812,5	7 812,5
Totaal	10 782,3	9 098,9	19 881,2	116 183,5	41 530,5	157 714,0

Bron : Algemene Spaar- en Lijfrentekas.

(a) De gegevens voor 1965 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Exclusief de discontoverrichtingen ingedeeld onder de rubrieken « hypothecair krediet », « ambachts- en beroepskrediet », « industrieel krediet » en « krediet aan schippers en vissers ».
(c) Schatkistcertificaten, bankaccepten en daggeldleningen.

Algemene Spaar- en Lijfrentekas

Evolutie van het particuliere sparen

(duizenden franken)

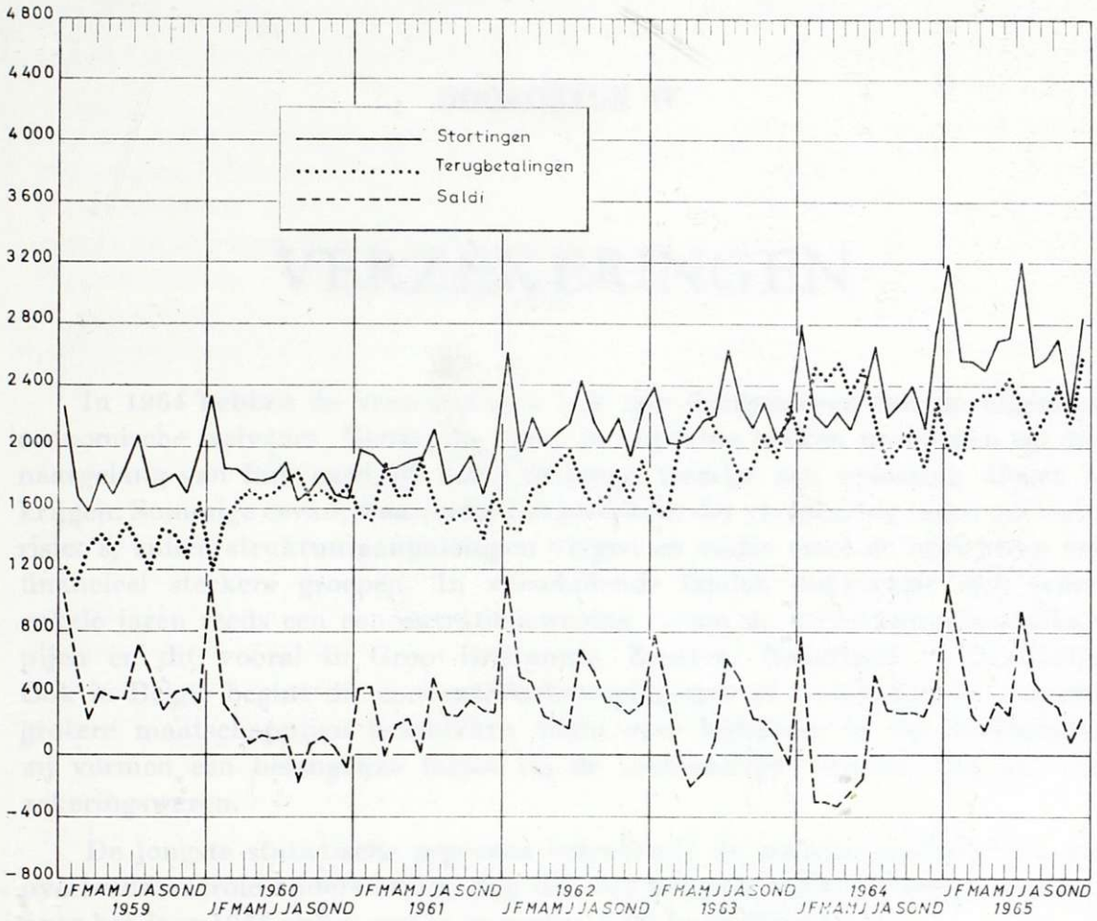
TIJDVAK	Verschil (a)	Gekapitaliseerde interesten	Globaal tegoed (b)
1957			
Eerste halfjaar	1 638 551		
Tweede halfjaar	689 244		
Totaal	**2 327 795**	1 684 713	60 144 460
1958			
Eerste halfjaar	1 756 244		
Tweede halfjaar	2 839 628		
Totaal	**4 595 872**	1 959 215	66 699 547
1959			
Eerste halfjaar	3 004 307		
Tweede halfjaar	2 702 678		
Totaal	**5 706 985**	2 035 024	74 441 556
1960			
Eerste halfjaar	1 978 372		
Tweede halfjaar	76 139		
Totaal	**2 054 511**	2 390 780	78 886 847
1961			
Eerste halfjaar	1 288 836		
Tweede halfjaar	1 925 595		
Totaal	**3 214 431**	2 531 982	84 633 260
1962			
Eerste halfjaar	2 772 636		
Tweede halfjaar	2 504 514		
Totaal	**5 277 150**	2 743 778	92 654 188
1963			
Eerste halfjaar	980 027		
Tweede halfjaar	1 620 427		
Totaal	**2 600 454**	2 725 815 (d)	97 980 457 (d)
1964			
Eerste halfjaar	—588 573		
Tweede halfjaar	2 060 171		
Totaal	**1 471 598**	2 942 839 (d)	102 394 894 (d)
1965			
Eerste halfjaar	2 842 688		
Tweede halfjaar	2 389 577 (c)		
Totaal	**5 232 265** (c)	3 200 000 (c,d)	110 827 159 (c,d)
		1 364 000 (c,e)	112 191 159 (c,d)

Bron : Algemene Spaar- en Lijfrentekas.

(a) Overschot der stortingen op de terugbetalingen.
(b) Toestand per 31 december van elk jaar, gekapitaliseerde interesten inbegrepen.
(c) Geraamde gegevens.
(d) Voorheffing afgehouden.
(e) Verdeling van een gedeelte van het reservefonds van de Spaarkas en van de Verzekeringskas.

Stortingen en terugbetalingen op particuliere spaarboekjes bij de Spaarkas

(miljoenen franken)

Bron : Algemene Spaar- en Lijfrentekas.

Nationale Kas voor Beroepskrediet

Verleende kredieten (miljoenen franken)		Verdeling van de verleende kredieten per bedrijfstak (in % van het globale bedrag)		
Jaartal	Bedrag	Bedrijfstak	1964	1965 (a)
1956	1 234	Groot- en kleinhandel	18,41	21,43
1957	898	Voedingsmiddelennijverheid	16,35	16,23
1958	1 025	Bouwnijverheid	13,64	13,57
1959	1 363	Transport	13,56	11,70
1960	2 224	Metaalverwerkende nijverheid	5,26	5,60
1961	2 414	Textielnijverheid	5,99	3,58
1962	2 811	Andere bedrijfstakken	26,79	27,89
1963	3 391			
1964	2 738			
1965	3 075	*Totaal*	100,0	100,0

(a) Voorlopige gegevens.

Bron : Nationale Kas voor Beroepskrediet.

HOOFDSTUK IV

VERZEKERINGEN

In 1964 hebben de verzekeringen ook nog deelgenomen aan de algemene economische welvaart. Niettemin rijzen in bepaalde takken problemen op die, naargelang van hun aard, op korte of lange termijn een oplossing dienen te krijgen. Sommige ervan, waaronder het probleem der verzekering tegen nucleaire risico's, zullen struktuuraanpassingen vergen en onder meer de oprichting van financieel sterkere groepen. In verschillende landen ontwikkelt zich sedert enkele jaren reeds een concentratiebeweging tussen de verzekeringsmaatschappijen en dit vooral in Groot-Brittannië, Zweden, Nederland en Frankrijk. Ook in België begint die concentratiebeweging zich af te tekenen en sommige grotere maatschappijen beschikken thans over bijhuizen in het buitenland ; zij vormen een belangrijke factor bij de toekomstige expansie van het verzekeringswezen.

De jongste statistische gegevens betreffende de verzekeringsbranches, aan overheidscontrole onderworpen, zijn die van het jaar 1964. De eerste gegevens over het jaar 1965 zullen pas in augustus 1966 beschikbaar zijn.

De afdeling *levensverzekeringen* werd wellicht het méést begunstigd door de economische hoogconjunctuur : bij deze tak waren in 1964 30 % meer inschrijvingen dan tijdens het voorgaande jaar. Het bedrag der geïnde premiën steeg bij de Belgische maatschappijen met 9,9 %, tegen 6,4 % in 1963. Bij de buitenlandse maatschappijen namen de geïnde premiën toe in ongeveer dezelfde verhouding. De toeneming van de wiskundige reserves bij de Belgische maatschappijen was 8,6 % ; in 1963 bedroeg deze stijging 8,5 %. Bij de buitenlandse maatschappijen namen de wiskundige reserves in mindere mate toe, te weten respectievelijk met 8,1 en 8,0 %.

De waarden die dienen tot dekking van de wiskundige reserves bij deze laatste maatschappijen stegen in 1964 met 7,8 %, terwijl bij de Belgische maatschappijen een toeneming van 8,1 % wordt vastgesteld.

De technische resultaten van de levensverzekeringsbranche worden natuurlijk beïnvloed door de evolutie der sterfgevallen en sedert enkele jaren treden er hier bepaalde fundamentele wijzigingen op die de aandacht gaande houden van de statistici. In elk geval heeft de evolutie van de levensstandaard en de ontwikkeling van de informatiemethodes een gunstige weerslag gehad op de tak levensverzekeringen.

Een tak die minder gunstig werd beïnvloed door het stijgend welvaartspeil is de *automobielverzekering* en hierdoor blijft deze laatste nog steeds in het brandpunt der belangstelling bij de verzekeraars. De winsten die deze verzekeringstak nog nalaat, dalen van jaar tot jaar en het statistisch materiaal dat moet toelaten zich een oordeel te vormen over de resultaten van de jongste tariefverhogingen is nog ontoereikend.

Bij de verplichte verzekering der vervoerders met autovoertuigen bedroeg de aangroei van het totaal der betaalde sinisters 25,4 %, in 1964, tegen een verhoging der uitgegeven premiën van slechts 11,7 %. Het jaar voordien lag de aangroei van beide posten bijna even hoog en schommelde respectievelijk tussen 9,2 % en 8,8 %. De verhouding tussen de uitgegeven premiën en de betaalde sinisters verslechtert van jaar tot jaar : in 1962 bedroeg ze 1,45, in 1963 nog 1,44 en in 1964 daalde ze tot 1,29. De door het Ministerie van Economische Zaken toegestane tariefverhogingen zouden voor 1965 in deze verhouding een merkelijke verbetering dienen te brengen.

Bij de *kapitalisatieverrichtingen* daalden de geïnde premiën terug aanmerkelijk in 1964. De reden hiervoor moet vooral worden gezocht in het stopzetten der kapitalisatieverrichtingen bij de maatschappij die in 1962 met dit soort van verrichtingen was begonnen. Voor de zuivere kapitalisatie daalden de wiskundige reserves in 1964 met 3,6 % en de nominale waarde der onderschreven contracten met 2,8 %. Het bedrag der waarden tot dekking van de wiskundige reserves nam sneller af dan de wiskundige reserves zelf ; nochtans werden bij de keuze en het bedrag der fondsen de wettelijk opgelegde minimumpercentages in acht genomen.

De *hypotheekleningen* waren in 1964 reeds het voorwerp van restrictiemaatregelen vanwege de overheid. Het Ministerie van Financiën dat de kredietinflatie wou bestrijden vroeg de medewerking der hypotheekmaatschappijen met het doel de leningen binnen bepaalde grenzen te houden. Die kredietbeperkingen hebben niet kunnen verhinderen dat de nominale waarde der hypothecaire leningen nog met 16 % toenam, tegen slechts 11 % in 1963. Zelfs de hypothecaire leningen met tussenkomst, die nochtans meer kosten meebrengen, stegen met 10 %. Dit leidt tot de gevolgtrekking dat de activiteit van de betrokken maatschappijen niet of bijna niet ongunstig werd beïnvloed door de overheidsmaatregelen inzake kredietbeleid.

★

★ ★

Levensverzekeringen (a)

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Geïnde premiën				Wiskundige reserves (b)			
	1961	1962	1963	1964	1961	1962	1963	1964
Belgische vennootschappen	5 606,2	5 757,4	6 124	6 733	38 700	41 705	45 251	49 133
Buitenlandse vennootschappen	1 725,2	1 839,6	1 941	2 107	11 645	12 599	13 609	14 707

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Dienst voor Inspectie der Verzekeringen.

(a) De gegevens voor 1965 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Omvat de reserves voor te regelen sinisters, de reserves voor deelneming in de winsten, de verdelingsfondsen, alsook de reserves voor contracten onderschreven in vreemde munt.

Levensverzekeringen

Waarden tot dekking van de wiskundige reserves (a)

(miljoenen franken)

AARD DER WAARDEN	1961	1962	1963	1964
Belgische vennootschappen :				
Belgische overheidseffecten, effecten door de Belgische Staat gewaarborgd, effecten van vennootschappen door de Kolonie gewaarborgd (b)	5 382,5	5 793,1	5 961,9	6 311,4
Obligaties, Gemeentekrediet, Nijverheidskrediet, N.M.B.S., N.M.K.N., Belgische provincies en gemeenten.....	7 244,2	7 988,8	8 494,0	8 771,9
Obligaties van Belgische vennootschappen	7 389,3	8 100,6	9 000,9	9 230,1
Aandelen van Belgische vennootschappen	2 153,2	2 329,6	2 862,2	3 014,4
Buitenlandse overheidseffecten, effecten door vreemde staten gewaarborgd	1 921,0	1 479,1	1 910,2	1 943,2
Polisbeleningen	1 235,4	1 326,5	1 390,5	1 505,7
Onroerende goederen	2 562,9	3 101,8	3 519,4	3 705,2
Hypothecaire leningen	10 516,0	11 420,7	12 070,8	14 182,9
Speciën en diversen	827,0	862,2	684,2	952,1
Gemeenschappelijke Beleggingsfondsen	38,2	34,7	35,1	40,1
Buitenlandse vennootschappen :				
Belgische overheidseffecten, effecten door de Belgische Staat gewaarborgd, effecten van vennootschappen door de Kolonie gewaarborgd (b)	3 399,9	3 668,7	3 762,4	3 869,1
Obligaties, Gemeentekrediet, Nijverheidskrediet, N.M.B.S., N.M.K.N., Belgische provincies en gemeenten.....	2 457,1	2 354,6	2 394,7	2 403,0
Obligaties van Belgische vennootschappen	558,4	568,4	626,1	605,4
Aandelen van Belgische vennootschappen	608,8	677,1	737,7	790,1
Buitenlandse overheidseffecten, effecten door vreemde staten gewaarborgd	416,6	392,0	450,7	426,3
Polisbeleningen	486,7	504,2	515,6	548,5
Onroerende goederen	1 402,4	1 566,1	1 722,7	2 020,5
Hypothecaire leningen	2 734,6	3 186,2	3 551,6	4 147,8
Speciën en diversen	95,2	76,2	98,2	123,8
Gemeenschappelijke Beleggingsfondsen	7,9	28,3	25,3	39,8

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Dienst voor Inspectie der Verzekeringen.

(a) De gegevens voor 1965 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Deze effecten waren door de Kolonie gewaarborgd vóór de onafhankelijkheid van Kongo.

Kapitalisatieverrichtingen (a)

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1961	1962	1963	1964
Geïnde premiën	**69,3**	**189,5**	**175,3**	**59,4**
Nominale waarde der onderschreven contracten :				
Zuivere kapitalisatie	1 003,6	1 159,6	1 293,9	1 258,3
Bouwkapitalisatie	54,2	49,8	48,0	45,7
Totaal ...	**1 057,8**	**1 209,4**	**1 341,9**	**1 304,0**
Wiskundige reserves :				
Zuivere kapitalisatie	448,1	597,6	748,3	721,1
Bouwkapitalisatie	35,6	34,7	35,1	35,9
Totaal ...	**483,7**	**632,3**	**783,4**	**757,0**
Waarborg	6,8	7,3	8,4	10,6
Algemeen totaal ...	**490,5**	**639,6**	**791,8**	**767,6**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Dienst voor Inspectie der Verzekeringen.

(a) De gegevens voor 1965 zijn nog niet beschikbaar.

Kapitalisatieverrichtingen (a)

Waarden tot dekking van de wiskundige reserves

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1961	1962	1963	1964
Belgische overheidseffecten en waarden door de Staat gewaarborgd	93,3	104,3	122,9	118,2
Effecten door de Kolonie gewaarborgd (b)	2,4	2,4	2,2	2,2
Obligaties parastatale instellingen	41,7	50,9	54,8	39,2
Obligaties provincies en gemeenten	7,5	4,0	6,3	12,3
Obligaties Belgische vennootschappen	0,9	0,8	2,9	1,3
Aandelen Belgische vennootschappen	2,8	3,3	3,3	7,4
Onroerende goederen	25,3	24,7	18,2	24,2
Hypothecaire leningen	322,8	492,7	606,5	577,7
Polisbeleningen	3,3	2,9	2,5	2,6
Speciën	0,1	6,6	10,1	8,1
Diversen (c)	3,3	3,1	3,1	3,3
Totaal ...	**503,4**	**695,7**	**832,9**	**796,5**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Dienst voor Inspectie der Verzekeringen.

(a) De gegevens voor 1965 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Deze effecten waren door de Kolonie gewaarborgd vóór de onafhankelijkheid van Kongo.
(c) De onder de rubriek *Diversen* opgenomen waarden bestaan hoofdzakelijk uit niet-afgeloste aanwervingskosten.

Hypothecaire leningen (a)

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1961	1962	1963	1964
Hypothecaire leningen met tussenkomst :				
Nominale waarde der leningen	**1 174,0**	**1 203,3**	**1 202,4**	**1 322,3**
Reconstitutiefonds	186,3	189,7	193,0	198,8
Waarborg	3,2	3,1	2,9	3,5
Totaal ...	**189,5**	**192,8**	**195,9**	**202,3**
Hypothecaire leningen zonder tussenkomst :				
Te vereffenen saldo	**41 440,5**	**46 310,5**	**51 377,6**	**59 668,8**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Dienst voor Inspectie der Verzekeringen.

(a) De gegevens voor 1965 zijn nog niet beschikbaar.

Hypothecaire leningen met tussenkomst (a)

Waarden tot dekking van de wiskundige reserves

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1961	1962	1963	1964
Belgische overheidseffecten	24,4	25,5	30,1	29,9
Obligaties parastatale instellingen	8,8	8,3	7,9	7,3
Buitenlandse effecten	—	—	—	
Effecten door de Kolonie gewaarborgd (b)	0,2	0,2	0,3	0,3
Obligaties van Belgische vennootschappen	—	—	—	
Obligaties provincies en gemeenten	1,8	1,2	1,4	3,4
Aandelen van Belgische vennootschappen .	—	0,1	—	—
Onroerende goederen	11,7	8,1	12,0	15,2
Hypothecaire leningen	154,9	170,8	163,5	164,9
Diversen (c).....	0,7	3,2	2,8	1,0
Totaal ...	**202,5**	**217,4**	**218,0**	**222,0**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Dienst voor Inspectie der Verzekeringen.

(a) De gegevens voor 1965 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Deze effecten waren door de Kolonie gewaarborgd vóór de onafhankelijkheid van Kongo.
(c) De onder de rubriek *Diversen* opgenomen waarden bestaan hoofdzakelijk uit niet-afgeloste aanwervingskosten.

Verplichte verzekering der vervoerders met autovoertuigen (a)

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Openbare autobusdiensten, speciale autobusdiensten, autocardiensten			Taxi's en huurauto's			Vervoer van zaken voor rekening van derden			Vervoer van zaken voor eigen rekening		
	1962	1963	1964	1962	1963	1964	1962	1963	1964	1962	1963	1964
Rechtstreekse zaken :												
Aantal verzekerde voertuigen(b)	5,4	6,8	8,0	7,2	7,7	7,8	28,1	30,3	31,7	343,7	369,7	379,5
Uitgegeven premiën	91,3	101,5	130,0	45,8	49,2	62,8	283,1	314,2	385,9	1167,3	1263,3	1351,1
Bedrag der betalingen voor sinisters (c)	62,1	62,6	96,0	43,7	50,0	55,3	215,1	259,2	321,2	771,7	821,8	1024,0
Raming der nog te regelen sinisters	147,3	201,9	210,0	82,0	87,7	105,3	410,7	498,0	589,6	1400,1	1604,9	1753,5
Reserves voor lopende risico's	9,0	12,5	19,2	17,5	18,2	23,1	112,4	125,6	144,3	464,4	495,3	539,3
Betaalde commissielonen	14,9	16,8	21,7	7,5	7,5	8,8	48,8	55,4	64,6	248,4	269,6	288,8
Algemene onkosten	16,4	17,3	21,5	8,3	8,1	10,3	47,8	55,2	64,8	186,3	207,2	221,0
In herverzekering afgestane zaken :												
Afgestane premiën	22,1	28,1	44,3	13,5	13,9	22,1	79,4	93,2	110,9	342,7	380,7	388,0
Ontvangen commissielonen	6,1	8,0	12,9	3,9	3,9	6,4	21,5	25,5	28,9	98,0	108,4	109,2
Aandeel der herverzekeraars in de geregelde sinisters	13,5	13,8	25,0	13,7	15,2	16,7	71,4	82,5	97,9	260,9	256,8	328,4
Aandeel der herverzekeraars in reserve voor nog te regelen sinisters	59,7	122,1	119,5	28,2	29,9	37,2	166,0	180,4	231,0	510,2	581,3	661,3
Aandeel der herverzekeraars in reserve voor lopende risico's	2,5	9,2	6,8	4,0	4,5	7,3	22,7	26,0	32,6	111,6	187,3	127,5
In herverzekering ontvangen zaken :												
Ontvangen premiën	9,3	13,1	17,1	2,4	2,6	2,9	6,9	6,7	4,5	26,8	21,6	19,8
Betaalde commissielonen	2,6	4,0	5,0	0,7	0,8	0,9	2,0	2,0	1,5	8,3	7,2	6,8
Aandeel in de geregelde sinisters	6,8	12,6	10,4	3,0	2,3	4,6	6,4	5,7	3,4	20,8	17,4	14,8
Aandeel in reserve voor nog te regelen sinisters	30,9	55,3	58,2	11,3	12,6	12,9	18,8	10,3	9,2	33,2	28,5	32,1
Aandeel in reserve voor lopende risico's	0,8	1,1	2,0	0,7	0,9	0,9	2,5	2,6	1,9	9,7	9,2	8,3

(a) De gegevens voor 1965 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Duizenden eenheden.
(c) Tijdens het betrokken jaar.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Dienst voor Inspectie der Verzekeringen.

Verplichte verzekering der vervoerders met autovoertuigen (a)

Waarden tot dekking van de wiskundige reserves

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1961	1962	1963	1964
Belgische overheidseffecten	1 305	1 403	1 421	1 593
Effecten door de Kolonie gewaarborgd (b) .	29	25	17	19
Parastatale instellingen	380	401	380	389
Parastatale kredietinstellingen	344	341	317	390
Provinciën en gemeenten	155	199	224	183
Buitenlandse overheidseffecten	105	135	148	183
Onroerende goederen	496	529	642	751
Hypothecaire leningen	293	324	328	349
Obligaties van Belgische vennootschappen	262	255	284	324
Aandelen van Belgische vennootschappen	263	286	348	343
Speciën	14	8	20	8
Diversen	32	52	56	88
Gemeenschappelijke Beleggingsfondsen ...	5	5	5	3
Totaal ...	**3 683**	**3 963**	**4 190**	**4 623**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Dienst voor Inspectie der Verzekeringen.

(a) De gegevens voor 1965 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Deze effecten waren door de Kolonie gewaarborgd vóór de onafhankelijkheid van Kongo.

VIERDE DEEL

PRIJZEN EN INKOMENS

HOOFDSTUK ÉÉN

PRIJZEN

Daar de conjunctuur in verschillende bedrijfstakken niet gelijkvormig verliep en de conjunctuurverwachtingen in de loop van 1965 wijzigingen ondergingen, was de ontwikkeling van de *producentenprijzen* vrij onregelmatig. In vele bedrijfstakken werd de economische conjunctuur in de laatste maanden van 1964 en in de eerste helft van 1965 niet onverdeeld gunstig beoordeeld en de bedrijfsleiders calculeerden zeer voorzichtig. Wegens de onzekerheid omtrent de voortzetting van de expansie werden de voorraden veelal te hoog geacht en dus ingeteerd. Daar de eindvraag, zowel de investeringsvraag als de consumptievraag, levendig bleef, had dit als gevolg dat de prijzen in de verst van de eindvraag verwijderde sectoren afbrokkelden, terwijl de producentenprijzen van de afgewerkte produkten veeleer verder stegen. Een aanleiding hiertoe was trouwens de voortdurende snelle stijging van de loonkosten per arbeidsuur, waarvan het tempo in 1965 weliswaar geleidelijk vertraagde, maar in de fabrieksnijverheid op jaarbasis toch nog ruim 11 % bedroeg.

Na de zomerinzinking veranderde het prijsklimaat, toen het duidelijk werd dat de wellicht door velen gevreesde recessie niet optrad. Als gevolg van de aanhoudende inflatoire druk en van de opleving van de vraag in alle produktiestadia, nadat aan de voorraadintering een einde was gekomen, werd het doorgeven van de kostenstijgingen in de verkoopprijzen weer gemakkelijker. In de laatste maanden van 1965 haalde de neiging tot prijsstijging in de meeste bedrijfstakken weer de bovenhand.

Als gevolg van deze tegengestelde prijsbewegingen lag het deelindexcijfer van de industriële produkten in december 1965 nauwelijks hoger dan een jaar tevoren. Het globale indexcijfer steeg van december 1964 op december 1965 met 1,5 % ; de landbouwprijzen waren aan het eind van 1965 overwegend hoger dan een jaar tevoren.

In enkele bedrijfstakken daalden de producentenprijzen per saldo. De ertsprijzen daalden algemeen en als gevolg van de overcapaciteit in de industrie brokkelden de staalprijzen voortdurend af, vooral die van de walserijprodukten, zowel binnen de E.G.K.S. als de exportprijzen. De prijzen van de non-ferrometalen evolueerden uiteenlopend als gevolg van specifieke factoren : de loodprijzen schommelden zeer onregelmatig, maar lagen aan het eind van het jaar heel wat lager dan een jaar tevoren, terwijl de koperprijzen integendeel stegen, meér bepaald in de tweede helft van het jaar.

In de metaalverwerkende industrie was het prijsverloop rustig, maar de prijzen van de elektrische apparaten stegen in het begin van de zomer en die van de draadtrekkerijprodukten aan het eind van het jaar.

De prijzen van de bouwmaterialen stegen overwegend, o.m. die van de steengroefprodukten, de cementprijzen en de bouwhoutprijzen.

In de papierindustrie evolueerden de prijzen uiteenlopend : de prijzen van het papier van goede kwaliteit stegen, maar in december daalden de prijzen van het papierdeeg.

In de chemische industrie veranderden de prijzen weinig, behalve dat de prijzen van de vetstoffen overwegend daalden.

Ondanks de moeilijke afzet stegen de huisbrandprijzen, terwijl de prijzen van de industriekolen stabiel bleven. De prijs van het lichtgas steeg.

In de voedingsmiddelennijverheid overheerste de neiging tot prijsstijging, ofschoon de prijzen van de grondstoffen voor deze bedrijfstak, die door de landbouw worden voortgebracht, weinig of niet verhoogden. Globaal stegen de landbouw prijzen in 1965 verder ; de prijzen van de veehouderijprodukten stegen vrij sterk, die van de akkerbouwprodukten in geringere mate.

De stijging van de *consumptieprijzen* ging in 1965 blijkbaar onverminderd door als gevolg van de toenemende vraag, enerzijds, en van de stijgende produktie- en distributiekosten, anderzijds. Het tempo van de stijging van het officiële prijsindexcijfer bedroeg op jaarbasis 4,1 %, dit is even veel als in 1964. Het indexcijfer van december, m.n. 127,2, lag eveneens 4,1 % hoger dan dat van december 1964.

*
* *

Prijsindexcijfers in enkele landen

(1958 = 100)

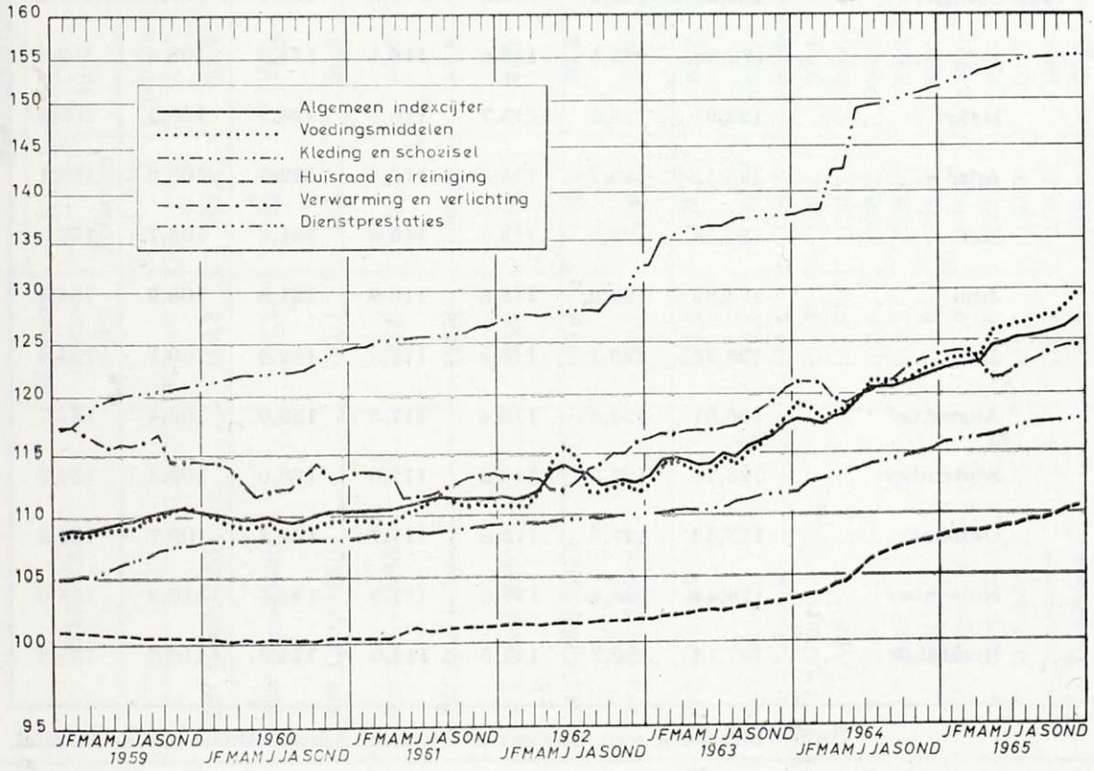
LAND	Consumptieprijzen				Groothandelsprijzen			
	1962	1963	1964	1965	1962	1963	1964	1965
België	104(*a*)	106(*a*)	111(*a*)	115(*a*)	101	104	109	110
Nederland	108	113(*b*)	119(*b*)	126(*b*)	99	101	108	111
Duitse Bondsrepubliek	108	111	114	118	100	101	103	106
Frankrijk	119	125(*c*)	129(*c*)	132(*c*)	113	117	119	120
Italië	109	117	124	129	101	106	110	112
Verenigd Koninkrijk..	109	112(*b*)	115(*b*)	121(*b*)	100(*d*)	102(*d*)	106(*d*)	107(*d*)
Verenigde Staten	105	106	107	109	100	100	100	102

Bronnen : Bureau voor de Statistiek der Europese Gemeenschappen.

(a) Zonder huur.
(b) Nieuw indexcijfer met ingang van 1 januari 1963
(c) Tot en met 1962 : Parijs; nieuw indexcijfer voor geheel Frankrijk met ingang van 1 januari 1963.
(d) Grondstoffen.

Indexcijfers van de kleinhandelsprijzen

(1953 = 100)

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.

Evolutie van de kleinhandelsprijzen per groep van produkten (a)

(1953 = 100)

TIJDVAK	Algemeen indexcijfer	Voedingsmiddelen	Niet tot voeding bestemde produkten				Dienstprestaties
			De drie groepen samen	Kleding en schoeisel	Verwarming en verlichting	Huisraad en reiniging	
1957 Gemiddelde	**106,93**	**107,0**	**104,5**	**103,0**	**115,6**	**102,4**	**111,7**
1958 Gemiddelde	**108,31**	**107,9**	**106,2**	**104,7**	**118,9**	**101,4**	**114,7**
1959 Gemiddelde	**109,64**	**109,5**	**106,6**	**106,4**	**116,1**	**100,7**	**120,0**
1960 Gemiddelde	**109,97**	**109,3**	**107,0**	**108,1**	**113,2**	**100,4**	**122,6**
1961 Gemiddelde	**111,06**	**110,5**	**107,4**	**108,7**	**112,8**	**101,0**	**125,7**
1962 Gemiddelde	**112,62**	**112,5**	**108,3**	**109,7**	**113,7**	**101,6**	**128,5**
1963 Gemiddelde	**115,04**	**114,7**	**109,9**	**110,7**	**117,8**	**102,5**	**136,3**
1964 Gemiddelde	**119,84**	**120,3**	**113,1**	**113,8**	**121,4**	**105,7**	**145,7**
1965 Gemiddelde	**124,71**	**126,0**	**116,2**	**117,0**	**123,4**	**109,1**	**153,8**
1965 Januari	122,51	123,2	115,5	116,0	124,1	108,2	151,6
Februari	122,80	123,5	115,6	116,1	124,2	108,4	152,3
Maart	122,91	123,5	115,7	116,3	124,2	108,5	152,5
April	123,11	123,7	115,6	116,4	122,5	108,6	153,1
Mei	124,58	125,9	115,6	116,6	121,6	108,7	153,5
Juni	124,85	126,3	115,8	116,9	121,8	108,9	154,1
Juli	125,28	126,7	116,2	117,3	122,6	109,1	154,4
Augustus	125,31	126,8	116,4	117,5	123,0	109,4	154,7
September	125,70	127,3	116,5	117,6	123,6	109,4	154,7
Oktober.....	125,85	127,5	116,8	117,7	124,3	109,7	154,8
November	126,44	128,4	117,0	117,8	124,5	110,2	155,0
December	127,18	129,7	117,2	118,0	124,6	110,5	155,3

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.

(a) De partiële indexcijfers werden berekend op grond van de gemiddelde prijzen voor het Rijk.

Indexcijfers van de groothandelsprijzen

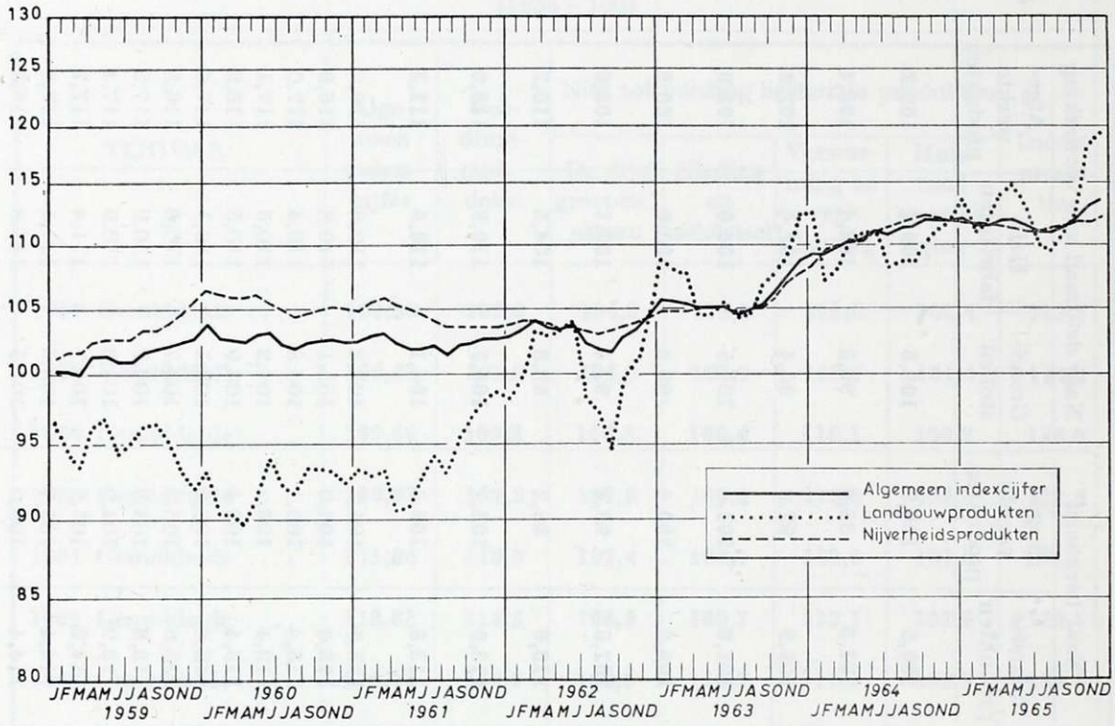
(1953 = 100) (a)

TIJDVAK	Algemeen indexcijfer	Landbouwprodukten			Nijverheidsprodukten					
		Naar herkomst		Globaal	Naar herkomst		Naar de graad van verwerking			Globaal
		Inlandse produkten	Ingevoerde produkten		Inlandse produkten	Ingevoerde produkten	Grondstoffen	Halffabrikaten	Afgewerkte produkten	
1957 Gemiddelde	**106,3**	**101,2**	**90,8**	**98,7**	**109,5**	**106,9**	**105,6**	**109,4**	**109,2**	**108,2**
1958 Gemiddelde	**101,7**	**100,0**	**90,9**	**96,0**	**107,3**	**95,0**	**96,2**	**102,4**	**108,4**	**103,2**
1959 Gemiddelde	**101,3**	**101,1**	**90,8**	**95,0**	**105,9**	**97,0**	**96,4**	**102,4**	**107,8**	**103,0**
1960 Gemiddelde	**102,6**	**98,9**	**84,5**	**92,2**	**107,0**	**101,4**	**101,5**	**104,0**	**108,9**	**105,4**
1961 Gemiddelde	**102,4**	**101,7**	**81,2**	**94,3**	**106,6**	**100,4**	**99,9**	**103,0**	**108,5**	**104,5**
1962 Gemiddelde	**103,2**	**112,3**	**84,1**	**100,8**	**107,6**	**96,1**	**97,4**	**103,1**	**108,6**	**103,8**
1963 Gemiddelde	**105,8**	**114,2**	**90,3**	**107,0**	**110,0**	**96,2**	**98,8**	**104,6**	**110,7**	**105,4**
1964 Gemiddelde	**110,7**	**126,1**	**91,2**	**109,9**	**113,9**	**103,7**	**104,7**	**110,5**	**115,6**	**110,9**
1965 Gemiddelde	**111,9**	**131,4**	**91,7**	**113,2**	**113,8**	**105,6**	**104,1**	**110,9**	**117,2**	**111,5**
1965 Januari	112,1	130,0	95,1	113,8	113,8	105,7	105,3	110,8	116,7	111,7
Februari	111,5	126,2	93,7	110,9	113,6	106,0	105,1	110,8	116,9	111,7
Maart	111,5	129,1	91,4	111,8	113,4	106,1	104,8	110,4	117,0	111,5
April	111,9	133,7	90,6	114,1	113,4	106,2	104,2	110,5	117,1	111,4
Mei	112,0	136,2	89,5	115,0	113,4	106,4	103,9	110,5	116,9	111,2
Juni	111,5	133,9	88,2	113,0	113,6	105,2	103,5	110,1	117,0	111,0
Juli	111,0	128,6	88,4	110,0	113,6	105,3	103,7	110,6	116,8	111,1
Augustus	111,0	126,1	89,8	109,4	113,8	104,8	103,2	110,9	117,2	111,3
September	111,3	127,2	91,2	110,8	113,9	104,9	103,3	110,9	117,4	111,4
Oktober	112,1	130,0	91,7	112,6	114,2	105,7	104,1	111,4	117,7	111,9
November	113,1	136,9	94,9	118,1	114,4	105,1	103,6	111,5	117,8	111,8
December	113,6	138,3	95,5	119,4	114,4	106,0	104,5	111,8	118,0	112,2

(a) Volgens het indexcijfer 1936/1938 = 100.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.

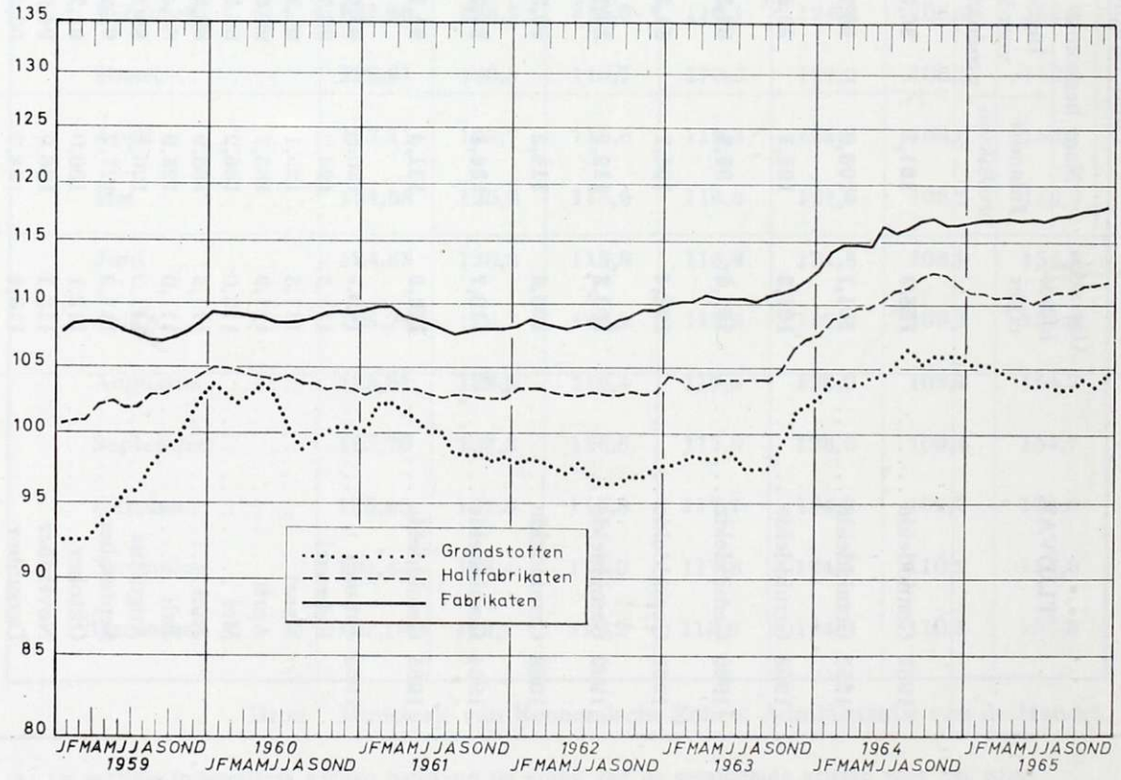
Indexcijfers van de groothandelsprijzen
(1953 = 100) (a)

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.

(a) Volgens het indexcijfer 1936/1938 = 100.

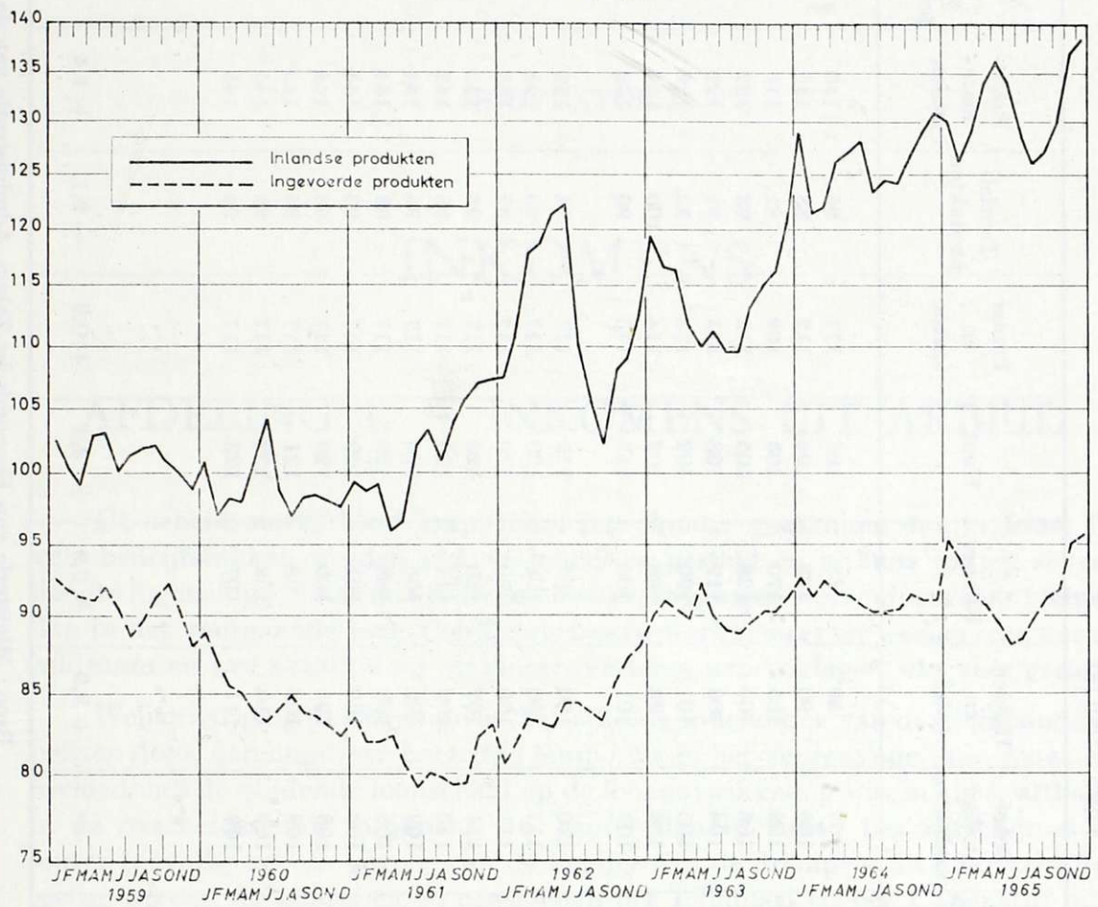
Indexcijfers van de groothandelsprijzen voor nijverheidsprodukten
(1953 = 100) (a)

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.

(a) Volgens het indexcijfer 1936/1938 = 100.

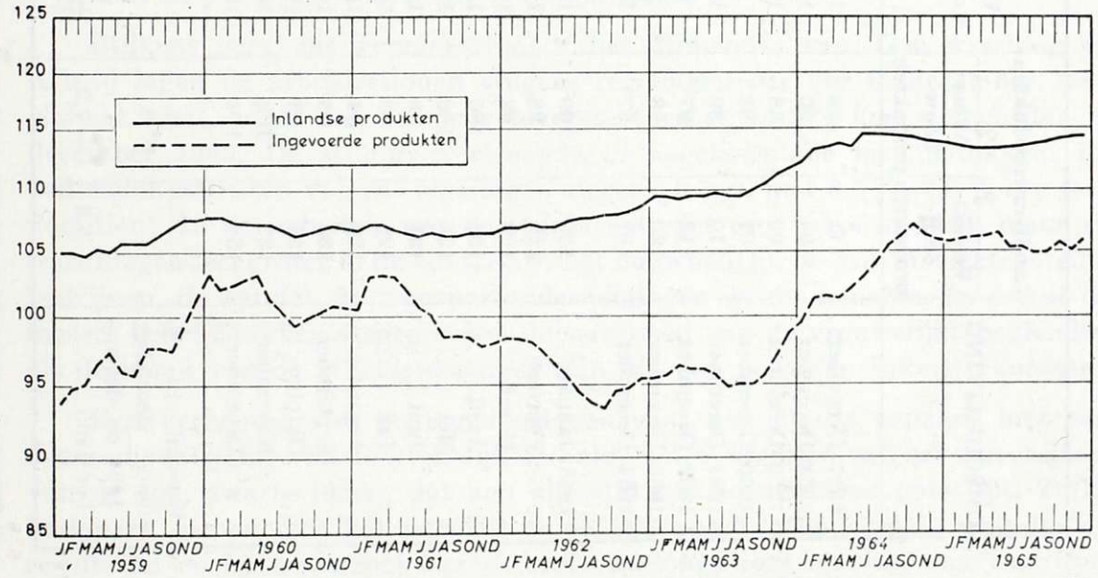
Indexcijfers van de groothandelsprijzen voor ingevoerde en inlandse landbouwprodukten
(1953 = 100) (a)

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.

(a) Volgens het indexcijfer 1936/1938 = 100.

Indexcijfers van de groothandelsprijzen voor ingevoerde en inlandse nijverheidsprodukten
(1953 = 100) (a)

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.

(a) Volgens het indexcijfer 1936/1938 = 100.

Partiële indexcijfers van de groothandelsprijzen

(1953 = 100) (a)

OMSCHRIJVING	Landbouwprodukten		Vetstoffen	Minerale produkten	Scheikundige produkten	Huiden en leder	Rubber	Hout	Papier en karton	Textielprodukten	Bouwmaterialen	Metalen en metaalprodukten
	Veehouderijprodukten	Akkerbouwprodukten										
1957 December .	111	99	106	109	109	89	123	105	117	95	113	112
1958 December .	94	96	101	107	108	90	123	94	112	83	115	109
1959 December .	96	88	105	104	108	105	170	103	109	91	116	111
1960 December .	107	81	99	101	106	100	128	105	112	93	122	110
1961 December .	110	89	104	99	104	103	119	103	111	91	122	108
1962 December .	113	97	92	99	105	101	120	102	113	93	129	108
1963 December .	130	98	95	103	106	96	98	108	114	100	132	111
1964 December .	131	97	103	107	109	101	106	119	116	96	143	118
1965 Januari ...	130	100	103	108	110	100	107	119	117	94	143	118
Februari...	126	98	105	108	111	100	108	120	117	93	143	119
Maart	129	98	105	108	111	100	110	120	117	92	143	118
April	132	100	106	106	111	102	110	120	117	93	142	118
Mei	133	100	106	106	110	102	111	120	117	93	142	118
Juni	131	98	105	105	109	102	108	120	117	93	144	118
Juli	128	95	104	105	108	103	108	120	117	93	144	118
Augustus .	129	94	100	106	108	105	101	120	117	93	144	118
September	130	95	100	108	108	105	100	120	117	93	144	118
Oktober ..	130	98	102	107	109	108	98	121	117	94	145	118
November .	137	102	103	107	109	110	102	122	117	93	145	118
December .	138	104	104	107	109	111	107	123	117	94	145	118
Verschil in % van december 1964 op december 1965	+ 5,3	+ 7,2	+ 1,0	—	—	+ 9,9	+ 0,9	+ 3,4	+ 0,9	— 2,1	+ 1,4	—

(a) Volgens het indexcijfer 1936/1938 = 100.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.

HOOFDSTUK II

INKOMENS

AFDELING I. – INKOMENS UIT ARBEID

De arbeidsmarkt bleef krap, maar iets minder gespannen dan in 1964. In vele bedrijfstakken werden nieuwe looneisen gesteld en althans tot op zekere hoogte ingewilligd, maar de verkregen loonsverhogingen waren doorgaans kleiner dan in het voorgaande jaar. Conflicten tussen werknemers en werkgevers waren zeldzaam en het aantal door stakingen verloren arbeidsdagen was zeer gering.

Weliswaar ging de stijging van het officiële indexcijfer van de kleinhandelsprijzen door, aan ongeveer hetzelfde tempo als in het voorgaande jaar, maar de invloed van de glijdende loonschaal op de loonontwikkeling was in 1965, althans in de overheidssector, blijkbaar iets groter dan in 1964; het verschijnsel is louter toevallig en een gevolg van de ligging van de drempels. In de overheidssector werden de salarissen en pensioenen per 1 januari en per 1 augustus met 2,5 % van het basissalaris verhoogd, dus in werkelijkheid met respectievelijk 2,33 % en 2,27 %. Terzelfdertijd werden de wettelijke pensioenen verhoogd. De afhoudingen voor en de uitkeringen ten laste van de maatschappelijke zekerheid en de loongrenzen voor de berekening van deze afhoudingen werden per 1 januari en per 1 juli in dezelfde mate verhoogd.

Blijkens gegevens verzameld door het Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid lagen de arbeiderslonen volgens regelingen per uur in december 1965 globaal 7,8 % hoger dan een jaar tevoren, toen ze 11,0 % hoger lagen dan in december 1963. De stijging vertraagde in nagenoeg alle bedrijfstakken. De bediendensalarissen volgens regelingen stegen globaal met 6,8 % (7,9 % een jaar voordien). In de industrie was de stijging minder groot dan in 1964, maar zij was integendeel groter in de landbouw, het bouwbedrijf, de gas- en elektriciteitsbedrijven, de handel, de transportondernemingen en de diensten. In veruit de meeste bedrijfstakken stegen zowel de salarissen van de vrouwelijke bedienden als de lonen van de arbeidsters meer dan die van de mannelijke werknemers.

Een verhoging van de regelingslonen gaat niet steeds gepaard met een evenredige stijging van de werkelijk betaalde lonen, afgezien van het verschijnsel van de zgn. zwarte lonen, dat aan alle statistische metingen ontsnapt. Zulks verklaart, samen met het verschil in de tijd van het onderzoek, waarom de resultaten van het onderzoek naar de bruto-uurlonen door het Nationaal Instituut

voor de Statistiek kunnen afwijken van die van het onderzoek naar de regelingslonen.

Blijkens het loononderzoek door het Nationaal Instituut voor de Statistiek stegen de bruto-uurlonen in de mijnen en groeven in oktober 1965 met 7,7 % ten opzichte van de overeenkomstige periode in 1964, toen de stijging 8,5 % bedroeg. In de fabrieksnijverheid was de stijging 8,1 % (12,5 % een jaar tevoren) en in het bouwbedrijf, waar nieuwe vrij aanzienlijke loonsverhogingen ingingen in de laatste weken van het jaar, 8,1 % (13,2 % een jaar tevoren). De lonen van de vrouwen stegen meer dan die van de mannen.

Het indexcijfer van de brutoverdienste per arbeidsuur, berekend door de Nationale Bank van België, in december 7,3 % hoger dan in december 1964, toen de toeneming 12,1 % bedroeg. Het stijgingstempo vertraagde geleidelijk in de loop van 1965.

De loonkosten stegen meer dan de bruto-uurlonen, als gevolg o.m. van de verlenging van de jaarlijkse vakantie en van de verhoging van de werkgeversbijdragen voor de sociale zekerheid van de werknemers (bijdragen voor persioenen, kinderbijslag en ziekteverzekering). Blijkens het indexcijfer berekend door het Instituut voor Economisch, Sociaal en Politiek Onderzoek te Leuven, waarvoor de basisgegevens van het indexcijfer van de bruto-uurlonen, gepubliceerd door de Nationale Bank van België, worden gebruikt, waren de loonkosten in de fabrieksnijverheid in december 9,1 % hoger dan in december 1964. Het groeitempo van de loonkosten vertraagde pas vanaf het derde kwartaal. Het inkomen van de werknemers steeg iets trager dan de bruto-uurlonen, omdat de werknemersbijdragen voor de maatschappelijke zekerheid licht werden verhoogd (ziekte en invaliditeit).

★

★ ★

Indexcijfers van de regelingslonen

Enkel arbeiders, mannen + vrouwen

(1958 = 100)

BEDRIJFSTAKKEN	Wegings-coëffi-ciënten	1964				1965			
		Maart	Juni	Sept.	Dec.	Maart	Juni	Sept.	Dec.
Land- en bosbouw	1,92	134,7	134,8	138,0	138,1	158,8	159,0	162,1	164,3
Mijnen en groeven	11,42	110,6	113,7	116,2	118,3	122,4	122,5	124,9	125,0
Fabrieksnijverheid	62,52	132,8	135,5	138,8	141,6	145,1	147,6	151,0	152,3
waaronder : voedingsmiddelenbedrijven	(4,14)	(139,2)	(141,7)	(148,1)	(151,2)	(156,9)	(158,7)	(166,8)	(169,9)
textielnijverheid	(9,55)	(138,6)	(145,8)	(149,0)	(149,0)	(152,7)	(157,5)	(161,0)	(161,0)
confectiebedrijven	(4,60)	(140,9)	(146,8)	(148,0)	(160,4)	(161,6)	(168,7)	(169,0)	(176,3)
chemische industrie	(2,26)	(127,1)	(127,1)	(130,7)	(130,7)	(133,9)	(133,9)	(137,3)	(137,3)
produktie van metalen	(7,42)	(118,7)	(118,7)	(122,6)	(123,1)	(123,5)	(123,5)	(126,7)	(126,7)
metaalverwerkende industrie	(18,89)	(134,4)	(135,0)	(138,5)	(140,6)	(144,3)	(144,9)	(147,7)	(148,0)
Bouwbedrijf	13,70	126,8	136,1	136,2	139,2	144,6	146,0	146,8	153,2
Elektriciteit, gas, water	0,87	130,1	130,1	132,3	132,3	139,4	139,4	142,1	142,1
Handel	1,81	140,3	143,1	146,5	147,7	151,8	158,5	162,5	162,9
Vervoer en verkeer	2,66	119,3	125,5	132,1	132,5	136,8	137,9	140,0	140,3
Diensten	5,10	131,2	135,4	137,2	148,2	149,9	150,9	152,6	155,6
Globaal indexcijfer	**100,00**	**129,1**	**132,9**	**135,7**	**138,7**	**142,8**	**144,8**	**147,6**	**149,5**

Bron : Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid.

Loonindexcijfers

(1953 = 100)

PERIODE	Bruto-uurverdienste			Loonkosten				Maandinkomen van de fabrieksarbeiders (b)		
	Gemiddelde bruto-verdienste per arbeidsuur (mannen + vrouwen)	Type-uurloon (a)		Arbeiders		Bedienden		Ongehuwd of gehuwd zonder kinderen	Gehuwd en 2 kinderen	Gehuwd en 4 kinderen
		Geschoolde arbeiders	Ongeschoolde arbeiders	Steenkolenmijnen per dag	Overige bedrijfstakken per uur	Industrie per uur	Handel per uur			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1960	138	135	137	141	141	138	139	130	130	130
1961	143	140	141	145	148	144	146	135	135	139
1962	154	149	151	161	160	154	155	145	144	149
1963	167	161	163	174	176	165	166	159	158	167
1964 Maart	178	169	173	198	191	172	173	169	167	175
Juni	183	174	178	203	197	180	181	173	173	182
September ...	186	178	182	206	201	178	177	176	176	185
December ...	194	182	186	213	209	193	188	184	184	191
1965 Maart	197	187	192	218	216	187	184	186	187	195
Juni	203	189	195	220	222	194	192	192	192	200
September (c)	205	193	197	224	224	..	..	194	194	202
December (c)	209	195	200	227	228	..	..	197	197	204

(a) De vervoerbedrijven niet inbegrepen.
(b) De mijnen niet inbegrepen.
(c) Voorlopige gegevens.

Bronnen : Nationale Bank van België (kol. 2 tot 4).
Instituut voor Economisch, Sociaal en Politiek Onderzoek, Leuven (kol. 5 tot 11).

Evolutie van de bruto-uurlonen

OMSCHRIJVING	Geslacht van de werknemer	Gemiddeld bruto-uurloon (franken)			Indexcijfers (1958 = 100)		
		Oktober 1963	Oktober 1964	Oktober 1965	Oktober 1963	Oktoker 1964	Oktober 1965
Mijnen en groeven	mannen	47,76	51,83	55,84	124	134	145
Fabrieksnijverheid	mannen	40,10	44,53	48,14	127	141	152
	vrouwen	25,45	29,16	31,97	137	157	172
	mannen + vrouwen	36,20	40,74	44,03	130	146	158
Bouwbedrijf	mannen	38,66	43,75	47,30	127	144	155
Gemiddelde ...	mannen	**40,81**	**45,11**	**48,75**	**126**	**139**	**150**
	vrouwen	**25,45**	**29,16**	**31,97**	**137**	**157**	**172**
	mannen en vrouwen	**37,82**	**42,20**	**45,60**	**127**	**142**	**153**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Verdiend bruto-uurloon in oktober 1964 (a)

Per provincie, taalstreek en geslacht

(franken)

OMSCHRIJVING	Mannen		Vrouwen	Mannen + vrouwen	
	IJzer- en steenkolen-nijverheid niet inbegrepen	IJzer- en steenkolen-nijverheid inbegrepen	IJzer- en steenkolen-nijverheid niet inbegrepen	IJzer- en steenkolen-nijverheid niet inbegrepen	IJzer- en steenkolen-nijverheid inbegrepen
Antwerpen	45,74	45,74	29,35	42,26	42,26
Brabant	44,50	44,64	29,16	41,47	41,52
West-Vlaanderen	41,12	41,12	28,35	38,38	38,38
Oost-Vlaanderen	41,15	41,15	28,62	37,12	37,12
Henegouwen	42,26	46,49	27,78	39,31	44,05
Luik	46,17	49,43	31,43	43,13	46,83
Limburg	41,71	46,84	28,49	39,20	45,48
Luxemburg	42,39	44,45	24,28	40,65	43,15
Namen	44,83	45,12	28,43	43,48	43,84
Het Rijk ...	**43,66**	**45,11**	**29,16**	**40,45**	**42,20**
Vlaanderen	42,94	43,55	28,88	39,56	40,26
Wallonië	43,99	47,17	29,21	41,25	44,82
Arr. Brussel	45,53	45,53	28,91	42,20	42,20

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) De gegevens voor 1965 zijn nog niet beschikbaar.

Totale aan de maatschappelijke zekerheid aangegeven loonsom (a)

JAARTAL	Brutobezoldigingen (b) (miljarden franken)	Bijdragen voor de maatschappelijke zekerheid (miljarden franken)	% der bijdragen t.o.v. de brutobezoldigingen
1954	104,3	25,3	24,3
1955	110,3	27,4	24,8
1956	119,0	29,5	24,8
1957	130,0	33,9	26,1
1958	131,4	34,9	26,6
1959	131,3	34,3	26,1
1960	139,0	37,7	27,1
1961	146,7	41,2	28,1
1962	159,4	45,2	28,4
1963	174,7	51,4	29,4
1964	199,4	64,6	32,4
1965	..	..	..

Bron : Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.

(a) Inclusief de mijnwerkers; exclusief de zeelieden ter koopvaardij.
(b) Inclusief de fiscale en sociale afhoudingen; exclusief de patronale bijdragen voor de maatschappelijke zekerheid.

Overzicht der financieringsverrichtingen van de sociale zekerheid

(miljoenen franken)

VOORNAAMSTE SECTOREN	1962	1963 (a)	1964	1965
Ouderdom en vroegtijdige dood	18 310	20 907	24 410	..
Ziekte - invaliditeit	15 616	16 395	21 670	..
Werkloosheid	5 077	5 412	5 021	..
Kinderbijslag	13 316	15 827	18 914	..
Jaarlijkse vacantie	6 633	6 776	9 401	..
Beroepsziekten	—	—	361	..
Totaal	58 951	65 317	79 777	..

Bronnen : Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.
Nationaal Pensioenfonds voor Mijnwerkers.

(a) Verbeterde gegevens.

AFDELING II.
INKOMENS UIT VENNOOTSCHAPPEN

De gegevens dienende tot berekening van de winsten der vennootschappen, zijn slechts beschikbaar voor het eerste kwartaal van 1965. Hieruit blijkt toch dat het rendement van de door het Nationaal Instituut voor de Statistiek getelde vennootschappen die hun hoofdbedrijf in België hebben, voor de eerste drie maanden steeg van 10,11 % tot 10,60 % vergeleken met dezelfde periode het jaar tevoren. Het globaal rendement over het jaar 1964 bedraagt echter niet meer dan 6,8 %. De resultaten der overige negen maanden van 1965 zullen het globaal rendement voor dit jaar ook nog aanzienlijk doen dalen wegens het feit dat bepaalde sectoren of bedrijven, die hun balansen in het voorjaar publiceren, juist die zijn welke de beste resultaten verwezenlijken. Nochtans zouden de ondernemingswinsten van de maatschappijen, gepubliceerd tijdens het tweede halfjaar van 1965, een grotere vooruitgang vertonen dan die welke tijdens het eerste halfjaar werden bekendgemaakt en nog betrekking hadden op het boekjaar 1964.

Volgens de partiële gegevens waarover men beschikt, zou het geheel van de in 1965 gepubliceerde nettowinsten een stijging vertonen van 6 % ten opzichte van 1964. Die toeneming zou zelfs 13 % bereiken indien men de steenkoolsector uit de berekeningen elimineert. Het waren vooral de sectoren der holdings, de staalbedrijven en de warenhuizen die de aangroei der winsten hebben beïnvloed. Daarnaast droegen de belangrijke investeringen der laatste jaren eveneens bij tot het verwezenlijken van die resultaten.

Dat de winsten van de staalbedrijven in 1965 een gunstig verloop kenden, is te danken aan een tijdelijke verbetering van de staalprijzen ; die hogere staalprijzen hebben zich slechts gedurende het jaar 1964 kunnen handhaven zodat de winsten der ondernemingen waarvan het boekjaar over 1964 en 1965 loopt, opnieuw daalden.

Steeds volgens beschikbare partiële gegevens zouden enkele sectoren hun winst zelfs aanzienlijk hebben zien toenemen ; dit zou o.m. het geval zijn met de industrie der non-ferrometalen, de warenhuizen en de brouwerijen bij dewelke de winsten respectievelijk toenamen met ongeveer 48 %, 52 % en 55 %. Bij sommige sectoren waren het dikwijls een paar grotere bedrijven die door de economische conjunctuur begunstigd werden, los van de algemene evolutie van produktie, prijzen en lonen. Men bemerkt inderdaad dat de vennootschappen die hun resultaat aanmerkelijk zagen verbeteren, meestal die waren, welke over eigen middelen beschikken die 1 miljard frank overtreffen, terwijl de kleinere vennootschappen hun winsten veelal zagen afnemen. Concentratie van het bedrijfsleven wordt dus, vooral in het kader der Gemeenschappelijke Markt, beschouwd als een der voorwaarden voor het herstel van toereikende winstmarges. Daar de meeste Belgische bedrijven te klein zijn in omvang is hun produktiecapaciteit onvoldoende en hierdoor ook hun rendement. De gemiddelde rendabiliteit in de industrie daalde tot een lager percentage dan dat van de rente van het kapitaal op lange termijn. In 1964 lagen de nettowinsten nog

beneden die van 1957, terwijl in de Verenigde Staten die winsten stegen van 11,6 miljard dollar in 1957 tot 17,3 miljard dollar in 1964 bij de 500 belangrijkste maatschappijen. Zij volgden aldus de verhoging van het geïnvesteerd kapitaal dat van 95 tot 142 miljard dollar vermeerderde.

Afgezien van het probleem van de omvang en de specialisatie van de produktie, zouden de vennootschappen in de mogelijkheid moeten zijn, een groot gedeelte van hun ontwikkeling te financiëren door middel van de winsten die zij behalen. In dit verband stelt men vast dat de netto-winsten der vennootschappen de economie slechts in zeer geringe mate beïnvloeden daar bijvoorbeeld hun aandeel in het nationaal inkomen in 1964 amper 3,5 % bedroeg. Daarentegen kan iedere beweging in die winsten een bepalende uitwerking, positief of negatief, op het dynamisme van de ondernemingen hebben alsook op de houding van het spaarwezen.

Een analyse der resultaten van het eerste kwartaal van 1965 geeft voor de voornaamste economische sectoren — de steenkolenmijnen buiten beschouwing gelaten — een bijna uniforme toeneming der winsten te zien behalve bij de textielindustrie en de elektriciteitsbedrijven waar de winsten daalden. Bij de textielindustrie verminderde het rendement van 5 % tot 3 % en bij de elektriciteitsbedrijven daalde het van 13,5 % tot 11 %. In de sector elektriciteit, waar de opkomende kerncentrales geroepen zijn binnenkort een grote economische rol te vervullen, zijn de problemen echter louter van conjuncturele aard en zijn in geen geval te vergelijken met die van de textielsector die reeds jaren wacht op een herstel. Het ziet er echter naar uit dat de daling haar maximumpeil heeft bereikt want een begin van herstel werd reeds in de laatste maanden van 1965 waargenomen.

De omvang van de in verhouding tot het winstsaldo betaalbaar gestelde dividenden, die sedert 1960 voortdurend afnam, steeg van 45 % naar 51 % in het eerste trimester van 1965, vergeleken met dezelfde periode het jaar tevoren. Globaal genomen zouden de betaalbaar gestelde dividenden in 1965 met ongeveer 8,5 % toegenomen zijn. Dit wijst erop dat de ondernemingen een inspanning doen om het risicodragend kapitaal zoveel mogelijk een hogere vergoeding toe te kennen.

★

★ ★

Rendement van de Belgische vennootschappen op aandelen (a)

Bedrijfszetel in België, Kongo en het buitenland

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1936/1938	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1964 8 maanden	1965 (c) 8 maanden
Aantal getelde vennootschappen (b)	**7 594**	**14 490**	**14 307**	**14 300**	**14 482**	**14 578**	**14 854**	**1 649**	**1 566**
waaronder : met winst	5 748	10 207	10 512	10 621	10 953	10 871	11 125	1 277	1 210
met verlies	1 846	4 283	3 795	3 679	3 529	3 707	3 729	372	356
Eigen middelen	**63 952**	**329 595**	**338 800**	**345 554**	**362 595**	**388 354**	**406 779**	**35 758**	**40 435**
waaronder : gestort kapitaal	46 397	207 075	212 989	216 030	226 604	236 904	248 915	21 528	24 602
reserves	17 555	122 520	125 811	129 524	135 991	151 450	157 864	14 230	15 833
Exploitatie-uitkomsten :									
Nettowinstsaldo	**4 537**	**22 814**	**28 385**	**27 080**	**28 455**	**24 254**	**24 901**	**3 358**	**4 068**
Winst	5 228	26 942	32 230	32 079	33 360	28 587	30 261	3 682	4 376
Verlies	691	4 128	3 845	4 999	4 905	4 333	5 360	324	308
Betaalbare gestelde brutodividenden	**3 651**	**16 894**	**19 417**	**17 792**	**17 550**	**14 523**	**14 111**	**1 520**	**2 077**
Percentage t.o.v. de eigen middelen :									
Nettowinstsaldo	7,1	6,9	8,4	7,84	7,85	6,25	6,12	9,39	10,06
Betaalbaar gestelde dividenden	5,7	5,1	5,7	5,15	4,84	3,74	3,47	4,25	5,14
Obligatieschuld op 31 december	**9 297**	**72 325**	**76 662**	**84 840**	**92 798**	**99 499**	**103 895**	..	..
Bruto-interest op obligaties	**476**	**3 170**	**3 573**	**3 910**	**4 408**	**4 862**	**5 261**	..	..

Bronnen : Nationale Bank van België (jaren 1936/1938).
Nationaal Instituut voor de Statistiek (jaren 1954 en volgende).

(a) De statistiek voor 1936/1938 is niet helemaal op dezelfde basis opgemaakt als die voor de volgende jaren. Bovendien, benevens de progressieve verhoging der vennootschappen, is het percentage der vennootschappen die werkelijk hun balans bekendmaken, veranderlijk.
(b) Eenheden.
(c) De gegevens zijn maar voor de eerste drie maanden beschikbaar.

OMSCHRIJVING	In België						
	1953	1961	1962	1963	1964	1964 (3 maanden)	1965 (1 (3 maand
Aantal getelde vennootschappen	12 396	13 960	14 177	14 261	14 536	1 625	1 5
w.o. : met winst	8 711	10 424	10 758	10 704	10 955	1 264	1 1
met verlies	3 685	3 536	3 419	3 557	3 581	361	3
Eigen middelen	183 067	284 663	304 334	319 118	336 804	33 487	38 1
w.o. : gestort kapitaal	109 464	174 322	187 732	195 392	207 895	19 863	23 1
reserves	73 603	110 341	116 602	123 726	128 909	13 624	14 9
Exploitatie-uitkomsten :							
Nettowinstsaldo	13 891	20 815	23 226	22 062	22 776	3 384	4 0
Winst	15 721	24 853	27 486	25 725	27 286	3 679	4 3
Verlies	1 830	4 038	4 260	3 663	4 510	295	2
Betaalbaar gestelde brutodividenden	8 833	13 370	14 498	13 327	12 753	1 520	2 0
Obligatieschuld	30 937	83 744	91 964	98 976	103 186	..	.
Bruto-interest op obligaties	1 432	3 854	4 373	4 832	5 226	..	..
Verhouding $\frac{\text{aantal vennootschapp. met verlies}}{\text{aant. getelde vennootschapp.}}$	29,73	25,33	24,12	24,94	24,64	22,22	22,5
Verhouding $\frac{\text{nettowinstcijfer}}{\text{eigen middelen}}$	7,59	7,31	7,63	6,91	6,76	10,11	10,(
Verhouding $\frac{\text{uitgekeerde brutodividenden}}{\text{eigen middelen}}$	4,83	4,70	4,76	4,18	3,79	4,54	5,4
Verhouding $\frac{\text{uitgekeerde brutodividenden}}{\text{gerealiseerde winsten}}$	56,19	53,80	52,75	51,79	46,74	44,92	50,9
Verhouding $\frac{\text{bruto-interest op obligaties}}{\text{bedrag der obligatieschulden}}$	4,64	4,60	4,77	4,88	5,06	..	..
Verhouding $\frac{\text{bedrag der obligatieschulden}}{\text{eigen middelen}}$	16,90	29,42	30,22	31,02	30,64	..	..

(a) De Belgische vennootschappen waarvan de voornaamste bedrijfszetel zich in Kongo bevinden zijn, vanaf 1961, nomen in de rubriek « in het buitenland ».
(b) De gegevens zijn maar voor de eerste drie maanden beschikbaar.
(c) De obligatieschuld is niet meer geteld voor de vennootschappen die het Kongolese recht hebben aangenomen (we 17 juni 1960, *Belgisch Staatsblad* van 18 juni 1960).

...aandelen volgens de plaats van hun hoofdbedrijf

	Met hoofdbedrijf											
	In Kongo (a)					In het buitenland (a)						
19...3	1957	1958	1959	1960	1953	1960	1961	1962	1963	1964	1964 (3 maanden)	1965(b) (3 maanden)
	Eenheden											
70	501	495	494	384	80	62	340	305	317	318	24	21
02	395	394	360	288	58	48	197	195	167	170	13	13
68	106	101	134	96	22	14	143	110	150	148	11	8
	Miljoenen franken											
37 037	50 534	54 619	60 517	58 217	7 479	11 991	60 890	58 261	69 236	69 975	2 271	2 268
25 080	36 093	38 619	42 202	40 993	3 836	7 163	41 707	38 871	41 512	41 020	1 665	1 432
1 957	14 441	16 000	18 315	17 224	3 643	4 828	19 183	19 390	27 724	28 955	606	836
564	10 614	8 246	6 862	8 562	1 033	1 036	6 265	5 228	2 192	2 126	– 26	22
768	10 870	8 491	7 258	8 871	1 088	1 075	7 226	5 872	2 862	2 976	3	33
204	256	245	396	309	55	39	961	644	670	850	29	11
838	6 623	5 542	5 571	6 520	458	792	4 421	3 052	1 196	1 358	—	17
271	2 772	3 150	3 324	..(c)	63	1 601	1 096	834	523	709	..	..
57	105	124	150	77	3	1	56	36	30	35	..	..
	Percentages											
8,38	21,16	20,40	27,13	25,00	27,50	23,58	42,06	36,07	47,32	46,54	45,83	38,10
0,55	21,00	15,10	11,34	14,71	13,81	8,64	10,29	8,97	8,17	3,00	– 1,14	0,98
2,02	13,11	10,15	9,21	11,20	6,12	6,60	7,26	5,83	1,73	1,94	—	0,75
56,71	60,93	65,27	76,76	73,50	42,10	73,67	61,18	51,98	41,79	45,63	—	77,27
4,48	3,79	3,94	4,51	..	4,76	0,06	5,11	4,32	5,74	4,94	..	..
3,98	5,49	5,77	5,49	..	0,84	13,35	1,78	1,43	0,76	1,01	..	..

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Evolutie van de nettowinstsaldi en

Vennootschappen welke hun voor-

OMSCHRIJVING	Banken	Verzekeringen	Financiële en immobiliënvennootschappen	Kleinhandel	Groothandel en buitenlandse handel	Metaalverwerkende nijverheid	IJzer- en staalvoortbrengende nijverheid	Industrie der non-ferrometalen	Textielnijverheid	Voedingsmiddelenindustrie	Houtnijverheid	Scheikundige nijverheid	Glasnijverheid	Elektriciteit	Gas
Aantal getelde vennootschappen (eenheden):															
1962	55	138	1 544	588	2 972	1 300	100	78	988	722	344	544	55	36	13
1963	52	139	1 558	603	3 027	1 310	95	81	975	725	338	558	54	32	10
1964	54	145	1 713	655	3 385	1 264	100	76	912	685	330	542	53	29	9
1964-3 maanden	18	2	330	43	288	110	4	11	111	94	38	60	10	2	–
1965 (a)-3 maanden	19	2	333	46	268	107	9	9	103	76	35	60	7	3	3
Kapitaal en reserves (miljoenen franken)															
1958	8 178	2 725	33 431	3 208	9 947	22 700	24 773	8 084	20 860	13 714	1 507	17 095	2 820	19 738	2 632
1959	8 722	2 796	36 641	3 615	10 961	25 015	25 512	8 552	22 031	14 537	1 631	18 771	2 944	21 032	2 681
1960	9 389	3 092	40 041	4 005	11 777	26 217	26 546	8 614	21 991	15 095	1 708	19 751	3 068	20 761	3 005
1961	9 922	3 311	45 079	4 544	13 014	27 013	29 706	9 000	22 607	15 909	1 822	21 122	2 796	22 841	2 835
1962	11 118	3 486	52 774	5 240	15 698	28 519	31 561	9 198	21 129	16 342	1 937	22 995	3 773	23 376	2 066
1963	12 434	3 930	53 977	6 544	16 619	31 085	31 172	9 679	21 240	17 527	1 846	24 771	5 063	24 042	2 179
1964	13 748	4 485	57 145	7 607	19 514	32 227	34 021	10 139	21 582	18 523	1 911	25 544	5 591	27 130	2 257
1964-3 maanden	3 535	34	13 696	234	1 596	2 026	32	759	3 435	3 058	215	1 165	92	172	–
1965 (a)-3 maanden	3 943	125	14 592	200	1 295	2 422	86	302	3 231	2 741	180	1 229	33	1 586	1 317
Nettowinstsaldi (miljoenen franken) :															
1958	1 216	555	2 725	378	776	1 993	1 584	693	626	877	93	1 230	270	1 636	216
1959	1 156	721	2 562	428	704	1 871	719	594	107	1 056	70	1 033	300	1 748	171
1960	1 177	687	2 783	435	1 134	2 120	1 903	945	844	1 202	107	1 394	523	1 808	136
1961	1 547	724	3 486	443	1 072	2 596	2 198	1 115	995	1 169	128	1 389	370	1 797	159
1962	1 783	830	4 382	413	1 357	2 957	1 499	892	782	1 359	159	1 679	430	2 053	110
1963	1 917	820	3 472	442	1 147	3 039	1 257	580	667	1 395	95	1 772	453	2 163	130
1964	1 996	801	3 659	378	1 982	3 063	353	632	896	1 194	135	2 016	420	2 200	80
1964-3 maanden	650	3	1 123	24	216	630	2	34	174	228	10	65	9	23	–
1965 (a)-3 maanden	762	9	1 310	17	387	745	4	–2	100	197	8	84	4	172	42
Gemiddelde 1958/1964	**1 542**	**734**	**3 296**	**417**	**1 167**	**2 520**	**1 359**	**779**	**702**	**1 179**	**112**	**1 330**	**395**	**1 915**	**143**
Betaalbaar gestelde dividenden (miljoenen franken) :															
1958	612	347	1 932	186	216	1 110	1 057	491	321	466	32	543	139	1 458	130
1959	634	403	1 929	204	262	1 267	623	515	272	638	29	577	202	1 511	114
1960	680	420	2 032	229	275	1 533	992	581	452	720	38	711	290	1 539	116
1961	751	431	2 166	280	387	1 670	1 277	620	492	695	41	927	263	1 608	136
1962	808	478	3 233	287	341	1 795	940	590	405	667	48	1 065	255	1 680	96
1963	892	498	2 327	281	426	2 063	546	425	319	622	10	1 132	306	1 657	74
1964	1 006	518	2 404	185	487	1 129	345	429	376	617	25	1 222	354	1 813	77
1964-3 maanden	316	3	755	7	71	23	–	22	80	104	1	32	–	15	–
1965 (a)-3 maanden	343	7	800	5	115	341	–	–	32	81	1	25	—	161	51
Gemiddelde 1958/1964	**769**	**442**	**2 289**	**236**	**342**	**1 510**	**826**	**522**	**377**	**632**	**32**	**882**	**258**	**1 609**	**106**

(a) De gegevens zijn maar voor de eerste drie maanden beschikbaar.

n de betaalbaar gestelde dividenden
amste bedrijfszetel in België hebben

Ledernijverheid	Papiernijverheid en grafische bedrijven	Transport	Toerisme	Tussenhandel	Bouwbedrijf	Steenkolenmijnen	Kleinijverheid	Cementnijverheid en aanverw. bedrijven	Groeven	Kalknijverheid	Ceramische nijverheid	Tabaksnijverheid	Uitgeverij, boekhandel, pers	Filmen, theaters	Ambacht	Totaal
144	334	593	326	672	510	41	91	114	116	37	43	36	187	224	552	14 177
137	332	606	328	694	507	39	91	112	127	35	45	31	190	221	553	14 261
122	320	624	325	732	498	36	92	116	127	35	46	32	206	217	566	14 536
9	28	70	67	71	41	1	14	15	14	6	4	6	15	23	50	1 625
12	27	68	63	79	32	4	9	9	16	4	1	3	15	18	57	1 545
095	4 780	9 136	863	660	4 249	13 078	1 232	4 067	1 352	561	871	1 275	691	343	1 331	239 260
148	4 855	9 758	905	756	4 400	13 503	1 380	5 998	1 359	578	885	1 268	793	389	1 454	257 325
073	5 319	9 854	958	816	4 659	12 897	1 397	6 768	1 368	620	1 120	1 338	939	439	1 523	268 592
093	5 638	9 456	1 044	935	4 785	11 127	1 461	7 417	1 491	682	1 057	1 407	1 036	450	1 575	284 663
156	6 378	10 486	1 007	1 069	5 348	9 745	1 508	7 710	1 520	761	1 022	1 458	1 111	470	1 680	304 334
192	6 813	10 764	1 064	1 216	5 594	9 235	1 409	7 962	1 671	830	1 106	1 492	1 214	449	1 828	319 118
150	6 612	9 725	1 082	1 228	5 884	8 063	1 754	8 504	1 697	918	1 148	1 595	1 440	428	1 818	336 804
21	478	688	179	97	263	33	108	208	138	220	10	73	127	76	242	33 487
62	459	734	150	150	220	1 333	103	100	169	124	2	25	51	47	202	38 167
—	365	692	40	69	435	1 096	92	457	127	47	13	79	91	47	101	18 802
4	269	240	71	85	339	— 442	56	456	124	43	18	79	112	42	69	14 970
35	350	229	6	71	348	— 917	78	593	145	77	— 21	132	147	53	81	18 787
31	418	391	11	106	324	— 1 326	83	705	148	116	47	113	124	27	111	20 815
48	497	136	76	120	316	— 564	138	860	181	82	69	92	139	11	134	23 226
19	358	18	69	146	503	— 35	119	725	127	105	39	87	156	— 43	159	22 062
36	380	93	69	145	601	67	89	709	203	109	40	33	172	1	136	22 776
— 1	21	26	17	15	24	—	7	6	11	29	—2	— 29	14	—3	38	3 384
3	12	28	11	10	26	44	16	—1	17	15	—	3	8	— 17	22	4 046
25	**377**	**257**	**49**	**106**	**409**	—	**94**	**644**	**151**	**83**	**29**	**88**	**134**	**20**	**113**	**20 205**
6	161	404	27	24	166	876	38	241	100	18	24	33	17	22	21	11 293
6	145	310	30	30	147	93	30	290	102	19	26	41	27	20	19	10 576
10	154	326	11	35	135	63	34	373	112	22	29	42	35	24	19	12 105
11	196	330	17	30	145	93	38	418	100	28	30	48	37	20	19	13 370
13	216	276	19	39	170	106	44	522	119	31	34	44	42	20	35	14 498
13	176	272	23	37	208	184	38	448	113	26	21	52	50	8	25	13 327
14	149	220	27	34	174	268	32	486	123	26	32	45	72	14	16	12 753
—	9	12	5	4	1	—	1	2	10	10	—	2	5	—	11	1 520
—	5	8	2	1	—	51	1	2	13	3	—	3	5	—	2	2 060
10	**171**	**301**	**22**	**33**	**164**	**240**	**36**	**397**	**110**	**24**	**28**	**44**	**40**	**18**	**22**	**12 560**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Evolutie van het rendement, de obli

Vennootschappen welke hun voo

OMSCHRIJVING	Banken	Verzekeringen	Financiële en immobiliënvennootschappen	Kleinhandel	Groothandel en buitenlandse handel	Metaalverwerkende nijverheid	IJzer- en staalvoortbrengende nijverheid	Industrie der non-ferrometalen	Textielnijverheid	Voedingsmiddelenindustrie	Houtnijverheid	Scheikundige nijverheid	Glasnijverheid	Elektriciteit	Gas
Betaalbaar gestelde dividenden ten opzichte van kapitaal en reserves (%) :															
1957	7,33	12,95	7,17	6,20	2,51	5,93	6,68	7,20	1,74	4,13	1,91	4,66	7,43	7,10	5,7
1958	7,48	12,73	5,78	5,79	2,17	4,89	4,27	6,07	1,54	3,40	2,12	3,18	4,93	7,39	4,9
1959	7,27	14,41	5,26	5,64	2,39	5,06	2,44	6,02	1,23	4,39	1,78	3,07	6,86	7,18	4,2
1960	7,24	13,58	5,07	5,72	2,34	5,85	3,74	6,74	2,06	4,77	2,22	3,60	9,45	7,41	3,8
1961	7,57	13,02	4,80	6,16	2,97	6,18	4,30	6,89	2,18	4,37	2,25	4,39	9,41	7,04	4,8
1962	7,27	13,71	6,13	5,48	2,17	6,29	2,98	6,41	1,92	4,08	2,48	4,63	6,76	7,19	4,6
1963	7,17	12,67	4,31	4,29	2,56	6,64	1,75	4,39	1,50	3,55	0,54	4,57	6,04	6,89	3,4
1964	7,32	11,55	4,21	2,43	2,50	3,50	1,01	4,23	1,74	3,33	1,31	4,78	6,33	6,68	3,4
1964 - 3 maanden	8,94	8,82	5,51	2,99	4,45	10,62	—	2,90	2,33	3,40	0,47	2,74	—	8,72	—
1965 (a) - 3 maanden	8,70	5,60	5,48	2,50	8,88	14,08	—	—	0,99	2,96	0,56	2,03	—	10,15	3,8
Obligatieschuld (miljoenen franken ; einde jaar) (b) :															
1956	3 972	701	24 576	604	363	2 005	2 158	52	510	789	70	1 038	193	4 434	32
1957	4 710	766	27 965	623	447	1 778	2 269	50	529	906	72	1 305	191	5 543	41
1958	6 410	5	34 967	601	655	1 733	3 133	49	500	925	73	1 384	180	5 871	40
1959	6 626	6	40 878	949	816	2 030	4 729	45	482	992	66	1 313	189	5 525	39
1960	7 264	8	46 598	972	907	1 917	4 886	26	453	892	65	1 290	188	5 441	34
1961	8 293	9	54 034	1 102	1 000	1 937	4 763	10	386	805	96	1 110	247	5 703	19
1962	10 700	9	57 663	1 072	968	1 918	5 427	28	340	760	94	964	338	7 188	25
1963	11 096	97	61 639	1 529	930	1 881	5 764	47	357	872	89	881	301	8 602	59
1964 (c)	11 066	113	65 404	1 567	857	1 826	6 328	45	327	938	106	789	375	8 896	72
Betaalbaar gestelde dividenden ten opzichte van de nettowinstsaldi (%) :															
1958	50,3	62,5	70,9	49,2	27,8	55,7	66,7	70,8	51,3	53,1	34,4	44,1	51,5	89,1	60,
1959	54,8	55,9	75,3	47,7	37,2	67,7	86,6	86,7	254,2	60,4	41,4	55,9	67,3	86,4	66,
1960	57,8	61,1	73,0	52,6	24,3	72,3	52,1	61,5	53,6	59,9	35,5	51,0	55,4	85,1	85,
1961	48,5	59,5	62,1	63,2	36,1	64,3	58,1	55,6	49,4	59,5	32,0	66,7	71,1	89,5	85,
1962	45,3	57,6	73,8	69,5	25,1	60,7	62,7	66,1	51,8	49,1	30,2	63,4	59,3	81,8	87,
1963	46,5	60,7	67,0	63,6	37,1	67,9	43,4	73,3	47,8	44,6	10,5	63,9	67,5	76,6	56,
1964	50,4	64,7	65,7	48,9	24,6	36,9	97,7	67,9	42,4	51,7	18,5	60,6	84,2	82,4	96,
1964 - 3 maanden	48,6	100,0	67,2	29,2	32.9	3,7	—	64,7	46,0	45,6	10,0	49,2	—	65,2	—
1965 (a) - 3 maanden	45,0	77,8	61,1	29,4	29,7	45,8	—	—	32,0	41,1	12,5	29,8	—	93,6	121,
Gemiddelde 1958/1964	**50,5**	**60,3**	**69,7**	**56,4**	**30,3**	**60,8**	**66,8**	**68,8**	**78,6**	**54,0**	**28,9**	**57,9**	**65,2**	**84,4**	**76,**

(a) De gegevens zijn maar voor de eerste drie maanden beschikbaar.
(b) De gegevens voor 1965 zijn nog niet beschikbaar.
(c) Voorlopige gegevens.

...chuld en de netto-autofinanciering
...te bedrijfszetel in België hebben

Lederenijverheid	Papiernijverheid en grafische bedrijven	Transport	Toerisme	Tussenhandel	Bouwbedrijf	Steenkolenmijnen	Kleinijverheid	Cementnijverheid en aanverw. bedrijven	Groeven	Kalknijverheid	Ceramische nijverheid	Tabaksnijverheid	Uitgeverij, boekhandel, pers	Filmen, theaters	Ambacht	Totaal
...,8	3,39	5,23	2,46	4,07	4,08	7,78	3,44	6,53	7,62	3,38	4,05	2,97	2,80	12,84	1,34	5,58
...,5	3,37	4,42	3,13	3,64	3,91	6,70	3,08	5,93	7,40	3,21	2,76	2,59	2,46	6,41	1,58	4,72
...,5	2,99	3,18	3,31	3,97	3,34	0,69	2,17	4,83	7,51	3,29	2,94	3,23	3,40	5,14	1,31	4,11
...,9	2,90	3,31	1,15	4,29	2,90	0,49	2,43	5,51	8,19	3,55	2,59	3,14	3,73	5,47	1,25	4,51
...,0	3,48	3,49	1,63	3,21	3,03	0,84	2,60	5,64	6,71	4,11	2,84	3,41	3,57	4,44	1,21	4,70
...,1	3,39	2,63	1,89	3,65	3,18	1,09	2,92	6,77	7,83	4,07	3,33	3,02	3,78	4,26	2,08	4,76
...,0	2,58	2,53	2,16	3,04	3,72	1,99	2,70	5,63	6,76	3,13	1,90	3,49	4,12	1,78	1,37	4,18
...,2	2,25	2,26	2,49	2,77	2,96	3,32	1,82	5,71	7,25	2,83	2,79	2,82	5,00	3,27	0,88	3,79
—	1,88	1,74	2,79	4,12	0,38	—	0,93	0,96	7,25	4,55	—	2,74	3,94	—	4,55	4,54
—	1,09	1,09	1,33	0,67	—	3,83	0,97	2,00	7,69	2,42	—	12,00	9,80	—	0,99	5,40
	412	742	23	51	307	972	36	519	10	26	24	68	25	10	48	45 194
	419	1 161	23	51	347	985	33	560	10	26	24	65	2	10	48	51 452
	424	1 187	29	68	394	940	30	585	10	26	25	61	17	11	47	60 863
	337	1 452	27	83	355	860	31	487	9	26	26	57	23	10	39	68 974
	304	1 451	25	77	350	535	34	700	8	26	30	52	21	14	39	75 060
	290	1 794	22	75	380	471	33	640	16	25	45	47	19	21	40	83 744
	275	2 083	21	59	388	398	32	612	16	24	45	42	32	23	45	91 964
	243	2 011	20	64	483	253	31	845	13	24	45	37	30	19	39	98 976
	269	1 648	15	56	395	339	27	799	25	22	41	14	23	16	38	103 186
—	44,1	58,4	67,5	34,8	38,2	79,9	41,3	52,7	78,7	38,3	184,6	41,8	18,7	46,8	20,8	60,1
...0	53,9	129,2	42,3	35,3	43,4	—	53,6	63,6	82,3	44,2	144,4	51,9	24,1	47,6	27,5	70,7
...6	44,0	142,4	183,3	49,3	38,8	—	43,6	62,9	77,2	28,6	—	31,8	23,8	45,3	23,5	64,3
...5	46,9	84,4	154,5	28,3	44,8	—	45,8	59,3	67,6	24,1	63,8	42,5	29,8	74,1	17,1	64,2
...1	43,5	202,9	25,0	32,5	53,8	—	31,9	60,7	65,7	37,8	49,3	47,8	30,2	181,8	26,1	62,4
...4	49,2	1 511,1	33,3	25,3	41,4	—	31,9	61,8	89,0	24,8	53,8	59,8	32,1	—	15,7	60,4
...)	39,2	236,6	39,1	23,4	29,0	400,0	36,0	68,5	60,6	23,9	80,0	136,4	41,9	—	11,8	56,0
	42,9	46,2	29,4	26,7	4,2	—	14,3	33,3	90,9	34,5	—	—	35,7	—	28,9	44,9
	41,7	28,6	18,2	10,0	—	115,5	6,3	—	76,5	20,0	—	100,0	62,5	—	9,1	50,9
...8	45,8	337,9	77,9	32,7	41,3	68,6	40,6	61,4	74,4	31,7	82,3	58,9	28,7	56,5	20,4	62,5

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Winstmakende Belgische vennootschappen op aandelen (a)

Gemiddelde jaarlijkse winstsaldi en dividenden van 1949 tot 1964 der getelde vennootschappen met bedrijfszetel in België

BEDRIJFSTAK	Gemiddelde winst (miljoenen franken)	Gemiddelde betaalbaar gestelde dividenden	
		Miljoenen franken	Percentages van de winst
Elektriciteit	1 553	1 296	83,5
Financiële en immobiliënvennootschappen	2 483	1 645	66,3
Groeven	126	84	66,7
Steenkolenmijnen	687	522	76,0
Glasnijverheid	275	179	65,1
IJzer- en staalvoortbrengende nijverheid	1 455	813	55,9
Cementnijverheid en aanverwante bedrijven	487	282	57,9
Verzekeringsmaatschappijen	541	303	56,0
Banken	1 162	585	50,3
Industrie der non-ferrometalen	828	449	54,2
Voedingsmiddelennijverheid	1 003	488	48,7
Metaalverwerkende nijverheid	2 444	1 219	49,9
Scheikundige nijverheid	1 450	735	50,7
Ceramische nijverheid	49	24	49,0
Kleinhandel	371	182	49,1
Papiernijverheid	347	143	41,2
Kleinijverheid	81	32	39,5
Textielnijverheid	1 001	369	36,9
Groothandel en buitenlandse handel	1 167	267	22,9
Overige bedrijfstakken	2 033	830	40,8
Gemiddeld totaal	**19 543**	**10 447**	**53,5**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) De aandacht zij er op gevestigd dat de zonder winst of met verlies werkende vennootschappen niet in de statistiek zijn opgenomen.
De gegevens voor 1965 zijn nog niet beschikbaar.

VIJFDE DEEL

INVESTERINGEN EN VERBRUIK

HOOFDSTUK ÉÉN

INVESTERINGEN

Op het ogenblik dat dit deel van het verslag werd voorbereid, was het Nationaal Instituut voor de Statistiek nog niet in staat gegevens omtrent de bruto-investeringen in 1965 te bezorgen. Derhalve is het niet mogelijk aanwijzingen omtrent het verloop van de investeringen te verstrekken.

In 1964 bedroegen de bruto-investeringen, uitgedrukt in werkelijke prijzen, 158,4 miljard frank ; in 1965 zouden zij gestegen zijn tot 159,5 miljard frank, d.i. 0,7 % meer. Blijkens de voorafgaande berekeningen met betrekking tot het opstellen van een nationaal budget en rekening houdend met de prijsontwikkeling was er een volumedaling met 5 %.

Naar aangenomen wordt, was er in tegenstelling tot het voorgaande jaar alleen bij de produktieve investeringen van de bedrijven, in materieel en gebouwen, een stijging tegen vaste prijzen waar te nemen, te weten met 3 % ; daarentegen daalden de investeringen in werken van burgerlijke bouwkunde. De openbare werken, afhangend van de Staat en van de lokale besturen, zouden naar volume gedaald zijn met 5,5 %, terwijl de investeringen in woningen een daling met 5 % zouden vertonen.

Zoals wordt waargenomen bij het onderzoek van de bedrijvigheid in de bouwsector, schijnt er met betrekking tot de woningbouw een tegenstrijdigheid te zijn tussen de daling van het aantal gepresteerde uren en de stijging van het aantal voltooide gebouwen. Deze schijnbare tegenstrijdigheid wordt verklaard door de aanzienlijke daling van het aantal bouwvergunningen voor woningen van 1964 op 1965, m. n. met 14,7 %, waardoor niet alleen de bouwactiviteit in 1966 nadelig wordt beïnvloed, maar als gevolg waarvan de ondernemers wellicht reeds in 1955 veelal verkozen het begonnen werk geheel af te werken, veeleer dan meer nieuw bouwwerk te beginnen. Hierdoor was het dan mogelijk het aantal voltooide woningen tegenover 1964 nog sterk te doen toenemen (16,9 % tegen 20,9 %).

Alles samengenomen hebben de investeringen in woningen tegen vaste prijzen het voornoemde tempo dan niet gevolgd en wellicht gaven zij zelfs een lichte daling te zien.

Een deel der investeringen geniet de voordelen, waarin de *wetten van* 17 *en 18 juli 1959* voorzien. Op grond van deze laatste worden aan de investeerders, door tussenkomst van de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid (N.M.K.N.), leningen tegen verminderde rente toegestaan, ofwel wordt de staatswaarborg voor de terugbetaling der leningen verleend of worden de twee voordelen tegelijkertijd toegekend ; ook is het mogelijk, maar

zulks gebeurt heel zelden, dat kapitaalsubsidies worden verleend. De investeringen die de voordelen genieten moeten gericht zijn op een grotere economische expansie, overeenstemmen met het algemeen economisch belang en krachtens de wet van 18 juli 1959 in de ontwikkelingsgebieden tot stand worden gebracht.

Wanneer de totale investeringen in de extractieve nijverheid en in de fabrieksnijverheid vergeleken worden met die waarop de voordelen werden toegepast, dan blijkt dat deze laatste in 1960, 1961 en 1964 meer dan de helft van de bruto-investeringen in de nijverheid uitmaakten en in de andere jaren meer dan een derde.

Het hoogtepunt werd bereikt in 1964, in welk jaar een aanzienlijke steun aan de metaalnijverheid, meer in het bijzonder aan de ijzer- en staalnijverheid werd verleend. Het ligt dicht bij het resultaat van het tweede toepassingsjaar voor de wetten van 17 en 18 juli 1959, toen het bedrag ook hoger was dan 25 miljard frank en de metaalnijverheid de hoogste post uitmaakte.

In 1965 is het bedrag lager dan in 1960, 1961 en 1964 en de steun aan de ijzer- en staalnijverheid valt terug op het minimumpeil van 1963. Maar ditmaal komt de steun aan de metaalverwerkende nijverheid tot een rekordcijfer.

Wanneer de bedragen van de investeringen, waarop de faciliteiten — vanaf het van kracht worden van de voornoemde wetten tot en met 1965 — werden toegepast, te weten in totaal 125 858 miljoen frank, in ogenschouw worden genomen, dan komt de metaalnijverheid vooraan met iets meer dan 40 % van het totaal ; in dalende volgorde komen daarna de metaalverwerkende nijverheid (25 %), de chemische nijverheid (17 %), en op een veel lager peil (6 %) de textielindustrie en de kledingnijverheid ; slechts daarna volgen de bouwstoffennijverheid, de voedingsmiddelennijverheid en, ten slotte, de houtnijverheid. Opgemerkt zij nochtans dat het totaal bedrag van deze investeringen overeenkomen met 60 288 miljoen frank toegekende kredieten.

Een andere vorm van steun aan de investeringen is de deelneming vanwege de *Nationale Investeringsmaatschappij* (N.I.M.) in de financiering van de uitrustingen in alle bedrijfstakken, dus niet alleen de nijverheid, maar ook de landbouw, de bosbouw, de visserij, het bouwbedrijf, de produktie en de distributie van elektriciteit, gas, water en stoom en, ten slotte, de dienstensector.

Onder de participaties waartoe de N.I.M. sedert haar oprichting in 1963 tot aan het eind van 1965 is overgegaan, neemt de metaalverwerkende nijverheid de eerste plaats in met 19,3 % van de totale participaties van de maatschappij ; daarna volgen de sector elektriciteit, gas, water en stoom met 16,6 %, de basismetaalnijverheid met 13,3 %, de diensten (11,5 %), de voedingsmiddelennijverheid (11 %), de textielnijverheid (10,5 %), de papiernijverheid, druk- en uitgeversbedrijf (7,2 %) en, ten slotte, de takken met een aandeel gaande van minder dan 1 % tot iets meer dan 2 %, waaronder de hout-, kurk- en plastieknijverheid (2,6 %).

De N.I.M. wijst erop dat in 1965 zeventien deelnemingen, met een totaal bedrag van 333,8 miljoen frank, werden genomen en ten uitvoer gelegd.

Deze deelnemingen betreffen de oprichting van nieuwe bedrijven, de overheveling van bedrijven naar industriezones, het tot stand brengen van nieuwe fabricaties, de expansie, rationalisering, modernisering, versteviging, reorganisatie, omschakeling of fusie van ondernemingen.

Met betrekking tot de projecten van *buitenlandse investeringen* was 1965 een recordjaar. Het bedrag van 1964, dat reeds circa 50 % hoger lag dan die der voorgaande jaren, is in 1965 nagenoeg verdubbeld wegens een belangrijke tussenkomst in de metaalnijverheid als gevolg van de aanvang bij de verwezenlijking van het grote staalcomplex SIDMAR. Opgemerkt zij echter dat de bedragen die ten aanzien van de buitenlandse investeringen worden vermeld, niet de betalingen weergeven, maar wel de ontwerp-bedragen van de aangekondigde investeringen en alleen die betreffende de eerste vestiging in België, met uitsluiting van de uitbreidingen van reeds in bedrijf zijnde ondernemingen die onder buitenlandse controle staan.

Daarenboven komen de aldus vermelde bedragen niet overeen met kapitaaltoevoer uit het buitenland daar het grootste deel ervan gefinancierd wordt door middel van de Belgische kapitaalmarkt.

De berekening van de bedragen geschiedt op de volgende basis :

— indien het project betrekking heeft op de oprichting van een nieuwe nijverheidsonderneming, dan wordt rekening gehouden met het totale bedrag aan bedrijfskapitaal dat nodig is voor de uitvoering van de eerste fase van het project, te weten de waarde van het terrein, de bouw en het materieel, met daarbij het rouleringsfonds ;

— als het project de stichting van een niet-industriële onderneming betreft, wordt enkel rekening gehouden met het firmakapitaal, waarvan sprake in de oprichtingsakte ;

— indien het project betrekking heeft op de aankoop van een bestaande firma of op deelneming in het kapitaal van een Belgische vennootschap, wordt de aankoopwaarde of de nominale waarde van de participatie in aanmerking genomen.

Deze bedragen zijn niet volledig vergelijkbaar met de waarde van de buitenlandse en Belgische investeringen die in België tot stand worden gebracht ; zij zijn overschat.

De tabel met de uitsplitsing in grote bedrijfstakken maakt het duidelijk dat de metaalnijverheid en de chemische nijverheid sedert 1961 de grootste bedragen hebben aangetrokken. In 1965 komt de metaalnijverheid plots op een hoogtepunt (SIDMAR), maar de chemische nijverheid, de textielsector en de diensten kregen ook rekordbedragen in vergelijking met de voorgaande jaren.

De Amerikaanse investeringen bedroegen 3 980 miljoen in 1961 of 59 % van het totaal, 5 700 miljoen in 1962 (83,5 %), 3 612 miljoen in 1963 (66 %), 3 476 miljoen in 1964 (38 %) en ongeveer 16 miljard in 1965 of 89 % van de buitenlandse investeringen.

★

★ ★

Sectoriële spreiding van de investeringen die de voordelen genoten hebben voorzien door de wetten van 17 en 18 juli 1959

(miljoenen franken)

BEDRIJFSTAK	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	Totaal
Steenkolenmijnen en groeven	*9*	*580*	*604*	*12*	*24*	—	—	*1 229*
Energie	*140*	—	*3*	*150*	—	—	—	*293*
Metaalnijverheid	*2 414*	*14 255*	*8 431*	*4 589*	*1 839*	*17 753*	*2 134*	*51 415*
IJzernijverheid	2 410	13 401	8 219	3 620	1 441	17 216	2 122	48 429
Non-ferrometalen	4	854	211	969	398	537	12	2 985
Metaalverwerkende nijverheid	*332*	*2 100*	*6 497*	*1 731*	*7 830*	*1 426*	*11 376*	*31 293*
Scheikundige nijverheid	*317*	*3 272*	*4 899*	*4 838*	*1 424*	*4 747*	*2 240*	*21 736*
Eigenlijke scheikunde	243	2 393	1 065	2 456	717	3 844	1 853	12 571
Petroleum	—	—	2 088	183	—	341	—	2 612
Rubber	—	37	1 189	195	252	557	28	2 258
Papier en drukkerijen	73	843	558	2 004	454	5	358	4 295
Textiel- en confectienijverheid	*275*	*1 423*	*696*	*788*	*912*	*1 477*	*1 386*	*7 157*
Voedingsmiddelennijverheid	*208*	*1 810*	*1 550*	*562*	*317*	*31*	*53*	*4 531*
Houtnijverheid	*60*	*328*	*233*	*163*	*318*	*99*	*20*	*1 222*
Bouwmaterialen, enz.	*264*	*775*	*661*	*563*	*1 429*	*125*	*1 097*	*4 913*
Materialen, glas	257	621	563	521	1 429	125	1 097	4 613
Ondernemingen van bouwwerken	7	154	98	41	—	—	—	300
Diversen	*60*	*474*	*212*	*585*	*455*	*24*	*259*	*2 069*
w.o. :								
uitrusting van terreinen door de openbare diensten	—	10	49	181	44	24	197	505
Totaal ...	**4 079**	**25 017**	**23 986**	**13 981**	**14 548**	**25 681**	**18 565**	**125 858**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Nijverheid.

Sectoriële spreiding van de buitenlandse investeringen

(miljoenen franken)

BEDRIJFSTAK	1961	1962	1963	1964	1965
Metaalnijverheid	1 471 241	4 424 950	2 496 750	1 482 720	10 363 549
Scheikundige nijverheid	4 191 500	772 500	1 506 000	5 984 355	5 994 466
Textielnijverheid	199 900	252 000	244 500	354 200	906 240
Andere industrieën	343 060	1 030 000	685 000	667 350	60 267
Totaal nijverheid	*6 205 701*	*6 479 450*	*4 932 250*	*8 488 625*	*17 324 522*
Totaal handel	*439 164*	*153 103*	*175 558*	*325 342*	*268 539*
Totaal diensten.....	*79 130*	*181 210*	*336 575*	*261 947*	*413 523*
Algemeen totaal ...	**6 723 995**	**6 813 763**	**5 444 383**	**9 075 914**	**18 006 584**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Nijverheid.

Nationale Investeringsmaatschappij

Sectoriële spreiding van de beslissingen tot tussenkomst uitgevoerd van 1963 tot einde 1965

BEDRIJFSTAK (a)	Bedrag	
	Miljoenen franken	In %
Landbouw, bosbouw, visvangst	12,8	1,2
Extractieve nijverheid	14,0	1,3
Voedingsnijverheid	120,9	11,0
Textielnijverheid	116,1	10,5
Hout, kurk- en plastieknijverheid	28,2	2,6
Papiernijverheid, druk- en uitgeversbedrijf ..	79,6	7,2
Ledernijverheid	8,0	0,7
Basis-metaalnijverheid	147,2	13,3
Metaalverwerkende nijverheid	213,7	19,3
Nijverheid van de mineraalprodukten (met uitzondering van petroleum- en steenkoolderivaten)	4,5	0,4
Nijverheid van de petroleum- en steenkoolderivaten	4,5	0,4
Bouwnijverheid	19,0	1,7
Elektriciteit, gas, water en stoom	182,7	16,6
Diensten	127,0	11,5
Diversen (b)	25,0	2,3
Totaal ...	**1.103,2**	**100,0**

Bron : Nationale Investeringsmaatschappij.

(a) Volgens de rangschikking van het Nationaal Instituut voor de Statistiek.
(b) Deze rubriek betreft de vennootschappen welke een bedrijvigheid hebben in verschillende bedrijfstakken.

HOOFDSTUK II

VERBRUIK

Vanaf 1 januari 1965 houdt het Nationaal Instituut voor de Statistiek een maandelijks onderzoek naar de omzet verwezenlijkt door verschillende kleinhandelsondernemingen. Daarin zijn naast de vroegere ook de ondernemingen van supermarkten ingeschakeld. Worden beschouwd als ondernemingen van supermarkten die welke één of verschillende inrichtingen omvatten die hoofdzakelijk op zelfbediening zijn afgestemd, een verkoopoppervlakte van ten minste 400 m^2 hebben en voedingswaren en eventueel andere artikelen verkopen.

De nieuwe omzetcijfers hebben als basis het jaar 1964.

Het feit dat vanaf 1 januari 1965 eveneens de omzet bij de supermarkten wordt opgenomen, vertegenwoordigt een merkelijke verbetering aan het indexcijfer der kleinhandelsondernemingen. Op deze datum telde men 151 supermarkten in België en verwacht wordt dat dit aantal in de volgende jaren nog snel zal aangroeien. De omzet in de kleinhandel concentreert zich steeds meer op een kleiner aantal verkooppunten.

Voor de supermarkten beschikt men voortaan over twee deelindexcijfers : dat van de bederflijke en dat van de niet-bederflijke waren : het maandgemiddelde van het algemeen indexcijfer der warenhuizen bedraagt slechts 109.

Een afzonderlijk indexcijfer wordt ten slotte nog opgemaakt voor de andere verkopen in zelfbediening op verkooppunten die niet beschouwd kunnen worden als supermarkten : het maandgemiddelde van dit globaal indexcijfer was 119 in 1965.

Wegens de prijsstijging die in 1965 vrij groot was, geven de indexcijfers geen duidelijk beeld van de werkelijke toeneming van het verbruik. Uitgedrukt in prijzen van 1964 onderging het indexcijfer der warenhuizen een verhoging van 5 %, dat der supermarkten kende een toeneming met bijna 15 %, terwijl het indexcijfer der andere verkopen in zelfbediening steeg met 18 %. Bij het maandgemiddelde van het algemeen indexcijfer der verbruikscoöperaties werd een toeneming waargenomen, steeds in vaste prijzen, van amper 4 %.

Men stelt dus vast dat het de nieuwe distributievormen waren, zoals supermarkten en zelfbedieningswinkels, die de grootste vooruitgang in hun omzetcijfer boekten, zelfs uitgedrukt in vaste prijzen.

Een nader onderzoek naar de selectieve belangrijkheid van de diverse posten van consumptieuitgaven tijdens de laatste jaren, wijst op een belangrijke daling van de uitgaven voor voeding en dranken, terwijl de uitgaven voor kleding en

persoonlijke goederen, voor duurzame huishoudartikelen, persoonlijke verzorging en hygiëne en voor vervoer, aan relatieve belangrijkheid winnen. Het gedeelte van het inkomen dat de gezinnen besteden aan voedingswaren, zoals brood en meelprodukten, zuivelprodukten, vetten en aardappelen, loopt regelmatig terug. Ook het boterverbruik loopt achteruit ten gunste van de margarine. Het totaal gewicht van het geslacht vlees, bestemd voor openbaar verbruik, bedroeg in 1965 gemiddeld 107,4 miljoen kg per trimester, tegen 112,7 miljoen kg het voorgaande jaar. Er mag aangenomen worden dat de opeenvolgende prijsstijgingen mede verantwoordelijk zijn voor deze stagnatie in het vleesverbruik.

Bij de andere sectoren zijn het vooral de artikelen voor film en fotografie waar de toeneming in 1965 het sterkst was, gevolgd door de sector papier- en boekhandel, bovenkleding voor mannen en jongelingen en rookartikelen. Daarentegen werd aan schoeisel, horloges, brillen en juwelen minder uitgegeven.

Als gevolg van de kredietbeperkende maatregelen bij de verkoop op afbetaling lag de toeneming bij de verkoop van personenwagens niet hoger dan in 1964, namelijk 16,5 %. Wegens de verhoging der weeldetaks die met ingang van 1 januari 1966 was voorzien, bedroeg echter die toeneming voor het laatste kwartaal 31 %. Gloaal werden 234 094 nieuwe personenwagens in 1965 geïmmatriculeerd. Nagenoeg 26 % van de nieuwe tot het verkeer toegelaten personenwagens werd aangekocht op afbetaling. Van het totaal verleend krediet bij de verkoop op afbetaling werd bijna 43 % besteed aan de aankoop van personenwagens en 29 % aan huishoudartikelen. Wegens de restrictiemaatregelen waaraan de verkoop op afbetaling steeds onderworpen is, bereikt het verleend krediet in het tweede halfjaar nog amper het peil van het krediet, toegekend tijdens het eerste halfjaar van 1965. Ten opzichte van het voorgaande jaar steeg het totaal verleend krediet in 1965 met 5 %, wanneer het in 1964 met 4,6 % en in 1963, d.w.z. vóór het in werking treden der restrictiemaatregelen, met nagenoeg 14 % toenam.

De kredieten verleend onder de vorm van persoonlijke leningen daalden in het tweede halfjaar met 8 % in vergelijking met dezelfde periode in 1964 en het aantal kontrakten nam met 11 % af.

Voor het gehele jaar 1965 komt men toch nog tot een toeneming van 6 % wat het verstrekt krediet betreft, maar daarentegen verminderde het aantal kontrakten met 1 %. Zowel in 1965 als in 1964 ligt bij 55 % van het aantal kontrakten die werden afgesloten, het geleend bedrag tussen 10 en 35 duizend frank.

*
* *

Verkoop van verbruiksgoederen (a)

Indexcijfers per sector en per goederensoort

(maandgemiddelde 1964 = 100)

OMSCHRIJVING	1963 (b)	1964	1965
Warenhuizen :			
Algemeen indexcijfer	**92**	**100**	**109**
Voedingswaren	*94*	*100*	*113*
Bederfelijke	96	100	111
Niet-bederfelijke	92	100	113
Restaurant	86	100	115
Textiel en kledingsartikelen	*93*	*100*	*106*
Stoffen per meter	95	100	95
Bovenkleding voor heren en jongens	87	100	113
Bovenkleding voor dames, jonge dames en meisjes	90	100	110
Tricotagewaren, linnengoed, hemden, hoeden	92	100	106
Garen, band, patronen	103	100	106
Schoenen en pantoffels	94	100	103
Diverse opschikartikelen	96	100	103
Stoffering	*90*	*100*	*109*
Textiel	92	100	109
Meubelen, luchters, versiering	89	100	108
Huishouden	*90*	*100*	*109*
Huishoudartikelen	93	100	108
Elektrische en andere huishoudtoestellen	84	100	110
Tabak, rookgerief	*98*	*100*	*112*
Boek- en papierhandel, fotografie, enz.	*90*	*100*	*110*
Boekhandel	94	100	114
Papierhandel	89	100	107
Foto- en kinematografische artikelen	..	100	122
Parfumerie, toilet	*90*	*100*	*111*
Spellen, speelgoed, sport- en reisartikelen	*90*	*100*	*107*
Verkoop in zelfbediening :			
Algemeen indexcijfer	..	**100**	**119**
Verkoop in supermarkten	..	*100*	*120*
bederfelijke voedingswaren	..	100	120
niet-bederfelijke voedingswaren en diverse produkten	..	100	118
Andere verkopen in zelfbediening van de grote distributieondernemingen	..	*100*	*124*
Verbruikscooperaties :			
Algemeen indexcijfer	**96**	**100**	**108**
Bakkerij	*96*	*100*	*98*
Voedingswaren (exclusief de bakkerijen)	*95*	*100*	*107*
Kleding	*99*	*100*	*99*
Meubilering	*93*	*100*	*86*
Huishoudartikelen	*94*	*100*	*108*
Tabak	*97*	*100*	*117*
Boek- en papierhandel	*99*	*100*	*62*
Parfumerie, weeldeartikelen	*88*	*100*	*104*
Restaurant, tea-room	*94*	*100*	*104*
Diversen	*100*	*100*	*131*
Kettingwinkels :			
Voedingswaren	*88*	*100*	*113*
Andere produkten dan voedingswaren	..	*100*	*105*

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Berekend op basis van gegevens bezorgd door zekere kleinhandelsondernemingen (zie : Koninklijk besluit van 4 februari 1965, *Belgisch Staatsblad* van 3 maart 1965).

(b) De gegevens zijn niet volledig vergelijkbaar met die van de volgende jaren.

Verkoop van verbruiksgoederen in 1965

(maandgemiddelde 1964 = 100)

MAAND	Warenhuizen	Coöperaties	Ketting winkels (voedingswaren)
Januari	97	107	105
Februari	89	101	102
Maart	99	106	111
April	109	107	112
Mei	106	106	112
Juni	102	106	110
Juli	114	102	113
Augustus	97	99	106
September	105	105	113
Oktober	116	110	116
November	123	109	113
December	154	134	145

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Verkoop van verbruiksgoederen in 1965

Voedingswaren (a)

(overeenstemmende maand in 1964 = 100)

MAAND	Maandindexcijfers van de verkoop van voedingswaren			Indexcijfer der kleinhandelsprijzen (voedingswaren)	Door het indexcijfer der kleinhandelsprijzen verbeterde maandindexcijfers		
	Warenhuizen (b)	Coöperaties	Kettingwinkels		Warenhuizen	Coöperaties	Kettingwinkels
Januari	110	106	119	103	107	103	116
Februari	101	103	105	104	97	99	101
Maart	104	107	112	105	99	102	107
April	114	108	117	104	110	104	113
Mei	109	105	113	106	103	99	107
Juni	115	108	115	105	110	103	110
Juli	128	109	119	104	123	105	114
Augustus	113	105	111	105	108	100	106
September	122	110	116	105	116	105	110
Oktober	111	107	107	105	106	102	102
November	112	110	112	105	107	105	107
December	114	106	113	106	108	100	107

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek.
en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Exclusief de bakkerijen.
(b) Inclusief de restaurants.

Verkoop op afbetaling

Aantal contracten en jaarlijks verleend krediet volgens de aard der goederen

AARD DER GOEDEREN	Aantal contracten			Verleend krediet					
				Miljoenen franken			%		
	1963	1964	1965	1963	1964	1965	1963	1964	1965
Vrachtwagens en bestelwagens, autobussen, zwaar vervoermaterieel	10 651	10 907	10 424	1 512	1 624	1 322	12,6	13,0	10,0
Landbouwmaterieel en landbouwtractoren	3 515	4 000	4 396	185	239	264	1,5	2,0	2,0
Personenauto's (exclusief autobussen) .	103 165	108 823	125 823	4 597	4 898	5 635	38,4	39,1	42,8
Moto's, scooters, bromfietsen, rijwielen	28 827	23 951	17 819	213	101	124	1,8	0,9	1,0
Textielwaren, bontartikelen, klederen .	748 952	754 428	751 502	634	665	655	5,3	5,4	5,0
Boeken	35 958	29 892	44 231	83	56	170	0,7	0,5	1,3
Bedrijfsuitrusting, andere dan de artikelen vermeld in de voorgaande rubrieken (handel, ambacht, nijverheid, vrije beroepen).....	17 470	16 203	20 447	1 010	1 167	1 257	8,4	9,4	9,5
Huishoudartikelen en voorwerpen voor persoonlijk gebruik, niet elders genoemd	620 548	751 441	690 076	3 650	3 647	3 669	30,5	29,1	27,8
Diensten (reizen, herstellingen van motorvoertuigen)	9 257	8 609	7 044	92	66	85	0,8	0,6	0,6
Totaal ...	**1 578 343**	**1 708 254**	**1 671 762**	**11 976**	**12 535**	**13 181**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Verkoop op afbetaling

Jaarlijks verleend krediet

FINANCIERINGSVORM	1964			1965		
	Aantal	Bedrag		Aantal	Bedrag	
		Miljoenen franken	%		Miljoenen franken	%
Rechtstreekse financiering door de verkopers	738 017	5 481	37	792 738	6 010	38
Financiering door tussenkomst in het contract van :						
— banken	139 134	3 860	26	139 573	4 055	25
— financieringsorganismen en particulieren	528 927	5 460	37	567 585	5 976	37
Totaal ...	**1 406 078**	**14 801**	**100**	**1 499 896**	**16 041**	**100**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Verkoop op afbetaling

Achterstallen van drie of meer vervallen termijnen

FINANCIERINGSVORM	Aantal uitstaande contracten op 30 juni		Schuldenaars welke, in de loop van het 2e halfjaar, in gebreke gebleven zijn tot het betalen van 3 of meer vervallen termijnen			
			1964		1965	
	1964	1965	Aantal	%	Aantal	%
Rechtstreekse financiering door de verkopers	727 195	788 561	27 965	38	27 395	58
Financiering door tussenkomst in het contract van :						
— banken	154 215	140 406	1 759	3	1 838	4
— financieringsorganismen en particulieren	513 961	526 576	43 402	59	18 083	38
Totaal ...	**1 395 371**	**1 455 543**	**73 126**	**100**	**47 316**	**100**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Persoonlijke leningen

Verleende kredieten per semester

FINANCIERINGSVORM	2e halfjaar 1964			1e halfjaar 1965			2e halfjaar 1965		
	Aantal contracten	Bedrag		Aantal contracten	Bedrag		Aantal contracten	Bedrag	
		Miljoenen franken	%		Miljoenen franken	%		Miljoenen franken	%
Banken.....	19 279	487	23	22 215	603	25	20 973	617	31
Financieringsorganismen en particulieren	73 475	1 673	77	73 055	1 804	75	61 894	1 368	69
Totaal ...	**92 754**	**2 160**	**100**	**95 270**	**2 407**	**100**	**82 867**	**1 985**	**100**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

BUITENLANDSE ECONOMISCHE BETREKKINGEN

Persoonlijke leningen gefinancierd door banken, financieringsorganismen en particulieren

Indeling volgens het aantal contracten en de waarde tijdens het tweede halfjaar

TERMIJN	Aantal contracten							
	tot 5 000 F		van 5 000 tot 10 000 F		van 10 001 tot 35 000 F		van 35 001 tot 150 000 F	
	1964	1965	1964	1965	1964	1965	1964	1965
tot 6 maanden	1 271	1 025	998	860	2 473	924	1 209	323
van 7 tot 12 maand.	3 085	4 674	5 432	14 663	9 226	5 806	6 153	1 281
van 13 tot 24 maand.	2 334	767	10 435	1 295	28 359	36 727	3 892	9 132
25 maanden en meer.	122	138	536	396	10 532	1 653	6 697	3 203
Totaal ...	**6 812**	**6 604**	**17 401**	**17 214**	**50 590**	**45 110**	**17 951**	**13 939**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

ZESDE DEEL

BUITENLANDSE ECONOMISCHE BETREKKINGEN

HOOFDSTUK ÉÉN

BUITENLANDSE HANDEL VAN DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE

AFDELING I. – HANDELSPOLITIEK

De handelspolitiek van België is nog steeds afgestemd op de bevordering van het uitvoer. Met ingang van 1 januari 1965 kwam een nieuwe verlaging van de intracommunautaire douanerechten ten belope van 10 %, berekend op basis van het op 1 januari 1957 van kracht zijnde recht, het handelsverkeer binnen de Europese Economische Gemeenschap ten goede. Mag de uitbreiding van de handel met de partnerlanden van het Verdrag van Rome op zichzelf terecht bevredigend worden genoemd, dan verliep onze uitvoer naar derde landen in het algemeen en naar de Oosterlanden en de ontwikkelingslanden in het bijzonder, tijdens de laatste jaren niet met het gewenste dynamisme.

De sedert enkele jaren gedane speciale pogingen om na te gaan hoe het staat en welke contacten kunnen gelegd worden met de buitenlandse bedrijfsmilieus, werden dan ook voortgezet, dit onder meer door het uitsturen van handelszendingen. In 1965 waren die inspanningen hoofdzakelijk geconcentreerd op de Scandinavische landen, Oost-Europa en Latijns-Amerika.

In de loop van de maand mei nam Prins Albert, in zijn hoedanigheid van Erevoorzitter van de Belgische Dienst voor de Buitenlandse Handel, de leiding van een economische zending naar Zweden en Denemarken ; zij bestond uit overheidspersonaliteiten en uit talrijke vertegenwoordigers van de voornaamste economische sectoren. Het hoge ontwikkelingsniveau, door Zweden bereikt en de intensieve industrialiseringsinspanning van Denemarken, lijken gunstige factoren ter verruiming van het handelsverkeer tussen België en beide voornoemde landen, dit ondanks het feit dat zij tot andere economische organisaties behoren.

Nog tijdens de zending werden bestellingen gedaan en vele zakenrelaties ontstonden tussen industriëlen.

De inspanningen tot verruiming van het handelsverkeer met de Oosterlanden werden actief voortgezet.

Bij de aanvang van het jaar, besloot de Belgische Minister van Buitenlandse Handel en de Technische Bijstand zijn bezoeken aan de landen van Oost-Europa met een reis naar Bulgarije en Roemenië.

Voorts werd de actie ter ontwikkeling van het handelsverkeer tussen België en de Oosterlanden voortgezet door nieuwe handelszendingen. Van 2 tot 8 mei 1965 begaf een zending zich onder leiding van de heer De Staercke, Voorzitter van het Verbond der Belgische Nijverheid, naar Tsjechoslowakije ; in feite ging het hier om een tegenbezoek, want in de loop van de maand maart had een Tsjechische afvaardiging, onder leiding van de heer Horn, Voorzitter van de Kamer van Koophandel van Tsjechoslowakije, België bezocht. Uit deze contacten bleek dat de huidige omvang van het handelsverkeer tussen de twee landen aanzienlijk kan worden verhoogd, wat beide partijen trouwens ook wensen.

Nadat het verblijf in België van de Poolse Minister van Buitenlandse Handel (oktober 1964) en van de Minister van Buitenlandse Zaken, de heer Rapacky (februari 1965) geleid had tot de ondertekening van een overeenkomst tot industriële en technische samenwerking, begaf een Belgische economische zending, bestaande uit vertegenwoordigers van overheids- en particuliere instellingen, zich van 31 maart tot 9 april naar Polen.

Een economische zending bezocht in oktober eveneens Bulgarije, terwijl België in december het officieel bezoek ontving van de Vice-Minister van Buitenlandse Handel van Hongarije.

Een aanzienlijke inspanning werd gedaan om de handelsbetrekkingen tussen België en Latijns-Amerika te verstevigen. In januari begaf de Belgische Minister van Buitenlandse Handel zich naar Peru, waar hij in het kader van de pogingen tot verruiming van het handelsverkeer met voornoemd land, een overeenkomst voor technische bijstand ondertekende ; bij bezocht eveneens Chili, waar hij met de overheid een overeenkomst inzake wetenschappelijke samenwerking sloot.

In oktober en november ondernamen de Koning en de Koningin, in gezelschap van de Minister van Buitenlandse Handel, een lange officiële reis doorheen Mexico, Chili, Argentinië en Brazilië. In november eveneens en tijdens de internationale jaarbeurs te Lima, waaraan België voor het eerst deelnam, bracht een door Prins Albert geleide economische zending een bezoek aan Peru.

Het in België bestaande stelsel van overdrachttaks biedt, in tegenstelling met andere landen, waar de belasting op de toegevoegde waarde wordt geheven, geen mogelijkheid om het op de voor de uitvoer bestemde produkten geheven bedrag volledig en automatisch terug te betalen. De door België inzake belastingontheffing bij de uitvoer toegepaste reglementering bleek technisch ontoereikend. In afwachting dat een communautair stelsel voor de omzetbelasting zal uitgewerkt en aangenomen zijn en om een einde te stellen aan de ongunstige concurrentie- en mededingingsvoorwaarden machtigt het koninklijk besluit van 12 november 1964 de Minister van Financiën, voor bepaalde produkten een forfaitaire teruggave toe te staan van de taksen, waarmede bezwaard zijn : de overdrachten van die produkten vanaf hun voortbrenging tot bij de uitvoerder, de overdrachten van goederen, die bij het fabriceren, het opmaken of het verpakken van de genoemde produkten worden gebruikt, of nog, van produkten, die bij dezelfde verrichtingen worden verbruikt, zomede de werkaannemingen, het vervoer en de verhuringen, waartoe voornoemde produkten en de in die

produkten verwerkte goederen hebben aanleiding gegeven vóór de uitvoer. Een lijst van produkten, waarop forfaitaire teruggaven toepasselijk zijn, werd bij koninklijk besluit van 16 april 1965 bekendgemaakt.

AFDELING II. – ALGEMENE EVOLUTIE VAN DE SPECIALE HANDEL

In 1965 steeg de uitvoer tot een nieuwe top. De expansie was nochtans minder evenwichtig, doordat de ontwikkeling per sector meer uiteenliep dan in de voorgaande jaren. Voor de invoer was de stijging heel wat minder dan in het voorafgaande jaar. Dientengevolge gaf de handelsbalans een batig saldo te zien.

§ 1. — UITVOER

In 1965 bedroeg de uitvoer 319,1 miljard frank, tegen 279,5 miljard in 1964, d.i. een stijging met 14,4 %. In 1964 bedroeg de toeneming ten opzichte van het voorgaande jaar 15,5 %, in 1963 11,9 % en in 1962 10,2 %. Hoewel het stijgingstempo enigszins lager was dan in het voorgaande jaar, toch bleef de groei aanzienlijk. In 1964 was de stijging het grootst geweest in de eerste maanden. In 1965 daarentegen versnelde het tempo aan het eind van het jaar ; het daggemiddelde voor de eerste negen maanden was 14,2 % groter dan in het overeenkomstige tijdvak van 1964, maar in het laatste kwartaal bedroeg de stijging 15,8 %. Deze ontwikkeling kwam tot stand, doordat in het tweede halfjaar de uitvoer van ruwe en bewerkte produkten voor verbruik in de produktiesectoren alsmede de export van uitrustingsgoederen versnelden.

Daarentegen nam de expansie bij de uitvoer van verbruiksprodukten in de laatste maanden van het jaar enigszins af.

De uitvoer van ruwe of bewerkte grondstoffen voor aanwending in de landbouwbedrijven, de nijverheids- en de handelsondernemingen vertegenwoordigt ongeveer de twee derden van de totale uitvoer. Die uitvoer bedroeg 184 miljard frank en steeg met 10,5 % ten opzichte van het voorafgaande jaar, te vergelijken met 14 % in 1964. De verzwakking van de groei is te wijten aan de enigszins tragere ontwikkeling van de uitvoer van bewerkte produkten voor aanwending in de nijverheids- en handelsondernemingen ; deze produkten vormen de groep met het grootste aandeel in de totale uitvoer. De export van produkten voor aanwending in de landbouwbedrijven en van ruwe produkten voor aanwending bij de nijverheidsproduktie gaf daarentegen een grotere expansie te zien dan in het voorafgaande jaar. De uitvoer van natuurlijke meststoffen en kunstmeststoffen bedroeg meer dan 7 miljard frank d.i. 20 % meer dan in 1964, terwijl de uitvoer van veevoeder meer dan één miljard frank bedroeg, d.i. een stijging met 36,7 %. De uitvoer van bollen en zaaigoed steeg met 13 %. Met inbegrip van het fokvee bedroeg de uitvoer bestemd voor agrarische produktie 9 miljard frank, of 21 % meer dan in 1964. In dit laatste jaar bedroeg de stijging slechts 5,4 %.

De export van ruwe grondstoffen voor de nijverheid bedroeg 19,9 miljard, d.i. 6 % van de totale uitvoer ; de stijging ten opzichte van 1964 bedroeg 9,8 %,

te vergelijken met nauwelijks meer dan 1 % in het voorgaande jaar. Deze versnelling van de expansie is hoofdzakelijk het gevolg van hogere leveringen van landbouwprodukten bestemd voor verdere verwerking (+ 26 %), ruwe huiden en vellen (20 %), ertsen en schroot (13,5 %). De uitvoer van ruwe mineralen (de natuurlijke meststoffen uitgezonderd) steeg met slechts 4,3 %, nadat de toeneming 18,9 % had bedragen in het voorafgaande jaar. Deze vertraging is vooral te wijten aan de lagere uitvoer van steen, zand en grint.

De uitvoer van textielvezels en textielafval nam met 3,2 % toe ; in 1964 was hij gedaald. Voor alle overige grondstoffen samen, zoals oliehoudende zaden, kurk, hout, ruwe tabak, bedroeg de stijging 12 % ten opzichte van 1964.

De uitvoer van bewerkte grondstoffen voor aanwending in de nijverheidsbedrijven bedroeg 155 miljard frank of 10 % meer dan in 1964. In dit laatste jaar bedroeg de stijging 16 %. Voor sommige produkten uit deze groep was de toeneming nochtans groter dan in 1964. Met een bedrag van 9,98 miljard frank gaf de uitvoer van chemische produkten een stijging met 27 % te zien, te vergelijken met 16 % in het voorafgaande jaar. De uitvoer van leder bedroeg 1,2 miljard frank, d.i. 27 % meer dan in het voorgaande jaar (8 % in 1964), voor bewerkt hout en kurk 1,5 miljard frank of 26 % meer (12 % in 1964), voor pulp, papier en karton 4,1 miljard frank of 23 % meer (18,7 % in 1964), voor non-ferrometalen 24,6 miljard frank of 21 % (17 % in 1964) en voor wisselstukken voor de automobielnijverheid 4,7 miljard frank of 86 % meer (62 % in 1964).

Voor andere produkten, die wegens de omvang van hun aandeel een grotere invloed hebben gehad op de ontwikkeling van de groep bewerkte produkten voor aanwending in de nijverheid, was de uitvoerstijging minder groot dan in 1964. De uitvoer van ijzer, gietijzer en staal beliep 54 miljard frank en steeg met 10 %, te vergelijken met 17 % in 1964. Bij de export van bouwmaterialen (kalk, cement, bakstenen), groot 3,2 miljard frank, daalde het stijgingspercentage van 16 % in 1964 tot 7 % in 1965. De uitvoer van garens beliep 8,98 miljard frank en steeg met 5,7 %, tegen 10,8 % in 1964 ; daarentegen gaf de uitvoer van weefsels voor een bedrag van 12,9 miljard een daling met 1,6 %, te vergelijken met een toeneming met 10 % in 1964.

De uitvoer van glas, ten belope van 5,1 miljard frank, daalde met 4 %, te vergelijken met een stijging van 14 % in het voorafgaande jaar, terwijl de export van wisselstukken voor luchtvaartmaterieel daalde van 4,8 miljard frank tot 2,3 miljard frank.

Voor de gezamenlijke overige produkten uit deze groep vetstoffen, halfafgewerkte rubber, nijverheidsdiamant, enz., bedroeg de stijging 7,7 %, tegen 18 % in 1964.

De uitvoer van uitrustingsgoederen beliep 43,6 miljard frank, tegen 37 miljard frank in 1964 ; hij vertoonde aldus een stijging met 17,7 %, d.i. ongeveer evenveel als in het voorgaande jaar (17,3 %). De export van motoren, vaste machines en apparaten, d.w.z. zware nijverheidsuitrusting, bedroeg 22,9 miljard frank, tegen 20,3 miljard frank, en steeg met 12,7 %, te vergelijken met 21,1 % in 1964. Tegenover deze verzwakking van de groei stond een snellere uitvoerstijging met betrekking tot transportmaterieel, wetenschappelijke apparatuur en kleine nijverheidsuitrusting. De uitvoer van bedrijfswagens, vrachtwagens, aanhangwagens en tractoren was 6,1 miljard frank groot en nam toe met 66 %.

De uitvoer van luchtvaartmaterieel en spoorwegmaterieel bedroeg respectievelijk 2,7 miljard frank (+ 14,4 %) en 780 miljoen frank (+ 4,4 %). De export van schepen en boten ging daarentegen achteruit : 871 miljoen frank in 1965, tegen 1,3 miljard frank in 1964.

De totale uitvoer van transportmaterieel was 10,5 miljard frank groot en bedroeg 28,8 % meer dan in 1964, in welk jaar een stijging met 8,5 % was opgetreden. De export van wetenschappelijke apparaten, een minder belangrijke post die in 1965 slechts 917 miljoen frank vertegenwoordigde, steeg met 30 %. De leveringen van kleine uitrustingen voor industrieën steeg van 7,8 miljard frank naar 9,2 miljard frank, d.i. een toeneming met 18 %, te vergelijken met 14 % in 1964.

In de jongste jaren gaf de uitvoer van verbruiksgoederen een snelle stijging te zien. In 1965 bedroeg hij 74,6 miljard frank, tegen 58,5 miljard frank in het voorgaande jaar ; hij steeg aldus met 27,5 %, tegen 23 % in 1964. Deze ontwikkeling is in hoofdzaak te danken aan de snellere uitvoerstijging met betrekking tot de niet-duurzame verbruiksgoederen. De export hiervan bedroeg 26,8 miljard frank, tegen 21,5 miljard frank in het voorgaande jaar : + 24,7 %, tegen + 9,1 % in 1964.

Onder de niet-duurzame verbruiksgoederen vertoonden de voedingsprodukten een stijging met 33 %, een gevolg van de grotere uitvoer van vlees, bereidingen van vlees en zuivelprodukten ; bij deze post trad een verdubbeling op. De afzet van drank en tabak, die relatief minder groot is, steeg met respectievelijk 19 en 35 % ; voor de overige niet-duurzame produkten bedroeg de stijging 13 %.

De uitvoer van duurzame verbruiksgoederen liep op tot 47,8 miljard frank en steeg met 29 %, tegen 32,8 %. De verlangzaming is echter heel wat groter wanneer de uitvoer van de sector automobielmontage buiten beschouwing wordt gelaten. In dat geval vermindert de stijging van 26 % in 1964 tot 12,5 %.

De toch nog zeer belangrijke groei van de uitvoer van duurzame verbruiksgoederen in 1965 was tegenover 1964 meer het gevolg van structurele factoren, zoals de vestiging van nieuwe bedrijven, dan van eigenlijke conjunctuurfactoren. Bij de belangrijkste produkties hebben alleen de auto's, waarvan de waarde 10,1 miljard frank bedroeg, een grotere uitvoerstijging dan in 1964 gekend, te weten 67 %, tegen 51 %. De uitvoer van tapijten en muurkleden, groot 5 miljard frank, behield hetzelfde stijgingstempo als in het voorgaande jaar, te weten 20 %.

De uitvoer van kleding vertegenwoordigde 7,3 miljard frank en steeg met 17 % (23 % in 1964) ; die van meubelen bedroeg 2,3 miljard frank en steeg met 15 % (35 % in 1964) ; de export van elektrische huishoudapparaten bleef onveranderd op 2,4 miljard frank. De uitvoer van dekens en huishoudlinnen, alsmede die van schoenen, respectievelijk 1,4 miljard frank en 780 miljoen frank, ging lichtjes achteruit ten opzichte van 1964.

De uitvoer van brandstoffen beliep 10,4 miljard frank, tegen 11 miljard frank in 1964, d.i. een daling met 6 %. Deze ontwikkeling is hoofdzakelijk te wijten aan de achteruitgang van de steenkooluitvoer, welke een uitvoerwaarde van 2,1 miljard frank vertegenwoordigde en 34 % lager was dan in 1964.

De uitvoer van petroleumprodukten bedroeg 8,1 miljard frank of 5,6 % meer.

Wanneer de totale uitvoer uitgesplitst wordt volgens grote bedrijvigheidssectoren, dan ziet de toestand eruit als volgt : de uitvoer van textielprodukten bedroeg 45,5 miljard frank, tegen 42,8 miljard frank in 1964 of 6,2 % meer ; die van ijzer- en staalprodukten 55,7 miljard frank, tegen 50,4 miljard frank of 10,4 % meer ; die van non-ferrometalen 26,1 miljard frank, tegen 21,4 of 22 % meer ; die van produkten der metaalverwerkende nijverheid 76 miljard frank, tegen 61,8 of 23 % meer ; die van chemische produkten 27,1 miljard frank, tegen 22,6 miljard frank of 20 % meer ; die van de produkten der voedingsmiddelennijverheid 11,7 miljard frank, tegen 8,4 miljard frank of 38,3 % meer ; die van bouwmaterialen en niet-metaalhoudende mineralen 12,7 miljard frank, tegen 12,2 miljard frank of 3,8 % meer ; die van papierprodukten 6,3 miljard frank, tegen 5,3 miljard frank of 18,9 % meer ; die van huiden, leder en lederprodukten 3,2 miljard frank, tegen 2,9 miljard frank of 12,3 % meer. De uitvoer van de landbouwsector bedroeg 12,7 miljard frank, tegen 9,1 miljard frank of 39 % meer dan in 1964.

Bij de uitvoer van de B.L.E.U. naar de Lid-Staten van de E.E.G. kwamen twee tegengestelde tendensen tot uiting. Tegenover de Bondsrepubliek Duitsland was de expansie zeer groot in het eerste kwartaal, maar zij verzwakte in de volgende maanden. Daarentegen steeg de uitvoer naar de andere drie landen van de Gemeenschap in aanzienlijke mate in het tweede halfjaar.

Voor het gehele jaar gaf niettemin de uitvoer naar de Bondsrepubliek Duitsland de sterkste groei te zien, te weten 20 %, zodat de uitvoer opliep tot 69,7 miljard frank. Op het eerste gezicht is het resultaat zeer bevredigend ; het is evenwel te danken aan de algemene ontwikkeling van de invoervraag in West-Duitsland, die ook ongeveer 20 % groter was dan in 1964. De invoer uit de gehele Euromarkt steeg echter meer dan de invoer uit de B.L.E.U., zulks in tegenstelling tot hetgeen in het voorgaande jaar gebeurde : toen was de stijging van de B.L.E.U.-uitvoer groter dan de gemiddelde stijging voor de overige Lid-Staten.

De grootste toenemingen werden geregistreerd bij de uitvoer van landbouwprodukten (26 %), voedingsprodukten (52 %), chemische produkten (32 %), plastics en rubber (59 %), textielprodukten (22 %), schoenen (61 %), glas (69 %), non-ferrometalen (13 %) en auto's (123 %).

Voor de uitvoer van ijzer- en staalprodukten en van machines en apparaten is de groei minder spectaculair, respectievelijk 8 en 2 %.

De uitvoer naar Nederland beliep 70,4 miljard frank en steeg aldus met 10 %. De uitvoer naar dit land volgde de algemene ontwikkeling van de vraag. De uitvoer van landbouwprodukten steeg met 23 %, die van voedingsprodukten met 18 %, van chemische produkten met 17 %, van plastics en rubber met 17 %, van grondstoffen voor de papierfabricatie met 13 %, van non-ferrometalen met 43 % en van auto's met 36 %. De uitvoer van ijzer- en staalprodukten steeg met slechts 2 %, en die van textielprodukten met 3 %.

De uitvoer van schoenen, glas, alsmede machines en apparaten vertoonde een daling.

De uitvoer naar Frankrijk steeg met 9,7 % en liep op tot 46,4 miljard frank. Dit land bezet de derde plaats onder de afnemers van de B.L.E.U. De stijging is heel wat kleiner dan in de voorgaande jaren : 21 % in 1962, 31 % in 1963 en 20 % in 1964 ; toch is zij bevredigend, indien men in aanmerking neemt dat de Franse invoer slechts met 3 % toenam voor het geheel en met 7 % ten opzichte van de Euromarkt. Belangrijke stijgingspercentages werden genoteerd met betrekking tot de landbouwprodukten (35 %), de voedingsprodukten (19 %), de chemische produkten (15 %), de machines en apparaten (22 %).

De uitvoer van auto's nam met 141 % toe. De export van textielprodukten steeg met slechts 2 %, terwijl die van ijzer- en staalprodukten en schoenen achteruitging.

In het eerste kwartaal gaf de uitvoer naar Italië nog een daling te zien, maar in de volgende maanden was de groei bevredigend.

Het jaartotaal, te weten 10,8 miljard frank, was 3 % groter dan in het voorgaande jaar. Dit resultaat mag als gunstig worden beschouwd, daar de totale Italiaanse import slechts met circa 1 % toenam. Bij de uitvoer van landbouwprodukten en chemische produkten traden de grootste stijgingen op.

Naar alle Lid-Staten van de E.E.G. samen bedroeg de B.L.E.U.-uitvoer 197,3 miljard frank, d.i. een stijging met 12,8 %. Voor de eerste maal sedert 1959, in welk jaar de totstandbrenging van de douane-unie werd aangevat, was de stijging van de afzet binnen de Gemeenschap kleiner dan de uitvoer naar derde landen. Het aandeel van de Gemeenschappelijke Markt in de totale uitvoer nam lichtjes af ; het bedroeg 61,8 %, tegen 62,5 % in 1964.

Zulks is toe te schrijven aan de algemene ontwikkeling van de vraag in de Lid-Staten. De concurrentiepositie van de B.L.E.U. bleef gehandhaafd tegenover Nederland, verbeterde tegenover Frankrijk en Italië en ging lichtjes achteruit tegenover de Bondsrepubliek.

In 1964 was de uitvoer naar Groot-Brittannië, het belangrijkste afzetgebied van de B.L.E.U. in de Europese Vrijhandelsassociatie, onveranderd gebleven. In 1965 steeg de export met 10 % ; hij bedroeg 15,3 miljard frank. Deze herleving is niet te danken aan de verzachting van de invoerheffing, die was ingevoerd om de Britse handelsbalans te verbeteren. De export van vele produkten bleef moeilijk. De uitvoer van textielprodukten daalde met 18 % ; vooral voor de tapijten was de achteruitgang groot, te weten met 32 %. De uitvoer van huiden en leder daalde met 35 %, die van schoenen, voor welke produkten de Engelse markt 13 % van de volledige B.L.E.U.-uitvoer in 1963 uitmaakte, daalde met 52 % ten opzichte van het voorgaande jaar. De export van ijzer- en staalprodukten daalde met 35 %.

De stijging op de totale uitvoer is te danken aan de landbouwprodukten (52 %) en voedingsmiddelen (70 %), alsmede aan de auto's, waarvan de afzet met 130 % toenam.

De leveringen aan Zwitserland, de tweede klant in de Vrijhandelszone beliepen 7,1 miljard frank ; zij stegen met 6,3 %, zulks na een lichte achteruitgang in het voorgaande jaar. Deze ontwikkeling is het gevolg van de toegenomen uitvoer van veehouderijprodukten, voedingsmiddelen, glas, textielprodukten,

non-ferrometalen, elektrische machines en apparaten en auto's. De afzet van ijzer- en staalprodukten, chemische produkten, huiden en leder, schoenen, mineralen en akkerbouwprodukten, alsook van mechanische machines en toestellen daalde ten opzichte van 1964. De stijging van de uitvoer naar Zweden was evenwichtiger ; de export bedroeg 6,3 miljard frank of 22 % meer. Onder de belangrijkste sectoren gaven alleen de voedingsprodukten en de schoenen een daling ten opzichte van 1964 te zien.

Naar de overige E.V.A.-landen steeg de export met 13 %. De uitvoer naar de Vrijhandelszone als geheel bedroeg 39,6 miljard frank, d.i. 12,2 % meer. De leveringen aan de overige Europese landen van de O.E.S.O., die gedurende de laatste drie jaren niet waren gestegen, liepen op tot 9,4 miljard frank en stegen met 47 % ten opzichte van 1964. De grootste toenemingen kwamen tot stand in het verkeer met Spanje, dat nagenoeg verdubbelde. De verkoop van zuivelprodukten, tuinbouwprodukten, ijzer- en staalprodukten, alsmede machines en apparaten gaf een bijzonder gunstige ontwikkeling te zien.

De uitvoer naar de landen van het Oostelijk blok steeg met 17,2 %. Zulks was vooral te danken aan de toeneming ten opzichte van de twee belangrijkste afzetgebieden in Oost-Europa, Tsjechoslowakije en de U.S.S.R., die respectievelijk 38 en 55 % bedroeg.

De export naar Bulgarije en de Demokratische Duitse Republiek, waarvan het aandeel minder belangrijk is, steeg eveneens.

In 1964 waren de leveringen aan Albanië weggevallen ; in 1965 bereikten zij een rekordhoogte, maar hun omvang bleef gering, te weten 4,4 miljoen frank. Tegenover de overige oostelijke landen, Hongarije, Joegoslavië, Polen en Roemenië trad een daling met 4 % op.

De uitvoer naar Europa als geheel bedroeg 252,3 miljard frank, d.i. 79 % van de totale uitvoer ; ten opzichte van 1964 trad een stijging met 13,7 % op.

De export naar het gehele Amerikaanse continent beliep 37,5 miljard frank, d.i. een stijging met 15,2 %, te vergelijken met 14,5 % in het voorgaande jaar. In 1964 was de stijging grotendeels te danken geweest aan de krachtige toeneming van de export naar Centraal Amerika (30 %) en Zuid-Amerika (22 %) ; in 1965 daarentegen was de stijging vooral te danken aan de toeneming ten opzichte van de Verenigde Staten en Canada, want voor Centraal-Amerika en Zuid-Amerika bedroeg de groei slechts 10 % en 5 %. De leveringen aan de Verenigde Staten beliepen 26,6 miljard frank, d.i. een stijging met 18,2 %. De expansie betrof vooral gietijzer, ijzer en staal (32 %), een gevolg van de stakingsbedreiging in de Amerikaanse ijzer- en staalindustrie in de loop van 1965, non-ferrometalen (47 %) en auto's (89 %). Onder de overige belangrijke sectoren vertoonde textiel een stijging met 6 %, terwijl glas en chemische produkten een daling te zien gaven.

Dat de uitvoer naar Canada, ten belope van 3,3 miljard frank, met 22 % toenam, is vooral te danken aan de ijzer- en staalprodukten.

Na de sterke vooruitgang in 1964 daalde de uitvoer naar Mexico met 15 % tot 639 miljoen frank.

De export naar geheel Noord-Amerika steeg met 17,6 % ; hij was 30,5 miljard frank groot.

De afzet in Centraal-Amerika bedroeg 1,9 miljard frank, tegen 1,8 miljard frank in 1964, d.i. een stijging met 9,9 %. De belangrijkste toenemingen kwamen tot stand ten opzichte van Guatemala, San Salvador, Nicaragua en Costa Rica.

Naar Zuid-Amerika werd voor een bedrag van 4,9 miljard frank uitgevoerd, d.i. 4,6 % meer. Bij het overschouwen van de belangrijkste Zuid-Amerikaanse afnemers van de B.L.E.U. blijkt dat de uitvoer naar Venezuela met 6 % toenam, die naar Peru met 56 % en die naar Argentinië met 21 %. Ondanks de vooruitgang van de laatste twee jaren blijven de resultaten tegenover dit land ver beneden de hoogtepunten in 1957 en 1958. In dit laatste jaar was Argentinië de eerste klant van de B.L.E.U. in Zuid-Amerika, met aankopen ten bedrage van 3 miljard frank. Ondanks de opgetreden verbetering bedroeg de export in 1965 slechts 662 miljoen frank.

Tegenover Brazilië, een ander belangrijk afzetgebied in Zuid-Amerika, werd een daling met 6 % genoteerd.

Het stemt tot bevrediging dat de uitvoer naar Latijns-Amerika niet meer achteruitgaat, maar het verloren terrein wordt slechts langzaam teruggewonnen.

Naar Azië werd voor 14,1 miljard frank uitgevoerd, d.i. 13,9 % meer dan in het voorgaande jaar.

De afzet in het Nabije Oosten onderging de weerslag van de afgenomen uitvoer naar Israël, Libanon en Arabië ; hij bleef nagenoeg op het niveau van van 1964, te weten 5,4 miljard frank. Daarentegen steeg de uitvoer naar Zuid-Oost-Azië met 31 %. Het bedrag, te weten 4,6 miljard frank, bleef beneden de rekordhoogte van 1956 (6,2 miljard frank), maar maakt niettemin het beste resultaat uit sedert 1959. Oorzaak van de verbetering was de stijging ten opzichte van Indonesië (139 %), Pakistan (44 %), India (41 %) en Maleisië.

In het verkeer met het Verre Oosten was in 1964 een stagnatie opgetreden ; in 1965 steeg de uitvoer met 18,7 % tot 4,1 miljard frank. Zulks is vooral te danken aan de ontwikkeling van de export naar de Volksrepubliek China, die meer dan verdubbelde, en naar Japan (10 %).

De afzet in Afrika bedroeg 11,4 miljard frank en was 19,8 % groter dan in het voorgaande jaar, ondanks het feit dat de uitvoer naar de Demokratische Republiek Kongo, nog steeds de belangrijkste klant van de B.L.E.U. in Afrika, niet toenam. Tegenover Noord-Afrika (2,2 miljard frank) was de stijging (22,8 %) een gevolg van de verbetering ten opzichte van Algerië en Tunesië. De export naar Oost-Afrika steeg met 39 % (1,9 miljard frank), dank zij de gestegen afzet in Ghana, Liberia, Nigeria en Ivoorkust.

De uitvoer naar Centraal-Afrika bedroeg 4,2 miljard frank en steeg met 6,7 %. Tegenover de Demokratische Republiek Kongo beliep hij 3,2 miljard frank, te vergelijken met 3,1 miljard frank in 1964.

De uitvoer naar Oost-Afrika (865 miljoen frank) steeg met 30 %, die naar Zuid-Afrika (2,1 miljard frank) met 27 %. De export naar Oceanië (1,4 miljard frank), met Autralië als belangrijkste afzetgebied, bleef ongeveer gelijk.

§ 2. — INVOER

In 1964 gaf de invoer een aanzienlijke stijging ten opzichte van het voorgaande jaar te zien. In het eerste kwartaal was het stijgingstempo zeer hoog,

maar het daalde in de loop van het jaar en deze beweging zette zich voort in de eerste maanden van 1965. In het eerste kwartaal van 1965 was de invoer dan ook slechts 2 % hoger dan in de overeenkomstige periode van 1964. In het tweede kwartaal versnelde het stijgingstempo en deze verbetering ging in de volgende maanden door. Aan het eind van het jaar werd de stijgende tendentie nog versterkt door de aankondiging van hogere indirecte belastingen, zodat het stijgingstempo in het laatste kwartaal ongeveer even groot was als dat voor het gehele jaar 1964. Voor het gehele jaar 1965 is de stijging uiteraard heel wat lager dan in 1964. De invoer bedroeg 318,7 miljard frank en nam toe met 7,6 %, te vergelijken met 15,9 % in 1964. De verlangzaming van de invoerstijging was vooral duidelijk voor de grondstoffen en de uitrustingsgoederen. Voor de verbruiksgoederen was de afneming van de invoerstijging daarentegen heel wat geringer.

De invoer van ruwe en bewerkte grondstoffen voor aanwending in de landbouwbedrijven, de nijverheids- en handelsondernemingen bedroeg 176,6 miljard frank, d.i. 55 % van de totale invoer : de stijging ten opzichte van het voorgaande jaar bedroeg 6,6 %, tegen 14 % in 1964.

De vertraging is in de eerste plaats te wijten aan de invoer van ruwe grondstoffen. Deze daalde immers in het eerste kwartaal en de verbetering die in de daaropvolgende maanden optrad leidde slechts in de laatste maanden van het jaar tot een aanzienlijke stijging ten opzichte van de overeenkomstige periode van 1964. Over het gehele jaar bedroeg de invoer van ruwe grondstoffen 57,6 miljard frank, tegen 55,4 miljard frank in 1964, d.i. een stijging met 3,9 %, te vergelijken met 20 % in het voorgaande jaar.

Deze resultaten werden sterk beïnvloed door de vermindering van de invoer van textielvezels en -afval (16,4 miljard frank, tegen 18,5 miljard frank, d.i. — 11 %), ruwe kurk en ruw hout (3,9 miljard frank, tegen 4,2 miljard frank, d.i. — 7 %), veehouderijprodukten (1,2 miljard frank, tegen 1,3 miljard frank, d.i. — 4 %), ruwe suiker, cacao en koffie (800 miljoen frank, tegen 1,2 miljard frank, d.i. — 31 %). Daarentegen steeg de invoer van erts en schroot met 19,4 %. De stijging was het grootst voor de non-ferroërtsen, zulks in tegenstelling tot het voorgaande jaar, toen de stijging van de invoer van grondstoffen voor de metaalnijverheid vooral toe te schrijven was aan de aanvoer van ijzererts.

De invoer van akkerbouwprodukten, die het voorgaande jaar met slechts 1,5 % was toegenomen, steeg ditmaal met 23 % en bedroeg 9,4 miljard frank. De tarweïnvoer bleef naar waarde ongeveer gelijk (naar volume bedroeg de stijging 1,6 %). De ontwikkeling werd dan ook hoofdzakelijk bepaald door de toegenomen invoer van gerst, maïs en andere graangewassen. De invoer van ruwe tabak bedroeg 1,9 miljard frank en steeg met 14,5 % ; naar volume bedroeg de groei evenwel slechts 7 %. Voor de gezamenlijke overige ruwe grondstoffen, zoals rubber, vetstoffen, ruwe minerale produkten, bedroeg de invoer 8,8 miljard frank, d.i. 6,4 % meer dan in 1964.

Dat de invoer van produkten bestemd voor het verbruik in de verschillende produktiesectoren trager toenam is ook ten dele het gevolg van het verloop bij de bewerkte grondstoffen. Waar de ruwe grondstoffen in het eerste kwartaal een daling vertoonden, gaf de invoer van bewerkte grondstoffen een geringe stijging

te zien, te weten met 1 %. Vanaf het tweede kwartaal versnelde echter de expansie. Voor het gehele jaar bedroeg de invoer 111,2 miljard frank, d.i. 7,5 % meer dan in 1964, in welk jaar de stijging 11,3 % beliep. De invoer van losse stukken voor de automobielnijverheid (19,6 miljard frank) en van weefsels (8,2 miljard frank) steeg vlugger dan in het voorgaande jaar, te weten met respectievelijk 25 % en 10,9 %. Voor de meest andere produkten was de expansie trager. Voor de chemische produkten bedroeg de invoer 15,3 miljard frank of 14,4 % meer dan in het voorgaande jaar (te vergelijken met 18,8 % in 1964), voor de non-ferrometalen 18 miljard frank of 7,3 % meer (tegen 19,1 % in 1964), voor leder en huiden 1,5 miljard frank of 2 % meer (4 % in 1964), voor hout en kurk 1,2 miljard frank of 3,4 % meer (3,1 % in 1964), papierpulp, papier, karton 7,4 miljard frank of 6,6 % meer (14,6 % in 1964) bouwstoffen (bakstenen, cement, kalk enz.) 1 miljard frank of 6,1 % meer (26,2 % in 1964). De invoer van ijzer- en staalprodukten (8,7 miljard frank) en garens bleef nagenoeg onveranderd ; in 1964 was hij daarentegen gestegen met respectievelijk 17 % en 16 %.

De invoer van losse stukken voor luchtvaartmaterieel nam af van 4,4 miljard frank in 1964 tot 2,4 miljard frank in 1965.

De invoer van produkten bestemd voor de landbouwproduktie bedroeg 7,8 miljard frank en was 14,6 % groter dan in het voorgaande jaar. Deze toeneming is vooral toe te schrijven aan de aankoop van veevoeder, die met 23 % toenam.

In de loop van het jaar was de invoer van uitrustingsgoederen weinig groter dan in 1964, maar in het laatste kwartaal versnelde het stijgingstempo enigszins.

De invoer van motoren, machines en vaste apparatuur, d.w.z. zware uitrusting, was in het eerste en het laatste kwartaal een weinig hoger dan in de overeenkomstige periode van 1964, maar in het midden van het jaar was er een vrij grote achterstand. Voor het gehele jaar bedroeg de import 30,9 miljard frank, tegen 30,6 miljard frank in 1964, d.i. een stijging van minder dan 1 %. De invoer van transportmaterieel bedroeg 5,7 miljard frank en steeg met 13,4 %. Deze ontwikkeling is vooral te danken aan de invoer van luchtvaartmaterieel, die van 519 miljoen frank in 1964 tot 1,1 miljard frank in 1965 opliep. De invoer van vrachtwagens, tractoren, aanhangwagens en bedrijfswagens gaf een onregelmatig verloop te zien en steeg met slechts 6 % ; hij bedroeg 3,9 miljard.

De invoer van kleine industriële uitrustingen beliep 7,8 miljard frank en steeg met 13,4 %. De invoer van wetenschappelijke uitrusting daalde van 2,6 miljard frank tot 2,1 miljard frank. Alles samen genomen bedroeg de invoer van uitrustingsgoederen 46,6 miljard frank, tegen 45,2 miljard frank, d.i. 3,1 % meer. In het voorgaande jaar bedroeg de stijging 20 %.

De invoer van verbruiksgoederen bedroeg 64,9 miljard frank ; zijn stijgingstempo verminderde van 25,9 % in 1964 tot 18,5 % in 1965. De achteruitgang is minder groot dan bij de produkten voor aanwending in de produktiesectoren en bij de uitrustingsgoederen.

Voor de duurzame verbruiksgoederen alleen was de daling van de expansie evenwel groter. Voor deze produkten bedroeg de invoer 33,2 miljardfrank en de stijging beliep 19,6 %, tegen 34,1 % in 1964. Dit verloop wordt in grote mate

bepaald door de invoer van elektrische huishoudapparaten (2,6 miljard frank, d.i. + 7,1 % tegen + 28,1 % in 1964), meubelen (1,5 miljard frank, d.i. + 13 % tegen + 31 %), textiel, kleding, schoenen (7,3 miljard frank, d.i. + 15,9 % tegen + 20,6 %).

De invoer van auto's (8,5 miljard frank) steeg met 33 % ; in 1964 was er een verdubbeling opgetreden.

Voor de gezamenlijke overige duurzame verbruiksgoederen bedroeg de invoer 13 miljard frank ; hij steeg met 18,1 %. te vergelijken met 20,8 % in het voorgaande jaar.

De invoer van niet-duurzame verbruiksgoederen beliep 31,7 miljard frank en steeg met 16,3 %, tegen 18,5 % in 1964. Zulks is toe te schrijven aan de invoer van voedingsmiddelen (24,7 miljard frank), waarvoor het stijgingstempo daalde van 18,7 % tot 15,4 %. Voor de niet-voedingsmiddelen (7 miljard frank) nam het stijgingstempo daarentegen toe : 21 % tegen 17,7 %.

De invoer van brandstoffen beliep 29,4 miljard frank, tegen 29,2 miljard frank in 1964. Tegenover een lichte daling bij de invoer van steenkool en gas (respectievelijk 10,8 miljard frank en 464 miljoen frank, tegen 11,3 miljard frank en 529 miljoen frank in 1964) stond een toeneming van de import van petroleumprodukten : 18 miljard frank, tegen 17,3 miljard frank in 1964.

Bij uitsplitsing in grote bedrijvigheidssectoren ziet de toestand eruit als volgt : voor de produkten der metaalverwerkende nijverheid bedroeg de invoer 87,7 miljard frank, tegen 80,9 miljard frank of 6,2 % meer, voor de chemische sector 25,9 miljard frank, tegen 22,4 miljard frank of 15,3 % meer, voor de nonferrometalen 25,5 miljard frank, tegen 22,6 miljard frank of 12,7 % meer, voor de landbouw 23 miljard frank, tegen 19,6 miljard frank of 17,3 % meer, voor de voedingsmiddelennijverheid 16,9 miljard frank, tegen 15,4 miljard frank of 9,6 % meer, voor de ijzer- en staalnijverheid 15,9 miljard frank, tegen 15,3 miljard frank of 3,7 % meer, voor de papiernijverheid 10 miljard frank, tegen 9,3 miljard frank of 7,6 % meer, voor de bouwstoffen en de aanverwante niet-metaalhoudende produkten 6 miljard frank, tegen 5,7 miljard frank of 6 % meer, voor huiden, leder en lederen artikelen 4,9 miljard frank, tegen 4,5 % of 7,9 % meer.

De invoer van textielprodukten bedroeg 34,9 miljard, te vergelijken met 35,3 miljard frank ; hij daalde met 1 %.

De mindere toeneming van de zuigkracht der B.L.E.U.-markt tegenover het buitenland gold ten opzichte van de meeste landen. De daling was echter groter voor de aanvoer uit de ontwikkelingslanden dan voor de verzendingen uit de industrielanden. Het stijgingstempo daalde van 16 % in 1964 tot 4,3 % voor de eerste reeks landen en van 15,8 % tot 8,4 % voor de tweede reeks.

De invoer uit de Lid-Staten van de E.E.G. ontsnapte niet aan de vervlakking. De import bedroeg 173,7 miljard frank, tegen 157,7 miljard frank in 1964, d.i. een stijging met 10 %, tegen 17,5 % in het voorgaande jaar. Door de langzamere ontwikkeling van de invoer uit de derde landen, groeide het aandeel van de Gemeenschap in de totale invoer : 54,4 %, tegen 53,2 % in 1964.

Alleen de invoer uit Frankrijk (49,7 miljard frank) steeg in ongeveer hetzelfde tempo als in het voorgaande jaar, te weten met 13,5 %, zodat het laatstgenoemde land Nederland voorbijstak en de tweede plaats onder de leveranciers

van de B.L.E.U. ging innemen. Deze bevredigende ontwikkeling komt op rekening van de chemische produkten (4,5 miljard frank of + 16,7 %, tegen + 8,8 % in het voorgaande jaar) alsmede van de auto's (6,3 miljard frank) ; de invoer van deze laatste steeg met 51,7 % na een daling met 21 % in 1964. De invoer van de overige belangrijke produkten steeg minder dan in 1964. Voor de landbouwprodukten (3,2 miljard frank) bedroeg de stijging 19,5 %, tegen 26,3 % in 1964, voor de produkten der voedingsmiddelennijverheid (2,2 miljard frank) 12,3 % tegen 20 %, voor de textielprodukten (7,4 miljard) 7,3 % tegen 12,8 %, voor de onedele metalen (7,8 miljard frank) 11,4 % tegen 33,9 %, voor machines en apparaten (5,3 miljard frank) 8,4 % tegen 17 %.

De invoer uit de Duitse Bondsrepubliek, de eerste leverancier van de B.L.E.U., bedroeg 63 miljard frank en steeg met 7,6 %, tegen 19 % in het voorgaande jaar. Zulks is te wijten aan de mindere stijging bij de machines en apparaten (15,7 miljard frank of 1,2 % meer, tegen 23 % in 1964), de onedele metalen (8 miljard frank of 9,8 % meer, tegen 29 %), de chemische produkten (4,5 miljard frank of 15,6 % meer, tegen 21,8 %). Daarentegen was de stijging groter bij de auto's (11,8 miljard frank) en de textielprodukten (4,1 miljard frank) : respectievelijk 20,4 % en 20,5 %, tegen 19,4 % en 9,2 % in 1964.

De verzendingen uit Nederland bedroegen 48,2 miljard en waren 9,6 % groter dan in 1964, te vergelijken met een stijging van 16,7 % in het voorgaande jaar. Voor de landbouwprodukten (5,7 miljard frank) ging de stijging van 14 % in 1964 naar 30,9 % in 1965. De aankoop van voedingsmiddelen (3,8 miljard frank), plastics (2,3 miljard frank) en textielprodukten (8,1 miljard frank) gaf ongeveer dezelfde stijging te zien als in het voorgaande jaar, te weten respectievelijk 15,5 %, 21 % en 10 %. De invoer van chemische produkten (2,5 miljard frank), papier en karton (2,6 miljard frank), onedele metalen (4,3 miljard frank), machines en apparaten (6,8 miljard frank) en auto's (2,5 miljard frank) steeg met respectievelijk 9 %, 5,4 %, 8,7 %, 3,5 % en 16,9 %, te vergelijken met respectievelijk 23 %, 18,3 %, 20,8 %, 16,5 % en 68 %.

De invoer uit Italië bedroeg 12,6 miljard frank en steeg met 19,2 %, tegen 27,4 % in 1964. Zulks vindt vooral zijn oorzaak in de langzamere invoerstijging voor de textielprodukten (1,8 miljard frank), die slechts 2,6 % beliep, tegen 12,9 % in 1964, en in de daling met 1 miljard frank bij het materieel voor luchtvaart.

Voor de meeste overige belangrijke posten was de toeneming even groot of groter dan in het voorgaande jaar. De invoer van onedele metalen bedroeg 778 miljoen frank en steeg met 43 % tegen 52 % in 1964. De invoer van machines en apparaten (2,5 miljard frank) steeg met 20 % tegen 22 % ; die van auto's (1,5 miljard frank) nam toe met 17 % tegen 13 % ; bij de chemische produkten (508 miljoen frank) bedroeg de toeneming 60 % tegen 8 %, bij de landbouwprodukten (887 miljoen frank) 17 % tegen 16 %, bij de voedingsmiddelen 18 % tegen een status-quo in het voorgaande jaar.

De invoer uit de Europese Vrijhandelsassociatie beliep 41,5 miljard frank, d.i. 6,7 % meer dan in 1964. In het voorgaande jaar bedroeg de toeneming 9,1 %. De invoer uit Zwitserland (5 miljard frank), Denemarken (1,4 miljard frank), en Noorwegen vertoonde een grotere stijging dan in het voorgaande jaar, te weten

respectievelijk 13,6 %, 20,6 % en 15,3 %, tegen 6,9 %, 14,9 % en 14,0 %. De invoer uit Groot-Brittannië (24,3 miljard frank), Portugal (840 miljoen frank) en Zweden (7,5 miljard frank) steeg daarentegen minder snel dan in 1964, te weten met respectievelijk 6,9 %, 5,2 % en 0,6 %, tegen 7,7 %, 23,2 % en 11,8 %. De import uit Oostenrijk, die sedert vijf jaar varieert tussen 1 miljard frank en 1,85 miljard frank, bedroeg 1,06 miljard, d.i. 4 % minder dan in het voorgaande jaar.

De invoer uit de gezamenlijke Europese O.E.S.O.-landen bedroeg 218,7 miljard, d.i. een stijging met 9,5 %. De import uit de Europese landen van het Oostelijk blok steeg met 2,4 %, d.i. de laagste toeneming sedert 1958.

De invoer uit Oostelijk Duitsland (1,3 miljard frank), Tsjecholowakije (1 miljard frank), Polen (678 miljoen frank) en Hongarije (392 miljoen frank) was groter dan in het voorgaande jaar ; daarentegen gaf de invoer uit de U.S.S.R. (2,3 miljard frank), Joegoslavië (455 miljoen frank), Roemenië (175 miljoen frank), Bulgarije (125 miljoen frank) en Albanië (0,6 miljoen frank) een daling te zien.

Voor geheel Europa bedroeg de invoer 227,7 miljard frank ; de stijging bedroeg 9,1 %, tegen 15,8 % in het voorgaande jaar.

De inkopen in de Verenigde Staten beliepen 27,5 miljard frank, d.i. 4,8 % meer dan in 1964, te vergelijken met 11,2 % in dat jaar ; de import uit Canada was 4,4 miljard frank groot, d.i. een stijging met 14,5 %, tegen 41 % in 1964.

De invoer uit Latijns-Amerika, die reeds in 1964 minder was gaan toenemen, bleef in 1965 nagenoeg onveranderd : 11,6 miljard frank, tegen 11,5 miljard frank of 0,6 % meer.

De import uit Azië bedroeg 19,9 miljard frank en steeg met 7,4 %, tegen 15,8 % in het voorgaande jaar. Deze langzamere stijging is te wijten aan het verkeer met het Nabije Oosten (11,3 miljard frank), waarvoor de stijging slechts 5,4 % bedroeg in plaats van 9,9 %, en aan de handel met Zuid-Oost-Azië (4,6 miljard frank) ; hier viel de stijging van 29,8 % op 4,5 %.

De aankopen in Noord-Oost-Azië (3,7 miljard frank) stegen bijna even vlug als in het voorgaande jaar (19 %). De invoer uit Afrika (23 miljard frank) nam toe met 6,7 %, te vergelijken met 20,6 %. In 1964 was de invoer uit Kongo met 21 % toegenomen, maar in 1965 steeg hij (10,2 miljard frank) slechts met 1,9 %.

De import uit Oceanië bedroeg 4,5 miljard frank, tegen 5,7 miljard in 1964 ; hij daalde aldus met 21,7 %. De oorzaak ligt in de handel met Australië (2,9 miljard frank tegen 3,8 miljard frank in 1964). Voor de wol, met een aandeel van 80 % in de aankopen van de B.L.E.U., was er een daling met 25 %.

§ 3. — HANDELSBALANS

De tragere invoerstijging had tot gevolg dat de handelsbalans een batig saldo vertoonde.

Het tekort op het handelsverkeer met Frankrijk en Italië was groter dan in 1964, maar het traditionele overschot ten opzichte van Nederland nam eveneens toe en tegenover de Bondsrepubliek Duitsland werd een batig saldo genoteerd.

Globaal leidde het verkeer met de landen der Gemeenschap tot een overschot van 23,7 miljard frank, te vergelijken met 17 miljard frank in 1964. Hoewel het tekort ten opzichte van Groot-Brittannië nog enigszins toenam, was het deficit tegenover de Europese Vrijhandelsassociatie kleiner dan in 1964. De handel met Europa als geheel gaf een overschot van 24,5 miljard frank te zien, tegen 13 miljard frank in het voorgaande jaar.

Tegenover de andere continenten bleef er een nadelig saldo, maar het was minder groot dan in 1964.

Het handelsbalanstekort ten opzichte van de Verenigde Staten daalde van 3,7 miljard frank in 1964 tot 893 miljoen frank. Voor het gehele Amerikaanse continent verminderde het tekort van 9 tot 6 miljard frank.

Het saldo op het handelsverkeer met Afrika, Azië en Oceanië bedroeg in 1964 respectievelijk — 12 miljard frank, — 6 miljard frank en — 4,3 miljard frank ; in 1965 waren de bedragen kleiner te weten — 11,6 miljard frank, — 5,7 miljard frank en — 3 miljard frank. Rekening houdend met de diverse posten (bunkermateriaal, boordprovisies, onbekende bestemming of herkomst) bedroeg het overschot op de handelsbalans 405 miljoen frank.

★
★ ★

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Speciale handel

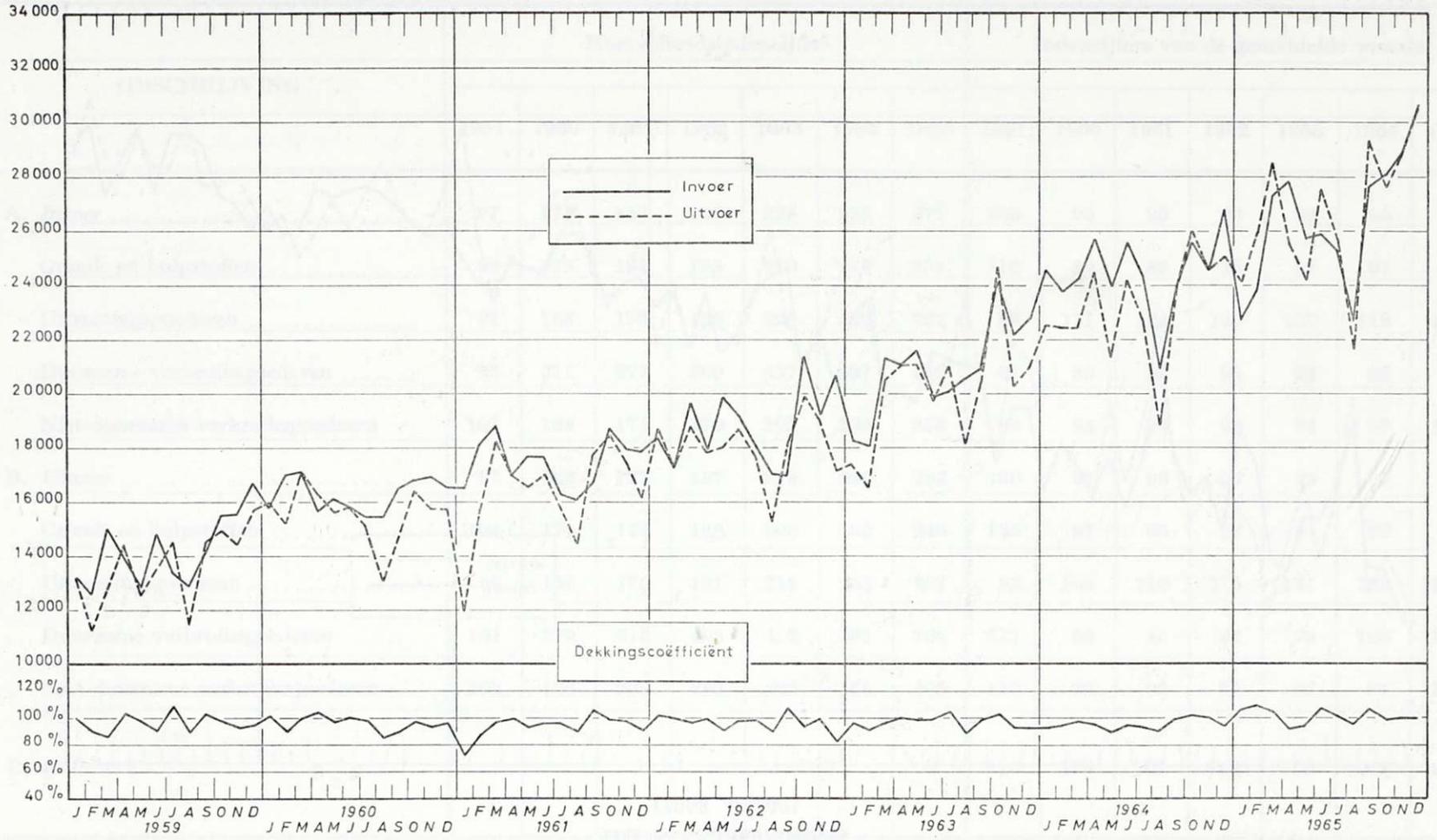
MAAND	Gewicht (duizenden tonnen)		Waarde (miljoenen franken)		Saldo (miljoenen franken)	Dekkingscoëfficiënt (percentage)
	Invoer	Uitvoer	Invoer (c. i. f.)	Uitvoer (f. o. b.)		
1956 Maandgemiddelde	4 572	2 549	13 635	13 177	— 458	96,6
1957 Maandgemiddelde	4 715	2 412	14 302	13 275	—1 027	92,8
1958 Maandgemiddelde	4 752	2 409	13 037	12 691	— 347	97,3
1959 Maandgemiddelde	4 928	2 443	14 341	13 730	— 611	95,7
1960 Maandgemiddelde	5 269	2 690	16 488	15 731	— 757	95,4
1961 Maandgemiddelde	5 473	2 815	17 579	16 352	—1 227	93,0
1962 Maandgemiddelde	5 783	3 076	18 981	18 015	— 966	94,9
1963 Maandgemiddelde	6 298	3 440	21 300	20 163	—1 137	94,7
1964 Maandgemiddelde	6 995	3 865	24 677	23 291	—1 386	94,4
1965 Maandgemiddelde	7 331	4 025	26 557	26 590	+ 33	100,1
1964 Januari	6 965	3 625	24 581	22 541	—2 040	91,7
Februari	6 630	3 580	23 769	22 438	—1 331	94.4
Maart	6 731	3 902	24 215	23 416	— 799	96,7
April.....	7 004	4 110	25 738	24 489	—1 249	95,1
Mei	6 503	3 869	23 927	21 307	—2 620	89,1
Juni	7 110	4 011	25 639	24 190	—1 449	94,3
Juli	7 113	3 692	24 286	22 650	—1 636	93,3
Augustus	6 588	3 532	20 928	18 828	—2 100	90,0
September	6 860	4 120	23 989	23 836	— 153	99,4
Oktober	7 687	4 112	25 595	26 017	+ 422	101,6
November	6 998	3 829	24 565	24 553	— 12	100,0
December	7 141	4 002	26 800	25 095	—1 705	93,6
Totaal (a) ...	83 941	46 382	296 123	279 489	—16 634	94,4
1965 Januari	6 599	3 665	22 757	24 117	+1 360	106,0
Februari	6 599	3 686	23 832	25 975	+2 143	109,0
Maart	7 312	4 119	27 331	28 528	+1 197	104,4
April.....	7 932	4 027	27 834	25 471	—2 363	91,5
Mei	7 342	3 696	25 721	24 196	—1 525	94,1
Juni	7 576	4 527	25 878	27 567	+1 689	106,5
Juli	7 311	3 864	25 250	25 649	+ 399	101,6
Augustus	7 096	4 113	22 676	21 611	—1 065	95,3
September	7 835	4 464	27 641	29 315	+1 674	106,1
Oktober	7 507	3 963	28 036	27 604	— 432	98 5
November	7 879	4 214	28 917	28 820	— 97	99,7
December	7 206	4 035	30 730	30 582	— 148	99,5
Totaal (a) ...	87 974	48 305	318 678	319 083	+ 405	100,1

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) De jaartotalen omvatten verbeteringen welke niet begrepen zijn in de maandcijfers, die als voorlopig dienen te worden beschouwd. Bovendien omvatten de jaartotalen en de maandgemiddelden, welke hiermede overeenkomen, niet alle verbeteringen die uiteindelijk aan de voorlopige cijfers voor elk jaar aangebracht worden.

Speciale handel van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Waarde
(miljoenen franken)

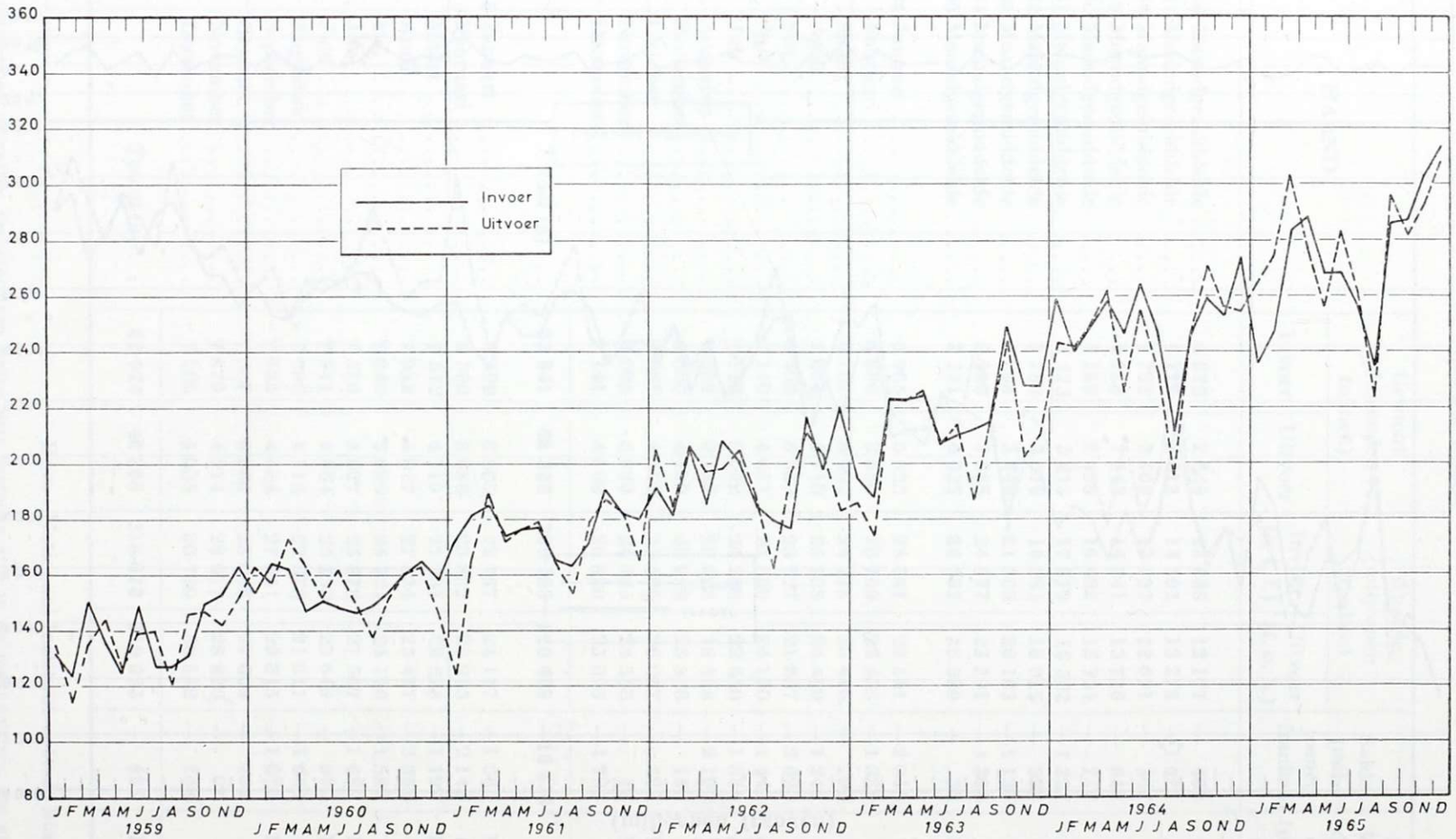

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Speciale handel van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Hoeveelheidsindexcijfers

(1953 = 100)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Hoeveelheidsindexcijfers en indexcijfers van de gemiddelde waarde bij de invoer en bij de uitvoer

(1953 = 100)

OMSCHRIJVING	Hoeveelheidsindexcijfers							Indexcijfers van de gemiddelde waarde						
	1951	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1951	1960	1961	1962	1963	1964	1965
A. *Invoer*	97	174	183	200	224	255	277	109	93	95	93	93	95	94
Grond- en hulpstoffen	99	173	181	195	210	236	251	116	89	89	86	87	91	91
Uitrustingsgoederen	97	163	173	198	225	283	322	82	111	124	125	127	119	113
Duurzame verbruiksgoederen	85	271	277	309	357	397	442	97	88	92	94	93	95	92
Niet-duurzame verbruiksgoederen	101	158	171	179	205	234	258	98	94	94	94	94	97	100
B. *Uitvoer*	97	168	177	197	219	250	285	120	97	96	95	95	97	97
Grond- en hulpstoffen	104	171	173	188	203	230	249	125	97	95	92	91	92	95
Uitrustingsgoederen	96	152	179	191	219	253	337	92	105	110	115	121	123	109
Duurzame verbruiksgoederen	101	279	318	403	452	591	728	111	94	85	96	98	104	107
Niet-duurzame verbruiksgoederen	103	198	235	285	323	368	409	112	92	93	95	97	97	100
C. *Ruilvoet* ($= \frac{B}{A}$)								110	104	101	102	102	102	103

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Uitvoer per nijverheidssector

(T. C. I. H.-classificatie)

OMSCHRIJVING	Waarde (miljarden franken)						Percentage van de totale waarde					
	1953	1961	1962	1963	1964	1965	1953	1961	1962	1963	1964	1965
A. *IJzer en- staalnijverheid*	**24,9**	**42,5**	**44,0**	**44,1**	**51,6**	**57,2**	**22,0**	**21,7**	**20,4**	**18,2**	**18.5**	**17,9**
1. Primaire vormen	1,6	4,8	3,8	3,6	5,2	6,1	1,4	2,5	1,8	1,5	1,9	1,9
2. Halfafgewerkte produkten	23,3	37,7	40,2	40,5	46,4	51,1	20,6	19,2	18,6	16,7	16,6	16,0
B. *Metaalverwerkende nijverheid*	**18,4**	**38,0**	**44,5**	**52,1**	**60,5**	**73,6**	**16,3**	**19,4**	**20,6**	**21,5**	**21,6**	**23,1**
1. Metaalwaren niet elders genoemd	3,1	5,9	6,5	7,0	8,0	8,5	2,7	3,0	3,0	2,9	2,9	2,7
2. Machines (behalve elektrische)	4,4	12,0	14,4	14,9	18,7	21,1	3,9	6,1	6,7	6,2	6,7	6,6
w. o. : machines voor metaalbewerking	(0,6)	(1,2)	(1,6)	(1,5)	(1,6)	(1,7)	(0,6)	(0,6)	(0,7)	(0,6)	(0,6)	(0,5)
textielmachines	(0,5)	(1,8)	(2,1)	(2,0)	(2,4)	(2,4)	(0,5)	(0,9)	(1,0)	(0,8)	(0,9)	(0,8)
3. Elektrische machines en toestellen	3,3	6,6	7,9	9,3	11,7	12,9	2,9	3,4	3,7	3,8	4,2	4,0
4. Vervoermaterieel	5,0	11,1	13,0	17,6	21,5	30,2	4,4	5,7	6,0	7,3	7,7	9,5
w. o. : spoorwegmaterieel	(1,9)	(0,9)	(0,9)	(0,9)	(1,2)	(1,2)	(1,6)	(0,5)	(0,4)	(0,4)	(0,4)	(0,4)
motorwegvoertuigen	(1,4)	(6,7)	(8,8)	(9,3)	(14,1)	(24,2)	(1,2)	(3,4)	(4,1)	(3,8)	(5,0)	(7,6)
schepen	(1,5)	(2,8)	(1,7)	(1,2)	(1,3)	(0,9)	(1,3)	(1,4)	(0,8)	(0,5)	(0,5)	(0,3)
5. Wapens en munitie	2,7	2,4	2,7	3,3	0,6	0,9	2,4	1,2	1,2	1,4	0,2	0,3
C. *Industrie der non-ferrometalen*	**10,0**	**15,3**	**15,3**	**17,1**	**20,2**	**24,7**	**8,9**	**7,8**	**7,1**	**7,1**	**7,2**	**7,7**
1. Onbewerkt	8,4	10,7	10,7	12,1	13,6	16,6	7,5	5.5	5,0	5,0	4,9	5,2
2. Bewerkt	1,6	4,6	4,6	5,0	6,6	8,1	1,4	2,3	2,1	2,1	2,3	2,5
D. *Textielnijverheid*	**21,8**	**31,3**	**35,4**	**39,3**	**43,2**	**45,8**	**19,3**	**15,9**	**16,4**	**16,3**	**15,5**	**14,4**
1. Vezels	7,1	7,2	8,1	8,9	8,6	8,9	6,3	3,6	3,7	3,7	3,1	2,8
2. Garens	5,1	6,7	7,5	8,0	8,9	9,4	4,5	3,4	3,5	3,3	3,2	3,0
3. Weefsels en touwwerk	8,4	13,9	15,8	17,3	19,4	20,2	7,4	7,1	7,3	7,1	6,9	6,3
4. Andere afgewerkte produkten	1,2	3,5	4,0	5,1	6,3	7,3	1,0	1,8	1,9	2,1	2,3	2,3
E. *Scheikundige nijverheid*	8,6	12,6	12,5	14,4	15,1	15,1	1,1	0,1	0,8	0,7	0 8	0,8

1. Anorganische produkten	1,1	2,1	1,8	1,8	2,1	2,4	1,0	1,1	0,8	0,7	0,6	0,7
2. Organische produkten	0,6	1,6	1,3	1,6	1,7	2,3	0,6	0,8	0,6	0,7	0,6	0,7
3. Verf-, looi- en kleurstoffen	0,4	0,4	0,5	0,7	0,9	1,1	0,4	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3
4. Farmaceutische produkten	0,5	0,9	0,9	1,0	1,2	1,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5
5. Kunstmeststoffen	4,2	5,1	5,1	5,7	5,8	7,0	3,7	2,6	2,4	2,4	2,1	2,2
6. Diversen	1,1	1,9	2,9	3,6	4,0	5,4	1,0	1,0	1,4	1,5	1,4	1,7
F. *Bereide voedingswaren en genotmiddelen*	5,2	9,6	12,3	15,9	16,4	21,5	4,6	4,9	5,7	6,6	5,9	6,7
w. o. : suiker en suikerwaren	(1,4)	(0,9)	(0,7)	(0,9)	(1,1)	(1,3)	(1,3)	(0,5)	(0,3)	(0,4)	(0,4)	(0,4)
vlees en vleeswaren	(0,5)	(0,8)	(1,2)	(1,8)	(1,5)	(2,5)	(0,4)	(0,4)	(0,6)	(0,7)	(0,5)	(0,8)
zuivelprodukten	(0,3)	(1,4)	(1,7)	(1,9)	(1,8)	(3,7)	(0,2)	(0,7)	(0,8)	(0,8)	(0,6)	(1,2)
G. *Diamantnijverheid*	3,5	7,1	7,6	9,0	11,7	12,4	3,1	3,6	3,5	3,7	4,2	3,9
H. *Steenkolenmijnen en cokesovens*	4,2	2,7	2,7	3,0	3,2	2,1	3,7	1,4	1,2	1,2	1,1	0,7
I. *Petroleumindustrie*	3,0	5,2	5,6	7,8	7,7	8,1	2,7	2,6	2,6	3,2	2,8	2,5
J. *Diverse industrieën*	7,1	13,9	16,3	17,2	20,1	22,3	6,3	7,1	7,5	7,1	7,2	7,0
1. Bouwmaterialen	1,8	2,1	2,2	2,3	2,6	2,9	1,6	1,1	1,0	1,0	0,9	0,9
w. o. : cement	(1,1)	(0,9)	(0,8)	(0,8)	(0,9)	(1,1)	(1,0)	(0,5)	(0,4)	(0,3)	(0,3)	(0,3)
2. Glasnijverheid	2,2	5,3	6,1	6,0	6,8	6,8	2,0	2,7	2,8	2,5	2,4	2,1
w. o : plaatglas	(1,8)	(3,6)	(4,1)	(3,2)	(4,1)	(3,4)	(1,6)	(1,8)	(1,9)	(1,3)	(1,5)	(1,1)
3. Papier en papierwaren	0,9	2,3	2,6	2,8	3,3	4,1	0,8	1,2	1,2	1,2	1,2	1,3
4. Rubber en rubberwaren	0,6	1,1	1,2	1,3	1,6	1,9	0,5	0,5	0,6	0,5	0,6	0,6
5. Hout en houtwaren	0,5	1,9	2,9	3,5	4,3	5,0	0,5	1,0	1,3	1,4	1,5	1,5
6. Olie en vet	1,0	0,6	0,6	0,6	0,7	0,8	0,9	0,3	0,3	0,2	0,3	0,3
7. Schoeisel	0,2	0,6	0,7	0,7	0,8	0,8	0,1	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Totaal (A tot J)	106,1	177,6	196,2	219,9	250,3	287,4	93,9	90,5	90,8	90,9	89,6	90,1
K. *Overige sectoren*	6,9	18,6	20,0	22,1	29,2	31,7	6,1	9,5	9,2	9,1	10,4	9,9
Algemeen totaal	113,0	196,2	216,2	242,0	279,5	319,1	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Invoer per nijverheidssector

(T. C. I. H.-classificatie)

OMSCHRIJVING	Waarde (miljarden franken)						Percentage van de totale waarde					
	1953	1961	1962	1963	1964	1965	1953	1961	1962	1963	1964	1965
A. *IJzer en- staalnijverheid*	**3,0**	**7,1**	**7,4**	**8,4**	**9,8**	**9,9**	**2,5**	**3,4**	**3,2**	**3,3**	**3,3**	**3,1**
1. Primaire vormen	1,6	2,7	3,0	4,1	4,2	3,8	1,3	1,3	1,3	1,6	1,4	1,2
2. Halfafgewerkte produkten	1,5	4,4	4,4	4,3	5,6	6,1	1,2	2,1	1,9	1,7	1,9	1,9
B. *Metaalverwerkende nijverheid*	**22,5**	**50,6**	**58,8**	**68,1**	**77,0**	**83,2**	**18,5**	**24,0**	**25,8**	**26,6**	**26,0**	**26,1**
1. Metaalwaren niet elders genoemd	2,4	3,9	4,5	5,4	6,6	7,7	2,0	1,8	2,0	2,1	2,2	2,4
2. Machines (behalve elektrische)	9,6	18,7	22,4	25,4	29,8	29,4	7,9	8,9	9,8	9,9	10,1	9,2
w. o. : machines voor metaalbewerking	(0,8)	(1,6)	(2,1)	(2,0)	(3,1)	(2,6)	(0,6)	(0,8)	(0,9)	(0,8)	(1,0)	(0,8)
textielmachines	(0,9)	(2,1)	(2,1)	(2,6)	(2,8)	(2,5)	(0,8)	(1,0)	(0,9)	(1,0)	(1,0)	(0,8)
3. Elektrische machines en toestellen	3,3	9,1	10,4	12,1	14,4	15,1	2,7	4,3	4,6	4,7	4,8	4,7
4. Vervoermaterieel	6,5	18,5	20,8	24,2	26,0	30,8	5,4	8,8	9,1	9,5	8,8	9,7
w. o. : spoorwegmaterieel	(0,3)	(0,3)	(0,2)	(0,3)	(0,4)	(0,5)	(0,2)	(0,1)	(0,1)	(0,1)	(0,1)	(0,2)
motorwegvoertuigen	(5,1)	(14,0)	(16,7)	(19,2)	(20,7)	(26,6)	(4,2)	(6,6)	(7,3)	(7,5)	(7,0)	(8,3)
schepen	(0,3)	(0,7)	(1,2)	(0,4)	(0,8)	(0,5)	(0,2)	(0,3)	(0,5)	(0,2)	(0,3)	(0,2)
5. Wapens en munitie	0,6	0,4	0,7	1,0	0,2	0,2	0,5	0,2	0,3	0,4	0,1	0,1
C. *Industrie der non-ferrometalen*	**6,8**	**13,2**	**14,3**	**13,8**	**16,5**	**17,8**	**5,6**	**6,2**	**6,3**	**5,4**	**5,6**	**5,6**
1. Onbewerkt	6,4	12,1	13,0	12,6	15,0	16,2	5,3	5,7	5,7	4,9	5,1	5,1
2. Bewerkt	0,4	1,1	1,3	1,2	1,5	1,6	0,3	0,5	0,6	0,5	0,5	0,5
D. *Textielnijverheid*	**19,4**	**26,0**	**27,7**	**30,6**	**35,5**	**35,2**	**16,0**	**12,3**	**12,2**	**12,0**	**12,0**	**11,1**
1. Vezels	13,7	14,6	15,6	15,7	18,5	16,4	11,4	6,9	6,9	6,2	6,3	5,2
2. Garens	1,3	2,7	3,0	3,9	4,5	4,5	1,0	1,3	1,3	1,5	1,5	1,4
3. Weefsels en touwwerk	3,1	6,2	6,4	7,7	8,6	9,7	2,5	2,9	2,8	3,0	2,9	3,0
4. Andere afgewerkte produkten	1,3	2,5	2,7	3,3	3,9	4,6	1,1	1,2	1,2	1,3	1,3	1,4

E. *Scheikundige nijverheid*	**5,5**	**13,1**	**13,9**	**15,9**	**18,6**	**21,4**	**4,5**	**6,2**	**6,1**	**6,2**	**6,3**	**6,1**
1. Anorganische produkten	0,8	1,4	1,4	1,6	2,0	2,2	0,6	0,7	0,6	0,6	0,7	0,7
2. Organische produkten	0,7	1,8	1,9	2,3	2,9	3,5	0,6	0,9	0,9	0,9	1,0	1,1
3. Verf-, looi- en kleurstoffen	0,8	1,1	1,2	1,4	1,6	1,7	0,7	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
4. Farmaceutische produkten	0,9	2,2	2,1	2,4	2,6	3,2	0,7	1,0	0,9	0,9	0,9	1,0
5. Kunstmeststoffen	1,4	2,2	2,1	2,4	2,4	2,6	1,1	1,0	0,9	0,9	0,8	0,8
6. Diversen	0,9	4,4	5,2	5,8	7,1	8,2	0,8	2,1	2,3	2,3	2,4	2,6
F. *Bereide voedingswaren en genotmiddelen*	**21,7**	**25,5**	**28,2**	**30,7**	**35,9**	**41,4**	**18,0**	**12,1**	**12,4**	**12,0**	**12,1**	**13,0**
w. o. : suiker en suikerwaren	(0,7)	(0,3)	(0,4)	(0,9)	(0,9)	(0,5)	(0,6)	(0,1)	(0,2)	(0,4)	(0,3)	(0,2)
vlees en vleeswaren	(0,7)	(1,4)	(1,5)	(2,1)	(2,9)	(3,5)	(0,6)	(0,7)	(0,7)	(0,8)	(1,0)	(1,1)
zuivelprodukten	(2,8)	(1,6)	(1,5)	(1,7)	(2,6)	(3,0)	(2,3)	(0,8)	(0,7)	(0,7)	(0,9)	(0,9)
G. *Diamantnijverheid*	**3,3**	**7,1**	**7,2**	**9,1**	**11,0**	**11,6**	**2,8**	**3,4**	**3,1**	**3,6**	**3,7**	**3,6**
H. *Steenkolenmijnen en cokesovens*	**4,1**	**8,2**	**8,8**	**11,0**	**11,3**	**10,8**	**3,4**	**3,9**	**3,9**	**4,3**	**3,8**	**3,4**
I. *Petroleumindustrie*	**7,3**	**11,8**	**13,1**	**16,4**	**17,3**	**18,0**	**6,1**	**5,6**	**5,7**	**6,4**	**5,8**	**5,7**
1. Ruw of gedeeltelijk geraffineerd produkt	3,7	7,5	7,9	11,2	11,9	13,3	3,1	3,6	3,5	4,4	4,0	4,2
2. Petroleumprodukten	3,6	4,3	5,2	5,2	5,4	4,7	3,0	2,0	2,2	2,0	1,8	1,5
J. *Diverse industrieën*	**8,6**	**16,0**	**16,1**	**18,5**	**22,2**	**23,7**	**7,1**	**7,6**	**7,1**	**7,2**	**7,5**	**7,4**
1. Bouwmaterialen	0,2	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1
2. Glasnijverheid	0,3	0,8	0,8	0,9	1,1	1,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
3. Papier en papierwaren	2,6	5,4	5,4	6,1	7,0	7,7	2,1	2,6	2,4	2,4	2,4	2,4
4. Rubber en rubberwaren	1,2	2,5	2,5	2,9	3,3	3,5	1,0	1,2	1,1	1,1	1,1	1,1
5. Hout en houtwaren	2,5	4,8	5,0	5,6	7,2	7,1	2,1	2,3	2,2	2,2	2,4	2,2
6. Olie en vet	1,4	1,3	1,2	1,4	1,7	2,0	1,2	0,6	0,5	0,5	0,6	0,6
7. Schoeisel	0,4	0,9	0,9	1,2	1,5	1,7	0,3	0,4	0,4	0,4	0,5	0,6
Totaal (A tot J)	**102,3**	**178,6**	**195,5**	**222,5**	**255,1**	**273,0**	**84,5**	**84,6**	**85,8**	**87,0**	**86,1**	**85,7**
K. *Overige sectoren*	**18,8**	**32,4**	**32,3**	**33,1**	**41,0**	**45,7**	**15,5**	**15,4**	**14,2**	**13,0**	**13,9**	**14,3**
Algemeen totaal	**121,1**	**211,0**	**227,8**	**255,6**	**296,1**	**318,7**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Analyse van de handelsbalans

volgens de secties en afdelingen van de Type-Classificatie voor de Internationale Handel

(miljoenen franken)

SECTIES EN AFDELINGEN	1953	1961	1962	1963	1964	1965
0. Voedingswaren	— 14 771	— 13 449	— 13 572	— 12 167	— 16 491	— 16 511
1. Genotmiddelen	— 1 815	— 2 488	— 2 347	— 2 653	— 2 985	— 3 272
2. Grondstoffen (exclusief minerale brandstoffen)	— 18 987	— 25 981	— 24 145	— 22 719	— 30 742	— 29 944
w. o. : 26. Textielstoffen en afval van textielstoffen en -waren	(— 6 597)	(— 7 481)	(— 7 484)	(— 6 857)	(— 9 900)	(— 7 528)
28. Ertsen en afval van metalen	(— 6 761)	(— 9 480)	(— 8 511)	(— 7 605)	(— 10 140)	(— 12 259)
3. Minerale brandstoffen, smeermiddelen en dergelijke produkten	— 4 212	— 12 610	— 14 237	— 17 016	— 18 095	— 18 946
4. Vetten en oliën van dierlijke of plantaardige oorsprong	+ 471	— 668	— 516	— 803	— 1 026	— 1 225
5. Scheikundige produkten	+ 1 955	— 738	— 1 370	— 1 573	— 2 765	— 1 731
6. Fabrikaten	+ 38 689	+ 54 155	+ 58 254	+ 57 975	+ 66 753	+ 75 700
61. Gelooide huiden, leder en lederwaren, bereide pelterijen	(— 143)	(— 457)	(— 280)	(— 478)	(— 425)	(— 214)
62. Werken van rubber niet elders genoemd	(— 64)	(— 552)	(— 490)	(— 694)	(— 702)	(— 556)
63. Werken van hout en van kurk (behalve meubels)	(— 311)	(— 96)	(+ 171)	(+ 193)	(+ 34)	(+ 307)
64. Papier, karton en werken daarvan	(— 876)	(— 1 748)	(— 1 564)	(— 1 980)	(— 2 163)	(— 2 148)
65. Garens, weefsels, geconfectionneerde textielwaren en dergelijke	(+ 9 189)	(+ 11 615)	(+ 13 847)	(+ 13 747)	(+ 15 252)	(+ 15 391)
66. Fabrikaten van minerale stoffen, andere dan metalen, niet elders genoemd	(+ 3 144)	(+ 5 972)	(+ 6 970)	(+ 6 332)	(+ 7 752)	(+ 7 904)
67. Gietijzer, ijzer en staal	(+ 21 885)	(+ 35 422)	(+ 36 549)	(+ 35 783)	(+ 41 725)	(+ 47 287)
68. Non-ferrometalen	(+ 3 144)	(+ 2 084)	(+ 1 077)	(+ 3 521)	(+ 3 901)	(+ 6 977)
69. Metaalwaren niet elders genoemd	(+ 2 721)	(+ 1 916)	(+ 1 975)	(+ 1 550)	(+ 1 379)	(+ 752)
7. Machines en vervoermaterieel	— 6 763	— 16 615	— 18 357	— 19 786	— 18 337	— 11 118
71. Niet-elektrische machines	(— 5 213)	(— 6 604)	(— 8 086)	(— 10 418)	(— 11 057)	(— 8 267)
72. Elektrische machines en toestellen	(+ 46)	(— 2 639)	(— 2 521)	(— 2 808)	(— 2 815)	(— 2 228)
73. Vervoermaterieel	(— 1 596)	(— 7 372)	(— 7 750)	(— 6 560)	(— 4 465)	(— 623)
8. Diverse fabrikaten	— 1 360	— 595	+ 389	+ 570	— 1 905	+ 2 366
9. Diverse goederen niet elders genoemd	— 427	+ 4 257	+ 4 309	+ 4 528	+ 5 149	+ 5 086
Algemene balans	**— 8 162**	**— 14 732**	**— 11 592**	**— 13 644**	**— 16 634**	**+ 405**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Uitvoer per land van bestemming

LAND VAN BESTEMMING (a)	Waarde (miljarden franken)							Percentage van de totale uitvoerwaarde						
	1953	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1953	1960	1961	1962	1963	1964	1965
1. Nederland	20,1	40,1	45,9	49,3	54,6	64,1	70,4	17,8	21,3	23,4	22,8	22,6	22,9	22,1
2. West-Duitsland	10,5	29,8	30,2	38,2	44,8	57,9	69,7	9,3	15,8	15,4	17,7	18,5	20,7	21,9
3. Frankrijk (b)	9,1	19,6	22,1	26,8	35,2	42,3	46,4	8,0	10,4	11,2	12,4	14,5	15,1	14,5
4. Verenigde Staten van Amerika	11,5	17,9	18,1	20,7	20,6	22,5	26,6	10,2	9,5	9,2	9,6	8,5	8,1	8,3
5. Groot-Brittannië	8,8	10,5	10,3	10,8	13,9	13,8	15,3	7,8	5,5	5,3	5,0	5,7	4,9	4,8
6. Italië	3,7	5,8	6,3	8,6	12,4	10,6	10,9	3,3	3,1	3,2	4,0	5,1	3,8	3,4
7. Zwitserland	3,0	5,2	5,7	6,5	6,9	6,7	7,1	2,7	2,8	2,9	3,0	2,9	2,4	2,2
8. Zweden	3,9	5,5	5,9	4,9	4,8	5,2	6,3	3,5	2,9	3,0	2,3	2,0	1,9	2,0
9. Denemarken	2,5	3,5	3,5	3,7	3,2	3,9	4,4	2,2	1,9	1,8	1,7	1,3	1,4	1,4
10 Spanje	0,7	1,0	1,3	2,1	1,9	1,8	3,7	0,6	0,5	0,6	1,0	0,8	0,6	1,2
11. Kongo (Leo), Rwanda en Burundi	6,6	3,1	2,0	2,5	2,5	3,4	3,5	5,8	1,6	1,0	1,2	1,0	1,2	1,1
12. Canada	1,5	2,1	2,2	2,2	2,2	2,7	3,3	1,4	1,1	1,1	1,0	0,9	1,0	1,0
13. Noorwegen	2,0	2,1	2,2	2,3	2,2	2,5	2,8	1,8	1,1	1,1	1,1	0,9	0,9	0,9
14. Griekenland	0,7	1,7	1,5	1,5	1,7	1,9	2,4	0,6	0,9	0,8	0,7	0,7	0,7	0,8
15. Oostenrijk	0,8	1,3	1,4	1,7	1,6	1,8	2,0	0,7	0,7	0,7	0,8	0,7	0,6	0,6
16. Finland	0,7	1,6	1,4	1,4	1,3	1,4	1,9	0,6	0,8	0,7	0,7	0,5	0,5	0,6
17. Japan	0,9	1,2	1,3	1,2	1,7	1,6	1,7	0,8	0,6	0,7	0,6	0,7	0,6	0,5
18. Republiek van Zuid-Afrika	1,3	1,1	1,5	1,0	1,2	1,5	1,7	1,2	0,6	0,8	0,5	0,5	0,5	0,5
19. Portugal	1,8	1,8	2,7	1,1	1,3	1,3	1,6	1,6	1,0	1,4	0,5	0,5	0,5	0,5
20. India	1,0	1,2	0,9	0,8	1,1	1,1	1,6	0,9	0,6	0,5	0,4	0,5	0,4	0,5
21. Hong-Kong	0,5	0,7	0,8	1,0	1,1	1,4	1,5	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5
22. Israël	0,6	0,5	0,5	0,7	0,8	1,7	1,3	0,5	0,3	0,3	0,3	0,3	0,6	0,4
23. Venezuela	0,8	1,4	1,1	1,2	0,9	1,1	1,2	0,7	0,8	0,6	0,5	0,4	0,4	0,4
24. Tchechoslowakije	0,2	1,2	1,3	1,0	0,8	0,9	1,1	0,2	0,6	0,7	0,5	0,3	0,3	0,3
25. U.S.S.R.	0,8	1,0	1,4	1,3	0,7	0,7	1,1	0,7	0,5	0,7	0,6	0,3	0,3	0,3
Overige landen	19,0	27,9	24,7	23,7	22,6	25,7	29,6	16,7	14,7	12,5	10,6	9,4	9,2	9,3
Totaal ...	**113,0**	**188,8**	**196,2**	**216,2**	**242,0**	**279,5**	**319,1**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Gerangschikt naar het bedrag van de uitvoer in 1965.
(b) Inclusief het Saargebied van 1953 tot 1958.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Voornaamste uitvoerposten naar de Verenigde Staten

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	1953	1960	1961	1962	1963	1964	1965
V. *Minerale produkten*	**157**	**188**	**205**	**154**	**103**	**88**	**87**
w.o. : teeroliën, enz.	98	112	142	55	45	40	50
VI. *Chemische produkten, enz.*	**806**	**1 690**	**1 466**	**1 794**	**1 598**	**1 840**	**1 862**
w.o. : eigenlijke chemische produkten	203	657	344	343	298	353	355
meststoffen	363	349	309	413	393	359	283
fotografische produkten, enz.	165	615	740	929	824	1 041	1 155
VIII. *Huiden, leder en pelterijen, enz.*	**109**	**107**	**124**	**181**	**178**	**184**	**188**
w.o. : pelterijen	93	41	53	91	98	100	79
XI. *Textielstoffen en textielwaren*	**1 886**	**2 493**	**2 235**	**2 830**	**2 644**	**2 473**	**2 633**
w.o. : kunstzijde	278	114	58	65	113	109	94
wol, enz.	642	451	402	504	596	582	578
katoen, enz.	272	192	216	349	296	296	364
vlas, enz.	525	450	419	540	543	515	533
kledingstukken, linnen, enz.	90	88	79	83	133	144	188
XIII. *Werken van steen, ceramiek, glas, enz.*	**582**	**1 390**	**1 228**	**1 437**	**1 183**	**1 311**	**1 191**
w.o. : glas en glaswaren	557	1 243	1 129	1 282	972	1 137	1 037
XIV. *Echte parels, edelstenen, enz.*	**1 459**	**3 435**	**3 628**	**3 320**	**3 798**	**4 567**	**4 977**
XV. *Metalen en werken van metaal*	**5 583**	**6 765**	**7 200**	**8 715**	**8 787**	**8 847**	**11 857**
w.o. : ijzer, gietijzer, staal	3 736	5 445	5 741	6 865	6 906	7 349	9 666
tin	930	146	75	243	36	21	24
zink	191	61	145	215	191	65	128
zeldzame metalen	469	402	530	618	498	546	794
XVI. *Machines, elektrisch materieel*	**271**	**187**	**514**	**519**	**549**	**707**	**810**
Machines en toestellen	233	135	439	357	412	573	690
Elektrisch materieel	38	52	75	162	137	134	120
XVII. *Vervoermaterieel*	**11**	**498**	**328**	**306**	**376**	**1 050**	**1 376**
XIX. *Wapens en munitie*	**256**	**397**	**351**	**367**	**410**	**391**	**512**
Totaal	**11 120**	**17 150**	**17 279**	**19 623**	**19 626**	**21 458**	**25 493**
Andere waren	**424**	**741**	**776**	**1 073**	**928**	**1 056**	**1 113**
Totale uitvoer	**11 544**	**17 891**	**18 055**	**20 696**	**20 554**	**22 514**	**26 606**

(a) Afdelingen en hoofdstukken van het douanetarief.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Invoer per land van herkomst

LAND VAN HERKOMST (a)	Waarde (miljarden franken)							Percentage van de totale uitvoerwaarde						
	1953	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1953	1960	1961	1962	1963	1964	1965
1. West-Duitsland	14,9	33,7	37,6	42,6	49,2	58,7	63,2	12,3	17,0	17,9	18,7	19,3	19,8	19,8
2. Frankrijk (b)	13,4	26,9	31,1	33,2	38,5	43,8	49,7	11,1	13,6	14,7	14,6	15,1	14,8	15,6
3. Nederland	16,6	29,4	32,3	33,7	37,7	44,0	48,2	13,7	14,8	15,3	14,8	14,7	14,9	15,1
4. Verenigde Staten van Amerika	12,4	19,6	18,7	22,6	23,6	26,2	27,5	10,3	9,9	8,9	9,9	9,2	8,9	8,6
5. Groot-Brittannië	11,0	14,6	15,9	18,4	21,1	22,7	24,3	9,0	7,4	7,6	8,1	8,3	7,7	7,6
6. Italië	1,8	4,7	5,8	6,7	8,8	11,3	12,6	1,5	2,4	2,8	2,9	3,4	3,8	4,0
7. Kongo (Leo), Rwanda en Burundi	9,1	13,3	11,3	9,2	8,3	10,0	10,5	7,5	6,7	5,4	4,0	3,2	3,4	3,3
8. Zweden	3,9	6,0	6,6	6,0	6,7	7,5	7,5	3,2	3,0	3,1	2,6	2,6	2,5	2,4
9. Iran	0,1	2,2	2,6	1,6	3,6	5,0	5,1	—	1,1	1,2	0,7	1,4	1,7	1,6
10. Zwitserland	3,0	3,6	3,4	3,8	4,1	4,4	5,0	2,5	1,8	1,6	1,7	1,6	1,5	1,6
11. Canada	2,9	2,4	2,7	2,6	2,7	3,8	4,4	2,4	1,2	1,3	1,1	1,1	1,3	1,4
12. Republiek van Zuid-Afrika	0,8	1,9	2,0	2,7	2,7	2,6	3,2	0,7	1,0	0,9	1,2	1,1	0,9	1,0
13. Argentinië	2,4	2,3	2,4	3,5	3,3	3,1	3,1	2,0	1,2	1,1	1,5	1,3	1,0	1,0
14. Australië	3,6	2,8	2,8	2,9	2,9	3,8	2,9	3,0	1,4	1,4	1,3	1,1	1,3	0,9
15. Koeweit	2,0	0,8	0,2	1,0	3,0	1,7	2,6	1,7	0,4	0,1	0,4	1,2	0,6	0,8
16. Finland	0,8	1,9	2,2	2,0	2,1	2,5	2,5	0,7	1,0	1,0	0,9	0,8	0,8	0,8
17. U.S.S.R.	0,8	1,4	1,8	2,3	2,6	2,5	2,3	0,7	0,7	0,8	1,0	1,0	0,8	0,7
18. Brazilië	1,5	1,3	1,3	1,4	1,4	2,1	2,3	1,2	0,7	0,6	0,6	0,5	0,7	0,7
19. Japan	0,4	1,0	1,2	1,7	1,8	1,8	2,2	0,3	0,5	0,6	0,8	0,7	0,6	0,7
20. Nieuw-Zeeland	0,5	1,2	1,3	1,5	1,2	1,9	1,6	0,3	0,6	0,6	0,7	0,5	0,6	0,5
21. Libië	—	—	0,1	0,7	0,7	1,1	1,6	—	—	—	0,3	0,3	0,4	0,5
22. Spanje	0,7	1,2	1,1	1,1	1,1	1,5	1,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,4	0,5	0,5
Overige landen	18,5	25,7	26,6	26,6	28,5	34,1	34,8	15,3	13,0	12,6	11,7	11,2	11,5	10,9
Totaal	**121,1**	**197,9**	**211,0**	**227,8**	**255,6**	**296,1**	**318,7**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Gerangschikt naar het bedrag van de invoer in 1965.
(b) Inclusief het Saargebied van 1953 tot 1958.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Voornaamste invoerposten uit de Verenigde Staten

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	1953	1961	1962	1963	1964	1965
II. *Produkten van het plantenrijk*	**2 261**	**3 165**	**4 628**	**3 890**	**4 500**	**5 970**
w.o. : fruit	368	312	282	314	262	364
graangewassen	1 735	2 269	3 473	2 776	3 049	4 500
zaden, enz.	103	537	804	702	1 097	1 025
III. *Vetstoffen*	**288**	**119**	**67**	**82**	**248**	**204**
IV. *Produkten van de voedings- en genotmiddelenindustrie*	**794**	**1 001**	**1 177**	**1 243**	**1 499**	**1 739**
w.o. : cacao en bereide cacao	52	5	9	3	3	3
groentenconserven	142	285	307	325	387	383
tabak	492	460	399	463	506	617
V. *Minerale produkten*	**1 356**	**1 271**	**1 420**	**2 328**	**2 169**	**2 370**
w.o. : zout, zwavel, enz.	78	135	149	161	215	295
brandstoffen, enz.	1 167	1 056	1 220	2 095	1 811	1 763
VI. *Chemische produkten*	**942**	**1 988**	**1 793**	**2 141**	**2 411**	**2 981**
w.o. : eigenlijke chemische produkten	356	1 464	1 244	1 586	1 758	2 213
farmaceutische produkten	237	243	237	202	263	337
looi-extracten	179	96	105	120	122	124
zeep, kaarsen, enz.	70	47	59	74	74	78
VIII. *Huiden, leder, pelterijen, enz.*	**121**	**253**	**202**	**264**	**232**	**238**
IX. *Hout, kurk en werken hiervan*	**84**	**59**	**46**	**67**	**86**	**75**
w.o. : hout en werken van hout	83	58	45	66	85	75
X. *Papier en papierwaren*	**108**	**357**	**341**	**387**	**441**	**578**
Grondstoffen	15	166	158	194	191	242
Papier en karton, papier- en kartonwaren	62	145	137	148	195	265
Boeken	31	46	46	45	55	71
XI. *Textielstoffen en textielwaren*	**1 171**	**2 076**	**1 521**	**1 419**	**1 941**	**1 413**
w.o. : kunstzijde, enz.	112	365	456	418	541	363
katoen	924	1 422	798	746	1 117	651
tricotagegoederen	12	16	18	18	41	61
kledingstukken, linnen, enz.	49	44	46	42	56	65
XIV. *Edelstenen*	**209**	**755**	**777**	**1 464**	**1 800**	**1 166**
XV. *Metalen en werken uit metaal*	**809**	**642**	**806**	**1 196**	**1 521**	**1 725**
w.o. : ijzer, staal, enz.	512	327	399	658	849	1 059
lood	211	35	39	22	41	37
XVI. *Machines, elektrisch materieel*	**2 066**	**3 482**	**5 270**	**4 815**	**5 233**	**4 444**
Machines en toestellen	1 556	2 874	4 034	3 641	4 106	3 665
Elektrisch materieel	510	608	1 236	1 174	1 127	779
XVII. *Vervoermaterieel*	**1 572**	**2 198**	**2 450**	**2 016**	**1 920**	**2 675**
w.o. : autovoertuigen, rijwielen, enz.	1 273	1 134	1 369	1 297	1 194	1 522
XVIII. *Wetenschappelijke instrumenten en toestellen*	**195**	**538**	**1 203**	**1 057**	**802**	**706**
w.o. : optische toestellen, enz.	116	391	1 031	843	645	497
Totaal	**11 976**	**17 904**	**21 701**	**22 369**	**24 803**	**26 284**
Andere waren	**462**	**836**	**852**	**1 228**	**1 435**	**1 215**
Totaal invoer	**12 438**	**18 740**	**22 553**	**23 597**	**26 238**	**27 499**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Afdelingen en hoofdstukken van het douanetarief.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Invoer, uitvoer en zichtbare handelsbalans per muntzone in 1964 en 1965 (a)

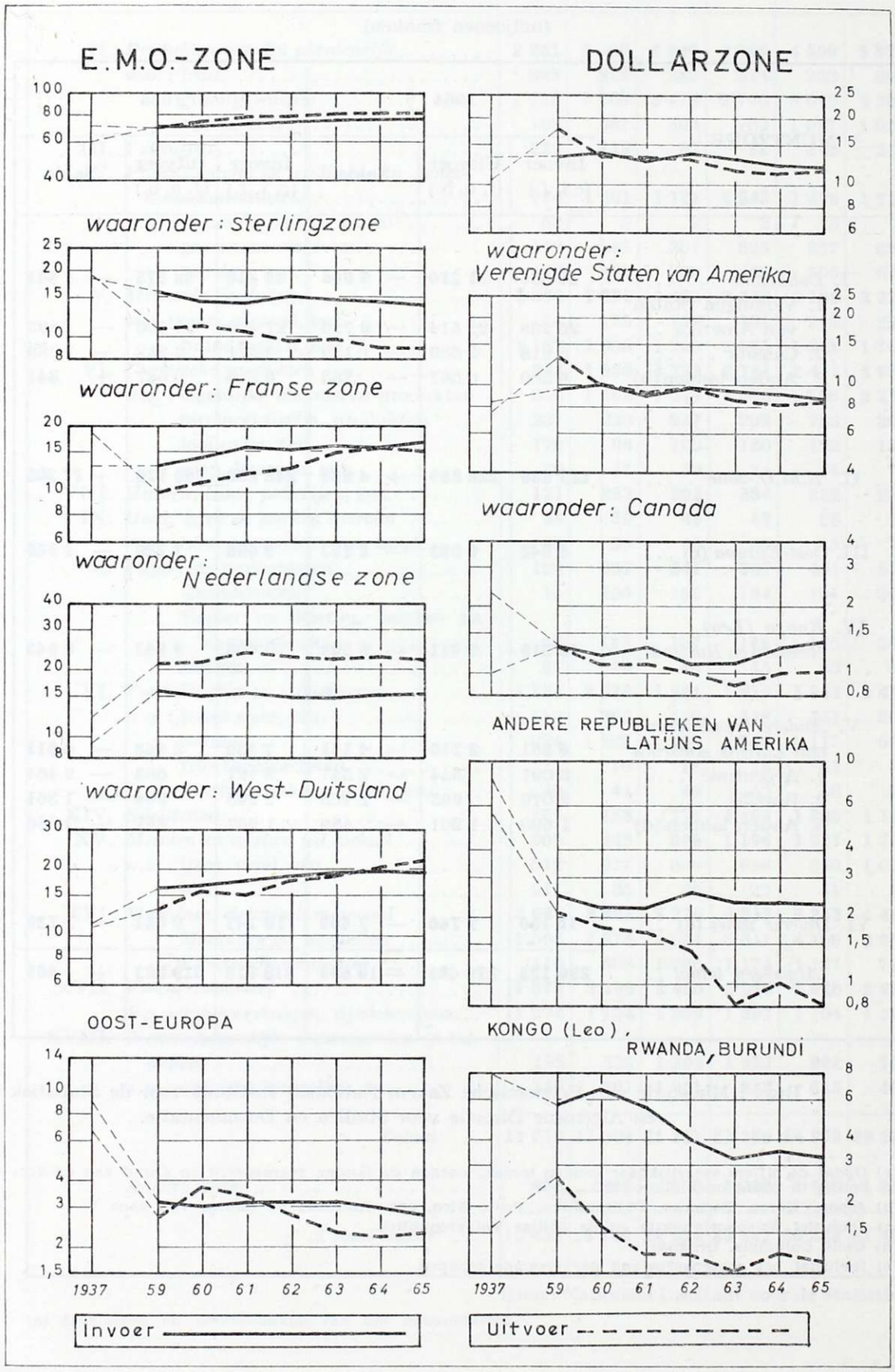
(miljoenen franken)

MUNTZONE	1964			1965		
	Invoer (c.i. f.)	Uitvoer (f. o. b.)	Saldo	Invoer (c. i. f.)	Uitvoer (f. o. b.)	Saldo
I. *Dollarzone*	**36 356**	**31 270**	**— 5 086**	**38 216**	**36 575**	**— 1 641**
1. Verenigde Staten van Amerika ...	26 238	22 514	— 3 724	27 499	26 606	— 893
2. Canada	3 818	2 689	— 1 129	4 371	3 282	— 1 089
3. Andere landen (b)	6 300	6 067	— 233	6 346	6 687	+ 341
II. *E.M.O.-zone*	**223 586**	**228 269**	**+ 4 683**	**242 868**	**260 176**	**+ 17 308**
III. *Oost-Europa* (c)	**8 842**	**6 069**	**— 2 773**	**9 008**	**7 320**	**— 1 688**
IV. *Kongo (Leo), Rwanda en Burundi.*	**10 319**	**3 411**	**— 6 908**	**10 486**	**3 543**	**— 6 943**
V. *Andere republieken van Latijns Amerika*	**6 851**	**2 710**	**— 4 141**	**7 359**	**2 448**	**— 4 911**
1. Argentinië	3 091	544	— 2 547	3 127	663	— 2 464
2. Brazilië	2 070	965	— 1 105	2 265	904	— 1 361
3. Andere landen (d)	1 690	1 201	— 489	1 967	881	— 1 086
VI. *Diverse zones* (e) ...	**10 169**	**7 760**	**— 2 409**	**10 741**	**9 021**	**— 1 720**
Algemeen totaal ...	**296 123**	**279 489**	**— 16 634**	**318 678**	**319 083**	**+ 405**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Opdat de cijfers vergelijkbaar zouden wezen, werden de landen gegroepeerd op grond van de verdeling in muntzones einde 1965.
(b) Japan, Korea, Formosa, Philippijnen, Porto-Rico, enz. Exclusief de landen van zone V.
(c) Inclusief Tsjechoslowakije en de Duitse Volksrepubliek.
(d) Chili, Columbia, Uruguay.
(e) Inclusief het scheepsproviand der vreemde schepen.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie
In- en uitvoer per muntzone
(percentages van het totaal)

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Evolutie van de in- en uitvoer met de landen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling

(miljoenen franken)

LAND	1964			1965		
	Invoer (c.i.f.)	Uitvoer (f.o.b.)	Saldo	Invoer (c.i.f.)	Uitvoer (f.o.b.)	Saldo
1. *Europese Economische Gemeenschap*	**157 740**	**174 929**	**+17 189**	**173 669**	**197 354**	**+23 685**
Nederland	43 986	64 123	+20 137	48 202	70 366	+22 164
West-Duitsland	58 683	57 927	— 756	63 154	69 712	+ 6 558
Frankrijk	43 814	42 303	— 1 511	49 713	46 403	— 3 310
Italië	11 257	10 576	— 681	12 600	10 873	— 1 727
2. *Europese Vrijhandelsassociatie*	**38 849**	**35 249**	**— 3 600**	**41 493**	**39 566**	**— 1 927**
Verenigd Koninkrijk	22 705	13 824	— 8 881	24 285	15 328	— 8 957
Noorwegen	1 142	2 482	+ 1 340	1 317	2 761	+ 1 444
Zweden	7 462	5 170	— 2 292	7 505	6 319	— 1 186
Denemarken	1 206	3 946	+ 2 740	1 455	4 350	+ 2 895
Portugal	800	1 273	+ 473	841	1 628	+ 787
Zwitserland	4 430	6 719	+ 2 289	5 032	7 140	+ 2 108
Oostenrijk	1 104	1 835	+ 731	1 058	2 040	+ 982
3. *Andere landen van de O.E.S.O.*	**37 981**	**35 477**	**— 2 504**	**39 541**	**42 225**	**+ 2 684**
— in Noord-Amerika :						
Verenigde Staten van Amerika	26 238	22 514	— 3 724	27 499	26 606	— 893
Canada	3 818	2 689	— 1 129	4 371	3 282	— 1 089
— in Azië :						
Japan	1 832	1 591	— 241	2 247	1 749	— 498
— in Europa :						
Griekenland	265	1 945	+ 1 680	340	2 443	+ 2 103
Ierland	452	1 040	+ 588	393	1 110	+ 717
IJsland	38	102	+ 64	125	152	+ 27
Turkije	887	473	— 414	1 124	586	— 538
Spanje	1 477	1 830	+ 353	1 551	3 652	+ 2 101
Yougoslavië (a)	475	781	+ 306	465	767	+ 302
Finland (a) (b)	2 499	2 512	+ 13	1 426	1 878	+ 452
Totaal O.E.S.O.	**234 570**	**245 655**	**+11 085**	**254 703**	**279 145**	**+24 442**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Particulier statuut bij de O.E.S.O.
(b) Geassocieerd lid van de E.V.A.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Saldo van de handelsbalans per muntzone (a)

(percentages van de totale invoer)

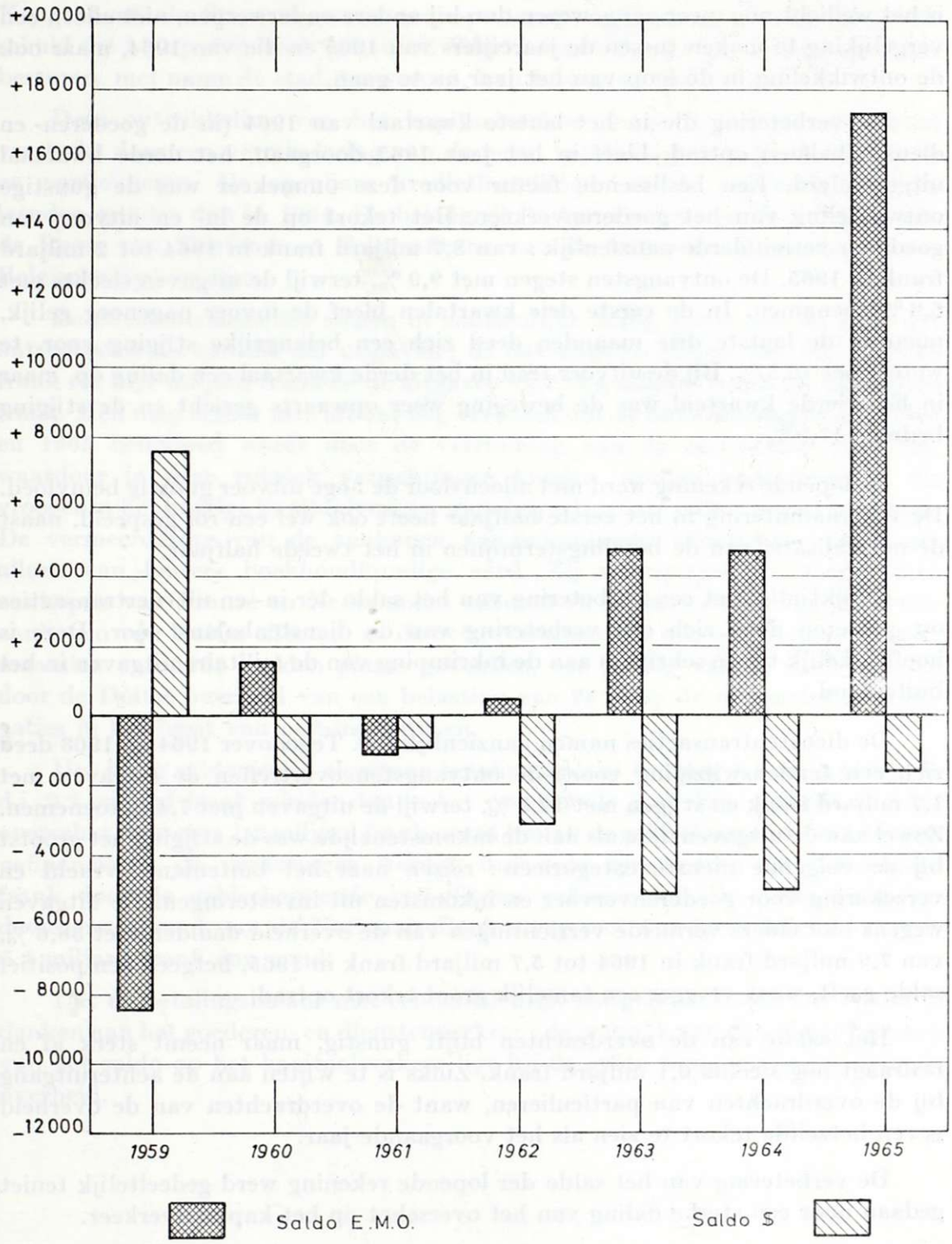
MUNTZONE	1953	1961	1962	1963	1964	1965
I. *Dollarzone*	— 1,9	— 0,4	— 1,4	— 2,0	— 1,7	— 0,5
1. Verenigde Staten van Amerika	— 0,8	— 0,3	— 0,8	— 1,2	— 1,2	— 0,3
2. Canada	— 1,1	— 0,2	— 0,2	— 0,2	— 0,4	— 0,3
3. Andere landen (b)	—	+ 0,1	— 0,4	— 0,6	— 0,1	+ 0,1
II. *E. M. O.-zone* (c)	— 4,1	— 1,1	+ 0,2	+ 1,9	— 1,6	+ 5,4
1. Sterlingzone	— 6,5	— 4,2	— 6,3	— 5,5	— 5,9	— 5,0
w. o. : Verenigd Koninkrijk	(— 1,8)	(— 2,6)	(— 3,3)	(— 4,6)	(— 3,0)	(— 2,8)
Australië	(— 2,5)	(— 1,0)	(— 0,9)	(— 0,8)	(— 0,9)	(— 0,6)
2. Franse muntzone	— 3,0	— 4,7	— 3,3	— 1,8	— 0,8	— 1,3
w. o. : Frankrijk	(— 3,6)	(— 4,3)	(— 2,8)	(— 1,3)	(— 0,5)	(— 1,0)
3. Nederlandse muntzone	+ 2,7	+ 6,6	+ 6,8	+ 6,5	+ 6,5	+ 6,7
w. o. : Nederland	(+ 2,9)	(+ 6,5)	(+ 6,9)	(+ 6,6)	(+ 6,8)	(+ 7,0)
4. Denemarken	+ 1,2	+ 1,3	+ 1,2	+ 0,8	+ 0,9	+ 0,9
5. Noorwegen	+ 0,8	+ 0,6	+ 0,6	+ 0,5	+ 0,5	+ 0,4
6. Zweden	—	— 0,3	— 0,5	— 0,7	— 0,8	— 0,4
7. Italië	+ 1,5	+ 0,2	+ 0,8	+ 1,4	— 0,2	— 0,5
8. Zwitserland	—	+ 1,1	+ 1,2	+ 1,1	+ 0,8	+ 0,7
9. West-Duitsland	— 3,6	— 3,6	— 1,9	— 1,7	— 0,3	+ 2,1
10. Griekenland, Portugal en overzeese gebiedsdelen, Oostenrijk, Turkijë	+ 2,8	+ 1,8	+ 1,1	+ 1,1	+ 0,8	+ 1,0
11. Spanje en overzeese gebiedsdelen	+ 0,1	+ 0,1	+ 0,5	+ 0,2	+ 0,1	+ 0,8
III. *Oost-Europa* (d)	+ 1,3	— 0,1	— 0,6	— 1,0	— 0,9	— 0,5
IV. *Kongo(Leo), Rwanda en Burundi*	— 2,0	— 4,4	— 2,9	— 2,4	— 2,3	— 2,2
V. *Andere republieken van Latijns-Amerika*	— 2,8	— 0,6	— 1,3	— 1,5	— 1,4	— 1,6
1. Argentinië	— 1,8	— 0,4	— 1,2	— 1,1	— 0,9	— 0,8
2. Brazilië	— 0,8	— 0,3	— 0,1	— 0,2	— 0,4	— 0,4
3. Andere landen (e)	— 0,2	+ 0,1	—	— 0,2	— 0,1	— 0,4
VI. *Diverse zones* (f)	+ 2,7	— 0,5	+ 0,9	— 0,3	— 0,9	— 0,5
Algemeen totaal	— 6,7	— 7,0	— 5,1	— 5,3	— 5,6	+ 0,1

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Opdat de cijfers vergelijkbaar zouden wezen, werden de landen gegroepeerd op grond van de verdeling in muntzones einde 1965.
(b) Japan, Korea, Formosa, Philippijnen, Porto-Rico, enz. Exclusief de landen van zone V.
(c) Vanaf 1960 is Spanje en overzeese gebiedsdelen in het totaal inbegrepen.
(d) Inclusief Tsjechoslowakije en de Duitse Volksrepubliek.
(e) Chili, Columbia, Uruguay.
(f) Inclusief het scheepsprovland der vreemde schepen.

Saldo van de handelsbalansen der B.L.E.U. met de monetaire zone van de landen leden van de E.M.O. (a) en de dollarzone

(miljoenen franken)

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) De Europese Monetaire Overeenkomst heeft vanaf 27 december 1958 de Europese Betalingsunie vervangen.

AFDELING III. – BETALINGSBALANS

Bij het onderzoek van de resultaten der betalingsbalans van de B.L.E.U. is het wellicht nog meer aangewezen dan bij andere onderwerpen, niet alleen een vergelijking te maken tussen de jaarcijfers van 1965 en die van 1964, maar ook de ontwikkeling in de loop van het jaar na te gaan.

De verbetering die in het laatste kwartaal van 1964 (in de goederen- en dienstenbalans) optrad, bleef in het jaar 1965 doorgaan, het derde kwartaal uitgezonderd. Een beslissende factor voor deze ommekeer was de gunstige ontwikkeling van het goederenverkeer. Het tekort op de in- en uitvoer van goederen verminderde aanzienlijk : van 8,7 miljard frank in 1964 tot 2 miljard frank in 1965. De ontvangsten stegen met 9,9 %, terwijl de uitgaven slechts met 6,8 % toenamen. In de eerste drie kwartalen bleef de invoer nagenoeg gelijk, maar in de laatste drie maanden deed zich een belangrijke stijging voor, te weten met 12,5 %. Bij de uitvoer trad in het derde kwartaal een daling op, maar in het vierde kwartaal was de beweging weer opwaarts gericht en de stijging bedroeg 17,9 %.

De lopende rekening werd niet alleen door de hoge uitvoer gunstig beïnvloed. De voorraadintering in het eerste halfjaar heeft ook wel een rol gespeeld, naast de normalisatie van de betalingstermijnen in het tweede halfjaar.

Gelijktijdig met een verbetering van het saldo der in- en uitvoertransacties op goederen deed zich een verbetering van de dienstenbalans voor. Deze is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de inkrimping van de militaire uitgaven in het buitenland.

De dienstentransacties namen aanzienlijk toe. Tegenover 1964 en 1963 deed zich een tendenswijziging voor ; de ontvangsten overtreffen de uitgaven met 1,7 miljard frank en stijgen met 12,3 %, terwijl de uitgaven met 7,4 % toenemen. Zowel aan de uitgavenzijde als aan de inkomstenzijde was de stijging het grootst bij de volgende dienstencategorieën : reizen naar het buitenland, vracht en verzekering voor goederenvervoer en inkomsten uit investeringen. De uitgaven wegens niet elders vermelde verrichtingen van de overheid daalden met 38,6 %, van 7,9 miljard frank in 1964 tot 5,7 miljard frank in 1965, hetgeen een positief saldo geeft, waar vroeger een tamelijk groot tekort optrad.

Het saldo van de overdrachten blijft gunstig, maar neemt sterk af en bedraagt nog slechts 0,1 miljard frank. Zulks is te wijten aan de achteruitgang bij de overdrachten van particulieren, want de overdrachten van de overheid geven hetzelfde tekort te zien als het voorgaande jaar.

De verbetering van het saldo der lopende rekening werd gedeeltelijk teniet gedaan door een sterke daling van het overschot op het kapitaalverkeer.

Bij de beweging van de buitenlandse Rijksschuld ligt de belangrijkste oorzaak van de inkrimping van de netto kapitaalaanvoer. Deze daalde van 10,3 miljard frank in 1964 tot 1,6 miljard frank. Bij het overheidskapitaalverkeer was er een tekort van 5,5 miljard frank, te vergelijken met een overschot van

1,5 miljard frank in 1964. Zulks is te wijten aan het feit dat de Staat een groter beroep op de Belgische kapitaalmarkt heeft kunnen doen en aflossingen op zijn buitenlandse schuld in vreemde valuta heeft verricht. De uitvoering van de overeenkomst van 6 februari 1965 tussen België en de Demokratische Republiek Kongo heeft de Staat eveneens genoopt terugbetalingen te verrichten op de schuld die hij op zich heeft genomen. Voorts verminderden de overige openbare besturen, met name de stad Antwerpen, hun beroep op het buitenland.

Deze ontwikkeling van het kapitaalverkeer in de overheidssector werd versterkt door een vermindering van de netto kapitaalaanvoer bij de bedrijven en particulieren. De openbare kredietinstellingen en de overheidsbedrijven leenden minder dan in 1964. De belangrijkste transacties zijn de leningen van de Regie van Telefonie en Telegrafie en van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.

De effectentransacties stegen in aanzienlijke mate, zowel aan de zijde der ontvangsten als aan die der uitgaven ; de ontvangsten stegen van 12,5 miljard frank tot 21,9 miljard frank en de uitgaven van 13,4 miljard frank tot 23 miljard frank. Men mag echter niet uit het oog verliezen dat de ontwikkeling tussen 1964 en 1965 beïnvloed wordt door de verruiming van de statistische gegevens, waardoor in deze rubriek verrichtingen konden worden ondergebracht die vroeger in het overige kapitaalverkeer van de particuliere sector waren begrepen. De vermeerdering van de aankopen van buitenlandse effecten is evenwel niet alleen van loutere boekhoudkundige aard. Zij weerspiegelt de toegenomen aankopen van Franse en Nederlandse effecten en de hervatting van de netto-aankopen van Duitse effecten, na de netto-verkopen die nog gedurende de eerste maanden van 1965 hadden plaats gevonden, een gevolg van de aankondiging door de Duitse overheid van een belasting van 25 % op de inkomsten uit obligaties in het bezit van niet-ingezetenen.

Het batig saldo op de algemene betalingsbalans bedroeg 8,5 miljard frank, d.i. 2,2 miljard frank minder dan in het voorgaande jaar. Een gedeelte van het overschot, te weten 1,2 miljard frank, werd buiten de geldscheppende instellingen gefinancierd ; de vorderingen werden dus voor een bedrag van 7,3 miljard frank door de geldscheppende instellingen gefinancierd. De netto goud- en deviezenvoorraad van de Nationale Bank steeg met 8 miljard frank, waarvan 5,4 miljard frank aan goud.

Dat de betalingsbalans met een aanzienlijk batig saldo sloot, was vooral te danken aan het goederen- en dienstenverkeer ; de oorzaak van de geringe omvang van het saldo op het kapitaalverkeer ligt bij de grote terugbetalingen door de overheid.

★

★ ★

Balans van de internationale betalingen van de B. L. E. U. in 1964 en 1965

(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	Ontvangsten		Uitgaven		Saldo	
	1964	1965	1964	1965	1964	1965
A. *Goederen- en dienstentransacties :*						
1. Goederentransacties	242,9	265,6	241,0	257,8	+ 1,9	+ 7,8
a) Uitvoer en invoer f. o. b.	*230,5*	*253,5*	*239,2*	*255,5*	— *8,7*	— *2,0*
b) Loonwerk	*7,0*	*8,9*	*1,8*	*2,3*	+ *5,2*	+ *6,6*
c) Arbitrageverrichtingen					+ *5,4*	+ *3,2*
2. Niet-monetair goud					— 0,8	— *2,0*
3. Vervoer- en verzekeringskosten van goederen	9,7	10,9	10,1	11,7	— 0,4	— 0,8
4. Andere vervoerkosten	4,7	5,0	3,7	3,9	+ 1,0	+ 1,1
5. Verplaatsingen in het buitenland (a)	8,7	10,5	12,1	14,3	— 3,4	— 3,8
6. Inkomsten uit investeringen	10,2	12,3	11,1	12,0	— 0,9	+ 0,3
7. Overheidstransacties niet elders vermeld	5,6	6,0	7,9	5,7	— 2,3	+ 0,3
8. Andere diensten	22,5	25,3	18,3	20,7	+ 4,2	+ 4,6
a) Royalties voor speelfilms, voor patent- en auteursrechten	*2,7*	*3,1*	*3,5*	*4,5*	— *0,8*	— *1,4*
b) Makelaars- en commissielonen	*7,5*	*8,8*	*6,2*	*8,0*	+ *1,3*	+ *0,8*
c) Grensarbeiders	*5,0*	*5,0*	*1,0*	*1,1*	+ *4,0*	+ *3,9*
d) Verzekeringspremiën en -uitkeringen	*2,0*	*2,5*	*2,1*	*2,5*	— *0,1*	—
e) Diversen	*5,3*	*5,9*	*5,5*	*4,6*	— *0,2*	+ *1,3*
Totaal van de transacties op goederen en diensten (b)	**304,3**	**335,6**	**305,0**	**328,1**	**— 0,7**	**+ 7,5**
(w. o. : diensten = 3 tot 8)	(61,4)	(70,0)	(63,2)	(68,3)	(— 1,8)	(+ 1,7)
B. *Overdrachten :*						
9. Particulieren	6,6	7,0	3,6	4,5	+ 3,0	+ 2,5
10. Staat	0,1	0,2	2,5	2,6	— 2,4	— 2,4
Totaal overdrachten	**6,7**	**7,2**	**6,1**	**7,1**	**+ 0,6**	**+ 0,1**

(vervolg op blz. 345.)

Balans van de internationale betalingen van de B. L. E. U. in 1964 en 1965 (vervolg)

(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	Ontvangsten		Uitgaven		Saldo	
	1964	1965	1964	1965	1964	1965
C. *Kapitaalverkeer van de overheid :*						
11. Staat	5,5	1,4	5,1	7,2	+ 0,4	— 5,8
a) Lange termijn	*3,9*	*0,1*	*3,4*	*4,9*	+ *0,5*	— *4,8*
— Aandeel in internationale instellingen	—	—	—	(0,3)	—	(—0,3)
— Leningen	(3,9)	(0,1)	(0,1)	(0,2)	(+ 3,8)	(— 0,1)
— Aflossingen	—	—	(3,3)	(4,4)	(— 3,3)	(— 4,4)
b) Korte termijn	*1,6*	*1,3*	*1,7*	*2,3*	— *0,1*	— *1,0*
12. Andere overheidsorganen	1,1	0,8	—	0,5	+ 1,1	+ 0,3
Totaal van het kapitaalverkeer van de overheid	**6,6**	**2,2**	**5,1**	**7,7**	**+ 1,5**	**— 5,5**
D. *Kapitaalverkeer van de bedrijven en particulieren :*						
13. Overheidsbedrijven	0,5	2,0	0,2	0,3	+ 0,3	+ 1,7
14. Niet-monetaire financiële bemiddelingsinstellingen van de overheidssector	2,5	0,8	0,5	0,4	+ 2,0	+ 0,4
15. Particuliere sector	19,9	27,9	13,4	23,0	+ 6,5	+ 4,9
a) Gekende effectentransacties (c)	*12,5*	*21,9*	*13,4*	*23,0*	— *0,9*	— *1,1*
— Belgische	(2,6)	(5,2)	(2,5)	(4,7)	(+ 0,1)	(+ 0,5)
— Buitenlandse	(9,9)	(16,7)	(10,9)	(18,3)	(— 1,0)	(— 1,6)
b) Overige (c)	*7,4*	*6,0*	—	—	+ *7,4*	+ *6,0*
Totaal van het kapitaalverkeer van de bedrijven en particulieren	**22,9**	**30,7**	**14,1**	**23,7**	**+ 8,8**	**+ 7,0**

(vervolg op blz. 346).

Balans van de internationale betalingen van de B. L. E. U. in 1964 en 1965 (vervolg)

(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	Ontvangsten		Uitgaven		Saldo	
	1964	1965	1964	1965	1964	1965
E. *Vergissingen en weglatingen*					+ 0,5	— 0,6
Algemeen totaal					+ 10,7	+ 8,5
F. *Herfinanciering buiten de geldscheppende instellingen van commerciële vorderingen op het buitenland (stijging : —)*					— 0,1	— 1,2
G. *Totaal overeenstemmend met de mutaties van de goudvoorraad en de nettodeviezenpositie van de geldscheppende instellingen*					+ 10,6	+ 7,3
1. Nationale Bank van België					+ 12,6	+ 8,0
— Goudvoorraad					*+ 3,9*	*+ 5,4*
— Vordering op de E.B.U.					—	*— 0,1*
— Convertibele valuta's					*+ 5,5*	*— 5,1*
— Andere vorderingen en verplichtingen (c)					*+ 3,0*	*+ 5,4*
— Voorschotten-, disconto en acceptkredieten					*+ 0,2*	*+ 2,4*
2. Belgische overheidsinstellingen					+ 0,2	+ 0,5
3. Belgische en Luxemburgse depositobanken					— 2,2	— 1,2

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Vanaf 1965 zijn de bedragen niet volledig vergelijkbaar met die van de voorgaande jaren als gevolg van de verbetering van het statistisch materiaal.
(b) In de ontvangsten is het positief saldo van de arbitrageverrichtingen en in de uitgaven het negatief saldo van het niet-monetaire goud begrepen.
(c) Inclusief het aandeel in de I. M. F. dat gestegen is met 1,6 miljard in 1964 en met 3,5 miljard in 1965 en de lening aan het I. M. F. van 1,5 miljard in 1964 en van 1,9 miljard in 1965

HOOFDSTUK II

INTERNATIONALE ECONOMISCHE SAMENWERKING

AFDELING I. — ALGEMENE OVEREENKOMST VOOR HANDEL EN TARIEVEN (G. A. T. T.)

Het nieuwe hoofdstuk IV van de Overeenkomst, dat erop gericht is de handel met de ontwikkelingslanden te bevorderen en een werkelijke gelijkheid te bewerken tussen de industriële en de ontwikkelingslanden, werd in februari ter ondertekening aan de Verdragsluitende Partijen voorgelegd. Het bestaat uit drie artikelen : het eerste handelt over de principes en de doelstellingen die het beleid van de Verdragsluitende Partijen ten opzichte van de ontwikkelingslanden ten grondslag liggen ; in het tweede artikel worden de verplichtingen van laatstgenoemde landen opgesomd ; het derde geeft de diverse vormen van collectieve actie ter bevordering van de handel en de ontwikkeling aan. Er werd een Comité voor Handel en Ontwikkeling opgericht om toezicht uit te oefenen op het naleven dezer bepalingen. Het nieuwe hoofdstuk werd onmiddellijk « de facto » van kracht, in afwachting dat het door de Verdragsluitende Partijen zal bekrachtigd worden.

De tweeëntwintigste gewone zittijd werd in maart te Geneve gehouden ; de belangrijkste problemen die tijdens voornoemde bijeenkomst werden onderzocht behelsden de gevolgen van de inbreuken op de Algemene Overeenkomst voor Handel en Tarieven, zoals de Britse bijtaks op de invoer en de overeenkomst tussen Canada en de Verenigde Staten, waarbij de Canadese markt al te ruim voor Amerikaanse autovoertuigen opengesteld wordt.

De onderhandelingen van de « Kennedy-ronde », die in mei 1964 een aanvang namen, zijn sedert de zomer 1965 als gevolg van de crisis bij de Europese Economische Gemeenschap vastgelopen ; nochtans zouden zij uiterlijk op 30 juni 1967 een einde moeten nemen, want op die datum vervalt immers de « Trade Expansion Act », die aan de President van de Verenigde Staten toelating verleent, de douanerechten tot 50 % te verlagen.

In december 1965 telde de G.A.T.T. zesendertig Verdragsluitende Partijen : in 1964 zijn vier landen lid geworden (Kenia, Malawi, Malta en Togo) en in 1965,

twee (Burundi en Gambia) ; bovendien passen zes Staten de Overeenkomst voorlopig toe (Argentinië, IJsland, de Verenigde Arabische Republiek, Zwitserland, Tunesië en Joegoslavië) ; twee landen (Cambodja en Polen) nemen, krachtens speciale regelingen, deel aan de werkzaamheden van de G.A.T.T. ; vijf landen die zopas hun onafhankelijkheid verwierven, passen de Overeenkomst « de facto » toe, dit tot zij hun handelspolitiek definitief hebben vastgelegd (Algerië, Congo-Leopoldstad, Mali, Rwanda en Zambia).

AFDELING II.
ORGANISATIE VOOR ECONOMISCHE SAMENWERKING EN ONTWIKKELING (O. E. S. O.)

In maart werd door de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling te Madrid een Internationaal seminarie van bedrijfsleiders ingericht over de openbare plaatsingsdiensten die de werkgevers bij het aanwerven van personeel behulpzaam zijn.

Tevens organiseerde zij te Peru een seminarie tijdens welk de experten, die deelnamen aan het Regionaal Middellandse-Zeeproject van de O.E.S.O. hun bevindingen inzake planning van de arbeidskrachten en van het onderwijs vergeleken met de ervaringen van hun collega's uit Latijns-Amerika.

Het Ontwikkelingscentrum van de O.E.S.O. richtte te Guinea een seminarie in ten behoeve van de hogere ambtenaren, die verantwoordelijk zijn voor het opstellen en tenuitvoerleggen van het ontwikkelingsbeleid in de ontwikkelingslanden.

De vijfde vergadering van de Raad van Ministers werd in november te Parijs gehouden. De Ministers bespraken er de aanhoudende moeilijkheden, waarop de ontwikkelingslanden stuitten en beklemtoonden de noodzakelijkheid om de omvang der hulpverlening te verhogen en de voorwaarden ervan te verbeteren ; zij belastten de organisatie met het onderzoek van de problemen betreffende het handelsverkeer tussen de geïndustrialiseerde landen en de ontwikkelingslanden, ten einde een opbouwend en in overleg uitgestippeld beleid te kunnen formuleren.

De Ministers waren van oordeel dat de industrielanden de produktieve investeringen in de minder ontwikkelde Lid-Staten moesten aanmoedigen ; de consortiums voor Griekenland en Turkije zouden namelijk een aangepaste steun moeten ontvangen.

In de periode 1960-1965 lag het toenemingspercentage van het bruto nationaal produkt voor al de landen van de O.E.S.O. iets boven het streefpercentage van 50 %, dat voor het decennium 1960-1970 werd vastgesteld.

AFDELING III.
EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Begin maart kwamen de vertegenwoordigers van de Regeringen van de Lid-Staten der Europese Gemeenschappen tot een overeenkomst over de nog

hangende vraagstukken in verband met de fusie van de E.E.G.-commissie, de Euratomcommissie en de Hoge Autoriteit, eensdeels, en de Raden van de Gemeenschappen, anderdeels.

Voornoemde fusie zal in hoofdzaak tot gevolg hebben dat de drie huidige executieven van de Europese Gemeenschappen worden vervangen door één enkele Uitvoerende Commissie en de Ministerraden van de drie Gemeenschappen door één enkele Raad van Ministers.

Besloten werd dat de enige Commissie zou bestaan uit 14 leden, dit tot op de datum van inwerkingtreding van het Verdrag tot oprichting van één enkele Europese Gemeenschap en uiterlijk gedurende een periode van drie jaar, ingaand bij de benoeming van de leden van de enige Commissie.

§ 1. — EUROPESE ECONOMISCHE GEMEENSCHAP (E. E. G.)

In de loop van het eerste halfjaar had de Raad op voorstel van de Commissie de mogelijkheid bestudeerd om per 1 juli 1967 de douane-unie volledig tot stand te brengen, de financiering van het landbouwbeleid te voltooien en aan de Gemeenschap eigen geldmiddelen toe te kennen. Kon omtrent de datum van 1 juli 1967 eenparige instemming worden bereikt, dan bleek dit niet het geval voor de andere punten. Hieruit volgde een crisis, die gedurende gans het laatste semester aanhield en eindigde bij de overeenkomst te Luxemburg (28/29 januari 1966). De aldus geschapen toestand vertraagde de afwerking van vele voorstellen op diverse terreinen (1).

Inzake het *verkeer van goederen* werden de intracommunautaire douanerechten op het einde van het jaar voor de industriële produkten op 80 % van het basisrecht gebracht.

In de landbouwsector bereikten de verlagingen 60 en 75 % naar gelang van de produkten.

Per 31 december 1965 liep de tweede etappe ten einde, wat in werkelijkheid voor de goederen, herkomstig uit derde landen, een tweede verlaging met 30 % tot gevolg had van het verschil tussen de nationale tarieven en die van het Gemeenschappelijk Buitentarief (G.B.T.). Wat de industriële produkten betreft gebeurde die aanpassing vóór de vastgestelde datum en wel in juli 1963, doch dan op een met 20 % verlaagde basis ; het status-quo werd gehandhaafd. Dit probleem moet evenwel in de loop van 1966 worden herzien (2).

---

(1) De besprekingen omtrent de financiering van de landbouw werden op 11 mei 1966 in de Raad besloten in een overeenkomst ter aanvulling van de beslissingen van 1962 (harmonisatie van de stelsels van het handelsverkeer en van de prijzensteun) en van die van 1964 (gemeenschappelijke graanprijzen). Tussen 1 januari 1966 en 1 juli 1968 zullen worden verwezenlijkt : de marktorganisatie voor vetstoffen en suiker, het invoeren van eenheidsprijzen voor olijfolie, oliehoudende graansoorten, rijst, melk, rundvlees en suiker; terzelfder tijd als het vrije handelsverkeer voor landbouwprodukten zal de douane-unie voor nijverheidsprodukten op 1 juli 1968 tot stand komen door een geleidelijke vermindering van de intra-communautaire rechten : te weten met 5 % op 1 juli 1967 en het resterende percentage op 1 juli 1968. Op deze datum zal het gemeenschappelijk douanetarief van kracht worden.

(2) In principe heeft de Raad in zijn zitting van 4 en 5 april 1966 beslist voor de produkten voorkomend op de uitzonderings- of dispariteitslijsten tijdens de Kennedy-round, het douanetarief af te stemmen op het gemeenschappelijk tarief; voor de andere produkten zou de status-quo gehandhaafd blijven.

Voor de landbouwprodukten werd de normale aanpassing doorgevoerd.

Het aantal tariefcontingenten die een afwijking van het Gemeenschappelijk Buitentarief zijn, nam lichtelijk af. Meestal worden op die contingenten rechten toegepast, die de helft bedragen van de door het verzoekende land gedane aanpassing.

De kwantitatieve beperkingen slaan nog slechts op een beperkt aantal landbouwprodukten. Zij worden vastgesteld overeenkomstig de bepalingen van artikel 33 van het Verdrag.

Sedert 1 juli 1965 passen de Lid-Staten de aanbeveling toe betreffende de vrijstelling van douanerechten tot een bepaalde waarde op kleine verzendingen en op goederen die zich in de persoonlijke bagage van reizigers bevinden.

In verband met het *vestigingsrecht* konden talrijke voorstellen van de Commissie in de loop van het jaar niet uitgewerkt worden. Nochtans zij aangestipt dat de Raad een tweede richtlijn in de sector van het filmbedrijf goedkeurde.

Inzake *concurrentie*, aanvaardde de Raad een verordening, waarbij aan de Commissie de bevoegdheid wordt verleend, vrijstellingen per categorie toe te staan. Deze mogelijkheid behelst hoofdzakelijk de overeenkomsten van alleenverkoop en die betreffende het verwerven of gebruiken van het industrieel eigendomsrecht.

Op het stuk van het *economisch en financieel beleid* aanvaardde de Raad in april 1965 een aanbeveling van de Lid-Staten in verband met de *conjunctuurpolitiek*. In juni 1965 nam hij eveneens een beschikking betreffende het stelsel dat inzake waarborgen en financiering van de uitvoer, toepasselijk is op sommige toeleveringen uit andere Lid-Staten of uit landen, die geen lid zijn van de E.E.G.

Op landbouwgebied bleef de bedrijvigheid aanzienlijk. Het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw (E.O.G.F.L.) verleende aan de afdeling « Oriëntatie » een financiële steun ten belope van 9 056 922 rekeneenheden (aandeel van België : 7,78 %), terwijl de tegemoetkoming aan de afdeling « Garantie » 28 723 086 rekeneenheden bedroeg (aandeel van België : 1,06 %).

De belangrijkste beschikking in de sector graangewassen had betrekking op een voorstel met het oog op een overeenkomst omtrent het schema van een algemene regeling, die de Gemeenschap in het kader van de Kennedy-onderhandelingen heeft voorgesteld. Dit voorstel behelst in grote lijnen de consolidatie van het steunbedrag, het vaststellen van internationale prijzen op een voor de handelsinrichtingen billijk en renderend niveau en de stabilisatie van die prijzen en, ten slotte, een inspanning van alle bij de Overeenkomst betrokken Partijen inzake gemeenschappelijk beleid ten aanzien van de overschotten. Bovendien moeten de problemen betreffende een toenemende levensmiddelenhulp aan de ontwikkelingslanden in overweging worden genomen.

In afwachting dat een gemeenschappelijke graanprijs in juli 1967 zal worden toegepast, voerde de Raad voor het verkoopseizoen van het jaar terug de maximum- en minimumprijzen in. Voor rijst bleven de voor het verkoopseizoen 1964-1965 inzake prijzen getroffen maatregelen eveneens van kracht.

In de sector « Eieren en slachtpluimvee » werden de extrabedragen op de heffingen bij de invoer uit derde landen vrij vaak gewijzigd als gevolg van de schommelingen der prijsaanbiedingen op de wereldmarkt. In juli werd voor het eerst en voor een korte periode een extrabedrag vastgesteld in de sector « varkensvlees ». Voor de verwerkte produkten werden verscheidene machtigingen tot verlaging van de heffingen om conjuncturele redenen toegestaan.

De Commissie verleende aan enkele Lid-Staten toelating om hun openbaar opgeslagen boteroverschotten tegen verlaagde prijs af te zetten. De huidige omvang van de boteroverschotten is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de invoer vóór de inwerkingtreding van de gemeenschappelijke marktordening.

Het verschil tussen de onderste en bovenste grens van de nationale basisrichtprijzen werd licht verminderd ten opzichte van het voorgaande verkoopseizoen. Hetzelfde geldt voor het verschil tussen de onderste en bovenste grens van de orientatieprijzen voor kalveren. Ten einde de produktie van rundsvlees binnen de Gemeenschap aan te moedigen, verhoogde de Raad de minimum- en maximumgrenzen van de orientatieprijzen voor volwassen runderen. Rekening houdend met de bevoorradingsmoeilijkheden op de E.E.G.-markt, werden de douanerechten gedeeltelijk geschorst voor bevroren vlees en, in enkele Lid-Staten, geheel of gedeeltelijk voor runderen en kalveren.

In mei wijzigde de Raad het stelsel van de referentieprijzen in de sector « Fruit en groenten ». De nieuwe reglementering houdt bepalingen in, waardoor het fruit en de groenten aan de grens een even doeltreffende bescherming genieten als die welke voortvloeit uit het stelsel, dat bij andere gemeenschappelijke marktorganisaties wordt toegepast.

In verband met de *harmonisatie van de wetgevingen*, vaardigde de Raad in januari een richtlijn uit betreffende de zuiverheidseisen voor conserveermiddelen, die mogen worden gebruikt in de voor menselijke voeding bestemde waren.

In juni werden twee richtlijnen op het nationale vlak in toepassing gebracht betreffende de gezondheidsinspectie op het gebied van het intracommunautair handelsverkeer in runderen, varkens en vers vlees.

De Raad besloot tot het instellen van een informatienet dat uit de landbouwbedrijfsboekhoudingen inlichtingen put over de inkomens en de bedrijfseconomische positie van de landbouwbedrijven in de E.E.G. ; dit net dient aan de Commissie deze inlichtingen over te maken ten behoeve van het landbouwbeleid van de Gemeenschap.

Wat de *sociale aangelegenheden* betreft, werd een eerste programma uitgewerkt met het oog op de uitwisseling van 4 455 jeugdige werknemers in 1965. Bovendien keurde de Raad drie voorstellen goed in verband met de bijzondere maatregelen van sociale aard ten behoeve van de door de saneringsmaatregelen in de zwavelindustrie getroffen Italiaanse werknemers. In juli richtte de Commissie een aanbeveling tot de Lid-Staten inzake de huisvesting van werknemers en hun gezinnen, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen, zomede in verband met de voorwaarden tot schadeloosstelling van de slachtoffers van beroepsziekten.

Voorts hechtte de Commissie in de loop van het begrotingsjaar 1965 haar goedkeuring aan de toekenning van ongeveer 7,2 miljoen rekeneenheden als bijdragen van het Europees Sociaal Fonds in de uitgaven voor omscholing en verhuizing, die op nagenoeg 115 000 werknemers betrekking hadden.

In de sector « *Vervoer* » nam de Raad een reeks beschikkingen :

In maart, betreffende de eenmaking van bepaalde regelingen met betrekking tot de uitreiking van vergunningen voor het goederenvervoer over de weg tussen de Lid-Staten en in verband met de harmonisatie van sommige voorschriften die van invloed zijn op de mededinging in het vervoer per spoor, over de weg en over de binnenwateren.

In juni, betreffende de algemene principes van marktordening voor het vervoer. Deze overeenkomst behelst een overgangsstelsel, dat op 31 december 1972 ten einde loopt. Zij voorziet twee etappen, doch neemt geen stelling ten opzichte van het definitieve stelsel, dat aan het einde van de tweede etappe zal aangenomen worden. Het overgangsstelsel wordt in hoofdzaak gekenmerkt door het samenbestaan van twee tariefregelingen : verplichte tarieven en referentietarieven. In beide gevallen gaat het om maximum- en minimumtarieven, d.w.z. tarieven die naar boven en naar beneden begrensd zijn. Kunnen deze grenzen bij de verplichte tariefregeling met uitzondering van de particuliere overeenkomsten niet overschreden worden, dan gelden zij in het stelsel der referentietarieven slechts als een aanwijzing ; de ondernemingen die deze grenzen niet naleven zijn er immers toe verplicht, de buiten de maximum- en minimumtarieven toegepaste prijzen ter kennis te brengen van de door de Lid-Staten op te richten instellingen, belast met de bekendmaking der afwijkingen van het tariefstelsel.

In overleg met de Lid-Staten vaardigde de Commissie in april een beschikking uit betreffende de in 1966 uit te voeren tellingen en peilingen omtrent het gebruik van de infrastructuur voor het vervoer per spoor, over de weg en over de binnenwateren.

De Raad nam een beschikking, waarbij een procedure van kennisgeving en overleg inzake investeringen op het gebied van de infrastructuur van het vervoer ingesteld wordt.

De instellingen van de *Associatie der Gemeenschap met de Afrikaanse Landen*, vastgesteld in de Conventie van Joeandé, werden geïnstalleerd.

Einde augustus was het Eerste Europees Ontwikkelingsfonds, lopende over een bedrag van meer dan 580 miljoen rekeneenheden, volledig vastgelegd. Wat het Tweede Fonds betreft, werden door de Commissie in de loop van het jaar 1965 talrijke beschikkingen genomen. Eind november liepen de sedert de oprichting van het Tweede Fonds door de Commissie goedgekeurde financieringsverrichtingen over een bedrag van 192 miljoen rekeneenheden.

Als werkinstrument werd het Tweede Fonds heel wat verbeterd ten opzichte van het Eerste. De technische bijstand wordt door de nieuwe conventie beschouwd als een activiteit op zichzelf, die haar eigen beheersregels heeft. De hulp bij de produktie en bij de diversificatie moet dan ook gezien worden als een totaal nieuwe opdracht, die onafhankelijk staat tegenover de economische en sociale investeringen.

Op het stuk van de *buitenlandse betrekkingen*, lag het zwaartepunt op de onderhandelingen van de « Kennedy-ronde ». Een bepaald aantal bilaterale onderhandelingen en besprekingen werden gelijklopend gevoerd.

In het kader van de G.A.T.T. werden de uitzonderingslijsten voor industrieprodukten aan een motiveringsprocedure onderworpen.

Ook op het terrein « *Landbouw* » boekten de onderhandelingen vooruitgang. Spijtig genoeg was de Gemeenschap niet in staat haar voorstellen betreffende de landbouwprodukten vóór 16 september in te dienen.

Begin maart werden onderhandelingen aangevat met een gemeenschappelijke afvaardiging der Regeringen van Kenya, Oeganda en Tanzania.

Onderhandelingen over een bijzonder preferentiestelsel werden op 19 maart te Brussel met de Oostenrijkse Regering geopend op grond van een door de Raad bij het begin van de maand maart vastgesteld mandaat.

Op 21 mei werd tussen de E.E.G. en de Lid-Staten, eensdeels, en de Libanese Republiek, anderdeels, een akkoord ondertekend over het handelsverkeer en de technische samenwerking. Deze overeenkomst behelst de wederkerige toepassing van de clausule van de meest begunstigde natie in de ruimste zin, zomede de coördinatie van de technische bijstand, door de Lid-Staten van de E.E.G. verleend. Inzake technische bijstand werd het akkoord van 1 juni af toegepast. Zijn inwerkingtreding hangt af van de bekrachtiging door de betrokken parlementen. Het werd gesloten voor de duur van drie jaar.

Onderhandelingen tussen de E.E.G. en Tunesië, eensdeels, en tussen de E.E.G. en Marokko, anderdeels, werden op grond van een gedeeltelijk mandaat respectievelijk op 6 en 12 juli aangevat. Beide landen dringen aan op het sluiten van een preferentieel akkoord met de Gemeenschap. In een bij het E.E.G.-Verdrag gevoegde verklaring van de intentie verklaarden de Lid-Staten zich bereid, aan voornoemde landen onderhandelingen voor te stellen met het oog op het sluiten van economische associatie-overeenkomsten met de Gemeenschap.

Te Brussel werden besprekingen van technische aard gevoerd tussen de Poolse delegatie en ambtenaren van de Commissie. Na afloop van die besprekingen besloot de Commissie op de invoer van eieren uit Polen geen extraheffing te vorderen.

Technische besprekingen over het goederenverkeer hadden plaats tussen een afvaardiging van de Commissie en een delegatie van de Joegoslavische Regering.

§ 2. — EUROPESE GEMEENSCHAP VOOR KOLEN EN STAAL (E. G. K. S.)

De normale werking der *Instellingen* werd in het tweede halfjaar verstoord door de tijdens de nacht van 30 juni op 1 juli 1965 uitgebroken crisis in de Gemeenschappelijke Markt. Dank zij de toepassing van de schriftelijke procedure en de contacten tussen experten konden bepaalde hangende zaken afgehandeld en problemen van technische aard geregeld worden. De crisis brak uit precies toen de Hoge Autoriteit een « politiek verslag » had ingediend ten einde, eensdeels, de synthese der drie verdragen voor te bereiden en, anderdeels, de werkzaamheden van de enige Gemeenschap uit te stippelen.

Op het *financiële vlak* bestonden de reserves van de Hoge Autoriteit op 30 juni (einde van het dienstjaar 1964-'65) nagenoeg uit 26 miljoen dollar beschikbaar voor de dekking van de toekomstige begrotingsbehoeften en uit 188 miljoen dollar, die niet voor dit doel konden gebruikt worden. De ramingen der uitgaven voor het dienstjaar 1965-'66 bedroegen iets meer dan 50 miljoen dollar en het heffingspercentage werd vastgesteld op 0,25 % van de produktiewaarde, in plaats van de 0,20 %, zoals voor de voorgaande dienstjaren. Het totaal der door de Hoge Autoriteit sedert het begin harer werkzaamheden aangegane *leningen* bedraagt op het einde van het jaar ongeveer 560 miljoen dollar. Krachtens de jaarlijkse enquête van de Hoge Autoriteit, beliepen de *investeringsuitgaven* van de ondernemingen voor de elf aan de telling onderworpen jaren (1954-1964) in totaal 14,2 miljard dollar ; in dit bedrag komt het jaar 1964 voor 1 617 miljoen dollar tussen.

Op eensluidend advies van de « Raad van Ministers » publiceerde de Hoge Autoriteit een beschikking, waarbij een communautaire regeling voor de steunmaatregelen van de Staten ten behoeve van de *kolenmijnindustrie* wordt ingevoerd. Reden voor het uitvaardigen van die beschikking is de moeilijke toestand, waarmede de steenkolennijverheid op de Europese energiemarkt te kampen heeft : vervangen door andere brandstoffen en, onder meer, door « fuel-oil », ondergaan de steenkolen de gevolgen daarvan en voorzien op dit ogenblik in minder dan de helft van de energiebehoeften der Zes. Het basisprincipe van de beoogde beschikking is dat de financiële steunmaatregelen van de Staten ten behoeve van steenkolenmijnen steeds moeten onderworpen worden aan de uitdrukkelijke machtiging van de Hoge Autoriteit, die bij het nemen van haar beslissingen op communautaire criteria steunt. De door de Staten in de loop van het jaar 1965 aan de Hoge Autoriteit ter kennis gebrachte steunmaatregelen bleken niet onverenigbaar met de Gemeenschappelijke markt ; rekening houdend met hun zeer marginale inslag, werden die steunmaatregelen dan ook door de Hoge Autoriteit goedgekeurd.

De vrijwaringsmaatregelen die sedert de aanvang van 1964 ten voordele van de *staalmarkt* getroffen waren, bleven in 1965 gehandhaafd : het gaat hier om de verhoging der invoerrechten tot het niveau van de Italiaanse tarieven, de heffing van een specifiek douanerecht op de invoer van gieterij-ruwijzer, de kwantitatieve beperking van de invoer van ijzer- en staalprodukten uit de landen met staatshandel en, ten slotte, het verbod om de prijzen af te stemmen op de prijsaanbiedingen, uitgaande van voornoemde landen. Een tweede staalcongres, dat in de maand oktober te Luxemburg werd gehouden had als thema de vooruitgang in de staalverwerking. Het eerste Congres van oktober 1964 was gewijd aan de problemen in verband met het gebruik van staal in het bouwbedrijf. Om een der op het eerste Congres geformuleerde voorstellen in de praktijk om te zetten, schreef de Hoge Autoriteit een wedstrijd uit voor het inleveren van een ontwerp van woonhuis, gebouwd met op industriële schaal geprefabriceerde onderdelen.

Inzake *wederaanpassing van werknemers*, bepaald bij artikel 56 van het Verdrag van Parijs, legde de Hoge Autoriteit een zeer sterke bedrijvigheid aan de dag ; de aanvragen voor wederaanpassingshulp waren inderdaad zeer talrijk, dit als gevolg van de mijnsluitingen, die in gans de Gemeenschap plaats hadden.

De bevoegdheid van het in 1957 op initiatief van de Regeringen opgerichte Permanent Orgaan voor de Veiligheid in de Steenkolenmijnen werd uitgebreid tot de *arbeidshygiëne*. Op voorstel van de Hoge Autoriteit werd een Stichting in het leven geroepen, met het doel steun te verlenen aan wezen van mijnwerkers en arbeiders uit de staalnijverheid die door *arbeidsongevallen* of beroepsziekten getroffen werden ; haar werd het statuut van instelling van openbaar nut toegekend. Met een zesde programma voor hulpverlening bij de financiering van sociale woningen voor de jaren 1966 tot 1968 werd van wal gestoken ; aan dit programma zal een bedrag van 20 miljoen dollar worden besteed, geput uit een speciaal reservefonds van de Hoge Autoriteit en uitgeleend tegen een verlaagde rentevoet ; voor de voorgaande vijf programma's, had de Hoge Autoriteit kredieten geopend voor nagenoeg 206 miljoen dollar dat diende om de bouw van ongeveer 97 000 woningen gedeeltelijk te financieren.

Na een grondige gedachtenwisseling met de Raad over de *industriële omschakeling*, besloot de Hoge Autoriteit haar werkzaamheden ter zake uit te breiden. Werden de leningen — nagenoeg 27 miljoen dollar voor elf omschakelingshandelingen en bestemd om 7 000 nieuwe arbeidsbetrekkingen te verschaffen — tot nog toe uitgekeerd tegen het op de markt gangbare rentetarief, dan zullen de kredieten in de toekomst onder soepeler voorwaarden worden toegestaan : de rentevoet zal 4,5 % bedragen voor de eerste vijf jaar en 6,5 % voor de overblijvende periode ; met de aflossing van de leningen zal op het einde van het derde jaar worden begonnen ; de looptijd van de leningen ligt tussen 10 en 13 jaar en het uitgekeerde bedrag zal principieel ten hoogste 30 % van de voor de omschakeling vereiste nieuwe investeringen dekken.

Inzake *vervoer* verklaarde de Hoge Autoriteit zich, mits enig voorbehoud, akkoord met alle maatregelen door België overwogen met het oog op de tenuitvoerlegging van de beschikking betreffende de bekendmaking van vervoerprijzen en -voorwaarden, dit meer bepaald wat het invoeren van een zogenaamd « maximum-minimumtarief » voor het wegvervoer der E.G.K.S.-produkten betreft.

De Raad van Ministers keurde de voorstellen van de Hoge Autoriteit goed betreffende het toekennen van financiële steun ter uitvoering van *onderzoeksprojecten*, dit onder meer met betrekking tot de invloed van de ondersteuning op het gedrag van pijlerdaken, de controle en besturing op afstand in pijlers, de hydrostatische aandrijfinrichtingen voor kolenschaven en pijlertransporteurs, de optimale regeling van de mijnventilatoren, het vrijkomen van metaan in bepaalde steenkolenmijnen, het ontzwavelen van rookgassen uit kolenstookinstallaties, de verbetering van bepaalde mechanische eigenschappen van staal, de continu-staalbereiding uit ruwijzer, het versnellen van de staalbereiding in de elektro-oven, het gebruik van staal bij de fabrikage van vloeronderdelen voor metalen bruggen, enz...

Zoals dit reeds gebeurde in de loop der voorgaande vier jaren, publiceerde de Hoge Autoriteit, in samenwerking van de E.E.G.- en de Euratomcommissie een studie, die tot doel had een overzicht te geven van de energieconjunctuur in de Gemeenschap bij de aanvang van het jaar 1965. Bij toepassing van het « Overeenkomstprotocol » van 21 april 1965 betreffende de *energievraagstukken*,

pleegden de Raad van Ministers en de Hoge Autoriteit overleg over de door Frankrijk en Duitsland inzake energiebeleid overwogen maatregelen. Voor eerstgenoemd land gaat het om het vaststellen van kwantitatieve produktiedoeleinden op halflange termijn. Voor Duitsland hadden deze maatregelen tot doel het verbruik van steenkolen in de elektriciteitssector aan te wakkeren en zij beogen tevens de inrichting of uitbreiding van stedelijke verwarmingsinstallaties. Voorts zijn er nog maatregelen op korte termijn, waarbij bijkomende mogelijkheden tot voorraadvorming zouden verleend worden aan ondernemingen die bereid zijn, hun steenkolenproduktie te verminderen.

Op het stuk van de *handelspolitiek* moet worden aangestipt dat de problemen, in verband met het heffen van een taks op de invoer van ijzer- en staalprodukten in het Verenigd Koninkrijk bij de Raad voor Associatie met het Verenigd Koninkrijk werden onderzocht. Voorts kwamen Japan en de Hoge Autoriteit met elkaar overeen, op geregelde tijdstippen van gedachten te wisselen over de toestand van de ijzer- en staalnijverheid in de wereldeconomie.

§ 3. — EUROPESE GEMEENSCHAP VOOR ATOOMENERGIE (EURATOM)

Het tweede vijfjarenprogramma inzake *onderzoek*, door de Gemeenschap opgesteld voor de jaren 1963 tot 1967, werd na een lange periode van dralen herwerkt en in zijn nieuwe vorm door de Raad van Ministers in de maand mei goedgekeurd : de maximumgrens der uitgaafaanwendingen werd, met inbegrip van de van het eerste programma overblijvende kredieten ten belope van 24,42 miljoen dollar, vastgesteld op 455 miljoen dollar (1).

Een colloquium werd gewijd aan de met grafiet gemodereerde en met gas gekoelde reactoren, die behoren tot het eerste der drie reactortypen, waarvan de studie en de bouw in het onderzoekprogramma van Euratom werden vastgelegd (reactoren van het beproefde type, reactoren van het intermediaire type en kweekreactoren met snelle neutronen). Een aanzienlijke bedrijvigheid moet worden aangestipt bij het « merken » van moleculen (aan de molecule wordt een nucleïde toegevoegd, wat de opsporing, dank zij de uitgezonden straling, vergemakkelijkt) : bij nagenoeg 7 000 specialisten werd een enquête ingesteld en overeenkomsten kwamen tot stand met de producerende laboratoria, zodat men kan gewagen van een ware « bank » van gemerkte moleculen.

Inzake *bescherming van de gezondheid* en, meer bepaald, in verband met de bescherming der werknemers tegen kernbestraling, bood een internationaal colloquium gelegenheid om ervaringen en ideeën uit te wisselen omtrent de praktische toepassing van de in 1959 uitgevaardigde basisnormen ; sedertdien dienden voornoemde basisnormen tot uitgangspunt bij het opstellen der nationale wetten betreffende de bescherming tegen kernbestraling. Euratom besloot bovendien de werkzaamheden te financieren met betrekking tot een nieuwe therapeutie, toe te passen op tot nog toe als ongeneeslijk beschouwde radioactieve letsels, ontstaan als gevolg van de kankerbehandeling door bestraling.

---

(1) Besluit van de Raad van 15 juni 1965 tot wijziging van het tweede programma voor onderzoek en onderwijs van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie (65/25/Euratom) (*Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*, 8e jaarg., nr 111, 25 juni 1965, blz. 1892/65 - 1895/65).

Zoals voorgeschreven bij artikel 40 van het Verdrag, stelde de Euratomcommissie een indicatief programma op, dat als grondslag dient voor de bespreking van het industrieel beleid van de Gemeenschap inzake kernenergie ; dit programma, lopend over het decennium 1970-1979 met mogelijkheid tot verlenging, geeft aan wat op industrieel gebied moet ondernomen worden en beschrijft de gevolgen daarvan op de omvang der *investeringen* (1).

De procedure is aan gang om het statuut van *gemeenschappelijke onderneming* toe te kennen aan een kerncentrale, die een Duitse maatschappij wenst te bouwen te Obrigheim nabij Heidelberg en die de belangrijkste installatie van de Bondsrepubliek moet worden ; er zij aan herinnerd dat vroeger als « gemeenschappelijke ondernemingen » werden erkend, de kerncentrales van Gundremmingen aan de Donau, van Lingen aan de Ems en de « Centrale électronucléaire franco-belge », te Chooz in de Ardennen.

Op het gebied van de *bevordering der atoomnijverheid* moet worden aangestipt dat een bronreactor « Harmonie » te Cadarache (Frankrijk) in werking werd gesteld ; deze reactor behoort tot de proefinstallaties, nodig voor het bestuderen en het bouwen van reactoren met snelle neutronen. Binnen het raam van zijn deelnemingsprogramma aan energiereactoren, heeft Euratom getracht lessen te trekken uit de ervaring, opgedaan bij de proefnemingen met en de bouw en de exploitatie van kerncentrales, waaraan de Gemeenschap deelneemt (Garigliano en Latina in Italië, Chooz in de Ardennen, Gundremmingen in Duitsland en Dodewaard in Nederland). Besprekingen op internationaal vlak leidden trouwens tot de conclusie dat er op dit ogenblik, economisch gezien, redenen bestaan om de uitbreiding te bevorderen van de reeks reactoren, werkend op hoge temperatuur en door gas gekoeld.

Betreffende het « Orgel »-project (project inzake een reactor met organische vloeistoffen en zwaar water) werd een colloquium gehouden, waaruit bleek dat het mogelijk is, binnen een redelijke termijn met de bouw van een industrieel type klaar te komen : de bouw van een prototype van 100 megawatt lijkt tot de technische mogelijkheden te behoren. De reactor « Eco », die deel uitmaakt van het Orgel-project werd te Ispra in werking gesteld ; een tweede reactor « Essor » zal in 1967 in dienst worden genomen.

De Euratomcommissie richtte een « aanbeveling » tot de Lid-Staten betreffende de harmonisatie der toepassingsreglementen van de Europese overeenkomsten inzake wettelijke aansprakelijkheid op atoomgebied. Een colloquium werd ingericht over de problemen in verband met de verzekering tegen de risico's van atoomschade (aansprakelijkheid ten opzichte van derden bij ongeval in de kerninstallaties ; schade berokkend aan de installatie ; ongevallen, veroorzaakt tijdens het vervoer van kernbrandstoffen).

Inzake *buitenlandse betrekkingen* dient te worden aangestipt dat het permanent Comité Verenigd Koninkrijk/Euratom tot een beginselakkoord is gekomen omtrent de uitwisseling van wetenschappelijke inlichtingen over de fysica der snelle reactoren.

---

(1) Eerste indicatief programma voor de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie (66/11/Euratom) (*Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*, 9e jaarg., nr 77, 28 april 1966, blz. 1145/66-1172/66).

AFDELING IV. — BELGISCH-NEDERLANDS-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE (BENELUX)

§ 1. — VERLOOP VAN DE ECONOMISCHE UNIE

Op 1 november 1965 was het vijf jaar geleden dat het Verdrag van de Economische Unie in werking trad. Op die datum liepen de uitzonderingen af, die in de Overgangsovereenkomst waren vastgesteld.

In zijn vergadering van 31 maart 1965 besloot het Comité van Ministers dat de per 1 november 1965 verstrijkende overgangsperiode, voor een reeks afwijkingen op het Unieverdrag niet zou worden verlengd. Het gaat hier om de afwijkingen die krachtens de artikelen 2, 3, 6, 7, 8 en 35 van de Overgangsovereenkomst werden toegestaan. Deze artikelen betreffen respectievelijk de uitoefening van beroepswerkzaamheden op het gebied van ambacht, kleinhandel, groothandel, industrie en dienstenverlening ; de visserij in de territoriale wateren ; de clausule der nationale behandeling met betrekking tot de verzekeringen, de spaarkassen en de bouwkassen ; het vervullen van een betrekking in loondienst bij een particuliere werkgever ; de regel dat de eisen voor werknemers uit een partnerland in ieder geval niet zwaarder mogen zijn dan de eisen in dat partnerland of dan de eisen die het betrokken land zelf aan onderdanen van derde landen oplegt ; het vervoer te water van zand en grint uit Nederland voor België.

Voor de belemmeringen die bedoeld worden in de artikelen 9 en 10 van de Overgangsovereenkomst werd tijdens de vergadering dd. 25 oktober 1965 van het Comité van Ministers beslist de overgangstermijn met één jaar te verlengen. Het bovenvermelde artikel 10 bepaalde dat de beperkingen op vrije handelsverkeer, welke op het ogenblik van de inwerkingtreding van het Unieverdrag van kracht waren, voorlopig gehandhaafd bleven. Artikel 9 stelde een termijn van vijf jaar vast om de coördinatie tot stand te brengen die nodig is om de belemmeringen weg te nemen, die voortvloeien uit wettelijke of uitvoerende voorschriften welke de mededingingsvoorwaarden verstoren of het vrije verkeer beletten.

Ter opheffing van belemmeringen op het onderlinge verkeer werden verschillende aanbevelingen inzake de harmonisatie van wetgeving en voorschriften uitgevaardigd. Deze aanbevelingen betreffen de wetgeving inzake geëvaporeerde melk, gecondenseerde melk, melkpoeder, deegwaren, pesticiden, fytofarmaceutische produkten, draagbare blustoestellen, de voorschriften inzake schiethamers en de technische eisen voor motorrijtuigen, aanhangwagens en opleggers.

Ten slotte zij nog opgemerkt dat het Comité van Ministers de tekst van een verdrag tot instelling van een Benelux Gerechtshof heeft vastgelegd.

§ 2. — HANDELSVERKEER TUSSEN DE B.L.E.U. EN NEDERLAND

Het onderlinge handelsverkeer in de Benelux nam verder toe, maar de stijging was kleiner dan in het voorgaande jaar. Zulks was in overeenstemming

met de minder grote expansie van de binnenlandse bestedingen. De stijging van de invoer uit het partnerland liep in de B.L.E.U. en in Nederland enigszins uiteen ; ze bedroeg respectievelijk 9,5 % en 8 %. Het aandeel van de onderlinge handel in de totale invoer van de B.L.E.U. en van Nederland was groter dan in de jongste jaren. De betekenis van de onderlinge handel ten opzichte van de uitvoer verminderde echter, zowel in de B.L.E.U. als in Nederland.

Nederland deelde de plaats van belangrijkste afnemer van de B.L.E.U. met West-Duitsland, welk land de eerste leverancier van de B.L.E.U. bleef. Ook ten opzichte van Nederland was West-Duitsland de belangrijkste leverancier, maar zijn aandeel in de Nederlandse invoer ging enigszins achteruit. De Bondsrepubliek bleef met een aandeel, dat opliep tot bijna 28 %, de belangrijkste afnemer van Nederlandse produkten.

In tegenstelling met hetgeen gebeurde in de voorgaande twee jaren daalde het aandeel van de fabrikaten in de totale invoer van de B.L.E.U. uit Nederland. Het aandeel van de grond- en hulpstoffen zette zijn daling voort. De relatieve betekenis van de voedings- en genotmiddelen steeg, hetgeen sedert 1959 niet meer gebeurd was.

De stijging van de B.L.E.U.-uitvoer naar Nederland bedroeg 10 %, tegen 17 % in 1964 en 11 % in 1963. De structuur van de B.L.E.U.-uitvoer naar Nederland onderging geen grote wijzigingen. Het aandeel van de fabrikaten bleef nagenoeg onveranderd ; dat van de voedings- en genotmiddelen eveneens. Het aandeel van de grond- en hulpstoffen nam enigszins af.

Bij de fabrikaten was de stijging vooral aanzienlijk voor de non-ferrometalen, de produkten van de metaalverwerkende industrie en de chemische produkten. De uitvoertoeneming voor de textielprodukten was gering, en de export van ijzer en staal ging achteruit.

Evenals de voorgaande jaren steeg het uitvoeroverschot van de B.L.E.U. ten opzichte van Nederland. De toeneming bedroeg 2,1 miljard frank. Ze was in de eerste plaats te danken aan de verbetering van de handelsbalans in de metaalverwerkende nijverheid.

★

★ ★

Groothertogdom Luxemburg

Indexcijfer van de industriële produktie

BEDRIJFSTAK	1937/1938 = 100					
	1960	1961	1962	1963	1964	1965
Extractieve bedrijven	**95**	**99**	**86**	**91**	**86**	**82**
IJzerertsgroeven	108	116	101	110	104	98
Steengroeven	63	57	49	44	43	44
Be- en verwerkende bedrijven	**189**	**193**	**185**	**185**	**202**	**202**
Voedingsmiddelenindustrie	80	84	89	94	99	112
Genotmiddelennijverheid	375	411	338	353	319	320
Textielnijverheid	49	46	42	34	24	19
Schoen- en kledingnijverheid	65	73	71	72	63	51
Houtnijverheid	89	89	75	63	62	58
Meubel- en meubileringsnijverheid	55	52	66	63	64	63
Drukkerij en uitgeverij	134	134	140	142	153	148
Chemische nijverheid en aanverwante bedrijven	166	172	172	174	174	173
Industrie der niet-metaalhoudende mineralen	219	241	250	238	262	270
IJzer- en staalnijverheid	199	201	193	194	220	220
Metaalverwerkende nijverheid	129	130	127	123	118	115
Elektriciteit, gas	**245**	**251**	**245**	**298**	**348**	**360**
Elektrische energie	281	290	280	352	420	432
Gasproduktie en -distributie	148	147	150	154	154	167
Algemeen indexcijfer	**184**	**188**	**180**	**182**	**199**	**198**

Bron : Service central de la Statistique et des Etudes économiques du Grand-Duché de Luxembourg.

Grootlhertogdom Luxemburg

IJzer- en staalproduktie

Maandgegevens

TIJDVAK	Aantal hoog-ovens in werking	Hoeveelheid (duizenden tonnen)			Gewogen globaal indexcijfer (1937/1938 = 100)
		Gietijzer	Staal	Gewalste produkten en half-fabrikaten	
1960	30	315,5	340,3	271,2	199
1961	30	319,5	342,7	274,2	201
1962	29	299,7	334,2	266,1	193
1963	26	298,9	336,0	267,7	194
1964	28	349,3	379,9	299,1	220
1965	26	345,4	382,1	300,2	220
1965 Januari	28	355,8	382,7	300,1	222
Februari ...	27	339,1	379,1	300,5	219
Maart	27	352,6	387,9	313,1	227
April	27	350,2	392,4	303,9	224
Mei	27	357,0	390,5	301,1	224
Juni.....	26	338,3	376,9	295,6	217
Juli	26	360,0	396,9	310,6	229
Augustus ...	26	322,3	353,2	270,5	202
September ..	26	345,2	385,0	307,6	223
Oktober	26	349,5	391,7	309,4	226
November ..	25	334,0	376,7	295,5	216
December ..	25	340,6	371,6	294,6	216

Bronnen : Groupement des Industries sidérurgiques luxembourgeoises.
Service central de la Statistique et des Etudes économiques du Grand-Duché de Luxembourg.

Groothertogdom Luxemburg

Landbouwproduktie

PRODUKT	Eenheid	1960	1961	1962	1963	1964	1965
Broodgranen	10^3m.k.	578,5	517,4	484,2	577,0	628,1	572,7
Andere graangewassen	»	621,3	638,8	656,6	695,0	527,6	695,5
Peulgewassen	»	17,0	22,8	28,1	26,9	15,3	5,8
Aardappelen	»	1 029,9	992,8	1 194,9	1 143,8	743,3	743,4
Andere knolgewassen .	»	1 977,2	1 396,7	1 001,5	1 051,7	707,2	774,9
Voedergewassen (inclusief hooi)	»	1 567,1	1 975,2	1 427,4	1 810,8	1 532,4	1 712,2
Melk	10^6 kg	200,0	206,5	195,4	195,0	181,5	187,6

Bron : Service central de la Statistique et des Etudes économiques du Grand-Duché de Luxembourg.

Groothertogdom Luxemburg

Indexcijfer der kosten van levensonderhoud

Toestand op de eerste der maand

(1 januari 1948 = 100)

MAAND	1960	1961	1962	1963	1964	1965
Januari	131,44	132,50	133,43	134,39	139,41	143,78
Februari	131,00	132,03	132,82	134,95	140,49	144,25
Maart	130,61	131,22	132,41	134,94	139,95	143,93
April	130,82	131,27	132,50	134,70	140,19	143,92
Mei	130,72	131,34	132,58	137,23	140,26	145,65
Juni	131,94	132,26	133,41	138,08	141,40	146,58
Juli	131,50	132,20	133,81	138,02	141,38	146,91
Augustus	131,51	133,04	133,81	138,42	142,59	147,48
September	132,64	132,87	134,57	139,40	144,01	147,81
Oktober	132,28	132,53	133,49	138,72	142,63	147,41
November	132,44	132,78	133,83	139,11	142,69	147,60
December	132,56	133,09	134,19	139,45	143,42	149,72
Jaargemiddelde ...	**131,63**	**132,26**	**133,45**	**137,28**	**141,54**	**146,25**

Bron : Service central de la Statistique et des Etudes économiques du Grand-Duché de Luxembourg.

Nederland

Middelen en bestedingen in de volkshuishouding (a)

(miljarden guldens)

OMSCHRIJVING	1960	1961	1962	1963	1964	1965
Middelen :						
Produktie in bedrijven	30,9	31,8	33,6	36,2	42,5	46,9
Produktie van de Overheid	3,8	4,2	4,7	5,2	6,4	7,5
Netto-inkomsten uit het buitenland	0,1	0,3	0,3	0,6	0,7	0,9
Nationaal inkomen (tegen factorkosten)	**34,8**	**36,3**	**38,6**	**42,1**	**49,6**	**55,3**
Indirecte belastingen minus subsidies	3,7	4,0	4,4	4,7	5,7	6,4
Nationaal produkt (tegen marktprijzen)	**38,5**	**40,3**	**43,0**	**46,8**	**55,3**	**61,7**
Saldo van de lopende rekening op de betalingsbalans (b)	—1,2	—0,6	—0,3	—0,4	+ 0,6	—0,4
Totaal beschikbare middelen	**37,3**	**39,7**	**42,7**	**46,4**	**55,9**	**61,3**
Bestedingen :						
Consumptie door verbruikers	23,9	25,3	27,5	30,1	35,0	39,2
Overheidsbestedingen	5,7	6,2	7,0	7,8	9,2	10,4
Netto-investeringen in bedrijven	4,7	5,3	5,7	5,8	7,3	7,9
Netto-investeringen van de Overheid	1,5	1,7	1,7	2,2	2,8	3,2
Voorraadvorming en toeneming onderhanden werk	1,5	1,2	0,9	0,5	1,6	0,6
Totaal nationale bestedingen	**37,3**	**39,7**	**42,7**	**46,4**	**55,9**	**61,3**

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

(a) Werkelijke prijzen.
(b) — overschot; + tekort

Nederland

Aantal werklozen

JAARTAL	Totaal	Werklozen (excl.A.W.-arbeiders)	Geregistreerde A.W.-arbeiders (a)	Mannen	Vrouwen
1959	76 800	63 000	13 800	71 300	5 500
1960	48 900	41 300	7 600	44 400	4 500
1961	35 400	31 300	4 100	31 400	4 000
1962	33 100	30 300	2 800	28 500	4 600
1963	33 700	31 900	1 800	29 000	4 700
1964	30 200	28 200	2 000	25 700	4 500
1965	34 700	32 500	2 200	30 300	4 400

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

(a) De A. W. (aanvullende werken)-arbeiders zijn de door de overheidsdiensten tewerkgestelde werklozen. In deze statistiek zijn bovendien opgenomen de vorstwerklozen, de zieken, de arbeiders die ongevallenuitkering ontvingen, benevens een aantal personen die werk vonden zonder dat de arbeidsbureaus hiervan tijdig bericht ontvingen.

Nederland

Indexcijfers van de produktie en van de personeelsbezetting in de industrie (a)

(1958 = 100)

TIJDVAK	Produktie	Personeels-bezetting (b)	Produktie per werknemer
1957	100	103	97
1958	100	100	100
1959	109	101	108
1960	122	104	117
1961	126	106	119
1962	133	108	123
1963	139	109	128
1964	151	110	138
1965	161	110	147
1965 : 1e kwartaal	153	110	139
2e kwartaal	157	110	143
3e kwartaal	155	110	141
4e kwartaal	179	111	163

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

(a) Exclusief het bouwbedrijf.
(b) De kwartaalindexcijfers geven het gemiddelde van de stand bij het begin en bij het einde van het kwartaal; het jaarindexcijfer is berekend op grond van de kwartaalindexcijfers.

Nederland

Produktie-indexcijfers per bedrijfstak

(1958 = 100)

BEDRIJFSTAK	1960	1961	1962	1963	1964	1965
Bouwmaterialen en aardewerk	120	124	129	129	150	154
Chemische nijverheid	126	134	154	165	198	232
Leder- en rubbernijverheid	127	136	138	143	159	160
Mijnbouw	110	114	110	110	116	126
Metaalnijverheid	130	136	145	150	163	172
Papierindustrie	126	131	135	151	169	182
Textielnijverheid	119	122	122	131	137	131
Gas, elektriciteit en water	120	129	145	161	180	204
Voedings- en genotmiddelenindustrie	111	113	116	121	126	135
Algemeen indexcijfer van de nijverheid	**122**	**126**	**133**	**139**	**151**	**162**

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

Nederland

Buitenlandse handel

(miljoenen guldens)

TIJDVAK	1960	1961	1962	1963	1964	1965
	INVOER					
1e kwartaal	4 217	4 829	4 990	5 054	6 182	6 329
2e kwartaal	4 208	4 579	4 773	5 336	6 620	6 535
3e kwartaal	4 228	4 425	4 703	5 314	6 131	6 581
4e kwartaal	4 564	4 819	4 892	5 897	6 615	7 575
Jaar ...	**17 217**	**18 652**	**19 358**	**21 601**	**25 548**	**27 020**
	UITVOER					
1e kwartaal	3 713	4 020	4 042	4 115	4 843	5 413
2e kwartaal	3 663	3 688	4 044	4 549	5 157	5 644
3e kwartaal	3 791	3 920	4 032	4 543	5 249	5 709
4e kwartaal	4 138	4 084	4 478	4 756	5 776	6 378
Jaar ...	**15 305**	**15 712**	**16 596**	**17 962**	**21 025**	**23 144**
	SALDO					
1e kwartaal	— 504	— 809	— 948	— 939	— 1 339	— 916
2e kwartaal	— 545	— 891	— 729	— 787	— 1 463	— 891
3e kwartaal	— 437	— 505	— 671	— 771	— 882	— 872
4e kwartaal	— 426	— 735	— 414	— 1 141	— 839	— 1 197
Jaar ...	**— 1 912**	**— 2 940**	**— 2 762**	**— 3 638**	**— 4 523**	**— 3 876**

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

Nederland

Invoerwaarde per land van herkomst

LAND	1960	1961	1962	1963	1964	1965
	Miljoenen guldens					
B. L. E. U.	3 155	3 549	3 804	4 162	4 911	5 299
West-Duitsland	3 712	4 313	4 469	5 244	6 199	6 392
Frankrijk	660	857	908	1 122	1 367	1 659
Italië	363	453	531	629	812	1 083
Verenigd Koninkrijk	1 183	1 335	1 405	1 562	1 829	1 758
Verenigde Staten	2 279	2 075	2 199	2 348	2 813	2 771
	Percentages van het totaal					
B. L. E. U.	18,3	19,0	19,6	19,3	19,2	19,6
West-Duitsland	21,6	23,1	23,1	24,3	24,3	23,7
Frankrijk	3,8	4,6	4,7	5,2	5,4	6,1
Italië	2,1	2,4	2,7	2,9	3,2	4,0
Verenigd Koninkrijk	6,9	7,2	7,3	7,2	7,2	6,5
Verenigde Staten	13,2	11,1	11,4	10,9	11,0	10,3

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

Nederland

Uitvoerwaarde per land van bestemming

LAND	1960	1961	1962	1963	1964	1965
	Miljoenen guldens					
B. L. E. U.	2 184	2 373	2 444	2 694	3 207	3 438
West-Duitsland	3 452	3 630	4 025	4 647	5 661	6 428
Frankrijk	902	978	1 101	1 417	1 865	1 955
Italië	490	500	597	823	971	1 071
Verenigd Koninkrijk	1 676	1 564	1 755	1 727	1 923	2 011
Verenigde Staten	754	702	724	736	812	882
	Percentages van het totaal					
B. L. E. U.	14,3	15,1	14,7	15,0	15,2	14,9
West-Duitsland	22,6	23,1	24,2	25,9	26,9	27,8
Frankrijk	5,9	6,2	6,6	7,9	8,9	8,4
Italië	3,2	3,2	3,6	4,6	4,6	4,6
Verenigd Koninkrijk	10,9	10,0	10,6	9,6	9,1	8,7
Verenigde Staten	4,9	4,5	4,4	4,1	3,9	3,8

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

Nederland

Goud- en deviezenreserves
(miljoenen guldens)

JAARTAL	Goud	Valuta	Totaal
1958	3 972	1 496	5 468
1959	4 281	775	5 056
1960	5 487	764	6 251
1961	5 698	371	6 069
1962	5 698	462	6 160
1963	5 570	1 003	6 573
1964	6 080	1 372	7 452
1965	6 327	1 059	7 386

Bron : « Nederlandsche Bank », N.V.

Nederland

Prijzen en lonen

TIJDVAK	Groothandels-prijzen (1958 = 100)	Kosten van levensonderhoud (1958 = 100)	Verdiende lonen (1959 = 100)
1960	99	104	109
1961	98	105	115
1962	99	108	126
1963	101	112	136
1964	107	118	159
1965	111	123	176
1965 : 1e kwartaal	109	120	173
2e kwartaal	112	126	176
3e kwartaal	110	123	177
4e kwartaal	112	123	177

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

Nederland

Particulier verbruik
(1958 = 100)

JAARTAL	Waarde	Hoeveelheid	Hoeveelheid per hoofd van de bevolking
1958	100	100	100
1959	106	105	103
1960	115	111	108
1961	124	118	113
1962	135	125	119
1963	148	134	125
1964	167	142	131
1965	187	153	139

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

Ontwikkeling van de buitenlandse handel der B.L.E.U.

Waarde

JAARTAL	Invoer			Uitvoer		
	Totaal (miljarden franken)	Uit Nederland		Totaal (miljarden franken)	Naar Nederland	
		Miljarden franken	% van het totaal		Miljarden franken	% van het totaal
1954	127,5	17,1	13,4	115,2	24,2	21,0
1955	142,2	18,8	13,2	139,0	28,8	20,7
1956	163,6	21,4	13,1	158,1	34,7	21,9
1957	171,6	24,3	14,2	159,3	36,2	22,7
1958	156,0	24,6	15,8	152,1	31,5	20,7
1959	172,1	27,2	15,8	164,8	35,0	21,2
1960	197,9	29,4	14,9	188,8	40,1	21,3
1961	211,0	32,3	15,3	196,2	45,9	23,4
1962	227,8	33,7	14,8	216,2	49,3	22,8
1963	255,6	37,7	14,7	242,0	54,6	22,6
1964	296,1	44,0	14,9	279,5	64,1	22,9
1965	318,7	48,2	15,1	319,1	70,4	22,1

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Ontwikkeling van de buitenlandse handel van Nederland

Waarde

JAARTAL	Invoer			Uitvoer		
	Totaal (miljoenen guldens)	Uit de B.L.E.U.		Totaal (miljoenen guldens)	Naar de B.L.E.U.	
		Miljoenen guldens	% van het totaal		Miljoenen guldens	% van het totaal
1954	10 860	1 841	17,0	9 172	1 293	14,1
1955	12 191	2 205	18,1	10 211	1 411	13,8
1956	14 156	2 680	18,9	10 876	1 543	14,2
1957	15 599	2 816	18,1	11 770	1 826	15,5
1958	13 774	2 459	17,9	12 227	1 830	15,0
1959	14 968	2 747	18,4	13 703	2 009	14,7
1960	17 217	3 155	18,3	15 305	2 184	14,3
1961	18 652	3 549	19,0	15 712	2 373	15,1
1962	19 358	3 804	19,6	16 596	2 444	14,7
1963	21 601	4 162	19,3	17 962	2 694	15,0
1964	25 548	4 911	19,2	21 025	3 207	15,3
1965	27 020	5 299	19,6	23 144	3 438	14,9

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

Handelsverkeer van de B.L.E.U. met Nederland

Indeling naar de graad van bewerking

JAARTAL	Voedings- en genotmiddelen		Grond- en hulpstoffen		Fabrikaten		Totaal
	Miljarden franken	% van de totale waarde	Miljarden franken	% van de totale waarde	Miljarden franken	% van de totale waarde	Miljarden franken
	INVOER						
1958.....	5,2	21,1	5,5	22,4	13,9	56,5	24,6
1959.....	5,8	21,3	5,2	19,1	16,2	59,6	27,2
1960.....	5,6	18,9	5,7	19,5	18,1	61,6	29,4
1961.....	5,8	18,0	6,8	20,9	19,7	61,1	32,3
1962.....	5,9	17,5	7,4	22,0	20,4	60,5	33,7
1963.....	6,3	16,7	7,4	19,6	24,0	63,7	37,7
1964.....	7,2	16,4	8,0	18,2	28,8	65,4	44,0
1965.....	9,1	18,9	8,5	17,6	30,6	63,5	48,2
	UITVOER						
1958.....	1,8	5,7	4,3	13,7	25,2	80,0	31,5
1959.....	1,9	5,4	4,3	12,3	28,8	82,3	35,0
1960.....	1,9	4,8	4,1	10,2	34,1	85,0	40,1
1961.....	2,3	5,0	4,4	9,5	39,2	85,5	45,9
1962.....	2,8	5,7	4,9	9,9	41,6	84,4	49,3
1963.....	3,1	5,7	5,5	10,0	46,0	84,3	54,6
1964.....	4,0	6,3	5,8	9,0	54,3	84,7	64,1
1965.....	4,7	6,7	5,9	8,4	59,8	84,9	70,4

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Handelsverkeer van de B.L.E.U. met Nederland

Belangrijkste fabrikaten ingedeeld per nijverheidssector

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Invoer				Uitvoer			
	1962	1963	1964	1965	1962	1963	1964	1965
Metaalvoortbrengende nijverheid	**1 389**	**1 947**	**2 146**	**2 160**	**6 830**	**6 947**	**9 175**	**10 535**
IJzer en staal	875	1 288	1 415	1 410	4 629	4 494	6 014	5 849
Non-ferrometalen	514	659	731	696	2 201	2 453	3 161	4 686
Metaalverwerkende nijverheid	**7 238**	**8 324**	**10 432**	**10 993**	**14 259**	**15 818**	**17 572**	**19 779**
Machines	1 929	2 555	2 738	2 603	2 801	2 742	3 267	2 886
Elektrotechniek	2 830	3 252	4 038	4 410	4 214	4 495	5 279	5 614
Vervoermaterieel	1 657	1 540	2 519	2 764	5 503	6 678	6 970	9 027
Overige metaalwaren	822	977	1 137	1 216	1 741	1 903	2 056	2 252
Textiel- en kledingnijverheid	**4 103**	**4 476**	**5 744**	**6 254**	**10 479**	**12 323**	**14 206**	**14 604**
Garens	918	1 247	1 368	1 493	3 136	3 698	3 944	3 686
Weefsels	1 754	2 230	2 449	2 681	3 585	4 155	4 785	4 824
Overige textielprodukten	320	334	427	477	1 166	1 242	1 509	1 518
Kleding	1 111	665	1 500	1 603	2 592	3 228	3 968	4 576
Chemische nijverheid	**2 149**	**2 547**	**3 138**	**3 605**	**2 320**	**2 634**	**3 097**	**3 642**
Eigenlijke chemische produkten	398	520	702	714	588	578	684	748
Kunstmeststoffen	54	33	33	26	508	448	491	611
Fotografische produkten	49	108	75	83	201	223	263	280
Overige chemische produkten	1 648	1 886	2 328	2 782	1 023	1 385	1 659	2 003
Steenkolennijverheid	**1 389**	**1 779**	**2 046**	**2 200**	**477**	**222**	**551**	**451**
Petroleumderivaten	**2 385**	**1 716**	**1 617**	**1 362**	**1 535**	**2 359**	**2 134**	**2 032**
Voedings- en genotmiddelen	**2 600**	**2 870**	**3 308**	**3 827**	**1 866**	**2 239**	**2 674**	**3 164**
Bouwmaterialen	**140**	**157**	**191**	**181**	**1 099**	**1 084**	**1 184**	**1 549**
Glasnijverheid	**208**	**253**	**322**	**350**	**1 179**	**1 242**	**1 356**	**1 348**
Papier- en kartonnijverheid	**1 341**	**1 558**	**1 809**	**1 891**	**1 239**	**1 323**	**1 466**	**1 684**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

ZEVENDE DEEL

BELANGRIJKSTE FEITEN

BELANGRIJKSTE FEITEN

Arbeid

ARBEIDSBETREKKINGEN

De koninklijke besluiten van 8 april, 18 mei, 18 juni, 7 juli, 16 september, 13 oktober, 15 oktober 1965, gepubliceerd in het « Belgisch Staatsblad » van 16 april, 30 juni, 13 juli, 17 juli, 24 september, 21 oktober, 23 oktober en 26 oktober 1965 stellen voor bepaalde bedrijfssectoren de voorwaarden vast waarin de uitvoering van de arbeidsovereenkomst wordt geschorst wegens economische oorzaken en dit respectievelijk voor het kleding- en confectiebedrijf, het diamantbedrijf, de technische land- en tuinbouwwerken, het drukkerijbedrijf, de grafische kunst en het dagbladbedrijf, de meesterkleermakers en -kleermaaksters, de textielnijverheid, de steenbakkerijen en de vlasbereiding.

De wet van 12 april 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 30 april 1965) betreffende de bescherming van het loon der werknemers hervormt en ordent bepalingen van de wetten van 1887 op de uitbetaling van het loon en op het verbod van overdracht van een beslag op het loon, alsmede van de wet van 1901 op de berekening van de arbeid der werklieden.

Het koninklijk besluit van 21 mei 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 29 mei 1965) ontslaat het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering van de verplichting om aan de werkgevers met minder dan tien werknemers het gewaarborgd weekloon terug te betalen dat zij in uitvoering van de wet op de arbeidsovereenkomst hebben uitbetaald.

De wet van 8 april 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 5 mei 1965) stelt de arbeidsreglementen in. Deze wet treedt in de plaats van de wet van 15 juni 1896 op het werkplaatsreglement.

De wet van 12 april 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 5 mei 1965) verlengt met één jaar het bestaan van het Fonds tot vergoeding van de in geval van sluiting van ondernemingen ontslagen werknemers.

Het koninklijk besluit van 25 november 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 5 februari 1966) genomen in uitvoering van de wet van 19 februari 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 26 februari 1965) betreffende de uitoefening van de zelfstandige beroepsactiviteiten der vreemdelingen bepaalt dat de Nederlandse en Luxemburgse onderdanen vrijgesteld zijn van de beroepskaart.

Verschillende koninklijke besluiten van 15 december 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 28 januari 1966) verwezenlijken de vrijheid van vestiging en van het vrij verrichten van diensten ten gunste van onderdanen der Lid-Staten van de Europese Economische Gemeenschap.

Deze vrijheid van vestiging betreft :

— vreemdelingen werkzaam in landbouwbedrijven die sedert meer dan twee jaar verlaten of onbebouwd zijn ;

— vreemdelingen werkzaam in de groothandel ;
— tussenpersonen in handel, industrie en ambacht ;
— vreemdelingen werkzaam in de sector herverzekering en retrocessie ;
— andere dan in loondienst verrichte werkzaamheden op het gebied van de winning van delfstoffen ;
— werkzaamheden van land-en tuinbouw ;
— zekere niet in loondienst verrichte werkzaamheden van de verwerkende nijverheid.

Het koninklijk besluit van 21 december 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 5 februari 1966) verwezenlijkt de vrijheid van vestiging in de landbouw, ten gunste van zekere onderdanen der Lid-Staten van de Europese Economische Gemeenschap.

MAATSCHAPPELIJKE ZEKERHEID EN HYGIËNE

Het Algemeen Reglement voor de Arbeidsbescherming werd gewijzigd door de koninklijke besluiten van 10 februari, 25 maart, 16 april, 8 april, 12 april, 13 april, 28 juni, 17 september en 7 oktober 1965, respectievelijk bekendgemaakt in het « Belgisch Staatsblad » van 17 februari, 3 april, 4 juni, 5 mei, 21 mei en 1 juni, 11 en 16 juni, 8 mei, 17 juli, 30 en 22 oktober 1965.

Benelux

Op 15 januari 1965 vergaderde de Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad. De Raad heeft advies uitgebracht over de tekst van een ontwerp-verdrag betreffende de instelling en het statuut van een Benelux-Gerechtshof. Bovendien werd het achtste Gezamenlijk Verslag der Regeringen inzake de samenwerking tussen de drie Staten op het gebied van het buitenlands beleid besproken. Een aanbeveling werd gericht aan de drie Regeringen om in de toekomst een duidelijker uiteenzetting te geven inzake het eigenlijk onderwerp van dit verslag, t.w. de Beneluxsamenwerking op het gebied van het buitenlands beleid.

Op 22 februari 1965 vergaderde de ministeriële werkgroep voor Sociale Zaken en Volksgezondheid. De Ministers van Sociale Zaken hebben goedkeuring gehecht aan een ontwerp-aanbeveling inzake de invoering in de drie Beneluxlanden van eenvormige veiligheidsvoorschriften voor schiethamers en hebben kennis genomen van de stand der werkzaamheden inzake unificatie van de wetgevingen der drie landen op het gebied van de gevaarlijke werktuigen en de beveiligingsmiddelen. De Ministers bevoegd inzake Volksgezondheid hebben van gedachten gewisseld over de harmonisatie van de warenwetgevingen der drie landen en hebben opdracht gegeven het werk in deze sector te bespoedigen. Ze onderzochten eveneens de mogelijkheid een gemeenschappelijk standpunt te bepalen, ten aanzien van een aantal volksgezondheidsproblemen welke in ruimer internationaal verband aan de orde zijn.

Tijdens de vergadering van het Comité van Ministers van 31 maart 1965, werd de tekst van het Verdrag goedgekeurd inzake de instelling en het statuut van een Benelux-Gerechtshof, dat tot doel heeft eenheid

te brengen in de toepassing der in de drie landen gemeenschappelijke rechtsregels. Het Comité van Ministers heeft de procedure vastgelegd die in de drie landen moet worden gevolgd opdat de hand kan worden gehouden aan de termijn, binnen welke de krachtens de oervgangsovereenkomst toegestane uitzonderingen eerlang vervallen. De beschikkingen tot het vaststellen van de Benelux gemeenschappelijke handelspolitiek voor 1966 werden ondertekend evenals een beschikking welke tot doel heeft dat Belgische en Nederlandse vissers in de territoriale wateren van het partnerland op dezelfde voet worden behandeld als de eigen onderdanen bij de uitoefening van hun beroepswerkzaamheden. De vroeger uitgevaardigde beschikking inzake technische eisen voor motorvoertuigen, aanhangwagens en opleggers werd aangevuld met een nieuwe beschikking betreffende de reminrichting, de draaicirkel en de maximum-lengten van combinaties gevormd door een trekker en een oplegger. Aanbevelingen werden ondertekend o.m. inzake uniforme voorschriften voor de vervaardiging en het gebruik van schiethamers, harmonisatie der nationale wetgevingen inzake bestrijdingsmiddelen en fytofarmaceutische produkten, melkpoeder, deegwaren en meel van graan.

Op 5 en 6 april 1965 vergaderde de Benelux Economische en Sociale Raad van Advies. Tijdens deze vergadering is van gedachten gewisseld over de problemen gesteld door het regionaal beleid en door de harmonisatie van de verzekeringswetgeving. Daarnaast maakte ook het inkomensbeleid in de Beneluxlanden het voorwerp van gesprek uit.

Tijdens de vergadering van de Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad op 10 april 1965 brachten de rapporteurs van de verschillende commissies verslag uit over het aldaar onderzochte achtste verslag over de economische unie. De gestelde vragen werden beantwoord namens de drie Regeringen door de bevoegde Luxemburgse Ministers. Tevens werd het achtste verslag inzake de samenwerking op het gebied van de culturele toenadering aan een bespreking onderworpen.

Op 10 mei 1965 vergaderde de Ministeriële Werkgroep van Justitie. De Ministers hebben opdracht gegeven het ontwerp-Beneluxverdrag betreffende de verplichte verzekering tegen wettelijke aansprakelijkheid van automobilisten op korte termijn aan te passen, zodat de controle op deze verzekering aan de intra-grenzen kan vervallen. Ze hebben eveneens een aantal problemen bestudeerd met betrekking tot de werkzaamheden in het kader van de Raad van Europa en de E.E.G. teneinde de standpunten van de drie landen te coördineren.

Tijdens de vergadering van de Ministeriële Werkgroep voor Sociale Zaken en Volksgezondheid op 4 oktober 1965 hebben de op het gebied van sociale zaken bevoegde Ministers van gedachten gewisseld over de ontwikkeling van het door hun respectievelijke departementen gevoerde beleid. De inzake volksgezondheid bevoegde Ministers hebben een eerste gedachtenwisseling gehad over een door het Benelux Gezondheidscomité uitgebracht advies. Ze hebben bovendien een gemeenschappelijk standpunt ingenomen ten aanzien van een aantal problemen welk in ruimer internationaal verband aan de orde waren.

Op 8 en 9 oktober 1965 vergaderde de Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad. In aansluiting op de informatiereizen naar de zone van het kanaal Gent-Terneuzen en naar de grensstreek van Belgisch en Nederlands Limburg werd een studiereis ondernomen in het grensgebied van Belgisch Luxemburg en van het Groothertogdom. De bezoeken en de uiteenzettingen terzake dienden als grondslag voor het daaropvolgend colloquium.

Tijdens zijn vergadering op 25 oktober 1965 heeft het Comité van Ministers de aflooptermijn van enkele in de overgangsovereenkomst genoemde en aan de intragrenzen nog bestaande maatregelen bij wijze van uitzondering tot 1 november 1966 verlengd. Anderzijds gaf het Comité van Ministers de wens te kennen dat zou worden gestreefd naar een intensievere coördinatie van het nationale beleid der drie landen ; dit geldt met name voor het conjunctuurbeleid, het structuurbeleid, het regionale beleid en het sociale beleid.

Tijdens de vergadering, gehouden op 16 november 1965 door de Benelux Economische en Sociale Raad van Advies, werd een advies uitgebracht inzake de wenselijkheid de discriminatie te beëindigen bij de subsidiëring van de vlasindustrie in de Beneluxlanden. Bovendien werden de problemen inzake verdere liberalisatie van het kapitaalverkeer in studie genomen.

Buitenlandse handel

HANDELS- EN BETALINGSAKKOORDEN

BENELUX-AKKOORDEN MET :

Bulgarije : op 16 juli 1965 werd te Brussel een handelsakkoord geparafeerd tussen Benelux en Bulgarije. Dit akkoord is geldig voor drie jaar en is ingegaan op 1 januari 1965. De aan het akkoord gehechte goederenlijsten zijn slechts geldig voor één jaar. Zij kunnen ofwel stilzwijgend verlengd worden ofwel door de Gemengde Commissie, voorzien in het akkoord, vastgesteld worden voor elk der volgende jaren. Het betalingsakkoord van 19 maart 1960 is van kracht sedert 1 april 1960. Het is geldig voor een onbeperkte duur en kan met een termijn van drie maanden opgezegd worden.

Denemarken : op 1 december 1965 wordt de handelsovereenkomst van 28 december 1956 stilzwijgend voor één jaar verlengd.

Duitsland (Bondsrepubliek) : behoudens enkele door bilaterale afspraken geregelde detailpunten, worden de handelsbetrekkingen tussen de B.L.E.U. en Duitsland uitsluitend geregeld door het Verdrag van Rome en door de landbouwreglementen van de E.E.G.

Finland : het multilateraal protokol inzake handel, dat op 16 februari 1960 te Helsinki voor de duur van één jaar en met ingang van 1 januari 1960 werd gesloten, wordt verlengd tot 31 december 1965. Krachtens dit protokol wordt het handelsakkoord dat op 8 november 1955 tussen de B.L.E.U. en Finland ondertekend en op 30 juni 1957 ten einde liep, verlengd. Het betalingsakkoord tussen de B.L.E.U. en Finland dat op

8 november 1955 ondertekend werd, is geldig voor onbepaalde duur. Het kan worden opgezegd met een termijn van drie maanden.

Frankrijk : voor dit land geldt het op 26 maart 1959 gesloten handelsakkoord dat voor een onbepaalde duur van kracht blijft. Behoudens enkele detailpunten worden de handelsbetrekkingen met Frankrijk thans uitsluitend geregeld door het Verdrag van Rome en door de landbouwreglementering van de E.E.G.

Griekenland : het op 9 maart 1960 ondertekend handelsakkoord wordt op 1 februari 1965 voor één jaar stilzwijgend verlengd.

Honduras : het handelsakkoord van 30 januari 1959 wordt op 25 mei 1965 voor de duur van één jaar stilzwijgend verlengd. Het voordeel van de meest begunstigingsclausule werd opgeheven doordat het in 1936 gesloten preferentieel akkoord tussen Honduras en de U.S.A. op 14 februari 1961 door Honduras werd opgezegd.

Hongarije : op 15 december 1962 werd een meerjarig handelsakkoord geparafeerd dat op 1 januari 1963 van kracht is geworden en geldig is voor de duur van drie jaar. Op 26 oktober 1965 werd te Boedapest een tweede protokol ondertekend waarbij de contingentlijsten, geldig voor het jaar 1965, werden vastgesteld. Het betalingsakkoord van 28 maart 1959 is geldig voor onbepaalde duur en kan opgezegd worden met een termijn van drie maanden.

Israël : op 1 september 1965 wordt het handelsakkoord van 29 augustus 1958 stilzwijgend verlengd voor een periode van één jaar.

Italië : het handelsakkoord van 20 juni 1959 wordt op 1 januari 1965 voor een periode van één jaar stilzwijgend verlengd. Behoudens enkele detailpunten worden de handelsbetrekkingen thans geregeld door het Verdrag van Rome en door de landbouwreglementering van de E.E.G.

Japan : het op 8 oktober 1960 te Tokyo ondertekend handelsakkoord is op 10 april 1962 in werking getreden voor een periode van drie jaar. De aangehechte contingentenlijst werd herzien op 23 december 1963. Op 30 april 1963 werd te Tokyo een protokol tot wijziging van de handelsovereenkomst van 1960 afgesloten. Dit protokol werd door de wet van 28 december 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 4 november 1964) goedgekeurd en is op 21 oktober 1964 in werking getreden. Het behelst de integrale toepassing tussen de Beneluxlanden en Japan van de volledige G.A.T.T.-overeenkomst (intrekking door de Beneluxlanden van hun beroep op artikel XXXV van de G.A.T.T. t.a.v. Japan). Een bilateraal overeengekomen vrijwaringsclausule, die in de praktijk niet eenzijdig door Japan kan opgezegd worden, laat toe kwantitatieve maatregelen te nemen bij marktverstorende invoer uit Japan.

Joegoslavië : op 1 juli 1965 worden het handelsakkoord van 18 juni 1958 en de bijgevoegde protokollen van 30 september 1960 en 20 augustus 1962 stilzwijgend verlengd voor een periode van één jaar. Het betalingsakkoord van 18 juni 1958 door beide partijen ondertekend is vanaf 1 juli 1958 geldig voor een onbepaalde duur.

Marokko : het handelsakkoord, ondertekend op 5 augustus 1958 wordt vanaf 1 juli 1965 stilzwijgend verlengd voor een periode van één jaar. Een aanvullend protokol bij het handelsakkoord werd op 24 februari 1961 ondertekend.

Noorwegen : het op 28 mei 1957 ondertekend handelsakkoord wordt op 1 mei 1965 stilzwijgend voor één jaar verlengd.

Oostenrijk : op 1 april 1965 wordt het handelsakkoord van 29 juni 1957 voor één jaar stilzwijgend verlengd. De bijgevoegde protokollen van 24 november 1958, 3 november 1960 en 15 maart 1963 wijzigen de contingentenlijsten.

Polen : op 14 november 1963 werd tussen de Benelux en Polen een handelsakkoord ondertekend. Deze overeenkomst, geldig voor een periode van drie jaar, trad in werking op 1 januari 1963. De aan dit akkoord gehechte contingentenlijsten waren slechts geldig voor één jaar. Zij werden voor het jaar 1964 stilzwijgend verlengd. Op 8 september 1965 werd te Den Haag een Protokol ondertekend dat de contingentenlijst voor 1965 vaststelt. Het betalingsakkoord van 3 maart 1959 is geldig voor onbepaalde duur.

Portugal : op 1 oktober 1965 wordt het handelsakkoord van 24 mei 1961 stilzwijgend voor één jaar verlengd tot 30 september 1966.

Roemenië : het op 30 september 1960 ondertekend handelsakkoord wordt op 1 oktober 1965 verlengd voor de duur van één jaar. Het betalingsakkoord van 30 september 1960 is geldig voor onbepaalde duur.

Spanje : het handelsakkoord van 2 juni 1960 wordt op 15 april 1965 stilzwijgend verlengd voor de duur van één jaar. Een aanvullend protocol werd op 28 juli 1961 ondertekend en wijzigt de contingentenlijsten.

Tsjechoslowakije : op 13 juli 1964 werd te Praag een handelsakkoord ondertekend, geldig voor de periode gaande van 1 april 1963 tot 31 december 1965. De aan dit akkoord gehechte contingentenlijsten zijn geldig voor één jaar. De geldigheidsduur dezer lijsten werd op het ogenblik van de parafering van het akkoord verlengd tot 31 maart 1965. Het betalingsakkoord van 15 juni 1959 is met ingang van 1 juli 1959 voor onbepaalde duur geldig.

Tunesië : het op 1 augustus 1958 gesloten handelsakkoord en de aanvullende protokollen van 26 september 1960, 29 maart 1961 en 26 juni 1964 worden voor de duur van één jaar verlengd op 1 april 1965.

Het Verenigd Koninkrijk : op 10 december 1959 werd te Londen tussen de Beneluxlanden en het Verenigd Koninkrijk een handelsovereenkomst gesloten, die geldig is van 1 januari 1960. Zij werd verlengd tot 31 december 1965.

Zweden : op 1 maart 1965 wordt het handelsakkoord van 27 april 1957 stilzwijgend voor één jaar verlengd.

Zwitserland : op 1 april 1965 wordt het handelsakkoord van 21 juni 1957 stilzwijgend voor één jaar verlengd.

B.L.E.U.-AKKOORDEN MET :

Argentinië : het op 25 november 1957 ondertekende handels- en betalingsakkoord bekrachtigt de deelneming van de B.L.E.U. aan het multilateraal stelsel dat op 2 juli 1956 voorlopig werd toegepast.

Duitsland (Oost-) : de handelsovereenkomst van 5 december 1958 tussen de « Kammer für Aussenhandel » van de Duitse Volksrepubliek en de Belgische Economische Dienst (Dienst voor Economische Recuperatie) werd op 31 december 1965 opnieuw verlengd voor de duur van één jaar.

Iran: de handels- en scheepvaartovereenkomst van 9 mei 1929, met een geldigheidsduur van vijf jaar, voorzag de mogelijkheid van stilzwijgende verlenging. Ze werd nogmaals voor onbepaalde termijn verlengd.

Nederland : het Verdrag houdende inrichting van een Economische Unie van Benelux is vanaf 1 november 1960 van kracht.

Nieuw-Zeeland : het voorlopig handelsakkoord van 5 december 1933 is nog steeds geldig voor onbepaalde duur.

Pakistan : de handelsovereenkomst van 15 maart 1952 is bij stilzwijgende overeenkomst voor onbepaalde tijd verlengd met de mogelijkheid ze op te zeggen met een termijn van drie maanden.

Turkije : het handelsakkoord tussen de B.L.E.U. en Turkije dd. 2 december 1948 werd met ingang van 1 juli 1958 voor een onbepaalde duur stilzwijgend verlengd. De multilaterale overeenkomst nopens de handelsschulden van personen woonachtig in Turkije en het protocol van voorlopige toepassing, ondertekend op 11 mei 1959, zijn op 16 november 1962 van kracht geworden. De overeenkomst tussen de Belgische en de Turkse Regeringen betreffende de technische uitvoeringsmodaliteiten van voornoemde multilaterale overeenkomst nopens de handelsschulden van personen woonachtig in Turkije, ondertekend op 12 augustus 1959, is op datum van 8 juli 1960 in werking getreden.

Uruguay : het op 17 augustus 1957 ondertekend akkoord voor de multilateralisatie van het betalingsverkeer is op 1 maart 1958 van kracht geworden.

Zuid-Afrika (Republiek van) : het handelsakkoord dd. 13 juli 1937 is tot nog toe steeds geldig voor onbepaalde duur. Het kan worden opgezegd met een termijn van drie maanden. Het is gegrond op de wederzijdse toepassing van de meestbegunstigingsclausule met dien verstande dat de B.L.E.U. zich niet mag beroepen op de voorrechten of voordelen die worden toegekend aan de leden van het Britse Gemenebest of aan de grensgebieden van Zuid-Afrika.

IN- EN UITVOERRECHTEN

Het ministerieel besluit van 23 december 1963 tot vaststelling van het bijzonder recht op de invoer van sommige landbouw- en voedingsprodukten wordt bij dit ministerieel besluit van 25 januari 1965 verlengd tot 31 maart 1965 en bij het ministerieel besluit van 10 mei 1965 tot 30 juni 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 13 februari 1965 en 23 juni 1965).

Het regiem tot instelling van een bijzonder recht op de invoer van sommige landbouw- en voedingsprodukten wordt opgeheven bij het koninklijk besluit van 23 oktober 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 24 november 1965).

Bij ministerieel besluit van 29 december 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 13 januari 1965) betreffende de tariefcontingenten worden voor het jaar 1965 tariefcontingenten tegen een verlaagd invoerrecht of met vrijstelling geopend voor diverse in bijlage aangegeven goederen. Deze goederen mogen niet uit de B.L.E.U. worden wederuitgevoerd in de staat waarin ze werden ingevoerd. De tabel dezer goederen werd aangevuld door volgende ministeriële besluiten : 12 februari 1965, 26 februari 1965, 7 april 1965, 17 juni 1965, 8 juli 1965, 11 oktober 1965, 20 december 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 17 februari 1965, 4 maart 1965, 16 april 1965, 25 juni 1965, 14 juli 1965, 16 oktober 1965 en 23 december 1965).

De koninklijke besluiten van 22 maart 1965 en 27 december 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 27 maart 1965 en 30 december 1965) wijzigen het tarief van invoerrechten, gevoegd bij het Beneluxprotokol tot vaststelling van een nieuw tarief van invoerrechten.

De ministeriële besluiten van 2 februari 1965, 19 maart 1965, 20 mei 1965, 24 juni 1965, 12 november 1965 en 24 december 1965 respectievelijk bekendgemaakt in het « Belgisch Staatsblad » van 4 februari 1965, 24 maart 1965, 25 mei 1965, 2 juli 1965, 19 november 1965 en 30 december 1965, schorsen geheel of gedeeltelijk de inning van invoerrechten op sommige produkten.

De ministeriële besluiten van 21 mei 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 27 mei 1965) en van 28 december 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 31 december 1965) wijzigen het ministerieel besluit van 20 juni 1962 betreffende de heffing van invoerrechten volgens forfaitaire tarieven.

IN- UIT- EN DOORVOERVERGUNNINGEN

Het ministerieel besluit van 16 januari 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 3 maart 1964) waarbij de invoer van sommige goederen aan vergunning onderworpen wordt, stelt de lijsten vast van de goederen waarvoor bij de invoer een vergunning moet worden overgelegd. Deze goederenlijsten werden aangevuld en gewijzigd door de ministeriële besluiten van 2 april, 28 augustus, 28 oktober en 28 december 1964, 20 april, 19 mei, 31 augustus en 12 november 1965, respectievelijk bekendgemaakt in het « Belgisch Staatsblad » van 21 april, 1 september, 31 oktober en 3 december 1964, 9 juli, 14 juli, 14 september en 8 december 1965.

Het ministerieel besluit van 16 januari 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 3 maart 1964) waarbij de uitvoer van sommige goederen aan vergunning onderworpen wordt, stelt de lijsten vast van de goederen waarvoor bij de uitvoer een vergunning moet worden overgelegd. Deze

goederenlijst werd aangevuld en gewijzigd door de ministeriële besluiten van 28 augustus, 1 september, 28 oktober en 28 december 1964, 20 april en 17 augustus 1965, respectievelijk bekendgemaakt in het « Belgisch Staatsblad » van 1 september, 8 september, 31 oktober en 31 december 1964, 9 juli en 25 augustus 1965.

Het ministerieel besluit van 20 april 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 9 juli 1965) vervangt de bijlage I van het ministerieel besluit van 31 december 1962 waarbij de doorvoer van sommige goederen aan vergunning onderworpen wordt.

De ministeriële besluiten van 17 augustus, 7 oktober en 12 oktober 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 25 augustus, 9 oktober en 14 oktober 1965) schrijven de intrekking voor van uitvoervergunningen voor sommige goederen.

Het koninklijk besluit van 1 oktober 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 20 oktober 1965) wijzigt het ministerieel besluit van 23 juli 1962 betreffende de uit- en invoer van sommige land- en tuinbouwprodukten.

Door twee ministeriële besluiten van 24 december 1965 worden aan vergunning onderworpen, de invoer van alle produkten herkomstig uit Rhodesië en de uitvoer van alle produkten met bestemming naar Rhodesië (« Belgisch Staatsblad » van 29 december 1965).

OVERDRACHTTAKS

De koninklijke besluiten van 29 maart 1965, 13 en 22 april 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 31 maart 1965, 23 en 24 april 1965) wijzigen het koninklijk besluit van 11 maart 1953 (« Belgisch Staatsblad » van 14 maart 1953), houdende verhoging van de overdrachttaks bij de invoer.

Economische coordinatie (Zie Economische expansie)

Economische expansie

Het rondschrijven van 3 februari 1965 aan de Heren provinciegouverneurs, arrondissementscommissarissen, burgemeesters en voorzitters van verenigingen van gemeenten, bepaalt de voorwaarden voor de verkoop van gronden en gebouwen (« Belgisch Staatsblad » van 12 februari 1965).

De wet van 14 april 1965 wijzigt de wet van 2 april 1962 tot oprichting van een Nationale Investeringsmaatschappij en van erkende gewestelijke investeringsmaatschappijen (« Belgisch Staatsblad » van 25 mei 1965).

Het koninklijk besluit van 9 juni 1965 keurt de wijzigingen aan de statuten van de Nationale Investeringsmaatschappij goed. (« Belgisch Staatsblad » van 1 juli 1965).

Het koninklijk besluit van 24 september 1965 wijzigt het koninklijk besluit van 14 oktober 1959 tot oprichting van een Bureau voor Economische Programmatie (« Belgisch Staatsblad » van 8 oktober 1965).

De koninklijke besluiten van 22 september 1965 en van 13 december 1965 wijzigen het koninklijk besluit van 25 november 1960, tot instelling van een Nationaal Comité voor Economische Expansie. (« Belgisch Staatsblad » van 7 oktober 1965 en van 18 december 1965).

Euratom

In het begin van 1965 heeft Euratom met de inrichting voor onderzoek te Jülich (Noordrijnland-Westfalen) een contract gesloten inzake de produktie van een weinig bekende radioisotoop, technetium-99. Dit element dat niet in de natuur voorkomt, wordt slechts aangetroffen in de splijtingsprodukten van uranium.

Op 22 februari 1965 heeft Euratom een contract gesloten met het Ente Nazionale per l'Energia Elettrica — Italia (E.N.E.L.). Het onderwerp van dit contract is de studie van het reactiviteitsverloop van de reactor te Latina, waarvan de kennis van groot belang is omdat daarmede van te voren de theoretische maximumwaarde van de bestraling van de splijtstof kan worden bepaald. Deze studie is overigens van algemeen belang voor de ontwikkeling van de reactoren van het gas-graffiettype.

Op 31 mei en 1 juni 1965 vond de vijfde voorlichtingsvergadering met betrekking tot de resultaten van het Euratomprogramma voor deelneming aan energiereactoren plaats. In de loop van haar eerste vijfjarenprogramma heeft Euratom namelijk 32 miljoen dollar besteed in het kader van deelnemingscontracten met vijf bedrijven uit de Gemeenschap. Deze contracten hebben tot doel de bouw van kerncentrales van beproefd type op industriële schaal in de Gemeenschap te bevorderen en de bij ontwerp, bouw en exploitatie van deze installaties opgedane ervaring en kennis te verspreiden.

In juni maakte de Euratom-Commissie haar achtste algemeen verslag van haar werkzaamheden over aan het Europees Parlement.

Op 28 oktober 1965 kondigde Euratom en de Kernforschungsanlage Jülich (Duitsland) de oprichting aan van EASTATOM, een centrum voor selectie en aanschaffing van documenten uit Oosteuropese landen die van betekenis zijn voor de kernenergie en die, voor zover bekend, nooit in de Westerse literatuur zijn vermeld noch in Westerse talen zijn vertaald.

Op 23 november 1965 sloot de Euratom-Commissie een associatiecontract met de Nederlandse organisatie voor Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderzoek (T.N.O.) en met het Reactor Centrum Nederland (R.C.N.). Deze contracten hebben betrekking op het onderzoekingswerk inzake snelle reactoren.

Op 13 december 1965 heeft Euratom een contract ondertekend met de Atomic Power Development Association (APDA) te Detroit (U.S.A.) voor de bestraling van circa tachtig splijtstofelementen van de Gemeenschap in de Enrico Fermi Snelle Kweekreactor (EFFBR). Hiermee zijn 3 miljoen dollar gemoeid.

Europese Economische Gemeenschap

Algemene maatregelen

Op 1 januari 1965 werden de intra-communautaire douanerechten met 10 % verlaagd ; deze rechten bedragen nog 30 % van de basisrechten : op 1 januari 1966 werd tot een nieuwe verlaging met 10 % overgegaan en de Raad van Ministers heeft op 11 mei 1966 beslist de resterende 20 % te zullen afschaffen ten belope van 5 % op 1 juli 1967 en van 15 % op 1 juli 1968.

Op 8 april 1965 ondertekenden de Regeringen van de Lid-Staten de overeenkomst tot oprichting van één enkele Raad en van één enkele Commissie voor de Europese Gemeenschappen.

De onderhandelingen van de Raad van Ministers inzake financiering van het gemeenschappelijk landbouwbeleid sprongen af ; de crisis die op 1 juli 1965 begon eindigde niet vóór einde januari 1966, daar Frankrijk de politiek van de « ledige stoel » toepaste.

De « Zes » begonnen besprekingen met Oostenrijk voor het sluiten van een speciaal voorkeurstelsel, en respectievelijk met Marokko en Tunesië voor een economische associatieovereenkomst.

Een akkoord met Libanon inzake handelsverkeer en technische samenwerking werd op 9 maart 1965 geparafeerd en op 21 mei 1965 ondertekend.

Met een gemeenschappelijke afvaardiging van de Regeringen Kenia, Uganda en Tanzanië zijn besprekingen begonnen.

Beschikkingen met betrekkingen tot België

In het « Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 4 februari 1965 verschenen drie beschikkingen van de Commissie dd. 22 december 1964, waarbij aan de B.L.E.U. een tariefcontingent wordt toegekend voor ruwe natuurkurk, kurkafval, gebroken of gemalen kurk, ruw aluminium en ruw magnesium.

Bij beschikking van 16 februari 1965 (« Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 18 maart 1965) wordt België gemachtigd een tariefcontingent van ruw lood in te stellen.

Bij beschikking van 29 maart 1965 (« Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 3 april 1965) wordt België gemachtigd de voor het verkoopseizoen 1965-1966 vastgestelde oriëntatieprijs voor runderen te verhogen.

Bij beschikkingen van 29 maart en 23 juni 1965 (« Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 7 mei en 16 juli 1965) wordt aan de B.L.E.U. een tariefcontingent toegekend voor sommige soorten krabben en garnalen en voor haring, vers, gekoeld of bevroren.

Bij beschikkingen van 20 mei en 25 juni 1965 (« Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 15 juni en 16 juli 1965) wordt het verzoek van de drie Benelux-Landen ingewilligd inzake uitsluiting

van de communautaire behandeling van sommige produkten oorspronkelijk uit Japan maar in de andere Lid-Staten in het vrije verkeer gebracht.

De beschikking van 6 juli 1965 (« Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 22 juli 1965) houdt machtiging voor de Benelux-Staten de aanpassing van de rechten van hun douanetarief aan het gemeenschappelijk douanetarief uit te stellen voor sommige tabaksfabrikaten.

De E.E.G.-Commissie gaf op 29 juli 1965 aan België een aanbeveling inzake de wet van 8 april 1965 houdende instelling van een Saneringsfonds voor de landbouw (« Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 12 augustus 1965).

De Commissie kent bij beschikking van 19 oktober 1965 (« Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 16 november 1965) een tariefcontingent aan België toe voor bittere sinaasappelen.

Bij beschikking van 27 oktober 1965 (« Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 10 november 1965) wordt het volume vergroot van de ten behoeve van de B.L.E.U. verleende tariefcontingenten voor ferrosilicium en voor ferrochroom.

Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal [Zie Nijverheid (Steenkolennijverheid)]

Financiën

RIJKSBELASTINGEN

BELASTING OP HET INKOMEN

Het koninklijk besluit van 11 januari 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 15 januari 1965) wijzigt het koninklijk besluit van 2 december 1962 betreffende de roerende voorheffing.

Het koninklijk besluit van 15 januari 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 4 februari 1965) bepaalt de nieuwe schaal van de personenbelasting die, vanaf het aanslagjaar 1966, verschuldigd is door belastingplichtigen wier belastbaar inkomen niet meer dan 160 000 F bedraagt.

Het koninklijk besluit van 2 februari 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 24 februari 1965) betreft de bedrijfsvoorheffingen en de omzetting van kapitalen, vergoedingen en afkoopwaarden in rente.

De twee voorgaande koninklijke besluiten werden in uitvoering genomen van de wet van 24 december 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 12 januari 1965) die, gezien de evolutie van het indexcijfer van de kleinhandelsprijzen, sommige bepalingen van het Wetboek van de inkomstenbelastingen nogmaals aanpast.

Het koninklijk besluit van 4 maart 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 30 april 1965) verzamelt in één enkele tekst, zonder de inhoud ervan te wijzigen, de nog van kracht zijnde bepalingen van de tot uitvoering van de wetgeving inzake inkomstenbelastingen genomen koninklijke besluiten.

De wet van 27 december 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 7 januari 1966), die vanaf het aanslagjaar 1967 in werking treedt, verhoogt, wat de personenbelasting betreft, de vrijgestelde minima, de aftrek op de inkomens van de gepensioneerden en de schalen voor de inkomsten hoger dan één miljoen frank.

Belasting op de juridische omloop van goederen

Het koninklijk besluit van 26 februari 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 2 maart 1965) vervangt de forfaitaire taks van 12 % op het bier, gerekend op de producentenprijs of op de importprijs, door een forfaitaire taks van 7,5 % gerekend op de verkoopprijs aan de herbergier. Voor inlands bier wordt de taks vastgesteld op 4,70 F per kilogram grondstoffen aangewend in het fabricageproces (ministerieel besluit van 26 februari 1965, « Belgisch Staatsblad » van 2 maart 1965).

Het koninklijk besluit van 11 maart 1953 houdende verhoging van de overdrachttaks bij de invoer, werd gewijzigd bij de koninklijke besluiten van 29 maart, 13 en 22 april 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 31 maart, 23 en 24 april 1965).

Het koninklijk besluit van 12 april 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 23 april 1965) stelt een forfaitaire taks van 0,60 % in voor geïsoleerd chemisch zuiver ethyleen, protyleen, butyleen en butadieen. Dezelfde tarieven zijn toepasselijk op de ruwe gasvormige koolwaterstoffen die door de koper gebruikt worden als grondstof voor de fabricage van deze produkten.

Een wet en een koninklijk besluit van 27 december 1965, alsmede een ministerieel besluit van 28 december 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 29 december 1965) verhogen met één zesde het percentage van de met het zegel gelijkgestelde taksen. De evenredige en de vaste belastingbedragen worden door de wet verhoogd ; de belastingtarieven die vermeld zijn in de algemene verordening en in de aanvullende verordening zijn respectievelijk gewijzigd bij het koninklijk en het ministerieel besluit. Sommige tarieven blijven nochtans onveranderd. De wet en de besluiten treden in werking op 1 januari 1966 ; de verhoging van de jaarlijkse taks op de verzekeringscontracten wordt echter van kracht op 1 maart 1966.

Een ander koninklijk besluit van 27 december 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 29 december 1965 ; err. « Belgisch Staatsblad » van 30 december 1965) stelt een enige forfaitaire taks in voor de overdracht van drinkwater en limonade in de toestand waarin ze aan accijnsrechten onderworpen zijn. Deze taks vervangt de vroegere forfaitaire taks toepasselijk op het natuurlijk of kunstmatig mineraalwater en gashoudend of gesteriliseerd water, alsmede aan de gashoudende of schuimende limonade.

De algemene verordening op de met het zegel gelijkgestelde taksen werd gewijzigd bij de koninklijke besluiten van 25 maart, 8 en 13 april,

22 en 26 november 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 31 maart, 14 en 23 april, 25 en 30 november 1965) ; de aanvullende verordening werd gewijzigd bij de ministeriële besluiten van 9 april, 7 oktober en 28 december 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 14 april, 14 oktober en 29 december 1965); het Wetboek der met het zegel gelijkgestelde taksen werd gewijzigd bij de wetten van 22 maart, 8 en 14 april en 24 december 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 14 en 24 april 1965 en 25 januari 1966) en bij de koninklijke besluiten van 25 maart en 13 april 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 31 maart en 23 april 1965).

ACCIJNSRECHTEN

Het accijnsrecht op gefabriceerde tabak werd gewijzigd bij het koninklijk besluit van 23 december 1964, bekrachtigd door de wet van 31 maart 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 9 juli 1965) en door het koninklijk besluit van 27 december 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 29 december 1965).

Bij koninklijke besluiten van 27 december 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 29 december 1965) worden daarentegen het accijnsrecht op minerale olie, benzol en soortgelijke produkten, vloeibaar aardgas en andere vloeibare koolwaterstofgassen, drinkwater en limonade, alsmede de verbruikstaks op alcohol vanaf 1 januari 1966 verhoogd.

IN- EN UITVOERRECHTEN *(Zie buitenlandse handel)*

REGISTRATIERECHTEN

De wet van 12 april 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 27 april 1965) heeft, inzake registratierechten, tijdelijk een bijzonder regime ingesteld voor de fusies van zekere vennootschappen wier bedrijvigheid bestaat in het beheer van de waarden in portefeuille, om het financieringsproces van de ondernemingen te verkorten.

De wet van 14 april 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 24 april 1965) wijzigt de wetten betreffende de registratierechten op de akten van vennootschappen en de zegelrechten op de aandelen en obligaties, ten aanschouwe van de overeenstemming van deze taksen in de E.E.G.-landen. Deze wet heeft onder meer op het oog :

a) het zegelrecht af te schaffen op de vreemde aandelen, obligaties en buitenlandse effecten ;

b) de registratierechten af te schaffen op de akten van vreemde vennootschappen en de verlengings- en omvormingsakten van Belgische vennootschappen ;

c) de basis en het tarief van het inbrengrecht te regelen met dien verstande een verminderd tarief te voorzien voor de fusie, de splitsing van vennootschappen, de inbreng van bedrijfstakken en de inbreng in erkende samenwerkende vennootschappen.

BIJZONDERE TAKSEN

Het koninklijk besluit van 8 april 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 27 april 1965) wijzigt het koninklijk besluit van 19 juli 1926 betreffende de belasting op de spelen in verband met de weddenschappen op de paardenwedrennen, aangenomen in de toegelaten agentschappen.

De wet van 14 april 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 1 mei 1965) wijzigt de samengeordende wetten betreffende de verkeersbelasting op de autovoertuigen ; bij deze wet wordt de vrijstelling van deze belasting — reeds van toepassing op landbouwvoertuigen — uitgebreid tot werktuigvoertuigen specifiek gebruikt in de landbouwexploitaties.

Het koninklijk besluit van 23 november 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 18 januari 1966) houdt codificatie van de wettelijke bepalingen betreffende de met de inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen, d.w.z. de verkeersbelasting op de autovoertuigen, de belasting op de spelen en weddenschappen, de belasting op de automatische ontspanningstoestellen.

BELASTINGEN TEN BEHOEVE VAN GEMEENTEN

De wet van 22 februari 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 23 maart 1965) bepaalt dat de gemeenteraden parkeergeld op de motorrijtuigen kunnen heffen, wanneer zij verordeningen inzake het stationeren vaststellen, overeenkomstig de wetgeving en de reglementen op de verkeerspolitie, afgezien van de inrichting van « blauwe zones ».

Het koninklijk besluit van 31 mei 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 26 juni 1965) betreffende de fiscaliteit ten behoeve van gemeenten inzake de verkeersbelasting op de autovoertuigen, voorziet dat sommige beschikkingen van voornoemd koninklijk besluit van 7 maart 1965 in uitvoering van het Wetboek van de belastingen op de inkomsten eveneens aan de gemeentebelasting op de voertuigen onderworpen worden.

LENINGEN

Lijst van de leningen bij openbare inschrijving geëmitteerd door de openbare machten en de publiekrechtelijke instellingen : zie blz. 249 tot 251.

Geld en Krediet

GELDMARKT

De discontovoet van de Nationale Bank van België is in 1965 onveranderd gebleven en bedraagt 4,75 %.

Het ministerieel besluit van 13 mei 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 19 mei 1965) houdt de goedkeuring in van het besluit van de Bankcommissie van 11 mei 1965 ter handhaving van de monetaire reservecoëfficiënt voor een nieuwe periode van twee maanden die verstrijkt op 15 juli 1965 en gehandhaafd blijft op 1 % van het totaal van de monetaire en quasi-monetaire verbintenissen. Sindsdien heeft de Bankcommissie deze maatregel niet meer verlengd ; zij werd bijgevolg opgeheven.

Het ministerieel besluit van 21 oktober 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 26 oktober 1965) houdt de goedkeuring in van het besluit van de

Bankcommissie dd. 5 oktober 1965 ter invoering van een coëfficiënt der eigen middelen ter vervanging van de solvabiliteitscoëfficiënt voorzien door het reglement van 31 december 1962.

De Bankcommissie was van oordeel dat het verantwoord was, het vereiste bedrag van de eigen middelen vast te stellen in verhouding tot de omvang der van derden ontvangen fondsen en het minimumpeil ervan te bepalen op grond van een indeling der banken in categorieën. Zij was daarenboven van oordeel dat het wenselijk was bij die indeling voortaan rekening te houden met de voornaamste structuurkenmerken van de banken en meer bepaald met de risico's uit hoofde van kredietverlening zowel door voorschotten als door handtekening.

De coëfficiënt der eigen middelen, zoals bepaald wordt in artikel 1, is de in percent uitgedrukte verhouding tussen het totaal der eigen middelen en het gemiddeld te dekken passief.

Het totaal der eigen middelen is de som van de balansposten die, in modellen A en B, gehecht aan het koninklijk besluit van 24 november 1937, genomen in uitvoering van artikel 12 van het koninklijk besluit nr 185 dd. 9 juli 1935, onder het « niet opvraagbaar » zijn opgenomen met uitzondering van het reservefonds, doch verhoogd met de overgedragen winst of verminderd met het overgedragen verlies.

Het gemiddeld te dekken passief is het rekenkundig gemiddelde van de te dekken passiva over twaalf achtereenvolgende maanden.

Artikel 3 bepaalt dat de banken eens per jaar in categorieën worden geklasseerd in functie van hun klasseringscoëfficiënt.

De klasseringscoëfficiënt van elke bank wordt berekend op basis van het gemiddelde van de totalen der gewogen risico's en van het gemiddeld te dekken passief, beide over de periode van twaalf maand die eindigt twee maand vóór de afsluitingsdatum van het boekjaar.

In artikel 5 wordt bepaald dat de banken de coëfficiënt der eigen middelen moeten nakomen op het einde van de zevende maand volgend op de afsluitingsdatum van het vorige boekjaar.

KAPITAALMARKT

Het koninklijk besluit van 5 januari 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 21 januari 1965) machtigt de Nationale Maatschappij voor de kleine Landeigendom, onder staatswaarborg, een lening aan te gaan van 525 miljoen frank.

Het koninklijk besluit van 20 januari 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 29 januari 1965) verleent de Nationale Maatschappij voor de huisvesting de toelating, onder staatswaarborg een lening van 250 miljoen frank aan te gaan met het oog op de verwezenlijking van een programma voor de bouw van woningen voorbehouden aan het personeel van de staalfabrieken.

Een tweede koninklijk besluit van 20 januari 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 29 januari 1965), machtigt de Nationale Maatschappij voor de huisvesting, een lening van 140 miljoen frank, aan te

gaan met het oog op de verwezenlijking van een bijkomend programma voor de bouw van woningen voorbehouden aan de families van vreemde arbeiders.

Het koninklijk besluit van 29 januari 1965 («Belgisch Staatsblad» van 5 februari 1965) machtigt de Belgische Naamloze Vennootschap tot Exploitatie van het Luchtverkeer (SABENA), een lening van 8 miljoen dollar, gewaarborgd door de Staat, in de Verenigde Staten van Amerika te emitteren.

Het koninklijk besluit van 1 februari 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 12 februari 1965) machtigt de coöperatieve vennootschap « Woningfonds van de Bond der kroostrijke gezinnen van België », onder staatswaarborg, een vierentwinstigste lening aan te gaan, voor een effectief bedrag van 340 miljoen frank.

Het ministerieel besluit van 2 maart 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 3 maart 1965) verleent aan de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid de machtiging onder 's Rijks waarborg een lening aan te gaan groot 2500 miljoen frank.

Het koninklijk besluit van 3 mei 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 11 mei 1965) bepaalt de voorwaarden van de leningen die door de Algemene Spaar- en Lijfrentekas aan het Rijk zouden toegestaan worden in 1965, in uitvoering van de wet van 12 februari 1963, betreffende de inrichting van een ouderdoms- en overlevingspensioenregeling ten behoeve van de vrijwillige verzekerden.

Het ministerieel besluit van 28 juni 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 13 juli 1965) houdt de goedkeuring in van de nieuwe tekst van artikel 20 van het reglement, welke de algemene voorwaarden der verrichtingen van de Nationale Kas voor Beroepskrediet omvat.

Bij koninklijk besluit van 5 november 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 26 november 1965) wordt het bedrag van de grens der verbintenissen van de Nationale Kas voor Beroepskrediet door vrijgeving van een vierde schijf van één miljard frank op 15 miljard frank gebracht.

Wet van 22 april 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 18 juni 1965) machtigt de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen, onder waarborg van de Staat, leningen uit te schrijven ten belope van 741 miljoen frank tot dekking van de kosten voor eerste aanleg.

Handelswetgeving

Bij arrest van 30 oktober 1964 vernietigde de Raad van State het koninklijk besluit van 24 oktober 1961 tot bepaling van de voorwaarden tot uitoefening van het beroep van fotograaf, in de ambachts-, de kleine en middelgrote handels- en de kleine nijverheidsondernemingen (« Belgisch Staatsblad » van 28 januari 1965).

De wet van 5 maart 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 27 maart 1965) wijzigt de wet van 9 juli 1957 tot regeling van de verkoop op afbetaling en van zijn financiering, om ze uit te breiden tot persoonlijke leningen op afbetaling. Onder persoonlijke lening op afbetaling wordt

verstaan : elke overeenkomst, met uitzondering van de lening op afbetaling, waarbij geld of andere betaalmiddelen ter beschikking worden gesteld van een lener, die zich verbindt de lening af te lossen in ten minste vier termijnen.

Het koninklijk besluit van 19 mei 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 26 mei 1965 ; err. « Belgisch Staatsblad » van 10 juni 1965) brengt wijziging en aanvulling van het koninklijk besluit van 23 december 1957 houdende bepaalde maatregelen tot uitvoering van de wet van 9 juli 1957.

Het « Belgisch Staatsblad » van 31 maart 1965 publiceert de tekst van de wet van 18 maart 1965 op het ambachtsregister ; bedoelde wet treedt in werking op 1 september 1965 (koninklijk besluit van 17 augustus 1965, « Belgisch Staatsblad » van 28 augustus 1965). Ter griffie van de rechtbank van koophandel of van de burgerlijke rechtbank met rechtsmacht in handelszaken, wordt een ambachtsregister gehouden waarin wordt ingeschreven iedere niet handeldrijvende ambachtsman, d.w.z. iedere natuurlijke persoon die gewoonlijk, als hoofd- of bijberoep, krachtens een contract van huur van diensten, hoofdzakelijk materiële arbeidsprestaties levert voor zover daarmede geen of slechts toevallige levering van waren gepaard gaat. Een centraal ambachtsregister wordt door het Ministerie van Middenstand gehouden.

Het voornoemd koninklijk besluit van 17 augustus 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 28 augustus 1965) betreft ook de uitvoering van de wet van 18 maart 1965. Het bepaalt onder meer de inhoud van het dossier van de ambachtsman in het ambachtsregister.

Het koninklijk besluit van 25 augustus 1965 betreffende het centraal ambachtsregister (« Belgisch Staatsblad » van 14 september 1965) bepaalt de samenstelling van het dossier van een ambachtsman in dit register. De bijlage van een ander koninklijk besluit van 25 augustus 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 14 september 1965) geeft de opsomming van de ambachtsbedrijvigheden die in het ambachtsregister dienen te worden vermeld.

Bij koninklijk besluit van 8 april 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 19 mei 1965) wordt een wekelijkse rustdag ingevoerd in de handelstakken van de brood- en banketbakkerij.

Het koninklijk besluit van 13 april 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 29 mei 1965) bepaalt de voorwaarden tot uitoefening van het beroep van aannemer-steenhouwer in de ambachts-, de kleine en middelgrote handels- en de kleine nijverheidsondernemingen.

Het koninklijk besluit van 14 april 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 12 mei 1965) houdt inwilliging van een verzoekschrift betreffende de dweilnijverheid, ingediend bij toepassing van het koninklijk besluit n^{r} 62 van 13 januari 1935 waarbij toelating wordt verleend tot het instellen van een economische reglementering van de voortbrenging en de verdeling.

Het « Belgisch Staatsblad » van 2 februari 1966 publiceert het ministerieel rondschrijven van 22 november 1965 betreffende de handelsbedrijvigheid die aan een voorafgaand verlof zijn onderworpen. In dit rondschrijven worden deze aktiviteiten alfabetisch opgegeven en voor ieder van hen de wettelijke of reglementaire tekst waarbij de formaliteit wordt opgelegd, weergegeven.

Internationale economische samenwerking

De wet van 7 augustus 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 21 januari 1965) houdt de goedkeuring in van de Aanvullende Akte, ondertekend op 18 november 1961 te Monaco, bij de Overeenkomst van 's-Gravenhage van 6 november 1925 betreffende het internationaal depot van tekeningen of modellen van nijverheid, herzien op 2 juni 1934 te Londen.

De wet van 4 maart 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 22 januari 1965) houdt de goedkeuring in van de volgende internationale akten :

a) Internationale Overeenkomst betreffende het goederenverkeer per spoorweg (C.I.M.) en bijlagen ;

b) Internationale Overeenkomst betreffende het vervoer van reizigers en bagage per spoorweg (C.I.V.) en bijlagen ;

c) Aanvullend Protokol tot die Overeenkomsten, ondertekend op 25 februari 1961, te Bern.

Protokollen A en B werden op 29 april 1964 te Bern opgesteld door de diplomatieke conferentie bijeengeroepen ten einde de internationale overeenkomsten van 25 februari 1961 betreffende het goederenverkeer per spoorweg (C.I.M.) en het vervoer van reizigers en bagage per spoorweg (C.I.V.), in werking te stellen.

De wet van 18 januari 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 2 maart 1965) houdt de goedkeuring in van de overeenkomst tussen het koninkrijk België en het koninkrijk der Nederlanden tot regeling van de Belgisch-Nederlandse financiële geschillen die voortvloeien uit wederzijdse vorderingen uit de tweede wereldoorlog en de Duitse bezetting, ondertekend op 6 januari 1964, te Brussel.

Tussen het koninkrijk België en het koninkrijk der Nederlanden werd een verdrag gesloten (« Belgisch Staatsblad » van 27 april 1965) betreffende de verbinding tussen de Schelde en de Rijn.

Er werd een akkoord te Brussel gesloten tussen België en het Groothertogdom Luxemburg bij wisseling van brieven op 9 en 11 maart 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 12 mei 1965) welke een wijziging inhield van de Overeenkomst, welke ondertekend werd te Brussel op 9 maart 1931 en tot doel had dubbele belasting inzake directe belastingen te vermijden en wederzijdse bijstand van beide landen voor deze belasting te waarborgen.

De wet van 14 april 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 24 juni 1965) houdt de goedkeuring in van de Overeenkomst tussen België en Frankrijk tot voorkoming van dubbele belasting en tot regeling van wederzijdse

administratieve en juridische bijstand inzake inkomstenbelastingen, van het slotprotokol en van de bijgevoegde brieven, ondertekend op 10 maart 1964 te Brussel.

Investeringen (Zie Economische expansie)

Landbouw

LANDBOUWINSTELLINGEN

Bij de wet van 14 april 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 11 mei 1965) wordt het koninklijk besluit van 30 september 1937 tot oprichting van een Nationaal Instituut voor Landbouwkrediet gewijzigd ; deze wijziging betreft vooral de financiële verbintenissen van het Instituut die 5,5 miljard frank niet mogen te boven gaan tenzij de Koning een afwijking toelaat.

De wet van 8 april 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 19 mei 1965) houdt instelling van een Saneringsfonds voor de landbouw.

Bij ministerieel besluit van 18 augustus 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 4 september 1965) wordt in het Ministerie van Landbouw een commissie opgericht voor het naschools landbouwonderwijs. Deze commissie wordt belast met het verstrekken van adviezen in verband met het naschools landbouwonderwijs onder al zijn vormen.

Het koninklijk besluit van 4 december 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 1 januari 1965) regelt de inrichting en bepaalt het doel van en de subsidies voor de vervolmakingscursussen alsmede de bezoldigingen en vergoedingen van de personen die belast zijn met het geven van voordrachten en leergangen voor de landbouw.

Het totaal bedrag waarvan de waarborg van het Landbouwinvesteringsfonds mag worden verleend, wordt bij koninklijk besluit van 26 november 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 7 december 1965) van 1,5 miljard frank op 2 miljard gebracht.

De wet van 14 april 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 21 mei 1965) wijzigt het koninklijk besluit van 30 september 1937 waarbij het Nationaal Instituut voor Landbouwkrediet wordt opgericht ; de wijziging betreft de werking van het Instituut.

VERGOEDINGEN, PREMIËN EN TOELAGEN

Het ministerieel besluit van 16 december 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 19 januari 1965) stelt het bedrag vast van de premiën toegekend aan de instellingen die uit Belgische melk, zekere melkderivaten voortbrengen.

Bij koninklijk besluit van 19 januari 1965 (« Belgisch Staadsblad » van 27 januari 1965) worden voor het dienstjaar 1965 stockagevergoedingen op tarwe toegekend.

Twee koninklijke besluiten van 20 januari 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 27 januari 1965) wijzigen, het éne het koninklijk besluit van 30 december betreffende de bestrijding van de runderbrucellose, het andere dat van 10 mei 1963 met betrekking tot de bestrijding van de

rundertuberculose. Beide besluiten stellen de forfaitaire vergoedingen aan de erkende dokters in diergeneeskunde vast.

Bij koninklijk besluit van 27 januari 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 13 februari 1965) worden toelagen voorzien aan de erkende organen voor de bepaling van de kwaliteit van de melk en de room. Deze toelagen zijn tweeërlei : toelagen voor uitrusting en werkingstoelagen.

Het koninklijk besluit van 10 maart 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 31 maart 1965) wijzigt het koninklijk besluit van 29 maart 1963 betreffende de verbetering van het rundveeras en houdende het algemeen reglement op de toelagen aan de rundveeteeltmaatschappijen. Dit reglement wordt aangevuld door een bepaling omtrent een veranderlijke toelage waarvan het bedrag rekening houdt met de werkelijke onkosten voor aanvullende onderzoeken door een veearts aangeduid door de Minister van Landbouw.

Het ministerieel besluit van 7 april 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 21 mei 1965) wijzigt het ministerieel besluit van 27 januari 1964 houdende vaststelling van de vergoedingen verschuldigd aan de Nationale Zuiveldienst door de ondernemingen die zuivelprodukten bereiden of verwerken en door de houders van vergunningen voor de verkoop van genoemde produkten, alsook van bepaalde premiën te betalen door deze dienst. De laatstgenoemde premiën bedragen einde 1965 : 0,20 F per liter melk ; 6,06 F per kg botervet, wanneer voor room en afgeroomde melk afzonderlijk wordt betaald ; 3,55 F per kg botervet voor room. Ze worden slechts onder bepaalde voorwaarden toegekend.

Bij het ministerieel besluit van 13 april 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 14 mei 1965) worden de vergoedingen vastgesteld die zijn verschuldigd aan de Nationale Dienst voor de Afzet van Land- en Tuinbouwprodukten voor keuringen verricht bij de invoer en de uitvoer van geslacht pluimvee.

Het ministerieel besluit van 26 april 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 21 mei 1965) stelt het bedrag der premiën vast die toegekend worden aan de instellingen die uit Belgische melk zekere melkderivaten voortbrengen.

Twee ministeriële besluiten van 21 mei 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 24 juni 1965) geven de voorwaarden en de coëfficiënt op inzake de vergoedingen die door het Landbouwfonds betaald worden aan erkende nijverheidsmaalders (tarwe bestemd voor bakkerijbloem) ; aan fabrikanten van havervlokken ; aan mouters ; voor tarwe gebruikt voor het vervaardigen van beschuiten, koekjes, deegwaren, dieetwaren en bier.

Het koninklijk besluit van 23 juli 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 23 september 1965) wijzigt het ministerieel besluit van 9 september 1949 betreffende de verplichte officiële controle op sommige ingevoerde zuivelprodukten. De wijzigingen betreffen de vergoedingen ; deze zijn in toepassing van onderhavig besluit niet verschuldigd voor produkten

die het voorwerp uitmaken van een verordening van de Europese Economische Gemeenschap houdende totstandbrenging van een gemeenschappelijke ordening der markten. Bovendien zijn de produkten uit Nederland en Luxemburg niet onderworpen aan de bepalingen van het besluit voor zover zij gekeurd werden bij de uitvoer en vergezeld zijn van een dokument van de keuringsdienst, dat de gegevens vermeldt waarover de Belgische keuring loopt.

REGLEMENTERING MET BETREKKING TOT :

a) *de akkerbouw en akkerbouwprodukten*

Het ministerieel besluit van 17 december 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 12 januari 1965) wijzigt het ministerieel besluit van 28 maart 1963 houdende vaststelling van het tarief van ontledingen, proeven en keuringen uitgevoerd op panelen door het Bosbouwkundig Rijkslaboratorium te Gembloux.

Het koninklijk besluit van 4 maart 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 10 maart 1965) schrijft een onderzoek naar de beschikbare hoeveelheid inlandse tarwe voor.

Het « Belgisch Staatsblad » van 16 maart 1965 publiceert de zesde lijst van de fytofarmaceutische produkten in de loop van het jaar 1964 door de Minister van Landbouw erkend in uitvoering van de beschikkingen van het koninklijk besluit van 31 mei 1958 houdende reglementering van het bewaren, verkopen en verbruiken van pesticiden en fytofarmaceutische produkten.

Het koninklijk besluit van 18 mei 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 3 juli 1965) stelt de vereisten vast waaraan de verschillende categorieën van asperges respectievelijk moeten voldoen om op de binnenlandse markt te worden gebracht.

Het koninklijk besluit van 26 augustus 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 4 september 1965) bepaalt dat zaaizaden en allerhande pootgoed, gewonnen onder de controle van het Rijksstation voor landbouwkundig onderzoek, mogen verkocht, vervoerd, enz. worden zonder de goedkeuring van de Nationale Dienst voor de afzet van land- en tuinbouwprodukten.

Het ministerieel besluit van 28 oktober 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 4 december 1965) stelt de rassenlijst vast voor land-, tuin- en bosbouwsoorten welke aan de keuring van de Nationale Dienst voor de Afzet van de Land- en Tuinbouwprodukten kunnen onderworpen worden.

b) *de veeteelt en veeteeltprodukten*

Het koninklijk besluit van 5 maart 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 17 maart 1965) wijzigt het ministerieel besluit van 1 september 1949 houdende inrichting van een officiële controle op de hoedanigheid van de boter. De wijziging betreft de eisen van reinheid en hygiëne waaraan

de fabricage-apparaten en lokalen moeten voldoen opdat door de Nationale Zuiveldienst aan de melkveehouder vergunning wordt verleend voor het uitstallen, verkopen, vervoeren of in voorraad houden van boter.

Het koninklijk besluit van 11 mei 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 23 juni 1965) wijzigt het ministerieel besluit van 14 januari 1954 waarbij een officiële en verplichte controle op de melkpoeders werd ingesteld (dit besluit werd reeds gewijzigd door het ministerieel besluit van 18 juli 1954) ; bij voornoemde wijziging wordt de vermelding « volle melkpoeder » toegelaten voor de uitvoer van melkpoeder met minstens 25 % botervet en voor zover deze norm in het invoerend land toegelaten is.

Het koninklijk besluit van 18 mei 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 3 juli 1965) wijzigt het koninklijk besluit van 15 juli 1957 betreffende de melkconserven. Het besluit duidt het vereiste percentage botervet aan alsmede de vereiste netto-inhoud of netto-gewicht melkconserven.

Het ministerieel besluit van 16 juni 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 15 juli 1965) bepaalt dat de uitvoering van de maatregelen getroffen bij koninklijk besluit van 10 mei 1963 tot bestrijding van de rundertuberculose worden uitgesteld tot het dienstjaar 15 mei 1966/15 mei 1967 in de door het ministerieel besluit aangeduide bestuurlijke arrondissementen.

Bij ministerieel besluit van 22 oktober 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 20 november 1965) wordt de lijst van de goedgekeurde kaaskorstbedekkingsstoffen, opgenomen in het ministerieel besluit van 28 februari 1962, aangevuld.

Bij ministerieel besluit van 16 december 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 18 december 1965) en van 23 december 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 25 december 1965) worden maatregelen getroffen ter bestrijding van mond- en klauwzeer.

Nijverheid

DIVERSE INDUSTRIEËN

Het koninklijk besluit van 15 januari 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 19 januari 1965) houdt een accijnsontheffing in voor de alcohol aangewend voor industrieel gebruik.

Het koninklijk besluit van 15 januari 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 26 januari 1965) omvat de instandhouding van het ministerieel besluit van 12 oktober 1955 tot verplichte aangifte van de voorraden niet geslepen diamant en van sommige verrichtingen inzake omloop der zelfde goederen, gewijzigd bij de ministeriële besluiten van 2 oktober 1958 en 5 juni 1962 en verlengd bij koninklijk besluit van 18 februari 1963.

Het koninklijk besluit van 4 februari 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 3 maart 1965) schrijft een maandelijks statistisch onderzoek voor naar het omzetcijfer verwezenlijkt door zekere kleinhandelsondernemingen.

Het ministerieel besluit van 21 mei 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 24 juni 1965) verleent een vergoeding van het Landbouwfonds inzake tarwe, haver en gerst bestemd voor bepaalde doeleinden.

Het ministerieel besluit van 21 mei 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 24 juni 1965) voorziet een vergoeding van het Landbouwfonds inzake tarwe gebruikt voor het vervaardigen van beschuiten, koekjes, deegwaren, diëetwaren en bier.

IJZER- EN STAALNIJVERHEID

Maatregelen van de E.G.K.S.

De aanbeveling nr 1-65 van 1 december 1965 (« Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 8 december 1965) maant de Regeringen der deelnemende Staten aan tot een verlenging van Aanbeveling nr 2-64 met betrekking tot de invoering van een specifieke bescherming van gieterijruwijzer.

STEENKOLENNIJVERHEID

Belgische maatregelen

Bij een koninklijk besluit van 5 maart 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 31 maart 1965) wordt het bedrag van de bijslag per geproduceerde netto-ton om bij te dragen tot het verzekeren van de geldmiddelen van het Nationaal Instituut voor de Steenkolennijverheid bepaald op tachtig centimes per netto-ton, die in de loop van de tijdspanne van 1 januari tot 31 december 1965 wordt geproduceerd.

Het koninklijk besluit van 13 april 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 22 april 1965) genomen ter uitvoering van artikel 3 van de wet van 31 december 1958 voorziet in een aanvulling van de wet van 5 mei 1958 tot bevordering van de financiering van de voorraden van de steenkoolmijnen.

Het koninklijk besluit van 12 mei 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 7 juli 1965) stelt, voor het burgerlijk jaar 1965, het bedrag vast van de heffing ten gunste van het Directorium voor de Kolennijverheid. Dit bedrag is voor de in België geproduceerde kolen vastgesteld op 1,15 F per netto-ton antracietkolen en op 0,80 F per netto-ton andere kolen ; het beloopt voor de in België ingevoerde kolen 1,15 F per ton antracietkolen, agglomeraatkolen en cokes en 0,80 F per ton andere kolen.

Bij ministerieel besluit van 22 mei 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 14 juli 1965) wordt bindende kracht verleend aan de Beslissing nr 1/65 van het Directorium voor de Kolennijverheid, waarbij aan de steenkolenondernemingen éénvormige regels van boekhouding en een boekhoudkundig plan worden opgelegd.

Maatregelen van de E.G.K.S.

Steenkolennijverheid

De beschikking nr 3-65 van 17 februari 1965 (« Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 25 februari 1965) houdt de communautaire regeling in voor steunmaatregelen van de deelnemende Staten ten behoeve van de kolenmijnindustrie.

Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling

In 1965 werden door de O.E.S.O. verscheidene seminaries ingericht, met o.m. als onderwerp de openbare plaatsingsbureau's (Spanje), de planning inzake werkkrachten en onderwijs (Peru), het opstellen en de uitvoering van het ontwikkelingsbeleid in de ontwikkelingslanden (Guynea).

De Ministers van Landbouw hebben tijdens hun vierde vergadering de nodige aanpassingen in de landbouwsector besproken.

De vijfde vergadering van de Raad van Ministers werd in november 1965 gehouden te Parijs ; de besprekingen liepen over de hulp aan de ontwikkelingslanden, de betalingsbalansen en de evolutie van het bruto nationaal produkt in de Lid-Staten.

Prijzen

Het ministerieel besluit van 11 januari 1965 wijzigt het ministerieel besluit van 27 september 1962, tot vaststelling van de maximumverkoopprijs voor consumptiemelk aan de verbruiker (« Belgisch Staatsblad » van 15 januari 1965).

Het ministerieel besluit van 11 januari 1965 vult het ministerieel besluit van 26 oktober 1964 aan, houdend de vaststelling van de prijzen der bakstenen (« Belgisch Staatsblad » van 19 januari 1965).

Het ministerieel besluit van 26 oktober 1964 wijzigt het ministerieel besluit van 8 oktober 1959, houdende verplichting tot aangifte der prijsverhogingen (« Belgisch Staatsblad » van 24 februari 1965).

Het ministerieel besluit van 1 februari 1965 («Belgisch Staatsblad» van 3 maart 1965) houdende reglementering der prijzen van de rijst, werd opgeheven en vervangen door het ministerieel besluit van 15 juli 1965 («Belgisch Staatsblad» van 29 juli 1965, err : «Belgisch Staatsblad» van 21 augustus 1965) en dit laatste door het ministerieel besluit van 22 december 1965 («Belgisch Staatsblad» van 5 januari 1966).

Het ministerieel besluit van 23 maart 1965 wijzigt het ministerieel besluit van 27 september 1962 tot vaststelling van de maximumverkoopprijs voor consumptiemelk aan de verbruiker (« Belgisch Staatsblad » van 26 maart 1965).

Het ministerieel besluit van 31 maart 1965 wijzigt het ministerieel besluit van 5 november 1955 houdende reglementering der prijzen van elektrische laagspanningsenergie (« Belgisch Staatsblad » van 10 april 1965).

Het koninklijk besluit van 12 april 1965 houdt een aanpassing in van het binnenlands telextarief (« Belgisch Staatsblad » van 29 mei 1965).

Het ministerieel besluit van 14 april 1965 wijzigt het ministerieel besluit van 21 november 1960 betreffende de tarieven en de gebruiksvoorwaarden van het telexverkeer in binnenlandse dienst (« Belgisch Staatsblad » van 29 mei 1965).

Het ministerieel besluit van 3 mei 1965 vult het ministerieel besluit van 18 juli 1962 aan houdende reglementering van de farmaceutische specialiteiten (« Belgisch Staatsblad » van 7 mei 1965).

Het koninklijk besluit van 12 mei 1965 wijzigt de posttarieven in buitenlandse dienst (« Belgisch Staatsblad » van 29 mei 1965).

Het ministerieel besluit van 18 mei 1965 heft het ministerieel besluit van 13 mei 1957 op tot vaststelling van de verkoopprijs der kachels (« Belgisch Staatsblad » van 17 juni 1965).

Het koninklijk besluit van 18 mei 1965 wijzigt het koninklijk besluit van 10 september 1936 tot codificatie van de postwetgeving in binnenlandse dienst en het koninklijk besluit van 27 oktober 1959 houdende wijziging van de posttarieven in binnenlandse dienst (« Belgisch Staatsblad » van 15 juli 1965).

Het ministerieel besluit van 4 juni 1965 stelt de prijzen vast der bakstenen (« Belgisch Staatsblad » van 10 juni 1965).

Het koninklijk besluit van 14 december 1965 wijzigt de posttarieven in binnenlandse en buitenlandse diensten (« Belgisch Staatsblad » van 22 december 1965).

Reglementering van de produktie en de distributie

Het ministerieel besluit van 1 februari 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 3 februari 1965) stelt de handelsdistributiemarges bij de verkoop van boter vast ; de globale marge van de producent tot de verbruiker mag niet meer dan 12 F per kg bedragen, die van de kleinhandelaar niet meer dan 9,50 F per kg. Dit besluit werd aangevuld door het ministerieel besluit van 8 februari 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 10 februari 1965) dat de bepalingen omtrent de handelsdistributiemarges ook toepasselijk maakt op ingevoerde boter ; in dit geval wordt de globale marge bepaald vanaf de prijs franco-grens, heffing inbegrepen of vanaf de wederafstandprijs van de Handeldienst voor Ravitaillering.

De wet van 2 april 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 16 april 1965) wijzigt artikel 3 van de wet van 29 augustus 1919 op het regime van de alcohol. Het nieuwe artikel 3 geeft een nieuwe bepaling van sterke drank d.w.z. dranken met een alcoholgehalte van meer dan 22° bij temperatuur van 15 °C.

Het ministerieel besluit van 2 april 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 16 april 1965) schrijft nieuwe formulieren voor aanvraag van een Belgisch oorsprongattest voor.

Het koninklijk besluit van 2 april 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 13 mei 1965) wijzigt het koninklijk besluit van 21 oktober 1957 tot bepaling der modellen van de formulieren in te vullen bij de aanvraag om erkenning of inschrijving, in toepassing van de wet van 9 juli 1957 tot regeling van de verkoop op afbetaling en van zijn financiering en tot vaststelling van de voorwaarden waaronder de erkennings- en inschrijvingsnummers mogen medegedeeld worden.

De wet van 12 april 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 7 mei 1965) betreft het vervoer van gasachtige produkten en andere door middel van

leidingen. Deze wet definieert de begrippen : gas, gasdistributie, gasdistributieinstallaties, gasdistributiedienst of gasverdeler, gasvervoer, gasvervoerinstallaties, gasvervoerdienst of gasvervoerder. Bovendien omschrijft zij haar toepassingsveld, handelt over de vergunning en toelating voor vervoer door middel van leidingen en somt de rechten en plichten van de houder van een gasvervoervergunning of gasvervoertoelating op.

Het ministerieel besluit van 22 april 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 1 juli 1965) tot uitvoering van het koninklijk besluit nº 82 van 28 september 1939 houdende reglementering van de leurhandel, bepaalt de formaliteiten bij de aanvraag om toelating een leurhandel te beginnen als zelfstandige en als werknemer alsmede bij de onderbreking of de stopzetting van de leurhandel.

Het koninklijk besluit van 20 mei 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 15 juni 1965) houdt reglementering van sommige in de sector bier gebruikte benamingen, met name « Lambik » ; « geuze » en « geuze Lambik ». Deze benamingen slaan op het zelf-gistend bier dat aan zekere voorschriften beantwoordt (percentage zetmeel- en suikerhoudende stoffen, dichtheid van het wort e.a.).

Het koninklijk besluit van 6 september 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 4 november 1965) wijzigt het reglement (goedgekeurd bij koninklijk besluit van 13 november 1858) betreffende de vorm en de samenstelling van de maten en gewichten. De wijzigingen betreffen vooral de algemene ijkingsvoorwaarden, het materiaal waaruit de cylindrische gewichten worden vervaardigd, alsmede de justeerholte.

Het koninklijk besluit van 1 oktober 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 29 oktober 1965) kent voor een duur van 50 jaar aan de N.V. « Société belge de Recherches et d'Exploitation pétrolières Petrobelge » een uitsluitende vergunning toe voor het opsporen en het ontginnen van petroleum en brandgassen over circa 274 100 ha in de provinciën Luik, Namen, Luxemburg en Limburg.

Het koninklijk besluit van 20 december 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 22 december 1965) wijzigt het koninklijk besluit van 24 mei 1854 en dat van 8 augustus 1964 houdende uitvoering van de wet op de uitvindingsoctrooien. De wijziging betreft de documenten die bij de aanvraag voor een uitvindingsoctrooi dienen gevoegd te worden.

Sociale voorzorg

LOON- EN WEDDETREKKENDEN

Het koninklijk besluit van 10 december 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 7 januari 1965) wijzigt de samengeordende wetten betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders.

Twee koninklijke besluiten van 13 januari 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 23 januari 1965) brengen wijzigingen aan de pensioenregelingen voor arbeiders en bedienden in verband met vrijwaring van het recht op pensioen tijdens perioden van inactiviteit.

Het koninklijk besluit van 15 januari 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 30 januari 1965) bepaalt dat de kinderbijslag voor loonarbeiders verschuldigd blijft voor studenten die arbeid verrichten tijdens de vakantie, terwijl een ministerieel besluit van dezelfde datum, verschenen in hetzelfde Staatsblad, dezelfde regeling inhoudt voor de jongelieden die gebonden zijn door een leercontract.

Het koninklijk besluit van 22 januari 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 3 februari 1965) verhoogt het bedrag van de bijdragen voor de kinderbijslag voor loonarbeiders.

De koninklijke besluiten van 4 februari (« Belgisch Staatsblad » van 13 februari), 16 februari (« Belgisch Staatsblad » van 20 februari), 10 mei (« Belgisch Staatsblad » van 20 mei), 30 juni 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 7 juli 1965) betreffen de pensioenen voor mijnwerkers.

Het koninklijk besluit van 9 februari 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 13 februari 1965) verhoogt de kinderbijslag voor werknemers.

Een koninklijk besluit van 10 februari 1965 en een ministerieel besluit van 11 februari 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 19 februari 1965) alsmede een koninklijk besluit van 15 maart 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 20 maart 1965) betreffen de mindervaliden die een voorrang genieten in het raam van de activiteiten van het Rijksfonds voor Sociale Reclassering van de Minder-validen.

Het ministerieel besluit van 19 februari 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 3 maart 1965) bepaalt in welke voorwaarden een schoolopleiding kan gelijkgesteld worden met beroepsopleiding, omscholing of herscholing.

Het koninklijk besluit van 22 maart 1965 (« Belgisch Staatsblad « van 25 maart 1965) verruimt de toepassingssfeer van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging tot het personeel van de openbare sector.

Het koninklijk besluit van 23 maart 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 10 april 1965) betreft de kinderbijslag van de seizoenarbeiders der landbouwondernemingen.

De wet van 8 april 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 20 mei 1965) wijzigt de wet van 9 augustus 1963 tot instelling en organisatie van een regeling voor verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering. De wijzigingen betreffen de verhouding tussen het geneesherenkorps en de ziekteverzekering, meer bepaald de deelneming van de vertegenwoordigers van dit korps aan de werking van de bestuursinstanties der verzekering en de akkoorden betreffende de honoraria. Wat de verzekerden betreft wordt de discriminatie opgeheven tussen degenen die verzorgd worden door geneesheren welke zich verbonden hebben de conventionele tarieven toe te passen en de verzekerden die een beroep doen op andere geneesheren. Verder worden de voorwaarden gepreciseerd waarin de weduwen, wezen, gepensioneerden en invaliden recht hebben op kosteloze verzorging.

De wet van 15 april 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 6 mei 1965), wijzigt de samengeordende wetten betreffende de kinderbijslag voor

loonarbeiders. Zij heeft betrekking op kinderen en personen die wegens hun lichaams- of geestesgesteldheid ongeschikt blijven om enig beroep uit te oefenen.

Het koninklijk besluit van 16 april 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 23 april 1965) bepaalt dat het bedrag van de gezinsvakantiebijslag gelijk is aan de kinderbijslagen die in april worden uitbetaald.

Het ministerieel besluit van 12 mei 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 9 juni 1965) stelt, voor het personeel van de openbare sector, de voorwaarden vast van vrijstelling van de wachttijd inzake geneeskundige verzorgingsverzekering.

Twee ministeriële besluiten van 14 mei 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 4 juni 1965) en twee ministeriële besluiten van 2 juni 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 12 juni 1965) betreffen respectievelijk criteria voor toekenning van toelagen voor de oprichting van beschermde werkplaatsen en van centra of diensten voor revalidatie en toelagen voor onderhoud van dezelfde werkplaatsen.

De koninklijke besluiten van 28 september 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 30 september 1965) en 16 oktober 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 20 oktober 1965) betreffen de verschillende raden en commissies die werken in het raam van het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering.

Het koninklijk besluit van 29 september 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 9 oktober 1965) verhoogt het bedrag van de bijdragen voor de kinderbijslagen van het stelsel der loonarbeiders, die moeten betaald worden door de werkgevers welke personeel, niet onderworpen aan de maatschappelijke zekerheid, tewerkstellen.

Het ministerieel besluit van 29 oktober 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 17 november 1965) betreft de voorwaarden voor toekenning door het Rijksfonds voor Sociale Reclassering van de minder-validen, van een tegemoetkoming in het loon en de sociale lasten, welke worden gedragen door de personen die minder-validen tewerkstellen.

Het koninklijk besluit van 24 december 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 30 december 1965) strekt ertoe het recht op kinderbijslag te behouden voor minder-valide kinderen die tewerkgesteld zijn in een beschermde werkplaats.

Het koninklijk besluit van 27 december 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 31 december 1965) bepaalt het jaarbedrag van de inkomens, dat niet mag worden overschreden opdat de gepensioneerde mijnwerkers recht zouden hebben op kosteloosheid inzake gezondheidszorgen, op 75 000 F per jaar voor het gezin, verhoogd met 15 000 F per persoon ten laste.

VRIJ VERZEKERDEN

Het koninklijk besluit van 15 februari 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 17 februari 1965) verhoogt de ouderdoms- en weduwerentebijslagen ten behoeve van de vrijwillig verzekerden.

De wet van 10 maart 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 13 maart 1965) verhoogt de pensioenen toegekend door de wetten betreffende het rust- en overlevingspensioen van arbeiders, bedienden en vrij verzekerden.

ZELFSTANDIGEN

Het koninklijk besluit van 9 februari 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 13 februari 1965) breidt de kinderbijslag uit voor niet-loonarbeiders. Dit besluit betreft minder valide kinderen, wezen en kinderen van invalide niet-loonarbeiders.

Het koninklijk besluit van 25 februari 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 9 maart 1965) verhoogt het bedrag der bestaansmiddelen dat geen invloed heeft op de toekenning van de uitkeringen, voorzien door de wet betreffende het rust- en overlevingspensioen der zelfstandigen.

De wet van 15 april 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 12 mei 1965) wijzigt sommige bepalingen van de wet van 10 juni 1937 inzake kinderbijslagen voor niet-loontrekkenden.

Statistiek

Het koninklijk besluit van 25 januari 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 3 februari 1965) schrijft een maandelijkse statistiek van de voortbrenging in de zuivelnijverheid voor.

Het koninklijk besluit van 4 februari 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 3 maart 1965) schrijft een maandelijks statistisch onderzoek voor naar het omzetcijfer verwezenlijkt door de grootwarenhuizen, de supermarkten, de verbruikscoöperaties en de kleinhandelsondernemingen met bijhuizen. Het besluit geeft ook een bepaling van deze ondernemingen.

Het koninklijk besluit van 20 april 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 11 mei 1965) schrijft een jaarlijkse statistiek van het gebruik van het water in de nijverheid voor. Aan deze statistiek zijn onderworpen de inrichtingen die op een willekeurige datum van het jaar hebben tewerkgesteld :

— vijf werklieden of meer, in volgende sectoren : de mijnen ; de groeven en aanverwante industrieën ; de chemische, de rubber-, de papier- en de ledernijverheid ; de bereiding van vlas en wol ; de fabrikatie van kunst- en synthetische vezels ; de veredeling (tegen maakloon en voor eigen rekening) ; de cokes- en gasfabrieken ; de elektriciteits-, de glas-, de klei-, de keramische en de ijzernijverheid ;

— twintig werklieden of meer, in de industrieën van voeding, nonferrometalen, cement en hout en in de petroleumraffinaderijen ;

— honderd werklieden of meer, wat betreft de metaalverwerkende nijverheid.

Het « Belgisch Staatsblad » van 23 juni 1965 publiceert de officiële opgave van 's Rijks bevolkingscijfer op 31 december 1964.

Het koninklijk besluit van 24 december 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 27 januari 1966) houdt zekere ministeriële besluiten in stand,

waarbij statistieken van de voortbrenging, de bedrijvigheid en de voorraden voorgeschreven worden. Het besluit bepaalt dat de onderzoekingen niet mogen slaan op gebeurtenissen of toestanden die zich voordoen na 31 december 1966. De in stand gehouden ministeriële besluiten betreffen :

— de bedrijvigheid in de ondernemingen van volgende sectoren : tabak, glas, kalk, kalksteen en kalkderivaten, weverij, keramiek, breigoed, klei, cement, voortbrenging en verwerking van papier en karton, het bouwbedrijf, de metaalverwerkende nijverheid, de verwerking van hout en plastiek, de elektriciteitsbedrijven, jamfabricage en de fabrieken van ingelegde vruchten ;

— de bedrijvigheid en de voorraadschommelingen in de ondernemingen die textielgoederen voortbrengen, verwerken of er handel in drijven, in de nijverheid der plantaardige en dierlijke oliën, in de margarinenijverheid en in de gasfabrieken ;

— de bedrijvigheid en de voorraden van sommige bedrijven uit de voedingsmiddelennijverheid en in zekere sectoren van de chemische nijverheid ;

— de activiteit en de voortbrenging van de cokesfabrieken, van de fabrieken van steenkoolbriketten, van de ijzer- en staalvoortbrengende nijverheid en de non-ferrometaalindustrie, de produkten van de graverijen, de groeven en van de aanverwante industrieën, van de nijverheid van de terrilexploitatie ;

— de bedrijvigheid, de beweging en de localisatie der voorraden bij de in- en uitvoerders, de raffinadeurs van petroleum en petroleumderivaten, alsmede van de voortbrengers van ruwe petroleum en van natuurlijk petroleumgas ;

— de voorraden : nikkel en aluminium (eerste smelting) ; schroot van gietijzer en van staal bij de handelaars in schroot ; van zekere produkten welke de scheikundige, de papier- en de rubbernijverheid aanbelangen ; huisbrandkolen bij sommige handelaars in kolen ;

— de beweging der voorraden grondstoffen kunnende dienen tot de vervaardiging van veevoeders bij de fabrikanten van deze voeders ;

— de bestellingen van produkten bestemd voor de vreemde legermachten ;

— de produktie in de steenkolenmijnen en hun elektriciteitscentrales ;

— de in- en uitvoerverrichtingen van vaste minerale brandstoffen ;

— de personeelsschommelingen in de nijverheidsinrichtingen welke tien of meer arbeiders tewerkstellen ;

— het personeel en het verkoopvolume in de kleding- en confectienijverheid ;

— de valorisatienijverheid van schroot, van afval en resten van nonferrometalen ; het toerisme en het hotelwezen.

LUCHTVERVOER

Het koninklijk besluit van 20 januari 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 11 februari 1965) tot wijziging van het koninklijk besluit van 15 maart 1954 waarbij de vergoedingen te heffen voor het gebruik van de door de Regie der luchtwegen beheerde luchtvaartterreinen worden bepaald, stelt vergoedingen vast voor het privatief gebruik van gebouwen of van gedeelten van gebouwen andere dan die welke geheel of gedeeltelijk worden aangewend als luchtstation voor het reizigersverkeer door de Staatsadministratie, herstelondernemingen, enz.

Het koninklijk besluit van 12 maart 1965 (« Belgische Staatsblad » van 7 mei 1965) wijzigt het koninklijk besluit van 15 maart 1954 tot regeling van de luchtvaart (dit laatste koninklijk besluit werd reeds gewijzigd bij koninklijk besluit van 6 september 1960). Voornoemd koninklijk besluit bepaalt o.m. welke privaat-luchtvaartuigen mogen worden ingeschreven in het luchtvaartuigregister en houdt de verplichte landing en stijging op douaneluchtvaartterreinen in, voor vliegtuigen die uit het buitenland komen of met bestemming naar het buitenland ; het besluit bepaalt de duur van de algemene en speciale machtiging tot exploitatie van niet geregeld luchtvervoer en somt de voorwaarden op onder dewelke deze machtiging wordt verleend.

VERVOER TE LAND

Bij de wet van 22 februari 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 23 maart 1965) wordt aan de gemeenten toegestaan parkeergeld in te voeren op motorrijtuigen.

Steunend op de wet van 4 juli 1962 waarbij de Regering wordt gemachtigd statistische en andere onderzoekingen te houden wordt bij het koninklijk besluit van 23 maart 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 11 juni 1965) een jaarlijkse onderzoeking bij steekproef naar het goederenvervoer over de weg voorgeschreven. Die onderzoeking loopt over voertuigen met een nuttig laadvermogen van één ton en meer. De keuze van de voertuigen gebeurt jaarlijks door een systematische trekking met toevallig gekozen beginpunt.

Bij koninklijk besluit van 11 mei 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 13 mei 1965) wordt een Hoge Raad voor de Verkeersveiligheid opgericht. De Raad heeft tot doel zowel op nationaal als op internationaal vlak alle studies, enquêtes en opzoekingen van technische, economische, sociologische en juridische aard te ondernemen, uit te lokken en te coördineren met het oog op de bevordering en de veiligheid van het wegverkeer.

Het koninklijk besluit van 11 juni 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 25 juni 1965) wijzigt het koninklijk besluit van 31 december 1953 houdende reglementering inzake inschrijving van voertuigen met eigen beweegkracht. Het besluit voorziet de termijnen binnen dewelke de schouwing moet gebeuren.

Het koninklijk besluit van 11 juni 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 25 juni 1965) wijzigt het besluit van de Regent van 10 juni 1947 houdende algemeen reglement tot vaststelling van de technische eisen waaraan voor personenvervoer gebouwde motorvoertuigen met ten hoogste acht plaatsen, zonder die van de bestuurder moeten voldoen. De wijzigingen betreffen vooral de technische controle.

Het koninklijk besluit van 6 september 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 8 oktober 1965) wijzigt het koninklijk besluit van 22 september 1960 houdende algemeen reglement betreffende het vervoer van zaken met motorvoertuigen tegen vergoeding. De Wijzigingen betreffen de samenstelling van de Commissie voor Wegtarieven.

Het koninklijk besluit van 21 september 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 15 oktober 1965) wijzigt het besluit van de Regent van 31 maart 1947 betreffende het toezicht op en houdende politiereglement voor de exploitatie van de openbare autobusdiensten, de bijzondere autobusdiensten en de autocardiensten. Het besluit bepaalt de plichten van de autobusbestuurder, van de ontvanger en van de reizigers.

Bij koninklijk besluit van 12 november 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 17 november 1965) wordt het Wegenfonds gemachtigd een binnenlandse lening, genaamd « Lening 1965-1972-1980 », uit te geven. Het nominaal kapitaal wordt beperkt tot 5 miljard frank ; de toonderobligaties werpen een interest af van 6,25 % tot eind mei 1972 en van 6,50 % van 1972 tot 1980.

VERVOER TE WATER

Het koninklijk besluit van 1 februari 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 19 februari 1965) geeft aan de exploitant van een binnenvaartuig recht op vergoeding als op verzoek van de inlader of de bestemmeling van goederen die geladen in of gelost worden van een ander schip, het eerstgenoemd binnenvaartuig daartoe dient te worden verplaatst. Het bedrag van de vergoeding alsmede de voorwaarden worden in het besluit bepaald.

Werkgelegenheid (Zie Economische expansie en Arbeid)

Werkloosheid [Zie Arbeid (Arbeidsbetrekkingen)]

Wetenschappelijk Onderzoek

Het koninklijk besluit van 18 januari 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 5 februari 1965) regelt de financiering van de programma's van collectief fundamenteel wetenschappelijk onderzoek dat te danken is ofwel aan het ministerieel initiatief ofwel aan het initiatief van vorsers.

Het ministerieel besluit van 19 maart 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 23 maart 1965) machtigt de Nationale Stichting voor de Financiering van het Wetenschappelijk Onderzoek een zesde tranche, groot 300 miljoen frank van haar lening van 3 miljard uit te schrijven.

Het koninklijk besluit van 14 april 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 14 juli 1965) regelt de financiering voor het collectief fundamenteel wetenschappelijk onderzoek op ministerieel initiatief, d.w.z. het wetenschappelijk onderzoek in ploegverband waarmee geen rechtstreekse toepassingen beoogd worden en dat de bevoegde Ministers menen te moeten doen uitvoeren of voortzetten en financieren door middel van toelagen onder de voorwaarden in het besluit bepaald.

De uitvoering van dit besluit wordt geregeld bij het ministerieel besluit van 20 april 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 14 juli 1965). Ingevolge deze besluiten werd een overeenkomst getroffen tussen de Minister van Nationale Opvoeding en Cultuur en de Minister van Cultuur, adjunct van Nationale Opvoeding, enerzijds, en de voorzitter van de raad van beheer van het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek, anderzijds, betreffende de wijze waarop de door het Ministerie van Nationale Opvoeding en Cultuur aan het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek toegekende toelagen, verleend en verdeeld worden in het kader van het Collectief Fundamenteel Onderzoek (« Belgisch Staatsblad » van 14 juli 1965).

Het koninklijk besluit van 25 augustus 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 1 september 1965) wijzigt het koninklijk besluit van 16 september 1959 betreffende de organisatie van het wetenschapsbeleid. Dit besluit duidt de leden aan van het ministerieel comité.

Het koninklijk besluit van 16 september 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 3 december 1965) houdt oprichting van een Wetenschappelijke Raad, gemeenschappelijk voor de wetenschappelijke inrichtingen ressorterend onder het Bestuur van het Wetenschappelijk Onderzoek van het Ministerie van Nationale Opvoeding en Cultuur.

Bij koninklijk besluit van 25 november 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 12 januari 1965) wordt de Dienst Aëronomie bij het Koninklijk Meteorologisch Instituut van België opgericht als wetenschappelijke instelling.

LIJST DER STATISTISCHE TABELLEN[1]

BENELUX. Blz.

Ontwikkeling van de buitenlandse handel der B.L.E.U. Waarde 368
Ontwikkeling van de buitenlandse handel van Nederland. Waarde 368
Handelsverkeer van de B.L.E.U. met Nederland. Indeling naar de graad van bewerking 369
Handelsverkeer van de B.L.E.U. met Nederland. Belangrijkste fabrikaten ingedeeld per nijverheidssector 370

BEVOLKING.

Geboorten, sterfgevallen, bevolkingsaangroei en totale bevolking 5
Loop van de bevolking in 1965 6
Indeling per bedrijfstak van de actieve bevolking 7

BEZOLDIGINGEN.

Indexcijfers van de regelingslonen 277
Loonindexcijfers 278
Evolutie van de bruto-uurlonen 279
Verdiend bruto-uurloon in oktober 1964. Per provincie, taalstreek en geslacht . 279
Totale aan de maatschappelijke zekerheid aangegeven loonsom 280
Overzicht der financieringsverrichtingen van de sociale zekerheid 280

BUITENLANDSE HANDEL VAN DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE.

Speciale handel (naar gewicht en waarde) 324
Hoeveelheidsindexcijfers en indexcijfers van de gemiddelde waarde bij de invoer en bij de uitvoer 327
Uitvoer per nijverheidssector 328-329
Invoer per nijverheidssector 330-331
Analyse van de handelsbalans volgens de secties en afdelingen van de Type-Classificatie voor de Internationale Handel 332
In- en uitvoersaldi van vlees 32
Boter (netto-invoer uit de B.L.E.U.) 32
In- en uitvoer van landbouwprodukten 33
In- en uitvoer van tuinbouwprodukten 34
In- en uitvoer van vis, schelp- en weekdieren 35
Nettoproduktie, in- en uitvoer van netgas 65

(1) Volgens alfabetische rangschikking der hoofdtrefwoorden.

Betekenis der in de tabellen gebruikte tekens :

.. niet beschikbaar ;
— nul of onbeduidend ;
/ gemiddelde.

Blz.

Saldo van de buitenlandse handel van de B.L.E.U. betreffende de voornaamste vormen van energie 74
Buitenlandse handel in ijzer- en staalprodukten 86
Buitenlandse handel in non-ferrometalen. Waarde 87
Buitenlandse handel in non-ferrometalen. Gewicht 88
Buitenlandse handel in de voornaamste metaalwaren. Waarde 96-97-100
Buitenlandse handel in de voornaamste metaalwaren. Gewicht 98-99-101
Buitenlandse handel van nieuwe auto's en rijwielen met of zonder motor 103
Invoer van de voornaamste voor de chemische nijverheid bestemde grondstoffen . 107
Buitenlandse handel in scheikundige produkten. Waarde 109
Buitenlandse handel in scheikundige produkten. Gewicht 110
Buitenlandse handel in textielstoffen. Waarde 114
Buitenlandse handel in textielstoffen. Gewicht 115
Buitenlandse handel in textielwaren. Waarde 116-117
Buitenlandse handel in textielwaren. Gewicht 118-119
Buitenlandse handel in voedingswaren en aanverwante produkten. Waarde . . . 128
Buitenlandse handel in voedingswaren en aanverwante produkten. Gewicht . . 129
Buitenlandse handel in bouwstoffen en andere aanverwante fabrikaten van niet-metaalhoudende mineralen. Waarde 136
Buitenlandse handel in bouwstoffen en andere aanverwante fabrikaten van niet-metaalhoudende mineralen. Gewicht 137
Buitenlandse handel van de papiernijverheid 145
Buitenlandse handel in huiden, leder en lederwaren 146
Buitenlandse handel in hout, kurk en andere stoffen gebruikt in de borstel- en mandenmakerij en dgl., evenals de afgewerkte produkten hiervan 149
Buitenlandse handel in tabak en tabakswaren 150
Invoer en uitvoer van diamant 151
Ontwikkeling van de buitenlandse handel der B.L.E.U. (met Nederland). Waarde 368
Ontwikkeling van de buitenlandse handel van Nederland (met de B.L.E.U.). Waarde 368
Handelsverkeer van de B.L.E.U. met Nederland. Indeling naar de graad van bewerking 369
Handelsverkeer van de B.L.E.U. met Nederland. Belangrijkste fabrikaten ingedeeld per nijverheidssector 370
Uitvoer per land van bestemming 333
Voornaamste uitvoerposten naar de Verenigde Staten 334
Invoer per land van herkomst 335
Voornaamste invoerposten uit de Verenigde Staten 336
Invoer, uitvoer en zichtbare handelsbalans per muntzone in 1964 en 1965 . . . 337
Evolutie van de in- en uitvoer met de landen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling 339
Saldo van de handelsbalans per muntzone 340
Balans van de internationale betalingen van de B.L.E.U. in 1964 en 1965 344-345-346

DISTRIBUTIE.

Handelsondernemingen. Werkgevers en werknemers die onder de maatschappelijke zekerheid vallen 173
Eigenlijke handelsondernemingen. Werknemers die onder de maatschappelijke zekerheid vallen 174
Beroepskaarten voor vreemdelingen 175
Leurhandel. Indeling van de leurhandelaars volgens de aard van de handel . 176
Belgische handelsvennootschappen met hoofdbedrijf in België 177

Blz.

Inschrijvingen en schrappingen in het Handelsregister 178
Faillietverklaringen en gerechtelijke akkoorden 178
Verkoop van verbruiksgoederen 179
Indexcijfer van de omzet der groothandelaars in kruidenierswaren 179
Nationale Kas voor Beroepskrediet. Verstrekte kredieten 180
Ontvangsten van het Zegel en van de met het Zegel gelijkgestelde taksen 180

FINANCIËN (Zie Overheidsfinanciën, Geld en krediet, Inkomens uit vennootschappen).

GELD EN KREDIET.

Verloop van de geldhoeveelheid 225
Gezamelijke balansen der geldscheppende instellingen 226-227
Oorzaken van de veranderingen in de geldhoeveelheid 228-229
Goud- en nettodeviezenvoorraad van de Nationale Bank van België 230
Discontokredieten, voorschotten en acceptkredieten aan bedrijven en particulieren en commerciële vorderingen op het buitenland oorspronkelijk door de geldscheppende instellingen toegestaan. 231
Algemene staat der banken 232
Kredieten aan bedrijven en particulieren gespijsd door de depositobanken . . 233
Herdiscontering van handelswissels door de depositobanken 234
Daggeldmarkt. Daggemiddelden 235
Bedrijvigheid van het H.W. I. Daggemiddelden der wissels in omloop 236
Kredieten van de Nationale Bank van België aan bedrijven en particulieren . . 237
Kredieten van de Nationale Bank van België aan de Staat 238
Evolutie van de voornaamste rentepercentages op de geldmarkt 238
Voornaamste vormen van het particuliere sparen 241
Nettoberoep op de kapitaalmarkt in België 241
Emissies van de Belgische en Kongolese handels- en nijverheidsvennootschappen. Groepering volgens de lokalisatie van hun hoofdbedrijf 242
Netto-uitgiften van aandelen en obligaties van de Belgische nijverheids- en handelsvennootschappen 243
Uitgiften van de overheidssector in Belgische franken 244
Beurs van Brussel. Omzet. 245
Rendement van vast rentende waarden op de beurs te Brussel 248
Uitgiften en rendement van de leningen uitgegeven door middel van openbare inschrijving door de openbare besturen en de instellingen van openbaar nut. Leningen in Belgische franken 249-250
Uitgiften en rendement van de leningen op lange en halflange termijn van de openbare besturen en de instellingen van openbaar nut. Leningen in vreemde valuta's 251
Verrichtingen van het Rentenfonds 252
Evolutie van het bedrag der hypothecaire inschrijvingen 253
Algemene Spaar- en Lijfrentekas. Algemene staat van de beleggingen 253
Algemene Spaar- en Lijfrentekas. Evolutie van het particuliere sparen 254
Nationale Kas voor Beroepskrediet 255

INKOMENS (Zie Bezoldigingen, Inkomens uit vennootschappen, Geld en krediet).

INKOMENS UIT VENNOOTSCHAPPEN.

Rendement van de Belgische vennootschappen op aandelen. Bedrijfszetel in België, Kongo en het buitenland. 283
Rendement van de Belgische vennootschappen op aandelen volgens de plaats van hun hoofdbedrijf 284-285

Blz.

Evolutie van de nettowinstsaldi en van de betaalbaar gestelde dividenden. Vennootschappen welke hun voornaamste bedrijfszetel in België hebben . . . 286-287
Evolutie van het rendement, de obligatieschuld en de netto-autofinanciering. Vennootschappen welke hun voornaamste bedrijfszetel in België hebben . . 288-289
Winstmakende Belgische vennootschappen op aandelen. Gemiddelde jaarlijkse winstsaldi en dividenden van 1949 tot 1964 der getelde vennootschappen met bedrijfszetel in België 290

INVESTERINGEN.

Sectoriële spreiding van de investeringen die de voordelen genoten hebben voorzien door de wetten van 17 en 18 juli 1959. 296
Sectoriële spreiding van de buitenlandse investeringen 297
Nationale Investeringsmaatschappij. Sectoriële spreiding van de beslissingen tot tussenkomst uitgevoerd van 1963 tot einde 1965. 297

LANDBOUW.

Bebouwde oppervlakte. Tellingen van 15 mei 1961, 1962, 1963, 1964 en 1965 . . 28
Graangewassen. Bebouwde oppervlakte 28
Nijverheidsgewassen. Bebouwde oppervlakte 29
Wortelplanten en knolgewassen. Bebouwde oppervlakte 29
Verloop van de opbrengst van sommige teelten. Gemiddelde produktie per hectare 30
Landbouwopbrengst 30
Landbouwmaterieel 31
Veestapel 31
Nettoproduktie van inlands vlees 31
Vleesverbruik. 32
In- en uitvoersaldi van vlees 32
Boter 32
In- en uitvoer van landbouwprodukten 33
In- en uitvoer van tuinbouwprodukten 34

LONEN (Zie Bezoldigingen).

LUXEMBURG (Groothertogdom).

Indexcijfer van de industriële produktie 360
IJzer- en staalproduktie 361
Landbouwproduktie 362
Indexcijfer der kosten van levensonderhoud 362

NEDERLAND.

Middelen en bestedingen in de volkshuishouding 363
Aantal werklozen 363
Indexcijfers van de produktie en van de personeelsbezetting in de industrie . . . 364
Produktie-indexcijfers per bedrijfstak 364
Buitenlandse handel 365
Invoerwaarde per land van herkomst 366
Uitvoerwaarde per land van bestemming 366
Goud- en deviezenreserves 367
Prijzen en lonen 367

Blz.

Particulier verbruik 367
Ontwikkeling van de buitenlandse handel der B.L.E.U. Waarde 368
Ontwikkeling van de buitenlandse handel van Nederland. Waarde 368
Handelsverkeer van de B.L.E.U. met Nederland. Indeling naar de graad van bewerking 369
Handelsverkeer van de B.L.E.U. met Nederland. Belangrijkste fabrikaten ingedeeld per nijverheidssector 370

NIJVERHEID.

Bruto–indexcijfers van de industriële produktie 42
Kwartaal- en jaarindexcijfers der industriële bedrijvigheid 43-44-45
Vergelijkende evolutie van produktie-indexcijfers 47
Internationale vergelijking van de produktie-indexcijfers voor de voornaamste bedrijfstakken 49
Steenkoolproduktie per bekken 58
Steenkolenbalans 59
Personeelsbezetting en rendement in de steenkolenmijnen 60
Op de boekhouding gesteunde exploitatieresultaten der steenkolenmijnen van 1963 tot 1965 61
Globale economische toestand van de steenkolennijverheid 62
Cokesbalans 63
Beschikbare elektrische energie 64
Nettoproduktie, in- en uitvoer van netgas 65
Openbare gasdistributie 66
Produktie en verbruik van petroleumprodukten 67
Zichtbaar binnenlands brutoverbruik van primaire energie 68
Samengevatte energiebalans naar vorm van energie 71
Balans van de totale energie. 72-73
Saldo van de buitenlandse handel van de B.L.E.U. betreffende de voornaamste vormen van energie 74
Ruwstaalproduktie in de Gemeenschap en in de wereld 83
Vergelijking van het verloop van het staalverbruik, algemeen zowel als van de metaalverwerkende nijverheid per land van de E.G.K.S 84
Produktie van ruwijzer in de landen van de E.G.K.S. 85
Buitenlandse handel in ijzer- en staalprodukten 86
Buitenlandse handel in non-ferrometalen. Waarde 87
Buitenlandse handel in non-ferrometalen. Gewicht 88
Produktie van non-ferrometalen 89
Noteringen van de voornaamste non-ferrometalen op de markt van Londen . 91
Metaalverwerkende nijverheid. Bestellingen en leveringen 92
Metaalverwerkende nijverheid. Evolutie der bestellingen volgens de bedrijvigheidssectoren 94
Metaalverwerkende nijverheid. Evolutie der leveringen volgens de bedrijvigheidssectoren 95
Buitenlandse handel in de voornaamste metaalwaren. Waarde 96-97-100
Buitenlandse handel in de voornaamste metaalwaren. Gewicht 98-99-101
Metaalverwerkende nijverheid. Evolutie der tewerkstelling (arbeiders en bedienden) volgens de bedrijvigheidssectoren. 102
Buitenlandse handel van nieuwe auto's en rijwielen met of zonder motor . . . 103
Invoer van de voornaamste voor de chemische nijverheid bestemde grondstoffen 107
Produktie in sommige takken der scheikundige nijverheid 108
Buitenlandse handel in scheikundige produkten. Waarde 109
Buitenlandse handel in scheikundige produkten. Gewicht 110

Blz.

Buitenlandse handel in textielstoffen. Waarde 114
Buitenlandse handel in textielstoffen. Gewicht 115
Buitenlandse handel in textielwaren. Waarde 116-117
Buitenlandse handel in textielwaren. Gewicht 118-119
Textielproduktie. Spinnerijen, weverijen, wolbereiding 120
Voorraden weefsels 120
Produktie van gebreide goederen 124
Buitenlandse handel in voedingswaren en aanverwante produkten. Waarde . . . 128
Buitenlandse handel in voedingswaren en aanverwante produkten. Gewicht . . 129
Bedrijvigheid in de zuivelnijverheid 130
Bedrijvigheid in sommige takken van de voedingsmiddelenindustrie 131
Buitenlandse handel in bouwstoffen en andere aanverwante fabrikaten van niet-metaalhoudende mineralen. Waarde 136
Buitenlandse handel in bouwstoffen en andere aanverwante fabrikaten van niet-metaalhoudende mineralen. Gewicht 137
Cementproduktie 138
Produktie van de kleinijverheid 139
Produktie van kalk, kalksteen en kalkderivaten 139
Produktie van de ceramische nijverheid 140
Produktie van papier en karton 144
Buitenlandse handel van de papiernijverheid 145
Buitenlandse handel in huiden, leder en lederwaren 146
Produktie van afgewerkt leder en van schoenen 147
Bedrijvigheid in de houtverwerkende nijverheid 148
Buitenlandse handel in hout, kurk en andere stoffen gebruikt in de borstel- en mandenmakerij en dgl., evenals de afgewerkte produkten hiervan 149
Buitenlandse handel in tabak en tabakswaren 150
Tabaksindustrie. Verwerkte hoeveelheid 151
Invoer en uitvoer van diamant 151

OVERHEIDSFINANCIËN.

Uitvoering der begrotingen van 1955 tot 1965 per kalenderjaar 201
Uitvoering der begrotingen van 1955 tot 1965 per dienstjaar 202
Budgettaire uitgaven naar de belangrijkste hoofdstukken en per kalenderjaar . . 203
Budgettaire uitgaven (indeling naar begroting) 204
Fiscale netto-ontvangsten. Indeling volgens categorie der ontvangsten 205
Ontvangsten voortkomende uit accijnsrechten en andere gelijkgestelde rechten 206
Ontvangsten van het Zegel en van de met het Zegel gelijkgestelde taksen . . . 206
Niet-fiscale gewone ontvangsten per kalenderjaar 207
Ontwikkeling van de Thesaurietoestand 207
Rijksschuld. Toestand einde jaar 208
Verloop van de Rijksschuld 209
Financiële verhouding van de Staat tot de lagere publiekrechtelijke lichamen . 214
Provinciale begrotingen 215
Opbrengst van de provinciale belastingen volgens de begrotingen 215
Verdeling van de provinciale uitgaven. 216
Gemeentelijke begrotingen en rekeningen 216
Gemeentelijke begrotingen. Ontvangsten en uitgaven van de gewone dienst. Algemene resultaten der verrichtingen van het eigenlijke dienstjaar verdeeld per provincie 217

Blz.

Verdelingsfondsen ten voordele van de gemeenten 217
Gemeentelijke opcentimes op de onroerende voorheffing 218
Leningen en toelagen aan de gewestelijke en lokale besturen 218
Gemeentelijke begrotingen. Uitgaven van de gewone dienst. Algemene resultaten per administratief hoofdstuk 219

PRIJZEN.

Prijsindexcijfers in enkele landen 269
Evolutie van de kleinhandelsprijzen per groep van produkten 270
Indexcijfers van de groothandelsprijzen 271
Partiële indexcijfers van de groothandelsprijzen 274

PRODUKTIE (Zie Nijverheid, Landbouw).

TOERISME.

Indeling der overnachtingen volgens het land van gewone verblijfplaats 183
Indeling der overnachtingen per toeristische streek en volgens het land van verblijfplaats der toeristen in 1965 184
Spreiding der overnachtingen 184
Ontvangsten en uitgaven uit het vreemdelingen- en reizigersverkeer 185
Verloop en ontvangsten van het reizigersverkeer. Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen 185
Inrichtingen voor volksvakantie 186
Bezettingsgraad in de vakantiehuizen en -centra 186

TRANSPORT (Zie Verkeer en vervoer).

VERBRUIK.

Verkoop van verbruiksgoederen. Indexcijfers per sector en per goederensoort . . 301
Verkoop van verbruiksgoederen in 1965 302
Verkoop van verbruiksgoederen in 1965. Voedingswaren 302
Verkoop op afbetaling. Aantal contracten en jaarlijks verleend krediet volgens de aard der goederen 303
Verkoop op afbetaling. Jaarlijks verleend krediet 304
Verkoop op afbetaling. Achterstallen van drie of meer vervallen termijnen . . . 304
Persoonlijke leningen. Verleende kredieten per semester 305
Persoonlijke leningen gefinancierd door banken, financieringsorganismen en particulieren. Indeling volgens het aantal contracten en de waarde tijdens het tweede halfjaar 305

VERKEER EN VERVOER.

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen. Vervoer van goederen bij wagenladingen 159
Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen. Vervoer van goederen bij wagenladingen : indeling naar de aard der vervoerde goederen 159
Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen. Reizigersverkeer 160
Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen. Reizigersverkeer 160
Aantal wegvoertuigen 161
Binnenvaart. Vervoerde goederen 161

Blz.

Binnenvaart. Indeling van het vervoer volgens de aard der goederen 162
Binnenvaart. Indeling van het vervoer volgens bekken 162
Vrachtschepenvloot voor de binnenvaart 163
Aard der schepen van de Belgische vloot 163
Belgische koopvaardijvloot 164
Haven van Antwerpen. Zeevaart 165
Haven van Gent. Zeevaart 166
Havens van Brugge en Zeebrugge. Zeevaart 167
Handelsverkeer in de Belgische luchthavens 168
Luchtverkeer van de SABENA 169

VERZEKERINGEN.

Levensverzekeringen. Geïnde premiën en wiskundige reserves 259
Levensverzekeringen. Waarden tot dekking van de wiskundige reserves 259
Kapitalisatieverrichtingen 260
Kapitalisatieverrichtingen. Waarden tot dekking van de wiskundige reserves . . 260
Hypothecaire leningen 261
Hypothecaire leningen met tussenkomst. Waarden tot dekking van de wiskundige reserves 261
Verplichte verzekering der vervoerders met autovoertuigen. 262
Verplichte verzekering der vervoerders met autovoertuigen. Waarden tot dekking van de wiskundige reserves 263

VISSERIJ (Zie Zeevisserij).

WERKGELEGENHEID EN WERKLOOSHEID. (Zie ook Bevolking).

Personeel werkzaam in de nijverheid en opgenomen in de maatschappelijke zekerheid op 30 juni 13
Bezoldigde arbeidskrachten 14
Aantal arbeiders en uren-arbeiders in sommige bedrijfstakken 15
Geografische mobiliteit der arbeidskrachten op 31 december 1961 16
Verloop van de werkloosheid 18
Indeling der werkzoekenden, vergoede volledig werklozen per provincie. Mannen en vrouwen 18
Indeling van de volledig werklozen volgens leeftijdsgroep en duur. In juni 1962, 1963, 1964 en 1965 19
Indeling van de werkloosheid in 1965 20

ZEEVISSERIJ.

Visaanvoer. Hoeveelheid 35
Visaanvoer. Waarde 35
In- en uitvoer van vis, schelp- en weekdieren 35

LIJST DER GRAFIEKEN[1]

Blz.

BUITENLANDSE HANDEL VAN DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE.

Speciale handel van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie. Waarde . . . 325
Speciale handel van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie. Hoeveelheidsindexcijfers . . . 326
In- en uitvoer per muntzone . . . 338
Saldo van de handelsbalansen der B.L.E.U. met de monetaire zone van de landen leden van de E.M.O. en de dollarzone . . . 341

GELD EN KREDIET.

Voornaamste determinanten van de tendens op de markt van het privaat disconto 236
Beurs van Brussel. Bedrijvigheid . . . 244
Indexcijfers van de aandelennoteringen op de beurzen van Brussel en Antwerpen 246-247
Stortingen en terugbetalingen op particuliere spaarboekjes bij de Spaarkas . . . 255

NIJVERHEID.

Internationale vergelijking van de indexcijfers der industriële bedrijvigheid . . 46
Evolutie van de industriële produktie en van de nijverheidsprijzen van 1955 tot 1965 . . . 48
Steenkolenbalans . . . 58
Hoogovencokesbalans . . . 63
Vergelijking tussen de indexcijfers der industriële produktie en het bruto-verbruik van primaire energie . . . 69
Zichtbaar verbruik van primaire energie . . . 70
IJzer- en staalnijverheid. Produktie en personeelsbezetting . . . 85
Produktie en personeelsbezetting in de nijverheid der non-ferrometalen . . . 89
Nijverheid der non-ferrometalen. Ruwe produkten . . . 90
Noteringen van de voornaamste non-ferrometalen op de markt van Londen . . 91
Metaalverwerkende nijverheid. Genoteerde bestellingen en totale leveringen (waarde) . . . 93
Metaalverwerkende nijverheid. Totale leveringen (hoeveelheid) en personeelsbezetting . . . 93
Stikstofnijverheid. Produktie en personeelsbezetting . . . 108
Textielnijverheid. Spinnerijen. Produktie en personeelsbezetting . . . 121
Textielnijverheid. Weverijen. Produktie en personeelsbezetting . . . 121
Textielproduktie. Katoen . . . 122
Textielproduktie. Wol . . . 122
Textielproduktie. Vlas . . . 123
Textielproduktie. Rayon . . . 123
Tricotagenijverheid. Produktie en personeelsbezetting . . . 124
Cementindustrie. Produktie en personeelsbezetting . . . 138
Glasnijverheid. Produktie en personeelsbezetting . . . 140
Papier- en kartonnijverheid. Produktie en personeelsbezetting . . . 144

(1) Volgens alfabetische rangschikking der hoofdtrefwoorden.

Blz.

OVERHEIDSFINANCIËN.

Rijksschuld 208

PRIJZEN.

Indexcijfers van de kleinhandelsprijzen 269
Indexcijfers van de groothandelsprijzen 272
Indexcijfers van de groothandelsprijzen voor nijverheidsprodukten 272
Indexcijfers van de groothandelsprijzen voor ingevoerde en inlandse landbouwprodukten 273
Indexcijfers van de groothandelsprijzen voor ingevoerde en inlandse nijverheidsprodukten 273

VERKEER EN VERVOER.

Spoorweg en binnenscheepvaart. Goederenvervoer 158
Zeeverkeer in de haven van Antwerpen 165
Zeeverkeer in de haven van Gent 166

WERKGELEGENHEID EN WERKLOOSHEID.

Verloop van de werkloosheid. Gecontroleerde verloren werkdagen 17

LIJST DER AFKORTINGEN

A.S.L.K.	Algemene Spaar- en Lijfrentekas.
B.D.B.H.	Belgische Dienst voor de Buitenlandse Handel.
B.D.O.P.	Belgische Dienst Opvoering Produktiviteit.
BENELUX	Belgisch-Nederlands-Luxemburgse Economische Unie.
B.I.B.	Bank voor Internationale Betalingen. (Bank for International Settlements).
B.I.T.	Bureau International du Travail (U.N.O.). (Internationaal Arbeidsbureau).
B.L.E.U.	Belgisch-Luxemburgse Economische Unie.
B.L.I.W.	Belgisch-Luxemburgs Instituut voor de Wissel.
B.R.T.	Belgische Radio en Televisie.
B.R.T.	Bruto Register Ton.
C.B.H.K.	Centraal Bureau voor Hypothecair Krediet.
C.D.C.V.	Centrale Dienst voor Contingenten en Vergunningen.
COBECHAR	Comptoir Belge des Charbons. (Belgisch Steenkolenkantoor).
DISTRIGAS	Maatschappij voor Gasvoorziening.
D.T.	Douanetarief.
D.W.T.	Death Weight Ton.
E.B.U.	Europese Betalingsunie.
E.C.A.	Economic Cooperation Administration.
E.E.G.	Europese Economische Gemeenschap.
E.F.T.A.	Européan Free Trade Association (Europese Vrijhandelsassociatie).
E.G.A.	Europese Gemeenschap voor Atoomenergie (zie ook : EURATOM).
E.G.K.S.	Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal.
E.M.O.	Europese Monetaire Overeenkomst.
E.O.G.F.L.	Europees Oriëntatie, en Garantiefonds voor de Landbouw.
E.R.P.	European Recovery Program.
EURATOM	Europese Gemeenschap voor Atoomenergie.
EUROCHEMIC	Société Européenne pour le Traitement Chimique des Combustibles Irradiés. (Europese Vennootschap voor de Scheikundige Behandeling van Bestraalde Kernbrandstoffen).
E.V.A.	Europese Vrijhandelsassociatie.
EXIMBANK	Export-Import Bank.
FABRIMETAL	Fédération des Entreprises de l'Industrie des Fabrications Métalliques. (Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid).
F.A.O.	Food and Agricultural Organization (U.N.O.). (Voedsel- en Landbouworganisatie).
G.A.S.M.	Geassocieerde Afrikaanse Staten en Madagaskar.
G.A.T.T.	General Agreement on Tariffs and Trade. (Algemene Overeenkomst voor Handel en Tarieven).
H.W.I.	Herdiscontering- en Waarborginstituut.
I.A.T.A.	International Air Transport Association.
I.B.R.D.	International Bank for Reconstruction and Development. (Internationale Bank voor Herstel en Ontwikkeling).
I.E.S.P.O.	Instituut voor Economisch, Sociaal en Politiek Onderzoek (Leuven).
I.M.F.	Internationaal Muntfonds.
I.W.O.N.L.	Instituut tot Aanmoediging van het Wetenschappelijk Onderzoek in Nijverheid en Landbouw,
M.I.V.B.	Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Brussel.
m.k.	metrisch kwintaal.

N. A. M.	Nederlandse Aardgas Maatschappij.
N.A.T.O. / N.A.V.O.	North Atlantic Treaty Organization. (Noord-Atlantisch Verdrag Organisatie).
N.B.B.	Nationale Bank van België.
N.D.D.	Nationale Delcrederedienst.
n.e.v.	niet elders vernoemd.
N.I.L.K.	Nationaal Instituut voor Landbouwkrediet.
N.I.M.	Nationale Investeringsmaatschappij.
N.I.S.	Nationaal Instituut voor de Statistiek.
N.K.B.K.	Nationale Kas voor Beroepskrediet.
N.M.B.S.	Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.
N.M.K.N.	Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid.
N.M.V.B.	Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen.
N.P.F.M.	Nationaal Pensioenfonds voor Mijnwerkers.
N.R.T.	Netto Register Ton.
O.E.E.S.	Organisatie voor Europese Economische Samenwerking.
O.E.S.O.	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling.
R.M.Z.	Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.
R.V.A.	Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.
R.Z.I.	Rijksinstituut voor Ziekte en Invaliditeit.
SABENA	Société Anonyme Belge d'Exploitation de la Navigation Aérienne.
SIDMAR	Maritime Staalnijverheid N. V.
SOCOREC	" Société coopérative d'étude et d'assistance reconversion économique des régions touchées par la fermeture des charbonnages ".
T.C.I.H.	Type-Classificatie voor de Internationale Handel.
U.N.O.	United Nations Organization.
U.S.A.	United States of America.
U.S.S.R.	Unie der Socialistische Sovjetrepublieken.
VENEX	Vennootschap ter bevordering van de economische expansie.

INHOUDSTAFEL

Blz.

VOORBERICHT VII

ALGEMENE BESCHOUWINGEN IX

EERSTE DEEL : Bevolking en werkgelegenheid

HOOFDSTUK I. — BEVOLKING 3

HOOFDSTUK II. — WERKGELEGENHEID EN WERKLOOSHEID 9

Afdeling I. — Werkgelegenheid 9

§ 1. *Algemeen* 9

§ 2. *Pendelbewegingen van de werknemers in België* 10

Afdeling II. — Werkloosheid 11

TWEEDE DEEL : Produktie van goederen en diensten

HOOFDSTUK I. — LANDBOUW EN VISVANGST 23

Afdeling I. — Landbouw 23

Afdeling II. — Zeevisserij 27

HOOFDSTUK II. — NIJVERHEID 37

Afdeling I. — Algemeen overzicht van de industriele bedrijvigheid . . . 37

Afdeling II. — Productieverloop in de sector energie en ermee samenhangende activiteiten 50

Afdeling III. — Productieverloop in de fabrieksnijverheid 75

§ 1. — *Metaalnijverheid* 75

1. — IJzer- en staalnijverheid 75

2. — Nijverheid der non-ferrometalen 77

3. — Metaalverwerkende nijverheid 79

§ 2. — *Scheikundige nijverheid* 104

§ 3. — *Textielnijverheid* 111

Blz.

§ 4. — *Voedingsmiddelennijverheid en aanverwante bedrijfstakken* 125

§ 5. — *Bouwbedrijf, bouwstoffennijverheid en aanverwante sectoren* 132

1. — Bouwbedrijf 132

2. — Bouwstoffennijverheid en aanverwante sectoren 132

§ 6. — *Diverse industrieën* 141

1. — Papier- en kartonnijverheid 141

2. — Ledernijverheid 141

3. — Houtverwerkende nijverheid 142

4. — Tabaksnijverheid 142

5. — Diamantnijverheid 143

AFDELING IV. — WATERVOORZIENING 152

1. — Probleem van het water 152

2. — Gijfergegevens 153

HOOFDSTUK III. — VERKEER EN VERVOER 155

HOOFDSTUK IV. — DISTRIBUTIE 171

HOOFDSTUK V. — TOERISME 181

DERDE DEEL : Financiën, Geld en Krediet

HOOFDSTUK I. — ALGEMEEN OVERZICHT VAN HET MONETAIR EN FINANCIEEL BELEID 189

HOOFDSTUK II. — OVERHEIDSFINANCIËN 193

AFDELING I. — RIJKSFINANCIËN 193

AFDELING II. — PROVINCIALE EN GEMEENTELIJKE FINANCIËN 210

HOOFDSTUK III. — GELD EN KREDIET 221

AFDELING I. — GELDHOEVEELHEID EN GELDMARKT 221

AFDELING II. — KAPITAALMARKT 239

HOOFDSTUK IV. — VERZEKERINGEN 257

VIERDE DEEL : Prijzen en Inkomens

HOOFDSTUK I. — PRIJZEN 267

HOOFDSTUK II. — INKOMENS 275

AFDELING I. — INKOMENS UIT ARBEID 275

AFDELING II. — INKOMENS UIT VENNOOTSCHAPPEN 281

Blz.

VIJFDE DEEL : Investeringen en Verbruik

HOOFDSTUK I. — INVESTERINGEN 293

HOOFDSTUK II. — VERBRUIK 299

ZESDE DEEL : Buitenlandse economische betrekkingen

HOOFDSTUK I. — BUITENLANDSE HANDEL VAN DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE 309

Afdeling I. — Handelspolitiek 309

Afdeling II. — Algemene evolutie van de speciale handel 311

§ 1. — *Uitvoer* 311

§ 2. — *Invoer* 317

§ 3. — *Handelsbalans* 322

Afdeling III. — Betalingsbalans 342

HOOFDSTUK II. — INTERNATIONALE ECONOMISCHE SAMENWERKING . . 347

Afdeling I. — Algemene Overeenkomst voor Handel en Tarieven (G.A.T.T.) 347

Afdeling II. — Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (O.E.S.O.) 348

Afdeling III. — Europese gemeenschappen 348

§ 1. — *Europese Economische Gemeenschap* (E.E.G.) 349

§ 2. — *Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal* (E.G.K.S.) 353

§ 3. — *Europese Gemeenschap voor Atoomenergie* (EURATOM) 356

Afdeling IV. — Belgisch-Nederlands-Luxemburgse Economische Unie (Benelux) 358

§ 1. — *Verloop van de Economische Unie* 358

§ 2. — *Handelsverkeer tussen de B.L.E.U. en Nederland* 358

ZEVENDE DEEL : Belangrijkste feiten

Belangrijkste feiten 373

Lijst der statistische tabellen 407

Lijst der grafieken 415

Lijst der gebruikte afkortingen 417

Inhoudstafel 419